I

303.

N. Inw. 303.

—

Nb. ~~Karty~~ str. 375–382 powinny były przy oprawie dostać się na sam koniec.

Aaa. I 9.

mite tua semplici
na ꝓtectiõe ꝯfirmet.
P Sce praxedis vg.
Dilexisti iusticiã.
et odisti iniquita
tem, ꝓpterea unxit te ds
ds tuus oleo letitie p
consortibz tuis. V Eruc
tauit cor meũ ũbũ bo
nũ dico ego opa mea
regi. Oro
Exaudi nos ds sa
lutaris nr: ut sic
de btẽ praxedis ũ
ginis tue festiui
tate gaudemus:
ita pie deuotõis e
rudiamur affectu:

Nunq aliqs e[illegible] sine dolore nec [illegible] sine turbacione nec [illegible] similitate sine calamitate [illegible] est [illegible]

Deus qui — oro
petro apostolo tuo collatis cla
uibz regni celestis
ligandi atqz sol
uendi pontificiũ
tradidisti: concede
ut intercessionis eius
auxilio: a peccõrum
nr̃orum nexibz libe
remur. Qui uiuis.
R Qui operatus est petro
in apostolatu operatus
est et michi inter gentes
et cognouerunt gratiam
que data est m. V Gratia
dei in me uacua non fuit.
sed gratia eius semp in me
manet. ... nus scs paulus vase
lectionis uere digne est
glorificandus. Credo.
Off Michi autem nimis
honorificati sunt amici
tui ds nimis conforta
tus est principatus eorum.
Secret Hostias
dñe qs nomi
ni tuo sacrandas
offimus aplica p
sequatur oraciõ.
p quam nos expian
tibus et defendi.
P Secret de sco petro.
Ecclesie tue qs
dñe preces et hos
tias beati petri apli

Aaa. I. 9.

ut q̄ꝛ p̄ im̄ gratia
celebramus · nob̄
ꝓsit aduentia : P.
P̄fac̄o · Te dn̄e · co
Amen dico uob̄ quod
uos qui reliquistis om̄ia
⁊ secuti estis me centu
plū accipietis ⁊ uitam
eternam possidebitis ·
Perceptis p̄ co
dn̄e sacrame
tis b̄tis ap̄lis int
uenientibꝫ depca
mur : ut que pl
loꝝ gl̄a sunt cele
brata : nobis p̄fi
ciant ad medelam :
P dn̄m · In die s. petri ·

Munus q̄s dn̄i
nus oblatum : ut
sicut in ap̄lo tuo
petro te mirabile
predicamus : sic
p illum tue suma
mus indulgentie
largitatem : P. Sc̄o
rū mr̄m ꝓcessi ⁊ mar
Deus q̄ curiani
nos scōꝝ tu
oꝝ ꝓcessi ⁊ marti
niani confessioni
bꝫ gl̄osis circūdas
⁊ ꝓtegis : da nobis
⁊ eoꝝ imitacōe ꝓ
ficere : ⁊ intercessi
one gaudere : P dn̄.

soror ⁊ mat̄ est dicit dn̄.
Q̄s omp̄s deus p̄ com.
Q deus : ut illius
salutaris capiam
effectum : cuius
p hec misteria pign
accepimus : P dn̄.
Sc̄e margarete uirgis
Loquebar de testi
monijs tuis in
conspectu regum ⁊ nō
confundebar ⁊ medita
bar in mandatis tuis
q̄ dilexi nimis. V Bea
ti in maculati in uia q̄
ambulant in lege dn̄i.
Gl̄a. Gl̄a in ex. Orō.
Indulgenciā nob̄

ne fedes pe(…)

Matheus ex iudea sicut in ordine primus ponitur ita evangelium in iudea primus scripsit cuius vocatio ad deum ex publicanis actibus fuit duorum in generatione christi principia presumens unius cuius prima circumcisio in carne alterius cuius secundum cor electio fuit et ex utrisque in patribus christus est. Sicque quaternario numero triformiter posito principium a credendi fide in electionis tempus porrigens et ex electione usque in transmigrationis diem usque a transmigratione usque in christum definiens decursam adventus domini ostendit generationem. Et numero satisfaciens et tempori et se quod esset ostenderet et dei in se opus monstrans etiam in his quorum genus posuit christi operantis a principio testimonium non negaret. Quarum omnium rerum tempus ordo numerus dispositio vel ratio quod fidei necessarium est deus christus est qui factus est ex muliere factus sub lege natus ex virgine passus in carne omnia in cruce fixit ut triumphans ea in semetipso resurgens in corpore et patris nomen in patribus filio et filii nomen patri restituens in filiis sine principio sine fine ostendens unum se cum patre esse quia unus est. In quo evangelio utile est desiderantibus deum sic prima vel media vel perfecta cognoscere ut et vocationem apostoli et opus evangelii et dilectionem dei in carne nascentis per universa legentes intelligant atque id in eo in quo apprehensi sunt et apprehendere expetunt recognoscant. Nobis enim in hoc studio argumenti fuit et fidem facte rei tradere et operantis dei intelligendam diligenter esse dispensationem querentibus non tacere.

Matheus cum primo *alius prologus* predicasset evangelium in iudea volens transire ad gentes primus evangelium scripsit ebrayce quod fratribus a quibus ibat ad memoriam reliquit. Sicut enim necesse fuit ad confirmationem fidei evangelium predicari sic et contra hereticos scribi. Et cum plures essent qui scripserunt evangelium quattuor tamen auctoritatem habent testimonii quia per quattuor mundi partes fidem unitatis annunciant. Et sunt quasi in modum rote in quadriga domini que vehitur eum per predicationem evangelii et genus humanum quadrifida morte peremptum quattuor erat predicatione vivificandum. Unde et aliorum evangelia deciderunt nec recepta sunt quia dominus noluit plura esse quam quattuor [illegible] per virtutem sacramenti. Designantur etiam evangeliste quattuor figuris que non sunt deceptione sed iocunditate misterii. Sunt enim sic: Matheus in homine intelligitur quia circa humanitatem christi principaliter immoratur. Marcus in leone quia agit de resurrectione. Lucas in vitulo agens de sacerdotio. Johannes in aquila scribens divinitatis sacramenta. Christus vero quem describunt homo fuit natus de virgine vitulus in immolatione leo in resurrectione aquila in ascensione. Vel in homine humanitas in vitulo sacerdotium in leone regnum in aquila exprimitur divinitatis sacramentum.

Liber generationis *capitulum primum* ihesu christi filii david filii abraham. Abraham autem genuit ysaac. Ysaac autem genuit iacob. Iacob autem genuit iudam et fratres eius. Iudas autem genuit phares et zaram de thamar. Phares autem genuit esrom. Esrom autem genuit aram. Aram autem genuit aminadab. Aminadab autem genuit naason. Naason autem genuit salmon. Salmon autem genuit booz de raab. Booz autem genuit obeth ex ruth. Obeth autem genuit yesse. Yesse autem genuit david regem. David autem rex genuit salomonem ex ea que fuit urie. Salomon autem genuit roboam. Roboam autem genuit abyam. Abya autem genuit asa. Asa autem genuit yosaphat. Yosaphat autem genuit ioram. Ioram autem genuit oziam. Ozias autem genuit yoatham. Yoatham autem genuit achaz. Achaz

aut genuit ezechyā Ezechias aut
geńt manassen. Manasses aut
genuit amon Amon aut ge' yosiam
Yosias aut genuit yeconiā z fres
ei' i trāsmigracōz babilonis Et p'
trāsmigracōm babylonis yeco
nias aut genuit salathiel Sala
tiel aut genuit zorobabel zoroba
bel aut ge'ᵗ abyud Abiud aut genᵗ
eliachim Eliachym aut ge' azor
Azor aut genuit sadoch Sadoch
aut geᵗ achym Achym aut genuitᵗ
eliud Eliud aut geᵗ eleazar Ele
azar aut genuit mathan Matha
aut geᵗ iacob Jacob aut ge' ioseph
viz marie De qua nat' ē ihūs
qui vocat' xp̄us. Oms itaqz ge
neracōes ab abraha' usqz ad dd
generacōes quatuor' decī sc' z ad dauid
usqz ad trāsmigracōm babylonis
generacōes xiiijᵒʳ decī A trāsmigracōe
babilonis usqz ad xᵐ generacōes
quaᵒʳdecī Cristi aut' generacō sic erat

Cum eet desponsata
mr ihū maria ioseph anq̄
conuenirēt īventa ē ī utō hns
de spū sc̄o Joseph aūt vir ei' cum
eet iust' z nollet traduce' eam
Voluit occulte dimitte' eā Hec
aut eo cogitante ecce angl's dn̄i
i sompnis apparuit ei dicēs Joseph
fili dauid noli time' accipe ma
riā coniuge' tuā q' ei i ea natū ē
de spū sc̄o ē pariet aut filiū z
vocabis nome ei' ihm̄ Ipe eī
saluū faciet pp̄lm suū a pctīs
eo'. Hoc aut to'm fcm̄ ē ut adim
pleᵗ q' dcm̄ ē p pphāz dicente
Ecce vgo i vtero hebit z pict
filiu z vocabunt nom ei' emanuel
q' i'nptatur nobiscū de'. Ex
urges aut Joseph a sompno fecit
sicut pcepat ei angl's dn̄i Et ac
cepit coniuge' suā Et no cognō
scebat eā donᶜ pepit filiū suū
pmogenitū z vocauit nom ei'

Cum g'nat' cap ij ihm̄
eet ihūs i bethleem iude

i dieb' herodis regis Ecce magi ab
oriente venerūt ierosolimā dicētes
Ubi ē qui nat' ē rex iudeo' vi
dim' eī stella ei' i oriete z ve
nim' adorar eū Audiēs aut herodes
rex turbat' ē z omis Jerosolia cū iᵃ
Et congregās oms pncipes sac
dotu z scribas pp̄li sciscitaba' ab
eis ubi xp̄s nasceret At illi dixerūt
ei In bethleem iude Sic ei scptū
ē p pphām et tu bethleem tra iuda
nequaq̄ minima es i pncipib' iu
de ex te eī exiet dux qui regat
pplm̄ meū isrl' Tūc herodes clam
vocat' mag' diligent' didicit ab
eis tp̄s stelle q apparuit eis z mittes
illos i bethleem dixit Ite z iter
rogate diligenᵗ de puō Et cū in
venitis renunciate m' ut z ego ve
nies adore eū Qui cū audisset
rege abierūt Et ecce stella q̄ vide
rant i oriēte antecedebat eos usqz
dū veniēs staret sup̄ domū ubi
erat puē Videtes aūt stella gauisi
sc' gauᵈ magᵒ valde Et intrantes
domū i venerūt pue' cū maria mr̄e
ei' Et pcidētes adorauerūt eū Et ap
tis thesauris suis obtulerūt ei munera
aurū. thus. z mirra Et rñso accepto
i sompnis ne redirēt ad herodem
p alia via reuisi sc' i regioē sua
Qui cū recessisset Ecce angl's dn̄i
apparuit i sompnis ioseph dicēs Surz
ge z accipe pue' z mrem ei' et
fuge i egyptū z esto i usqz dū di
cam t' futu' ē eī aut herodes querat
pue' ad pdendū eū Qui cōsurges
accepit pue' z mre' ei' nocte z
secessit i egiptū z erat ibi usqz
ad obitū herodis ut adimpleᵗ q'd
dcm̄ ē a dn̄o p pphām dicente Ex
egypto vocaui filiu meū. Tūc he
rodes videns qm̄ illus' eet a magis
irat' ē valde Et mittes occidit oes
pueros qui erat i bethleem z i oib'
finib' eius a bymatu z i fra scd'm
tp̄e q' exquisierat a magis Tunc

adimpletu e q dcm e a dno p ieremiam
p[ro]pham dicente Vox i rama au
dita e ploratus z vlulatus multus
Rachel plorans filios suos z no
luit 9solari q[uia] no s[un]t ¶ Defunc
to aut herode ecce angelus dni
apparuit i sompnis ioseph i egip
to dicens Surge z accipe puer
z matrem eius z vade i t[er]ra isrl' De
functi s[un]t em qui q[ue]rebat aiam pu
eri In 9surgens accepit puer et
matrem eius z venit i t[er]ra isrl' Audi
ens aut q archelaus regnaret i iudea
p[ro] herode p[at]re suo timuit illuc ire
z amonitus i sompnis secessit in
ptes galilee Et veniens habitauit
in ciuitate q vocat nazareth ut ad
impleret q dcm e p p[ro]phas qm na
zareus vocabitur Cap 3
In diebus aut illis venit iohes
baptista p[re]dicans i deserto iudee
z dicens p[e]niam agite appropinquabit
eni regnum celorum Hic e eni de quo
dcm e p ysaiam p[ro]pham dicentem
Vox clamantis i deserto parate viam
dni rectas facite semitas eius Ipse
aut iohes habebat vestimentu de pilis
camelorum z zona pellicea circa lu
bos suos Esca aut eius erat locu
ste z mel silvestre Tunc exibat ad
eu ierosolima z omnis iudea z ois
regio circa iordane z baptizabantur
ab eo i iordane 9fitentes pcta sua
¶ Videns aut multos phariseorum z
saduceorum venientes ad baptismum
suu dixit eis Progenies viperarum
quis demonstrabit vobis fugere a ventura
ira Facite g[o] dignu fructu p[e]nite
ntie z ne velitis dicere i vobis patrem habemus
abraham Dico eni vobis qm potens
de e deus de lapidibus istis suscitare filios
abrahe Iam eni securis ad radicem
arborum posita e Omnis g[o] arbor q
no facit fructu bonum excidetur z in
ignem mittetur Ego quidem baptizo vos

in aq[ua] i p[e]niam Qui aut p[ost] me venturus
e fortior me e cuius no su dignus
calciamenta portare Ipse vos baptiza
bit i spu sco z igne Cuius ventila
brum i manu sua z p[er]mundabit aream
sua z 9gregabit triticu suu i hor
reu suu paleas aut comburet
igne i extinguibili Tunc venit ihc
a galilea i iordane ad iohem ut
baptizaretur ab eo Iohes aut prohi
bebat eu dicens Ego a te debeo
baptizari z tu venis ad me Rndens
aut ihc dixit ei Sine mo Sic eni
decet nos adimplere omne iusticiam
Tunc eu dimisit Baptizatus aute
ihc 9festim ascendit de aq Et ec
ce apti s[un]t ei celi Et vidit spm
dei descendentem sicut columba z venien
tem sup se Et ecce vox de celis dicens
Hic e filius meus dilectus i quo m[ihi] ben[e]
complacuit acf Math iiij^o
Tunc ihc ductus e i desertu a spu
ut temptaretur a dyabolo Et cu ie
iunasset xl diebus z xl noctibus post
ea esuriit Et accedens temptator
dixit ei Si filius dei es dic ut lapi
des isti panes fiant Qui rndens
dixit ei Scriptu e eni Non i solo
pane viuit homo s[ed] i oi verbo qd
p[ro]cedit de ore dei Tunc assumpsit
eu dyabolus i sanctam ciuitatem z statuit
eu sup pinaculum templi Et dix
ei Si filius dei es mitte te deorsu
Scriptu e eni q angelis suis mandauit
de te z i manibus tollent te ne forte
offendas ad lapidem pedem tuum Ait
illi ihus rursu Scriptu e Non temp
tabis dnm deu tuum Iterum assumpsit
eu dyabolus i monte excelsu valde
Et ostendit ei oia regna mundi z gloriam
eorum et dix ei Hec oia t[ibi] dabo si
cadens adoraueris me Tunc dix ei
ihus Vade sathanas Scriptu e
eni dnm deu tuum adorabis z illi
soli seruies Tunc reliquit eu dyabolus
Et ecce angeli accesserunt z ministrabant
ei

Cu aut audisset ihc q iohes traditus
eet secessit i galilea z relicta ci
uitate nazareth venit z habitauit
i ciuitate capharnau maritima q
i finib3 sabulon z neptalim ut ad
impleret qd dcm e p ysaiam pphetam
Terra zabulon z tra neptalim via
maris trans iordane galilee gentiu po
pulus qui ambulabat i tenebris
vidit luce magna z sedentib3 i te
nebris i regione umbre mortis
lux orta e eis Exin cepit ihus
pdicare z dicere penitentia agite ap
propinquabit eni regnu celo4 ¶
Ambulas aut ihus iuxta mare ga
lilee vidit duos fres symone
qui vocatur petrus z andrea frem
eius mittentes rete i mare Erat
eni piscatores z ait illis venite
post me z facia vos fieri piscatores
hominu At illi ptinuo relictis reti
b3 secuti st eu Et procedes inde vidit
alios duos fres Jacobu zebedei
z iohem frem eius i naui cu zebedeo
pre eo4 reficientes retia sua z
vocauit eos Illi aut statim relictis
retib3 z pre secuti st eu ¶ Et
circuibat ihus tota galilea docens
i synagogis eo4 z pdicans euangelium
regni z sanans omem languorem
z omem i firmitatem in pplo Et abiit
opinio eius i tota syria z obtu
lerut ei omes male hentes va
riis languorib3 z tormentis co
prehensos z qui demonia hebant
z lunaticos z paraliticos z curauit
eos z secute st eu turbe multe de
galilea z decapoli z de ierlimis
z de iudea z de trans iordanem ¶
Videns aut ihc turbas ascendit
i monte Et cu sedisset acces
serut ad eu discipli eius Et apiens
os suu docebat eos dicens Bti
paupes spu qm ipso4 e regnu

Bti mites qm ipsi possidebut tram
Bti q lugent qm ipsi psolabunt Bti
qui esuriunt z sitiunt iustitiam qm ipsi
saturabunt Bti misericordes qm ipsi
misericordiam psequent Bti mudo corde qm
ipsi deu videbunt Bti pacifici qm
filii dei vocabunt Bti q psecutiones
paciunt ppter iusticiam qm ipso4 e regnum
celo4 Bti estis cu maledixerint vob
hoies z psecuti vos fuerint z dix
erint oe malu adusus vos men
tientes ppter me Gaudete z exultate
qm merces vra copiosa e in celis
Sic eni psecuti st pphetas q fuerut
ante vos Vos estis sal tre q si
sal euanuerit i quo salietur ad nichi
lu eni valet ultra nisi ut mittatur
foras z conculcetur ab hominib3 Vos
estis lux mudi non pt ciuitas ab
scondi supra montem posita Neq3
accedut lucerna z ponut ea sub
modio s3 sup candelabru ut luceat
omnib3 qui i domo st Sic luceat
lux vra cora hoib3 ut videant
opa vra bona Et glorificent prem
vrm qui i celis e ¶ Nolite putare
qm veni solvere lege aut pphetas
Non veni solvere lege s3 adimplere
Amen quippe dico vob donec tra
seat celu z tra iota unu aut unus
apex no ptibit a lege donec oia
fiant Qui g solverit unu de mandatis
istis minimis z docuerit sic hoies minimus
vocabit i regno celo4 ¶ Dico aut
vob q nisi habundauerit iusticia vra plus
qua scribaru z phariseo4 no intrabitis
i regnu celo4 Audistis q dcm e
antiquis no occides qui aute
occiderit reus erit iudicio Ego aut
dico vob q ois qui irascitur fri suo
reus erit iudicio Qui aut dixerit
fri suo racha reus erit concilio Qui
aut dixerit fatue reus erit gehenne
ignis Si g offers munus tuu ad
altare z ibi recordatus fueris q

frater tuus habet aliquid aduersum te relinque ibi
munus ante altare et vade prius recon-
ciliari fratri tuo et tunc veniens offeres
munus tuum. Esto consentiens adu-
sario tuo cito dum es in via cum eo
ne forte tradat te aduersarius tuus
iudici et iudex tradat te ministro
et in carcerem mittaris. Amen dico tibi
non exies inde donec reddas nouissimum
quadrantem. Audistis quia dictum est
antiquis non mechaberis. Ego autem
dico vobis quia omnis qui viderit mulierem
ad concupiscendum eam iam mechatus est
eam in corde suo. Quod si oculus tuus
scandalizat te erue eum et proice
abs te. Expedit enim tibi ut pereat vn-
um membrorum tuorum quam totum corpus
eat in gehennam. Dictum est autem
quicumque dimiserit uxorem suam det
ei libellum repudij. Ego autem dico
vobis quia omnis qui dimiserit uxorem
suam excepta causa fornicationis facit
eam mechari. Et qui dimissam duxerit
adulterat. Iterum audistis quia dictum est
antiquis non periurabis. Reddes autem
domino iuramenta tua. Ego autem dico
vobis non iurare omnino neque per celum quia
thronus dei est neque per terram quia scabel-
lum pedum eius est neque per ierosolima
quia ciuitas est magni regis. Neque per
caput tuum iuraueris quia non potes
vnum capillum album facere aut nigrum.
Sit autem sermo vester est est non non.
Quod autem hijs habundantius est a malo est.
Audistis quia dictum est oculum pro oculo
dentem pro dente. Ego autem dico vobis
non resistere malo. Sed si quis te percus-
serit in dextra maxilla prebe illi
et alteram. Et ei qui vult tecum in iu-
dicio contendere et tunicam tuam tollere di-
mitte ei et pallium. Et quicumque te
angariauerit mille passus vade cum
illo alia duo. Qui autem petit da ei
et volenti mutuare a te ne auertaris.
Audistis quia dictum est antiquis. Diliges
proximum tuum et odio habebis inimicum tuum.
Ego autem dico vobis diligite inimicos
vestros benefacite hijs qui oderunt vos
et orate pro persequentibus et calumpniantibus
vos ut sitis filij patris vestri qui in celis
est qui solem suum oriri facit super
bonos et malos et pluit super ius-
tos et iniustos. Si enim diligitis eos
qui vos diligunt quam mercedem habebitis
nonne et publicani hoc faciunt. Et
si salutaueritis fratres vestros tantum quid
amplius facietis nonne et ethnici
hoc faciunt. Estote ergo perfecti sicut et pater
vester celestis perfectus est. Attendite ne
iusticiam vestram faciatis coram hominibus
ut videamini ab eis. Alioquin merce-
dem non habebitis apud patrem vestrum
qui in celis est. Cum ergo facis elemosinam
noli ante te tuba canere sicut ypo-
crite faciunt in synagogis et vicis
ut honorificentur ab hominibus. Amen
dico vobis receperunt mercedem suam.
Te autem faciente elemosinam nesciat
sinistra tua quid faciat dextra
tua ut sit elemosina tua in abscondito
et pater tuus qui videt in abscondito
reddet tibi. Capitulum sextum

Et cum oratis non eritis sicut
ypocrite qui amant
in synagogis et angulis platearum stan-
tes orare ut videantur ab hominibus.
Amen dico vobis receperunt mercedem
suam. Tu autem cum oraueris intra in cu-
biculum tuum et clauso ostio tuo ora
patrem tuum in abscondito et pater tuus
qui videt in abscondito reddet tibi.
Orantes autem nolite multum loqui
sicut ethnici faciunt. Putant enim quod in
multiloquio suo exaudiantur. No-
lite ergo assimilari eis. Scit enim pater vester
quid opus sit vobis antequam petatis eum.
Sic autem orabitis vos. Pater noster qui
es in celis sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum. Fiat
voluntas tua sicut in celo et in terra. Panem nostrum supersub-
stancialem da nobis hodie. Et dimitte nobis debita

ſic ⁊ nos di. de. n. Et ne nos i du i
temp Sz li. n. a ma Si ei dimiſiſt
hoib' pcta coꝝ dimittet ⁊ vobis
pr vr celeſt delicta vra Si at
no dimiſit hoib' n pr vr dimit
tet vob pcta vra Cu aut ieiu
nat nolite fi ſic ypocrite triſtes
Exterminant n facies ſuas ut ap
pareat hoib' ieiunantes Amen
dico vob i receperunt mercede ſua
Tu aut cu ieiunas Unge capu
tum ⁊ facie tua laua ne videa
ris hominib' ieiunans ſz pri tuo
qui e i abſcondo ⁊ pr tuus qui
videt i abſcondo reddet t Nolite
thezauriſare vob thezauros i terra
vbi erugo ⁊ tynea demolliūt Et
vbi fures effodiunt ⁊ furant The
ſaurizate aut vob theſauros i ce
lo vbi n erugo n tynea demol
liunt ⁊ vbi fures no effodiunt et
furant Ubi ei e theſaur9 tu9 ibi
ẽ ⁊ cor tuu Lucerna corpis tui e
oculus tuus Si oculus tu9 fuerit
ſimplx totu corp9 tuu lucidu erit
Si aut oculus tu9 fuit neqꝫ tot
corp9 tuu tenebroſu erit Si
g lumē qd i te ē tenebre ſunt
ipe tenebre quate erūt Nemo
pt duob' dnis ſuire aut em
vnu odio hebit ⁊ alteꝝ diliget
aut vnu ſuſtinebit ⁊ alteꝝ con
tepnet No poteſt deo ſuire
⁊ mamone Ideo dico vob ne
ſolliciti ſitis aie vre q mandu
cetis a corpi vro quid i duamini
Nonne aia pl9 e q eſca ⁊
corp9 pl9 qua veſtitu Reſpicite
volatilia celi que no ſerūt neqꝫ
metunt neqꝫ ꝯgregant i horrea
et pr vr celeſtis paſcit ea No
ne vos magis pluris eſtis illis
Quis at vrm cogitans pt ad
icere ad ſtatura ſua cubitu vnu
Et de veſtimēt q ſolliciti eſtis
Conſiderate lilia agri que creſcunt

no laborat neqꝫ net Dico at vob
qm neqꝫ ſalomon i oi glia ſua co
opt9 e ſicut vnu ex iſtis Si ei fenu
agri hodie e ⁊ cras i clibanu mit
tit de9 ſic veſtit quito magis vos
modice fidei Nolite g ſolliciti
ee dicentes qd manducabim9 a qd
bibem9 a quo opiem Hec n omnia
gentes i quirunt Scit n pr vr
qr hijs omnib' i digetis Querite g
pmu regnu dei ⁊ iuſticia eius
⁊ h oia adiciet vob Nolite g
ee ſolliciti i craſtinu ⁊ craſtinus
n dies ſollicitus erit ſibi ipi Suf
ficit eni diei malicia ſua

Nolite iudicare ut no iu
dicabimini In quo ei iudicio
iudicauitis iudicabimini Et in qua
menſura menſi fuitis remetiet vob
Quid aut vides feſtuca i oclo
fris tui a trabe i oclo tuo non
vides Aut quo dicis fri tuo fr ſi
ne eiciā feſtuca de oclo tuo ⁊ ecce
trabs e i oclo tuo ypocrita eice
pmu trabe de oclo tuo ⁊ tuc vide
bis eice feſtuca de oclo tuo fris
tui Nolite ſctm dare canib' neqꝫ
mittatis margaritas vras an
porcos ne forte ꝯculcet eas
pedib' ſuis ⁊ cauerſi dirum
pat vos Petite ⁊ dabit vob
Querite ⁊ i venietis Pulſate ⁊ api
et vob Omnis n. qui petit ac
cipit ⁊ qui querit i venit ⁊ pl
ſanti apiet Aut qs e ex vob
ho que ſi petierit fili9 ſuus pa
ne nuqd lapide porriget ei
Aut ſi piſce petierit nuqd ſer
pente porriget ei Aut ſi ouu
nuqd ⁊ porriget illi ſcorpione
Si g vos cu ſitis mali noſtis
bona data dare filijs vris q
to magis pr vr qui i celis eſt

dabit bona petentib[us] se Om[n]ia g[ui]
quecu[n]q[ue] vult[is] ut faciat vob[is] ho[m]i[n]es
ista [et] vos facite ill[is] hec e[st] n[am] lex
[et] p[ro]phe[te] Intrate p[er] a[n]gusta por
ta[m] q[ui]a lata [est] p[or]ta [et] spaciosa
via q[ue] ducit ad p[er]dic[i]o[n]e[m] [et] m[u]lti s[un]t
q[ui] i[n]tra[n]t p[er] ea[m] q[uam] a[n]gusta p[or]ta
[et] arta via q[ue] ducit ad vita[m] et[er]na[m]
Et pauci su[n]t q[ui] i[n]veniu[n]t ea[m]
Attendite a falsis p[ro]ph[et]is q[ui] ve[n]iu[n]t
ad vos i[n] vestime[n]t[is] oviu[m] i[n]tri[n]
sec[us] aut[em] s[un]t lupi rapaces A fruc
tib[us] eor[um] cognoscet[is] eos Nu[m]q[ui]d
colligu[n]t de spinis uvas a[ut] de tri
bulis ficus Sic o[mn]is arbor bo[n]a
fructus bonos facit Mala aut[em]
arbor malos fruct[us] facit Non
p[otes]t arbor mala bonos fac[er]e neq[ue]
arbor bona fruct[us] malos fac[er]e
O[mn]is arbor q[ue] no[n] facit fructu[m] bo[num]
excidet[ur] [et] i[n] igne[m] mittet[ur] Ig[itur] ex fruc
tib[us] eor[um] cognoscetis eos No[n] o[mn]is
q[ui] dicit m[ihi] d[omi]ne d[omi]ne i[n]trabit i[n] reg[num]
celor[um] s[ed] q[ui] facit volu[n]tate[m] p[at]ris m[ei]
mei q[ui] i[n] cel[is] e[st] ip[s]e i[n]trabit i[n] reg[num]
celor[um] Multi dice[n]t m[ihi] i[n] illa die d[omi]ne
d[omi]ne no[n]ne i[n] no[m]i[n]e tuo p[ro]ph[et]avim[us]
[et] i[n] no[m]i[n]e tuo demonia eiecim[us] et
i[n] no[m]i[n]e tuo v[ir]tutes multas fecim[us]
[et] tu[n]c co[n]fitebor ill[is] q[uia] nu[n]q[uam] novi
vos discedite a me o[mn]es q[ui] op[er]amini
iniquitate[m] O[mn]is [er]go q[ui] audit v[er]ba
mea [et] facit ea assimilabit[ur] viro sa
pienti q[ui] fundavit domu[m] sua[m]
sup[ra] firma[m] petra[m] Et descendit
pluvia [et] venit flu[m]i[n]a [et] flaveru[n]t
venti [et] irrueru[n]t i[n] domu[m] illa[m] [et] n[on]
cecidit fu[n]data e[ni]m erat sup[ra] fi[r]ma[m]
petra[m] Et o[mn]is q[ui] audit v[er]ba
mea h[ec] [et] no[n] facit ea si[mi]lis e[st] viro
stulto q[ui] edificavit domu[m] sua[m]
sup[ra] arena[m] Et descendit pluvia
[et] venit flu[m]i[n]a [et] flaveru[n]t venti [et] ir
rueru[n]t i[n] domu[m] illa[m] [et] cecidit [et] fuit
r[u]ina ei[us] mag[na] Et fa[ctu]m e[st] cu[m] co[n]
su[m]masset i[esu]s v[er]ba h[ec] admirabat[ur]
turba sup[er] doctri[n]a ei[us] Erat e[ni]m do
ce[n]s eos sic[ut] p[otes]tate[m] h[abe]ns [et] no[n] sic[ut]
scribe eor[um] [et] ph[ar]isei Capitulum 8

Cum aut[em] descendisset i[esu]s
de monte secute s[un]t eu[m]
turbe multe [et] ecce lep[ro]s[us] veniens
adorabat eu[m] dice[n]s D[omi]ne si vis
p[otes] me mu[n]dare Et exte[n]dens i[esus]
manu[m] tetigit eu[m] dice[n]s Volo
mu[n]dare [et] co[n]festi[m] mu[n]data e[st] lep[ra]
ei[us] Et ait illi i[esu]s Vide ne[m]i[ni] di
cas s[ed] vade oste[n]de te sac[er]dotib[us] [et]
offer mun[us] q[uod] p[re]cepit moyses i[n]
testimo[n]iu[m] ill[is] Cu[m] aut[em] i[n]troisset ca
ph[ar]naum accessit ad eu[m] ce[n]turio
rogans eu[m] [et] dixit D[omi]ne puer me[us]
iacet i[n] domo mea paralitic[us] [et] male
torquet[ur] Et ait illi i[esu]s Ego venia[m]
[et] curabo eu[m] Et r[espo]ndens ce[n]turio
ait D[omi]ne no[n] su[m] dign[us] ut i[n]tres
sub tectu[m] meu[m] s[ed] t[antu]m dic v[er]bo [et]
sanabi[tur] pu[er] me[us] Na[m] [et] ego h[om]o su[m]
sub p[otes]tate co[n]stitut[us] h[abe]ns sub me
milites Et dico huic vade [et] va
dit [et] alii veni [et] venit [et] s[er]vo meo
fac h[oc] [et] facit Audiens aut[em] i[esu]s ille
mirat[us] e[st] [et] seque[n]tib[us] se dixit Amen
dico vob[is] no[n] i[n]veni ta[n]ta[m] fide[m]
i[n] isr[ae]l Dico aut[em] vob[is] q[uod] multi ab o
riente [et] occide[n]te venie[n]t [et] recu
be[n]t cu[m] abraha[m] [et] ysaac [et] iacob
i[n] reg[no] celor[um] Filii aut[em] regni eicie[n]t[ur]
i[n] tenebras exteriores ubi erit
fletus [et] stridor dentiu[m] Et dixit
i[esu]s ce[n]turioni Vade [et] sic[ut] credidisti
fiat t[ibi] [et] sanat[us] e[st] puer ex illa hora
Et cu[m] venisset i[esu]s i[n] domu[m] symo
nis petri vidit socru[m] ei[us] iace[n]te[m]
[et] febricitante[m] [et] tetigit manu[m] ei[us]
[et] dimisit ea[m] febris Et surrexit
[et] ministrabat eis Vesp[er]e aut[em] facto
obtuleru[n]t ei multos demonia
h[abe]ntes [et] eiciebat sp[irit]us i[m]mu[n]dos

vbo. Et omnes male habentes curauit vt
adimpleretur quod dictum est per ysaiam prophetam
dicentem Ipse infirmitates nostras acce-
pit et egrotaciones nostras portauit
Videns autem ihesus turbas multas circum se
iussit discipulos suos ire trans fretum
Et accedens vnus scriba ait illi Ma-
gister sequar te quocumque ieris Et dicit
ei ihesus Vulpes foueas habent et volu-
cres celi nidos Filius autem hominis
non habet vbi caput suum reclinet
Alius autem de discipulis eius ait illi Domine
permitte me primum ire et sepelire pa-
trem meum Ihesus autem ait illi Sequere
me et dimitte mortuos sepelire
mortuos suos. Et ascendente in na-
uicula secuti sunt eum discipuli eius
Et ecce motus magnus factus est in mari
ita ut nauicula operiretur fluctibus
Erat autem illis ventus contrarius ipse vero
dormiebat Et accesserunt ad eum
discipuli eius et suscitauerunt eum dicentes
Domine salua nos perimus Et dicit eis
ihesus Quid timidi estis modice fi-
dei. Tunc surgens ihesus imperauit
ventis et mari et facta est tranquillitas
magna. Porro homines mirati sunt dicentes
Qualis est hic quia venti et mare obe-
diunt ei. Et tunc cum venisset ihesus
trans fretum in regionem genezarenorum oc-
currerunt ei duo homines demonia
demoniaci de monumentis exeuntes seui ni-
mis ita ut nemo posset transire per viam
illam Et ecce clamauerunt dicentes
Quid nobis et tibi ihesu fili dauid Cur
venisti huc ante tempus torquere nos
Erat autem non longe ab eis grex
porcorum multorum pascens Demones
autem rogabant eum dicentes Si eicis
nos hinc mitte nos in gregem por-
corum Et ait illis Ite At illi exeuntes
abierunt in porcos, et ecce magno
impetu abiit totus grex per preceps
in mare et mortui sunt in aquis Pa-
stores autem fugerunt et venientes in
ciuitatem nunciauerunt hec omnia et de hiis

qui demonia habuerant Et ecce tota ciuitas
exiit obuiam ihesu Et viso eo roga-
bant eum ut transiret a finibus eorum
Et ascendens ihesus in nauiculam
transfretauit et venit in ciuitatem
suam Et ecce offerebant ei paraliticum
iacentem in lecto Videns autem ihesus fidem
illorum dixit paralitico Confide fili
remittuntur tibi peccata tua Et ecce
quidam de scribis dixerunt intra se
hic blasphemat Et cum vidisset
ihesus cogitaciones eorum dixit Vt
quid cogitatis mala in cordibus vestris
Quid est facilius dicere dimittuntur tibi
peccata tua an dicere surge et ambula
Vt autem sciatis quia filius hominis habet potesta-
tem dimittendi peccata in terra tunc ait
paralitico Surge tolle lectum tuum et
vade in domum tuam et surrexit et abiit
in domum suam Videntes autem turbe ti-
muerunt et glorificauerunt deum qui dedit
potestatem talem hominibus Et cum transiret
inde ihesus vidit hominem sedentem in the-
lonio matheum nomine Et ait illi
Sequere me Et surgens secutus est
eum Et factum est discumbente eo in do-
mo ecce multi publicani et peccatores
discumbebant venientes cum ihesu
et discipulis eius Et videntes pharisei di-
cebant discipulis eius Quare cum pu-
blicanis et peccatoribus manducat ma-
gister vester Et ihesus audiens ait Non
est opus valentibus medicus sed male
habentibus Euntes autem discite quid est
misericordiam volo et non sacrificium Non enim
veni vocare iustos sed peccatores
Tunc accesserunt ad eum discipuli iohannis
dicentes Quare nos et pharisei ieiu-
namus frequenter discipuli autem tui non ieiu-
nant Et ait illis ihesus Numquid possunt filii
sponsi lugere quamdiu cum illis est sponsus
Venient autem dies cum auferetur ab eis
sponsus et tunc ieiunabunt Nemo autem in-
mittit commissuram panni rudis in
vestimentum vetus tollit enim plenitudinem

ei9 a veste et peior scissura fit. Neq3
mittunt vinu nouu i vtres veteres
alioqn rupent' vtres et vinu effundit' et vte
res peribut. Sz vinu nouu i vtres
nouos mittut et ambo Ↄseruant'. Hec
loqnte ad illos ecce pricepe vnus
accessit et adorabat eu dices: Dne
filia mea defucta e m° sz veni i
pone manu tua sup ea et viuet.
Et surges ihc seqbat' eu et discipli
ei9. Et ecce mlr q sagnis fluxum
paciebat' xii anis accessit ad eu
ret° et tetigit fimbria vestimeti eius.
Dicebat n i tra se: Si tetigero tm
vestimeta ei9 salua ero. Et ihus co
uers9 videns ea dix: Cofide filia, fi
des tua te salua fecit. Et salua fca
e mlr ex illa hora. Et cu venisset
ihc i domu pricipis et vidisset tybi
cines et turbam tumultuante dicebat:
Recedite, no e mortua puella sed
dormit. Et deridebat eu. Et cu
eiecta eet turba i trauit et tenuit
manu ei9 et dix: Puelle surge. Et
surrex puella. Et exiit fama hec
i vniuersa tra illa. Et transeute inde
ihu secuti st eu duo ceci clamates
et dicetes: Miserere nri fili dauid. Cu
aut venisset domu accesserunt ad eum
ceci, et dt eis ihus: Quid vultis ut
faciam vobis? At ille: Dne ut apiant'
oculi nri. Et ait ill': Creditis qr hoc
possu facere? Dicut ei: Vtiq3 dne.
Tunc tetigit oculos eor dices: Sm
fidem vram fiat vobis. Et apti st
oculi amborum et comminat9 e illis
ihc d: Videte ne qs sciat. Illi aut
exeuntes diffamauerut eu i tota
tra illa. Egressis aut illis ecce ob
tulerut ei hoiem mutu demoniu
hntem. Et eiecto demonio locut9
e mut9. Et mirate st turbe dicetes:
Nunq apparuit sic i isrl. Phari

sei aut dicebat: I pricipe demonior
eicit demonia. Et circuibat ihc oes
ciuitates et castella doces i synago
gis eor et pdicans euangelium regni et curans
omne languore et omne i firmitatem.
Videns aut turbas misert9 e eis qr
erat vexati et iacetes sic oues
no hntes pastore. Tunc dicit
discipulis suis: Messis quide mul
ta operarii aut pauci. Rogate
ergo dnm messis ut mittat opari
os i messem suam. Capitulum x.

Et conuocatis xii discipulis suis
dedit ill' ptate spirituum im
mudorum ut eicerent eos et curaret
omne languore et omne i firmitate.
xii aplorum st noia hec: Prim9 Sy
mo qui dr petrus et andreas fr
ei9, philipp9 et bartholomeus, Ia
cobus zebedei et iohes fr ei9, Tho
mas et matheus publicanus, Ia
cob9 alphei et thadeus, Symon cha
naneus et Iudas scarioth qui
tradidit eu. Hos xii misit ihc
pcipiens eis et dicetes: In via ge
tium ne abieritis et i ciuitates sa
maritanorum ne i traueritis, sz pocius
ite ad oues q perierut domus
isrl. Euntes aut pdicate dicetes
qr appropinquabit regnum celorum. Infir
mos curate, mortuos suscitate,
leprosos mudate, demones eicite.
Gratis accepistis, gratis date. No
lite possidere aurum neq3 argentum neq3
pecuniam i zonis vris, no pera i via
neq3 duas tunicas neq3 calciamenta
neq3 virga. Dignus e eni operarius cibo
suo. In quacumq3 ciuitate aut cas
tella i traueritis, i terrogate quis
i ea dignus sit et ibi manete donec
exeatis. Intrantes aut i domu saluta
te ea dicetes: Pax huic domui. Et si
quidem fuerit domus illa digna, veniet
pax vra sup ea. Si aut n fuerit

dign̄ pax vr̄a ad vos reūtet᷑ Et qui
cumq̄ nō recepit vos nec audierit
ſmones vros exeuntes foras de
domo uel ciuitate excutite puluerē
de pedibꝫ vris i testimoniū coꝝ
Amē dico vob tollerabilius erit
terre sodomoꝝ ⁊ gomorreoꝝ in
die iudicii quā illi ciuitati Ecce ego
mitto vos sicut oues i medio lu
poꝝ Estote ergo prudētes sicut
serpentes ⁊ simplices sicut colūbe
Cauete aūt ab hoībꝫ tradent n.
vos i cōsiliis ⁊ i synagogis suis
flagellabūt vos ⁊ ad presides ⁊ ad
reges ducemini ꝑ me i testimoniū
illis ⁊ gentibꝫ Cum aūt tradēt vos no
lite cogitare quō aut q̄d loquamini da
bitur eī vob i illa hora q̄d loquamini Nō
n vos estis qui loqmini s; spūs pa
tris q̄ loq̄t i vob Tradet aūt frāt frēm
i mortē ⁊ pr̄ filiū Et i surgent fi
lii i parentes ⁊ morte eos afficiēt
⁊ eritis odio oībꝫ hoībꝫ ꝑ nomē
meū Qui aūt pseuerauit vsq; in
finē hic saluus erit Cū aūt psequent᷑
vos i ciuitate ista fugite ad aliā
Amē dico vob Nō cōsūmabitis ciui
tates isrl donec veniat filius hoīs
Nō ē discipulus sup magistrū. nec s̄uus
sup dn̄m suū Sufficit discipulo
ut sit sicut magr̄ eius ⁊ s̄uo sicut dn̄s
eius. Si prēm familias belzebub
vocauerūt q̄to magis domesticos
eius Ne ergo timueritis eos Nichil n.
opertū quod nō reuelabit᷑ ⁊ occultū q̄
nō sciatur Qd dico vob in tenebris
dicite i lumie Et q̄ i aure auditis
pdicate sup tecta Et nolite ti
mere eos qui occidunt corpus aīam
vō nō psūt occidere s; potius time
te eū qui pōt corpus ⁊ aīam pdere i
iehennā Nonne duo passeres asse
veneunt ⁊ vnus ex eis n cadet
sup trā sine pr̄e vro Vri aūt ca
pilli capitis oīs numerati sunt Nolite ergo
timere multis eī passeribꝫ meliores
estis vos Ois ergo qui cōfitebit᷑ me
corā hoībꝫ cōfitebor ⁊ ego eū corā
pr̄e meo qui i celis ē Qui aūt
negauerit me corā hoībꝫ negabo
⁊ ego eū corā pr̄e meo q̄ i celis est
Nolite arbitrari q̄ venerim pacē
mittere i trā Nō veni pacē mittere
s; gladiū Veni ergo separare hoīem
aduersus prēm suū ⁊ filiā aduersus
mrēm suā ⁊ nurū aduersus socrū suam
Et inimici hoīs domestici eius Qui
amat prēm suū aut mrēm pl⁹ quā
me nō ē me dignus Et qui amat
filiū aut filiā sup me nō ē me dignus
Et qui accipit crucē suā ⁊ sequit᷑ me
nō ē me dignus Qui i uenit aīam
suā pdet illā Et q̄ pdiderit aīam
suā ꝑ me i ueniet eā Qui re
cipit vos me recipit Et qui me
recipit recipit eū qui misit me
Qui recipit ꝓphetā i noīe ꝓphete
mercedē ꝓphete accipiet Et qui re
cipit iustū i noīe iusti mercedē
iusti recipiet Et quicūq; potum
dederit vni ex minimis istis calicem
aq frigide tm̄ i noīe discipuli amē
dico vob nō pdet mercedē suā Mt
Et factū ē cū cōsumasset xi caº
ihc p̄cipiens
xii discipulis suis transiit inde ut doceret
⁊ pdicaret i ciuitatibꝫ eoꝝ Iohēs
aūt cū audisset i vinculis opa xpi
mittens duos de discipulis suis ait
illi Tu es qui venturus es an aliū
expectamus Et respondens ihc ait ill
Euntes renunciate iohi q̄ audistis
⁊ vidistis Ceci vident claudi ambu
lant Leprosi mundant᷑ surdi audiunt
mortui resurgunt pauperes euā
gelizant᷑ Et btūs ē qui nō fuerit
scandalizatus i me Illis aūt abeuntibꝫ

cepit ihc dicere ad turbas de iohanne
Quid existis videre in desertum arundinem
vento agitatam Sed quid existis videre
hominem mollibus vestitum Ecce qui
mollibus vestiuntur in domibus regum
sunt Sed quid existis videre prophetam Etiam
dico vobis et plus quam prophetam Hic est enim
de quo scriptum est Ecce mitto angelum
meum ante faciem tuam qui preparabit vi
am tuam ante te Amen dico vobis non
surrexit inter natos mulierum maior
iohanne baptista Qui autem minor est in regno
celorum maior est illo A diebus autem
iohannis baptiste usque nunc regnum celorum
vim patitur et violenti rapiunt illud
Omnes enim prophete et lex usque ad iohannem
prophetaverunt sub nubilo Et si vultis
recipere ipse est helyas qui venturus
est Qui habet aures audiendi audiat
Cui autem similem estimabo generationem istam
Similis est pueris sedentibus in foro qui
clamantes coequalibus dicunt Cecinimus
vobis et non saltastis lamentavimus vobis
et non planxistis Venit enim iohannes neque
manducans et bibens et dicunt. ecce homo
vorax carnium et potator vini pu
blicanorum et peccatorum amicus Et iusti
ficata est sapientia a filiis suis Tunc
cepit ihc exprobrare civitatibus in
quibus facte sunt plurime virtutes eius quia
non egissent penitentiam. Ve tibi corozaym
Ve tibi bethsayda quia si in ty
ro et sydone facte essent virtutes que
facte sunt in te olim in cilicio et cinere
egissent penitentiam Veruntamen dico vobis
tyro et sydoni remissius erit quam vobis
in die iudicii Et tu capharnaum
numquid usque in celum exaltaberis usque
in infernum descendes Quia si in sodo
mis facte fuissent virtutes que facte sunt
in te forte mansissent usque in hunc diem
Verumtamen dico vobis. quia terre sodomorum
remissius erit in die iudicii quam tibi

In tempore illo respondens ihesus dixit Con
fitebor tibi pater domine celi et terre quia
abscondisti hec a sapientibus et prudentibus
et revelasti ea parvulis Ita pater quoniam
sic placitum fuit ante te Omnia mihi
tradita sunt a patre meo Et nemo no
vit filium nisi pater neque patrem quis
novit nisi filius et cui filius voluerit
revelare Venite ad me omnes qui
laboratis et onerati estis et ego reficiam
vos Tollite iugum meum super vos
et discite a me quia mitis sum et humilis
corde Et invenietis requiem animabus
vestris Iugum enim meum suave est et onus
meum leve etc. Cap xii

In illo tempore abiit ihc per sata
sabbato Discipuli autem eius esu
rientes ceperunt vellere spicas et
manducare Pharisei autem videntes
dixerunt ei Ecce discipuli tui faciunt
quod non licet eis sabbatis At ille dixit
eis Nonne legistis quid fecerit david
quando esuriit et qui cum eo erant
quomodo intravit in domum dei et panes pro
positionis comedit quos non licebat
comedere ei neque hiis qui cum eo
erant nisi solis sacerdotibus Aut non
legistis in lege quia sabbatis sacerdotes
in templo sabbatum violant et sine crimine
sunt Dico autem vobis quia templo maior
est hic Si autem sciretis quid est misericordiam
volo et non sacrificium numquam condempnas
setis innocentes Dominus enim filius hominis
et sabbati Et cum inde transisset venit in
synagogam eorum et ecce homo manum ha
bens aridam Et interrogabant eum dicentes
Si licet sabbato curare ut accusarent eum
Ipse autem dixit eis q. d. ipse si liceat
curare bestiam animam suam multo magis
hominem habentem infirmitatem suam curare Quis
erit ex vobis homo qui habet ovem unam
et si ceciderit sabbatis in foveam nonne
tenebit et levabit eam Quanto magis
melior est homo ove Itaque licet sabbatis

bene facere. Tunc ait homini Extende manum
tuam. et extendit et restituta est sanitati
sicut altera. Exeuntes autem pharisei con
silium faciebant adversus eum quomodo eum per
derent. Iesus autem sciens recessit inde et se
cuti sunt eum multi et curavit eos omnes
et precepit eis ne manifestarent eum ut
adimpleretur quod dictum est per ysaiam prophetam
dicentem. Ecce puer meus electus quem
elegi dilectus meus in quo bene complacuit
cuit anime mee. ponam spiritum meum super
eum et iudicium gentibus nunciabit. non
contendet neque clamabit neque aliquis
in plateis audiet vocem eius. arundi
nem quassatam non confringet et linum fu
migans non extinguet donec eiciat
ad victoriam iudicium et in nomine eius
gentes sperabunt. Tunc oblatus est ei
demonium habens cecus et mutus. Et cu
ravit eum ita ut loqueretur et videret. Et
stupebant omnes turbe et dicebant Numquid
hic est filius david. Pharisei autem audi
entes dixerunt. Hic non eicit demo
nes nisi in belzebub principe demo
niorum. Iesus autem sciens cogitationes eorum
dixit eis. Omne regnum divisum contra se
desolabitur. Et omnis civitas et domus
divisa contra se non stabit. Et si sa
thanas sathanam eicit adversus se
divisus est quomodo ergo stabit regnum eius.
Et si ego in belzebub eicio demones
filii vestri in quo eiciunt. Ideo ipsi
iudices vestri erunt. Si autem ego in
spiritu eicio demones igitur pervenit
in vos regnum dei. Aut quomodo potest quisquam
intrare in domum fortis et vasa eius di
ripere nisi prius alligaverit fortem. et tunc
domum eius diripiet. Qui non est
mecum contra me est et qui non congregat
mecum dispergit. Ideo dico vobis
omne peccatum et blasphemia remittetur
hominibus. spiritus autem blasphemie non
remittetur eis. Quicumque autem dixerit
contra filium hominis remittetur ei. Qui
cumque autem dixerit contra spiritum sanctum

verbum non remittetur ei neque in hoc seculo neque
in futuro. Aut facite arborem bonam
et fructum eius bonum. vel facite arborem
malam et fructum eius malum. Siquidem
ex fructu arbor cognoscitur. progenies
viperarum quomodo potestis bona loqui cum
sitis mali. Ex habundantia enim cordis
os loquitur. Bonus homo de bono thesauro
profert bona. Malus autem homo de malo
thesauro profert mala. Dico autem vobis
quoniam omne verbum ociosum quod locuti
fuerint homines reddent rationem de eo in
die iudicii. Ex verbis enim tuis iusti
ficaberis et ex verbis tuis condempna
beris. Tunc responderunt ei quidam ex
scribis et phariseis dicentes. Magister
volumus a te signum videre. Qui re
spondens ait illis. Generatio mala et ad
ultera signum querit et signum non da
bitur ei nisi signum ione prophete. Sic
enim ionas fuit in ventre ceti tribus
diebus et tribus noctibus. Sic erit filius
hominis in corde terre tribus diebus et tribus
noctibus. Viri ninivite surgent
in iudicio cum generatione ista et condemp
nabunt eam. quia penitentiam egerunt in
predicatione ione. et ecce plus quam iona
hic. Regina austri surget in iu
dicio cum generatione ista et condempnabit
eam. quia venit a finibus terre audire
sapientiam salomonis. et ecce plus quam
salomon hic. Cum autem inmundus spiritus
exierit ab homine. ambulat per loca
arida querens requiem et non invenit.
Tunc dicit. Revertar in domum meam unde
exivi. Et veniens invenit eam va
cantem scopis mundatam et ornatam.
Tunc vadit et assumit secum alios septem
spiritus nequiores se. et intrantes habitant
ibi. et fiunt novissima hominis illius pe
iora prioribus. Sic erit et generationi
huic pessime. Adhuc eo loquente
ad turbas ecce mater eius et fratres stabant
foris querentes loqui ei. Dixit

aut quida ei Ecce mr tua z fres tui
foris stat querentes te z ipe rndens di
centi sibi ait Que e mr mea z qui
st fres mei Et extendes manu
i discipulos suos dixit Ecce mr
mea z fres mei Quicuq enim fe
cit volutate pris mei qui i celis est
ipe meus fr z sor z mr mea e xiii
In illo tpe Exiens ihc de domo
sedebat sec9 mare Et cgregate
st ad eu tbe multe ita ut i naviculam
ascendens sedet z omnis tba stabat
i littore z locut9 e multa i parabol
dicens Ecce exiit qui seiat seiare
sem suu Et du seiat qda ceciderut
sec9 via z venerut volucres celi
z comederut illa alia aut ceciderut
i petrosa ubi no hebat tra multa
z qtinuo exorta st qr no hebat
altitudine tre, sole aut orto estua
verut z qr no hebuerut radice are
aruerut Alia aut ceciderut i tra
bona z dabat fructu i spinas z cre
verut z spine suffocaverut ea Alia
vo ceciderut i tra bona z dabant
fructu aliud centesimu aliud sexa
gesimu aliud tricesimu Qui hat aures
audiendi audiat Et ecce discipuli
dixerunt ei Quare i parabolis loq
ris eis Qui rndens ait illis Quia
vob datu e nosse misteria regni
celo{rum} illis aut no e datu Qui
ei hz dabit ei z habudabit Qui aut
no hz id qd vr habe z q hz auferet
ab eo Ideo i parabolis loqr eis qr
videntes no vident z audientes no
audiunt neqz intelligunt Ut i ple
at i eis pphia ysaie dicens Audi
tu audietis z no intelligetis z vide
tes videbitis z no videbitis Incras
satu e cor pli huius z aurib9 gravit
audierut z oculos suos clauserunt
nequa oculis videat z aurib9 audi
at z corde itelligat z convertat

z sanet eos Vri aut oculi bti qui vident
z aures vre qr audiunt Amen di
co vob qr multi pphe z iusti cupi
erunt vide q vos videtis z no vi
derunt z audire q auditis z no audi
erunt Vos ergo audite parabolam
seminantis Omnis qui audit vbu
regni z no intelligit venit malus
z rapit qd seminatu e i corde eius
hic e qui seiat9 e sec9 via Qui
aut seiat9 e sup petra hic e qui
vbu dei audit z qtinuo cu gaudio
accipit i no hz i se radice sz est
tpalis fca aut tribulacoe z psecu
cone pp vbu qtinuo scadalisatur
Qui aut seiat9 e i spinis hic e q
vbu dei audit Et sollicitudo secu
li istius z fallacia divitiaru suffocat
vbu z sine fructu efficitur Qui vo
i bona tra seminat9 e hic e qui
audit vbu z itelligit z fructum
affert z facit aliud quide centesimu
aliud aut sexagesimu porro aut
aliud tricesimu Alia parabolam
pposuit illis dicens Simile e regn celo{rum}
hoi qui seiavit bonu sem i agro
suo Cu aut dormiret hoies venit
inimicus ei9 z sup seminavit zizania
i medio tritici z abiit Cu aut cre
visset herba z fructu fecisset tunc
apparuerut z zizania Accedentes
aut servi pris familias dixerunt ei
Dne nonne bonu sem seminasti
i agro tuo Unde ergo hz zizania Et
ait illis Inimicus homo hoc fecit Servi
aut dixerunt ei Vis imus z col
ligemus ea Et ait Nonne forte col
ligentes zizania eradicetis simul
cum eis triticu Sinite utraqz cresce
usqz ad messem z i tpe messis dica
messoribus Colligite pmu zizania
z alligate ea i fasciculos ad cobu
rendu / Triticu aut cgregate i orreu

meum. Alia parabolam proposuit eis dicens
Simile est regnum celorum grano sinapis
quod accipiens homo seminavit in agro suo quod
minimum quidem est omnibus seminibus. Cum autem
creverit maius est omnibus oleribus et fit ar
bor ita quod volucres celi veniant
et habitant in ramis eius. Alia para
bolam locutus est eis dicens Simile est
regnum celorum fermento quod mulier accep
tum abscondit in farine satis tribus
donec fermentatum est totum. Hec omnia lo
cutus est ihesus in parabolis ad turbas
et sine parabolis non loquebatur eis ut im
pleretur quod dictum est per prophetam dicentem
Aperiam in parabolis os meum eructabo
abscondita a constitutione mundi.
Et dimissis turbis venit in domum et
accesserunt ad eum discipuli eius dicentes
Edissere parabolam nobis zizaniorum
agri. Qui respondens ait eis Qui seminat
semen bonum est filius hominis. Ager autem
est mundus. Bonum vero semen hii sunt fi
lii regni. Zizania autem filii sunt nequam.
Inimicus autem qui seminavit ea est
dyabolus. Messis vero consummatio seculi est.
Messores angeli sunt. Sicut ergo colliguntur
zizania et igni comburuntur. Sic erit
in consummatione seculi. Mittet filius hominis
angelos suos et colligent de
regno eius omnia scandala et eos qui
faciunt iniquitatem iniquitatem et
mittent eos in caminum ignis. Ibi
erit fletus et stridor dentium. Tunc
iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eorum.
Qui habet aures audiendi audiat.
Simile est regnum celorum thesauro ab
scondito in agro quod qui invenit homo
abscondit et pre gaudio illius vadit et
vendit omnia que habet et emit agrum illum.
Iterum simile est regnum celorum homini
negociatori querenti bonas mar
garitas. Inventa autem una pretio
sa margarita abiit et vendidit
omnia que habuit et emit eam. Iterum simile est

regnum celorum sagene misse in mare
et ex omni genere piscium congreganti. Quam cum
impleta esset educentes et secus litus
sedentes elegerunt bonos in vasa sua
malos autem foras miserunt. Sic erit in
consummatione seculi. Exibunt angeli et sepa
rabunt malos de medio iustorum et mit
tent eos in caminum ignis. Ibi erit fle
tus et stridor dentium. Intellexistis hec
omnia? Dicunt ei Etiam. Ait illis Ideo omnis
scriba doctus in regno celorum similis est
homini patrifamilias qui profert de thesau
ro suo nova et vetera. Et factum est cum
consummasset ihesus parabolas istas transiit inde
et veniens in patriam suam docebat eos
in synagogis eorum ita ut mirarentur
et dicerent Unde huic sapientia hec et vir
tutes? Nonne hic est fabri filius? Nonne
mater eius dicitur maria et fratres eius
Iacobus et Ioseph et Symon et iudas
et sorores eius nonne omnes apud nos
sunt? Unde ergo huic omnia ista? Et sic
scandalizabantur in eo. Ihesus autem dixit
eis Non est propheta sine honore nisi in
patria sua et in domo sua. Et non fecit
ibi virtutes multas propter incredulitatem.

In illo tempore audivit xiiij herodes tetrarcha famam de
ihesu. Et ait pueris suis Hic est iohannes
baptista ipse surrexit a mortuis et ideo
virtutes operantur in eo. Herodes enim
tenuit iohannem et alligavit eum
et posuit in carcerem propter herodiadem
uxorem fratris sui. Dicebat enim illi iohannes
Non licet tibi habere eam. Et volens eum oc
cidere timuit populum quia sicut prophetam
eum habebant. Die autem natalis he
rodis saltavit filia herodiadis in
medio et placuit herodi. Unde cum
iuramento pollicitus est ei dare quod
cumque postulasset ab eo. At illa pre
monita a matre sua Da mihi inquit
caput iohannis baptiste. Et contristatus
est rex propter iusiurandum propter eos qui

pariter recumbebant iussit dari. Misitque
et decollavit iohannem in carcere. Et alla-
tum est caput eius in disco et datum est
puelle et tulit matri sue. Et accedē-
tes discipuli eius tulerunt corpus eius et se-
pelierunt illud et venientes nunciave-
runt ihesu. Quod cum audisset ihesus seces-
sit inde in naviculam in locum desertum
seorsum. Et cum audissent turbe secute
sunt eum pedestres de civitatibus. Et
exiens ihesus vidit turbam multam et mi-
sertus est eius et curavit languidos eorum. Et
Vespere autem facto accesserunt ad eum
discipuli eius dicentes desertus est locus
et hora iam preteriit dimitte turbas ut
euntes in castella emant sibi escas.
Ihesus autem dixit eis Non habent necesse
ire date vos illis manducare. Respon-
derunt ei Non habemus hic nisi quinque panes
et duos pisces. Qui ait eis afferte
mihi illos huc. Et cum iussisset turbam
discumbere super fenum acceptis quinque
panibus et duobus piscibus aspiciens
in celum benedixit et fregit et dedit di-
scipulis suis panes. Discipuli autem
turbis dederunt et manducaverunt omnes
et saturati sunt et tulerunt reliquias
xii. cophinos fragmentorum ple-
nos. Manducantium autem fuit numerus v.
milia virorum exceptis mulieribus et par-
vulis. Et statim iussit discipulos
suos ascendere in naviculam et precede-
re eum trans fretum donec dimitteret turbas
et dimissa turba ascendit in montem
solus orare. Vespere autem facto solus erat
ibi. Navicula autem in medio mari
iactabatur fluctibus. Erat autem ventus
contrarius ei. Quarta autem vigilia noctis
venit ad eos ambulans super mare
et videntes eum super mare ambulan-
tem turbati sunt dicentes quia fanta-
sma est et pre timore clamaverunt. Stati-
mque ihesus locutus est eis dicens Habete fi-
duciam ego sum nolite timere. Respondens
autem petrus dixit Domine si tu es iu-
be me venire ad te super aquas. At ipse
ait. Veni. Et descendens petrus de na-
vicula ambulabat super aquas ut
veniret ad ihesum. Videns vero ventum vali-
dum venientem timuit. Et cum cepis-
set mergi clamavit dicens Domine sal-
vum me fac. Et continuo extendens
ihesus manum apprehendit eum et ait
illi. Modice fidei quare dubitasti.
Et cum ascendisset in naviculam ces-
savit ventus. Qui autem in navicula
erant venerunt et adoraverunt eum dicen-
tes vere filius dei es. Et cum transfretassent
venerunt in terram genezareth. Et cum
cognovissent eum viri loci illius miserunt in
universam regionem illam et obtulerunt
ei omnes male habentes et rogabant
eum ut vel fimbriam vestimenti eius
tangerent et quicumque tetigerunt
salvi facti sunt. Capitulum xv

Tunc accesserunt ad eum ab ierosoli-
limis scribe et pharisei dicentes
Quare discipuli tui transgrediuntur tra-
diciones seniorum. Non enim lavant manus
suas cum panem manducant. Ipse autem respon-
dens ait Quare et vos transgredimini
mandata dei propter tradicionem vestram. Nam
deus dixit Honora patrem tuum et ma-
trem tuam. et qui maledixerit patri vel
matri morte moriatur. Vos autem dicitis
Quicumque dixerit patri vel matri munus
quodcumque est ex me tibi proderit et non
honorificabit patrem suum et matrem
suam et irritum fecistis mandatum dei
propter tradicionem vestram. Ypocrite bene
prophetavit de vobis ysaias propheta di-
cens Populus hic labiis me honorat
cor autem eorum longe est a me. Sine
causa autem colunt me docentes doctri-
nas et mandata hominum. Et convocatis
ad se turbis dixit eis Audite et in-
telligite. Non quod intrat in os coin-

coinquinat hominem. Quod procedit ex ore
hoc coinquinat hominem. Tunc accedentes
discipuli eius dixerunt ei. Scis quia
pharisei audito hoc verbo scandalizati
sunt. At ille respondens ait. Omnis plan
tatio quam non plantavit pater meus
celestis eradicabitur. Sinite illos: ce
ci sunt duces cecorum. Cecus autem si
ceco ducatum prestet ambo in foveam
cadunt. Respondens autem Petrus dixit
ei. Edissere nobis parabolam istam. At
ille dixit. Adhuc et vos sine intellectu
estis. Non intelligitis quia omne quod in os
intrat in ventrem vadit et in secessum
mittitur. Que autem procedunt de ore de
corde exeunt et ea coinquinant hominem.
De corde enim exeunt cogitationes ma
le homicidia adulteria fornicationes
furta falsa testimonia blasphemie.
Hec sunt que coinquinant hominem. Non lotis
manibus manducare non coinquinat
hominem. Et egressus inde Ihesus seces
sit in partes Tyri et Sydonis. Et ecce
mulier Chananea a finibus illis egressa
clamavit dicens ei. Miserere mei
domine fili David. Filia mea male
a demonio vexatur. Qui non respondit ei
verbum. Et accedentes discipuli eius
rogabant eum dicentes. Dimitte eam
quia clamat post nos. Ipse autem ait
Non sum missus nisi ad oves que perierunt
domus Israel. At illa venit et adoravit
eum dicens. Domine adiuva me fili
David. Qui respondens ait. Non est bonum
sumere panem filiorum et dare canibus.
At illa dixit. Etiam domine. nam et catelli
edunt de micis que cadunt de mensa do
minorum suorum. Tunc respondens Ihesus
ait illi. O mulier magna est fides tua
fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia
eius ex illa hora. Et cum transisset
inde venit Ihesus secus mare Galilee
et ascendens in montem sedebat ibi
et accesserunt ad eum turbe multe ha

bentes secum mutos claudos debiles
cecos et alios multos et proiecerunt eos
ad pedes eius et curavit eos ita ut
turbe mirarentur videntes mutos loquen
tes claudos ambulantes cecos vi
dentes et magnificabant deum Israel. Ihesus
autem convocatis discipulis suis dixit. Mi
sereor turbe quia iam triduo perseverant
mecum et non habent quod manducent et dimit
tere eos ieiunos nolo ne deficiant in
via. Et dicunt ei discipuli. Unde ergo nobis
in deserto panes tantos ut saturemus
turbam tantam. Et ait illis Ihesus. Quot
panes habetis. At illi dixerunt. Septem
et paucos pisciculos. Et precepit turbe
ut discumberent super terram. Et accipiens
vii panes et pisces et gratias agens
fregit et dedit discipulis suis et
discipuli dederunt populo et comederunt
et saturati sunt. Et quod superavit de frag
mentis tulerunt vii sportas plenas.
Erant autem qui manducaverunt iiii
milia excepta parvulos et mulieres.
Et dimissa turba ascendit in navi
culam et venit in fines Magidan. cap

Et accesserunt ad eum pharisei xvi
et saducei temptantes et rogaverunt
eum ut signum de celo ostenderet eis.
At ille respondens ait eis. Facto vespe
re dicitis. Serenum erit: rubicundum
est enim celum. et mane. Hodie tempes
tas: rutilat enim triste celum. Faciem
ergo celi diiudicare nostis: signa autem
temporum non potestis scire. Generatio mala
et adultera signum querit et signum non
dabitur ei nisi signum Ione prophete. Et
relictis illis abiit. Et cum venissent
discipuli eius trans fretum obliti sunt pa
nes accipere. Qui dixit illis. Intuemini
et cavete a fermento phariseorum et sa
duceorum. At illi cogitabant inter
se dicentes. Quia panes non accepimus.
Sciens autem Ihesus dixit eis. Quid co
gitatis ~~nec recordamini~~ inter vos mo
dice fidei quia panes non habetis.

no du intelligitis neqz recordami
quinqz panu i quinqz milia hominu z
qt cophinos sumpsistis neqz septe
panu i iiij^or milia hominu quare
no intelligitis qz no de pane dixi
vob cauete a fermeto phariseo
z saduceo Tunc itellexerunt qz
no dixit cauendu a fermeto panu
sz a doctrina phariseo z saduceo
Venit aut ihus i ptes cesaree
philippi z itrogabat discipulos
suos dicens Que dicut hoies ee
filiu hois At illi dixerut Alij Jo
baptistam alij aut helyam. Alij vo
Jeremiam aut unu ex phetis Dixit
illis ihus Vos aut que me ee di
citis Rndens symon petrus dixit Tu es
xps filius dei vivi Rndens aut ihus
dixit ei Beatus es symon bariona
qz caro z sanguis no revelauit ti
bi sz pr meus q e i celis Et ego dico ti
qz tu es petrus z sup hanc petram
edificabo ecctam mea Et porte
i feri no pualebunt adu's ea Et
tibi dabo claues regni celo Et
qcuqz ligaueris sup tram erit ligatu
z i celis z qcuqz solueris sup tram e solutu
z i celis Tunc pcepit discipulis ut
nemini dicerent qz ipse eet ihus xps Exin
cepit ihus ondere discipulis suis quia
opz eu ire ierosolimam z multa pati
a senioribus z scribis z pricipibus sa
cerdotu z occidi z tercia die resurge
Et assumens eu petrus cepit eu icre
pare dicens absit a te dne no erit
tibi hoc Qui conversus dixit petro Vade
post me sathanas scandalu es mi
qz no sapis ea q dei sut sz ea q sut
hominu Tunc ihus dixit discipulis suis
Si quis vult post me venire abne
get semetipm z tollat cruce sua z
sequatur me Qui eni voluerit aiam
sua salua facere pdet ea Qui aut
pdiderit aiam sua pp me i veniet

ea Qd eni pdest hoi si mundu vniu'sum lucre
tur aie vo sue detrimetu patiat
Aut qd dabit ho comutatoem pro aia
sua Filius eni hois venturus e i gla
pris sui cu angelis suis Et tunc red
det unicuiqz sm opa ei' Amen
dico vob sut quida de hic stantibus
qui no gustabut morte donec vide
ant filiu hois venie'tem i regno suo
Et post dies sex assumpsit ihus
petru z iacobu z iohem fre'm
eius z duxit illos i monte ex
celsu seorsu z transfiguratus e an
eos. Et resplenduit facies eius
sicut sol vestimenta aut ei' facta sut
alba sicut nix Et ecce apparuit
eis moyses z helyas cu eo lo
quentes. Rndens aut petrus
dixit ad ihm Dne bonu
e hic nos ee si vis fa
ciam' hic tria tabnacula tibi
unu moysi unu z helye unu
Adhuc eo loquete Ecce nubes
lucida obumbrauit eos z ecce
vox de nube dicens Hic e filius
me' dilectus i quo m bn complacui
ipm audite z audietes discipuli
ceciderut i facie sua z timuerut
valde Et accessit ihus tetigit eos
dicens qz eis Surgite z nolite
timere Leuantes aut oculos suos
nemine viderunt nisi solu ihm Et
descendentibus illis de monte pcepit
eis ihus dicens Nemini dixeritis
visionem hanc donec filius hois a mor
tuis resurgat. Et interrogauerunt
eu discipuli eius dicentes qd ergo
scribe dicut qz helyam oportet pmu ve
nire. At ille rndens ait illis helyas
quide venturus e z restituet oia
Dico aut vob qz helyas iam venit
z no cognouerunt eu. sz fecerunt i eo
qcuqz voluerunt Sic z filius hominis

passurus est ab eis. Tunc intellexerunt discipuli quia de iohanne baptista dixisset eis. Et cum venissent ad turbam accessit ad eum homo genibus provolutus ante eum dicens Domine miserere filio meo quia lunaticus est et male patitur. Nam sepe cadit in ignem et crebro in aquam. Et obtuli eum discipulis tuis et non potuerunt eum curare. Respondens autem ihesus ait O generacio incredula et perversa quousque ero vobiscum usquequo vos patiar afferte illum ad me. Et increpavit eum ihesus et exiit ab eo demonium et curatus est puer ex illa hora. Tunc accesserunt discipuli ad ihesum secreto et dixerunt Quare nos non potuimus eicere illum. Dixit illis ihesus propter incredulitatem vestram. Amen quippe dico vobis si habueritis fidem sicut granum sinapis dicetis monti huic transi hinc et transibit et nichil impossibile erit vobis. Hoc autem genus non eicitur nisi per oracionem et ieiunium. Conversantibus autem eis in galilea dixit ihesus illis. Filius hominis tradendus est in manus hominum et occident eum et tercia die resurget et contristati sunt vehementer. Et cum venissent capharnaum accesserunt qui didragma accipiebant ad petrum et dixerunt Magister vester non solvit didragma. Ait etiam. Et cum intrasset in domum prevenit eum ihesus dicens Quid tibi videtur symon. Reges terre a quibus accipiunt tributum vel censum a filiis suis an ab alienis. Et ille dixit ab alienis. Dixit ei ihesus Ergo liberi sunt filii. Ut autem non scandalizemus eos vade ad mare et mitte hamum et eum piscem qui primus ascenderit tolle et aperto ore eius invenies staterem illum sumens da eis pro te et pro me. cap xviii

In illa hora accesserunt discipuli ad ihesum dicentes Quis putas maior est in regno celorum. Et advocans ihesus parvulum statuit eum in medio eorum. Et dixit Amen dico vobis nisi conversi fueritis et efficiamini sicut parvuli non intrabitis in regnum celorum. Quicumque ergo humiliaverit se sicut parvulus iste hic est maior in regno celorum. Et qui susceperit unum parvulum talem in nomine meo me suscipit. Qui autem scandalizaverit unum de pusillis istis minimis qui in me credunt expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo eius et demergatur in profundum maris. Ve mundo a scandalis. Necesse est enim ut veniant scandala verumptamen ve homini illi per quem scandalum venit. Si autem manus tua vel pes tuus scandalizat te abscide eum et proice abs te. Bonum est tibi ad vitam ingredi debilem vel claudum quam duas manus vel duos pedes habentem mitti in ignem eternum. Et si oculus tuus scandalizat te erue eum et proice abs te. Bonum est tibi cum uno oculo in vitam intrare quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis. Videte ne contempnatis unum ex hiis pusillis. Dico autem vobis quia angeli eorum in celis semper vident faciem patris mei qui in celis est. Venit enim filius hominis salvare quod perierat. Quid vobis videtur. Si fuerint alicui centum oves et erraverit una ex eis nonne relinquet nonagintanovem in deserto et vadit querere eam que erravit. Et si contingerit ut inveniat eam amen dico vobis quia gaudebit super eam magis quam super nonagintanovem que non erraverunt. Sic non est voluntas ante patrem vestrum qui in celis est ut pereat unus de pusillis istis. Si autem peccaverit in te frater tuus vade et corripe eum inter te et ipsum solum. Si te audierit lucratus es fratrem tuum. Si autem te non audierit adhibe tecum adhuc

vnum vel duos vt in ore duorum testium
vel trium stet omne verbum. Quod si non
audierit eos dic ecclesie. si autem ecclesiam
non audierit sit tibi sicut ethnicus et pu
blicanus. Amen dico vobis quecumque
alligaueritis super terram erunt ligata et
in celis. Et quecumque solueritis super terram
erunt soluta et in celo. Iterum dico vobis
quia si duo ex vobis consenserint super
terram de omni re quacumque pecierint fiet
illis a patre meo qui in celis est. Vbi enim
duo vel tres sunt congregati in nomine
meo ibi sum ego in medio eorum. Tunc
accedens ad eum petrus dixit. Domine quo
tiens peccabit in me frater meus et dimittam
ei vsque septies. Dicit illi ihesus
Non dico tibi vsque septies sed septua
gies septies. Ideo assimilatum est
regnum celorum homini regi qui voluit
racionem ponere cum seruis suis. Et cum ce
pisset racionem ponere oblatus est ei vnus
qui debebat ei decem milia talenta
Cum autem non haberet vnde redderet iussit
eum dominus venundari vxorem eius et fi
lios eius et omnia que habebat et reddi. Pro
cidens autem seruus ille rogabat
eum dicens Pacienciam habe in me domine
et omnia reddam. Misertus autem dominus serui
illius dimisit eum et omne debitum dimi
sit ei. Egressus autem seruus ille inuenit
vnum de conseruis suis qui debebat ei
centum denarios et tenens suffocabat
eum dicens Redde quod debes. Et procidens
conseruus eius rogabat eum dicens Pa
cienciam habe in me et omnia reddam tibi
Ille autem noluit sed abijt et misit eum
in carcerem donec redderet debitum. Vi
dentes autem conserui eius que fiebant con
tristati sunt valde et venerunt et narra
uerunt domino suo omnia que facta erant. Tunc
vocauit illum dominus suus et ait illi
Serue nequam omne debitum dimisi tibi quoniam
rogasti me. Nonne ergo oportuit et te
misereri conserui tui sicut et ego misertus sum
tui. Et iratus dominus eius tradidit eum
tortoribus quo adusque redderet vni
uersum debitum. Sic et pater meus celestis
faciet vobis. Si non dimiseritis vnus
quisque fratri suo de cordibus vestris. Et
factum est cum consummasset ihesus sermones
istos migrauit a galilea et venit
in fines iudee trans iordanem et secu
ti sunt eum turbe multe et curauit eos
vel eos ibi

Capitulum xix

Et accesserunt ad eum pharisei
temptantes eum et dicentes
Si licet homini dimittere vxorem suam
quacumque ex causa. Qui respondens ait
eis. Non legistis quia qui fecit
homines ab inicio masculum et feminam
fecit eos et dixit. Propter hoc relinquet
homo patrem et matrem et adherebit
vxori sue et erunt duo in carne
vna. Itaque iam non sunt duo sed vna
est caro. Quod ergo deus coniunxit homo
non separet. Dicunt illi. Quid ergo man
dauit moyses libellum repudij
et dimittere. Et ait illis. Quoniam moy
ses ad duriciam cordis vestri per
misit vobis dimittere vxores ve
stras ab inicio autem non fuit sic
Dico autem vobis quia quicumque di
miserit vxorem suam nisi exceptam
causam fornicationis et aliam duxerit
mechatur. Et qui dimissam duxerit
mechatur. Dicunt ei discipuli eius
Si ita est causa hominis cum vxore non
expedit nubere. Qui dixit illis
Non omnes capiunt verbum istud
sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi
qui de ventre matris sic nati sunt
Et sunt eunuchi qui facti sunt ab ho
minibus. Et sunt eunuchi qui castra
uerunt seipsos propter regnum celorum
Qui potest capere capiat. Tunc ob
lati sunt ei paruuli vt manus eius

i poneret et oraret Discipli autem eius
increpabant eos Jhesus vero ait eis
Sinite paruulos venire ad me et
nolite prohibere talium enim est regnum celorum
Et cum inposuisset eis manus abiit
inde Et ecce vnus accedens ait illi
Magister bone quid boni faciam ut habeam
vitam eternam Qui dixit ei Quid me in-
terrogas de bono Vnus est bonus deus
Si autem vis ad vitam ingredi serua
mandata Dixit que illi Jhesus autem
dixit Non homicidium facies non
adulterabis Non facies furtum non
falsum testimonium dices Honora patrem
tuum et matrem tuam Et diliges proximum
tuum sicut te ipsum Dicit illi adoles-
cens omnia hec custodiui a iuuentute
mea Quid adhuc michi deest Ait illi
Jhesus Si vis perfectus esse Vade et
vende omnia que habes et da pauperibus
et habebis thesaurum in celo et veni se-
quere me Cum autem audisset adoles-
cens verbum hoc abiit tristis Erat enim
habens multas possessiones Jhesus autem
dixit discipulis suis Amen dico vobis quia
diues difficile intrabit in regnum
celorum Et iterum dico vobis facilius est
camelum per foramen acus transire quam
diuitem intrare in regnum celorum Au-
ditis autem hijs discipuli mirabantur
valde dicentes Quis ergo poterit saluus
esse Aspiciens autem Jhesus dixit eis Apud
homines hoc impossibile est apud deum omnia
possibilia sunt Tunc respondens petrus
dixit ei Ecce nos reliquimus omnia
et secuti sumus te Quid ergo erit nobis
Jhesus autem dixit illis Amen amen dico
vobis quod vos qui secuti estis me
in regeneracione cum sederit filius hominis
in sede maiestatis sue Sedebitis et
vos super sedes xii iudicantes xii
tribus israel Et omnis qui reliquerit do-
mum aut fratres aut sorores aut patrem
aut matrem aut vxorem aut filios aut
agros propter nomen meum centuplum et
vitam eternam possidebit Multi autem
erunt primi nouissimi et nouissimi primi
Simile est regnum celorum homini patri-
familias Qui exiit primo mane
conducere operarios in vineam suam Con-
uentione autem facta cum operariis ex dena-
rio diurno misit eos in vineam suam
Et egressus circa horam terciam vidit alios
stantes in foro ociosos et illis dixit
Ite et vos in vineam meam et quod iustum
fuerit dabo vobis Illi autem abierunt
Iterum autem exiit circa vi et ix horam et
fecit similiter Circa xi vero horam exiit
et inuenit alios stantes et dixit illis
Quid hic statis tota die ociosi Dicunt
ei Quia nemo nos conduxit Dicit illis
Ite et vos in vineam meam Cum autem sero
factum esset dicit dominus vinee procuratori
suo Voca operarios et redde illis
mercedem suam incipiens a nouissimis
vsque ad primos Cum venissent ergo qui
circa vndecimam horam venerant
acceperunt singulos denarios Veni-
entes autem et primi arbitrati sunt quod plus
essent accepturi Acceperunt autem et
ipsi singulos denarios Et accipientes
murmurabant aduersus patremfamilias
dicentes Hij nouissimi vna hora
fecerunt et pares illos nobis fecisti Qui
portauimus pondus diei et estus At ille
respondens vni eorum dixit Amice non
facio tibi iniuriam Nonne ex denario
mecum conuenisti Tolle quod tuum est
et vade Volo autem et huic nouissimo
dare sicut et tibi Aut non licet michi facere
quod volo An oculus tuus nequam est quia ego
bonus sum Sic erunt nouissimi primi
et primi nouissimi Multi enim sunt vo-
cati pauci vero electi Et cum ascen-
deret Jhesus ierosolimam assumpsit xii di-
scipulos suos secreto et ait illis Ecce
ascendimus ierosolimam et filius hominis
tradetur principibus sacerdotum et scribis

& cõdẽpnabũt eũ morte Et tradet
eũ gẽtib; ad illudẽdũ & flagellãd
& crucifigẽdũ & t'cia die resurget
Tũc accessit ad eũ mr̃ filiorũ ze
bedei cũ filijs suis adorãs & pe
tẽs aliq͛d ab eo Q͛ dix͛ ei Q͛d vis
ait illi ut sedeãt hij duo filij mi
vn; ad dextrã tuã & vn; ad sini
strã tuã i regnº tuo Rñdẽs aũt ihs
dixit illis Nescitis q͛d petatis ptis
calicẽ bibẽ quẽ egº bibiturus sum
Dicũt ei · Possũ; ait illis Calicẽ
quidẽ meũ bibetis Sedẽ aũt ad
dexterã meã vl ad sinistrã nõ ẽ
meũ dare vob̃ s; quib; ꝑatũ ẽ
a p̃re meo Et audiẽtes x · i dignã
ti s͛t de duob; f͛rib; Ihs aũt
vocauit eos ad se et ait illis Scitis
q͛ p̃ncipes gẽtiũ dñant' eorũ &
qui maiores s͛t ptãtẽ exercẽt i eos
No ita erit int' vos S; quicũq;
voluerit int' vos maior fi' sit vr̃
minister Et quicũq; vos voluerit
p'm; ee erit vr̃ s͛uus Sic filius
hominis nõ venit ministrari S; ministrare et dare
aiam suã i redẽptõem mltõ͛ Et
egrediẽtib; illis ab iericho secuta
ẽ eũ turba mlta Et ecce duo ceci
sedẽtes sec; viã audierũt q͛
ihs trãsiret Et clamauerũt dicẽtes
Dñe miserere nr̃i filij dauid Tur
ba aũt increpabat eos ut tacerẽt
At illi magis clamabãt Dñe mise
re nr̃i fili dauid Et stetit ihs &
vocauit eos & ait Q͛d vultis ut
faciã vob̃ Dicũt illi Dñe ut a
periãt' oculi nr̃i Misertus aũt eorũ
ihs tetigit oclõs eorũ & cõfestĩ
viderũt & secuti s͛t eũ cap xxi

Et cũ appropinquassent ierlmã &
venissent bethphage ad mõtẽ
oliueti Tũc ihs misit duos
discipulos suos dicẽs illis Ite i cas

tellũ q͛d cõtra vos ẽ Et statim i venie
tis asinã alligatã & pullũ cũ ea
Soluite & adducite mi Et si quis
vob̃ aliq͛d dixerit dicite q͛ dñs his
op; hẽt & cõfestĩ dimittet vos Hoc
aũt totũ fcm̃ ẽ ut adĩpleret' q͛d dcm̃
ẽ p p͛phãm dicẽtẽ Dicite filie
syon · Ecce rex tu; venit t' mãn
suet; sedẽs sup asinã & pullum
filiũ subiugalis Eũtes aũt discipuli
fecerũt sic p͛cepit eis ihs Et ad
duxerũt asinã & pullũ & i posue
rũt sup eũ vestimẽta sua & eũ de
sup sedẽ fecerũt Plima aũt turba
strauerũt vestimẽta sua i via alij
aũt cedebãt ramos de arborib;
& sternebãt in via Turbe aũt que
p͛cedebãt & q͛ seq͛bãt' clamabãt
dicẽtes Osanna filio dauid Bñ
dict; qui venit i noĩe dñi osana
i excelsis Et cũ i trãsisset ierosolimã
cõmota ẽ vniuersa ciuitas dicẽs
Quis ẽ hic Pp̃li aũt dicebãt hic
ẽ ihs p͛pha a nazareth galilee
Et i t'uit ihs i templũ dei & eici
ebat oĩs vendẽtes & emẽtes
de templo & mẽsas nũmulariorũ
& cathedras vendẽtiũ colũbas
euertit & dĩt eis Sc͛ptũ ẽ Domus
mea dom; oroĩs vocabit' Vos
aũt fecistis illã speluncã latronũ
Et accesserũt ad eũ ceci & claudi
in i templo & sanauit eos Videntes
aũt p̃ncipes sacerdotũ & scribe mi
rabilia q͛ fecit & pueros clama
tes i templo & dicẽtes Osana filio
dauid Indignati s͛t & dixerũt
ei Audis q͛d isti dicũt Ihs aũt
dicit eis vtiq; Nũq͛ legistis
Ex ore i fanciũ & lactãciũ pfe
cisti laudẽ Et relictis illis abijt
foras ext' ciuitatẽ i bethaniã ibiq;

mansit et docebat eos de regno dei
Mane autem reuertens in ciuitatem esuriit
Et videns fici arborem unam secus viam
venit ad eam et nichil invenit in ea nisi
folia tantum Et ait illi Nunquam ex te fru-
ctus nascatur in sempiternum Et arefacta est co-
ntinuo ficulnea Et videntes discipuli
mirati sunt dicentes Quomodo continuo aruit
Respondens autem ihesus ait illis Amen dico vobis
si habueritis fidem et non hesitaveritis non
solum de ficulnea facietis sed et si huic
monti dixeritis Tolle te et iacta te in
mare ita fiet Et omnia quecumque pe-
tieritis in oratione credentes accipietis
Et cum venisset ad templum accesserunt
ad eum principes sacerdotum et seniores
populi dicentes In qua potestate hec facis
et quis dedit tibi hanc potestatem Respondens
autem ihesus dixit eis Interrogabo vos
et ego unum sermonem quem si dixeritis
et ego vobis dicam in qua potestate hec
facio Baptismus iohannis unde erat de
celo an ex hominibus At illi cogita-
bant inter se dicentes Si dixerimus
de celo dicet nobis Quare ergo non cre-
didistis illi Si autem dixerimus ex ho-
minibus timemus turbam omnes enim ha-
bebant iohannem sicut prophetam Et respon-
dentes ihesu dixerunt nescimus Et ait
illis Nec ego dico vobis in qua potestate
hec facio Quid autem vobis videtur Homo
quidam habebat duos filios Et ac-
cedens ad primum dixit Fili vade opera-
re hodie in vinea mea Ille autem respondens
ait Nolo postea autem penitentia motus
abiit in vineam Accedens autem ad al-
terum dixit similiter Ille respondens ait
Eo domine et non iuit Quis ex duobus
voluntatem fecit patris Dicunt ei pri-
mus Dicit illis ihesus Amen dico vobis
quia publicani et meretrices pre-
cedent vos in regnum dei Venit autem
ad vos iohannes in via iusticie
et non credidistis ei publicani autem

et meretrices crediderunt ei Vos autem viden-
tes nec penitentiam habuistis postea ut cre-
deretis ei Aliam parabolam audite Ho-
mo erat paterfamilias qui plantavit
vineam et sepem circumdedit ei et fodit
in ea torcular et edificavit turrim
Et locavit eam agricolis et peregre
profectus est Cum autem tempus fructuum ap-
propinquasset misit servos suos ad agricolas
ut acciperent fructus eius Et agricole
apprehensis servis eius alium ceciderunt
alium occiderunt alium vero lapida-
verunt Iterum misit alios servos plu-
res prioribus et fecerunt illis similiter No-
vissime autem misit ad eos filium suum
dicens Verebuntur filium meum Agricole
autem videntes filium dixerunt intra se
Hic est heres venite occidamus eum et
habebimus hereditatem eius Et appre-
hensum eum eiecerunt extra vineam
et occiderunt eum Cum ergo dominus venerit
vinee quid faciet agricolis illis Aiunt
illi Malos male perdet et vineam
suam locabit aliis agricolis qui
reddent ei fructum temporibus suis Dicit
illis ihesus Nunquam legistis in scripturis
Lapidem quem reprobaverunt edificantes
hic factus est in caput anguli A domino
factum est istud et est mirabile in oculis nostris
Ideo dico vobis quia auferetur a vobis
regnum dei et dabitur genti facienti
fructus eius Et qui ceciderit super la-
pidem istum confringetur Super quem vero ce-
ciderit conteret eum Et cum audissent prin-
cipes sacerdotum et pharisei parabolas
eius cognoverunt quod de ipsis diceret
Et querentes eum tenere timuerunt
turbas quia sicut prophetam eum habebant
Et respondens ihesus dixit iterum in pa-
rabolis eis dicens Mathei 22 capitulo
Simile factum est regnum celorum
homini regi qui fecit nuptias
filio suo Et misit servos suos vo-

care invitatos ad nuptias et nolebat venire. Iterum misit alios servos dicens. Dicite invitatis. Ecce prandium meum paravi tauri mei et altilia occisa sunt et omnia parata sunt venite ad nuptias. Illi autem neglexerunt et abierunt alius in villam suam alius vero ad negociacionem suam. Reliqui vero tenuerunt servos eius et contumeliis affectos occiderunt. Rex vero cum audisset iratus est. Et missis exercitibus suis perdidit homicidas illos et civitatem eorum succendit. Tunc ait servis suis. Nuptie quidem parate sunt sed qui invitati fuerant non erant digni. Ite ergo ad exitus viarum et quoscumque inveneritis vocate ad nuptias. Et egressi servi eius in vias congregaverunt omnes quos invenerunt bonos et malos. Et implete sunt nuptie discumbentium. Intravit autem rex ut videret discumbentes et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali. Et ait illi. Amice quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem. At ille obmutuit. Tunc rex dixit ministris. Ligatis manibus et pedibus eius mittite eum in tenebras exteriores. ibi erit fletus et stridor dentium. Multi autem sunt vocati pauci vero electi. Tunc abeuntes pharisei consilium inierunt ut caperent ihesum in sermone. Et mittunt ei discipulos suos cum herodianis dicentes. Magister scimus quia verax es et viam dei in veritate doces et non est tibi cura de aliquo. Non enim respicis personam hominum. Dic ergo nobis quid tibi videtur. licet censum dare cesari an non. Cognita autem ihesus nequicia eorum ait. Quid me temptatis ypocrite. Ostendite michi numisma census. At illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis ihesus. Cuius est ymago hec et superscriptio. Dicunt ei cesaris. Tunc ait illis. Reddite ergo que sunt cesaris cesari. Et que sunt dei deo. Et audientes mirati sunt. Et relicto eo abierunt. In illo die accesserunt ad eum saducei qui dicunt non esse resurrectionem. Et interrogaverunt eum dicentes. Magister moyses dixit. Si quis mortuus fuerit non habens filium ut frater eius ducat uxorem illius et suscitet semen fratri suo. Erant autem apud nos vii fratres et primus uxore ducta mortuus est sine filiis et reliquit uxorem fratri suo. Similiter secundus et tercius usque ad septimum. Novissime autem omnium et mulier defuncta est. In resurrectione ergo cuius erit de septem uxor. Omnes enim habuerunt eam. Respondens autem ihesus ait illis. Erratis nescientes scripturas neque virtutem dei. In resurrectione enim neque nubent neque nubentur. sed erunt sicut angeli dei in celo. De resurrectione autem mortuorum non legistis quod dictum est a deo dicente vobis. Ego sum deus abraham et deus ysaac et deus iacob. Non est deus mortuorum sed viventium. Et audientes turbe mirabantur in doctrina eius. Pharisei autem audientes quod silencium imposuisset saduceis convenerunt in unum. Et interrogavit eum unus ex eis legis doctor temptans eum. Magister quod est mandatum magnum in lege. Ait illi ihesus. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et in tota mente tua. Hoc est maximum et primum mandatum. Secundum autem simile est huic. Diliges proximum tuum sicut te ipsum. In hiis duobus mandatis universa lex pendet et prophete. Congregatis autem phariseis interrogavit eos ihesus dicens. Quid vobis videtur de christo cuius filius est. Dicunt ei david. Dicit illis. Quomodo ergo david in spiritu vocat eum dominum dicens. Dixit

dns dno meo sede ad dextris meis.
Donec ponam inimicos tuos scabel
lu pedu tuoꝝ. Si g° dauid vocat
eu dnm quo fili⁹ ei⁹ e. Et nemo
potat ei rndē v̄bu neq₃ ausꝰ fuit
quisq̄ ex illa die amplius i tro
Tunc ihūs locut⁹ e ad turbas
ad tbas et ad discipulos suos
d. Sup kathedras moysi sederunt
scribe et phisei. Omia g° q̄cuq₃ dix
erint vob̄ suate et facite. Scdm vo
opa coꝝ nolite facē. Dicunt em
et no faciunt. Alligat n. onera g̃uia
et i portabilia et i ponūt i h̄umeros
hoim digito at suo noluit
moue. Omia g° opa sua faciunt
ut videat ab hoib₃. Dilatat n
filateria sua et magnificat fimbias.
Amat at p̄mos recubit⁹ i cenis
Et p̄mas cathedras i synagog̃
Et salutacones i foro et vocari
ab hominib₃ rabi. Vos aut nolite
vocari rabi. Vn⁹ em e mgr vr.
Omnes aut vos fres estis. Et pa
tre nolite vocare vob̄ sup tra
Vnus e em pr vr qui i celis e.
Nec vocemini mgri q₂ mgr vr vn⁹
e xp̄c. Qui maior e vrm erit mi
nister vr. Qui aut se exaltat hu
miliabit et qui se humiliauit exalta
bit. Ve aut vob̄ scribe et phisei y
pocrite. Qa clauditis regnu celoꝝ
an hoies. Vos ei no i trat nec
i troeuntes simit i trare. Ve vob
scribe et phisei ypocrite qui come
dit̄ domos viduaꝝ orōes lo
gas orantes ppt h amplius acci
piet iudiciu. Ve vob̄ scribe et
phisei ypocrite qui circuit mare
et arida vt faciat vnu pselitu
Et cu fuit fcus facit̄ eu filiu
iehenne duplo q̄ vos. Ve vob̄
duces ceci qui dicit̄. Quicuq₃
iurauit p templu dei n̄ e. Qui

aut iurauit i auro templi dei est.
Stulti et ceci. Q̄d em mai⁹ e aurum vel
templu q̄ scificat auꝝ. Et q̄cuq₃
iurauit i altari n̄ e. Qui at iura
uerit i dono q̄ e sup id debr est.
Ceci q̄d em mai⁹ e donu vl altare
q̄ scificat donu. Qui aut iurat
i altari iurat i eo et i omnib₃ que
sup id st. Et qui iurat i templo iu
rat i illo i eo qui h̄itat i templo.
Et qui iurat i celo iurat i trone
dei et i eo qui sed₃ sup eu. Ve vo
bis scribe et phisei ypocrite qui de
cimat̄ menta et anetu et ciminu
et reliquistis que g̃uiora st
legis iudiciu et miam et fidē. Hec
oportuit face et illa no obmitte.
Duces cecoꝝ. excolantes culi
cē camelu aut gluciētes. Ve vo
bis scribe et phisei ypocrite q̄ mūdat̄
q̄ deforis e calicis et parasidis intus
aut estis plem rapina et i mūdicia.
Phisee cece munda pius q̄ intus e
calicis et parapsidis vt fiat id q̄
deforis e mūdu. Ve vob̄ scribe et
phisei ypocrite qui siles estis se
pulchris dealbatis que a foris
parent hoib₃ speciosa. Intus vero
plena st ossib₃ mortuoꝝ et omi
spurcicia. Sic et vos quida a fo
ris appet hoib₃ iusti. Intus aute
estis plem ypocrisi et iniquitate. Ve
vob scribe et phisei qui edificatis
sepulchra pphaꝝ et ornatis monu
menta iustoꝝ et dicitis. Si fuissem⁹
i dieb₃ prm nroꝝ no eem⁹ socij
coꝝ i sanguine pphaꝝ. Itaq₃ testio
estis vobismetipis q₂ filij estis
coꝝ qui pphas occiderut. Et vos
implete mesura prm vroꝝ. Ser
pentes genimina vipaꝝ quo fu
gietis a iudicio iehenne. Ideo dico
vob̄. Ecce ego mitto ad vos pphas

et sapientes et scribas et illos occidetis
et crucifigetis et eos flagellabitis
in synagogis vestris Et persequimini de civi
tate in civitatem Ut veniat super vos
omnis sanguis iustus qui effusus est
super terram a sanguine abel iusti usque
ad sanguinem zacharie filii barrachie
quem occidistis inter templum et altare
Amen dico vobis venient hec omnia super
generationem istam Ierusalem ierusalem que occidis
prophetas et lapidas eos qui ad te
missi sunt Quotiens volui congregare
filios tuos quemadmodum gallina con
gregat pullos suos sub alas
et noluisti Ecce relinquetur vobis domus
vestra deserta Dico enim vobis non me
videbitis amodo donec dicatis Benedic
tus qui venit in nomine domini xxiiij
Et egressus ihesus de templo
ibat Et accesserunt ad eum
discipuli eius ut ostenderent ei edifi
cationem templi Ipse autem respondens ait
eis Videtis hec omnia Amen dico vobis
non relinquetur hic lapis super lapidem
qui non destruatur Sedente autem eo
super montem oliveti accesserunt
autem ad eum discipuli secreto dicentes
Dic nobis quando hec erunt Et quod signum
erit adventus tui et consummationis
seculi Et respondens ihesus dixit illis
Videte ne quis vos seducat Mul
ti enim venient in nomine meo dicentes
Ego sum christus et multos seducent Au
dituri enim estis prelia et opiniones
preliorum Videte ne conturbemini Opor
tet enim primum hec fieri sed nondum statim
finis Consurget enim gens contra gentem
et regnum adversus regnum Et erunt
pestilencie et fames et terre motus
per loca Hec autem omnia inicia sunt
dolorum Tunc tradent vos in tri
bulationem et occident vos Et eritis
odio omnibus gentibus propter nomen meum
Et tunc scandalizabuntur multi et invi-
cem tradent et odio habebunt invicem
Et multi pseudo surgent et seducent
multos Et quoniam habundabit iniquitas
refrigescet caritas multorum Qui
autem perseveraverit usque in finem hic salvus
erit Et predicabitur hoc evangelium regni
in universo mundo in testimonium omnibus
gentibus Et tunc veniet consummatio
Cum ergo videritis abhominationem deso
lationis que dicta est a daniele propheta
stantem in loco sancto Qui legit in
telligat Tunc qui in iudea sunt fu
giant ad montes Et qui in tecto non
descendat tollere aliquid de domo
sua Et qui in agro non revertatur tollere
tunicam suam Ve autem pregnantibus
et nutrientibus in illis diebus Orate
ergo ut non fiat fuga vestra in hyeme
vel sabbato Erit enim tunc tribulatio
magna qualis non fuit ab inicio
mundi usque modo neque fiet Et nisi
breviati fuissent dies illi non fieret
salva omnis caro sed propter electos bre
viabuntur dies illi Tunc si quis vobis
dixerit Ecce hic est christus aut illic no
lite credere Surgent enim pseudochristi
et pseudoprophete Et dabunt signa
magna et prodigia ita ut in errorem
inducantur si fieri potest etiam electi Ecce predixi
vobis Si ergo dixerint vobis ecce in
deserto est nolite exire Ecce in pene
tralibus nolite credere Sicut enim ful
gur exit ab oriente et apparet
usque ad occidentem ita erit adven
tus filii hominis Ubicumque fuerit corpus
ibi congregabuntur et aquile Statim
autem post tribulationem dierum illorum
sol obscurabitur et luna non dabit
lumen suum Et stelle cadent de ce
lo et virtutes celorum movebuntur
Et tunc apparebit signum filii hominis
in celo et tunc plangent omnes tribus
terre Et videbunt filium hominis ve
nientem in nubibus celi cum virtute

multa z maieſtate Et mittet an
gelos ſuos cu tuba z voce mag
Et ꝯgregabunt electos ſuos eius
i quattuor ventis celi a ſummis ce
loꝝ uſqꝫ ad terminos eoꝝ Ab arbo
re aut diſcite parabola Cu iam
ramus eius tener fuit z folia na
ta ſcitis qꝛ ꝓpe e eſtas Ita z vos
cu videritis hec omnia ſcitote qꝛ
ꝓpe e i ianuis Amen amen dico
vobis qꝛ no pteribit generacio h donec
omnia fiant Celu z tra tranſibunt
verba aut mea no pteribunt De die
aut illa z hora nemo ſcit n ſolus
pr neqꝫ angli celoꝝ neqꝫ filius
Sicut aut fuit i diebus noe ita
erit z aduentus filii hois Sic ei
erat i diebus an diluuiu come
dentes z bibentes nubentes et
nuptui tradentes uſqꝫ ad eum
die in quo i troiuit i archa noe
Et no cognouerunt donec venit
diluuium z tulit omnes Ita erit
aduentus filii hois Tunc duo erunt
i agro vnus aſſumetur z alter relinquetur
Duo erunt molentes i mola vna
aſſumetur z altera relinquetur Duo in
lecto vnus aſſumetur z alter relinquetur
Vigilate ergo qꝛ neſcitis qua hora
dns vr venturus ſit Illud aut
ſcitote qꝛ ſi ſciret pr familias
qua hora fur venturus eet vi
gilaret vtiqꝫ z no ſineret per
fodi domu ſua Ita z vos
eſtote parati qꝛ qua hora non
putatis filius hois venturus e
Quis putas e fidelis ſeruus z pru
dens quem ꝯſtituit dns ſup fa
miliam ſua vt det ill cibu in
tpe Beatus ille ſeruus que cu venerit
dns eius inuenerit ſic facientem
Amen dico vobis qm ſup omnia
bona ſua ꝯſtituet eu Si aut
dixerit malus ille ſeruus i corde
ſuo moram facit dns meus
venire z ceperit pcutere conſeruos

ſuos Manducet aut z bibat cum
ebrioſis Veniet dns ſerui illius
i die qua no ſperat z hora qua ignor
rat z diuidet eu ptemqꝫ eius ponet
cu ypocritis Ibi erit fletus z ſtridor
dentium Capitulum viceſimum quintum
Tunc ſimile erit regnu celoꝝ decem
virginibus que accipientes la
pades ſuas exierunt obuiam ſpo
ſo z ſponſe Quinqꝫ aut ex eis erant
fatue z quinqꝫ prudentes Sed quinqꝫ
fatue acceptis lampadibus no ſump
ſerunt oleu ſecu Prudentes vero ac
ceperunt oleu i vaſis ſuis cu lampa
dibus Moram aut faciente ſponſo dor
mitauerunt omnes z dormierunt Media
aut nocte clamor factus e Ecce ſpo
ſus venit exite obuiam ei Tunc
ſurrexerunt omnes virgines ille z
ornauerunt lampades ſuas Fatue
aut ſapientibus dixerunt Date nobis
de oleo vro qꝛ lampades nre ex
tinguuntur Reſponderunt prudentes dicentes
Ne forte non ſufficiat nobis z vobis
ite pocius ad vendentes z emite vo
bis Dum aut irent emere venit ſpo
ſus z que parate erant i trauerunt cu eo
ad nupcias z clauſa e ianua No
uiſſime aut venerunt z relique virgines
dicentes Dne dne aperi nobis At
ille rndens ait ill Amen dico vobis
neſcio vos Vigilate itaqꝫ qꝛ
neſcitis diem neqꝫ horam Sicut ei
homo pegre pficiſcens vocauit
ſeruos ſuos z tradidit ill bona ſua
Et vni dedit quinqꝫ talenta alii aut
dedit duo alii vero vnu vnicuiqꝫ
ſcdm ppriam virtutem z pfectus e ſtatim
Abiit aut z qui quinqꝫ talenta acce
perat z operatus e i eis z lucratus e
alia quinqꝫ Similr z qui duo acceperat
lucratus e alia duo Qui aut vnu
acceperat abiens fodit i tram z abſcon
dit pecuniam dni ſui Poſt multu

vero temporis venit dominus servorum illorum et po
suit rationem cum eis Et accedens qui quinque
talenta acceperat obtulit alia quinque
talenta dicens Domine quinque talenta
tradidisti mihi ecce alia quinque super
lucratus sum Ait illi dominus eius Euge
serve bone et fidelis quia in pauca fui
sti fidelis super multa te constituam
intra in gaudium domini tui Accessit autem
et qui duo talenta acceperat et
ait Domine duo talenta tradidisti mihi
ecce alia duo superlucratus sum Ait
illi dominus eius Euge serve bone et fidelis
quia super pauca fuisti fidelis supra
multa te constituam intra in gaudium domini
tui Accedens autem et qui unum tale
tum acceperat ait Domine scio quia homo
durus es metis ubi non seminasti et con
gregas ubi non sparsisti Et timens
abii et abscondi talentum tuum in terra
Ecce habes quod tuum est Respondens autem dominus
eius dixit ei Serve male et piger Scie
bas quia meto ubi non semino et con
grego ubi non sparsi Oportuit ergo te
pecuniam meam committere nummula
riis Et ego veniens recepissem
utique quod meum est cum usura Tollite
itaque ab eo talentum et date ei qui
habet decem talenta Omni enim habenti
dabitur et habundabit Et ei autem qui non
habet et quod videtur habere auferetur ab eo et inutile
servum eicite et mittite in tenebras ex
teriores illic erit fletus et stridor dentium
¶ Cum autem venerit filius hominis in maie
state sua et omnes angeli eius cum eo
Tunc sedebit super sedem maiestatis sue
Et congregabuntur ante eum omnes gen
tes et separabit eos ab invicem sicut
pastor segregat oves ab hedis
Et statuet quidem oves a dextris
suis hedos autem a sinistris Tunc dicet
rex his qui a dextris eius erunt Ve
nite benedicti patris mei possidete pa
ratum vobis regnum a constitutione mundi
Esurivi enim et dedistis mihi manducare sitivi

et dedistis mihi bibere hospes eram et colle
gistis me nudus eram et cooperuistis me
infirmus eram et visitastis me in car
cere eram et venistis ad me Tunc respon
debunt ei iusti dicentes Domine quando vidi
mus te esurientem et pavimus te si
tientem et dedimus tibi potum quando autem
vidimus te hospitem et collegimus te
aut nudum et cooperuimus te aut quando
vidimus te infirmum aut in carcere et veni
mus ad te Et respondens rex dicet illis
Amen dico vobis quamdiu fecistis
uni ex his fratribus meis minimis
mihi fecistis Tunc dicet rex his qui
a sinistris eius erunt Discedite a me
maledicti in ignem eternum qui paratus est
dyabolo et angelis eius Esurivi enim et
non dedistis mihi manducare Sitivi
et non dedistis mihi bibere hospes eram
et non collegistis me nudus et non
cooperuistis me infirmus et in carcere
et non visitastis me Tunc respondebunt
ei et ipsi dicentes Domine quando vidimus
te esurientem aut sitientem aut hos
pitem aut nudum aut infirmum aut in carcere
et non ministravimus tibi Tunc respon
debit illis dicens Amen dico vobis
quamdiu non fecistis uni de minori
bus his nec mihi fecistis Et ibunt hii in
supplicium eternum iusti autem in vitam
Et factum est cum cap 26 eternam
consummasset Iesus sermones hos
omnes dixit discipulis suis Scitis
quia post biduum pascha fiet et filius
hominis tradetur ut crucifigatur Tunc
congregati sunt principes sacerdotum
et seniores populi in atrium principis sa
cerdotum qui dicebatur Cayphas Et
consilium fecerunt ut Iesum dolo te
nerent et occiderent Dicebant autem
Non in die festo ne forte tumultus
fieret in populo Cum autem Iesus esset in
Bethania in domo Symonis leprosi
accessit ad eum mulier habens alabastrum
unguenti preciosi et effudit super cap

ipsius recumbentis Videntes autem
discipuli indignati sunt dicentes Ut
quid perditio hec Potuit istud enim
venundari multo et dari pauperibus
Sciens autem ihesus ait illis Quid mo
lesti estis huic mulieri Opus enim bonum
operata est in me Nam pauperes habe
tis vobiscum · me autem semper non habebitis
Mittens enim hec unguentum in corpus
meum ad sepeliendum me fecit
Amen dico vobis ubicumque predica
tum fuerit hoc evangelium in toto mundo dicetur
et quod hec fecit in memoriam eius
Tunc abiit unus de xii qui dicebatur
iudas scarioth ad principes sa
cerdotum et ait illis Quid vultis mihi
dare et ego eum vobis tradam At
illi constituerunt ei triginta argen
teos Et exinde querebat opportunita
tem ut eum traderet Prima autem die
azimorum accesserunt ad ihesum discipuli
dicentes ubi vis paremus tibi co
medere pascha At ihesus dixit Ite
in civitatem ad quendam et dicite ei Magister
dicit tempus meum prope est apud te facio
pascha cum discipulis meis Et fecerunt
discipuli sicut constituit illis ihesus Et pa
raverunt pascha Vespere autem facto di
scumbebat cum xii discipulis suis et
edentibus illis dixit Amen dico vobis
quia unus vestrum me traditurus est
Et contristati valde ceperunt
singuli dicere Numquid ego sum domine At
ipse respondens ait Qui intingit mecum
manum in parapside hic me tradet
Filius quidem hominis vadit sicut scrip
tum est de illo Ve autem homini illi per quem
filius hominis tradetur Bonum erat ei
si natus non fuisset homo ille Respon
dens autem iudas qui tradidit eum dixit
Numquid ego sum rabbi Ait illi Tu
dixisti Cenantibus autem illis Acce
pit ihesus panem et benedixit ac fre
git deditque discipulis suis et
ait Accipite et comedite hoc est

corpus meum Et accipiens calicem gratias
egit et dedit illis dicens Bibite ex
hoc omnes hic est enim sanguis meus
novi testamenti qui pro multis effun
detur in remissionem peccatorum Dico autem
vobis non bibam amodo de hoc genimine
vitis usque in diem illum cum illud vobiscum
bibam novum in regno patris mei Et
hymno dicto exierunt in montem oli
veti Tunc dicit illis ihesus Omnes vos
scandalum patiemini in me in ista
nocte Scriptum est enim Percutiam pas
torem et dispergentur oves gregis
Postquam autem surrexero precedam vos
in galileam Respondens autem petrus
ait illi Et si omnes scandalizati fue
rint in te ego numquam scandalizabor
Ait illi ihesus Amen dico tibi quia in hac
nocte antequam gallus cantet ter me
negabis Ait illi petrus Etiam si
oportuerit me mori tecum · non te ne
gabo Similiter et omnes discipuli dixerunt
Tunc venit ihesus cum illis in villam que
dicitur gethsemani et dixit discipulis suis
Sedete hic donec vadam illuc et
orem Et assumpto petro et duobus
filiis zebedei cepit contristari et
mestus esse Tunc ait illis Tristis est
anima mea usque ad mortem Susti
nete hic et vigilate mecum Et pro
gressus pusillum procidit in faciem suam
orans et dicens Pater mi Si possibile
est transeat a me calix iste Verumtamen
non sicut ego volo sed sicut tu vis
Et venit ad discipulos suos et in
venit eos dormientes Et dicit petro
Sic non potuistis una hora vi
gilare mecum Vigilate et orate
ut non intretis in temptationem Spiritus quidem
promptus est caro autem infirma Iterum
secundo abiit et oravit dicens Pater
mi si non potest transire hic calix
nisi bibam illum fiat voluntas tua
Et venit iterum et invenit eos dor

inuenit eos. Erant enim oculi eorum grauati.
Et relictis illis iterum abijt et orauit tertio
eundem sermonem dicens. Tunc venit ad
discipulos suos et dicit illis. Dor
mite iam et requiescite. Ecce ap
propinquabit hora et filius hominis
tradetur in manus peccatorum. Surgite e
amus. Ecce appropinquat qui me tra
det. Et adhuc eo loquente ecce Iu
das unus de xij venit et cum eo turba
multa cum gladijs et fustibus missi
a principibus sacerdotum et senioribus
populi. Qui autem tradidit eum dedit eis
signum dicens. Quemcumque osculatus fuero
ipse est tenete eum. Et confestim acce
dens ad ihesum dixit. Aue rabbi. Et
osculatus est eum. Dixitque ei ihesus
Amice ad quid venisti. Tunc acces
serunt et manus iniecerunt in ihesum et te
nuerunt eum. Et ecce unus ex his qui
erant cum ihesu extendens manum ex
emit gladium suum et percuciens ser
uum principis sacerdotum amputauit
auriculam eius dexteram. Tunc ait
illi ihesus. Conuerte gladium tuum in lo
cum suum. Omnes enim qui acceperint gladium
gladio peribunt. An non putas quia
possum rogare patrem meum et exhi
bebit michi modo plus quam xij legiones
angelorum. Quomodo ergo implebuntur scripture
quia sic oportet fieri. In illa hora
dixit ihesus turbis. Tamquam ad latronem existis cum
gladijs et fustibus comprehendere me.
Cottidie apud vos sedebam docens
in templo et non me tenuistis. Hoc autem
totum factum est ut adimplerentur scripture
prophetarum. Tunc discipuli omnes relicto eo
fugierunt. At illi tenentes ihesum du
xerunt eum ad caypham principem sac
erdotum ubi scribe et pharisei et seniores
conuenerant. Petrus autem sequebatur eum
a longe usque in atrium principis sacerdotum.
Et ingressus intro sedebat cum

ministris ut videret finem. Principes
autem sacerdotum et omne concilium querebant
falsum testimonium contra ihesum ut eum mor
ti traderent et non inuenerunt. Cum mul
ti falsi dixerunt. Hic dixit. Possum
destruere templum dei et post triduum
reedificare illud. Et surgens prin
ceps sacerdotum ait illi. Nichil re
spondes ad ea que isti aduersum te
testificantur. Ihesus autem tacebat.
Et princeps sacerdotum ait illi. Ad
iuro te per deum viuum ut dicas no
bis si tu es xpistus filius dei viui. Di
cit ei ihesus. Tu dixisti. Verumtamen
dico vobis amodo videbitis filium
hominis sedentem a dextris virtutis
dei et venientem in nubibus celi. Tunc
princeps sacerdotum scidit vestimenta sua
dicens. Blasphemauit. Quid adhuc
egemus testibus. Ecce nunc audistis
blasphemiam. Quid vobis videtur.
At illi respondentes dixerunt. Reus est
mortis. Tunc exspuerunt in faciem
eius. Et colaphis eum ceciderunt.
Alij autem palmas in faciem eius
dederunt dicentes. Prophetiza nobis
xpiste. Quis est qui te percussit. Pe
trus autem sedebat foris in atrio. Et
accessit ad eum una ancilla dicens.
Et tu cum ihesu galileo eras. At
ille negauit coram omnibus dicens
Nescio quid dicis. Exeunte autem illo
ianuam vidit eum alia ancilla. Et
ait hijs qui erant ibi. Et hic erat
cum ihesu nazareno. Et iterum ne
gauit cum iuramento quia non noui
hominem. Et post pusillum accesserunt
ad eum qui stabant et dixerunt petro
Vere et tu ex illis es. Nam et loquela tua
manifestum te facit. Tunc cepit
detestari et iurare quia non nouis
set hominem. Et continuo gallus
cantauit. Et recordatus est petrus
verbi ihesu quod dixerat. Prius quam gallus

cantet ter me negabis Et egressus
foras fleuit amare.
Mane autem facto consilium ierunt
omnes principes sacerdotum et
seniores populi aduersus ihesum ut eum
morti traderent Et uinctum adduxerunt
eum et tradiderunt poncio pilato pre
sidi Tunc uidens iudas qui eum
tradidit quod dampnatus esset penitencia duc
tus retulit triginta argenteos
principibus sacerdotum et senioribus
populi dicens Peccaui tradens sanguinem
iustum At illi dixerunt Quid ad nos
Tu uideris Et proiectis argenteis in
templo recessit abiens laqueo se
suspendit Principes autem sacerdotum
acceptis argenteis dixerunt Non
licet eos mittere in corbanan quia pre
cium sanguinis est Consilio autem inito
emerunt ex illis agrum figuli in sepul
turam peregrinorum Propter hoc uocatus est ager
ille acheldemach hoc est ager
sanguinis usque in hodiernum diem
Tunc adimpletum est quod dictum est per ieremiam
prophetam dicentem Et acceperunt tri
ginta argenteos precium appreciati
quem appreciauerunt a filiis israel et dede
runt eos in agrum figuli sicut constituit
mihi dominus Ihesus autem stetit ante presidem
Et interrogauit eum preses dicens Tu es
rex iudeorum Dicit ei ihesus Tu dicis
Et cum accusaretur a principibus sacerdotum
et senioribus nichil respondit Tunc dicit ei pylatus
Non audis quanta aduersum te dicunt
testimonia Et non respondit ei ad ullum uerbum
ita ut miraretur preses uehementer
Per diem autem sollempnem consueuerat
preses dimittere populo uinctum unum quem
uoluissent Habebat autem tunc uinc
tum unum insignem qui dicebatur bar
rabas Congregatis illis dixit pylatus
Quem uultis dimittam uobis barraba
an ihesum qui dicitur christus Sciebat enim quod
per inuidiam tradidissent eum Sedente
autem eo pro tribunali misit ad eum

uxor eius dicens Nichil tibi et iusto
illi Multa enim passa sum hodie per uisum
propter eum Principes autem sacerdotum et seni
ores persuaserunt populis ut peterent
barraban Ihesum uero perderent Respondens
autem preses ait illis Quem uultis uobis
de duobus dimittam At illi dixerunt
Barraban Dicit eis pylatus Quid
igitur faciam de ihesu qui dicitur christus Dicunt omnes
Crucifigatur Ait illis preses Quid enim
mali fecit At illi magis clamabant
dicentes Crucifigatur Uidens autem
pylatus quia nichil proficeret sed magis tu
multus fieret accepta aqua lauit
coram populo manus dicens Ego innocens
sum a sanguine iusti huius uos ui
deritis Et respondit uniuersus populus dixit
Sanguis eius super nos et super
filios nostros Tunc dimisit illis
barraban Ihesum uero flagellatum tra
didit eis ut crucifigeretur Tunc mi
lites presidis accipientes ihesum in
pretorio congregauerunt ad eum uniuer
sam cohortem Et exuentes eum
clamidem coccineam circumdederunt
illi Et plectentes coronam de spinis
posuerunt super caput eius et arundinem
in dextra eius Et genu flexo ante
eum illudebant illi dicentes Aue
rex iudeorum Et expuentes in eum
acceperunt arundinem et percuciebant
caput eius Et postquam illuserunt
ei exuerunt clamidem et induerunt
eum uestimentis eius et duxerunt eum ut
crucifigerent Exeuntes autem inuenerunt
hominem cyreneum de uilla nomine
Symonem Hunc angariauerunt ut
tolleret crucem eius Et uenerunt in lo
cum qui dicitur golgatha quod est calua
rie locus Et dederunt ei uinum bi
bere cum felle mixtum Et cum gustas
set noluit bibere Postquam autem cruci
fixerunt eum diuiserunt uestimenta
eius sortem mittentes ut adimpleretur
quod dictum est per prophetam dicentem Di

miserunt sibi vestimenta mea et super
vestem meam miserunt sortem Et sede
tes servabant eum Et imposuerunt super
caput eius causam ipsius scriptam Hic est
ihesus nazarenus rex iudeorum Tunc
crucifixi sunt cum eo duo latrones
vnus a dextris et vnus a sinistris
Pretereuntes autem blasphemabant
eum mouentes capita sua et dicentes
Vath qui destruis tem
plum dei et in triduo reedificas illud
Salua temetipsum si filius dei es
descende de cruce Similiter principes
sacerdotum illudentes cum scribis et se
nioribus dicebant Alios saluos
fecit seipsum non potest saluum facere
Si rex israel est descendat nunc de cruce et cre
dimus ei Confidit in deum liberet eum nunc
si vult dixit enim filius dei sum Idipsum
autem et latrones qui crucifixi erant
cum eo improperabant ei A sexta autem hora te
nebre facte sunt super vniuersam terram vsque
ad horam nonam et circa horam nonam
exclamauit ihesus voce magna dicens
Hely hely lamazabathani hoc est deus
meus deus meus vt quid dereliquisti me
Quidam autem illic stantes et audien
tes dicebant Helyam vocat iste
Et continuo currens vnus ex hijs ac
cepta spongia impleuit aceto
et imposuit arundini et dabat ei bi
bere Ceteri autem vero dicebant Sine
videamus an veniat helyas libe
rans eum Ihesus autem clamans vo
ce magna emisit spiritum Et ecce
velum templi scissum est in duas partes
a summo vsque deorsum Et terra mo
ta est et petre scisse sunt et monumenta
aperta sunt et multa corpora sanctorum mor
tuorum qui dormierant surrexerunt
et exeuntes de monumentis post resurrectionem eius
venerunt in sanctam ciuitatem et apparu
erunt multis Centurio autem et qui cum

eo erant custodientes ihesum viso
terre motu et hijs que fiebant timu
erunt valde dicentes vere filius dei
erat iste Erant autem ibi mulieres
multe a longe que secute erant
ihesum a galilea ministrantes ei Inter
quas erat maria magdalene et
maria iacobi et ioseph mater filiorum
zebedey Cum autem sero factum esset
venit quidam homo diues ab arima
thia nomine ioseph qui et ipse
discipulus erat ihesu Hic acces
sit ad pylatum et petijt corpus ihesu
Tunc pylatus iussit reddi corpus
Et accepto corpore Ioseph inuol
uit illud in syndone munda et po
suit in monumento nouo suo quod ex
ciderat in petra Et aduoluit
saxum magnum ad ostium monumenti
et abijt Erat autem ibi maria mag
dalene et altera maria sedentes
contra sepulchrum Altera autem die
que est post parasceuen conuenerunt prin
cipes sacerdotum et pharisei ad pilatum
dicentes Domine recordati sumus
quia seductor ille dixit adhuc viuens
post tres dies resurgam Iube ergo
custodiri sepulchrum vsque in diem
tercium Ne forte veniant discipuli eius
et furentur eum et dicant plebi surrexit
a mortuis Et erit nouissimus
error peior priore Ait illis py
latus Habetis custodiam Ite custodite
sicut scitis Illi autem abeuntes mu
nierunt sepulchrum signantes la
pidem cum custodibus. cap vlt

Vespe autem sabbati que lucescit
in prima sabbati venit maria
magdalena et altera maria videre
sepulchrum. Et ecce terre motus
factus est magnus Angelus enim domini
descendit de celo Et accedens
reuoluit lapidem et sedebat super
eum Erat autem aspectus eius sicut
fulgur et vestimenta eius sicut nix

Pre timore autem eius exterriti sunt custodes
et facti sunt velud mortui. Respondens autem
angelus dixit mulieribus: Nolite time
re vos. Scio enim quod ihesum qui
crucifixus est queritis. Non est hic, surrexit
sicut dixit. Venite et videte locum
ubi positus erat dominus. Et cito eun
tes dicite discipulis eius quia surrexit.
Et ecce precedet vos in galileam.
Ibi eum videbitis. Sicut predixi vobis.
Et exierunt cito de monumento cum ti
more et gaudio magno currentes
nunciare discipulis suis. Et ecce ihesus
occurrit eis dicens: Avete. Ille autem
accesserunt et tenuerunt pedes eius
et adoraverunt eum. Tunc ait illis ihesus:
Nolite timere. Ite nunciate fratribus
meis ut eant in galileam, ibi me
videbunt. Que cum abiissent, ecce qui
dam de custodibus venerunt in civitatem
et nunciaverunt principibus sacerdotum
omnia que facta fuerant. Et congregati cum
senioribus consilio accepto pecuniam
copiosam dederunt militibus dicentes:
Dicite quia discipuli eius venerunt nocte
et furati sunt eum nobis dormientibus.
Et si hoc auditum fuerit a preside, nos
suadebimus ei et securos vos fa
ciemus. At illi accepta pecunia
fecerunt sicut erant edocti. Et di
vulgatum est verbum istud apud iu
deos usque in hodiernum diem.
Undecim autem discipuli abierunt in
galileam in montem ubi constituerat
illis ihesus. Et videntes eum adora
verunt, quidam autem dubitaverunt. Et acce
dens ihesus locutus est eis dicens:
Data est michi omnis potestas in celo et in
terra. Euntes ergo docete omnes gentes
baptizantes eos in nomine patris
et filii et spiritus sancti, docentes eos
servare omnia quecumque mandavi vo
bis. Et ecce ego vobiscum sum
omnibus diebus usque ad consummacionem

Scdl Digniti ptes fuat m^t dm^o
S. mathei ewangeliste

cristus | a magis | in iordane | dyabolus
Natus · adoratur · lotus · temptat
in monte | de principibus | cecus | crista | da in fine | matheum
docet | curat | Doctrina | salus | vocat
apostolos | iohannem | sabbato
eligit | laudat | sata transit | Post
parabolarum | ... | panes | petrus dat
enigmata | capit | septem | claves
statuit | minor | operarios dat | hebreos
decori in fame | et questio | denarius | primi | ultimi
census | predicat mala | ficum maledicit | decem pena
munus fina qz | vocare | premia | iudicat
xpc cum suis | pressus | cristus
cenat | patitur | qz resurgit | xpo bum

Marcus evangelista dei
electus et petri in baptis
mate filius atque in di
vino sermone discipulus
sacerdotium in israel agens
secundum carnem levita ad fidem xpi conver
sus evangelium in ytalia scripsit ostendens
in eo quid et generi suo deberet et xpo. Nam
initium principii in voce prophetice excla
macionis instituens ordinem levitice
electionis ostendit ut predicans prede
stinatum iohannem filium zacharie in
voce angeli emissum annuncians
Non solum verbum carnem factum sed et corpus
domini in omnia per verbum divine vocis animatum
in initio evangelice predicacionis ostenderet
Ut qui hec legens sciret cui initium
carnis in domino et ihesu advenientis
habitaculum caro deberet agnoscere atque
in se verbum vocis quod in consonantibus perdi
derat inveniret. Denique et perfecti
evangelii opus intrans et a baptismo domini pre
dicare deum inchoans non laboravit
nativitatem carnis quam in prioribus viderat
dicere. Sed totus in primis expositionem
deserti ieiunium numeri temptacionem
dyaboli congregacionem bestiarum et
ministerium protulit angelorum. Ut in
stituens nos ad intelligendum singula
in brevi compingens nec auctoritatem
facte rei demeret. Et perficiendo operis
plenitudinem non negaret. Denique

amputasse sibi post fidem pollicem dici
tur ut sacerdotio reprobus haberetur. Sed tantum co
sentiens fidei predestinata potuit
electio ut non sit in opere verbi perderet quod
prius meruerat in genere. Nam alex
andrie episcopus fuit scire et evangelii in se
dicta disponere. Et disciplinam legis
in se agnoscere. Et divinam in carne domini
intelligere naturam que in nobis primum requi
ri oportet dehinc inquisita volumus
agnosci habentes mercedem exhor
tacionis quoniam qui plantat et ri
gat unum sunt qui autem incrementum
prestat deus est. Capitulum primum

Initium evangelii Ihesu Christi filii
dei. Sicut scriptum est in ysaia pro
pheta. Ecce ego mitto angelum
meum ante faciem tuam qui preparabit viam
tuam ante te. Vox clamantis in deserto
parate viam domini rectas facite semitas
eius. Fuit iohannes in deserto bapti
zans et predicans baptismum penitentie in
remissionem peccatorum. Et egrediebatur
ad eum Ierosolimite universi et omnis
regio iudee et baptisabantur ab illo
iordanis flumine confitentes peccata
sua. Et erat iohannes indutus pilis
camelorum et zona pellicea circa
lumbos eius et locustas et mel sil
vestre edebat et predicabat dicens
Venit fortior me post me cuius non
sum dignus procumbens solvere cor
rigiam calciamentorum eius. Ego bap
tisavi vos in aqua ille vero baptisa
bit vos spiritu sancto. Et factum est in diebus
illis venit Ihesus a nazareth galy
lee et baptizatus est a iohanne in iordane
Et statim ascendens de aqua vidit
celos apertos et spiritum sanctum tamquam
columbam descendentem et manentem in
ipso et vox facta est de celis tu es filius
meus dilectus in te complacui. Et sta
tim spiritus expulit eum in desertum
Et erat in deserto xl diebus et xl
noctibus et temptabatur a sathana

Eratque cum bestiis et angeli ministrabant
ei. Postquam autem traditus est iohannes
venit ihesus in galileam predicans
evangelium regni dei et dicens. Quoniam im
pletum est tempus et appropinquabit regnum
dei. Penitemini et credite evangelio
Et preteriens secus mare galilee vi
dit Symonem et andream fratrem eius
mittentes retia in mare. Erant enim
piscatores. Et dixit eis Venite post
me faciam vos fieri piscatores hominum
Et protinus relictis retibus secuti sunt
eum. Et progressus inde pusillum vi
dit Iacobum zebedei et iohannem
fratrem eius et ipsos in navi componentes
retia sua. Et statim vocavit illos
Et relicto patre suo zebedeo in navi
cum mercenariis secuti sunt eum
Et ingrediebantur capharnaum. Et
statim sabbatis ingressus synago
gam docebat eos. Et stupebant
super doctrina eius. Erat enim docens
eos quasi potestatem habens non sicut scribe
Et erat in synagoga eorum homo spiritu
immundo et exclamavit dicens. Quid nobis
et tibi ihesu nazarene venisti ante
tempus perdere nos. Scio quod sis sanctus
dei. Et comminatus est ei ihesus dicens
Obmutesce et exi de homine. Et dis
cerpens eum spiritus immundus. Et excla
mans voce magna exiit ab eo
Et mirati sunt omnes ita ut conquire
rent inter se dicentes. Quidnam hoc est
Que nova doctrina hec. Quia
in potestate et spiritibus immundis imperat
et obediunt ei. Et processit rumor eius
statim in omnem regionem galilee
Et protinus egredientes de synagoga
venerunt in domum symonis et an
dree cum iacobo et iohanne. Decum
bebat autem socrus symonis
febricitans et statim dicunt ei de
illa. Et accedens elevavit eam
apprehensa manu eius. Et continuo
dimisit eam febris et ministrabat

cis Vespe aut fco cu occidisset sol
afferebant ad eu omes male hntes
et demonia hntes Et erat omis
ciuitas congregata ad ianua Et
curabat multos qui vexabant
varijs languoribus Et demonia
multa eiciebat et no sinebat ea
loqui qm sciebat eum Et dilu
culo valde surgens egressus
abijt i desertum locu ibiqz orabat
Et psecutus e eu symon et qui cu eo
erant Et cu i venisset eu dixerut
ei qz omes querut te Et ait illis eamus
i proximos vicos et ciuitates ut et ibi
pdicem ad hoc eni veni Et erat
pdicans i synagogis eorum galilea
et demonia eiciens Et venit ad eu
leprosus deprecans et genuflexo
dixit dne Si vis potes me mu
dare Jhus aut misertus eius ex
tendit manu sua et tanges eu
ait illi Volo mundare Et cum
dixisset stati discessit ab eo lepra
et mundatus e Et comminatus e ei sta
ti qz eiecit illu et dicit ei Vide
nemini dixeris Sz vade ostende te
principibus sacerdotum et offer pro mu
datione tua q precepit moyses in
testimoniu illis Et egressus cepit p
dicare et diffamare smone Jta
ut iam no posset manifeste in
troire i ciuitate Sz foris i desertis
locis esse Et conueniebat ad eum
Et iterum i trauit 2 vndiqz
ihus i capharnaum post dies
octo Et auditu e qz i domo eet
et conuenerunt multi ita ut no caperent
neqz ad ianua et loquebatur eis verbum
Et venerat ad eu ferentes pali
ticu qui a quatuor portabatur Et
cu no possent eu offerre illi pre tu
rba nudauerut tectu vbi erat Et pa
tefacientes submiserut graba
tum i quo paliticus iacebat Cu
vidisset aut ihus fidem illorum ait
palitico Fili dimittuntur tibi peta
tua Erat aut illic quida de scribis se
dentes et cogitantes i cordibus suis
Quid hic sic loquitur Blasphemat Quis
pt dimittere peta nisi solus deus Quo
stati cognito ihs spu sco qz sic co
gitarent itra se dicit illis Quid ista
cogitatis i cordibus vris Quid e facilius
dicere palitico dimittuntur tibi peta an
dicere Surge et tolle grabatu tuu et
ambula Vt aut sciatis qz filius hois
hat ptate in tra dimittendi peta ait
palitico Tibi dico surge tolle gra
batu tuu et ambula et vade i domu
tua Et stati surrexit ille Et subla
to grabato abijt in cora omibus
Jta vt admirarentur omes et honori
ficarent deu dicentes Quia nuqua
sic vidimus Et egressus e rursum
ad mare omisqz turba veniebat
ad eu et docebat eos. Et cu preteriret
vidit leui alphei sedentem ad
theolonium et ait illi Sequere me
Et surgens secutus e eu. Et factum e
cu accumberet i domo illius Erat eni
multi publicani et peccatores simul
discumbebat cu ihu et discipulis eius
Erat eni multi qui sequebatur eu scribe
et pharisei dicentes Quia manducare cu
publicanis et peccatoribus dicebat
discipulis eius Quare cu publicanis et
peccatoribus manducat et bibit vester
magister Hoc audito ihs ait illis No
necesse hnt sani medico sed qui
male hnt No eni veni vocare iu
stos. Sz peccatores Et erat discipuli
Johannis et pharisei ieiunantes et ve
niunt et dicunt illi Quare discipuli Johannis
et phariseorum ieiunant. tui aut discipuli
no ieiunant Et ait illis ihs Nunqd
pnt filij nuptiarum quadiu sponsus
cu illis e ieiunare Quanto tpe
hnt secu sponsu no pnt ieiunare
Venient aut dies cu auferetur ab eis
sponsus et tunc ieiunabunt in illis

dicebat. Nemo assumentum panni rudis
assuit vestimento veteri alioquin au
fert supplementum novum a veteri et
maior scissura fit. Et nemo mittit
vinum novum in utres veteres alio
quin dirumpet vinum utres et vinum
effundetur et utres peribunt. Sed vinum
novum in utres novos mitti debet.
Et factum est iterum cum dominus sabbatis am
bularet per sata. Et discipuli eius cepe
runt progredi et vellere spicas. Pharisei
dicebant ei. Ecce quid faciunt discipu
li tui sabbatis quod non licet. Et ait illis
Ihesus. Numquam legistis quid fecerit David
quando necesse habuit et esuriit ipse et qui
cum eo erant. Quomodo introivit in domum
dei sub Abyathar principe sacerdotum
et panes propositionis manducavit quos
non licebat comedere nisi solis sacerdotibus.
Et dedit eis qui cum ipso erant. Et
dicebat eis. Sabbatum propter hominem
factum est et non homo propter sabbatum. Itaque
dominus est filius hominis et sabbati. 3
Et introivit iterum ad synago
gam. Et erat ibi homo habens
manum aridam. Et observabant eum
si sabbatis curaret ut accusarent
eum. Et ait homini habenti manum aridam.
Surge in medium. Et dicit eis. Licet
sabbato bonum facere an male. animam
salvam facere an perdere. At illi tace
bant. Et circumspiciens eos cum ira con
tristatus super cecitate cordis eorum dicit
homini. Extende manum tuam. Et extendit
et restituta est manus illi. Exeuntes
autem pharisei statim cum Herodianis
consilium faciebant adversus eum quomodo
eum perderent. Ihesus autem cum discipulis
suis secessit ad mare. Et multa
turba a Galilea et Iudea secuta est
eum et ab Ierosolimis et ab Ydumea et
trans Iordanem. Et qui circa Tyrum et Sy
donem multitudo magna audientes que

faciebat venerunt ad eum. Et dixit Ihesus
discipulis suis ut navicula ei deserviret
propter turbam ne comprimerent eum. Multos
enim sanabat ita ut irruerent in eum
ut illum tangerent. Quotquot autem
habebant plagas et spiritus immundi cum
illum videbant procidebant ei et clamabant
dicentes. Tu es filius dei. Et vehementer
comminabatur eis ne manifestarent illum.
Et ascendens in montem vocavit ad
se quos voluit ipse et venerunt ad eum.
Et fecit ut essent duodecim cum illo
ut mitteret eos predicare. Et dedit
illis potestatem curandi infirmitates et eiciendi
demonia. Et imposuit Symoni nomen
Petrus. Et Iacobum Zebedei et Iohannem
fratrem Iacobi. Et imposuit eis nomina
Boanerges aliter Baargones vel
Baryona quod est filii tonitrui. Et An
dream et Philippum et Bartholomeum
et Mathium et Thomam et Iacobum Al
phei et Thatheum et Symonem Cha
naneum et Iudam Scarioth qui tradidit
illum. Et venerunt ad domum et convenit
iterum turba. Itaque non possent neque pa
nem manducare. Et cum audissent sui
exierunt tenere eum. dicebant enim quoniam
in furorem versus est. Et scribe qui ab Ierosso
limis descenderant dicebant quoniam
Belzebub habet et quia in principe demo
niorum eicit demonia. Et convocatis
eis in parabolis dicebat illis. Quomodo potest
sathanas sathanam eicere. Et si regnum
in se dividatur non potest stare illud. Et si do
mus in semetipsam dispertiatur non poterit illa
domus stare. Et si sathanas consur
rexerit in semetipsum dispertitus est
et non poterit stare sed finem habebit. Ne
mo potest vasa fortis ingressus in domum
diripere nisi prius fortem alliget et tunc
domum eius diripiet. Amen dico vobis
quoniam omnia dimittentur filiis hominum peccata
et blasphemie quibus blasphemaverint.
Qui autem blasphemaverit in spiritum sanctum

no hebit remissionem i eternu Sed reus
erit eterni delicti qm dicebat spm i
mundu hz Et veniut mr ei et fres
sorores stantes foris miserut ad eu
vocantes eu Et sedebat circa eum
tba et dicut ei Ecce mr tua et fres
tui foris querut te Et rndens ait eis
Que e mr mea et fres mei Et circu
spiciens eos qui i circuitu ei sede
bat ait Ecce mr mea et fres mei
Qui eni fecit voluntate dei hic
fr meus et soror mea et mr est 4

Et iteru cepit ihus doce ad mare
Et congregata e ad eu tba
multa ita ut i nave ascendes sedet
i mari et omnis tba circa mare sup
tram Et docebat eos i pabolis
multa et dicebat illis i doctrina sua
Audite Ecce exijt seians ad semi
nandu Et du seminat aliud cecidit
circa via Et venerut volucres celi
et comederut id Aliud vo cecidit sup
petrosa ubi no hbuit tra multam
et statim exortu e qm no hbuit al
titudine tre et qn exortus e sol ex
estuavit et eo q no hebat radi
ce exaruit Et aliud cecidit i spi
nas et ascederut spine et suffocaut
illud et fructu no dedit Et aliud
cecidit i tra bona et dabat fructu
ascendente et crescente Et affere
bat unu tricesimu et unu sexagesimu
et unu centesimu et dicebat Qui hz
aures audiendi audiat Et cu eet
singularis iterrogaverut eu hij qui
cu eo erat xij pabola expone
Et dicebat eis Vob datu e nosse
se misterium dei regni Illis aut
qui foris st i pabolis omia fiut
ut videntes videat et no videat
Et audientes audiat et no itelligat
necqn covertant et dimittat eis pec
cata Et ait ill Nescitis pabola hac
et quo omes pabolas cognoscetis
Qui seminat vbu hij aut st qui

circa via ubi seminat vbu dei Et cum
audierint cofestim venit sathanas et
aufert vbu qd seiatu e i cordibus eoru
Et hij st silr qui sup petrosa seiat
Qui cu audiut vbu statim cu gaudio
accipiut id et no hnt radice i se sed
tpales st Deinde orta tribulacoe et pse
cucoe ppter vbu cofestim scandalisant
Et alij st qui i spinis seminant hij st
qui vbu dei audiut et erumpne sctli
et deceptio diviciarum et circa reliqua
cocupie introeuntes suffocat vbu
et sine fructu efficitur Et hij st qui
sup bona tram seiati st Qui audiut
vbu et suscipiut et fructificantes
unu tricesimu unu sexagesimu et
unu centesimu Et dicebat ill Nunq
venit lucerna ut submodio ponat
aut sub lecto Nonne ut sup candelabru
ponat Non e eni aliqd absconditu
qd no manifestetur Nec factu e occultu
qd i pala no veniat Siquis hz au
res audiendi audiat Et dicebat ill
videte qd audiatis In qua mesura
mensi fueritis remecietur vob et adicietur
vob Qui eni hz dabitur illi et qui
no hz et qd hz auferet ab eo et dicebat
Sic e regnu dei Quemadmodum si
ho iaceat sementu i tra et dormiat
et exsurgat nocte et die et semen
germinet et crescat du nescit ille
Ultro ei tra primo fructificat her
ba deinde spica deinde plenu frume
tu i spica Et cu expe pduxit
fructus statim mittet falcem qm
adest messis Et dicebat Cui as
similabimus regnu dei aut cui pa le
cpabimus illud Sicut granu
sinapis qd cu seminatu est in tra
minus e omibus seibus q st in tra
Et cu natu fuit ascendet i arbore
et fit maius omibus olerib et facit
ramos magnos ita ut possent
sub umbra eius aves celi habitare

Et talibus multis parabolis loquebatur eis
verbum prout poterant audire sine parabo-
lis autem non loquebatur eis seorsum autem
discipulis suis disserebat omnia Et ait
illis in illa die cum sero esset factum
transeamus contra Et dimittentes turbam
assumunt eum ita ut erat in navi Et
alie naves erant cum illo Et facta est
procella magna venti et fluctus mit-
tebat in navim ita ut impleretur navis
Et erat ipse in puppi super cer-
vical dormiens et excitant eum et dicunt
illi magister non ad te pertinet quia perimus
Et exurgens comminatus est vento et dixit
mari tace et obmutesce Et cessavit
ventus et facta est tranquillitas magna
Et ait illis Quid timidi estis necdum
habetis fidem Et timuerunt timore
magno et dicebant ad alterutrum
Quis putas est iste quia ventus et ma-
re obediunt ei Capitulum quintum

Et venerunt trans fretum maris in
regionem gerasenorum Et ex-
eunti ei de navi statim occurrit
ei de monumentis homo in spiritu immundo qui
domicilium habebat in monumentis
Et neque cathenis eum iam quisquam
poterat ligare Quoniam sepe compedibus
et cathenis vinctus disrupisset cathe-
nas et compedes comminuisset et nemo
poterat eum domare Et semper die ac
nocte in monumentis et in montibus erat cla-
mans et concidens se lapidibus Videns
autem ihesum a longe occurrit et adorabat
eum et clamans voce magna dixit
Quid mihi et tibi ihesu fili dei altissimi
Adiuro te per deum vivum ne me tor-
queas dicebat enim illi Exi spiritus
immunde ab homine Et interrogabat eum
quod tibi nomen est Et dicit ei Legio mihi
nomen est quia multi sumus Et deprecaba-
tur eum multum ne eum expelleret extra re-
gionem Erat autem ibi circa montem
grex porcorum magnus pascens in
agris Et deprecabantur eum spiritus dicentes
Mitte nos in porcos ut in eos introe-
amus Et concessit eis statim ihesus Et ex-
euntes spiritus immundi statim introierunt
in porcos et magno impetu grex pre-
cipitatus est in mare ad duo milia et
suffocati sunt in mari Qui autem pa-
scebant eos fugierunt et nunciaverunt
in civitatem et in agros Et egressi sunt videre
quid esset factum Et venerunt ad ihesum et
viderunt illum qui a demonio vexa-
batur sedentem vestitum et sane mentis
et timuerunt Et narraverunt illis qui
viderant qualiter factum esset ei qui demonium
habuerat et de porcis Et rogare cepe-
runt illum ut discederet de finibus eorum
Cumque ascenderet navem cepit illum
deprecari qui a demonio vexatus
fuerat ut esset cum illo Ihesus autem non ad-
misit eum Sed ait illi Vade in domum
tuam ad tuos et nuncia illis quanta
tibi dominus fecit et misertus sit tui Et
abiit et cepit predicare in decapoli
quanta sibi fecisset ihesus et omnes
mirabantur Et cum ascendisset ihesus in na-
vim rursus trans fretum convenit turba
multa ad eum et erat circa mare Et
venit quidam de archisynagogis
nomine Jayrus et videns eum procidit
ad pedes eius Et deprecabatur eum mul-
tum dicens Quoniam filia mea in extre-
mis est Veni impone manum tuam
super eam ut salva sit et vivat Et
abiit cum illo Et sequebatur eum turba
multa et comprimebant eum Et mulier que
erat in fluxu sanguinis xii annis
et fuerat multa perpessa a pluribus medicis
et erogaverat omnia sua nec quicquam pro-
fecerat sed magis deterius habebat Cum
audisset de ihesu venit in turba retro
et tetigit vestimentum eius dicebat enim
Quia si vel vestimentum eius tetigero
salva ero Et confestim siccatus est
fons sanguinis eius et sensit corpore

q sanata eet a plaga Et statim ihus
i semetipso cognoscens virtute q ex-
ierat ab eo conversus ad turbam ait quis
tetigit vestimenta mea Et dicebant
ad eu discipli sui Vides turbam co-
primente te et dicis quis me tetigit
Et circuspiciebat vide eam q hoc fecerat
Mulier vo timens et tremens sciens
q factum eet i se venit et procidit an eu
et dixit ei omem veritate Ihus aut
dixit ei filia fides tua te salvam
fecit Vade i pace et esto sana a
plaga tua Adhuc eo loquente
veniunt nuncii ad archisynagogu
dicentes q filia tua mortua est
Quid vltra vexas magrm Ihus
aut audito vbo q dicebatur ait
archisynagogo Noli time Tantumo
crede Et no admisit quemq se se-
qui ni petrum et Jacobu et frem Ja-
cobi et veniunt ad domu archi-
synagogi Et vidit tumultu et fle-
tes et eiulantes multu Et i gres-
sus ait eis Quid turbam et plora-
tis Puella no e mortua s3 dor-
mit Et deridebant eu Ipse vo eiec-
tis oibus assumpsit prem et mrem
puelle et qui secu erant Et i gre-
diuntur obi puella erat iacens Et
manu puelle tenens ait illi
Thabita tumi q e i tptatum
puella tibi dico surge Et stati
surrexit puella et ambulabat
Erat aut annorum xii Et obstu-
puerunt stupore magno Et pcepit
eis vehementer ut nemo id sciret
Et iussit illi dari manducare Et
egressus inde abiit i patriam suam
et sequebantur eu discipuli sui 6

Et facto sabbato cepit ihus i
synagoga docere Et multi au-
dientes admirabantur i doctrina
sua dicentes Vnde huic hec oia
et que e sapia que data est illi

Et virtutes tales q pmanu eius efficiuntur
Nonne hic e faber filius marie frater
Jacobi et ioseph et iude et Symonis
Nonne et sorores eius hic nobiscum
sunt Et scandalizabantur i illo Et dice-
bat illis ihus Quia no e propheta
sine honore nisi i patria sua et i domo
sua et i cognacione sua Et no poterat
ibi vllam virtutem facere nisi paucos in-
firmos i positis manibus curavit
Et mirabatur ppter incredulitatem eorum
Et circuibat castella i circuitu docens
Et vocavit xii et cepit eos mitte-
re binos et dabat illis ptate spirituum
i mundorum Et pcepit eis ne quid tol-
lerent in via nisi virga tm no peram
panem neque in zona es s3 calciatos
sandaliis Et ne i duerentur duabus tu-
nicis Et dicebat eis Quocumque in-
troieritis i domum illic manete done-
c exeatis inde Et quicumq no acceperit
nec audierit vos Exeuntes inde ex-
cutite pulverem de pedibus vestris in
testimonium illis Et exeuntes pdica-
bant ut penitentiam agerent Et demonia
multa eiciebat et ungebat oleo mul-
tos egros et sanabantur Et audivit
Rex herodes manifestum enim e factum
nomen eius Et dicebat q iohannes baptista
resurrexit a mortuis et propterea vir-
tutes operantur i illo Alii aut dicebant
q helyas e alii vo dicebant q
propheta e qi vnus ex prophetis Quo audito
herodes ait Quem ego decollavi
Johannem hic a mortuis resurrexit
Ipse vo herodes misit ac tenuit
Johannem et vinxit eu i carcerem ppter
herodiadem vxorem philippi fratris
sui q duxerat eam Dicebat enim Jo-
hannes herodi Non licet te habere vxorem
fris tui Herodias aut i sidiabatur
illi et volebat occidere eu nec poterat
Herodes aut metuebat iohannem
sciens eum virum iustum et sanctum et cus-
todiebat eu Et audito eo multa

faciebat et libenter eum audiebat Et cum
dies oportunus accidisset herodes na
tali suo fecit principibus et tribunis et
primis galilee Cumque introisset filia ipsius
herodiadis et saltasset et placuisset
herodi simulque recumbentibus rex ait puelle
Pete a me quod vis et dabo tibi Et iuravit
illi quia quicquid pecieris dabo tibi licet dimi
dium regni mei Que cum exisset dixit
matri sue Quid petam At illa dixit
Caput iohannis baptiste Et contristatus
rex propter iusiurandum et propter simul discum
bentes noluit eam contristare sed misso
spiculatore precepit afferri caput io
hannis baptiste Et decollavit eum in
carcere et attulit caput eius in disco et
dedit illud puelle Et puella dedit ma
tri sue Quo audito discipuli eius
venerunt et tulerunt corpus eius et posue
runt illud in monumento Et convenientes apostoli
ad ihesum renunciaverunt ei omnia que ege
rant et docuerant Et ait illis Venite
seorsum in desertum locum et requiescite pu
sillum Erant enim qui veniebant et redi
bant multi et nec spacium manducandi ha
bebant Et ascendentes in navim abie
runt in desertum locum seorsum Et viderunt
eos abeuntes et cognoverunt multi et
pedestres de omnibus civitatibus con
currerunt illuc et prevenerunt eos Et ex
iens ihesus vidit turbam multam Et mi
sertus est super eos Et quia erant sicut
oves non habentes pastorem et cepit
illos docere multa Et cum iam hora mul
ta fieret accesserunt discipuli eius
dicentes desertus locus est et hec iam
hora preteriit dimitte illos ut euntes
in proximas villas et vicos emant
sibi cibos quos manducent Et respondens
ait illis date illis vos manducare
Et dixerunt ei Euntes emamus ducentis
denariis panes et dabimus illis mandu
care Et dicit eis Quot panes habetis
ite et videte Et cum cognovisset dicunt

Quinque et duos pisces Et precepit il
lis ut accumbere facerent omnes secundum contuber
nia super viride fenum Et discubue
runt in partes per centenos et quinquage
nos Et acceptis quinque panibus et
duobus piscibus intuens in celum bene
dixit et fregit panes et dedit di
scipulis suis ut apponerent ante eos
Et duos pisces divisit omnibus
Et manducaverunt omnes et saturati sunt
Et sustulerunt reliquias fragmen
torum xii cophinos plenos et de
piscibus Erant autem qui manducaverunt
quinque milia virorum Et statim coegit
discipulos suos ascendere navim ut
precederent eum transfretum ad bethsay
dam dum ipse dimitteret populum Et cum
ipse dimisisset eos abiit in montem
orare Et cum sero esset erat navis
in medio maris et ipse solus in terra et
videns eos laborantes in remi
gando Erat enim ventus contrarius eis
Et circa quartam vigiliam noctis venit
ad eos ambulans supra mare Et vo
lebat preterire eos At illi ut viderunt
eum ambulantem supra mare putave
runt fantasma esse Et exclamaverunt
omnes enim viderunt eum et turbati sunt
Et statim locutus est cum eis Et dixit
illis Confidite ego sum Nolite ti
mere Et ascendit ad illos in navim et
cessavit ventus et plus magis intra se
stupebant Non enim intellexerunt de
panibus Erat enim cor eorum obcecatum
Et cum transfretassent pervenerunt in terram
genezareth et applicuerunt Cumque
egressi essent de navi continuo cog
noverunt eum Et percurrentes univer
sam regionem illam ceperunt in
grabatis eos qui se male habe
bant circumferre ubi audiebant eum esse
Et quocumque introibat in vicos
in villas aut in civitates in plateis
ponebant infirmos Et deprecabantur

vt fimbriam vestimenti eius tangerent
Et quot quot tangebant eum salui fiebant
Et conueniunt ad eum pharisei a
et quidam de scribis venientes
ab iherusalem Et cum vidissent quosdam
ex discipulis eius communibus manibus id est non
lotis manducare panes vituperauerunt
Pharisei autem et omnes iudei nisi crebro
lauent manus non manducant tenen-
tes tradiciones seniorum Et a foro nisi
baptisent non comedunt Et alia
multa sunt que tradita sunt illis seruare bap
tismata calicum et vrceorum et erame
torum et lectorum Et interrogabant eum pha
risei et scribe dicentes Quare discipuli
tui non ambulant iuxta tradicionem
seniorum sed communibus manibus manducant
panem At ille respondens dixit eis
Bene prophetauit ysaias de vobis
ypocritis sicut scriptum est populus hic la
biis me honorat cor autem eorum lo
nge est a me In vanum autem me colunt
docentes doctrinas et precepta hominum
Relinquentes enim mandatum dei tenentes
tradiciones hominum baptismata vrce
orum et calicum Et alia similia facitis
hiis multa Et dicebat illis Bene irri
tum fecistis preceptum dei vt tradicionem
vestram seruetis Moyses enim dixit
Honora patrem tuum et matrem tuam
Et qui maledixerit patri aut matri mor
te moriatur Vos autem dicitis Si dixerit
homo patri vel matri corban quod est donum
quodcunque ex me est tibi profuerit Et vltra
non dimittitis eum quicquam facere patri
suo vel matri Rescindentes verbum dei
per tradicionem vestram quam tradidistis
Et multa similia huiusmodi facitis Et ad
vocans iterum turbam dicebat illis Audi
te me omnes et intelligite Nichil
est extra hominem introiens in eum quod
possit eum coinquinare sed que ex homine
procedunt illa sunt que coinquinant
hominem Si quis habet aures audiendi
audiat. Et cum introisset in domum

a turba interrogabant eum discipuli eius
parabolam Et ait illis Sic et vos in
prudentes estis Non intelligitis quia
omne extrinsecus introiens in hominem
non potest eum coinquinare quia non intrat
in cor eius sed in ventrem et in secessum
exit purgans omnes escas Dicebat
autem quoniam que de homine exeunt illa coin
quinant hominem Ab intus enim de corde
hominum male cogitaciones procedunt
adulteria fornicaciones homicidia fur
ta auaricie nequicie dolus impudi
cicia oculus blasphemie superbia
stulticia Omnia hec mala ab intus procedunt
et coinquinant hominem Et inde surgens abiit
in fines tyri et sydonis Et ingressus
domum neminem voluit scire et non
potuit latere Mulier enim statim vt
audiuit de eo cuius filia habebat spiritum
inmundum introiuit et procidit ad pedes
eius Erat autem mulier gentilis syrophenissa
genere Et rogabat eum vt demonium
eiceret de filia eius Qui dixit illi
Sine prius saturari filios Non est
enim bonum sumere panem filiorum et mittere
canibus At illa respondit dixit illi
Vtique domine Nam et catelli comedunt
sub mensa de micis puerorum Et ait illi
Propter hunc sermonem vade exiuit demo
nium a filia tua Et cum abiisset domum
inuenit puellam sedentem super lectum
et demonium exisse Et iterum exiens
de finibus tyri venit per sydonem
ad mare galilee quod est inter medios
fines decapoleos Et adducunt
ei surdum et mutum Et deprecabantur
eum vt inponat illi manum Et appre
hendens eum de turba seorsum misit
digitos suos in auriculas eius Et
expuens tetigit linguam eius Et
suspiciens in celum ingemuit et ait
Effeta quod est adaperire Et statim aperte
sunt aures eius et solutum est vinculum
lingue eius et loquebatur recte Et precep-

illis ne cui dicerent. Quanto autem eis pre
cipiebat tanto magis plus predicabant
et eo amplius admirabantur dicentes
Bene fecit omnia et surdos fecit audi
re et mutos loqui. Capitulum 8
In diebus illis iterum cum turba multa
esset cum Ihesu nec haberent quod man
ducarent. Et convocatis discipulis ait
illis. Misereor super turba quia ecce iam
triduo sustinent me nec habent quod man
ducent. Et si dimisero eos ieiunos in
domum suam deficient in via. Quidam
nam ex eis de longe venerunt. Et respon
derunt ei discipuli sui. Unde illos poterit
quis hic saturare panibus in solitudine.
Et interrogabat eos quot panes habetis.
Qui dixerunt septem. Et precepit turbe
discumbere super terram. Et accipiens
septem panes et gratias agens fregit
et dabat discipulis suis ut appone
rent. Et apposuerunt turbe. Et habebant pi
sciculos paucos et ipsos benedixit
Et iussit apponi. Et manducaverunt et
saturati sunt. Et sustulerunt quod super
erat de fragmentis septem sportas. Erant
autem qui manducaverant quasi quatuor
milia hominum et dimisit eos. Et sta
tim ascendit navim cum discipulis suis
Et venit in partes Dalmanutha vel
Magidan. Et exierunt pharisei et ce
perunt conquirere cum eo querentes ab
eo signum de celo temptantes eum.
Et ingemiscens spiritu ait. Quid generatio
ista signum querit. Amen dico vobis
si dabitur generationi isti signum. Et
dimittens eos ascendit iterum navem
et abiit trans fretum. Et obliti sunt panes
sumere. Et nisi unum non habebant secum
in navi. Et precipiebat eis dicens
Videte et cavete a fermento phariseorum
et a fermento Herodis. Et cogitabant
ad alterutrum dicentes quia panes non
habemus. Quo cognito ait illis Ihesus
Quid cogitatis quia panes non habetis

Nondum cognoscitis nec intelligitis ad
huc cecatum habetis cor vestrum. Oculos
habentes non videtis et aures habentes
non auditis. Nec recordamini quando quinque pa
nes fregi in quinque milia hominum. Et
quot cophinos fragmentorum ple
nos sustulistis. Dicunt ei duodecim.
Quando et septem panes in quatuor milia
quot sportas fragmentorum sus
tulistis. Dicunt ei septem. Et dicebat
eis quomodo nondum intelligitis. Et ve
niunt Bethsaidam et adducunt ei ce
cum. Et rogabant eum ut illum tan
geret. Et apprehensa manu ceci eduxit
eum extra vicum. Et expuens in oculos
eius impositis manibus suis interrogavit
eum si quid videret. Et aspiciens
ait video homines velut arbores
ambulantes. Deinde iterum imposuit
manus super oculos eius et cepit vi
dere et restitutus est ita ut clare
videret omnia. Et misit illum in domum
suam dicens vade in domum tuam. Et
si in vicum introieris nemini dixeris.
Et ingressus est Ihesus et discipuli eius
in castella Cesaree Philippi. Et
in via interrogabat discipulos suos
dicens. Quem me dicunt esse homines.
Qui responderunt illi dicentes Alii
Iohannem Baptistam alii Heliam alii
vero Ieremiam aut unum ex prophetis.
Tunc dicit illis. Vos vero quem me esse dicitis.
Respondens Petrus ait illi Tu es Christus
filius Dei vivi. Supplementum quere iaᵗ
caˡᵒ 9 sup. Et comminatus est eis ne
cui dicerent de illo. Et cepit doce
re eos. Quoniam oportet filium hominis pati
multa et reprobari a summis sacerdotibus
et senioribus et scribis et occidi. Et post
tres dies resurgere. Et palam verbum
loquebatur. Et apprehendens eum Petrus
cepit increpare. Qui conversus
videns discipulos suos comminatus est

petro dicens Vade retro me sathana
quoniam non sapis ea que dei sunt sed ea que
hominum Et convocata turba cum disci-
pulis suis dixit eis Si quis vult venire post
me abneget semetipsum et tollat
crucem suam et sequatur me Qui enim
voluerit animam suam salvam facere perdet
eam Qui autem perdiderit animam suam propter
me et evangelium salvam faciet eam Quid enim
proderit homini si lucretur totum mundum
et detrimentum anime sue faciat Aut quam
homo dabit commutacionem pro anima sua
Qui enim me confessus fuerit et verba mea
in generacione ista adultera et peccatrice
Et filius hominis confitebitur eum cum ve-
nerit in gloria dei patris sui cum angelis
sanctis Et dicebat illis Amen dico
vobis quia sunt quidam de hic stantibus
qui non gustabunt mortem donec
videant regnum dei veniens in virtute
Et post dies sex assumpsit
ihesus petrum et iacobum et
iohannem Et duxit illos in montem
excelsum seorsum solos et transfiguratus
est coram ipsis Et vestimenta eius facta
sunt splendida et candida nimis
velud nix Et qualia fullo non potest
super terram candida facere Et apparuit
illis helyas cum moyse et erant
loquentes cum ihesu Et videns petrus
ait ihesu Rabi bonum est nos hic
esse faciamus hic tria tabernacula tibi
unum moysi unum et helie unum Non
enim sciebat quid diceret Erant enim
timore exterriti Et facta est nubes ob-
umbrans eos Et venit vox de
nube dicens Hic est filius meus karis-
simus audite eum Et statim circumspi-
cientes neminem amplius videbant
nisi ihesum tantum secum Et descendentibus
illis de monte precepit eis ne cui
que vidisset narraret nisi cum
filius hominis a mortuis resurrexerit
Et verbum continuerunt apud se con-
quirentes quid esset cum a mortuis
resurrexerit Et interrogabant eum dicentes
Quid ergo dicunt pharisei et scribe quia
helyam oportet venire primum Qui re-
spondens ait illis Helyas cum venerit
primo restituet omnia et quomodo scriptum
est in filium hominis ut multa paciatur
et contempnatur Sed dico vobis quia
et helyas venit et fecerunt illi quecumque
voluerunt sicut scriptum est de eo Et ve-
niens ad discipulos suos vidit tur-
bam magnam circa eos Et scribas con-
quirentes cum illis Et confestim omnis populus
videns ihesum stupefactus est et expa-
verunt et accurrentes salutabant eum
Et interrogavit eos quid inter vos
conquiritis Et respondens unus de turba
dixit Magister attuli filium meum
ad te habentem spiritum mutum Qui
ubicumque eum apprehenderit allidit eum
et spumat et stridet dentibus et arescit
Et dixi discipulis tuis ut eicerent
eum et non potuerunt Qui respondens et
dixit eis O generacio incredu-
la quamdiu apud vos ero quamdiu
vos paciar afferte illum ad me Et
attulerunt eum Et cum vidisset illum
statim spiritus conturbavit eum Et elisus
in terram volutabatur spumans Et inter-
rogavit patrem eius Quantum temporis est
ex quo ei hoc accidit At ille ait
Ab infancia et frequenter eum in ignem
et in aquam misit ut eum perderet Sed
si quid potes adiuva nos mi-
sertus nostri Ihesus autem ait illi Si potes
credere omnia possibilia sunt credenti
Et continuo exclamans pater pueri
cum lacrimis aiebat Credo domine
adiuva incredulitatem meam Et cum
vidisset ihesus concurrentem turbam comminatus
est spiritui immundo dicens illi Surde
et mute spiritus immunde Ego precipio
tibi exi ab eo et amplius ne introeas
in eum Et exclamans et multum discerpens
eum exiit ab eo et factus est sicut
mortuus Ihesus autem tenens manum

eius Elevavit eum et surrexit Et cum
introisset in domum discipuli eius secreto in
terrogabant eum quare nos non potuimus
eicere eum Et dixit illis Hoc genus in
nullo potest exire nisi in oratione et ieiunio
Et inde profecti pretergrediebantur Ga
lilea nec volebat quemquam scire Doce
bat autem discipulos suos et dicebat
illis Quoniam filius hominis tradetur in manus
hominum et occident eum Et occisus tertia
die resurget At illi ignorabant
verbum et timebant interrogare eum Et ve
nerunt Capharnaum Qui cum domi
esset interrogabat eos Quid in via
tractabatis At illi tacebant Siquidem
inter se in via disputaverant quis eorum
maior esset Et residens vocavit xii
Et ait illis Si quis vult primus esse
erit omnium novissimus et minister Et acci
piens puerum statuit eum in medio eorum
Quem cum complexus esset ait illis Quis
quis unum ex huiusmodi pueris receperit
in nomine meo me recipit Et quicum
que me susceperit non me sus
cipit sed eum qui me misit Re
spondit illi Iohannes dicens Magister vi
dimus quendam in nomine tuo eicientem
demonia qui non sequitur nobiscum
et prohibuimus eum Ihesus autem ait illis
Nolite prohibere eum Nemo est enim qui
faciat virtutem in nomine meo et possit
cito male loqui de me Qui enim
non est adversum vos pro vobis est Quis
quis enim potum dederit vobis calicem
aque frigide in nomine meo quia Christi estis
Amen dico vobis non perdet mercedem
suam Et quisquis unum de pusillis
his credentibus in me scandalizaverit
Bonum est ei magis si circumdaretur mola
asinaria collo eius et in mare mitteretur
Et si scandalizaverit te manus tua
abscide illam Bonum est te debilem
introire in vitam eternam quam duas
manus habentem ire in gehennam

in ignem inextinguibilem ubi vermis eorum
non moritur et ignis non extinguitur
Et si pes tuus scandalizat te am
puta illum Bonum est te claudum intro
ire in vitam eternam quam duos pedes
habentem mitti in gehennam ignis inex
tinguibilis ubi vermis eorum non
moritur et ignis eorum non extin
guitur Quod si oculus tuus scandalizat te e
ice eum Bonum est te luscum in regnum
dei introire quam duos oculos habentem
mitti in gehennam ignis ubi vermis
eorum non moritur et ignis non extinguitur
Omnis enim igne salietur et omnis sa
lie victima sale Bonum sal quod si sal in
salsum fuerit in quo illud condietis Habete
in vobis sal et pacem habete inter vos
Et inde exurgens venit in
fines Iudee ultra Iordanem
Et conveniunt iterum turbe ad eum et
sicut consueverat iterum docebat eos
Et accedentes pharisei interrogabant
eum Si licet viro uxorem dimittere
temptantes eum At ille respondens ait
Quid vobis precepit Moyses Qui
dixerunt Moyses permisit nobis
libellum repudii scribere et dimittere
Quibus respondens Ihesus ait illis Ad
duritiam cordis vestri scripsit vobis
preceptum istud Ab initio autem creature
masculum et feminam fecit eos deus
Et dixit Propter hoc relinquet homo
patrem et matrem et adherebit uxori
sue et erunt duo in carne una itaque iam
non sunt duo sed una caro Quod ergo
deus coniunxit homo non separet Et
in domo iterum discipuli eius de eodem
interrogaverunt eum et ait illis Quicumque
dimiserit uxorem suam et aliam duxerit
adulterium committit super eam
Et si uxor dimiserit virum suum et
alio nupserit mechatur Et offerebant
illi parvulos ut tangeret eos Dis
cipuli autem comminabantur offerentibus

quos cu vidiss; ihus i dig tulit
z ait ill Sinite puulos venire
ad me z ne phibuit eos talium
n e regnu celoz Amen dico vo
bis Quis z coplexus eos z iponens
manus sup illos benedicebat eos
Et cu i gressus eet i via pcurrens
quida genu flexo rogabat eu
dicens Magr bone q faciam ut vi
ta etna pcipia Ihus at dix ei
Quid me dicis bonu nemo bonus
n solus deus Pcepta nosti Ne ad
ulteres no occides no furtu no
falsu testimoniu dicas no fraude fe
ceris Honora prem tuu z mrem
At ille rndes ait illi Magr h oia
osuaui a iuuentute mea Ihus
aut ituitus e eu z dilexit eu Et
dix ei Unu t deest Uade quecuq;
hes z vende z da pauperib; z hebis
thesauru i celo z veni seque me Qui
contristatus i vbo abijt merens Erat
eni hns multas possessiones Et cir
cuspiciens ihus ait discipulis suis
Qm difficile qui pecunias hnt
i regnu dei i troibunt Discipuli aut
obstupebat i vbis ei At ihs
rursu rndes ait ill Filioli qua
difficile e cofidentes i pecuniis in
regnu dei i troire Facilius est
camelu p foramen acus transire q
diuite i troire i regnu dei Qui
magis admirabat dicentes ad se
ipos Et quis pt saluus fieri Et i tuens
illos ihs ait ill Apud homines
i possibile e s; no apud deu oia
n possibilia sunt apud deu Et cepit
ei petrus dice Ecce nos dimisim
oia z secuti sumus te Rndens ihs ait
Amen dico vob Nemo e qui re
liquerit domu aut fres aut sorores
aut prem aut mrem aut filios aut
agros pp me z pp evangm qui no
accipiat centies tm Nunc i tempe

re hoc domos fres z sorores z mres z filios
z agros cu psecucoib; z i seclo futuro
vita etna Multi aut erunt primi
nouissimi Et nouissimi primi Erant
aut i via ascendentes i ierlma z pcede
bat illos ihs z stupebat z seque
tes timebat Et assumens iteru duo
decim cepit illis ill dice q eent ei
ventura Qa ecce ascedimus i ierlma
z filius hois trade principib; sacerdotu
z scribis z senioib; Et condepnabut
eu morte z tradet eu getib; et il
ludet ei z cospuet eu z flagella
bunt eu z i terficiet eu z tercia die re
surget Et accedet ad eu iacobus z
iohes filij zebedei dicentes Magr
volumus ut quecuq; pecierim faciat
nob Et ille dixit eis Quid vultis
ut faciam vob Et dixerunt Da nob
ut vnus ad dexteram tua z alius ad
sinistram tua sedeamus i gla tua
Ihus aut dixit eis Nescitis quid
petatis Potestis bibe calice que
ego bibiturus sum aut baptismo q
ego baptisor baptisari At illi
dixerunt ei Possumus Ihus aut
ait eis Calice quide q ego bibo
bibetis Et baptismo quo e bap
tisor baptisabimini Sede aut ad
dexteram meam vel ad sinistram
no e meu dare vob s; quibus
paratu e Et audientes dece i dig
nari ceperunt de iacobo z iohe Ihs aut vo
cans eos ait ill Scitis q hij qui
videntur principari getib; dnantur eis
Et principes ptatem hnt ipoz No
ita e aut i vob S; quicuq; vo
luerit fieri maior erit mister vr Et qui
cuq; voluerit i vob primus ee erit om
nium seruus Na z filius hois no venit ut
ministraretur ei S; ut ministraret z daret
aiam sua i redemptionem pro multis
Et veniunt yericho z pficiscete
eo de yericho z discipulis ei z plurima

tba multitudine filius thymei bartymeus
cecus sedebat iuxta viam mendicans
Qui cum audisset quia ihesus venit naza
renus est cepit clamare et dicere Ihesu fi
li dauid miserere mei Et comminabantur
ei multi ut taceret At ille multo magis
clamabat fili dauid miserere mei
Et stans ihesus iussit eum vocari Et vo
cabant cecum dicentes ei Animequior
esto Surge vocat te Qui proiecto
vestimento suo exsiliens venit ad
eum Et respondens ihesus dixit ei Quid vis
tibi faciam Cecus autem dixit ei ut videam
Ihesus autem ait illi Vade fides tua te
saluum fecit Et confestim vidit et seque
batur eum in via Capitulum xi
Et cum appropinquaret iherusalem et
bethanie ad montem oliueti
mittit duos ex discipulis suis et ait illis
Ite in castellum quod contra vos est Et statim
introeuntes invenietis pullum ligatum
super quem nemo adhuc hominum sedit Sol
uite illum et adducite Et si quis vobis
aliquid dixerit Quid facitis Dicite quia
domino necessarius est Et continuo illum dimit
tet huc Et abeuntes invenerunt pul
lum alligatum ante ianuam foris in biuio
et soluunt eum Et quidam de illic sta
tibus dicebant illis Quid facitis sol
uentes pullum Qui dixerunt eis sicut
preceperat eis ihesus et dimiserunt eis
Et duxerunt pullum ad ihesum Et im po
suerunt illi vestimenta sua et sedit
super eum Multi autem strauerunt vestimenta
sua in via Alii autem cedebant frondes
de arboribus et sternebant in via Et qui
preibant et qui sequebantur clamabant
dicentes Osanna benedictus qui venit
in nomine domini Benedictum quod venit regnum
patris nostri dauid osanna in excelsis
Et introiuit ierosolimam in templum et cir
cumspectis omnibus cum iam vespera esset hora
exiuit in bethaniam cum xii Et alia die
cum exirent a bethania esuriit Et cum
vidisset ficum a longe habentem folia
venit si quid forte inveniret in ea Et cum
venisset ad eam nichil invenit preter
folia Non enim erat tempus ficorum Et
respondens dixit Iam non amplius in
eternum ex te quisquam fructum manducet
Et audiebant discipuli eius Et veniunt
ierusalem Et cum introisset in templum
cepit eicere vendentes et ementes de
templo et mensas nummulariorum
et cathedras vendentium columbas
euertit Et non sinebat ut quisquam
transferret vas per templum Et docebat
eos dicens eis Nonne scriptum est
Quia domus mea domus orationis vocabitur
cunctis gentibus Vos autem fecistis eam
speluncam latronum Quo audito
principes sacerdotum et scribe querebant
quomodo eum perderent Timebant enim eum
quia vniuersa turba admirabatur
super doctrina eius Et cum vespera esset
facta egrediebatur de ciuitate Et cum
mane transirent viderunt ficum aridam
factam a radicibus Et recordatus
petrus dixit ei Rabi ecce ficus
cui maledixisti aruit Et respondens
ihesus ait illis Habetis fidem dei A
men dico vobis quia quicumque dixerit
huic monti tollere et mittere in mare
et non hesitauerit in corde suo sed cre
diderit quodcumque dixerit fiet ei Propterea
dico vobis Omnia quecumque orantes pe
titis credite quia accipietis et venient
vobis Et cum stabitis ad orandum dimit
tite si quid habetis aduersus aliquem ut pa
ter vester qui in celis est dimittet vobis
peccata vestra Et veniunt rursus in ierosol
imam Et cum ambularet in templo
accedunt ad eum summi sacerdotes et
scribe et seniores et dicunt illi In qua
potestate hec facis et quis dedit tibi hanc
potestatem ut ista facias Ihesus autem
respondens ait illis Interrogabo vos et
ego vnum verbum et respondete michi et di
cam vobis in qua potestate hec faciam

baptismus iohannis de celo erat an ex
hominibus respondete mihi. Et illi cogita
bant secum dicentes Si dixerimus de ce
lo dicet quare non credidistis ei. Si dixerimus
ex hominibus timemus populum omnes enim ha
bebant iohannem quia vere propheta esset. Et
respondentes dicunt ihesu nescimus. Et re
spondens ihesus ait illis neque ego dico
vobis in qua potestate hec faciam. R
Et cepit illis in parabolis loqui
Vineam pastinavit homo et circumdedit
sepem et fodit lacum et edificavit turrim
et locavit eam agricolis. Et peregre profectus
est et misit ad agricolas in tempore servum
vinee ut ab agricolis fructum acciperet
ab agricolis. Qui apprehensum eum ceci
derunt et dimiserunt eum vacuum. Et ite
rum misit ad illos alium servum. Et illum
in capite vulneraverunt et contumeliis affe
cerunt. Et rursum alium misit et illum
occiderunt et plures alios quosdam
cedentes alios vero occidentes. Ad
huc ergo unum habens filium karissimum et illum
misit ad illos novissimum dicens quia
forte verebuntur filium meum. Colo
ni autem dixerunt ad invicem hic est heres
venite occidamus eum et nostra erit here
ditas. Et apprehendentes eum extra vine
am eiecerunt et occiderunt. Quid ergo dominus
faciet vinee veniet et perdet colo
nos et dabit vineam aliis. Nec scriptu
ram hanc legistis lapidem quem repro
baverunt edificantes hic factus est in capud
anguli. A domino factum est istud et est
mirabile in oculis nostris. Et querebant eum
tenere et timuerunt turbam cognoverunt enim
enim quia ad eos parabolam hanc dixe
rit et relicto eo abierunt. Et
mittunt ad eum quosdam ex phariseis
et herodianis ut eum caperent in
verbo. Qui venientes dicunt ei Magi
ster scimus quia verax es et non curas
quemquam. Nec enim vides in faciem
hominis sed in veritate viam dei doces

licet dari tributum cesari an non dabimus
Qui sciens versutiam eorum ait illis Quid
me temptatis afferte mihi denarium ut
videam. At illi obtulerunt ei. Et ait
illis Cuius est ymago hec et superscriptio
dicunt ei Cesaris. Respondens autem ihesus
ait illis Quid me temptatis. Reddite
ergo que sunt cesaris cesari et que sunt dei
deo. Et mirabantur omnes super eo. Et ve
niunt ad eum saducei qui dicunt resurrectionem
non esse. Et interrogabant eum dicentes
Magister moyses scripsit nobis ut si cuius
frater mortuus fuerit et dimiserit uxorem
et filios non habuerit accipiat frater eius
uxorem ipsius et resuscitet semen fratri suo
Septem ergo fratres erant. Et primus accepit
uxorem et mortuus est non relicto semine
Et secundus eam accepit et mortuus est
et nec ille reliquit semen. Et tercius similiter
septem. Et non reliquerunt semen. Novis
sima omnium mortua est et mulier. In resurrec
tione ergo cum resurrexerint cuius de hiis erit
uxor. Septem enim habuerunt eam uxorem
Et respondens ihesus ait illis. Nonne ideo
erratis nescientes scripturas neque virtutem
dei. Cum enim a mortuis resurrexerint
neque nubent neque nubentur sed erunt
sicut angeli dei in celis. De mortuis autem
quod resurgant non legistis in libro
moysi super rubum quomodo illi deus inquiens
dixit. Ego sum deus abraham et deus
ysaac et deus iacob. Non est deus mortu
orum sed vivencium. Vos ergo multum erra
tis. Et accessit unus de scribis qui au
dierat illos conquirentes. Et videns
quoniam illis bene responderit interrogavit
eum quod esset primum mandatum. Respondit
autem ei ihesus quia primum omnium mandatum est
Audi israel dominus deus tuus deus unus est
Et diliges dominum deum tuum ex toto
corde tuo et ex tota anima tua et ex tota
mente tua et ex tota virtute tua. Hoc est
primum mandatum. Secundum autem simile est huic
Diliges proximum tuum tamquam teipsum
Maius horum aliud mandatum non est
Et ait illi scriba Bene magister in veritate

Dixisti quia unus est deus et non est alius preter eum
Et ut diligatur ex toto corde et ex toto
animo et ex tota mente et ex toto intel
lectu et ex tota fortitudine Et diligere p
roximum tamquam seipsum maius est omnibus
holocaustomatibus et sacrificiis Ihesus
autem videns quod sapienter respondisset dixit
illi Non longe es a regno dei Et
nemo audebat iam interrogare eum
Et respondens ihesus dicebat docens in
templo Quomodo dicunt scribe christum filium
esse david Ipse david dicebat
in spiritu sancto Dixit dominus domino meo sede
a dextris meis donec ponam inimicos
tuos scabellum pedum tuorum Ipse ergo
david dicit eum dominum et unde est filius eius
Et multa turba libenter eum audiebat
Et dicebat eis in doctrina sua Cavete
a scribis qui volunt in stolis ambu
lare et salutari in foro et in primis ka
thedris sedere in synagogis et primos
recubitus in cenis Qui devorant do
mos viduarum sub obtentu prolixe
orationis hii accipient prolixius iudicium
Et sedens ihesus contra gazophilacium
aspiciebat quomodo turba iactaret es
in gazophilacium Et multi divites
iactabant multa Cum venisset autem una
vidua pauper misit duo minuta quod
est quadrans Et convocans discipulos
suos ait illis Amen dico vobis quoniam
vidua hec pauper plus omnibus misit qui
miserunt in gazophilacium Omnes enim
ex eo quod habundabat illis miserunt
hec vero de penuria sua omnia que
habuit misit set totum victum suum 13
Et cum egrederetur de templo ait illi
unus ex discipulis suis Magister aspi
ce quales lapides et quales structure
Respondens ihesus ait illi Vides has om
nes magnas edificationes Non relinquetur
lapis super lapidem qui non destruatur
Et cum sederet in monte oliveti contra templum
interrogabant eum separatim petrus et
iacobus et iohannes et andreas Dic no
bis quando hec fient Et quod signum erit
quando hec omnia incipient consummari Et respondens
ihesus cepit illis dicere Videte ne quis
vos seducat Multi enim venient
in nomine meo dicentes quia ego sum
et seducent multos Cum autem audieritis
bella et opiniones bellorum ne ti
mueritis oportet enim hec fieri set nondum statim
finis Exsurget enim gens contra gentem
et regnum super regnum et erunt terre
motus per loca et fames Initium dolo
rum hec Videte autem vosmetipsos
tradent vos in conciliis et in synago
gis vapulabitis et ante reges et pre
sides stabitis propter me in testimonium illis
Et in omnes gentes primum oportet predicari
evangelium Et cum duxerint vos traden
tes nolite precogitare quid loquamini
Sed quod datum fuerit vobis in illa hora
id loquimini Non enim estis vos loquen
tes sed spiritus sanctus Tradet enim frater
fratrem in mortem et pater filium Et consur
gent filii in parentes et morte eos af
ficient Et eritis odio omnibus hominibus
propter nomen meum Qui autem sustinuerit
in finem hic salvus erit Cum autem vide
ritis abhominationem desolationis sta
re ubi non debet qui legit intelligat
Tunc qui in iudea sunt fugiant in montes
Et qui super tectum non descendat in
domum nec introeat ut tollat quid
de domo sua Et qui in agro erit
non revertatur retro tollere vestimentum suum
Ve autem pregnantibus et nutrientibus
in illis diebus Orate vero ut non in
hyeme hec fiant Erunt autem dies
illi tribulationis tales quales non fuerunt
ab initio creature quam condidit nunc
deus usque hoc neque fiet Et nisi
abreviasset dominus dies non fuisset
salva omnis caro Sed propter electos
quos elegit dominus breviabit dies
Et tunc si quis vobis dixerit Ecce
hic est christus ecce illic ne credideritis
Exsurgent enim pseudochristi et pseudo
prophete Et dabunt signa et prodigia
et portenta ad seducendos si fieri

pt ⁊ electos Vos g° videte ecce p̄dixi
vob omnia. Sz i illis dieb⁹ p⁹ tribu
lacōm illam sol ꝗ tenebrabit᷑ Et
luna nō dabit splendore suū et
stelle celi erūt decidentes Et vītu
tes que sūt i cel mouebunt᷑ Et tūc
videbūt filiū hōis venientē in
nubib⁹ celi cū vtute mag̃ ⁊ gla
Et tūc mittet anglos suos ⁊ co
gregabit electos suos a quatuor
ventis a sūmo tre vsq; ad sūmū
celi A ficu aūt discite pabolam
Cū iam ram⁹ ei⁹ tenl sūt et nata
fuīt folia cognoscitis q: i ppīq
sit estas Sic et vos cū videritis
hec fi sciatote q: i ppīq sit i hos
tis Amē dico vob qm̄ n ptibit
gnacō ista donᵉ oīa fiat Celū ⁊
tra trāsibūt Vba aūt mea n tra
sibūt De die aūt illa uel hora
nēo scit neq; angli i celo neq;
fili⁹ nisi p̄r Videte vigilate ⁊
orate nescitis n· qn̄ tp̄s sit Sic̄
ut hō qui pegre pfect⁹ relinq̄t
domū suā ⁊ dedit suis s'uis
ptatē cui⁹q; opis ⁊ ianitori p
cepit ut vigilet Vigilate ergo
nescitis n· qn̄ dns dom⁹ venturus
sit sero an media nocte an galli
cantu an mane ne cū venit re
pente i veniat vos dormientes
Qz aūt vob dico oīb⁹ vigilate
Erat aūt pascha ⁊ ozate
⁊ azyma p⁹ biduū ⁊ q
rebāt summi sacerdotes ⁊ scribe quō
eū dolo tenerent ⁊ occiderent Dice
bāt aūt Non i die festo ne for
te tumult⁹ fieret i pplo Et cū esse
set bethanie i domo symonis
lepsi ⁊ recūberet venit mlr hns
alabastr̄ vnguenti nardi spicati
pciosi Et fracto alabast̄ effudit
sup caput ei⁹ Erāt aūt quidā i
digne ferentes i tra semetipos ⁊
dicentes Vt q̄d pdicō ista vn

guenti facte potuit n· vnguentū istud
vendidi plus q̄ trecētis denariis
⁊ dari paupib⁹ Et fremebant de
tib⁹ i ea Ihūs aūt dixit Sinite
ea Quid illi molesti estis bonū
opus opata ē i me Sp̄ ei pau
pes habetis vobiscū ⁊ cū volueritis
ptis illis bn̄ facere Me aūt sp̄ no
habebitis Qz habuit hec fecit puenit
vngere corp⁹ meū i sepultura Amē
Amē dico vob vbicūq; pdicatū
fuit ewan⁹ istud i vniūso mūdo
dicet᷑ ⁊ q̄d hec fecit narrabit᷑ i me
moria ei⁹ Et iudas scarioth vn⁹
ex xij abijt ad summos sacerdotes ut
pderet eū illis Qui audientes gauisi
sūt et pmiserūt ei pecuniā se da
tur⁹ ⁊ qrebat quō eū oportune
traderet Et p̄ma die azimorū qn̄do
pascha ymolabāt dicunt ei dis
cipuli Quo vis eam⁹ ⁊ parem⁹
tibi ut manduces pascha Et
mittit duos ex discipl̄ suis ⁊ dicit
illis Ite i ciuitatē ⁊ occurret vob
hō lagena aq̄ baiulans sequimini eū
Et quocūq; i troierit dicite dño
dom⁹ q: mgr dicit Vbi ē refectio
mea vbi pascha ut cū discipl̄
meis manducē Et ipse demōstra
bit vob cenaclm grande stra
tū Illic parate nobis Et abie
runt discipli ei⁹ ⁊ venerūt i ciuitatē
⁊ venerūt sicud dixerat illis ⁊ parave
runt pascha Vespe aūt facto venit
cū xij ⁊ discūbentib⁹ eis ⁊ madu
cātib⁹ ait Ihūs Amē dico vob
qa vn⁹ ex vobis me tradet q
manducat mecū At illi ceperūt
cōtristari ⁊ dicē ei sigillatī Nūq̄d
ego Qui aūt ille ait Vn⁹ ex duodecim
qui i tingit mecū i catinū Et
fili⁹ quidē hōis vadit sic̄ scptū
ē de illo Ve aūt hōi illi p quē
fili⁹ hōis tradet᷑ Bonū erat illi

si natus non fuisset homo ille. Et man
ducantibus illis accepit ihesus panem
benedicens fregit et dedit discipulis et ait
Sumite hoc est corpus meum. Et accep
to calice gratias agens dedit eis
Et biberunt ex eo omnes. Et ait illis
Hic est sanguis meus novi testamenti
qui pro multis effundetur. Amen dico vobis
quia iam non bibam de hoc genimine vitis
usque in diem illum cum illud bibam novum in
regno dei. Et ymno dicto exierunt
in montem oliveti. Et ait illis ihesus
Omnes vos scandalisabimini in me
in ista nocte sicut in morte ista quia
scriptum est percuciam pastorem et dispergentur
oves gregis. Sed postquam resur
rexero precedam vos in galileam.
Petrus autem ait illi Et si omnes scan
dalisati fuerint sed non ego. Et ait
illi ihesus Amen dico tibi quia tu hodie
in hac nocte priusquam gallus bis vocem
dabit ter me es negaturus. At
ille amplius loquebatur Et si oportuerit
me simul commori tecum non te nega
bo. Similiter autem et omnes dicebant. Et ve
niunt in predium cui nomen gethsemani
et ait discipulis suis. Sedete hic donec
orem. Et assumpsit petrum et iacobum
et iohannem secum et cepit pavere et tedere
et ait illis Tristis est anima mea usque
ad mortem. Sustinete hic et vigi
late mecum. Et cum processisset pau
lulum procidit super terram et orabat
ut si fieri posset transiret ab eo hora
Et dixit abba pater omnia possibilia
sunt tibi transfer hunc calicem a me
Sed non quod ego volo sed quod tu. Et
venit et invenit eos dormientes
Et ait petro symon dormis. Non
potuisti una hora vigilare me
cum. Vigilate et orate ut non in
tretis in temptationem. Spiritus quidem
promptus est caro autem infirma. Et
iterum abiens eundem sermonem

oravit dicens. Et reversus denuo invenit
eos dormientes. Erant enim oculi eorum
gravati et ignorabant quid responderent
ei. Et venit tercio et ait illis Dormite
iam et requiescite. Sufficit venit
hora. Ecce filius hominis tradetur in manus
peccatorum. Surgite eamus. Ecce
qui me tradet prope est. Et adhuc
eo loquente venit iudas scarioth
unus ex xii. Et cum eo turba multa cum
gladiis et lignis missi a summis
sacerdotibus et scribis et senioribus.
Dederat autem traditor eius
signum dicens Quemcumque osculatus fuero
ipse est tenete eum et ducite caute.
Et cum venisset statim accedens ait
Rabi et osculatus est eum. At illi manus
iniecerunt in eum et tenuerunt eum.
Unus autem de circumstantibus educens
gladium percussit servum summi sacerdotis
et amputavit illi auriculam. Et
respondens ihesus ait illis Tamquam ad la
tronem existis cum gladiis et lignis
comprehendere me. Cottidie eram
apud vos docens in templo et non
me tenuistis sed ut adimpleantur
scripture prophetarum. Tunc discipuli eius
relinquentes eum omnes fugerunt.
Adolescens autem quidam sequebatur eum
amictus syndone super nudo et te
nuerunt eum. At ille reiecta syn
done nudus profugit ab eis. Et
adduxerunt ihesum ad summum sacerdotem
Et convenerunt in domum omnes sacerdotes
et scribe et seniores. Petrus autem
a longe secutus est eum usque intro
in atrium summi sacerdotis. Et sedebat
cum ministris et calefaciebat se ad ignem.
Summi vero sacerdotes et omne concilium
querebant adversus ihesum testimonium ut
eum morti traderent nec inveniebant.
Multi enim falsum testimonium dicebant
adversus eum et convenientia testimonia
non erant. Et quidam surgentes falsum
testimonium ferebant adversus eum

dicentes Quoniam nos audivimus eum dicentem
Ego dissolvam templum hoc manufactum
et post triduum aliud non manufactum edificabo
Et non erat conveniens testimonium illorum
Et exurgens summus sacerdos in medium
interrogavit ihesum dicens Non respondes
quicquam ad ea que tibi obiciuntur ab
hiis Ihesus autem tacebat et nichil respondit
Rursum summus sacerdos interrogabat
eum et dixit ei Tu es christus filius dei
benedicti Ihesus autem dixit ei Ego
sum Et videbitis filium hominis sedentem
a dextris virtutis dei et venientem
in nubibus celi Summus autem sacerdos
scindens vestimenta sua ait
Quid adhuc desideramus testes
Audistis blasphemiam Quid vobis
videtur Qui omnes condempnaverunt eum
reum esse mortis Et ceperunt quidam
conspuere in eum et velare faciem eius
Et colaphis eum cedere et dicere ei Prophetiza
Et ministri alapis eum
cedebant Et cum esset petrus in atrio
deorsum venit una ex ancillis summi
sacerdotis Et cum vidisset petrum calefacientem
se aspiciens eum ait Et tu
cum ihesu nazareno eras At ille
negavit dicens Neque scio neque novi
quid dicas Et exiit foras ante atrium
Et statim gallus cantavit Rursus
autem cum vidisset eum ancilla alia cepit
dicere circumstantibus quia hic ex
illis est At ille negavit iterum Et
post pusillum rursus qui astabant
dicebant petro Vere ex illis es nam
et galileus es Ille autem cepit anathematizare
et iurare quia nescio hominem
istum quem dicitis Et statim iterum
gallus cantavit Et recordatus est
petrus verbi quod dixerat ei ihesus Priusquam
gallus cantet bis ter me negabis
Et cepit flere Et confestim
mane consilium facientes summi
sacerdotes cum senioribus et scribis

admisso concilio vincientes ihesum duxerunt
et tradiderunt pylato Capitulum 15
Et interrogavit eum pylatus Tu
es rex iudeorum At ille respondens
ait illi Tu dicis Et accusabant eum
summi sacerdotes in multis Pylatus autem
rursum interrogabat eum dicens Non
respondes quicquam Vide in quantis te
accusant Ihesus autem amplius nichil
respondit Ita ut miraretur pylatus Per
diem autem festum solebat dimittere illis
unum ex vinctis quemcumque petissent
Erat autem qui dicebatur barrabas
qui cum sediciosis vinctus erat et
qui in sedicione homicidium fecerat
Et cum ascendisset turba cepit rogare
sicut semper faciebat illis Pylatus autem
respondit eis et dixit Vultis dimittam
vobis regem iudeorum Sciebat enim
quod per invidiam tradidissent eum summi
sacerdotes Pontifices autem concitaverunt
turbam ut magis barrabam
dimitteret eis Pylatus autem iterum
respondens ait illis Quid ergo vultis
faciam regi iudeorum At illi iterum
clamaverunt Crucifige eum Pylatus
autem dicebat eis Quid enim mali
fecit At illi magis clamabant
Crucifige eum Pylatus autem volens
populo satisfacere dimisit illis
barrabam Et tradidit illis ihesum
flagellis cesum ut crucifigeretur
Milites autem duxerunt eum in atrium
pretorii et convocant totam
cohortem et induunt eum purpura
et imponunt ei plectentes coronam
spineam et ceperunt salutare eum
dicentes Ave rex iudeorum Et percuciebant
caput eius arundine et conspuebant
eum et ponentes genua
adorabant eum Et postquam illuserunt
ei exuerunt eum ~~et ponentes~~
~~genua~~ purpura et induerunt eum vestimentis
suis Et educunt eum ut cruci-

figerent illum. Et angariaverunt quempiam
pretereuntem symonem cyreneum veni
entem de villa patrem alexandri
et ruffi ut tolleret crucem eius. Et per
ducunt eum in golgatha locum quod est inter
pretatum calvarie locus. Et dabant ei
bibere mirratum vinum et non accepit
Et crucifigentes eum diviserunt
sibi vestimenta sua mittentes
sortem super eis quis quid tolleret
Erat autem hora tercia et crucifixerunt
eum. Et erat tytulus cause eius inscrip
tus Rex iudeorum. Et cum eo cruci
fixerunt duos latrones unum a dex
tris et alium a sinistris eius. Et adim
pleta est scriptura que dicit. Et cum in
iquis deputatus est. Et pretereuntes
blasphemabant eum moventes ca
pita sua et dicentes. Vah qui de
struit templum dei et in tribus diebus
reedificat illud. Salvum fac te
metipsum descendens de cruce. Simili
ter summi sacerdotes illudentes ad
alterutrum cum scribis dicebant. Alios
salvos fecit seipsum non potest salvum
facere. Christus rex israel descendat
nunc de cruce ut videamus et credamus
Et qui cum eo erant crucifixi convi
ciabantur ei. Et facta hora vi tene
bre facte sunt super totam terram usque in
horam nonam. Et hora nona cla
mavit ihesus voce magna dicens
Hely hely lamazabathani quod est
interpretatum deus meus deus meus ut
quid dereliquisti me. Et quidam
de circumstantibus audientes dicebant
Ecce helyam vocat iste. Currens
autem unus et implens spongiam aceto
circumponensque calamo potum da
bat ei dicens. Sinite videamus
si veniat helyas ad deponendum
eum. Ihesus autem emissa voce magna
expiravit. Et velum templi scis
sum est in duo a sursum usque deorsum

Videns autem centurio qui ex adverso
stabat quia sic clamans expirasset
ait. Vere hic homo filius dei erat.
Erant autem et mulieres de longe aspi
cientes. Inter quas erat maria
magdalena et maria iacobi mino
ris et Ioseph mater et salome. Et
cum esset in galilea sequebantur eum et
ministrabant ei et alie multe que simul
ascenderant cum eo ierosolimam.
Et cum iam sero esset factum quia erat
parasceve quod est ante sabbatum venit
Ioseph ab arimathia nobilis
decurio. qui et ipse erat expectans
regnum dei. Et audacter introivit ad
pylatum. Et petiit corpus ihesu.
Pylatus autem mirabatur si iam obis
set. Et accersito centurione interrogavit
eum si iam mortuus esset. Et cum cogno
visset a centurione donavit corpus
ihesu. Ioseph autem mercatus syndonem
et deponens eum involvit syndone
et posuit eum in monumento quod erat exci
sum in petra. Et advolvit lapidem
ad hostium monumenti. Maria autem mag
dalene et maria ioseph aspicie
bant ubi poneretur. capitulum ultimum

Et cum transisset sabbatum ma
ria magdalene et maria ia
cobi et salome emerunt aroma
ta ut venientes ungerent ihesum. Et
valde mane una sabbatorum veniunt
ad monumentum orto iam sole. Et dice
bant ad invicem. Quis revolvet no
bis lapidem ab hostio monumenti
Et respicientes viderunt revolu
tum lapidem. Erat quippe magnus
valde. Et introeuntes viderunt iu
venem sedentem in dextris coopertum
stola candida et obstupuerunt
Qui dixit illis. Nolite expavescere.
Ihesum queritis nazarenum crucifixum.
Surrexit non est hic. Ecce locus ubi

posuerunt eum. Sed ite dicite discipulis eius et petro quia precedet vos in galileam ibi eum videbitis sicut dixit vobis. At ille exeuntes fugierunt de monumento. Invaserat enim eas pavor et tremor et nemini quicquam dixerunt timebant enim. Surgens autem ihesus mane prima sabbati apparuit primo marie magdalene de qua eiecerat septem demonia. Illa vadens nunciavit hiis qui cum eo erant lugentibus et flentibus. At illi audientes quia viveret et visus esset ab ea non crediderunt. Post hec autem duobus ex eis ambulantibus ostensus est in alia effigie euntibus in villam. Et illi euntes nunciaverunt ceteris nec illis crediderunt. Novissime autem recumbentibus illis xi discipulis apparuit illis ihesus. Et exprobravit incredulitatem eorum et duriciam cordis quia hiis qui viderant eum a mortuis resurrexisse non crediderunt. Et dixit eis euntes in mundum universum predicate evangelium omni creature. Qui crediderit et baptizatus fuerit salvus erit qui vero non crediderit condempnabitur. Signa autem eos qui crediderint hec sequentur. In nomine meo demonia eicient linguis loquentur novis serpentes tollent. Et si mortiferum quid biberint non eis nocebit. Super egros manus imponent et bene habebunt. Et dominus quidem ihesus postquam locutus est eis assumptus est in celum et sedet a dextris dei. Illi autem profecti predicaverunt ubique domino cooperante et sermonem confirmante sequentibus signis.

13 Bis ta bis quos servat capla

Lucas syrus natione antiochenus arte medicus discipulus apostolorum postea paulum secutus usque ad confessionem eius serviens domino sine crimine. Nam neque uxorem umquam habuit neque filios. lxxiiii annorum obiit in bythynia plenus spiritu sancto. Qui cum iam descripta essent evangelia per matheum quidem in iudea per marcum autem in ytalia sancto spiritu instigante in achaye partibus hoc scripsit evangelium significans etiam ipse in principio ante suum alia esse descripta. Cui extra ea que ordo evangelice dispositionis exposcit ea maxime necessitas laboris fuit ut primum grecis fidelibus omni prophetatione venturi in carnem christi dei manifestata humanitas ne iudaicis fabulis attenti in solo legis desiderio tenerentur neve hereticis fabulis et stultis sollicitationibus seducti excederent a veritate elaboraret. Dehinc ut in principio evangelii iohannis nativitate presumpta cui evangelium scriberet et in quo electus scriberet indicaret contestans in se completa esse que essent ab aliis inchoata. Cui ideo post baptismum filii dei a perfectione generationis in christo implete et repetende a principio nativitatis humane potestas permissa est ut requirentibus demonstraret in quo apprehendens erat per nathan filium david introitu recurrentis in deum generationis admisso indisparabilis dei [illegible] in se predicans in hominibus christum suum perfecti opus hominis redire in se per filium faceret qui per david patrem venientibus iter prebebat in christo. Cui luce non immerito etiam scribendorum apostolicorum actuum potestas in ministerio datur ut deo in deum pleno et filio perditionis extincta oratione ab apostolis facta sorte domini electionis numerus compleretur sicque paulus consummationem apostolicis actibus daret quem diu contra stimulum recalcitrantem dominus elegisset. Quod et legentibus ac requirentibus deum etsi per singula expediri a nobis utile fuerat sciens tamen quod operantem agricolam oporteat primum de fructibus suis edere vitavimus publicam curiositatem ne non tam volentibus deum

demrare videm' qm fastidietib' p
Qm quide multi conati s' desse-
re ordinare narratom q in
nobis copleta s't rer' s'c tradide-
runt nob' qui ab inicio ipi viderunt
et minist' fuit smois visu e et m
asecuto a p'n° omnia dilige't ex or-
dine t' scrib' optime theophile ut
cognoscas eor' vbor' de quib' eru-
ditus es veritatem
Fuit i dieb' herodis regis iudee
sacerdos quida noie zachari-
as de vice abya et uxor illi de fi-
liab' aaron et nome ei' elyzabeth
Erat aut iusti ambo an deu i ce-
dentes i omib' madat' et iustifica-
tonib' dni sine q'rela et no erat eis
fili' eo q' eet elyzabeth sterilis et
ambo p'cessissent i dieb' suis Fctm
e aut cu sacerdoto fungeret' zacharias
i ordine vicis sue an deu s'm ore
consuetudine sacerdocii sorte exiit ut
i censu poneret ingressus i templu
dni et omis multitudo ppli erat orans
foris hora i censi Apparuit aut illi
angelus dni stans a dextris altaris
i censi Et zacharias turbat' e videns
eu et timor irruit sup eu Ait aut
ad eu angelus Ne timeas zacharia
qm exaudita e deprecacio tua et ely-
zabeth uxor tua pariet t' filiu et
vocabis nome ei' iohes Et erit t'
gaudiu et exultacio et multi i nativitate
ei' gaudebut Erit ei magnus cora
dno vinu et sicera no bibet et spu
sto replebit' adhuc ex utero matris
sue et multos filior' isrl convertet
ad dnm deu ipor' et ipe p'ibit an
illu i spu et virtute helie ut covertat
corda patru i filios et incredulos
ad prudencia iustor' parare dno
plebe pfectam Et dixit zacharias
ad angelu Vn hoc sciam Ego en-

sum senex et uxor mea p'cessit in
dieb' suis Et rndens angelus dixit
ei Ego sum angelus gabriel qui
asto an deu et missus su loqui ad te
et hec tibi evangelizare Et ecce eris
tacens et no poteris loqui usq in
diem quo hec fiant p'eo q' no cre-
didisti verbis meis q i plebunt'
i tpe suo Et erat die plebs fois
expectans zachariam et mirabant'
ur q' tardaret ipe in templo Egressus
aut no poterat loqui ad illos Et
cognoverut q' visione vidisset in te-
plo et ipe erat i nuens illis et p'ma-
sit mutus Et fcm e ut ipleti sunt
dies officii ei' abiit i domu sua
Post hos aut dies concepit elysa-
beth uxor ei' et occultabat se me-
sib' quinq' dices Qa sic sigitur
fecit m' dns i dieb' quib' respex-
auferre obp'briu meu int' homines In
mese aut sexto missus e angelus
gabriel a deo i civitate galilee cui
nomen nazareth ad v'gine desponsata
viro cui nome erat ioseph de
domo david et nome v'ginis maria
Et ingressus an'g ad eam dixit Ave
gra plena dns tecu benedicta tu
i mulierib' Que cu audisset turbata
e i s'mone eius Et cogitabat q'lis
eet ista salutacio Et ait angelus
ei Ne timeas maria i venisti g'-
ciam aput dnm Ecce concipies in
utero et paries filiu et vocabis nom'
ei' ihesum Hic erit magnus et filius
altissimi vocabit' Et dabit illi
dns de' sede david patris ei' et regna-
bit i domo iacob i et'nu et regni
ei' no erit finis Dixit aut maria
ad angelu Quo fiet istud qm vi-
rum no cognosco Et rndes angelus
dixit ei Spus scus sup veniet
i te et virtus altissimi obumbrabit

tibi Ideo et quod nascetur ex te sanctum vo
cabitur filius dei Et ecce elyzabeth
cognata tua et ipsa concepit filium in se
nectute sua et hic mensis est sextus
illi que vocatur sterilis quia non erit impossibile
apud deum omne verbum Dixit autem
maria Ecce ancilla domini fiat mihi secundum
verbum tuum Et discessit ab ea angelus
Exurgens autem maria in diebus illis
abiit in montana cum festinatione in
civitatem iuda et intravit in domum
zacharie et salutavit elyzabeth
Et factum est ut audivit salutationem ma
rie elyzabeth exultavit in gaudio in
fans in utero eius et repleta est spiritu sancto
elyzabeth Et exclamavit voce magna
et dixit Benedicta tu inter mulieres et bene
dictus fructus ventris tui Et unde hoc
mihi ut veniat mater domini mei ad me Ecce
enim ut facta est vox salutationis tue
in auribus meis Exultavit in fans in
gaudio in utero meo Et beata que credi
disti quoniam perficientur ea que dicta sunt tibi
a domino Et ait maria Magnificat anima
mea dominum Et exultavit spiritus meus
in deo salutari meo Quia respexit
humilitatem ancille sue ecce enim ex hoc
beatam me dicent omnes generationes
Quia fecit mihi magna qui potens est
et sanctum nomen eius Et misericordia eius a progenie
in progenies timentibus eum Fecit potentiam
in brachio suo dispersit superbos men
te cordis sui Deposuit potentes
de sede et exaltavit humiles Esu
rientes implevit bonis et divites
dimisit inanes Suscepit israel pu
erum suum recordatus misericordie sue Sicut
locutus est ad patres nostros abraham
et semini eius in secula Mansit autem maria
cum illa quasi mensibus tribus et reversa est
in domum suam Elyzabeth autem im
pletum est tempus pariendi et peperit filium
Et audierunt vicini et cognati eius
quia magnificavit dominus misericordiam suam cum illa
et congratulabantur ei Et factum est in die
octavo venerunt circumcidere puerum et vo
cabant eum nomine patris sui zachariam
Et respondens mater eius dixit Nequaquam
sed vocabitur iohannes Et dixerunt ad illam
quia nemo est in cognatione tua qui vocetur
hoc nomine Innuebant autem patri eius quem
vellet vocari eum Et postulans
pugillarem scripsit dicens Iohannes est
nomen eius Et mirati sunt universi Apertum
est autem illico os eius et lingua eius et lo
quebatur benedicens deum Et factus est
timor super omnes vicinos eorum et super
omnia montana iudee divulgabantur
omnia verba hec et posuerunt omnes qui
audierunt in corde suo dicentes Quis
putas puer iste erit Etenim manus
domini erat cum illo Et zacharias pater
eius repletus est spiritu sancto et prophetavit dicens
Benedictus dominus deus israel quia visitavit
et fecit redemptionem plebis sue Et
erexit cornu salutis nobis in domo
david pueri sui Sicut locutus est per os
sanctorum qui a seculo sunt prophetarum eius Sa
lutem ex inimicis nostris et de manu omnium
qui oderunt nos Ad faciendam misericordiam
cum patribus nostris et memorari testamenti
sui sancti Iusiurandum quod iuravit ad abra
ham patrem nostrum daturum se nobis
Ut sine timore de manu inimicorum
nostrorum liberati serviamus illi In sanctitate
et iustitia coram ipso omnibus diebus nostris
Et tu puer propheta altissimi vocaberis
preibis enim ante faciem domini parare vias
eius Ad dandam scientiam salutis plebi
eius in remissionem peccatorum eorum Per viscera
misericordie dei nostri in quibus visitavit nos
oriens ex alto Illuminare hiis qui
in tenebris et umbra mortis sedent
ad dirigendos pedes nostros in viam
pacis Puer autem crescebat et conforta
batur spiritu et erat in desertis usque in diem ostensio

nis sue ad israhel. Capitulum 2m
Factum est autem in diebus illis exiit
edictum a cesare augusto ut
describeretur universus orbis. Et hec
descriptio prima facta est a preside syrie
cyrino. Et ibant omnes ut profiterentur
singuli in suam civitatem. Ascendit autem
et ioseph a galilea de civitate nazaret
in iudeam civitatem david que vocatur beth
leem eo quod esset de domo et familia
david ut profiteretur cum maria despon
satam sibi uxore pregnante. Factum est
autem cum essent ibi impleti sunt dies ut
pareret et peperit filium suum primogenitum
Et pannis eum involvit et reclinavit
eum in presepio quia non erat ei locus
in diversorio. Et pastores erant in ea
dem regione vigilantes et custo
dientes vigilias noctis super gregem
suum. Et ecce angelus domini stetit iuxta
illos et claritas dei circumfulsit illos
et timuerunt timore magno. Et dixit illis
angelus Nolite timere. Ecce enim evan
gelizo vobis gaudium magnum quod erit
omni populo quia natus est nobis salvator
mundi qui est christus dominus in civitate david
Et hoc vobis signum invenietis infan
tem pannis involutum et positum
in presepio. Et subito facta est cum angelo
multitudo milicie celestis exercitus
laudancium deum et dicencium Gloria in al
tissimis deo. Et in terra pax hominibus
bone voluntatis. Et factum est ut di
scesserunt ab eis angeli in celum
pastores loquebantur ad invicem
Transeamus usque in bethleem et vi
deamus hoc verbum quod factum est quod fecit dominus
et ostendit nobis. Et venerunt festinantes
autem cognoverunt de verbo quod dictum erat
illis de puero hoc et omnes qui audierant
mirati sunt de hiis que dicta erant
a pastoribus ad ipsos. Maria autem
conservabat omnia verba hec conferens

in corde suo. Et reversi sunt pastores glo
rificantes et laudantes deum in omnibus
que viderant sicut dictum est ad illos. Et
postquam consummati sunt dies octo ut cir
cumcideretur puer vocatum est nomen eius
ihesus quod vocatum est ab angelo priusquam
in utero conciperetur. Et postquam
impleti sunt dies purgacionis marie
secundum legem moysi tulerunt illum in ihe
rusalem ut sisterent eum domino sicut scrip
tum est in lege domini quia omne masculinum
adaperiens vulvam sanctum domino vocabitur
Et ut darent hostiam secundum quod scriptu
m est in lege domini par turturum aut duos
pullos columbarum. Et ecce homo
erat in ierusalem cui nomen symeon
et homo iste erat iustus et timora
tus expectans consolacionem israel et
spiritus sanctus erat in eo. Et responsum
acceperat symeon a spiritu sancto non visu
rum se mortem nisi prius videret christum
domini. Et venit in spiritu in templum.
Et cum inducerent puerum ihesum in tem
plum parentes eius ut facerent secundum
consuetudinem legis pro eo et ipse acce
pit eum in ulnas suas et benedixit
deum et dixit Nunc dimittis servum tuum
domine secundum verbum tuum in pace. Quia vide
runt oculi mei salutare tuum. Quod
parasti ante faciem omnium populorum. Lumen
ad revelacionem gentium et gloriam
plebis tue israel. Et erat pater eius et
mater mirantes super hiis que dicebantur
de illo et benedixit illis symeon et
dixit ad mariam matrem eius Ecce po
situs est hic in ruinam et resurrectionem multorum
in israel et in signum cui contradicetur
Et tuam ipsius animam pertransibit gla
dius ut revelentur ex multis cordibus
cogitaciones. Et erat anna prophe
tissa filia phanuel de tribu aser
et hec processerat in diebus multis et vixit.
erat cum viro suo annis septem ad

ginitate sua Et hec vidua erat usque ad
annos lxxxiiij que non discedebat de
templo ieiuniis et obsecracionibus ser
uiens die ac nocte Et hec ipsa hora
superueniens confitebatur domino et loquebatur
de illo omnibus qui expectabant redemp
cionem israel Et ut perfecerunt omnia secundum
legem domini reuersi sunt in galileam in ciui
tatem suam nazareth Puer autem cresce
bat et confortabatur plenus sapiencia et gracia
dei erat cum illo. Et ibant parentes
eius per omnes annos in iherusalem in die sollempni
pasche Et cum factus esset annorum xij as
cendentibus illis iherosolimam secundum legem
et consuetudinem diei festi consummatis
que diebus cum redirent remansit puer
ihesus in iherusalem et non cognouerunt parentes
eius existimantes autem illum in comitatu
venit iter diei et requirebant eum
inter cognatos et notos et non inueni
entes Regressi sunt in iherusalem requiren
tes eum Et factum est post triduum inuene
runt eum in templo sedentem in medio
doctorum audientem illos et interroga
tem Stupebant autem omnes eum qui
audierunt super prudencia et responsis eius
et videntes admirati sunt Et dixit mater
eius ad illum Fili quid fecisti nobis
sic ego et pater tuus dolentes quere
bamus te Et ait ad illos Quid est
quod me querebatis nesciebatis quia in hiis
que patris mei sunt oportet me esse Et ipsi non
intellexerunt verbum quod locutus est ad illos
Et descendit cum eis et venit nazareth
et erat subditus illis. Et mater eius conser
uabat omnia verba hec conferens in cor
de suo Et ihesus proficiebat sapiencia
etate et gracia apud deum et homines
Anno autem quintodecimo imperii tyberii
cesaris procurante poncio pyla
to iudeam tetrarcha autem galilee
herode philippo autem fratre eius te
trarcha yturee et traconitidis regio

nis et lysania abiline tetrarcha sub principibus
sacerdotum anna et cayapha Factum est verbum
domini super iohannem zacharie filium in de
serto Et venit in omnem regionem ior
danis predicans baptismum penitencie in remis
sionem peccatorum sicut scriptum est in libro sermonum
ysaie prophete Vox clamantis in deserto
Parate viam domini rectas facite semitas
eius Omnis vallis implebitur et omnis
mons et collis humiliabitur et erunt praua in
directa et aspera in vias planas Et
videbit omnis caro salutare dei nostri
Dicebat ergo ad turbas que exiebant
ut baptizarentur ab ipso Genimina
viperarum quis ostendit vobis fugere a
ventura ira dei Facite ergo dignos
fructus penitencie Et ne dicere ceperitis
patrem habemus abraham dico enim vobis
quia potens est deus de lapidibus istis su
scitare filios abrahe Iam enim se
curis ad radicem arboris posita est
Omnis ergo arbor non faciens fructum
bonum excidetur et in ignem mittetur Et in
terrogabant eum turbe dicentes Quid ergo
faciemus Respondens autem dicebat eis
Qui habet duas tunicas det non
habenti Et qui habet escas similiter faciat
Venit autem publicani ut baptiza
rentur et dixerunt ad illum Magister quid
faciemus At ille dixit ad illos Nichil
amplius quam quod constitutum est vobis
faciatis Interrogabant autem eum et
milites dicentes Quid faciemus et
nos Et ait illis Neminem concuciatis
neque calumpniam faciatis et contenti
estote stipendiis vestris Existima
te autem populo et cogitantibus omnibus in
cordibus suis de iohanne ne forte ipse
esset christus Respondit iohannes dicens omnibus
Ego quidem aqua baptizo vos Ve
niet autem forcior me post me cuius
non sum dignus soluere corrigiam cal

calciamentorum eius ipse vos baptizabit
in spiritu sancto et igni cuius ventilabrum in
manu eius et purgabit aream suam et con-
gregabit triticum in horreum suum paleas
autem comburet igni inextinguibili
Multa quidem et alia exhortans evan-
gelizabat populo Herodes autem tetrar-
cha cum corriperetur ab illo de Herodiade uxore fratris
sui et de omnibus malis que fecerat Hero-
des adiecit et hoc super omnia et inclusit
Iohannem in carcerem Factum est autem cum
baptizaretur omnis populus et Ihesu bap-
tizato et orante apertum est celum et des-
cendit spiritus sanctus corporali specie sicut
columba in ipsum et vox de celo facta
est Tu es filius meus dilectus in te
complacuit anime mee Et ipse Ihesus
erat incipiens quasi annorum xxx ut
putabatur filius Ioseph qui fuit He-
li qui fuit Mathat qui fuit Le-
vi qui fuit Melchi qui fuit Ianne
qui fuit Ioseph qui fuit Mathat-
thie qui fuit Amos qui fuit Na-
um qui fuit Hesli qui fuit Nag-
ge qui fuit Maath qui fuit Ma-
thatie qui fuit Semei qui fuit
Ioseph qui fuit Iuda qui fuit
Iohanna qui fuit Resa qui fuit
Zorobabel qui fuit Salathiel qui
fuit Neri qui fuit Melchi qui fuit
Addi qui fuit Chosan qui fuit Hel-
madan qui fuit Her qui fuit Ihesu
qui fuit Heliezer qui fuit Iora
qui fuit Mathat qui fuit Levi
qui fuit Symeon qui fuit Iuda qui
fuit Ioseph qui fuit Iona qui fuit
Heliachim qui fuit Melcha qui
fuit Menna qui fuit Mathathia
qui fuit Nathan qui fuit David
qui fuit Iesse qui fuit Obeth
qui fuit Booz qui fuit Salomon
qui fuit Naason qui fuit Aminadab
qui fuit Aram qui fuit Esrom
qui fuit Phares qui fuit Iude
qui fuit Iacob qui fuit Ysaac qui
fuit Abraham qui fuit Thare qui
fuit Nachor qui fuit Seruch qui
fuit Ragau qui fuit Phaleth qui
fuit Heber qui fuit Sale qui fuit
Chaynan qui fuit Arphaxat qui
fuit Sem qui fuit Noe qui fuit
Lamech qui fuit Mathusale qui
fuit Enoch qui fuit Iareth qui
fuit Malaleel qui fuit Chaynan
qui fuit Enos qui fuit Seth qui
fuit Adam qui fuit filius Dei

Ihesus autem plenus spiritu sancto regressus est
a Iordane et agebatur a spiritu in
desertum xl diebus et temptabatur a dyabolo
et nichil manducavit in diebus illis et
consummatis illis esuriit Dixit autem
illi dyabolus Si filius Dei es dic la-
pidi huic ut panis fiat Et respondit
ad illum Ihesus Scriptum est Quia non in
solo pane vivit homo sed in omni verbo
Dei Et duxit illum dyabolus in montem
excelsum et ostendit illi omnia regna orbis
terre in momento temporis Et ait illi
Tibi dabo potestatem hanc universam et
gloriam illorum quia mihi tradita sunt et cui
volo do illa Tu ergo si adoraveris
coram me tua erunt omnia Et respondens
Ihesus dixit illi Scriptum est Dominum
Deum tuum adorabis et illi soli servies
Et duxit illum in Ierusalem et statuit eum
super pinnaculum templi et dixit illi
Si filius Dei es mitte te hinc
deorsum Scriptum est enim quia angelis
suis mandavit de te ut conservent te
et quia in manibus tollent te ne forte of-
fendas ad lapidem pedem tuum Et
respondens Ihesus ait illi Dictum est Non
temptabis Dominum Deum tuum Et con-
summata omni temptatione dyabolus reces-
sit ab eo usque ad tempus Et regres-
sus est Ihesus in virtute spiritus in Gali-
leam et fama exiit per universam regi-
onem de illo Et ipse docebat in

synagogis eorum et magnificabatur ab omnibus
Et venit nazareth ubi erat nutritus
et intravit secundum consuetudinem suam die sabbati
in synagogam et surrexit legere et tradi-
tus est illi liber ysaie prophete. Et ut revol-
vit librum invenit locum ubi scriptum
erat. Spiritus domini super me propter quod un-
xit me evangelizare pauperibus misit
me sanare contritos corde. predicare
captivis remissionem et cecis visum
dimittere confractos in remissionem predicare
annum domini acceptum et diem retribucio-
nis. Et cum plicuisset librum reddidit
ministro et sedit. Et omnium in synagoga
oculi erant intendentes in eum. Cepit
autem dicere ad illos quia hodie imple-
ta est hec scriptura in auribus vestris. Et
omnes testimonium illi dabant et mir-
abantur in verbis gracie que procedebant
de ore ipsius et dicebant Nonne
hic est filius ioseph. Et ait illis
utique dicetis mihi hanc similitudinem
medice cura teipsum dixerunt pharisei
ad ihesum. Quanta audivimus
facta in capharnaum fac et hic in
patria tua. Ait autem Amen dico vo-
bis quia nemo propheta acceptus est
in patria sua. In veritate dico vobis
multe vidue erant in diebus helie
in israel quando clausum est celum annis tribus
et mensibus sex. Cum facta esset
fames magna in omni terra et ad nullam
illarum missus est helias nisi in sarepta
sydonie ad viduam mulierem. Et multi
leprosi erant in israel sub helyseo propheta
et nemo eorum mundatus est nisi naaman
syrus. Et repleti sunt omnes in synago-
ga ira audientes et surrexerunt et eie-
cerunt eum extra civitatem et duxerunt
illum usque ad supercilium montis super
quem civitas eorum erat edificata
ut precipitarent illum. Ipse autem trans-
iens per medium illorum ibat. Et
descendit in capharnaum civitatem

galilee ibique docebat eos in sabbatis.
Et stupebant omnes in doctrina eius quia in
potestate erat sermo ipsius. Et in syna-
goga erat homo habens demonium inmun-
dum. Et exclamavit voce magna dicens
Sine quid nobis et tibi ihesu nazarene
venisti perdere nos scio te quis sis sanctus
dei. Et increpavit illum ihesus dicens
Obmutesce et exi ab illo. Et cum
proiecisset illum demonium in medium exivit
ab illo nichil que ei nocuit. Et factus
est pavor magnus in omnibus et colloque-
bantur ad invicem dicentes Quod est
verbum quia in potestate et virtute imperat in-
mundis spiritibus et exeunt. Et divul-
gabatur fama de illo in omnem locum
regionis. Surgens autem ihesus de
synagoga introivit in domum symo-
nis. Socrus autem symonis tenebatur
magnis febribus. Et rogaverunt illum
pro ea. Et stans super illam imperavit fe-
bri et dimisit illam. Et continuo sur-
gens ministrabat illis. Cum autem sol
occidisset omnes qui habebant infirmos
variis languoribus ducebant eos
ad eum. At ille singulis manus im-
ponens curabat eos. Exiebant
autem demonia a multis clamantia
et dicentia quia tu es filius dei. Et in-
crepans non sinebat ea loqui quia
sciebant ipsum esse xpistum. Facta autem die
egressus ibat per desertum locum et tur-
be requirebant eum et venerunt usque
ad ipsum et detinebant illum ne discede-
ret ab eis. Quibus ille ait Quia
et aliis civitatibus oportet me evangelizare
regnum dei quia ideo missus sum. Et erat
predicans in synagogis galilee. cap 4·

Factum est autem cum turbe irruerent
in ihesum ut audirent verbum dei et
ipse stabat secus stagnum gene-
sareth et vidit duas naves stan-
tes secus stagnum. Piscatores autem
descenderant et lavabant retia.

Ascendens aut i vnā nauē q̄ erat
symonis rogauit eū ut a tra redu
cer& pusillū Et sedens docebat de
nauicula t'bas Ut aut cessauit loq'
dixit ad symonē Duc i altū et
laxate recia vra i captura Et re
spondens symo dixit illi Preceptor
p tota nocte laborantes nichil cepi'
in v'bo aut tuo laxabo rethe Et
cū h' fecisset concluserunt piscium mul
titudine copiosa Rūpebat aut re
the eoꝝ ꝛ annuerunt socijs suis qui
erant i alia naui ut venirent ꝛ adiu
uarent eos ꝛ venerunt ꝛ impleuerunt
ambas nauiculas ita ut pene mer
gerent' Qd' cū vidiss& symo petrus
procidit ad genua ihū dicens Exi
a me dne qr homo peccator sū Stu
por aut circūdederat eū ꝛ omēs q' cū
illo erant i captura piscium q'' ceperāt
Simil' aut Jacobū ꝛ iohem filios ze
bedei qui erant socij symonis petri
Et ait ad symonē ihūs Noli timē
ex hoc iam eris hoīes capiens
Et subductis ad tram nauibꝰ re
lictis omībꝰ secuti sūt eū. Et factū
cū ess& i vna ciuitate Et ecce vir plenꝰ
lepra ꝛ videns ihm ꝛ procidit i facie
rogabat eū dicens Dne si vis potes
me mundare Et extendens manū te
tetigit eū dicens Volo mundare Et
confestim discessit lepra ab eo Et ipse
precepit illi ut nemini dicer& s; vade
ostende te sacerdoti ꝛ offer pro emun
datione tua sicut precepit moyses in
testimoniū illis Perambulabat aut magis
sermo de illo ꝛ conueniebant t'be multe
ut audirent eū ꝛ curarent' ab infir
mitatibꝰ suis Ipse aut secessit in
desertū ꝛ orabat Et factū ē i vna
dierū ꝛ ipse sedebat docens ꝛ erant
pharisei sedentes ꝛ legis doctores
qui venerant ad eū ex oī castello in

dee ꝛ galilee ꝛ ierusalē ꝛ v'tus dni erat
ad sanandū eos Et ecce viri portantes
i lecto hoīem q' erat paraliticꝰ ꝛ quere
bant eū i ferre ꝛ ponē añ eū ꝛ nō in
uenientes qua parte illū i'ferrent pre t'ba ascen
derunt sup tectū ꝛ p tegulas submi
serunt illū cū lecto i mediū añ ihm
Quoꝝ fidē ut vidit ihc dix Homo
remittunt' t' pecca tua Et ceperunt co
gitare scribe ꝛ pharisei dicentes Quis ē hic
qui loq'' blasphemias Quis pōt
dimittē pcca n' solꝰ deꝰ Ut aut cognouit
ihūs cogitatōes eoꝝ respondens
dix ad illos Quid cogitatis mala
i cordibꝰ vris Quid ē facilius
dicē dimittunt' t' pecca tua an dicē
surge ꝛ ambula Ut aut sciatis q'
filiꝰ hoīs potestatē hꝫ in t'ra dimit
tendi pcca ait paralitico t' dico sur
ge ꝛ tolle grabatū tuū ꝛ vade i
domū tuā ꝛ confestim cōsurgens co
rā illis tulit lectū i quo iacebat ꝛ
abijt i domū suā magnificans deū
Et stupor apprehendit omēs ꝛ mag
nificabant deū Et repleti sūt timore
dicentes qr vidimus mirabilia hodie
Et post hec exijt ihūs Et vidit
ihūs publicanū noīe leuī seden
tem ad theloniū ꝛ ait illi Sequere
me Et relictis omībꝰ surgens se
cutus ē eū Et fecit ei cōuiuium mag
nū leui i domo sua Et erat turba
multa publicanoꝝ ꝛ alioꝝ q' cū
illis erant discumbentes ꝛ murmu
rabant pharisei ꝛ scribe eoꝝ dicentes
ad discipulos suos Quare cū publi
canis ꝛ peccatoribꝰ manducatis ꝛ bibi
tis Et respondens ihūs dix ad illos
Non eget qui sani sūt medico s;
qui male hūt Non n' veni vocare
iustos s; peccatores ad penitentiam At
illi dixerunt ad eū Quare discipuli
iohannis ieiunant frequenter ꝛ obsecrationes

tiones faciunt similiter et phariseorum tui
autem edunt et bibunt. Quibus ipse ait
Numquid potestis filios sponsi dum cum illis
est sponsus facere ieiunare. Venient autem
dies cum ablatus fuerit ab eis spon
sus tunc ieiunabunt in illis diebus.
Dicebat autem et similitudinem ad illos quia
nemo commissuram a vestimento novo im
mittit in vestimentum vetus alioquin
et novum rumpit et veteri non convenit com
missura a novo. Et nemo mittit
in utres veteres vinum novum alioquin
rumpit vinum novum utres et ipsum effundetur
et utres peribunt. Sed vinum novum in
utres novos mittendum est et utraque
conservantur. Et nemo bibens vetus vult
novum statim dicit enim vetus melius est.
Factum est autem in sabbato secundo primo
cum transiret per sata vellebant
discipuli eius spicas et manducabant
confricantes manibus suis. Quidam autem
phariseorum dicebant illis Quid facitis
quod non licet in sabbato. Et respondens Ihesus
ad eos dixit Nec hoc legistis quod
fecit David cum esurisset ipse et qui
cum eo erant quomodo intravit in domum
dei et panes propositionis sumpsit et
manducavit et dedit illis qui cum eo
erant quos non licebat manducare nisi
tantum sacerdotibus. Et dicebat illis quia
dominus est filius hominis etiam sabbati. Factum
est autem in alio sabbato ut intraret in
synagogam et doceret et erat ibi homo
et manus eius dextra erat arida. Obser
vabant autem scribe et pharisei si in sabbato
curaret ut invenirent unde accusa
rent eum. Ipse vero sciebat cogitationes
eorum et ait homini qui habebat manum ari
dam Surge et sta in medium. Et surgens
stetit. Ait autem ad illos Ihesus Inter
rogo vos si licet sabbatis bene agere
an male animam salvam facere
an perdere. Et circumspectis omnibus illis

dixit Extende manum tuam et exten
dit et restituta est sanitati manus
eius. Ipsi autem repleti sunt insipientia et
colloquebantur ad invicem quidnam face
rent de Ihesu. Factum est autem in illis diebus
exiit in montem solus orare et erat in
pernoctans in oratione dei. Et cum dies
factus esset vocavit discipulos suos
et elegit xii ex ipsis quos et apostolos
nominavit Symonem quem cognominavit
Petrum et Andream fratrem eius Iacobum
et Iohannem Philippum et Bartholomeum
Matheum et Thomam Iacobum Alphei
et Symonem qui vocatur zelotes et
Iudam Iacobi et Iudam Scarioth qui
fuit proditor eius. Et descendit Ihesus
de monte cum illis stetit in loco ca
mpestri et turba discipulorum eius et multi
tudo copiosa plebis ab omni Iudea
et Ierusalem et maritima et Tyri et Sy
donis qui venerant ut audirent
eum et sanarentur a languoribus suis
et qui vexabantur a spiritibus immun
dis curabantur et omnis turba querebat eum
tangere quia virtus de illo exibat et sa
nabat omnes. Et ipse elevatis oculis
in discipulos suos dicebat Beati pau
peres spiritu quia vestrum est regnum dei. Beati
qui nunc esuritis quia saturabimini. Beati
qui nunc fletis quia ridebitis. Beati eri
tis cum vos oderint homines et cum sepa
raverint vos et exprobraverint et eiece
rint nomen vestrum tamquam malum propter
filium hominis. Gaudete in illa die
et exultate ecce enim merces vestra mul
ta est in celo. Secundum hec enim faciebant
prophetis patres eorum. Verumptamen ve
vobis ve vobis divitibus quia habetis
consolationem vestram. Ve vobis qui satu
rati estis quia lugebitis et flebitis.
Ve cum benedixerint vobis omnes homines.
Secundum hec enim faciebant pseudoprophetis patres
eorum. Sed vobis dico qui auditis

Diligite inimicos vestros, benefacite
his qui vos oderunt. Benedicite ma
ledicentibus vobis, orate pro calumpni
antibus vos. Et qui te percutit in
maxilla, prebe ei et alteram. Et ab eo
qui aufert tibi vestimentum et tunicam noli
prohibere. Omni autem te petenti tribue. Et
qui aufert que tua sunt ne repetas eis.
Et prout vultis ut faciant vobis homines
et vos facite illis similiter. Et si diligitis
eos qui vos diligunt, que vobis est gra
tia? Nam et peccatores diligentes se diligunt.
Et si benefeceritis his qui vobis bene
faciunt, que vobis est gratia? Siquidem et
peccatores hoc faciunt. Et si mutuum de
deritis his a quibus speratis recipere, que
gratia est vobis? Nam et peccatores peccatoribus
fenerantur ut recipiant equalia. Verum
tamen diligite inimicos vestros et
benefacite eis, et mutuum date nichil in
sperantes. Et erit merces vestra multa et
eritis filii altissimi, quia ipse est benig
nus super ingratos et malos.
Estote ergo misericordes sicut et pater vester miseri
cors est. Nolite iudicare et non iudi
cabimini. Nolite condempnare et non con
dempnabimini. Dimittite et dimittemini.
Date et dabitur vobis: mensuram bonam
et confertam et coagitatam et supereffluen
tem dabunt in sinum vestrum. Eadem quippe
mensura qua mensi fueritis reme
tietur vobis. Dicebat autem illis et similitudinem:
Numquid potest cecus cecum ducere? Nonne
ambo in foveam cadunt? Non est discipulus
super magistrum; perfectus autem omnis erit
si sit sicut magister eius. Quid autem vides
festucam in oculo fratris tui, trabem
autem que in oculo tuo est non consideras?
Aut quomodo potes dicere fratri tuo: Frater,
sine eiciam festucam de oculo tuo, ipse
in oculo tuo trabem non videns? Ypo
crita, eice primum trabem de oculo tuo

et tunc perspicies ut educas festucam
de oculo fratris tui. Non est enim arbor
bona que facit fructus malos, neque
arbor mala faciens fructum bonum.
Una enim queque arbor cognoscitur de
fructu suo. Neque enim de spinis colli
gunt ficus, neque de rubo vindemiant
uvam. Bonus homo de bono thesauro
cordis sui profert bonum, et malus
homo de malo thesauro cordis profert malum.
Ex habundantia enim cordis os loquitur.
Quid autem vocatis me domine domine et
non facitis que ego dico? Omnis qui
venit ad me et audit sermones me
os et facit eos, ostendam vobis cui
similis sit. Similis est homini qui fodit in
altum et ponit fundamentum super petram.
Inundatione autem facta illisum est flumen
domui illi et non potuit eam movere;
fundata enim erat super firmam petram.
Qui autem audit et non facit similis est
homini edificanti domum suam super terram
sine fundamento, in quam illisus est flu
vius et continuo cecidit et facta est
ruina domus illius magna. cap. a

Cum autem implesset omnia verba sua
in aures plebis, intravit Capharnaum.
Centurionis autem cuiusdam servus
male habens erat moriturus, qui illi
erat preciosus. Et cum audisset de Ihesu
misit ad eum seniores Iudeorum
rogans eum ut veniret et sanaret
servum eius. At illi cum venissent ad Ihesum
rogabant eum sollicite dicentes ei:
Quia dignus est ut hoc illi prestes; di
ligit enim gentem nostram et synago
gam ipse edificavit nobis. Ihesus autem
ibat cum illis. Et cum iam non longe
esset a domo, misit ad eum centurio
amicos suos dicens: Domine noli vexa
ri; non enim sum dignus ut sub tec
tum meum intres. Propter quod et memet

ipsum non sum arbitratus ut venirem ad
te sed tantum dic verbo et sanabitur puer meus.
Nam et ego homo sum sub potestate constitutus habens sub
me milites et dico huic vade et
vadit et alio veni et venit et servo
meo fac hoc et facit. Quo audito Ihesus
miratus est et conversus sequentibus se tur-
bis dixit Amen dico vobis nec tantam
fidem inveni in Israel. Et reversi qui
missi fuerant domum invenerunt servum
qui languerat sanum. Et factum est
deinceps ibat Ihesus in civitatem que
vocatur Naym et ibant cum illo discipuli
eius et turba copiosa. Cum autem
appropinquaret porte civitatis ecce defu-
nctus efferebatur filius unicus matris sue
et hec vidua erat et turba civitatis mul-
ta cum illa. Quam cum vidisset dominus
misericordia motus super illa dixit illi No-
li flere. Et accessit et tetigit locu-
lum. Hii autem qui portabant steterunt
et ait Adolescens tibi dico surge
et resedit qui erat mortuus et cepit
loqui et dedit illum matri sue. Acce-
pit autem omnes timor et magnifica-
bant deum dicentes Quia propheta
magnus surrexit in nobis. Et quia
deus visitavit plebem suam.
Et exiit hic sermo per universam iudeam
de eo et omnem circa regionem. Et nunci-
averunt Iohanni discipuli eius de omnibus his.
Et convocavit duos de discipulis suis
Iohannes et misit ad Ihesum dicens Tu es
qui venturus es an alium expec-
tamus. Cum autem ad eum venissent viri
dixerunt Iohannes baptista misit nos ad
te dicens Tu es qui venturus es an
alium expectamus. In ipsa autem hora
curavit multos a languoribus suis
et plagis et spiritibus malis et cecis multis
donavit visum. Et respondens dixit illis
Euntes renunciate Iohanni que audistis
et vidistis. Quia ceci vident claudi
ambulant leprosi mundantur surdi

civitas prope naym in galilea apprope monte thabor

audiunt mortui resurgunt pauperes
evangelizantur. Et beatus est quicumque non
fuerit scandalizatus in me. Et cum dis-
cessissent nuncii Iohannis cepit dicere
de Iohanne ad turbas Quid existis
in desertum videre arundinem vento agi-
tatam. Sed quid existis videre hominem
mollibus vestimentis indutum. Ecce qui
in preciosa veste sunt et in deliciis in
domibus regum sunt. Sed quid existis
videre prophetam. Utique dico vobis plus
quam prophetam. Hic est de quo scriptum est
Ecce ego mitto angelum meum ante
faciem tuam qui preparabit viam tuam
ante te. Dico enim vobis maior inter
natos mulierum propheta Iohanne baptista
nemo est. Qui autem minor est in regno
celorum maior est illo. Et omnis populus
audiens et publicani iustificaverunt
deum baptizati baptismo Iohannis.
Pharisei autem et legisperiti consilium dei
spreverunt in semetipsis non baptizati
ab eo. Ait autem dominus Cui ergo similes
dicam homines generationis huius et cui
similes sunt. Similes sunt pueris sedentibus
in foro et loquentibus ad invicem et dicentibus
Cantavimus vobis tibiis et non salta-
stis lamentavimus et non plorastis. Venit
enim Iohannes baptista neque manducans
panem neque bibens vinum et dicitis de-
monium habet. Venit autem filius hominis
manducans et bibens et dicitis Ecce homo
devorator carnium et bibens vinum
amicus publicanorum et peccatorum. Et iu-
stificata est sapientia ab omnibus filiis
suis. Rogabat autem illum quidam
phariseus ut manducaret cum illo. Et
ingressus domum pharisei discubuit.
Et ecce mulier que erat in civitate pec-
catrix ut cognovit quod Ihesus accu-
buisset in domo pharisei attulit ala-
bastrum unguenti et stans retro secus pedes
eius et lacrimis cepit rigare pedes

eius z capill capitis sui tergebat z os
culaba pedes ei z unguento ungebat/ Videns aut phsicus qui vocauerat eu ait int se dicens Hic si esset propha sciret utiqz q z qualis est mulier q tangit eu. qz petrix est Et rn[s] ihus dix ad eu Symon habeo tibi aliqd dice At ille ait magist dic Et rn[t] ihus Duo debito res erant cuida feneratori unus debebat denarios quigetos z alius quiquaginta Non hentib aut illis un redderet donauit utrisqz Quis g eu plus diligit Rn[s] symo dixit Estimo qz is cui plus donauit At ille dixit Recte iudicasti Et conusus ad mulierem dix symoni Vides hanc mulierem Intraui i domu tua aqua pedib meis n ded[i]sti hec aut lacrimis rigauit pedes meos z capillis suis tersit/ Osculu aut mihi n dedisti hec aut ex quo itraui no cessauit osculari pedes meos Oleo cap[u]d meu no unxisti/ hec aut unguento unxit pedes meos/ Ppt qd dico t[ibi] remittunt ei pcca multa qz dilexit multu Cui aut minus dimittit minus diligit/ Dixit aut ad illam Ihus Dimittunt tibi pcca tua Et ceperunt qui simul accumbebant dice intra se Quis est hic qui z pcca dimittit Dixit aut ad mulierem Fides tua te salua fecit/ Vade in pace/ id est i quiete z cessacoe a pccis glosa nca uia uirtutis i uia scandali vel

Et fctm est deinceps et ipe iter faciebat p ciuitates z castella pdicans z euangelizans regnu dei z xii cu illo z mulieres alique q erant curate a spiritib malignis z i firmitatib / Maria que vocat magdalene de qua vii demonia exierat/ z iohana uxor chuze pcuratoris herodis z Su

sanna z alie multe q ministrabat ei de facultatib suis/ Cu aut plurima turba conuenirent z de ciuitatib ppe rarent ad ihm dixit p similitudine Exiit qui seiat seminare seme suu Et du seminat aliud cecidit sec[us] via z conculcatu est z uolucres celi comederunt id Et aliud cecid[i]t sup petra z natu aruit/ qz non habebat humore z humore Et aliud cecidit int spinas z simul exorte spine suffocaverunt id Et aliud cecidit i tra bona z ortu fecit fructum centuplu hec dicens clamabat Qui hz aures audiendi audiat Interrogabant aut discipli ei que esset hec pabola Quib ipe dix Vobis datu z nosse misteriu regni dei Ceteris aut i pabolis ut videntes no videant z audientes no intelligant Est h aut pabola Semen est vbu dei qui aute sec[us] via hii st qui audiunt deinde venit dyabolus z tollit vbu de corde eo ne credentes salui fiant Nam qui sup petra hii st qui cu audierint cu gaudio suscipiunt vbu z hii radices no hnt qz ad tps credunt z i tpe temptacois recedunt Qd aut i spinas cecidit hii st qui audiunt z sollicitudinib z diuiciis z voluptatib uite euntes suffocant z no referunt fructu Qd aut in tra bona hii st qui i corde bo z optimo audientes vbu retinent z fructu afferunt i paciencia Nemo aut lucerna accendens opit eam vase aut subtus lectu ponit sed sup candelabru ponit ut i trantes domu videat lumen Non est enim occultu qd no manifestet/ nec absconditu qd no cognoscatur z i palam veniat Videte g quo audiatis

Qui enim habet dabitur illi et quicumque non habet
et id quod putat se habere auferetur ab eo
Venerunt autem ad illum mater et fratres eius
et non poterant adire eum pre turba Et
nuntiatum est ei Mater tua et fratres tui
stant foris volentes te videre Qui
respondens dixit ad eos Mater mea et fratres
mei hii sunt qui verbum dei audiunt
et faciunt Factum est autem in una dierum
et ipse ascendit in naviculam et discipuli
eius Et ait ad illos Transfretemus
trans stagnum et ascenderunt Navigan
tibus autem illis obdormivit et descendit
procella venti in stagnum et compel
lebantur fluctibus et periclitabantur Acce
dentes autem suscitaverunt eum dicentes
Preceptor perimus At ille surgens
increpavit ventum et tempestatem
aque et cessavit et facta est tranquil
litas Dixit autem illis Ubi est fides
vestra Qui timentes mirati sunt ad
invicem dicentes Quis putas est hic
quia et ventis et mari imperat et
obediunt ei Et navigaverunt ad
regionem gerasenorum que est contra
galileam Et cum egressus esset ad
terram occurrit illi vir quidam qui
habebat demonium iam temporibus multis
et vestimento non induebatur neque
in domo manebat sed in monumentis
Hic ut vidit ihesum procidit ante
illum et exclamans voce magna
dicens Quid mihi et tibi est ihesu fili
dei altissimi obsecro te ne me tor
queas Precipiebat enim spiritui
inmundo ut exiret ab homine multis
enim temporibus arripiebat illum et
vinciebatur cathenis et compedibus
custoditus et ruptis vinculis agita
batur a demonio in desertum Interro
gavit autem illum ihesus dicens Quod tibi
nomen est At ille dixit Legio quia in
traverant demonia multa in eum

Et rogabant illum ne imperaret illis ut in
abyssum irent Erat autem ibi grex por
corum multorum pascentium in monte Et
rogabant illum ut permitteret illis in illos
ingredi Et permisit illis Exierunt ergo
demonia ab homine et intraverunt in por
cos Et impetu abiit grex per prece
ps in stagnum et suffocatus est Quod
ut viderunt factum qui pascebant fu
gerunt et nuntiaverunt in civitatem et in villas
Exierunt autem videre quod factum esset et
venerunt ad ihesum et invenerunt hominem
sedentem a quo demonia exierant
vestitum ac sana mente ad pedes
eius et timuerunt Et nuntiaverunt illis
et qui viderant quomodo esset sanus factus a
legione Et rogaverunt eum omnis
multitudo regionis gerasenorum ut
discederet ab ipsis quia timore magno
tenebantur Ipse autem ascendens na
vem reversus est Et rogabat eum vir a quo
demonia exierant ut esset cum eo Di
misit autem eum ihesus dicens Redi in do
mum tuam et narra quanta tibi fecit deus
Et abiit per universam civitatem predicans
quanta illi fecisset ihesus Factum est autem
cum redisset ihesus transfretum excepit
illum turba erant enim omnes expectantes
eum Et ecce venit vir cui nomen
erat yayrus et ipse princeps syna
goge erat Et cecidit ad pedes ihesu
rogans eum ut intraret in domum eius
quia filia unica erat illi fere anno
rum xii et hec moriebatur Et contigit
dum iret a turbis comprimebatur Et mulier
quedam erat in fluxu sanguinis ab annis
xii que in medicos erogaverat
omnem substantiam suam nec ab ullo po
tuerat curari accessit retro et tetigit
fimbriam vestimenti eius et confestim stetit
fluxus sanguinis eius Et ait ihesus Quis
est qui me tetigit Negantibus autem
omnibus dixit petrus et qui cum illo
erant Preceptor turbe te comprimunt

et affligunt et dicis quis me tetigit
Et dixit ihesus Tetigit me aliquis
Nam et ego cognovi virtutem de me exi-
isse Videns autem mulier quia non latuit tre-
mens venit et procidit ante pedes eius
Et ob quam causam tetigerat eum indicavit
coram omni populo et quemadmodum confestim
sanata sit At ipse dixit ei Filia
fides tua te salvam fecit vade in pa-
ce Adhuc eo loquente venit quidam
ad principem synagoge dicens illi
quia mortua est filia tua Noli vex-
are illum Ihesus autem hoc verbo audito
respondit puelle Noli timere crede tantum et
erit salva Et cum venisset ad domum
non permisit intrare secum quemquam
nisi petrum et iohannem et Iacobum et patrem
puelle et matrem Flebant autem omnes et
plangebant illam At ille dixit No-
lite flere non enim mortua est puella
sed dormit Et deridebant eum scientes
quia mortua esset Ipse autem tenens
manum eius clamabat dicens Puella
surge Et reversus est spiritus eius et sur-
rexit continuo Et iussit illi dare
manducare Et stupuerunt parentes
eius quibus precepit ne alicui dicerent
quod factum erat cap ix

Convocatis autem xii apostolis dedit
illis virtutem et potestatem super omnia
demonia et ut languores curarent
Et misit illos predicare regnum dei
et sanare infirmos Et ait ad illos Ni-
hil tuleritis in via neque virgam neque peram
neque pecuniam neque panem neque duas
tunicas habeatis Et in quamcumque domum
intraveritis ibi manete et inde ne ex-
eatis Et quicumque non receperint vos
exeuntes de civitate illa excutite pulverem
pedum vestrorum excutite in testimonium
super illos Egressi autem circuibant
per castella evangelizantes et curantes
ubique Audivit autem herodes te-
trarcha omnia que fiebant ab eo et
hesitabat eo quod diceretur a quibusdam quia
Iohannes surrexit a mortuis Ab aliis vero
dicebatur quia helyas apparuit ab aliis
autem quia unus de antiquis propheta sur-
rexit Et ait herodes Iohannem ego
decollavi Quis autem iste est de quo
ego audio talia Et querebat videre eum
Et reversi apostoli narraverunt illi quecumque
fecerunt Et assumpsit illos secessit se-
orsum in locum desertum qui est bethsay-
de Quod cum cognovissent turbe secute
sunt eum Et excepit illos et loquebatur illis de
regno dei et eos qui cura indige-
bant sanabat Dies autem ceperat
declinare Et accedentes xii dixerunt
illi Dimitte turbas ut euntes in ca-
stella et villas que circa sunt divertant
et inveniant escas quia hic in loco de-
serto sumus Ait autem ad illos Vos
date eis manducare At illi dixerunt
Non sunt nobis plus quam quinque panes et
duo pisces nisi forte nos eamus
et emamus in omnem hanc turbam escas
Erant autem fere quinque milia virorum Ait
autem ad discipulos suos Facite illos
discumbere per convivia quinquagenos
Et ita fecerunt omnes et discumbere fecerunt
omnes Acceptis autem quinque panibus et
duobus piscibus respexit in celum et
benedixit illis et fregit et distribuit
discipulis suis ut ponerent ante tur-
bas Et manducaverunt omnes et saturati
sunt Et sublatum est quod superfuit illis
fragmentorum cophini xii Et factum
est cum solus esset orans erant di-
scipuli cum illo et interrogavit eos di-
cens Quem dicunt esse turbe At illi responderunt me
et dixerunt Alii iohannem baptistam alii autem
heliam Alii autem quia propheta unus de pri-
oribus surrexit Dixit autem illis
Vos autem quem me esse dicitis Respondens
Symon petrus dixit Christum dei
At ille increpans eos precepit ne
cui dicerent hoc dicens quia oportet filium

hominis multa pati et reprobari a senioribus
et principibus sacerdotum et scribis et occidi et
tercia die resurgere. Dicebat autem ad
omnes. Si quis vult venire post me
abneget semetipsum et tollat crucem
suam cottidie et sequatur me. Qui enim
voluerit animam suam salvam facere perdet
illam. Nam qui perdiderit animam suam
propter me salvam faciet illam. Quid enim
proficit homo si lucretur universum mundum
se autem ipsum perdat et detrimentum sui
faciat. Nam qui me erubuerit
et sermones meos hunc filius hominis
erubescet cum venerit in maiestate
sua et patris et sanctorum angelorum. Dico
autem vobis vere sunt aliqui hic stantes
qui non gustabunt mortem donec
videant regnum dei. Factum est autem
post hec verba fere dies octo assump
sit petrum et iohannem et iacobum et
ascendit in montem ut oraret. Et
facta est dum oraret species vultus eius
altera et vestitus eius albus et refulgens.
Et ecce duo viri loquebantur cum illo.
Erant autem moyses et helias visi in
maiestate. Et dicebant excessum
eius quem completurus erat in ierusalem. Pe
trus vero et qui cum illo erant gravati
erant sompno et evigilantes vide
runt maiestatem eius et duos viros
qui stabant cum illo. Et factum est cum
discederent ab illo ait petrus ad
ihesum. Preceptor bonum est nos hic esse
et faciamus hic tria thabernacula. Tibi
unum et unum moysi et unum helie
nesciens quid diceret. Hec autem illo
loquente facta est nubes et obum
bravit eos et timuerunt intrantibus
illis in nubem. Et vox facta est de nu
be dicens. Hic est filius meus dilectus
ipsum audite. Et dum fieret vox
inventus est ihesus solus. Et ipsi ta
cuerunt et nemini dixerunt in illis
diebus quicquam ex hiis que viderant.

Factum est autem in sequenti die descendentibus
illis de monte occurrit illi turba multa. Et
ecce vir de turba exclamavit dicens.
Magister obsecro te respice in filium me
um quia unicus est mihi. Et ecce spiritus
apprehendit illum et subito clamat
et elidit et dissipat eum cum spuma
et vix discedit dilanians eum. Et ro
gavi discipulos tuos ut eicerent eum
et non potuerunt. Respondens autem ihesus dixit
O generatio infidelis et perversa usquequo ero
apud vos et patiar vos. Adduc
filium tuum. Et cum accederet elisit illum
demonium et dissipavit. Et increpavit
ihesus spiritum inmundum et sanavit puerum et
reddidit illum patri suo. Stupebant
autem omnes in magnitudine dei. Omnibusque
mirantibus in omnibus que faciebat dixit
ad discipulos suos. Ponite vos
in cordibus vestris sermones istos. Filius
enim hominis futurum est ut tradatur in manus
hominum. At illi ignorabant verbum is
tud et erat velatum ante eos ut non
sentirent illud. Et timebant interrogare
eum de hoc verbo. Intravit autem cogitatio
in eos quis eorum esset maior. At ihesus
videns cogitationes cordis eorum
apprehendens puerum statuit eum
secus se et ait illis. Quicumque susceperit
puerum istum in nomine meo me re
cipit. Et quicumque me receperit recipit
illum qui me misit. Nam qui minor est
inter omnes vos hic maior est. Respondens
autem iohannes dixit. Preceptor vidimus
quendam in nomine tuo demonia eici
entem et prohibuimus eum quia non sequitur te
nobiscum. Et ait ad illum ihesus.
Nolite prohibere. Qui enim non est adver
sum vos pro vobis est. Factum est autem
dum complerentur dies assumptionis
eius et ipse faciem suam firmavit ut iret
in ierusalem et misit nuncios ante conspectum
suum scilicet iacobum et iohannem. Et euntes

intrauerunt in ciuitatem samaritanorum ut
pararent illi cibum et non receperunt
illum quia facies eius erat euntis
in ierusalem Cum vidisset autem discipuli
eius Jacobus et iohannes dixerunt Domine
vis dicimus ut ignis descendat
de celo et consumat illos sicut helyas
fecit Et conuersus increpauit
eos dicens Nescitis cuius spiritus estis
Filius enim hominis non venit animas
hominum perdere sed saluare et abierunt in
aliud castellum Factum est autem am-
bulantibus illis in via dixit quidam
ad illum Sequar te quocumque ieris
Et ait illi ihesus Vulpes foueas
habent et volucres celi nidos filius
autem hominis non habet ubi reclinet ca-
put Ait autem ad alterum Sequere me
Ille autem dixit Domine permitte me
primum ire et sepelire patrem meum
Et dixit ei ihesus Sine ut mortui
mortuos sepeliant mortuos suos
Tu autem vade et annuncia regnum dei
Et ait alter Sequar te domine sed primum
permitte michi renunciare hiis qui
domi sunt Ait ad illum ihesus Nemo
mittens manum suam ad aratrum et
aspiciens retro aptus est regno dei
Post hec autem designauit ihesus
et alios lxxii duos et misit
illos binos ante faciem suam in omnem
ciuitatem et locum quo ipse erat ven-
turus Et dicebat illis Messis quidem
multa operarii autem pauci Rogate
ergo dominum messis ut mittat operari-
os in messem suam Ite Ecce ego mitto
vos sicut agnos inter lupos Nolite
portare sacculum neque peram neque
calciamenta et neminem per viam sa-
lutaueritis In quamcumque domum intra-
ueritis primum dicite Pax huic do-
mui Et si ibi fuerit filius pacis requi-
escet super eum pax vestra Sin autem

ad vos reuertetur In eadem autem domo ma-
nete edentes et bibentes que apud
illos sunt Dignus est enim operarius
mercede sua Nolite transire de do-
mo in domum Et in quamcumque ciuitatem in-
traueritis et susceperint vos manducate
que apponuntur vobis et curate in-
firmos qui in illa sunt et dicite illis
appropinquabit in vos regnum dei In
quamcumque ciuitatem intraueritis et non
receperint vos exeuntes in plateas
eius dicite Etiam puluerem pedum qui
adhesit vobis de ciuitate vestra ext-
ergimus in vos Tamen hoc scitote quia ap-
propinquabit regnum dei Dico autem
vobis quia sodomis remissius erit
quam ciuitati illi in die illa Ve tibi
Corozaym ve tibi bethsayda quia si
in tyro et sydone facte fuissent virtu-
tes que in vobis sunt facte olym in cilicio
et cinere sedentes penitent. Verumtamen
tyro et sydoni remissius erit in iudicio
quam vobis Et tu capharnaum
usque ad celum exaltata es usque
ad infernum demergeris Qui vos
audit me audit et qui vos spernit
me spernit Qui autem spernit me
spernit eum qui me misit Reuersi
sunt autem lxxii cum gaudio dicentes
Domine et demonia subiciuntur nobis
in nomine tuo Et ait illis videbam
sathanam sicut fulgur de celo ca-
dentem Et ecce dedi vobis potestatem
calcandi supra serpentes et scorpio-
nes et super omnem virtutem inimici et
nichil vobis nocebit Verumtamen
in hoc nolite gaudere quia spiritus vobis
subiciuntur Gaudete autem quia nomina
vestra scripta sunt in celis In ipsa autem
hora exultauit in spiritu sancto et dixit
Confiteor tibi pater celi et terre quia
abscondisti hec a sapientibus et pru-
dentibus et reuelasti ea paruulis Etiam

pater quia sic placuit ante te Omnia mihi tra
dita sunt a patre meo Et nemo scit quis
sit filius nisi pater et quis sit pater nisi filius
Et cui voluerit filius revelare Et conver
sus ad suos discipulos dixit Beati
oculi qui vident que vos videtis
Dico enim vobis quod multi prophete et reges
voluerunt videre que vos videtis et non
viderunt et audire que vos auditis
et non audierunt Et ecce quidam le
gisperitus surrexit temptans eum
et dicens Magister quid faciendo vitam
eternam possidebo At ille dixit ad
eum In lege quid scriptum est quomodo
legis Ille autem respondens dixit Diliges
dominum deum tuum ex toto corde tuo
et ex tota anima tua et ex omnibus viribus
tuis et ex tota mente tua et proximum tuum
sicut teipsum Dixitque illi Recte re
spondisti hoc fac et vives Ille autem
volens iustificare seipsum dixit
ad Ihesum Et quis est meus proximus Su
spiciens autem Ihesus dixit Homo
quidam descendebat ab Iherusalem in Ie
richo et incidit in latrones qui eum
despoliaverunt eum et plagis impositis
abierunt semivivo relicto Accidit
autem ut sacerdos quidam descenderet
eadem via et viso illo preterivit Simi
liter et levita cum esset secus viam et videns
eum pertransiit Samaritanus autem quidam
iter faciens venit secus eum et videns eum
misericordia motus est Et appropinquans alli
gavit vulnera eius infundens oleum et
vinum et imponens illum in iumentum
suum duxit in stabulum et curam eius
egit Et altera die protulit duos
denarios et dedit stabulario
et ait Curam illius habe et quodcumque
supererogaveris Ego cum rediero
reddam tibi Quis horum trium vi
detur tibi proximus fuisse illi qui incidit
in latrones At ille dixit Qui fecit

misericordiam in illum Et ait illi Ihesus Vade et
tu fac similiter Factum est autem dum irent
et ipse intravit in quoddam castellum et
mulier quedam Martha nomine excepit
illum in domum suam et huic erat soror
nomine Maria que etiam sedens secus
pedes domini audiebat verbum illius
Martha autem satthagebat circa fre
quens ministerium Que stetit et ait
Domine non est tibi cure quod soror mea re
liquit me solam ministrare Dic ergo
illi ut me adiuvet Et respondens dixit
illi dominus Martha Martha solli
cita es et turbaris erga plurima Porro
unum est necessarium Maria optimam
partem elegit que non auferetur ab ea
Et factum est cum esset in loco quo
dam orans ut cessavit dixit unus
ex discipulis eius ad eum Domine
doce nos orare sicut et Iohannes
docuit discipulos suos Et ait
illis Cum oratis dicite Pater noster
qui es in celis sanctificetur nomen tuum
Adveniat regnum tuum Fiat volun
tas tua sicut in celo et in terra Panem
nostrum cottidianum da nobis hodie
et dimitte nobis peccata nostra siquidem
et ipsi dimittimus omni debenti no
bis Et ne nos inducas in temptationem
Et ait ad illos Quis vestrum ha
bebit amicum et ibit ad illum media
nocte Et dicet illi Amice com
moda mihi tres panes quoniam amicus
meus venit ad me de via et non
habeo quod ponam ante illum Et ille
deintus respondens dicat Noli michi
molestus esse iam hostium meum
clausum est et pueri mei mecum sunt
in cubili non possum surgere et dare
tibi Et ille si perseveraverit pulsans
dico vobis Et si non dabit illi sur
gens eo quod amicus eius sit propter

ipbi^te tn̄ ei9 surget z dabit illi q̄t q̄
h̄ebit nc̄cios Et ego dico vobis
Petite z dabit^r vob' Querite z īuenī
etis. Pulsate z apie^t vob' Omnis n.
qui petit accipit / z qui q̄rit īuenit
z pulsanti apiet^r Quis aut̄ ex vob'
prem petit pane nūqđ lapidem
dabit illi / aut pisce nūqđ p̄ pisce
s̄pente dabit illi / aut si pecierit
ouū nūqđ porriget ei scorpione
Si g^o vos cū sitis mali nostis bō
dare filijs vrīs Quāto magis p̄r
vr̄ celestis dabit sp̄m bonū petē^tib3
se. ¶ Et erat eiciēs demoniū z id
erat mutū z cū eiecisset demoniū
locut9 ē mut9 z amirate st̄ turbe
Quidā aut̄ ex eis dixerūt In beel
zebub principe demoniorū eicit de
monia Et alij temptantes signū de
celo q̄rebāt ab eo Ipse aūt ut vidit
cogitacoēs eor̄ dixit eis Omne
regnū i se diuisū desolabit^r et
dom9 sup̄ domū cadet Si aūt et
sathanas i seipm̄ diuis9 ē quo^o
stabit regnū ei9 Quia dicitis m̄
belzebub principe demoniorū eice^re
me demonia Si aūt ego i belze
bub eicio demonia filij vr̄i i quo
eiciūt Ideo ipi iudices vr̄i erūt
Porro si i digito dei eicio demo^a
p̄fecto p̄uenit i vos regnū dei Cū
fortis armat9 custodit atriū suū i
pace st̄ oīa q̄ possidz Si aūte
fortior illo sup̄ ueniēs vicerit eū
vniūsa arma ei9 aufert i quib9
cōfidebat z spolia ei9 distribuet
Qui nō ē mecū aduersū me ē / z qui
nō colligit mecū dispgit / Cū i
mūd9 sp̄us exierit ab hoīe am
bulat p loca i aquosa querēs
requiē z nō i ueniēs dt̄ Reuertar
i domū meā vn̄ exiui Et cū venerit
i uenit scopis mūdatā z ornatā
tūc vadit z assumit alios vij nequi^o
sp̄us secū nequiores se z i gressi
h̄itant ibi z fiūt nouissima hoīs
illi9 peiora priorib9 Et fcm̄ ē aūt
cū hec diceret Extollēs vocē q̄dā
mulr̄ de turba dixit illi Beatus vēt^er
qui te portauit z vbera q̄ suxisti
At ille dixit Quinymo beati qui
audiūt v̄bū dei z custodiūt ill^d
Turbis aūt c̄currētib9 cepit dic^e
Generacio h̄ generacio nequā ē Signū
querit z signū nō dabit^r ei nisi
signū Ione pp̄he Nā sicut fuit
Ionas signū niniuitis ita erit
z filius hoīs generacōi huic Regina
austri surget i iudicio cū viris h9
generacōis z cōdēpnabit eos q^z
venit a finib9 t̄re audire sapiētiā
salomōis z plus salomone hic Viri ni
niuite surgent i iudicio cū generacōe
hac z cōdempnabūt illā q^z p̄niaz
nō egerūt ad p̄dicacoēm Ione.
Et ecce plus q̄ Iona hic ¶ Nemo
accendit lucernā z i abscondito ponit
neqz sub modio s3 sup̄ candelabrū
ut qui i grediūt^r lumē videant
Lucerna corporis tui ē ocul9 tuus
Si ocl's tu9 fuit simplex tot^m corp9
tuū lucidū erit / Si aūt nequā fuit
eciā totū corp9 tuū tenebrosū erit
Vide g^o ne lumē q̄d i te ē tenebre
sint Si g^o corp9 tuū lucidū fuit
nō h̄ns aliquā p̄tē tenebrar̄ erit
lucidū totū Et sic lucerna fulgo
ris illuminabit te ¶ Et cū loqueret^r
rogauit illū quidā phariseus ut
pranderet apud eū Ipse aūt in
gressus recubuit Phariseus aūt ce
pit int̄ se reputās dicē quare
nō baptizatus eēt an prandiū

Et ait dominus ad illum. Nunc vos pharisei
quod de foris est calicis et catini mun
datis, quod autem intus est vestrum plenum est
rapina et iniquitate. Stulti, nonne
qui fecit quod de foris est, etiam illud
quod deintus est fecit? Verumtamen quod superest
date elemosinam, et ecce omnia munda sunt
vobis. Sed ve vobis pharisei qui decimatis
mentam et rutam et omne olus et preteritis
iudicium et iusticiam et caritatem dei.
Hec autem oportuit facere et illa non omittere.
Ve vobis phariseis qui dili
gitis primas cathedras in synago
gis et salutaciones in foro. Ve vo
bis quia estis ut monumenta que non
apparent, et homines ambulantes super
nesciunt. Respondens autem quidam ex
legisperitis ait illi: Magister, hec dicens
et nobis contumeliam facis. At ille
ait: Et vobis legisperitis ve, quia one
ratis homines oneribus que portare
non possunt, et ipsi uno digito vestro non
tangitis sarcinas. Ve vobis qui
edificatis monumenta prophetarum, patres
autem vestri occiderunt illos. Profecto
testificamini quod consentitis operibus
patrum vestrorum, quoniam quidem ipsi eos
occiderunt, vos autem edificatis eorum
sepulchra. Propterea et sapientia dei dixit:
Mittam ad illos vel ad vos pro
phetas et apostolos, et ex illis occi
dent et persequentur, ut inquiratur sanguis
omnium prophetarum qui effusus est a consti
tucione mundi a generacione ista, a sanguine
Abel usque ad sanguinem Zacharie
qui periit inter altare et edem. Ita dico vobis
requiretur ab hac generacione. Ve vobis
legisperitis qui tulistis clavem sciencie;
ipsi non introistis et eos qui in
troibant prohibuistis. Cum autem hec
ad illos diceret, ceperunt pharisei et
legisperiti graviter insistere et os eius
opprimere de multis, insidiantes ei et que
rentes capere aliquid ex ore eius ut accusarent.

Multis autem turbis XII circum
stantibus ita ut se invicem con
culcarent, cepit dicere ad discipulos
suos: Attendite a fermento phariseorum
quod est ypocrisis. Nichil autem opertum est quod
non reveletur, neque absconditum quod non
sciatur. Quoniam que in tenebris dixistis in lumine
dicentur, et quod in aure locuti estis in cu
bilibus predicabitur in tectis. Dico autem
vobis amicis meis: ne terreamini ab hiis
qui occidunt corpus et post hec non habent
amplius quid faciant. Ostendam autem vobis
quem timeatis: timete eum qui postquam
occiderit corpus habet potestatem mittere in ge
hennam. Ita dico vobis, hunc timete.
Nonne quinque passeres veneunt dy
pondio, et unus ex eis non est in ob
livione coram deo? Sed et capilli ca
pitis vestri omnes numerati sunt. Nolite ergo
timere: multis passeribus pluris estis
vos. Dico autem vobis: omnis quicumque
fuerit confessus me coram hominibus, et filius
hominis confitebitur illum coram angelis dei;
qui autem negaverit me coram hominibus
negabitur coram angelis dei. Et omnis qui
dicit verbum in filium hominis, remittetur
ei; ei autem qui in spiritum sanctum blasphe
maverit non remittetur. Cum autem in
ducent vos in synagogas et ad ma
gistratus et potestates, nolite solliciti
esse qualiter aut quid respondeatis aut quid dicatis;
Spiritus enim sanctus docebit vos in ipsa
hora que oporteat vos dicere. Ait autem
ei quidam de turba: Magister, dic fratri meo
ut mecum dividat hereditatem. At ille
dixit ei: Homo, quis me constituit in
dicem aut divisorem super vos? Dixit
que ad illos: Videte et cavete ab omni
avaricia, quia non in habundancia cuiusquam
est vita eius ex hiis que possidet. Dixit
autem ad illos similitudinem dicens: Hominis

cuiusdam diuitis uberes fructus ager attulit
et cogitabat intra se dicens Quid
faciam quia non habeo quo congregem
fructus meos Et dixit hoc faciam
destruam horrea mea et maiora
faciam et illuc congregabo omnia que
nata sunt michi bona mea et dicam anime
mee Anima multa habes bona posita in
annos plurimos Requiesce comede
bibe et epulare Dixit autem illi deus
Stulte hac nocte animam tuam repe
tent a te Que autem parasti cuius erunt
Sic est qui sibi thesaurizat et non est
in deum diues Dixitque ad discipulos
suos Ideo dico uobis ne solliciti
sitis anime uestre quid manducetis neque corpori
uestro quid induamini Anima enim plus est quam
esca et corpus plus est quam uestimentum
Considerate coruos quia non seminant
neque metunt quibus non est cellarium
neque horreum et deus pascit illos
Quanto magis uos pluris estis illis
Quis autem uestrum cogitando potest ad
dicere ad staturam suam cubitum unum
Si ergo neque quod minimum est potestis quid
de ceteris solliciti estis Considerate
lilia agri quomodo crescunt non laborant
neque nent Dico autem uobis quia nec
Salomon in omni gloria sua uestiebatur sicut
unum ex istis Si autem fenum quod hodie
in agro est et cras in clibanum mittitur
et uestit deus sic uestit Quanto
magis uos pusille fidei Et uos
nolite querere quid manducetis aut quid
bibatis et nolite in sublime extolli
Hec enim omnia gentes mundi querunt
Pater autem uester scit quoniam hiis indi
getis Verumptamen primum querite regnum dei
et hec omnia adicientur uobis Nolite ti
mere pusillus grex quia complacuit
patri uestro dare uobis regnum Vendi
te que possidetis et date elemosinam

facite uobis sacculos qui non uetera
scunt thesaurum indeficientem in celis quo
fur non appropiat neque tinea corrumpit
ubi enim thesaurus uester ibi et cor uestrum
erit Sint lumbi uestri precincti et
lucerne ardentes in manibus uestris et uos
similes hominibus expectantibus dominum suum
quando reuertatur a nupciis Et cum uenerit
et pulsauerit confestim aperiant ei Beati
serui illi quos cum dominus uenerit inue
nerit uigilantes Amen dico uobis
quod precinget se et faciet illos di
scumbere et transiens ministrabit illis
Et si uenerit in secunda uigilia et si in tercia
uigilia uenerit et ita inuenerit Beati
sunt serui illi Hoc autem scitote quoniam si sci
ret paterfamilias qua hora fur ue
niret uigilaret utique et non sineret
perfodi domum suam Et uos estote
parati quia qua hora non putatis
filius hominis ueniet Ait autem
ei petrus Domine ad nos dicis para
bolam an ad omnes Dixit autem dominus
Quis putas est fidelis dispensator
et prudens quem constituit dominus supra
familiam suam ut det illis in tempore tritici
mensuram Beatus ille seruus quem cum
uenerit dominus inuenerit ita facientem
Vere dico uobis quia supra omnia que
possidet constituet illum Quod si dix
erit seruus ille in corde suo moram facit
dominus meus uenire et ceperit percutere
pueros et ancillas et edere et bibere
et inebriari ueniet dominus serui illius
in die qua non sperat et hora qua
nescit et diuidet eum partemque eius
cum infidelibus ponet Ille autem seruus
qui cognouit uoluntatem domini sui
et non se preparauit et non fecit secundum uo
luntatem eius plagis uapulabit
multis Qui autem non cognouit et
fecit digna plagis uapulabit
paucis Omni autem cui multum datum

e multum querent ab eo z cui comodauerunt
multum plus petent ab eo Ignem veni
mittere i terram z quid volo nisi ut accendatur
Baptismo autem habeo baptizari z quo co
artor vsque dum perficiatur Putatis quia
pacem veni dare i terram Non dico vobis
sed separacionem Erunt enim ex hoc quinque
i vna domo diuisi tres i duos z
duo i tres diuidentur pater i filium z filius
i patrem suum mater i filiam z filia in
matrem Socrus i nurum suam z nurus
i socrum suam Dicebat autem ad turbas
Cum videritis nubem orientem ab oc
casu statim dicitis ymber venit z ita
fiet Et cum austrum flantem dicitis quia
estus erit z fit ypocrite faciem celi
z terre nostis probare Hoc autem tempus quo
modo non probatis Quid autem z a vobis ipsis
non iudicatis quod iustum est Cum autem vadis
cum aduersario tuo ad principem i via
da operam liberari ab illo ne forte
trahat te apud iudicem z iudex tradat
te exactori z exactor mittat te
i carcerem Dico vobis non exies
inde donec etiam nouissimum minutum reddas
Aderant autem quidam i ipso
tempore nunciantes illi de galile
is quorum sanguinem miscuit pyla
tus cum sacrificiis eorum Et respondens di
xit Putatis quod hii galilei pre omnibus
galileis peccatores fuerunt quia talia
passi sunt Non dico vobis sed nisi penitenciam
habueritis omnes simul peribitis z sicut illi x
z octo super quos cecidit in
syloa z occidit eos putatis quia z ipsi
debitores erant preter omnes homines
habitantes i ierusalem Non dico vobis
sed nisi penitenciam egeritis omnes simul peribi
tis Dicebat ihesus turbis hanc
similitudinem Arborem fici habebat quidam
plantatam i vinea sua z venit
querens fructum i illa z non invenit
Dixit autem ad cultorem vinee Ecce
anni tres sunt ex quo venio que
rens fructum i ficulnea hac z non in
venio Succide ergo illam ut quid z terram
occupat At ille respondens dixit illi
Domine dimitte illam ad huc anno vsque
dum fodiam circa illam z mittam stercora
Et si quidem fecerit fructum sin autem i
futurum succides illam Erat autem do
cens i synagoga eorum sabbatis Et ec
ce mulier que habebat spiritum i infirmitatis
z annis xviii z erat inclinata nec
omnino poterat sursum respicere Quam
cum vidisset ihesus vocauit eam ad se
z ait illi Mulier dimissa es ab
infirmitate tua z imposuit illi manus
z erecta est z glorificabat deum Respon
dens autem archisynagogus indignans
sabbato curasset hominem ihesus di
cebat turbe Sex dies sunt i quibus oportet
operari In hiis ergo venite z curamini
z non i die sabbati Respondens autem ad illum
dominus dixit ypocrite vnusquisque
vestrum sabbato non soluit bouem suum
aut asinum a presepio z ducit ad
aquare Hanc autem filiam abrahe
quam alligauit sathanas ecce xviii
annis non oportuit solui a vinculo isto
die sabbati Et cum hec diceret erube
scebant omnes aduersarii eius Et omnis
populus gaudebat i vniuersis que
gloriose fiebant ab eo Dicebat ergo
cui simile est regnum dei z cui simile ex
istimabo illud Simile est grano syna
pis quod acceptum homo misit i ortum
suum z creuit z factum est i arborem
magnam z volucres celi requie
uerunt i ramis eius Et iterum dixit
Cui simile existimabo regnum dei
Simile est fermento quod acceptum mulier
abscondit i farine sata tria donec
fermentaretur totum Et ibat per ciuitates
z castella docens z iter faciens in
ierusalem Ait autem quidam illi Domine si
pauci sunt qui saluentur Ipse autem

dixit ad illos Contendite intrare per angu-
stam portam quia dico vobis quia multi que-
rent intrare et non poterunt Cum autem in-
traverit paterfamilias et clauserit ostium
tunc incipietis foris stare et pulsare
hostium dicentes Domine aperi nobis
Et respondens dicet vobis nescio vos un-
de sitis Tunc incipietis dicere manduca-
vimus coram te et bibimus et in plateis
nostris docuisti Et dicet vobis nescio
vos unde sitis Discedite a me omnes
operarii iniquitatis Ibi erit fletus et stri-
dor dentium Cum videritis abraham ysaac
et iacob et omnes prophetas in regno dei
vos autem repelli foras Et veni-
ent ab oriente et occidente et ab
aquilone et austro et accubent in
regno dei Et ecce sunt novissimi qui
erant primi et sunt primi qui erunt no-
vissimi In ipsa autem die accesserunt
quidam phariseorum dicentes illi Exi
et vade hinc quia herodes vult te
occidere Et ait illis Ite et dicite vul-
pi illi Ecce demonia eicio et sanitates
perficio hodie et cras et tertia die con-
summor Verumptamen oportet me hodie
et cras et sequenti die ambulare quia
non capit prophetam perire extra
ierusalem Ierusalem que occidis prophetas et la-
pidas eos qui ad te missi sunt quotiens
volui congregare filios tuos
quemadmodum avis nidum suum sub pennis
et noluisti Ecce relinquetur vobis do-
mus vestra deserta dico autem vobis
quia non videbitis me donec veniat
hora cum dicatis Benedictus qui venit
in nomine domini Luce Capitulum xiiij

Et factum est cum intrasset in domum cui-
dam principis phariseorum sabbato
manducare panem et ipsi observabant
eum Et ecce homo quidam ydropicus
erat ante illum Et respondens ihesus dixit ad le-
gisperitos et phariseos dicens Si licet
sabbato curare At illi tacuerunt Ipse
vero apprehensum sanavit eum ac dimi-
sit Et respondens ad illos dixit Cuius vestrum
asinus aut bos in puteum cadat et
non continuo extrahet illum die sabbati
Et non poterant ad hec respondere illi Di-
cebat autem ad invitatos parabolam
intendens quomodo primos accu-
bitus eligerent dicens ad illos Cum
invitatus fueris ad nuptias non dis-
cumbas in primo loco ne forte honora-
tior te sit invitatus ab illo et
veniens is qui te et illum invitavit
dicat tibi da huic locum Et tunc in-
cipias cum rubore novissimum locum
tenere Sed cum invitatus fueris vade et
recumbe in novissimo loco Et cum
venerit qui te invitavit dicat tibi
amice ascende superius Tunc erit
tibi gloria coram simul discumbentibus
Quia omnis qui se exaltat humi-
liabitur et qui se humiliat exaltabitur
Dicebat autem et ei qui se invita-
verat Cum facis prandium aut cenam
noli vocare amicos tuos neque fratres
neque cognatos neque vicinos neque
divites ne forte et ipsi te reinvitent et
fiat tibi retributio Sed cum facis convi-
vium voca pauperes debiles clau-
dos cecos et beatus eris quia non habent
unde retribuant tibi Retribuetur enim tibi
in resurrectione iustorum Hec cum audisset quidam
de simul discumbentibus dixit illi Beatus
qui manducabit panem in regno dei
At ipse dixit ei Homo quidam
fecit cenam magnam et vocavit multos
et misit servum suum hora cene dicere
invitatis ut venirent quia iam parata sunt
omnia Et ceperunt omnes simul excu-
sare Primus dixit illi Villam emi
et necesse habeo exire et videre illam
Rogo te habe me excusatum Et
alter dixit Iuga boum emi quinque et eo

pbare illa rogo te habe me excu
satu Et alius dixit Uxore duxi
et ideo no possu venire Et reuersus
seruus nunciauit hec dno suo Tunc
iratus prfamilias dixit seruo suo Exi ci
to i plateas et vicos ciuitatis et pau
pes ac debiles cecos et claudos
introduc huc Et ait seruus Dne
factu e ut imperasti Et adhuc locus
e Et ait dns seruo Exi i vias et
sepes copelle intrare ut impleatur
domus mea Dico aut vobis q
nemo viror illor qui vocati st
gustabit cena mea Ibat aut
turbe multe cu eo et conuersus ad illos
dixit Siquis venit ad me et no
odit prem suu et mrem et uxore
et filios et fres et sorores adhuc
aut et aiam sua no pt meus ee dis cipulus
Quis n. ex vob volens turre edi
ficare none prius sedens coputat
sumptus qui qui ei necessarii st Si habeat
ad pficiendu ne postea qz posuerit
fundamentu et no potuit pficere oes
qui incipiant ei illudere dicentes qz
hic cepit edificare et no potuit
consumare Aut qs rex iturus
comittere bellu aduersus aliu regem
none sedens prius cogitat si pos
sit cu decem milibus occurrere ei q cu
xx milibus venit ad se Alioquin ad
huc illo longe agente legatione
mittens rogat ea q pacis st Sic
ergo omis ex vob qui no renunciat
omnibus q possidet no pt meus
ee discipulus Bonu e sal Si aut
sal euanuerit i quo condietur Neqz
in terra neqz in sterquilinio utile e sed
foras mittetur Qui ht aures
audiendi audiat etc Cap xv

Erant aut appropinquantes ad
illum publicani et peccatores ut
audirent illu Et murmurabant pharisei
et scribe dicentes qz hic peccatores recipit
et manducat cu illis Et ait ad illos pa
rabola istam dicens Quis ex vobis
ho e qui ht centu oues et si pdidit
una ex illis none dimittet nonagin
ta nouem i deserto et vadit ad illa que
perierat donec inueniat illa Et cu
inuenerit illa i ponit ea i humeros
suos gaudens et veniens domu co
uocat amicos et vicinos dicens illis
Congratulamini mihi qz inueni oue
q perdideram Dico aut vob qz ita
gaudium erit i celo sup uno peccatore
penitenciam agente qua sup xcix iust
tis qui no indigent penitencia Aut que
mulier habens dragmas x et si pdiderit
una none accendit lucernam et euertit
domu et querit diligenter donec inueniat
et cu inuenerit conuocat amicas et vicinas
dicens congratulamini mihi qz inueni drag
ma q perdideram Ita dico vobis gaudium
erit angelis dei sup uno peccatore pe
nitenciam agente Ait aut homo
quidam habuit duos filios et dixit
adolescentior patri ex illis Pater da
mihi porcionem substancie que me contingit et diui
sit illi substanciam Et no post multos dies
congregatis rebus omnibus adolescentior
filius peregre profectus e i regionem
longinqua et ibi dissipauit substanciam
sua viuendo luxuriose Et postqua
consumasset omnia facta e fames va
lida in regione illa et ipse cepit
egere et abijt et adhesit uni ciuium
regionis illius et misit illum i villam
sua ut pasceret porcos Et cupie
bat i plere ventrem suu de siliquis
qs porci manducabant et nemo illi
dabat In se aut i se reuersus dixit
Quanti mercenarii i domo patris
mei habundant panibus ego aut hic
fame pereo Surgam et ibo ad pa
trem meu et dicam ei Pater peccaui

in celum et coram te iam non sum dignus vocari
filius tuus fac me sicut unum ex mer-
cenariis tuis Et surgens venit ad
patrem suum Cum autem adhuc longe
esset vidit pater illum et misericordia motus
est Et accurrens cecidit super collum eius
et osculatus est eum Dixitque ei filius pa-
ter peccavi in celum et coram te iam non sum
dignus vocari filius tuus Dixit
autem pater ad servos suos Cito proferte
stolam primam et introducite illum et
date anulum in manum eius et calciamenta
in pedes eius Et adducite vitulum
saginatum et occidite et manducemus et
epulemur quia hic filius meus mortuus
fuerat et revixit perierat et inventus
est Et ceperunt omnes epulari Erat
autem filius illius senior in agro Et cum ve-
niret et appropinquaret domui audivit
symphoniam et chorum et vocavit unum
de servis et interrogavit quid hec essent
Is quod dixit illi frater tuus venit
et occidit pater tuus vitulum sagina-
tum quia salvum illum recepit Indignatus
est autem et nolebat introire Pater ergo
illius egressus cepit rogare illum
At ille respondens dixit patri suo Ecce
tot annis servio tibi et numquam mandatum
tuum preterivi et numquam dedisti michi edum
ut cum amicis meis epularer Sed
postquam filius tuus hic qui devoravit
substantiam suam cum meretricibus venit
occidisti illi vitulum saginatum
At ipse dixit illi fili tu semper
mecum es et omnia mea tua sunt
Epulari autem et gaudere oportebat
quia frater tuus hic mortuus fuerat et
revixit perierat et inventus est 16
Dicebat autem et ad discipulos suos
Homo quidam erat dives
qui habebat villicum et hic diffa-
matus est apud illum quasi dissipasset
bona ipsius Et vocavit illum et ait illi quid
audio de te Redde rationem villicationis
tue iam enim non poteris villicare
Ait autem villicus intra se quid faciam
quia dominus meus aufert a me villicationem
fodere non valeo mendicare eru-
besco Scio quid faciam ut cum amo-
tus fuero a villicatione recipiant me in
domos suas Convocatis itaque
singulis debitoribus domini sui dicebat
primo Quantum debes domino meo At
ille dixit Centum cados olei
Dixitque illi Accipe cautionem tuam
et sede cito et scribe quinquaginta
Deinde dixit alio Tu vero quantum
debes Qui ait Centum choros
tritici Ait illi Accipe litteras tuas
et scribe octoginta Et laudavit dominus
villicum iniquitatis quia prudenter fecisset
quia filii seculi huius prudentiores filiis
lucis in generatione sua sunt Et ego
dico vobis facite vobis amicos de
mammona iniquitatis ut cum defeceritis
recipiant vos in eterna tabernacula
Qui fidelis est in minimo et in maiori
fidelis est Et qui in modico iniquus
est et in maiori iniquus est Si ergo in iniquo
mammona fideles non fuistis quod verum
est quis credet vobis Et si in alieno
fideles non fuistis quod vestrum est quis
dabit vobis Nemo servus potest duobus
dominis servire aut enim unum odio habe-
bit et alterum diliget aut unum ad-
herebit et alterum contempnet non potestis
deo servire et mammone Audiebant
autem hec omnia pharisei qui erant avari et de-
ridebant eum Et ait illis Vos estis
qui iustificatis vos coram hominibus
deus autem novit corda vestra quia
quod hominibus altum est abominatio est
ante deum Lex et prophete usque ad Io-
hannem ex eo regnum dei evan-
gelizatur et omnis in illud vim facit

facilius est autem celum et terram preterire quam
de lege unum apicem cadere. Omnis
qui dimittit uxorem suam et ducit
alteram mechatur et qui dimissam
a viro ducit mechatur. Homo quidam
erat dives et induebatur purpura et
bysso et epulabatur cottidie splendide
et erat quidam mendicus nomine lazarus
qui iacebat ad ianuam eius ulceribus
plenus cupiens saturari de micis que
cadebant de mensa divitis et nemo
illi dabat. Sed et canes veniebant
et lingebant ulcera eius. Factum est autem
ut moreretur mendicus et portaretur ab
angelis in sinum abrahe. Mortuus
autem est et dives et sepultus est in inferno
Elevans autem oculos suos cum esset in
tormentis vidit abraham a longe et
lazarum in sinu eius. Et ipse clamans
dixit Pater abraham miserere mei et
mitte lazarum ut intingat extremum
digiti sui in aquam ut refrigeret
linguam meam quia crucior in hac flamma. Et dixit illi abraham Fili re
cordare quia recepisti bona in vita
tua et lazarus similiter mala. Nunc autem
hic consolatur tu vero cruciaris. Et
in hiis omnibus inter nos et vos chaos
magnum firmatum est ut hii qui volunt
hinc ad vos transire non possunt neque
inde huc transmeare. Et ait Rogo
te pater ut mittas in domum patris mei
habeo enim quinque fratres ut testetur illis
ne et ipsi veniant in locum hunc tor
mentorum. Et ait illi abraham Habent
moysen et prophetas audiant illos. At
ille dixit Non pater abraham sed si
quis ex mortuis ierit ad eos pe
nitentiam agent. Ait autem illi Si
moysen et prophetas non audiunt neque
si quis ex mortuis resurrexerit
Et ad disci XVII credent ei
pulos suos ait Impossibile est

ut non veniant scandala. Ve autem illi
per quem veniunt. Utilius est illi si lapis
molaris imponatur circa collum eius et proi
ciatur in mare quam ut scandalizet unum
de pusillis istis. Attendite vobis. Si
peccaverit in te frater tuus increpa illum
et si penitentiam egerit dimitte illi.
Et si septies in die peccaverit in te et
septies in die conversus fuerit ad te dicens
Penitet me dimitte illi. Et dixerunt
apostoli domino Adauge nobis fidem. Dixit
autem dominus Si habueritis fidem sicut granum
sinapis diceretis huic arbori moro
eradicare et transplantare in
mare et obediet vobis. Quis autem
vestrum habens servum arantem aut boves
pascentem qui regresso de agro
dicat ei Statim transi et recumbe
et non dicat ei Para quod cenem et precin
gete et ministra michi donec manducem
et bibam Et post hec tu manducabis
et bibes. Numquid gratiam habet servo illi quia
fecit que ei imperaverat Non puto
Sic et vos cum feceritis omnia que precep
ta sunt vobis dicite servi inutiles sumus
quod debuimus facere fecimus
Et factum est dum iret in iherusalem
transibat per medium samarie et
galilee Et cum ingrederetur quoddam
castellum occurrerunt ei x viri le
prosi qui steterunt a longe et leva
verunt vocem suam dicentes Ihesu
preceptor miserere nostri. Quos ut
vidit dixit Ite ostendite vos
sacerdotibus Et factum est dum irent mun
dati sunt. Unus autem ut vidit quia
mundatus est regressus est cum magna
voce magnificans deum et cecidit
in faciem ante pedes eius gratias agens
Et hic erat samaritanus. Respondens
autem ihesus dixit Nonne x mundati
sunt et novem ubi sunt. Non est inventus

qui rediret et daret gloriam deo nisi hic
alienigena. Et ait illi surge vade quia
fides tua te salvum fecit. Interrogatus
autem a phariseis quando venit
regnum dei, respondens eis et dixit non
venit regnum dei cum observatione
neque dicent ecce hic aut ecce illud.
Ecce enim regnum dei intra vos est.
Et ait ad discipulos suos venient
dies quando desideretis videre unum diem
filii hominis et non videbitis. Et di
cent vobis ecce hic et ecce illic. Nolite
ire neque sectemini.
Nam sicut fulgur choruscans
de sub celo in ea que sub celo sunt
fulget ita erit filius hominis in die
sua. Primum autem oportet illum multa
pati et reprobari a generatione hac.
Et sicut factum est in diebus noe ita erit
in diebus filii hominis. Edebant
et bibebant uxores ducebant et
dabantur ad nuptias usque in diem
qua intravit noe in archam et venit
diluvium et perdidit omnes. Simili
ter sicut factum est in diebus loth edebant et
bibebant plantabant et edifica
bant. Qua die autem exiit loth
a sodomis pluit ignem et sulphur
de celo et omnes perdidit. Secundum hec
erit qua die filius hominis reve
labitur. In illa hora qui fuerit in
tecto et vasa eius in domo ne des
cendat tollere illa. Et qui in agro
similiter non redeat retro. Memores
estote uxoris loth. Quicumque
quesierit animam suam salvam facere
perdet illam. Et quicumque perdiderit
illam vivificabit eam. Dico vo
bis illa nocte erunt duo in lecto
uno unus assumetur et alter relinquetur.
Due erunt molentes in unum una
assumetur et altera relinquetur. Duo
in agro unus assumetur et alter relinquetur.
Respondentes dicunt illi ubi domine. Qui
dixit illis ubicumque fuerit corpus illuc
congregabuntur et aquile.
Dicebat autem et parabolam ad illos
quoniam oportet semper orare et non deficere
dicens. Iudex quidam erat in quadam
civitate qui deum non timebat et ho
minem non verebatur. Vidua autem quedam
erat in civitate illa et veniebat ad
illum dicens. Vindica me de adversa
rio meo et nolebat per multum tempus.
Post hec autem dixit intra se. Et si deum
non timeo nec hominem vereor tamen quia
molesta est mihi hec vidua vindi
cabo illam ne in novissimo veniens
suggillet me. Ait autem dominus. Au
dite quid iudex iniquitatis dicit. Deus
autem non faciet vindictam electorum
suorum clamantium ad se die ac noc
te et patientiam habebit in illis. Dico
autem vobis quia cito faciet vindictam
illorum. Verumptamen filius hominis veni
ens putas inveniet fidem in terra.
Dixit autem ad quosdam qui in
se confidebant tamquam iusti et
aspernabantur ceteros parabolam istam
dicens. Duo homines ascendebant
in templum ut orarent unus pha
riseus et alter publicanus. Phariseus
autem stans hec apud se orabat
dicens. Deus gratias ago tibi quia non
sum sicut ceteri hominum raptores
iniusti adulteri velut et hic pu
blicanus. Ieiuno bis in sabbato decimas
do omnium que possideo. Et publicanus
a longe stans nolebat nec oculos
ad celum levare sed percutiebat pec
tus suum dicens deus propicius esto mihi
peccatori. Amen dico vobis. Ascendit
hic iustificatus in domum suam ab
illo. Quia omnis qui se exaltat

humiliabit᷑ ꝛ qui se humiliat exaltab᷑
¶ Offerebat aut ad illu ꝛ infantes
ut eos tangeret Q᷒ cu viderunt
discipli increpabat eos Jhesus aut
convocans eos dix Sinite pueros
venire ad me ꝛ nolite vetare eos
taliu .n. e regnu dei Amen dico
vobis Quicunq̄ no acceperit regnu
dei sic sicut puer no intrabit i illd
Et interrogavit eu quida princeps
dicens Magr bone q̄d faciendo vitam
eterna possidebo Dixit aut illi
ihus Quid me dicis bonu nemo
bonus nisi solus deus Mandata
nosti Non occides no furabis
no furtu facies no falsum testiom
dices honora patrem tuu et
matrem tua Qui ait Omnia hec
custodivi a iuventute mea Quo
audito ihus ait ei Adhuc unu
tibi deest Omnia quecunq̄ habes
vende ꝛ da pauperibus ꝛ habebis the
saurum in celo ꝛ veni sequere me
His ille auditis contristatus e q̄ dives
erat valde Videns aut ihs illu
tristem factu dixit Quam diffici
le hii qui pecunias hnt i regnu
dei intrabunt facilius e eni came
lu p foramen acus transire q̄ dite
i intrare i regnu dei Et dixerunt qui
hec audiebant Et quis pt salvus fi
Ait ill Que i possibilia sut apud hoies
possibilia sut apud deum Ait aut
petrus Ecce nos dimisimus oia
ꝛ secuti sumus te Qui dixit ei
Amen dico vob nemo e q̄ reli
quit domu aut parentes aut fres
aut uxore aut filios pp regnu dei
ꝛ no recipiat multo plura i h tpe
ꝛ i seclo futuro vitam eternam
¶ Assumpsit aut ihus xij disci
pulos ꝛ ait ill Ecce ascendimus
ierosolima ꝛ consumabunt omnia

q̄ scripta sunt p prophetas de filio hois
tradet᷑ ei gentibus ꝛ illudet᷑ ꝛ fla
gellabit᷑ ꝛ conspuet᷑ Et p⁹ q̄ fla
gellaverint occidet eu ꝛ tertia die
resurget Et ipsi nichil horu intelle
xerunt Et erat verbu istud abscon
ditu ab eis et no intelligebat q̄ dice
bant᷑ Factu e aut ut appropinquaret
Jhesus Jericho Cecus quida sedebat
secus via mendicans ꝛ cu audiret
interrogabat q̄d hoc eet Dixerunt aut
ei q̄ Jhesus nazarenus transiret ꝛ
clamavit dicens Jhesu fili david
miserere mei Et qui preibant incre
pabat eu ut taceret Ipse vero multo
magis clamabat fili david mi
serere mei Stans aut Jhesus iussit
illu adduci ad se ꝛ cu appropinquasset
interrogavit eu dicens Quid vis
ut faciam tibi At ille dix Dne ut
videam Et ihus dix illi Respice
fides tua te salvum fecit Et con
festim vidit ꝛ sequebat᷑ illu magni
ficans deu Et omnis plebs ut
vidit dedit laude deo cap 19
Et ingressus perambulabat Je
richo Et ecce vir noie za
cheus ꝛ hic erat princeps publica
noru ꝛ ipse dives ꝛ querebat vide
ihm quis eet ꝛ no poterat pre turba
q̄ statura pusillus erat Et pre
currens ascendit i arbore sicomorum
ut videret illu q̄ in erat transiturus
Et cu venisset ad locu suspiciens
ihus vidit illu ꝛ dixit ad eum
Zachee festinans descende q̄ hodie
i domo tua oz me manere Et fe
stinans descendit ꝛ excepit illum
gaudens Et cu viderent omes mur
murabant dicentes q̄ ad hominem
peccatore divertisset Stans aut zache
us dix ad dnm Ecce dimidiu

bonoꝝ meoꝝ do paupibꝫ Et siquid
aliq̄s defraudaui reddo quadruplu
Ait ihc̄ ad illu quia hodie salꝫ
huic domui fca ē eo q̄ ipse fr̄ sit
abrahe Venit eni filius hoīs q̄re
ꝛ saluu face q̄ pierat ¶ Hec illis au
dientibꝫ adiciēs dix̄ pabola eo q̄
eet ppe ierlm ꝛ qꝛ estimarēt q̄ co
festim regnu dei manifestaret̄
Dixit g° Homo quida nobil abijt
i regiom longiqua accipe sibi
regnu Et cōuīt reu̇ aut x· suos suos
dedit ill' decē mnas ꝛ ait ad illos
Negociamini du venio Ciues aūt
eiꝰ oderāt illu ꝛ miserut p̄ illu
dicētes Nolum⁹ hūc regnare sup
nos Et fcm̄ ē ut rediret accepto
regno ꝛ iussit vocaē suos suos
quibꝫ dedit pecuniā ut sciret
qntu quisqꝫ negociat⁹ eēt Venit
p̄mꝰ dicēs Dn̄e mna tua decem
mnas acqsiuit Et ait illi Euge
sue bone i modico fuisti fidel' eris
ptāte hns sup̄ decē ciuitātes Et alt'
venit dicēs Dn̄e mna tua fecit
qnqꝫ mnas Et huic ait Et tu es
to sup̄ qnqꝫ ciuitātes Et alꝰ venit
d· Dn̄e ecce mna tua qua habui
reposita i sudario Timui eni
te qꝛ ho austerꝰ es tolles q̄ no
posuisti ꝛ metis q̄ no seminasti Di
ci de ore tuo te iudico s̄ue neqm̄
Sciebas qꝛ ego ho austerꝰ su tol
lēs q̄ no posui ꝛ metēs q̄ non
seminaui ꝛ q̄re nō dedisti pecuniā
mea ad mensam ꝛ ego veniēs cum
vsuris vtiqꝫ exegissē illa Et as
tantibꝫ dix Auferte ab illo mna
ꝛ date illi qui decē mnas hꝫ Et
dixerunt illi Dn̄e hꝫ x· mnas Di
co aūt vobis qꝛ oi hnti dabit̄ ꝛ
habundabit Ab eo aūt qui no hꝫ
ꝛ q̄ hꝫ aufeēt̄ ab eo Verūptu inimicos
meos illos qui noluerut me reg
re sup se adducite huc ꝛ ītfici
te añ me ¶ Et his dcis pcede
bat ascendēs ierlma Et fcm ē cu
appropinquasset ad bethfage iuxtu
bethania ad monte qui vocat̄
oliueti Misit duos discipulos su
os dicēs Ite i castellu q̄ ct̄ vos
ē i q̄ i troeuntes i veniet' pul
lu asine alligatu cui nemo vm
q̄ hom sedit Soluite ꝛ addu
cite illu Et siquis vos interoga
uit q̄re soluitis sic dicetis ei
qꝛ dn̄s opaꝫ eiꝰ desidat Abie
rut aūt qui missi fuerant ꝛ i ve
nerut sicut dix̄ ill' stante pul
lu Soluētibꝫ aūt ill' pullum
dixerunt dn̄i eiꝰ ad illos Quid
soluitis pullu At illi dixerunt
qꝛ dn̄s eū necim hꝫ Et adduxerunt
illu ad ihm ꝛ iacientes vesti ta
sua sup̄ pullu ei posuerunt ihm
Eunte aūt illo sb̄ sternebat ves
timeta sua in via Et cu appin
quaret ia ad descēsu montis oli
ueti cepit oms tbe descēdēciū
gaudentes laudaē dm̄ voce mag
sup omībꝫ q̄s viderat v'tutibꝫ
dicētes Bndictꝫ rex qui venit
i noīe dn̄i pax i celo ꝛ gla in
excelsis Et quida phariseoꝝ de tur
bis dixerut ad illu Mgr̄ i cepa
discipulos tuos Quibꝫ ipse ait
Dico vob qꝛ si tacuerit lapi
des clamabut ¶ Et cu appin
quasset ierlm videns ciuitatē
fleuit sup illa dicēs Quia si cog°
uisses ꝛ tu Et qdē i hac die
tua q̄ ad pacē tibi nūc aūt ab
scondita sūt ab oclis tuis Quia
Veniet dies i te ꝛ circūdabut te

inimici tui vallo et circu(m)dabunt te et co
angustabunt te vndiq(ue) et ad t(er)ra(m)
p(ro)sternet te et filios tuos qui i(n) te
s(un)t et no(n) relinquent i(n) te lapide(m)
sup(er) lapide(m) eo q(uod) no(n) c(o)gnouis(ti)
t(em)p(u)s visitac(i)o(n)is tue Et i(n)g(re)s
sus i(n) templu(m) cepit eice(re) ven
dentes i(n) illo et ementes d(icen)s ill(is)
Sc(ri)ptu(m) e(st) q(ui)a dom(us) mea domus
orac(i)o(n)is vocabit(ur) vos aut(em) fec(istis)
ea(m) spelunca(m) latronu(m) Et erat coti
die docens i(n) te(m)plo Principes aute(m)
sacerdotu(m) et scribe et p(ri)ncipes pleb(is)
q(ue)rebant p(er)de(re) illu(m) et no(n) i(n)veniebant
q(ui)d facere(n)t illi Omnis eni(m) p(o)p(u)l(u)s suspe(n)
sus erat audiens illu(m) 20

Et fc(tu)m e(st) in vna die(rum) docente
illo p(o)p(u)l(u)m i(n) te(m)plo et eva(n)g(e)liza(n)te
(con)uenerunt p(ri)ncipes sac(er)dotu(m) et scribe
cu(m) senioribus et aiunt dicentes ad eu(m)
Dic nob(is) i(n) qua p(o)t(est)ate h(ec) facis
aut quis e(st) qui t(ibi) dedit ha(n)c po
testate(m) R(espo)ndens aut(em) dix(it) ad eos
I(n)t(er)rogabo vos et ego vnu(m) v(er)bu(m)
r(espo)ndite m(ihi) Baptism(us) ioh(ann)is an
de celo erat an ex ho(m)i(ni)bus At
illi cogitabant i(n)t(er) se dicentes
q(uia) si dixim(us) de celo dicet q(ua)re (er)g(o)
no(n) credidist(is) illi Si aut(em) dixim(us)
ex ho(m)i(ni)bus plebs vniu(er)sa lapida
bit nos Ce(rt)i eni(m) s(un)t ioh(ann)em p(ro)ph(et)a(m)
e(ss)e Et r(espo)nderunt se nescire vn(de) e(ss)et
Et ait illis ih(esu)s neq(ue) ego di
co vob(is) i(n) qua p(o)t(est)ate h(ec) facio Ce
pit aut(em) dice(re) ad plebe(m) p(ar)abola(m)
ha(n)c Ho(mo) quida(m) pla(n)tauit vinea(m)
et locauit ea(m) colonis Et ipse p(er)
egre fuit mult(is) t(em)p(or)ib(us) et i(n) t(em)p(or)e
vindemie misit ad cultores s(er)
uu(m) ut de fructu vinee daret illi
Q(ui) cesu(m) dimiserunt eu(m) i(n)ane(m)
Et addidit alt(er)um s(er)uu(m) mitte(re) Illi
aut(em) et hu(n)c q(uo)q(ue) cedentes et afficientes
co(n)tumelia dimiserunt i(n)ane(m) Et ad
didit t(er)ciu(m) mitte(re) qui et illu(m) vulne
rantes eiecerunt Dixit aut(em) d(omi)n(u)s
vinee Q(ui)d facia(m) mitta(m) filiu(m) meu(m)
dilectu(m) forsita(n) cu(m) h(un)c viderint
v(er)ebunt(ur) Que(m) cu(m) vidissent colo(n)i
cogitauerunt i(n)t(ra) se dicentes Hic
e(st) h(er)es occidam(us) eu(m) ut n(ost)ra fiat
h(er)editas Et eiectu(m) illu(m) ext(ra) vi
nea(m) occiderunt Q(ui)d (er)go faciet ill(is)
d(omi)n(u)s vinee Veniet et p(er)det colo
nos istos et dabit vinea(m) aliis
Q(ui)bus audito dixerunt illi Absit
Ille aut(em) aspiciens illos dix(it) Q(ui)d
(er)go e(st) h(oc) q(uod) sc(ri)ptu(m) e(st) Lapide(m) q(ue)m rep(ro)
bauerunt edificantes hic f(ac)tus e(st)
i(n) caput anguli Omnis q(ui) ceciderit
sup(er) illu(m) lapide(m) co(n)q(ua)ssabit(ur) sup(er) q(ue)m
aut(em) ceciderit co(n)minuet illu(m) Et q(ue)
rebant p(ri)ncipes sac(er)dotu(m) et scribe mit
te(re) i(n) illu(m) manus illa h(or)a et timue
runt p(o)p(u)l(u)m Cognouerunt eni(m) q(uia) ad ip
sos dix(er)it sil(ilitudi)ne(m) ista(m) Et obs(er)ua(n)
tes miserunt i(n)sidiatores qui se
iustos si(mu)larent ut caperent eu(m) i(n)
s(er)mone et traderent eu(m) p(ri)ncipatui
et p(o)t(est)ati p(re)sidis Et i(n)t(er)rogauerunt
illu(m) dicentes Mag(iste)r scim(us) q(uia) recte
dicis et doces et no(n) accipis p(er)sona(m)
ho(m)i(n)is s(ed) via(m) dei i(n) v(er)itate doces
licet nob(is) dare tributu(m) cesari an
no(n) Co(n)sid(er)ans aut(em) dolu(m) eo(rum) dix(it)
ad eos Q(ui)d me te(m)ptat(is) ypocrite
Ostendite m(ihi) denariu(m) cui(us) h(abe)t yma
gine(m) et sup(er)sc(ri)pc(i)o(n)em R(espo)ndentes dix
erunt ei Cesaris Et ait ill(is) Reddi
te (er)go q(ue) sunt cesaris cesari / et q(ue) dei sunt
deo Et no(n) potuerunt rep(re)hende(re)
v(er)bu(m) ei(us) cora(m) plebe Et mirati
i(n) r(e)sp(onsi)o(n)e ei(us) tacuerunt Accesserunt

aut quida saduceoꝝ qui negabat
ee resurrcōm ⁊ interrogauerunt eu dicentes
Magr moyses scripsit nob si fr alic⁹ mor
tuus fuit hns vxore ⁊ hic sine
liberis fuit ut accipiat ea fr ei⁹
vxore ⁊ suscitet semen fri suo Septe
g° fres erat Et pm⁹ accepit vx
ore ⁊ mortu⁹ e sine libis ⁊ seqns
accepit illa ⁊ ille mortu⁹ e sine
filio Et t'ci⁹ accepit illa Silr ⁊ oes
vij ⁊ no relinqrut seme ⁊ mor
tui sut Nouissia om̄ mortua e
⁊ illa mlr in resurrcone g° cui⁹ eoꝝ erit
vxor Siquidẽ vij hueꝛut ea vx
ore Et ait illis ihc ffilij scli hui⁹
nubunt ⁊ tradunt ad nupcias Illi
vo qui digni hebunt sclo illo Et
r'r° ex mortuis nq3 nubent neq3
ducet vxores neq3 eni vlt' mori
potuut eq̄les n. anglis st ⁊ fi
lij st dei cu filij sint resurrecconis Quia
no resurgent a mortuis ⁊ moises
ondit secq rubu Sic dt dnm deu
abraham ⁊ deu ysaac ⁊ deu Ia
cob De⁹ aut no e mortuoꝝ sed
viuciu Oms eni viuut ei
Rndentes aut quida scribaꝝ dixert
Magr bene dixisti ⁊ amplius
no audebat eu quicq̄ interrogare
Dixit at ad illos Quo dicunt
xpm filiu dd ee ⁊ ipe dd dicit
i libro psalmoꝝ Dixit dns dno meo
sede a dextris meis Donec pona
inimicos tuos scabellu pedu
tuoꝝ Dauid g° illu dnm vocat
⁊ quo filius ei⁹ e Audiete aut
oi ppło dix discipl suis Attente
a scribis qui volut ambulare
i stolis ⁊ amat salutaciones i
foro ⁊ pmas kathedras i syna
gogis ⁊ pmos discubitus i con

uiuijs qui deuorat domos vidu
aꝝ simulantes longa orōm hij
accipiet dapnacōm maiorem
Respiciens aut vidit eos qui
mittebat munera sua i gazo
philaciu diuites Vidit at ⁊ quada
viduā paupculā mittente duo
era minuta ⁊ dix Uere dico vob
qr vidua hec paup plus q̄ oes misit
Na oms hij ex hundati sibi mi
serut munera dei hec aut ex eo q
dest illi omem victu suu que
huit misit Et quibzda dicentib⁹
de templo q bois lapidib⁹ ⁊ donis
ornatu eet dixit hec que videt⁹
Venient dies i quib⁹ no relinqt'
lapis sup lapide q no destruat'
Interrogauerunt aut illu dicentes Pre
ceptor qn hec erut ⁊ q signu cu
hec fi'i icipiet Qui dixit vidte
ne seducamini Multi n. venient
i noie meo dicentes q ego sum Et
tps appinqbit nolite g° ire post
illos Cu aut audieritis plia ⁊ se
dicoes nolite terreri oz pm hec
fieri sz no du statim finis Tuc di
cebat ill Surget gens contra ge
tem ⁊ regnu adus⁹ regnu ⁊ tre
mot⁹ magni erut p loca ⁊ pe
stilencie ⁊ fames terrores q de
celo ⁊ sig mag erut Sz an hec
omnia iniciet vob manus suas
⁊ psequentes ⁊ tradentes i synago
gis ⁊ custodias trahentes ad reges
⁊ psides pp nom meu Contingent
n. vob i testimonium ponite g° i cor
dib⁹ vris no pmeditari que
admodu respondeat Ego eni dabo vob
os ⁊ sapiam cui no poterit resiste
⁊ contradice oms aduersarij vestri
Trademi aut a parentib⁹ ⁊ fratrib⁹ ⁊
cognatis ⁊ amicis ⁊ morte afficient
ex vob Et eritis odio oib⁹ hoib⁹

propter nomen meum Et capillus de capite
vestro non peribit In paciencia vestra possi
debitis animas vestras Cum autem videritis
circumdari ab exercitu ierusalem tunc sci
tote quia appropinquabit desolacio eius
Tunc qui in iudea sunt fugiant in mon
tes et qui in medio eius sunt discedant
et qui in regionibus non intrent ad eam
quia dies vlcionis hii sunt ut imple
antur omnia que scripta sunt Ve autem
pregnantibus et nutrientibus in illis diebus
Erit enim pressura magna super terram et ira
populo huic et cadent in ore gladii
et captiui ducentur in omnes gentes et
ierusalem calcabitur a gentibus donec
impleantur tempora nacionum Et erunt
signa in sole et luna et stellis et in ter
ris pressura gencium pre confusione
sonitus maris et fluctuum arescen
tibus hominibus pre timore et expectacione
que superuenient vniuerso orbi Nam
virtutes celi mouebuntur Et tunc vi
debunt filium hominis venientem in nu
be cum potestate magna et maiestate
His autem fieri incipientibus respicite
et leuate capita vestra quoniam appropinqua
bit redempcio vestra Et dixit illis
similitudinem videte ficulneam et omnes ar
bores cum iam producunt ex se fruc
tum scitis quoniam prope est estas Ita et vos
cum videritis hec fieri scitote quoniam prope
est regnum dei Amen dico vobis quia
non preteribit generacio hec donec omnia
fiant Celum et terra transibunt verba autem
mea non transibunt Attendite autem
vobis ne forte grauentur corda vestra
in crapula et ebrietate et curis huius
vite et superueniat in vos repentina
dies illa tamquam laqueus enim super
vos veniet in omnes qui sedent
super faciem terre Vigilate itaque
omni tempore orantes ut digni ha
beamini fugere ista omnia que futura
sunt et stare ante filium hominis Erat autem
diebus docens in templo noctibus vero
exiens morabatur in monte qui vocatur
oliueti et omnis populus manicabat ad
eum in templo audire illum xxii

Appropinquabat autem dies festus
azimorum qui dicitur pascha et
querebant principes sacerdotum et scribe quo
modo illum interficerent timebant vero ple
bem Intrauit autem sathanas in iudam
qui cognominabatur scarioth vnum de
xii et abiit et locutus est cum principibus
sacerdotum et magistratibus quemadmodum illum traderet
eis Et gauisi sunt et pacti sunt pecu
niam illi dare et spopondit Et quere
bat oportunitatem ut traderet eum sine
turbis Venit autem dies azimorum in
qua necesse erat occidi pascha et
misit petrum et iohannem dicens Euntes
parate nobis pascha ut manducemus
At illi dixerunt Vbi vis paremus
tibi Et dixit ad eos Ecce introeun
tibus vobis ciuitatem occurret vobis ho
mo quidam amphoram aque portans sequi
mini eum in domum in quam intrat et
dicetis patrifamilias domus Dicit tibi
magister vbi est diuersorium vbi pas
cha cum discipulis meis manducem
Et ipse ostendet vobis cenaculum magnum
stratum et ibi parate Euntes autem inue
nerunt sicut dixit illis et parauerunt pa
scha Et cum facta esset hora discu
buit et xii apostoli cum eo Et ait illis
Desiderio desideraui hoc pascha
manducare vobiscum antequam paciar
Dico autem vobis quia ex hoc non mandu
cabo illud donec impleatur in regno dei
Et accepto calice gracias egit et dixit
Accipite et diuidite inter vos Di
co enim vobis quia non bibam de generacione
vitis donec veniat regnum
dei Et accepto pane gracias egit

fregit et dedit eis dicens hoc est corpus
meum quod pro vobis tradetur hoc facite in meam
commemoracionem Similiter et calicem postquam
cenavit dicens hic est calix novum
testamentum in meo sanguine qui pro vobis
effundetur verumptamen ecce manus tradentis
me mecum est in mensa Et quidem filius
hominis secundum quod diffinitum est vadit verumptamen
ve homini illi per quem tradetur Et ipsi
ceperunt querere inter se quis esset ex eis
qui hoc facturus esset Facta autem est contencio
inter eos quis eorum videretur esse maior
Dixit autem eis Reges gencium domi
nantur eorum et qui potestatem habent super
eos benefici vocantur Vos autem non
sic sed qui maior est in vobis fiat sicut
minor Et qui precessor sicut ministrator
Nam quis maior qui recumbit an qui
ministrat nonne qui recumbit Vos
autem estis qui permansistis mecum in
temptacionibus meis Et ego dispono
vobis sicut disposuit mihi pater meus regnum
ut edatis et bibatis super mensam meam
in regno meo et sedeatis super tronos
iudicantes xii tribus israel Ait autem
dominus symoni Symon ecce satha
nas expetivit vos ut cribraret
sicut triticum Ego autem rogavi pro te
ut non deficiat fides tua Et tu aliquando
conversus confirma fratres tuos Qui
dixit ei Domine tecum paratus sum et in car
cerem et in mortem ire At ille dixit
Dico tibi petre non cantabit hodie
gallus donec ter abneges nosse
me Et dixit eis quando misi vos sine
sacculo et pera et calciamentis numquid
aliquid defuit vobis At illi dixerunt
nichil Dixit ergo eis Sed nunc qui habet
sacculum tollat similiter et peram Et qui
non habet vendat tunicam suam et emat
gladium Dico enim vobis quoniam adhuc
hoc quod scriptum est oportet impleri in me

Et cum iniquis deputatus est Etenim ea
que sunt de me finem habent At illi dixerunt
Domine ecce duo gladii hic At ille
dixit Satis est Et egressus ibat
secundum consuetudinem in montem olivarum Se
cuti sunt autem illum et discipuli Et cum per
venisset ad locum dixit eis Orate ne
intretis in temptacionem Et ipse avulsus est
ab eis quantum iactus est lapidis Et
positis genibus orabat dicens Pater si
vis transfer calicem istum a me Ve
rumptamen non mea voluntas sed tua
fiat Apparuit autem illi angelus de
celo confortans eum Et factus est in
agonia prolixius orabat Et factus
est sudor eius sicut gutte sanguinis
decurrentis in terram Et cum surrexisset
ab oracione et venisset ad discipulos suos
invenit eos dormientes pre tristicia Et ait
illis Quid dormitis Surgite orate
ne intretis in temptacionem Adhuc
eo loquente ecce turba et qui vocabatur
Iudas unus de xii antecedebat eos
Et appropinquavit Ihesu ut oscularetur
eum Ihesus dixit ei Iuda osculo
filium hominis tradis Videntes autem
hii qui circa ipsum erant quod futurum erat futurum
dixerunt ei Domine si percutimus in gladio
Et percussit unus ex illis servum principis
sacerdotum et amputavit auriculam eius
dexteram Respondens autem Ihesus ait Si
nite usque huc Et cum tetigisset
auriculam eius dexteram sanavit eum
Dixit autem ad eos Ihesus qui venerant
ad se principes sacerdotum et magistratus
templi et seniores Quasi ad latro
nem existis cum gladiis et fustibus
cum cottidie vobiscum fuerim in templo
et non extendistis manus in me Sed hec
est hora vestra et potestas tenebrarum
Comprehendentes autem eum duxerunt
ad principem sacerdotum Petrus vero sequebatur

cū alonge. Accēso aūt igni i medio
atrio ⁊ circūsedētib; ill' erat pe
trus i medio eoꝝ. Que cū vidisset
ancilla quedā sedēte ad lumē
⁊ eū fuissz i tuita dix. Et hic cū
illo erat. At ille negauit eū dicens
Mulier nō noui illū. Et p9 pu
sillū ali9 vidēs eū dix. Et tu de
illis es. Petr9 u͛o ait. O homo
nō sum. Et intuallo facto q̄i hore
vni9 ali9 quidā affirmabat dicens
Uere hic cū illo erat. Nā ⁊ galileus
est. Et ait petr9. Homo nescio q̄d
dicis. ⁊ ctinuo adhuc illo loqͥte
gall9 cantauit. Et cōūsus dn̄s
respexit petꝝ. ⁊ recordat9 ē pe
trus v͛bi dn̄i sic dixit qz p̄ius
q̄m gallus cantet ter me negabis
Et egressus foras petrus fleuit
amare. Et viri qui tenebāt ihm
illudebāt ei cedētes eū. ⁊ vela
uerūt eū ⁊ percutiētes faciem eius.
Et interrogabant eū dicētes. Prophe
tiza. quis ē qui te pcussit. Et alia
alia multa blasphemātes. Dice
bant i eū. Et ut fact9 ē dies cō
venerūt seniores plebis ⁊ p̄ncip
sacerdotum ⁊ scribe ⁊ adduxerūt illū i
cōciliū suū dicētes. Si tu es xp̄us
dic nobis. Et ait ill'. Si vobis dixero
nō credetis m̄. Si aūt i terrogauero
nō r̄ndebitis m̄ neqz dimittetis. Ex hoc
aūt erit fili9 hois sedēs a dextris
v͛tutis dei. Dixerūt aūt om̄s. Tu es
ergo filius dei. Qui ait. Uos dicitis
quia ego sum. At illi dixerunt.
Quid adhuc desideratis testimoniū
ipsi eni audiui9 de ore eius. xxiii

Et surgēs oīs multitudo eorū
duxerūt illū ad pylatum.
Ceperūt aūt illū accusare dicētes.
Hunc i venim9 subūtentē gentē
nr̄am. ⁊ p̄hibentē tributa dari
cesari ⁊ dicentē se xp̄m regē esse

Pylat9 aūt interrogauit eū dicēs. Tu
es rex iudeoꝝ. At ille r̄ndēs ait. Tu
dicis. Ait aūt pylat9 ad p̄ncip
sacerdotum ⁊ turbas. Nichil i uenio cause
i hoc hoīe. At illi i valescebant
dicentes. Cōmouet p͛plm docēs per
vniuersam iudeā ⁊ i cipiēs a ga
lilea vsqz huc. Pylat9 autē
audiēs galileā interrogauit si homo
galile9 eēt. Et ut cognouit q̄d de
herodis ptāte eēt remisit eū
ad herodem qui ⁊ ipse ierl'imis erat
hijs dieb9. Herodes aūt viso ihu
gauis9 ē valde erat n. ex multo
tp̄e cupiēs vidē eū eo q̄d audierat
multa de illo ⁊ sp͛abat signū ali
q̄d vidē ab eo fieri. Interrogabat aūt
illū multis s͛monib9 at ille nichil
r̄ndebat illi. Stabāt aūt prin
cipes sacerdotū ⁊ scribe cstanter
accusātes eū. Spreuit aūt illū
herodes cū exercitu suo ⁊ illusit
i dutū veste alba ⁊ remisit ad
pylatū. Et facti sūt amici herodes
⁊ pylat9 i ipa die. Nā antea
inimici erant ad i uicē. Pylat9 aūt
cōuocatis p̄ncipib9 sacerdotū et
magistratib9 plebis dix ad illos.
Obtulistis m̄ hūc hoīem q̄si auer
tentē p͛plm ⁊ ecce ego corā vobis
i terrogans nullam causam i uenio i
hoīe isto. ex hijs i quib9 eum
accusatis. sz neqz herodes. nā remi
sit n̄ ad uos. Et ecce n̄l dignū
morte actū eē ei. Emēdatū ergo
illū dimittā. Necē aūt hēbat di
mittē eis p̄ diē festū vnū. Ex
clamauit aūt simul vniu͛sa turba
dicēs. Tolle hūc ⁊ dimitte nobis
barrabam. Qui erat pp̄ sediciōem
quādam factam i ciuitate ⁊ homicidiū
missus i carcerem. Iteꝝ aūt pylat9

locutus est ad illos volens dimittere ihesum
At illi succlamabant dicentes Cru
cifige crucifige eum Ille autem tercio dixit
ad illos Quid enim mali fecit iste
nullam causam mortis invenio in eo
corripiam ergo eum et dimittam At illi
instabant vocibus magnis postu
lantes ut crucifigeretur et invalesce
bant voces eorum Et pilatus adiu
dicavit fieri peticionem eorum Di
misit autem illis eum qui propter homicidium
et sedicionem missus fuerat in carcerem quem
petebant Ihesum vero tradidit voluntati
eorum Et cum ducerent eum apprehenderunt
Symonem quendam cyrenensem ve
nientem de villa et imposuerunt illi cru
cem portare post ihesum Sequebatur
autem illum multa turba populi et mulierum
que plangebant et lamentabantur eum
Conversus autem ihesus ad illos dixit
Filie iherusalem nolite flere super me sed
super vos ipsas flete et super filios
vestros Quoniam ecce venient dies in
quibus dicent beate steriles et ventres
que non genuerunt et ubera que non lac
taverunt Tunc incipient dicere montibus
cadite super nos et collibus operite nos
Quia si in viridi ligno hec faciunt
in arido quid fiet Ducebantur autem
et alii duo nequam cum eo ut interficerentur
Et postquam venerunt in locum qui voca
batur calvarie ubi crucifixerunt eum
et latrones unum a dextris et alterum a
sinistris Ihesus autem dicebat Pater
dimitte illis quia nesciunt quid faciunt
Dividentes autem vestimenta eius mise
runt sortes Et stabat populus expec
tans et deridebant eum principes sa
cerdotum cum eis dicentes Alios sal
vos fecit se ipsum salvum faciat
si hic est christus dei electus Illudebant

autem ei et milites accedentes et acetum
offerentes illi dicentes Si tu es rex
iudeorum salvum te fac Erat autem
et superscripcio scripta super eum litteris grecis
hebraicis et latinis Hic est ihesus rex
iudeorum Unus autem de hiis qui pen
debant latronibus blasphemabat
eum dicens Si tu es christus salvum fac
temetipsum et nos Respondens autem
alter increpabat eum dicens Neque tu
times deum quia in eadem dampnacione
es Et nos quidem iuste nam digna
factis recipimus hic vero nichil mali
gessit Et dicebat ad ihesum Domine
memento mei cum veneris in regnum
tuum Et dixit illi ihesus Amen dico
tibi hodie mecum eris in paradyso Erat
autem fere hora sexta et tenebre facte sunt
in universa terra usque ad horam nonam
et obscuratus est sol Et velum templi
scissum est in medium Et clamans
voce magna ihesus ait Pater in manus
tuas commendo spiritum meum et hec
dicens expiravit Videns autem Cen
turio quod factum fuerat glorificavit deum
dicens Vere hic homo iustus erat Et omnis
turba eorum qui simul aderant ad spec
taculum et videbant que fiebant percu
cientes pectora sua revertebantur
Stabant autem omnes noti eius a longe
et mulieres que secute eum erant a galy
lea hec videntes Et ecce vir nomine
Ioseph qui erat decurio vir bonus
et iustus Hic non consenserat consilio et
actibus eorum ab arimathia civitate
iudee qui et ipse expectabat reg
num dei Hic accessit ad pylatum et
peciit corpus ihesu et depositum in
volvit in syndone et posuit eum in
monumento exciso in quo nondum quisquam
positus erat Et dies erat paras
ceves et sabbatum illucescebat Sub
secute sunt autem mulieres que cum ipso

uenant de galilea viderunt monumentu
Et quadmodum erat positu corpus eius
et reuertentes parauerunt aromata et
vngeta et sabbto quide siluerunt
sedm mandatum Cap vltio
Una aut sabbati valde di
luculo venerunt ad monimentu
portantes q parauerant aromata
et inuenerunt lapide revolutu a mo
nimento et ingresse no inuenerunt
corpus ihu Et fcm e du mente cos
natere essent de isto Ecce duo viri
steterunt secus illas i veste fulge
ti Cu timerent aut et declinarent
vultu i tra dixerunt ad illas Quid
queritis viuente cu mortuis No
est hic s3 surrexit Recordamini
qualiter locutus e vob cu adhuc i
galilea eet dicens Quia oportet filiu
hois tradi i manus hominu peccatorum
et crucifigi et tercia die resurgere Et re
cordate st verborum eius et regresse
a monimento nunciauerunt hec oia xi et
ceteris omnibus Erat aut maria
magdalene et iohanna et maria iacobi
et cetere q cu eis erant que dicebant
ad apostolos hec et visa st ante illos
sicut deliramenta verba ista et non
credebant illis Petrus aut surgens
cucurrit ad monimentu et procumbens vidit
linthiamina posita sola et abiit
secu mirans qd fcm fuerat ¶
Et ecce duo ex illis ibant ipa die
i castellu qd erat i spacio stadi
orum lx ab iherusalem noie emaus Et
ipi loquebantur adinuice de his
omnibus q acciderant Et fcm est
du fabularentur adinuice et secum
quererent et ipe ihus appropinquans
ibat cu illis Oculi aut eorum tene
bantur ne eu agnoscerent Et ait
ad illos Qui st hii sermones quos
confertis ad inuicem ambulantes et
estis tristes Et respondens vnus cui nomen
Cleophas dixit ei Tu solus peregrinus
es i ierusalem et no cognouisti q facta
st illa his diebus Quibus ille dixit
Que Et dixerunt ei De ihu naza
reno qui fuit vir propheta potens
i opere et sermone cora deo et oi populo
Et quo tradiderunt summi sacerdotes
et principes nri i dampnacionem mortis
et crucifixerunt eu Nos aut sperabamus
qz ipe eet redempturus israel Et nunc
sup hec oia tercia dies e hodie qd hec
facta st Sed et mulieres ex nris terrue
runt nos q ante lucem fuerunt ad monumentu
et no inuento corpore eius venerunt dicentes
se etiam visionem angelorum vidisse
qui dicunt eu viuere Et abierunt
quidam ex nris ad monumentu et ita in
venerunt sicut mulieres dixerunt ipsum
vero no inuenerunt Et ipe dixit ad
eos O stulti et tardi corde ad cre
dendum i oibus q locuti st prophete
None hec oportuit xpm pati et ita i
trare i gloriam sua Et incipiens a
moyse et omnibus prophetis interpreta
batur illis i oibus scripturis q de ipso
erant Et appropinquauerunt castello quo
ibant et ipe se finxit longius ire
et coegerunt illu dicentes Mane
nobiscu dne qm aduesperascit
et inclinata e iam dies Et fcm e cu
recubuerit cu illis accepit panem
et benedixit et fregit et porrigebat
illis Et aperti st oculi eorum et cogno
uerunt eum et ipe euanuit ex ocu
lis eorum et dixerunt adinuicem None
cor nrm ardens erat i nobis
du loqueretur i via et aperiret nobis
scripturas Et surgentes eadem
hora regressi st i ierusalem et inuene
runt congregatos xi et eos qui cu
ipis erant dicentes Quia surrexit
dns vere et apparuit symoni Et ipi
narrabant que gesta erant i via

z quo cognouerūt eū ī fractōe panis
Dū aūt h loquerent ihūs stetit in
medio eoꝝ z dixit eis Pax vob
ego sū nolite timē Cōturbati vō
z cōterriti existimabāt se spm̄ vidē
Et dix eis Quid turbati estis z co
gitacōes ascendūt ī corda vr̄a
Videte man⁹ meas z pedes meos
q ego ipe sum Palpate z videte
q sp̄us carnē z ossa nō hz sic
me videtis hr̄e Et cū h dixisset
ostēdit eis man⁹ z pedes Adhuc
aūt illis nō credētib⁹ z mirantib⁹
p gaudio dix Habetis aliquid hic
q manducet At illi obtulerūt ei
ptē piscis assi z fauū mell Et
cū manducasset corā eis sumēs
reliquias dedit eis z dix ad eos
h sūt vba que locut⁹ sū ad vos
cū adhuc essē vobiscū qm̄ necē
ē impleri oīa q scripta sūt ī lege
moysi z pphis z psalmis de me;
Tūc apuit eis sensū vt itelligerēt
scripturas z dixit eis Qm̄ sic scrip
tū ē z sic opotebat xp̄m pati z
resurgē a mortuis tercia die z p
dicari ī noīe ei⁹ pniam z remis
siōm peccatoꝝ ī oēs gentes in
cipientes ab ierlm̄ Vos aūt testes
estis hoꝝ z ego mitta pmissū
patris mei in vos Vos aūte
sedete ī ciuitate q° adusq ī duamī
virtute ex alto Eduxit aūt eos
foras ī bethaniā z eleuatis
manib⁹ suis bn̄dixit eis Et fcm̄
ē dū bn̄diceret illis recessit ab eis
z ferebat in celū Et ipi adorantes
regressi sūt ī ierlm̄ cū gaudio ma
gno Et erant semp in templo
laudantes et benedicentes deū

Incipit plogus iohanis ewte

Hic ē iohēs ewāgta vn⁹
ex discipulis dei qui virgo
a deo electus ē quē de
nupcijs volentem nu
bere vocauit deus Cui
virginitas ī hoc dupl
testimoniū datur ī ewāº q z p cetis
a deo dilect⁹ dicitur et huic matrē suā
pendens ī cruce comisit dn̄s vt
virgo virginē seruaret Denique ma
nifestus ī ewāº q erat ipe in
corruptibile verbi opus inchoans solus
verbū carnē esse factū esse nec lumen
a tenebris comphēsū fuisse testatur
primū signū ponens q ī nupcijs fecit
dn̄s ostendens q ipe erat vt lege
tib⁹ demonstraret q vbi dn̄s inuita
tus ē deficere nupciaꝝ vinū debe
bat vt z veteribus inmutatis noua
omīa q a xp̄o istituunt appareant
Hoc aūt ewāngm scripsit ī asya p⁹
ea qm̄ ī pathmos insula apoka
lipsim scripserat vt cui ī pn° cano
nis incorruptibile pricipium pnotat
ī genesi ei z incorruptibilis finis p
virginē ī apocalipsi redderet dicēte
xp̄o iohēs Ego sum alpha z o
Et hic ē iohēs qui sciēs supuenis
se diē recessus sui conuocatis
suis discipulis ī epheso p multa sig
na exprimēta pmens xp̄m desce
dens ī defossum sepulture sue
locū facta orōne posit⁹ ē ad pa
tres suos tam extraneus a do
lore mortis quā a corruptōe carnis
inuenit alienus tn̄ post oēs scrip
sit ewāngm z hoc virgini debebat
Quoꝝ tn̄ vl scriptoꝝ tpis dispo
sitio vl librorū ordinatio deo a
nobis p singula non exponit
vt sciendi desiderio collocato et
querentib⁹ fructus laboris z deo ma
gisteriū doctrina seruetur zc

In principio erat vbu ⁊ vbu erat a
put deu. ⁊ de9 erat vbu. h erat i
pnᵒ aput deu. oia fca st ⁊ sine
ipo fcm e nl. qd fcm e i ipo vita
erat ⁊ vita erat lux hom ⁊ lux
i tenebris lucet ⁊ tenebre ea no co
phenderut. Fuit ho miss9 a deo
cui nom erat iohes. Hic venit i
testiom ut testiom phibet de
lume. vt oes crederet p illu. No
erat ille lux. sz ut testiom phibet
de lume. Erat lux va q illuiat oes
hoiem veniete i hūc mudu. In
mudo erat ⁊ mud9 p ipm fcus e
⁊ mud9 eu no cognouit. In ppia
venit ⁊ sui eu no receprut. Quot
qt aut receprut eu dedit eis pta
tem filios dei fi. hijs qui credut
i noie eius. Qui no ex sanguinib9
neqȝ ex volutate carnis. neqȝ ex
volutate viri. sz ex deo nati sunt
Et vbu caro fcm ē ⁊ hitauit i no
bis. Et vidim9 glam ei9 glam q̄i
vnigeniti a pre. plenu gra et
veritate. Iohes phibet testiom
de ipo ⁊ clamat dices. Hic ē que
dixi qui pt9 me venturus ē. ante
me fcus e qz prior me erat. Et
de plenitudine ei9 nos oēs accepim9
gram p gra. Quia lex p moysen
data e. gra aut ⁊ vitas p ihm
xpm fca e. Deu nemo vidit vn
qua. vnigenit9 fili9 qui ē i sinu
pris ipe enarrauit. Et hoc e testiom
iohannis qn miserunt iudei ab ierō
solimis sacerdotes ⁊ leuitas ad
eu ut iterrogaret eu. Tu qs es
Et cofess9 e ⁊ no negauit. Et co
fessus e qz no sum ego xp̄s. Et i
terrogauit eu. Quid g. helias
es tu. Et dixit no sum. Ppha es
tu. Et rndit. Non. Dixerunt g ei
Quis es ut rnsu dem9 hijs qui

miserunt nos. Quid dicis de te ipo.
ait. Ego vox clamatis i deserto diri
gite via dni. Sicut dixit ysaias ppha
Et qui missi fuerant erat ex pha
riseis. Et iterrogauerut ⁊ dixerut
ei. Quid g baptizas si tu no es
xps neqȝ helias neqȝ ppha. Re
spondit eis iohes dices. Ego baptiso in
aqua. Medi9 aut vrm stetit q
vos nescitis. ipe e qui p9 me ve
turus e. qui an me fcus e. Cui9
ego no su dign9 ut solua cor
rigia calciamti ei9. Hec i bethania
fca st trans iordane vbi erat
iohes baptisans. Altera aut die
vidit iohes ihm veniete ad se ⁊
ait. Ecce agn9 dei ecce qui tollit
pcta mudi. Hic e de quo dixi p9
me venit vir qui an me fcus
ē. qz prior me erat ⁊ ego nesciebā
eu. Sz ut maifestaretur i israhel
ppterea ego veni i aqua baptizas
⁊ testiom phibuit iohes dices.
Quia vidi spm descendete q̄i co
lumba de celo ⁊ manete sup eu
⁊ ego nesciebā eu. Sz qui misit
me baptizare i aqua ille m dixit
Sup que videris spm descendete
⁊ manetem sup eu hic ē q bab
tisat i spu sco. Et ego vidi ⁊ tes
timoniu phibui qz hic e fili9 dei
Altera aut die iterum stabat io
hannes ⁊ ex discipulis ei9 duo. Et
respiciens ihm ambulatem dicit
Ecce agn9 dei. Et audierut eu duo
discipuli loquete ⁊ secuti st ihm
Conuers9 aut ihus ⁊ videns eos
sequetes se dicit eis. Quid queritis. Qui
dixerut ei. Rabi qd dicit i(n)terptatum
magr vbi habitas. Dicit eis ihus
venite ⁊ videte. Venerunt g ⁊ vi
derut vbi maneret ⁊ manserut i
die illo. hora aut erat q̄i decima

Erat aut andreas fr' symois pet
Unus ex duob qui audierat a iohe
et secuti fuerant eu Inuenit hic p'mu fre̅m
suu symone et d' ei Inuenim' messi
am q e int'ptatu xps et adduxit eu
ad ihm Intuit' aut ihs eu dix Tu
es symo fili' iohanna tu vocabis
cephas q int'ptat' petr' In crastinu
aut voluit exire i galilea et invet
philippu et d' ei ihs Sequere me
Erat aut philipp' a bethsayda ciuitate
andree et petri Inuenit philipp'
nathanael et d' ei que scripsit moy
ses i lege et p'phe i venim' ihm fi
liu ioseph a nazareth Et dixit
ei nathanael a nazareth pt ad
bonu ee Dicit ei philipp' veni et
vide Vidit ihs nathanael veni
ente ad se et dicit de eo Ecce vere
israhelita i quo dol' no e Dicit ei
Nathanael vn me nosti Rndit
ihs et dix ei p'usq te philippus
te vocaret cu ees sub ficu vi
di te Rndit ei nathanael et dicit ei
Rabi tu es fili' dei tu es rex isrl
Rndit ihs et dix ei q'a dixi t
vidi te sub ficu credis maius his
videbis et dixit eis Amen amen di
co vob q videbit celu aptu et
angelos dei ascendentes et descendentes
sup filiu hominis Cap scdm

Et die tercio nupcie fce st i cha
na galilee et erat mr ihu
ibi vocat' aut e ibi ihs et disci
pli ei' ad nupcias Et deficiete vino
d' mr ihu ad eu Vinu no hnt
Et d' ei ihs Q'd m' et t' e mulier
no du venit hora mea Dicit mr
ei' ministris Q'dcuq dixit vobis
facite Erat aut ibi lapidee y
drie sex posite s'm purificacoz
iudeoz capientes singli metre
tas binas vl trinas Dicit eis ihs
Implete ydrias aqua et impleuerunt eas
vsq ad summu Et d' eis ihs haurite
nunc et ferte archit'clino Et tulerunt Vt
aut gustauit archit'clin' aqua vinu
factam et no sciebat vn eet ministri
aut sciebant qui hauserant aqua
vocat sponsu archit'clin' et dixit ei
Omis ho p'mu ponit bonu
vinu po' et cu i ebriati fuerit tuc
id q deterius e Tu aut seruasti vinu
bonu vsq adhuc Hoc fecit ini
ciu signoz ihs i chana galilee et mani
festauit gliam sua et crediderunt i
eu discipli ei' Post h descendit
i capharnau ipe et mr ei' et fres
ei' et discipli ei' et ibi manserunt no mul
tis diebus Et ppe erat pascha iu
deoz Et ascendit ihs ierusalem
et inuenit i templo vendentes oues
et boues et columbas et nummularios
sedentes et cu fecisset qi flagellu
de funiculis omes eiecit de templo
oues q' et boues et nummularioz
effudit es et mensas subuertit et his
qui columbas vendebat dix Au
ferte ista hinc et nolite face domu
pris mei domu negociacionis
Recordati st vo discipli ei' q scptu
e Zel' dom' tue comedit me Re
sponderut g' iudei et dixerut ei Qd
signu ondis nob q h facis Rndit
ihs et dix eis Soluite templu
hoc et i trib' dieb' resuscitabo illud
Dixerunt g' iudei Qadraginta
et sex annis edificatu e templu
hoc et tu i trib' dieb' excitabis illud
Ille aut dicebat de templo corporis
sui Cu g' resurrexisset a mortuis
tunc recordati st discipli ei' q
h dicebat de corpe suo et credi
derut scripture et smoni q dixit
eis ihs Cu aut eet ierlmis i
pascha i die festo multi credi

dERunt in noie ei9 videtes sig̃ ei9 q
faciebat. Jpe aut ihc no c̄debat
semz ipm eis eo q ipe noss; oes
z q opus ei no erat ut qs tes
timoniu phibet de hoie. ipe em
sciebat quid eet i homine. iijo

ERat aut homo ex phariseis
nicodem9 noie pnceps iu
deo4 h9 venit ad ihm nocte z
dixit ei. Rabi z scim9 q a deo ve
nisti mgr. Nemo n. pt h signa
face q tu fac n fuit de9 cu eo.
Rñt ihus z dix ei. Ame ame dico
t. nisi quis renat9 fuit denuo n
pt vide regnu dei. Dt ad eum
nycodem9 q'o pt ho nasci cu
sit senex. nuq'd pt i ventrem
mris sue itm i trae z renasci.
Rñt ihus. Ame ame dico t. Nisi qs
renat9 fuit ex aqua z sp̃u sco
no pt i troie i regnu dei. Q'd
natu e ex carne caro e z q na
tu e ex sp̃u sco sp̃us e. No mi
reris q dixi t. oz nos nasci denuo
Sp̃us ubi vult spirat z voce eius
audis s; nescis vn veniat a'q va
dat. Sic e oïs qui nat9 e ex sp̃u
Rñdit nicodem9 z dix ei. q'o pnt
h fi. Rñdit ihc z dix ei. Tu es
mgr i isrl z h ignoras. Ame ame
dico t. q nos q scim9 loqm' z q
vidim9 testam' z testio' nrm no
accipits. Si trena dixi vob z no
creditis. q'o si dixo vob celestia
credetis. Et nemo ascedit i celu nisi
q de celo descedit fili9 hois qui
e i celo. Et sic moyses exaltavit
spete i deserto ita exaltari opz
filiu hois ut ois q credit i ipm
no peat s; habeat vitam etnam.
Sic ein de9 dilexit mundu
ut filiu suu vnigenitu daret ut
omnis qui c̄dit i eu no peat

s; habeat vita etna. No ei misit de9
filiu suu i mundu ut iudicz mund
s; ut salve' mud9 p ipm. Q'u c̄dit
i eu no iudica'. Q'ui aut n c̄dit
ia iudicat9 e q no c̄dit i noie
vnigeniti fili dei. H' e aut iudicm
q lux venit i mundu z dilexerunt
hoies magis tenebras q luce. erat
n. opa eo4 mala. Omis n. qui
male agit odit luce z no venit
ad luce ut no arguat' opa ei9
Q'ui aut facit vitate venit ad
luce ut manifestet' opa ei9 q i
deo st facta. Post h venit ihus
z discipli ei9 i iudea tra z illic demo
rabat' cu eis z baptisabat. Erat
aut Johes baptisas i ennon
iux Salym. q aq multe erat
illic z veniebat ad eu hoies z
baptisabat'. No du n. missus
fuat i carcerem iohes. Facta e i' qo
exdiscipl Johis cu iudeis de puri
ficatoe z venit ad iohez z dixerut
ei. Rabi qui erat tecu tras iorda
ne cui testio' phibuisti ecce
hic baptizat z oms veniut ad
eu. Rñdit iohes z dix. Non pt
homo accipe quicq n fuit ei da
tu de celo. Jpi vos m testimoiu
phibebits q dixim q ego no su
xpc. S; q miss9 sum an illum.
Q'ui h; sponsa spos9 e. Amic9
at spos' qui stat z audit eu gau
dio gaudz p' voce sposi. Hoc
g' gaudiu meu impletu e. Jllu
oz c̄sce me at minui. Q'ui desur
su venit sup oms e. Q'ui e de
tra de tra lo'. Q'ui de celo venit
sup os e. Et q vidit z audivit h'
testa' z testiom ei nemo accepit.
Q'ui aut accepit ei9 testiomu
signa't q verax e. Q'ue n. mi
sit de9 vba di lo'. No n. ad mesu
ram dat de9 sp̃m. Pr diligit filiu

z oia dedit i manu ei9 Qui credit
i filiu h3 vita etna Qui at i cre
dulis e filio no videbit vita s3 ira
dei manet sup eum Cap iiij
Ut g° cognovit ihus qz audi
erunt pharisei qz ihus plures
discipulos facit z baptizabat q̃
Johes quq̃ ihus no bapti3
3 disci ei9 reliquit iudea z abiit
iteru i galilea Oportebat aut eum
trãsire p media samaria Venit
g° ihus i ciuitate samarie q dr Sychar
iux° pdiu qd dedit Jacob fio suo
Joseph Erat aut ibi fons Jacob
Ihs g° fatigatus ex itinere sedebat
sic sup fonte Hora aut erat qi
sexta Venit mlr de samaria hau
rire aqua Dicit ei ihus da m bibere
Discipli aut ei9 abierant i ciuitate ut
cibos emerent Dicit ergo ei mlr
illa samaritana Quo tu iudeus
cu sis bibe a me poscis que su mlr
samaritana No ei g° vtunt iudei
samaritanis Rndit ihc z dix ei
Si scires donu dei z quis e q dt
tibi da m bibere tu forsitan peciss
ses ab eo z dedisset t aqua viua
Dicit ei mlr Dne nqz i quo hau
rias hes z puteus altus e Vn g°
hes aqua viua Nuq tu maior
es patre nro Jacob qui dedit nob
puteu istu z ipe ex eo bibit et
filii ei9 z pecora ei9 Rndit ihs z dix
ei Ois q bibit ex aqua hac sitiet
iteru q aut bibit ex aq qua ego
dabo ei no sitiet i etnu Sz aq
q ego dabo ei fiet i eo fons aq
salientis i vita etna Dix ad eum
mlr Dne da m hac aqua ut non
sitiam nqz veniam huc haurire Dt
ei ihc Vade z voca viru tuu et
veni huc Rndit mlr z dix No ha
beo viru Dixit ei ihus Bene
dixisti qz no hēo viru Dixit ei ihs
Quinq viros huisti z eu que nuc
hes no e vir tuus hc vē dixisti Dt
ei mlr Dne video qz pphta es tu
Patres nri i monte hc adorauerunt et
vos iudei dicitis qz ierlimis e locus
ubi adorare oz Dicit ei ihs Mlr
crede m qz venit hora qn nc i mo
te hc nqz ierlimis adorabitis prem
Vos adoratis qd nescitis Nos ado
ramus qd scimus qz salus ex iudeis
e Sz venit hora z nuc e qn veri
adoratores adorabunt prem in
spu z ueritate Na z pr tales diligit
qui adorent eu Et eos qui adorant
eu i spu z ueritate oz adorare Sps
e deus Dicit ei mlr Scio qz messi
as venit qui dr xps Cu g° venit ille
nunciabit nobis oia Dicit ei ihs
Ego su qui loquor tecu Et continuo
venerunt discipli eius z mirabant qd cu
mliere loquebatr Nemo tn dix ei Quid
queris aut qd loqris cu ea Reliquit g°
ydria mlr sua z abiit i ciuitate
z dicit ill hoibus Venite z videte
hoiem qui dixit m omnia quecuqz
feci Nuq ipe e xps Et exierunt de
ciuitate z veniebant ad eu Interea et
rogabant eu discipli ei9 dicentes Rabi
manduca Ille at dix eis Ego cibu
hēo manducare qd vos nescitis
Dicebat g° discipli ad inuice Nuq
aliquis attulit ei manducare Dicit
eis ihc Meus cibus e ut faciam volute
ei9 qui misit me ut pficiam opus
ei9 Nonne vos dicitis qd adhuc iiij°r
menses st z messis venit Ecce dico
vobis leuate oculos vros z videte
regiones qm albe st ia ad messe
Et qui metit mercede accipit z co
gregat fructu in vita etna Ut
z qui seminat simul gaudeat z q metit
In hoc eni e verbu verum qz alius e

qui seminat et alius qui metet. Ego vos
misi metere quod vos non laborastis alii
laboraverunt et vos in labores eorum in
troistis. Ex civitate autem illa multi crediderunt
in eum Samaritanorum propter verbum mulieris
testimonium perhibentis quia dixit michi omnia
quecumque feci. Cum venisset ergo ad eum
Samaritani rogaverunt eum ut ibi
maneret. Et mansit ibi duos dies et
multo plures crediderunt propter sermonem eius.
Et mulieri dicebant quia iam non propter loque
lam tuam credimus, ipsi enim audivimus
et scimus quia hic est vere salvator mundi.
Post duos autem dies exiit inde et abiit
in galileam. Ipse enim ihesus testimonium perhi
buit quia propheta in sua patria honorem
non habet. Cum ergo venisset in galileam
receperunt eum galilei cum omnia vidissent
que fecerat iherosolimis in die festo. Et ipsi
enim venerant ad diem festum. Venit
ergo iterum in chana galilee ubi fecit
aquam vinum. Et erat quidam re
gulus cuius filius infirmabatur capharna
um. Hic cum audisset quia ihesus adveni
ret a iudea in galileam abiit ad eum
et rogabat eum ut descenderet et sana
ret filium eius. Incipiebat enim mori.
Dixit ergo ihesus ad eum Nisi signa et
prodigia videritis non creditis. Dixit
regulus Domine descende priusquam mo
riatur filius meus. Dicit ei ihesus vade
filius tuus vivit. Credidit homo sermoni
quem dixit ei ihesus et ibat. Iam autem eo
descendente servi occurrerunt ei et nunci
averunt dicentes quia filius eius viveret. Interro
gabat ergo horam ab eis in qua melius
habuerat. Et dixerunt ei quia heri hora
septima reliquit eum febris. Cogno
vit ergo pater quia illa hora erat in qua
dixit ei ihesus filius tuus vivit. Et cre
didit ipse et domus eius tota. Hoc iterum
secundum signum fecit ihesus cum venisset
a iudea in galileam. cap quintum

Post hec erat dies festus iudeorum
et ascendit ihesus iherosolimam. Erat
autem iherosolimis probatica piscina que
cognominabatur hebraice bethsay
da quinque porticus habens. In hiis
iacebat multitudo magna languencium
cecorum claudorum aridorum expectancium
aque motum. Angelus autem domini secundum tempus
descendebat in piscinam et movebatur
aqua. Et qui prior descendebat in
piscinam post motum aque sanus
fiebat a quacumque detinebatur infir
mitate. Erat autem quidam homo ibi
triginta et octo annos in infirmitate
sua. Hunc cum vidisset ihesus iacentem
et cognovisset quia multum iam tempus haberet
Dicit ei Vis sanus fieri. Respondit ei lang
uidus Domine hominem non habeo ut cum
turbata fuerit aqua mittat me in
piscinam. Dum venio enim ego alius
ante me descendit. Dicit ei ihesus
Surge tolle grabatum tuum et
ambula. Et statim sanus factus est
homo et sustulit grabatum suum et am
bulabat. Erat autem sabbatum in illa
die. Dicebant ergo iudei illi qui
sanus fuerat factus sabbatum est non licet
tibi tollere grabatum tuum. Respondit
eis. Qui me sanum fecit ille michi dixit
Tolle grabatum tuum vade et am
bula. Interrogaverunt ergo eum Quis
est ergo ille homo qui dixit tibi tolle grabatum
tuum et ambula. Hic autem qui sanus
fuerat effectus nesciebat quis esset.
Ihesus autem declinavit a turba consti
tuta in loco. Postea invenit eum ihesus
in templo et dixit illi Ecce sanus
factus es iam noli peccare ne deterius
aliquid tibi contingat. Abiit ille homo et
nunciavit iudeis quia ihesus esset
qui fecit eum sanum. Propterea perse
quebantur ihesum iudei quia hec faciebat
in sabbato. Ihesus autem respondit eis. Pater

mei vsqz m° opat' z ego opor' ppca
g° mag' quebat eu iudei iutficre q
no solu solvebat sab'm sz patrem
suu dicebat deu eqlem se facies
deo Rndit itaqz ihus z dixit eis.
Amē am dico vob no pt fi9 qcqm
a se face nisi q viderit prem suu
facientē Quecuqz n. ille fecit h
z filius silr facit. Pr ei diligit fi
liu z oia demrat ei q ipe facit
z maiora his demrabit opa ut
vos miremini ¶ Sicut ei pr susci
tat mortuos z vivificat sic z fi9
quos vult vivificat Neqz n. pr
iudicat quēqz sz oe iudiciu dedit fi°
ut oms honorificet fi'm sicut z
honorificat prem Qui n. non
honorificat filiu no honorificat
prem qui misit illu Amē am
dico vob qz q vbu meu audit
z credit ei q misit me. hz vitā
etna z i iudiciu no venit sz trāsit
de morte ad vitam ¶ Amē amē
dico vob. qz venit hō z nūc ē q
mortui audiet voce filij dei z qui
audierint vivet Sic ei pr ht
vita i semetipo z ptate dedit ei
iudiciu face qz fi9 hois ē Nolite
mirari hc qz venit hō q oes qui
i monumtis st audiet voce filij dei
Et pcedent hij qui bona fecerunt
i resurre vite Qui vo mala egerunt
i resurre iudicij Non possum amē
ipo ego qcqm face sz sicut audio
iudico z iudiciu meu iustum est
qz no quero volu'te mea sed
volu'te ei9 qui misit me patris
Si ego testio'm phibeo de meipo
testio'm meu no ē verum Alius ē
qui testio'm phibet de me Et
scio qz verum est testio'm ei9 q
phibz de me Vos misistis ad
Johem z testio'm phibuit veri

Ego aut testio'm no accipio ab hoie
sz hc dico ut vos salvi sitis Il
le erat lucerna ardes vos at nolu
istis exultare ad hora i luce eius
Ego aut habeo testio'm maius Johe
Opa eni q dedit m pr ut pficia
ea ipa opa q ego facio
testio'm phibent de me q pat'
misit me z qui misit me pat'
ipe phibuit testio'm de me neqz
eni voce eius unq audistis neqz
specie ei9 vidistis z vbu ei9 no
hetis i vob manes q que misit
ille huic no creditis vos Scrutamini
scripturas qz vos putatis i ipis vi
tam etna hre z ille st q testio'm
phibent de me z no vultis venire
ad me ut vitā hēatis Claritate
ab hoibus no accipio sz cognovi
vos q dilectio'm dei no hetis i vo
bis. Ego veni i noie pris mei z
no accepistis me Si alius venit i
noie suo illu accipietis Quo vos
ptis crede qz gloriam ab i ivicē recipi
tis Et gloriam q a solo deo ē no q
ritis Nolite putare qz ego accusa
turus sim vos apud prem Est qui
accusat vos moyses i quo vos
speratis Si n. vos crederetis moysi
crederetis forsitan z mi de me eni
ille scripsit Si aut illi9 litris non
creditis quo vbis meis creditis vj
Post hc abiit Ihus trāsmare
galilee q ē tyberiadis z
seqbat' eu multitudo mag' qz vide
bant signa q faciebat sup his
q i firmabat' Abiit g° ihus i mo
tem z ibi sedebat cu discipulis suis.
Erat aut pxi'm pascha dies fe
stus iudeoru Cu sublevasset g°
oculos ihus z vidisset qz multitudo
maxia venit ad eu. Dicit ad philippu

Vnde ememus panes ut hi manducent
hoc autem dicebat temptans eum. ipse enim
sciebat quid esset facturus. Respondit ei philip
pus ducentorum denariorum panes non
sufficiunt eis ut unusquisque modicum
quid accipiat. Dicit ei unus ex discipulis eius
Andreas frater symonis petri. Est puer
hic unus qui habet quinque panes ordi
aceos et duos pisces. Sed hec quid sunt
inter tantos. Dixit ergo ihesus facite ho
mines discumbere. Erat autem fenum mul
tum in loco. discubuerunt ergo viri numero quasi
quinque milia. Accepit ergo ihesus pa
nes. Et cum gratias egisset distribuit
discumbentibus. Similiter et ex piscibus
quantum volebant. Vt autem impleti
sunt dixit discipulis. Colligite que supe
raverunt fragmenta ne pereant. Colle
gerunt ergo et impleverunt xij cophinos
fragmentorum ex quinque panibus ordi
aceis et duobus piscibus que superfue
runt hijs qui manducaverant. Illi ergo
homines cum vidissent quod fecerat signum
dicebant quia hic est vere propheta qui ve
turus est in mundum. Ihesus ergo cum cogno
visset quia venturi essent ut raperent eum
et facerent eum regem fugit iterum in
montem ipse solus. Vt autem sero factum
esset descenderunt discipuli eius ad mare.
Et cum ascendissent navim venerunt
trans mare in capharnaum. Et tenebre
iam facte erant et non venerat ad eos
ihesus. Mare autem vento magno
flante exurgebat. Cum remigas
sent ergo quasi stadia xxv quinque aut
xxx vident ihesum ambulantem
supra mare et proximum navi fieri et timu
erunt. Ille autem dixit eis Ego sum
nolite timere. Voluerunt ergo eum accipere
in navim et statim navis fuit ad terram
ad quam ibant. Altera autem die turba que
stabat trans mare vidit quia navi
cula alia non erat ibi nisi una. Et
quia non introisset cum discipulis suis ihesus

in navem sed soli discipuli eius abiissent. Alie
vero supervenerunt naves a tyberiade
iuxta locum ubi manducaverant panem
gratias agentes deo. Cum ergo vidisset
turba quia ihesus non esset ibi neque discipuli
eius ascenderunt in naviculas. Et venerunt
kapharnaum querentes ihesum. Et cum
invenissent eum trans mare dixerunt
ei Rabi quando huc venisti. Respondit
eis ihesus et dixit Amen amen dico vobis
queritis me non quia vidistis signa sed quia
ex panibus manducastis et saturati estis.
Operamini non cibum qui perit sed qui
permanet in vitam eternam quem filius
hominis dabit vobis. Hunc enim pater nobis
signavit deus. Dixerunt ergo ad eum
Quid faciemus ut operemur opera bona dei
Respondit ihesus et dixit eis Hoc est opus dei
bonum ut credatis in eum quem misit ille.
Dixerunt ergo ei Quod ergo tu facis
signum ut videamus et credamus tibi
quid operaris. Patres nostri manna man
ducaverunt in deserto sicut scriptum est Pa
nem de celo dedit eis manducare.
Dixit ergo eis ihesus Amen amen dico vobis
Non moyses dedit vobis panem
de celo sed pater meus dat vobis panem
de celo verum. Panis vere est qui de
celo descendit et dabit vitam
mundo. Dixerunt ergo ad eum Domine semper
da nobis panem hunc. Dixit autem eis
ihesus Ego sum panis vite qui venit
ad me non esuriet et qui credit
in me non sitiet umquam. Sed dixi vo
bis quia et vidistis me et non credidistis.
Omne quod dat mihi pater ad me veniet
et eum qui venit ad me non eiciam foras
quia descendi de celo non ut faciam
voluntatem meam sed voluntatem eius qui misit
me. Hec est autem voluntas eius qui mi
sit me patris ut omne quod dedit mihi
pater non perdam ex eo sed resuscitem
illud in novissimo die. Hec enim voluntas
patris mei qui misit me ut omnis

qui videt et credit in eu heat vitam
eternam Et ego resuscitabo eu in no
vissimo die. Murmurabat ergo
iudei de illo q dix Ego su panis
vivus qui de celo descendi Et dicebat
Nonne hic e ihus filius Ioseph cui
nos novimus patrem et matrem Quo g°
dicit hic q de celo descendit Rndit g°
ihs et dixit Nolite murmurare in invi
cem Nemo pt venire ad me nisi
pr q misit me traxerit illu Et ego
resuscitabo eu in novissimo die Est scrip
tu i pphis et erunt omnes docibiles
dei Omnis qui audivit a pre et didicit
venit ad me Non q patrem vidit qs
quam nisi is qui a deo e hic vidit prem
Amen amen dico vob Qui credit i me
het vita etna Ego su panis vite
pres vri manducaverunt mana in
deserto et mortui st Hic e panis
de celo descendens ut siqs ex ipso
manducaverit no moriatur Ego sum
panis vivus qui de celo descendi
Siqs manducaverit ex hoc pane vi
vet i etnm Et panis que ego dabo
caro mea e pro mundi vita Litigabant
g° iudei ad invice dicentes Quo pt
hic dare nob carne sua ad mandu
candu Dix g° eis ihus Amen amen
dico vob Nisi manducaveritis carne
filii hois et biberitis ei sanguine no
habebitis vita i vob Qui manducat
mea carne et bibit meu sanguine het
vita etna et ego resuscitabo eu i
novissimo die Caro enim mea vere
cibus et sanguis meus vere e potus Qui
manducat mea carne et bibit meum
sanguinem i me manet et ego i illo Sicut
misit me vivens pr et ego vivo pp
prem Et qui manducat me ipse
vivit pp me Hic e panis qui de
celo descendit Non sicut pres vri ma
ducaverunt mana i deserto et mortui
sunt Qui manducat hunc panem
vivet i etnm Hec dix i synagoga
docens i capharnaum Multi g° audientes
ex discipulis ei dixerunt Durus e hic sermo
quis pt eu audire Sciens at ihus
apud semetipsum q murmurarent de hoc
discipuli ei dix eis Hoc vos scandalizat
Si g° videritis filiu hominis ascendentem
ubi erat prius Spus e qui vivificat
caro no pdest qcqua Vba q ego
locutus su vob spus et vita st Sz
st quida ex vob qui no credunt Scie
bat g° ab initio ihus qui essent no cre
dentes et qs traditurus eu esset Et dice
bat Ppterea dixi vob q nemo pt
venire ad me nisi fuerit ei datu a pre
meo Et hic multi discipulorum ei abie
runt retro et ia cu illo no ambulabant
Dixit g° ihus ad xii Nunqd vultis
et vos abire Rndit g° ei symon petr Dne
ad que ibimus vba vite etne hes Et
nos credimus et cognovimus q tu es xpc
filius dei Rndit g° ihus eis Nonne
ego vos xii elegi Et ex vob unus
dyabolus e Dicebat at de iuda symo
nis scariothis Et erat n hic traditu
rus eu cu esset unus ex xii. Cap vii

Post hec at ambulabat ihs
i galilea no n volebat in
iudea ambulare q querebat eu iu
dei interficere Erat aut i pximo dies
festus iudeorum scenophegia Dixerunt
aut ad eu fres ei Transi hinc et va
de i iudea ut et discipuli tui videant
opa tua q facis Nemo quippe i oc
culto aliqd facit et querit ipse i pa
la ee Si hec facis manifesta te ipm
mundo Nec ei fres ei credebant i eu
Dicit g° eis ihus Tempus meu non
du advenit tps aut vrm sep est
paratu No pt vos odisse mundus
me at odit q ego testimoniu phibeo
de illo q opa ei mala st Vos as
cendite ad die festu hunc ego aut
no ascenda ad diem festu istu quia
tps meu no du impletu e Hec cu
dixisset ihus ipe mansit i galilea
Ut aut ascenderunt fres ei tunc et ipe

ascendit ad diem festum non manifeste sed quasi in
occulto. Iudei ergo querebant eum in die fe-
sto et dicebant ubi est ille. Et murmur
multus erat de illo in turba. Quidam enim
dicebant quia bonus est. Alij autem dicebant
Non, sed seducit turbas. Nemo tamen palam
loquebatur de illo propter metum iudeorum.
Iam autem die festo mediante et
tunc ascendit ihesus in templum docebat.
Et mirabantur iudei dicentes Quomodo
hic litteras scit cum non didicerit. Respondit
eis ihesus et dixit Mea doctrina non
est mea sed eius qui misit me. Siquis
voluerit voluntatem eius facere cognoscet
ex doctrina utrum ex deo sit an ego
a meipso loquar. Qui a semetipso loquitur
et gloriam propriam querit hic mendax est. Qui
autem querit gloriam eius qui misit illum
hic verax est et iniusticia in illo non est.
Nonne moyses dedit vobis legem
et nemo ex vobis facit legem. Quid me
queritis interficere. Respondit turba et dixit
Demonium habes. quis te querit interficere.
Respondit ihesus et dixit eis. Unum opus
feci et omnes miramini. Propterea moy-
ses dedit vobis circumcisionem non quia
ex deo est sed ex patribus. Et in sabbato
circumciditis hominem. Si circumcisionem ac-
cipit homo in sabbato ut non solvatur
lex moysi, michi indignamini quia
totum hominem salvum feci in sabbato.
Nolite iudicare secundum faciem sed iustum
iudicium iudicate. Dicebant ergo quidam
ex ierosolimis. Nonne hic est quem iudei
querunt interficere. et ecce palam loquitur
et nichil ei dicunt. Numquid vere cognoverunt
principes quia hic est christus. Sed hunc scimus
unde sit. christus autem cum venerit nemo
scit unde sit. Clamabat ergo ihesus
in templo docens et dicens. Et me sci-
tis et unde sim scitis. et a me ipso non
veni, sed est verus qui misit me quem
vos nescitis. Ego autem scio eum. Et
si dixero quia nescio eum ero similis

vobis mendax. Sed scio eum quia ab ipso
sum et ipse me misit. Querebant ergo eum
apprehendere. quidam et nemo misit in illum
manus quia nondum venerat hora eius.
De turba autem multi crediderunt in
eum et dicebant christus cum venerit num-
quid plura signa faciet quam que hic facit.
Audierunt pharisei turbam murmurantem
de illo hec. Et miserunt principes et
pharisei ministros ut apprehenderent eum. Dixit
ergo eis ihesus. Adhuc modicum tempus
vobiscum sum et vado ad patrem qui
misit me. Queritis me et non inveni-
etis et ubi ego sum vos non potestis ve-
nire. Dixerunt ergo iudei ad semet-
ipsos. Quo hic iturus est quia non in-
veniemus eum. Numquid in dispersionem gentium
iturus est et docturus gentes. Quis est
hic sermo quem dixit. queritis me et non
invenietis et ubi sum ego vos non
potestis venire. In novissimo autem
die magno festivitatis stabat ihesus
et clamabat dicens. Siquis sitit veniat
ad me et bibat. Qui credit in me
sicut dicit scriptura flumina de ventre eius
fluent aque vive. Hoc autem dixit de
spiritu sancto quem accepturi erant cre-
dentes in eum. Nondum enim erat spi-
ritus datus quia ihesus nondum fuerat
glorificatus. Ex illa ergo turba cum
audissent hos sermones eius dicebant
multi hic est vere propheta. Alij dicebant
hic est christus. Quidam autem dicebant Num-
quid a galilea venit christus. Nonne scrip-
tura dicit quia ex semine david et a beth-
lehem castello ubi erat david
venit christus. Dissensio itaque facta est
in turba propter ipsum. Quidam autem ex ipsis
volebant ipsum apprehendere. sed nemo
misit super eum manus. Venerunt ergo
ministri ad pontifices et phariseos.
et dixerunt eis illi. Quare non adduxi-
stis eum. Responderunt ministri. Numquam
sic locutus est homo sicut hic homo loquitur.

Responderunt ergo eis pharisei numquid et vos se-
ducti estis numquid ex principibus aliquis credidit
in eum aut ex phariseis sed turba hec que non
novit legem maledicti sunt Dicit Nico-
demus ad eos ille qui venit ad eum
nocte qui unus erat ex eis numquid
lex nostra iudicat hominem nisi prius
audierit ab ipso et cognoverit quid
faciat Responderunt et dixerunt ei num-
quid et tu galileus es Scrutare scripturas
et vide quia propheta a galilea non surgit
et reversi sunt unusquisque in domum suam
Ihesus autem perrexit in montem
oliveti et diluculo iterum venit
in templum Et omnis populus venit ad
eum et sedens docebat eos Adducunt
autem scribe et pharisei mulierem deprehen-
sam in adulterio et statuerunt eam in
medio et dixerunt ei Magister hec mulier modo
deprehensa est in adulterio In lege autem
moyses mandavit nobis huiusmodi
lapidare Tu ergo quid dicis Hoc autem
dicebant temptantes eum ut possent
accusare eum Ihesus autem inclinans se
deorsum digito scribebat in terra Cum autem
perseverarent interrogantes eum erexit
se et dixit illis Qui sine peccato est
vestrum primus in illam mittat lapidem
Et iterum se inclinans scribebat in terra
Audientes autem hec unus post alium ex-
ibant incipientes a senioribus et re-
mansit solus Ihesus et mulier in medio stans
Erigens autem se dixit ei Mulier
ubi sunt qui te accusabant nemo te
condempnavit Que dixit Nemo domine
Dixit autem Ihesus Nec ego te condempnabo
Vade et iam amplius noli peccare
Iterum ergo locutus est Ihesus eis dicens
Ego sum lux mundi qui sequitur me non
ambulat in tenebris sed habebit lumen
vite Dixerunt ergo pharisei Tu de te
ipso testimonium perhibes testimonium tuum
non est verum Respondit Ihesus et dixit eis
Et si ego testimonium perhibeo de me ipso
verum est testimonium meum quia scio unde

veni et quo vado Vos autem nescitis
unde venio aut quo vado Vos secundum
carnem iudicatis ego non iudico quemquam
Et si ego iudico iudicium meum verum
est quia solus non sum sed ego et qui misit
me pater Et in lege vestra scriptum est quia
duorum hominum testimonium verum est Ego
sum qui testimonium perhibeo de me
ipso et testimonium perhibet de me qui
misit me pater Dicebant ergo ei
Ubi est pater tuus Respondit Ihesus Neque me
scitis neque patrem meum scitis Si me sci-
retis forsitan et patrem meum sciretis Hec
verba locutus est Ihesus in gazophilacio
docens in templo Et nemo apprehendit
eum quia nondum venerat hora eius
Dixit ergo iterum eis Ego vado et
queritis me et in peccato vestro moriemini
Quo ego vado vos non potestis venire
Dicebant ergo iudei Numquid interficiet
semetipsum quia dicit quo ego vado
vos non potestis venire Et dicebat
eis Vos deorsum estis ego desuper
Vos de hoc mundo estis ego non sum
de hoc mundo Dixi ergo vobis quia moriemini
in peccatis vestris Si enim non credideritis
quia ego sum moriemini in peccatis vestris
Dicebant autem ergo ei Tu quis es
Dixit eis Ihesus Principium qui et lo-
quor vobis Multa habeo de vobis
loqui et iudicare Sed qui misit me
verax est Et ego que audivi ab eo loquor
in mundo Et non cognoverunt quia
patrem eius dicebat eum Dixit ergo eis
Ihesus Cum exaltaveritis filium hominis
tunc cognoscetis quia ego sum et a me ipso
facio nichil sed sicut docuit me
pater hec loquor Et qui me misit mecum
est et non reliquit me solum quia ego
que placita ei sunt facio semper Hec illo
loquente multi crediderunt in eum
Dicebat ergo Ihesus ad illos qui cre-
diderunt ei iudeos Si vos man-

seritis in sermone meo vere discipuli mei
eritis et vos cognoscetis veritatem
et veritas liberabit vos Responderunt ergo
iudei Semen abrahe sumus et nemi-
ni servivimus umquam Quomodo tu dicis quia liberi
eritis Respondit eis ihesus Amen amen
dico vobis quia omnis qui facit peccatum
servus est peccati Servus autem non manet
in domo in eternum filius autem manet in
in eternum Si ergo filius vos liberabit vere
liberi eritis Scio quia filii abrahe
estis sed queritis me interficere quia sermo
meus non capit in vobis Ego quod vi-
di apud patrem meum loquor et vos
que vidistis apud patrem vestrum facitis
Responderunt et dixerunt ei iudei Pater noster
abraham est Si dicit eis ihesus
Si filii abrahe estis opera abrahe
facite Nunc autem queritis me interficere
hominem qui veritatem vobis locutus
sum quam audivi a deo hoc abraham
non fecit Vos facitis opera patris
vestri Dixerunt itaque ei Nos ex
fornicatione non sumus nati unum
patrem habemus deum Dixit ergo eis ihesus
Si deus pater vester esset diligeretis me u-
tique Ego enim a deo processi et veni
neque enim a me ipso veni sed ille me
misit Quare loquelam meam non cog-
noscitis quia non potestis audire sermo-
nem meum Vos ex patre dyabolo estis
Et desideria patris vestri vultis facere
Ille homicida erat ab initio et in
veritate non stetit quia veritas non est
in eo Cum loquitur mendacium ex propriis
loquitur quia mendax est et pater eius Ego
autem quia veritatem dico vobis quare
non creditis mihi Quis ex vobis
arguet me de peccato Si veritatem
dico vobis quare non creditis mihi Qui
est ex deo verba dei audit propterea
vos non creditis et non auditis quia
ex deo non estis Responderunt ergo iudei

et dixerunt Nonne bene dicimus quia
samaritanus es tu et demonium habes
Respondit ihesus et dixit Ego demonium
non habeo sed honorifico patrem meum
et vos inhonorastis me Ego autem
gloriam meam non quero est qui querat
et iudicet Amen amen dico vobis
Siquis sermonem meum servaverit
mortem non videbit in eternum Dixerunt
ergo iudei Nunc cognovimus quia demonium
habes Abraham mortuus est et prophete
et tu dicis Siquis sermonem meum
servaverit mortem non gustabit in
eternum Numquid tu maior es patre nostro
abraham qui mortuus est et prophete
mortui sunt Quem te ipsum facis
Respondit ihesus Si ego glorifico me ipsum
gloria mea nichil est pater meus qui glorifi-
cat me quem vos dicitis quia deus
vester est et non cognovistis eum ego
autem cognovi eum Et si dixero quia
non scio eum ero similis vobis men-
dax Sed scio eum et sermonem eius
servo Abraham pater vester exultavit
ut videret diem meum vidit et gavi-
sus est Dixerunt ergo iudei ad eum
Quinquaginta annos nondum
habes et abraham vidisti Dixit ergo
ihesus Amen amen dico vobis antequam
abraham fieret ego sum Tulerunt
ergo lapides ut iacerent in eum ihesus
autem abscondit se et exivit de

Et preteriens ihesus ix templo
vidit hominem cecum a nativitate
Et interrogaverunt eum discipuli eius
Rabi · quis peccavit hic aut pa-
rentes eius ut cecus nasceretur Respondit
ihesus Neque hic peccavit neque parentes
eius sed ut manifestentur opera dei in
illo Me oportet operari opera eius qui misit
me donec dies est Venit nox
quando nemo potest operari Quamdiu sum
in mundo lux sum mundi Hec cum
dixisset exspuit in terram et fecit lutum

ex sputo et linivit lutum super oculos eius et dixit ei: Vade et lava te in natatoria Syloe quod interpretatur missus. Abiit ergo et lavit et venit videns. Itaque vicini et qui videbant eum prius quia mendicus erat dicebant: Nonne hic est qui sedebat et mendicabat? Alii dicebant quia hic est. Alii autem: nequaquam sed similis est ei. Ille autem dicebat quia ego sum. Dicebant ergo ei: Quomodo aperti sunt tibi oculi? Respondit: Ille homo qui dicitur Ihesus lutum fecit et unxit oculos meos et dixit mihi: Vade ad natatoria Syloe et lava. Et abii et lavi et video. Et dixerunt ei: Ubi est ille? Ait: Nescio. Adducunt autem eum ad phariseos qui cecus fuerat. Erat autem sabbatum quando lutum fecit Ihesus et aperuit oculos eius. Iterum interrogabant eum pharisei quomodo vidisset. Ille autem dixit eis: Lutum posuit mihi super oculos et lavi et video. Dicebant ergo ex phariseis quidam: Non est hic homo a deo quia sabbatum non custodit. Alii dicebant: Quomodo potest homo peccator hec signa facere? Et scisma erat inter eos. Dicunt ergo ceco iterum: Tu quid dicis de illo qui aperuit oculos tuos? Ille autem dixit eis quia propheta est. Non crediderunt ergo Iudei de illo quia cecus esset et vidisset donec vocaverunt parentes eius qui videbant eum. Et interrogaverunt eum dicentes: Hic est filius vester quem dicitis quia natus est cecus? Quomodo ergo nunc videt? Responderunt eis parentes eius et dixerunt: Scimus quia hic est filius noster et quia cecus natus est. Quomodo autem nunc videat nescimus, aut quis eius aperuit oculos nos nescimus. Ipsum interrogate, etatem habet, de se loquatur. Hec dixerunt parentes eius quia timebant iudeos. Iam enim conspiraverant iudei ut si quis eum confiteretur Christum extra synagogam fieret. Propterea parentes eius dixerunt quia etatem habet, ipsum interrogate.

Vocaverunt rursum hominem qui cecus fuerat et dixerunt ei: Da gloriam deo. Nos scimus quia hic homo peccator est. Dixit autem ille: Nescio. Unum scio quia cum cecus essem modo video. Dixerunt ergo illi: Quid fecit tibi? Quomodo aperuit tibi oculos? Respondit ille: Dixi vobis iam et audistis. Quid iterum vultis audire? Numquid et vos vultis discipuli eius fieri? Maledixerunt ergo ei et dixerunt: Tu discipulus eius sis, nos autem discipuli Moysi sumus. Nos scimus quia Moysi locutus est deus. Hunc autem nescimus unde sit. Respondit ille homo et dixit eis: In hoc enim mirabile est quia vos nescitis unde sit et aperuit oculos meos. Scimus autem quia peccatores deus non exaudit. Sed si quis dei cultor est et voluntatem eius facit hunc exaudit. A seculo non est auditum quia quis aperuit oculos ceci nati. Nisi esset hic a deo non posset facere quicquam. Responderunt et dixerunt ei: In peccatis natus es totus et tu doces nos? Et eiecerunt eum foras. Audivit Ihesus quia eiecerunt eum foras et cum invenisset eum dixit ei: Tu credis in filium dei? Respondit ille et dixit: Quis est domine ut credam in eum? Et dixit ei Ihesus: Et vidisti eum et qui loquitur tecum ipse est. At ille ait: Credo domine. Et procidens adoravit eum. Et dixit ei Ihesus: In iudicium ego in hunc mundum veni ut non videntes videant et qui vident ceci fiant. Et audierunt quidam ex phariseis qui cum ipso erant et dixerunt ei: Numquid et nos ceci sumus? Dixit eis Ihesus: Si ceci essetis non haberetis peccatum. Nunc vero dicitis quia videmus. Propterea peccatum vestrum manet.

Capitulum x

Amen amen dico vobis qui non intrat per ostium in ovile ovium sed ascendit aliunde ille fur est

z latro Qui aut itrat p hostiu pas
tor e ouiu huic apit hostiari⁹ z
oues voce ei audiut Et ppas oues
vocat noiati z educit eas Et cu
ppras oues emisit an eas vadit
z oues eu sequut q sciut voce ei⁹
Alienu aut no sequut s fugiut
ab eo q no nouerut voce alienoꝝ
Hoc puerbiu dixit eis ihc Illi aute
no cognouerut qd loqret eis Dixit
g° eis iteru ihus Amen amen dico vob
q ego sum hostiu ouiu Omnes
quotquot venerut an me fures st z la
trones z no audierut eos oues
Ego su hostiu p me siqs introierit
saluabit z igredie z egredietur et
pascua iueniet Et fur no venit
nisi ut furet z mactet z pdat Ego
veni ut vita habeant z habundanci⁹
habeant ¶ Ego sum pastor bon⁹
Bon⁹ pastor aiam sua dat pro
ouib⁹ suis Mercenari⁹ aut e t
qui no e pastor cui⁹ no st oues
ppe vidit lupu venientem z dimittit
oues z fugit Et lup⁹ rapit et
dispgit oues Mercenari⁹ aut fugit
q mercenari⁹ e z no ptinet ad
eu de ouib⁹ Ego su pastor bon⁹
z ego cognosco oues meas et
cognoscut me mee Sicud nouit
me pr z ego cognosco prem
z aiam mea pono pro ouib⁹
meis Et alias oues habeo
que no st ex hoc ouili z illas
oz me adducere z vocem
mea audient z fiat vnu
ouile z vnus pastor ¶ Propterea me
pr diligit q ego pono aiam
mea ut iterum sumo ea z neco tollit
ea a me s ego pono ea a meipso
ptatem habeo ponendi aiam mea z
ptate habeo iterum sumendi ea Hoc ma
datu habeo z accepi a pre meo Di
ssensio itaq facta e iterum in iudeos

pp sermones hos Dicebat aut multi
ex hijs demoniu habet z isanit qd ipm
auditis Alij dicebat hec verba no sunt
demoniu habentis Nunqd demoniu pt⁹
ptes cecoꝝ oculos aprire Facta aut
st encenia i ierosolimis z yemps erat
Et ambulabat aut ihc i templo
z portico salois Circudederut g°
eu iudei z dicebat ei Quousqz
aiam nram tollis Si tu es xpc
dic nob palam Respondit eis ihus
loqr vob z no creditis opa q ego
facio i noie pris mei hec testimoniu
phibet de me Sz vos no creditis
q no estis ex ouib⁹ meis Oues
mee voce mea audiut z ego cognosco
eas z sequut me Et ego vitam
etna do eis z no pibut i etnu
z no rapiet eas quisqa de manu
mea Pr meus qd dedit m maius
oib⁹ e z nemo pt rape de manu
pris mei Ego z pr vnu sum⁹
Sustulerunt g° lapides iudei ut
lapidaret eu Rndit eis ihus Mul
ta bona opa ostendi vob ex pre
meo pp qd eoꝝ op⁹ me lapidatis
Rnderut ei iudei De bono ope n
lapidam⁹ te Sz de blasphemia
Et q tu ho cu sis facis teipm
deum Rndit eis ihus Nonne
scriptu e i lege vra
Quia ego dixi dij estis
Si illos dixit deos ad
quos sermo dei factus e
z no pt solui scriptura
que pr scificauit z misit in
mundu vos dicitis q blasphemo
q dixi fili⁹ dei sum Si no facio
opa pris mei nolite credere m
Si aut facio z si m no vultis cre
opib⁹ credite ut cognoscatis z cre
datis q pr i me e z ego in pre
Querebat g° iudei eu apphendere
z exiuit de manib⁹ eoꝝ Et abijt

iterum trans iordanem in illum locum ubi
erat Johes baptisans primum et
mansit illic et multi venerunt ad eum
et dicebant quia Johes quidem fecit signum
nullum Omnia autem quecunque fecit
Johes de hoc vera erant et multi cre
diderunt in eum Capitulum XI

Erat autem quidam languens
lazarus a bethania a castel
lo marie et marthe sororum eius
Maria autem erat que unxit dominum
unguento et extersit pedes eius capill
is suis cuius frater lazarus infirmabatur
Miserunt sorores eius ad eum dicentes
Domine ecce quem amas infirmatur
Audiens autem ihesus dixit eis In
firmitas hec non est ad mortem sed pro
gloria dei ut glorificetur filius dei per eam
Diligebat autem ihesus martham et
sororem eius mariam et lazarum Ut ergo
audivit infirmari tunc quidem mansit
in eodem loco duobus diebus Deinde post
hec dixit discipulis suis Eamus in
iudeam iterum Dicunt ei discipuli Rabi nunc
querebant te iudei lapidare et iterum
vadis illuc Respondit eis ihesus Nonne
xii sunt hore diei Si quis ambulaverit in
die non offendit quia lucem huius mundi
videt Si autem ambulaverit in nocte
offendit quia lux non est in eo Hec ait
et post hec dixit eis lazarus amicus noster
dormit sed vado ut a sompno exci
tem eum Dixerunt ergo discipuli eius ei domine
si dormit salvus erit Dixerat autem
ihesus de morte eius Illi autem putave
runt quod de dormitione sompni diceret Tunc
ergo dixit Jhesus manifeste lazarus mor
tuus est et gaudeo propter vos ut credatis
quia non eram ibi Sed eamus ad eum
Dixit ergo thomas qui dicitur dydimus
ad condiscipulos Eamus et nos et mo
riamur cum eo Venit itaque ihesus in be
thania et invenit eum iiii^or diebus in
monumento habentem Erat autem bethania
iuxta ierusalem quasi stadiis xv Multi

autem ex iudeis venerant ad mariam
et martham ut consolarentur eas de
fratre suo Martha ergo ut audivit quia
Jhesus venit occurrit illi Maria autem
domi sedebat Dixit ergo martha
ad ihesum Domine si fuisses hic frater meus
non fuisset mortuus Sed et nunc scio quia
quecunque poposceris a deo dabit tibi
deus Dicit illi ihesus Resurget frater
tuus Dicit ei martha Scio quia re
surget in resurrectione in novissimo
die Dicit ei ihesus Ego sum resurrectio et
vita qui credit in me etiam si mor
tuus fuerit vivet et omnis qui vivit
et credit in me non morietur in eternum Cre
dis hoc Ait illi Utique domine Ego cre
didi quia tu es Christus filius dei vivi qui
in hunc mundum venisti Et cum hec
dixisset abiit et vocavit mariam
sororem suam silentio dicens Magister ad
est et vocat te Illa autem ut au
divit surrexit cito et venit ad eum
Nondum enim venerat Jhesus in
castellum sed erat adhuc in loco illo
ubi occurrerat ei martha Judei ergo
qui erant cum ea in domo et conso
labantur eam Cum vidissent autem
mariam quia cito surrexit et exiit
secuti sunt eam dicentes quia vadit
ad monumentum ut ibi ploret Maria
ergo cum venisset ubi erat ihesus videns
eum cecidit ad pedes eius et dixit ei
Domine si fuisses hic frater meus non
fuisset mortuus Jhesus ergo ut eam vi
dit plorantem et iudeos qui
venerant cum ea plorantes infre
muit spiritu et turbavit seipsum
et dixit Ubi posuistis eum Dicunt
ei Veni et vide Et lacrimatus
est ihesus Dixerunt ergo iudei Ecce
quomodo amabat eum Quidam autem
ex ipsis dicebant Non poterat hic
qui aperuit oculos ceci nati facere
ut et hic non moreretur Jhesus autem

rursum fremens in semetipso venit ad
monumentum. Erat autem spelunca et lapis
superpositus erat ei. Ait ihesus. Tolli-
te lapidem. Dicit ei martha soror
eius qui mortuus fuerat. Domine iam fetet, qua-
triduanus enim est. Dicit ei ihesus. Nonne
dixi tibi quoniam si credideris videbis gloriam
dei. Tulerunt ergo lapidem. Ihesus autem
elevatis oculis sursum dixit. Pater gratias
ago tibi quoniam audisti me. Ego autem
sciebam quia semper me audis, sed propter populum
qui circumstat dixi ut credant quia
tu me misisti. Hec cum dixisset voce
magna clamavit. Lazare veni foras.
Et statim prodiit qui fuerat mortuus
ligatus manus et pedes institis et facies
eius sudario erat ligata. Dicit ei
ihesus. Solvite eum et sinite abire.
Multi ergo ex iudeis qui venerant
ad martham et viderant que fecit
crediderunt in eum. Quidam autem ex
ipsis abierunt ad phariseos et dixerunt
eis que fecit ihesus. Collegerunt
ergo pontifices et pharisei concilium ad-
versus ihesum et dicebant. Quid fa-
cimus quia hic homo multa signa facit.
Si dimittimus eum sic omnes credent
in eum. Et venient romani et tollent locum
nostrum et gentem. Unus autem ex ipsis
cayphas nomine cum esset pontifex
anni illius prophetavit et dixit eis. Vos
nescitis quicquam nec cogitatis quia ex-
pedit vobis ut unus moriatur homo
pro populo et non tota gens pereat. Hoc autem
a semetipso non dixit, sed cum esset pon-
tifex anni illius prophetavit quia ihesus
erat moriturus pro gente, et non solum
pro gente, sed ut filios dei qui
erant dispersi congregaret in unum. Ab
illo ergo die cogitaverunt ut interficerent
eum. Ihesus autem iam non palam ambu-
labat apud iudeos, sed abiit iuxta
desertum in civitatem que dicitur effrem
et ibi morabatur cum discipulis suis.

Proximum autem erat pascha iudeorum et
ascenderunt multi ierosolimam de regione
ante pascha ut sanctificarent se ipsos.
Querebant ergo ihesum et colloquebantur
ad invicem in templo stantes. Quid
putatis quia non venit ad diem festum.
Dederant autem pontifices et pharisei
mandatum ut si quis cognoverit ubi
sit indicet ut apprehendant eum.
Ihesus autem ante sex dies pasche
venit bethaniam ubi fuerat
mortuus lazarus quem suscitavit
ihesus. Fecerunt autem ei cenam ibi
et martha ministrabat. Lazarus
autem unus erat ex discumbentibus cum
eo. Maria ergo accepit libram un-
guenti nardi pistici preciosi et unxit
pedes ihesu et extersit capillis suis
pedes eius et domus impleta est ex
odore unguenti. Dixit ergo unus ex
discipulis eius iudas scariothis qui
erat eum traditurus. Quare hoc
unguentum non venidit trecentis
denariis et datum est egenis. Dixit
autem hoc non quia de egenis pertinebat
ad eum, sed quia fur erat et loculos
habens ea que mittebantur portabat.
Dixit ergo ihesus. Sinite illam
ut in diem sepulture mee servet illud.
Pauperes enim semper habetis vobiscum,
me autem non semper habebitis. Cognovit
ergo turba multa ex iudeis quia illic
est et venerunt non propter ihesum tantum, sed ut
lazarum viderent quem suscitavit
a mortuis. Cogitaverunt autem prin-
cipes sacerdotum ut et lazarum interficerent
quia multi iudeorum propter illum abiebant
et credebant in ihesum. In crastinum autem
turba multa que convenerat ad diem
festum, cum audissent quia ihesus venit
ierosolimam, acceperunt ramos pal-
marum et processerunt obviam ei et cla-
mabant. Osanna filio david, benedictus
qui venit in nomine domini rex israel.
Et invenit ihesus asellum et sedit

super eum sicut scriptum est. Noli timere filia
syon ecce rex tuus venit tibi sedens
super pullum asine. Hec non cognoverunt
discipuli eius primum sed quando glorificatus est ihesus
tunc recordati sunt quia hec erant scripta
de eo et hec fecerunt ei. Testimonium ergo per
hibebat turba que erat cum ihesu quando la
zarum vocavit de monumento et suscitavit
eum a mortuis. Propterea et obviam venit
ei turba quia audierunt eum fecisse hoc
signum. Pharisei ergo dixerunt ad semet
ipsos videtis quia nichil proficimus ecce
mundus totus post eum abiit. Erant autem
quidam gentiles ex hiis qui ascende
rant ut adorarent in die festo. Hii ergo
accesserunt ad philippum qui erat
a bethsayda galilee et rogabant
eum dicentes. Domine volumus ihesum videre.
Venit philippus et dicit andree. Andre
as rursum et philippus dixerunt ihesu.
Ihesus autem respondit eis venit hora ut
clarificetur filius hominis. Amen amen di
co vobis. Nisi granum frumenti cadens
in terram mortuum fuerit ipsum solum ma
net. Si autem mortuum fuerit multum
fructum affert. Qui amat animam suam
perdet eam. Et qui odit animam suam
in hoc mundo in vitam eternam custodit eam.
Si quis michi ministrat me sequatur. Et
ubi ego sum illic et minister meus erit. Si
quis michi ministraverit honorificabit
eum pater meus qui est in celis. Nunc autem
anima mea turbata est. Et quid dicam. Pater
salvifica me ex hac hora. Sed
propterea veni in horam hanc. Pater clarifi
ca nomen tuum. Venit ergo vox de
celo dicens. Et clarificavi et iterum cla
rificabo. Turba ergo que stabat et au
dierat dicebat tonitruum factum esse
alii dicebant angelus ei locutus est.
Respondit ihesus et dixit. Non propter me hec vox
venit sed propter vos. Nunc iudicium est
mundi. Nunc princeps mundi huius
eicietur foras. Et ego si exalta
tus fuero a terra omnia traham
ad me ipsum. Hoc autem dicebat signi
ficans qua morte esset moriturus. Respondit
ei turba. Nos audivimus ex lege quia christus
manet in eternum. Et quomodo tu dicis oportet ex
altari filium hominis. Quis est iste filius
hominis. Dixit ergo eis ihesus. Adhuc
modicum lumen in vobis est. Ambulate dum
lucem habetis ut non tenebre vos com
prehendant. Et qui ambulant in tenebris
nescit quo vadit. Dum lucem habetis
credite in lucem ut filii lucis sitis. Hec
locutus est ihesus et abiit et abscondit
se ab eis. Cum autem tanta signa fecisset
coram eis non credebant in eum. Ut
sermo ysaie prophete impleretur quem dixit.
Domine quis credidit auditui nostro
et brachium domini cui revelatum est.
Propterea non poterant credere. Quia iterum
dixit ysaias. Excecavit oculos
eorum malicia et induravit cor eorum
ut non videant oculis et non intelli
gant corde et convertantur et sanem eos.
Hec dixit ysaias quando vidit gloriam
eius et locutus est de eo. Verumptamen et
ex principibus multi crediderunt in eum. Sed
propter phariseos non confitebantur
ut de synagoga non eicerentur. Di
lexerunt enim gloriam hominum magis quam
gloriam dei. Ihesus autem clamavit et dixit.
Qui credit in me non credit in me
sed in eum qui misit me. Et qui videt
me videt eum qui misit me. Ego
lux in mundum veni ut omnis qui credit
in me in tenebris non maneat. Et si
quis audierit verba mea et non
custodierit ea ego non iudico eum.
Non enim veni ut iudicem mundum sed
ut salvificem mundum. Qui spernit
me et non accipit verba mea habet qui
iudicet eum. Sermo quem locutus sum ille
iudicabit eum in novissimo die. Quia
ego ex me ipso non locutus sum sed
qui misit me pater ipse michi mandatum
dedit quid dicam et quid loquar. Et scio quia

madatu ei⁹ vita etna e Que ergo
ego loq̃r sic dedit m̃ p̃r sic loq̃r
Ante die aut festu pasche
sciens ihus q̃r venit hō ei⁹
ut transeat de h° mundo ad prem cu
dilexisset suos qui erant i mundo
ipe i fine dilexit eos Et cena du
cena facta cu dyab⁹ ia imisisset
i cor iude ut traderet eu iudas sy
monis scariothis · Sciens q̃r oia dedit
ei pr i man⁹ et q̃r a deo exivit et ad
deu vadit Surgit a cena et po
suit vestimenta sua Et cu acce
pisset linthea p̃cinxit se Deinde
misit aqua i pelvi et cepit lavare
pedes discipuloɀ et extergere linteo
q° erat p̃cinct⁹ Venit ergo ad symo
ne petrum et dixit ei petrus Dne tu
m lavas pedes Rndit ihus et dix
ei Qd ego facio tu nescis mo
sciens aut postea Dixit ei petrus
No lavabis m pedes i etnu Rndit
ei ihus Si no lavero te no habebis
pte mecu Dixit ei symo petrus
Dne no tm pedes meos sz et man⁹
et caput Dicit ei ihc Qui lotus e
no i diget n ut pedes lavet sz
e mund⁹ tot⁹ et vos mundi estis
sz no oms Sciebat n q̃s na
eet qui tradet eu ppterea dixit
no estis mundi oes Postq̃ g° lavit
pedes eoɀ et accepit vestime
ta sua et cu recubuisset iteɀ dix
eis Scitis q̃d fecerim vob Vos vo
catis me magr et dne et bn dicitis
su et eni Si g° ego lavi pedes
vros dns et magr et vos debetis
alt alteri⁹ lavare pedes Exemplu n
dedi vob ut q̃madmodum ego fe
ci vob ita et vos faciatis Ame
ame dico vob No e svus maior
dno suo neq3 apls maior e illo
qui misit illu Si h scitis bti eritis

si fecitis ea No de oib⁹ vob dico
Ego scio q̃s elegerim sz ut adim
pleat scriptura Qui manducat mecu
pane levabit cont me calcaneu
suu Ame ame dico vob qui acci
pit siquē misero me accipit Qui
aut me accipit accipit eu q̃ mi
sit me Cu h dixisset ihs turbatus
e spu et ptestat⁹ e et dix Ame ame
dico vob q̃r un⁹ ex vob tradet
me Aspiciebat g° ad i uice discipuli
hesitantes de quo diceret Erat g°
recubens un⁹ ex discipulis ei⁹ i sinu
ihu q̃ diligebat ihus Innuit g°
huic symo petr⁹ et dixit ei Quis e de
quo dicit Itaq3 cu recubuisset ille
sup pect⁹ ei⁹ ihu dixit ei Dne q̃s
est Rndit ei ihs Ille e cui ego i tinc
tu pane porrexero Et cu i tinxisset
pane dedit iude Symonis scario
this Et p⁹ buccella tuc i travit
i eu sathanas Et dixit ei ihs Quod
facis fac cit⁹ h° aut nemo scivit
discubentiu ad q̃d dixit ei Quidā
n putabant q̃r loculos habebat iu
das q̃ dixisset ei ihc eme ea que
op⁹ sunt nob ad die festu Aut ut
egenis aliq̃d daret Cu g° accepis
set ille buccella exivit c̄tin° Erat
aut nox Cu g° exisset dix ihus
Nunc clarificat⁹ e fili⁹ hois et de⁹
clarificat⁹ e i eo Et de⁹ clarificavit
eu i semetipo et cōti° clarificabit
eu Filioli ad huc modicu vobiscu
sum Queretis me et sic dixi iudeis
quo ego vado vos no ptis venire
et vob dico m° Mandatu novu do
vob ut diligatis i uice sic dilexi
vos ut et vos diligatis i uice In
h° cognoscet oms q̃r discipuli mei
estis si dilectionē habuitis ad i uice Dixit
ei symo petr⁹ Dne quo vadis

Respondit ihesus Quo ego nunc vado non
potes me modo sequi sequeris autem
postea. Dicit ei petrus Quare non possum
te sequi modo animam meam pro te po
nam. Respondit ihesus animam tuam pro me po
nes? Amen dico tibi non cantabit gal
lus donec ter me negabis. xiiii

Et ait discipulis suis. Non turbetur
cor vestrum creditis in deum et in
me credite. In domo patris mei
mansiones multe sunt. Si quo minus dixis
sem vobis quia vado parare vobis locum
et si abiero et preparavero vobis locum Iterum
venio et accipiam vos ad meipsum
ut ubi sum ego et vos sitis. Et quo ego
vado scitis et viam scitis. Dicit ei tho
mas. Domine nescimus quo vadis et quo
possumus viam scire. Dicit ei ihesus Ego
sum via et veritas et vita. Nemo venit
ad patrem nisi per me. Si cognovissetis
me et patrem meum utique cognovis
setis et amodo cognoscetis eum et vidis
tis eum. Dicit ei philippus Domine ostende
nobis patrem et sufficit nobis. Dicit ei ihesus
Tanto tempore vobiscum sum et non cognovi
stis me. Philippe qui videt me
videt et patrem meum. Quomodo tu dicis Osten
de nobis patrem. Non credis quia ego
in patre et pater in me est. Verba que ego loquor
vobis a meipso non loquor. pater autem in me
manens ipse facit opera. Non creditis
quia ego in patre et pater in me est. alioquin
propter ipsa opera credite. Amen amen dico
vobis qui credit in me opera que ego
facio et ipse faciet et maiora horum
faciet quia ego ad patrem vado. Et quod
cumque pecieritis in nomine meo hoc faciam
ut clarificetur pater in filio. Si quid petie
ritis in nomine meo hoc faciam. Si dili
gitis me mandata mea servate et ego
rogabo patrem meum et alium paracli
tum dabit vobis ut maneat vobiscum
in eternum Spiritum veritatis quem mundus non potest
accipere quia non videt eum nec scit eum
vos autem cognoscetis eum quia apud vos

manebit et in vobis erit. Non relinquam vos
orphanos veniam ad vos. Adhuc
modicum vobiscum sum et mundus iam
me non videt. Vos autem videbitis me
quia ego vivo et vos vivetis. In illo die
vos cognoscetis quia ego sum in patre meo
et vos in me et ego in vobis. Qui habet
mandata mea et servat ea ille est qui diligit me.
Qui autem diligit me diligetur a patre meo
et ego diligam eum et manifestabo ei
meipsum. Dicit ei iudas non ille Sca
riothis. Domine quid factum est quia nobis ma
nifestaturus es teipsum et non
mundo. Respondit ihesus et dixit ei Si quis
diligit me sermonem meum servabit et
pater meus diliget eum et ad eum veniemus
et mansionem apud eum faciemus. Qui
non diligit me sermones meos non
servabit et sermonem quem audistis non est
meus sed eius qui misit me patris. Hec
locutus sum vobis apud vos manens.
Paraclitus autem spiritus sanctus quem mittet pater in
nomine meo ille vos docebit omnia
et suggeret vobis omnia quecumque dixero
vobis. Pacem relinquo vobis pacem meam
do vobis non quomodo mundus dat ~~vobis~~
ego do vobis. Non turbetur cor vestrum neque
formidet. Creditis in deum et in me cre
dite. Audistis quia ego dixi vobis vado
et venio ad vos. Si diligeretis me gau
deretis utique quia ad patrem vado quia pater
maior me est. Et nunc dixi vobis
priusquam fiat ut cum factum fuerit credatis.
Iam non multa loquar vobiscum. Venit
enim princeps huius mundi et in me non habet
quicquam. Sed ut cognoscat mundus quia
diligo patrem et sicut mandatum dedit
mihi pater sic facio. Surgite eamus.

Ego sum vitis vera et vos pal
mites et pater meus agricola est.
Omnem palmitem non ferentem in me
fructum tollet eum et omnem qui fert
fructum purgabit eum ut fructum plus
afferat. Iam vos mundi estis propter

ſmone que locutus ſu vob. Manete
i me ⁊ ego i vob. Sic palmes
no pt face fructu a ſemetipo niſi
manſit i vite. Sic ⁊ vos n ma
ſeritis i me. Ego ſu vitis vos pal
mites. Qui maz i me ⁊ ego i eo hic
fert fructu multu q ſine me nichil
ptis face. Siqs i me no manſit
mitte foras ſic palmes ⁊ areſcz
⁊ colligit eu ⁊ i igne mitte ⁊ ardz
Si manſeritis i me ⁊ vba mea i vob
manſint quecuqz volueritis petetis
⁊ fiet vob. In hoc clarificatus e pr
meus ut plurimu fructu afferatis ⁊ ef
ficiamini mei diſcipuli. Sicut dilexit
me pr ⁊ ego dilexi vos. Manete
i dilectoe mea. Si pcepta mea ſrua
ueritis manebitis i dilectoe mea. Sicut ⁊
ego pcepta patris mei ſruaui ⁊
maneo i dilectoe eius. Hec locutus ſum
vob ut gaudiu meu ſit i vob
⁊ gaudiu vrm i pleatur. Hoc e pre
ceptu meu ut diligatis i vicem ſic
dilexi vos. Maiore hac dilectoz
nemo hz ut aiaz q̄s ponat p amicis
ſuis. Vos amici mei eſtis ſi feceritis q
ego pcipio vob. Iam n dicam vos
ſuos q ſuus neſcit q facit dns
eius. Vos aut dixi amicos q oia
quecuqz audiui a patre meo nota fe
ci vob. Non vos me elegiſtis ſed
ego vos elegi ⁊ poſui vos ut ea
tis ⁊ fructu afferatis ⁊ fructus vr
maneat. Ut quodcuqz pecieritis pa
trem meu i noie meo det vobis.
Hec mado vob ut diligatis ad inuice
Si mudus vos odit ſcitote q me priore
vob odio huit. Si de mudo fuiſſetis
mudus diliget q ſuu erat. Quia
vo de mudo no eſtis ſz ego vos de
mudo elegi pptea odit vos mudus.
Memetote ſmois mei que ego
dixi vob no e ſuus maior dno
ſuo. Si me pſecuti ſunt ⁊ vos

pſequet. Si ſmone meu ſruauerut
⁊ vrm ſruabut. Sz hec oia facient
vob pp nom meu quia neſciut
eu qui miſit me. Si no veniſſe
⁊ locutus no fuiſſe eis pctm no
hrent. Nuc aut excuſacoz no hnt
de pcto ſuo. Qui me odit ⁊ prez
meu odit. Si opa no feciſſe i
eis que ali9 fecit pctm n hrent
Nuc aut ⁊ viderut ⁊ oderut me
⁊ prem meu. Sz ut impleatur ſmo
qui i lege eoz ſcriptus e q odio
habuerut me gratis. Cu aut venit
paclitus q ego mitta vob a pre
ſpm vitatis qui a pre pcedit
ille teſtimoniu phibebit ⁊ vos teſ
timoniu phibebitis q ab inicio
mecu eſtis. ⁊ eſ

Capitulu xvi

Hec locutus ſu vob ut non
ſcadaliſemini abſqz ſyna
gogis faciet vos. Sz venit hora
ut omis qui interficit vos arbi
tretur obſequiu ſe pſtare deo ⁊ hec
facient vob q no nouerut prez
nez me. Sz hec locutus ſu vob ut cu
venerit hora eoz remiſcamini quia
ego dixi vob. Hec aut vob ab i
nicio dixi no q vobiſcu eram
Et nuc vado ad eu qui miſit
me ⁊ nemo ex vob interrogat me
quo vadis. Sz q hec locutus ſu
vob triſticia impleuit cor vrm
Sz ego vitate dico vob. Expe
dit vob ut ego vada. Si ego
no abiero paclitus no veniet
ad vos. Si aut abiero mitta eu
ad vos. Et cu venerit ille arguet
mudu de pcto ⁊ de iuſticia ⁊ de
iudicio. De pcto quide q non
credut i me. De iuſticia uo q
ad prem vado ⁊ iam no videbitis
me. De iudicio aut q princeps
mudi huius iam iudicatus e. Adhuc
multa hbeo vob dice ſz no potis

portare modo. Cum autem venerit ille spiritus
veritatis docebit vos omnem veritatem.
Non enim loquetur a semetipso sed quecumque
audiet loquetur et que
ventura sunt annunciabit vobis. Ille
me clarificabit quia de meo accipiet
et annunciabit vobis. Omnia quecumque habet pater
mea sunt. Propterea dixi quia de meo acci
piet et annunciabit vobis. Modicum et
iam non videbitis me et iterum modicum
et videbitis me quia vado ad patrem.
Dixerunt ergo discipuli eius quid est hoc quod dicit
nobis modicum et non videbitis me et
iterum modicum et videbitis me quia va
do ad patrem. Dicebant ergo quid est hoc
quod dicit nobis modicum nescimus quid loquitur.
Cognovit autem Jesus quia volebant eum
interrogare et dixit eis. De hoc queritis inter
vos quia dixi vobis modicum et non vi
debitis me et iterum modicum et videbitis
me. Amen amen dico vobis quia plo
rabitis et flebitis vos. Mundus autem gau
debit. Vos autem contristabimini sed tri
sticia vestra vertetur in gaudium. Mulier
cum parit tristiciam habet quia venit hora eius.
Cum autem pepererit iam non meminit pressure
propter gaudium quia natus est homo in mundum.
Et vos igitur nunc quidem tristiciam habe
bitis. Iterum autem videbo vos et gaude
bit cor vestrum et gaudium vestrum nemo
tollet a vobis. Et in illo die me non interro
gabitis quicquam. Amen amen dico vobis
si quid pecieritis patrem in nomine meo da
bit vobis. Usque modo non petistis quicquam
in nomine meo. Petite et accipietis ut
gaudium vestrum plenum sit. Hec in proverbiis
locutus sum vobis. Venit hora cum iam
non in proverbiis loquar vobis sed pala
de patre annunciabo vobis. In illo die
in nomine meo petetis. Et non dico vobis
quia ego rogabo patrem de vobis.
Ipse enim pater amat vos quia vos me
amastis et credidistis quia ego a deo
exivi. Exivi a patre et veni in mundum.

Iterum relinquo mundum et vado ad patrem.
Dicunt ei discipuli eius. Ecce nunc pala
loqueris et proverbium nullum dicis. Nunc
scimus quia scis omnia et non est opus tibi
ut quis te interroget. In hoc credimus
quia a deo existi. Respondit eis Jesus. Modo
creditis. Ecce venit hora et iam venit
ut dispergamini unusquisque in propria
et me solum relinquatis. Et non sum solus
quia pater mecum est. Hec locutus sum vobis
ut in me pacem habeatis. In mundo pres
suram habebitis sed confidite quia ego
vici mundum. Capitulum xvii

Hec locutus est Jesus et sublevatis
oculis in celum Jesus dixit
Pater venit hora clarifica filium tuum
ut filius tuus clarificet te. Sicut dedisti
ei potestatem omnis carnis ut omne quod
dedisti ei det eis vitam eternam. Hec
est autem vita eterna ut cognoscant
te solum deum verum et quem misisti Jesum
Christum. Ego te clarificavi super terram
opus consummavi quod dedisti mihi ut
faciam. Et nunc clarifica me tu pater
apud temetipsum claritate quam habui
priusquam esset mundus apud te. Magnifica
vi vel manifestavi nomen tuum hominibus
quos dedisti mihi de mundo. Tui erant et mihi
eos dedisti et sermonem tuum servaverunt.
Nunc cognoverunt quia omnia que dedisti
mihi abs te sunt quia verba que dedisti mihi
dedi eis. Et ipsi acceperunt et cognoverunt
vere quia a te exivi et crediderunt quia tu
me misisti. Ego pro eis rogo non
pro mundo rogo sed pro hiis quos dedisti mihi
quia tui sunt et omnia mea tua sunt et tua
mea sunt et clarificatus sum in eis. Et
iam non sum in mundo et hii in mundo sunt
et ego ad te venio. Pater sancte serva eos
in nomine tuo quos dedisti mihi ut sint
unum sicut et nos. Cum essem cum eis
ego servabam eos in nomine tuo quos
dedisti mihi custodivi et nemo ex
eis periit nisi filius perditionis ut scrip
tura impleatur. Nunc autem venio

ad te. Et hec loquor in mundo ut habeant gau
dium meum impletum in semetipsis. Ego
dedi eis sermonem tuum et mundus eos
odio habuit quia non sunt de mundo sicut
et ego non sum de mundo. Non rogo
ut tollas eos de mundo sed ut ser
ves eos a malo. De mundo non sunt
sicut et ego non sum de mundo. Sancti
fica eos in veritate. Sermo tuus ve
ritas est. Sicut tu me misisti in
mundum et ego misi eos in mundum
et pro eis ego sanctifico meipsum ut
sint et ipsi sanctificati in veritate. Non
pro eis autem rogo tantum sed pro eis qui
credituri sunt per verbum eorum in me ut
omnes unum sint sicut tu pater in me et
ego in te ut et ipsi in nobis unum sint
ut mundus credat quia tu me misisti
et ego claritatem quam tu dedisti
mihi dedi eis ut sint unum sicut et
nos unum sumus. Ego in eis et tu in
me ut sint consummati in unum et
cognoscat mundus quia tu me misisti
et dilexisti eos sicut et me dilexisti.
Pater quos dedisti mihi volo ut ubi ego
sum et illi sint mecum ut videant
claritatem meam quam dedisti mihi quia
dilexisti me ante constitutionem mundi.
Pater iuste mundus te non cognovit
ego autem te cognovi et hii cognove
runt quia tu me misisti. Et notum
feci eis nomen tuum et notum faciam
ut dilectio qua dilexisti me sit
in ipsis et ego in ipsis. Cap xviii

Hec cum dixisset Ihesus egressus est
cum discipulis suis trans tor
rentem Cedron ubi erat ortus
in quem introivit ipse et discipuli eius.
Sciebat autem et Iudas qui tradebat
eum locum quia frequenter Ihesus convenerat
illuc cum discipulis suis. Iudas
ergo cum accepisset cohortem et a pon
tificibus et phariseis ministros venit
illuc cum laternis et facibus et armis.
Ihesus autem sciens omnia que ventura
erat super eum processit et dixit eis
Quem queritis? Responderunt ei Ihesum Na
zarenum. Dicit eis Ihesus Ego sum.
Stabat autem et Iudas qui tradebat
eum cum ipsis. Ut ergo dixit eis Ego sum
abierunt retrorsum et ceciderunt in
terram. Iterum ergo interrogavit eos
Quem queritis? Illi autem dixerunt Ihesum
Nazarenum. Respondit Ihesus Dixi vobis
quia ego sum. Si ergo me queritis sinite
hos abire. Ut impleretur sermo quem
dixit quia quos dedisti mihi non perdidi
ex eis quemquam. Symon ergo Petrus
habens gladium eduxit eum et percussit
pontificis servum et abscidit auriculam
eius dextram. Erat autem nomen servo Mal
chus. Dixit ergo Ihesus Petro Mitte
gladium tuum in vaginam. Calicem quem
dedit mihi pater non vis ut bibam illum?
Cohors ergo et tribunus et ministri Iude
orum comprehenderunt Ihesum et ligaverunt
eum et adduxerunt eum ad Annam
primum. Erat enim socer Caiphe qui
erat pontifex anni illius. Erat autem
Caiphas qui consilium dederat
Iudeis quia expedit unum hominem
mori pro populo. Sequebatur autem Ihesum Sy
mon Petrus et alius discipulus. Discipulus
autem ille erat notus pontifici et
introivit cum Ihesu in atrium pontificis. Pe
trus autem stabat ad hostium foras.
Exivit ergo alius discipulus qui erat
notus pontifici et dixit hosti
arie et introduxit Petrum. Dicit ergo
Petro ancilla hostiaria Numquid et
tu ex discipulis es hominis istius?
Dicit ille Non sum. Stabant autem
servi et ministri ad prunas quia frigus
erat et calefaciebant se. Erat autem
cum eis et Petrus stans et calefaciens
se. Pontifex ergo interrogabat
de discipulis suis et de doctrina eius.
Respondit ei Ihesus Ego palam locutus
sum mundo ego semper docui in synagoga

z i templo quo oms queniut iudei
z i oculto locut⁹ sum nichil · Quid
me interrogas · Interroga eos qui au
dierunt quid locut⁹ sum ipis · Ecce
hij sciunt q dixerim ego · Hec cu dix
isset vnus ministrorum assistens dedit
alapam ihu dicens · Sic rndes po
tifici · Rndit ei ihus · Si male lo
cut⁹ sum testimonium phibe de malo
Si aut bn quid me cedis · Et mi
sit eu Annas ligatu ad cayphā
pontifice · Erat aut symo petrus
stans z calefaciens se · Dixerunt g°
ei · Nunquid z tu ex discipl eius es · Ne
gauit ille z dixit · Non sum · Dicit vnus
ex suis pontificis cognatus eius
cuius petrus abscidit auriculam · Non
ne ego te vidi i orto cu illo · Itm
g° negauit petrus z statim gallus
cantauit · Adducunt g° ihm a cay
pha i pretoriu · Erat aut mane et
ipi no introierunt i pretorium ut no
contaminarent · sz ut manducarent
pascha · Exiuit g° pylatus ad eos
foras z dixit · Quam accusationem af
fertis aduersus hominem hunc · Rnde
runt z dixerunt ei · Si hic no esset
malefactor no tibi tradidissemus eu
Dicit g° eis pylatus · Accipite eu
vos z scdm legem vram iudicate
eum · Dixerunt g° ei iudei · Nobis
no licz interficere quemqua ut smo
ihu impleretur qui dixit significans
qua morte esset moriturus · Intro
iuit g° iterum i pretoriu pylatus
z vocauit ihm z dixit ei · Tu es
rex iudeorum · Et rndit ihus · A temz
ipo hoc dicis an alij tibi hoc dixerunt
de me · Rndit pylatus · Nunquid iudeus
sum · Gens tua z pontifices tui
tradiderunt te m · Quid fecisti · Rndit
ihus · Regnum meu no e de hoc mu
do · Si ex hoc mundo regnum meu
esset ministri mei vtique decertarent

ut no traderer iudeis · Nunc aut regnu
meu no e hic · Dixit itaqz ei py
latus · Ergo rex es tu · Rndit ei ihs
Tu dicis qz rex sum ego · Ego i hoc
natus sum z ad hoc veni i mundum
ut testimonium phibeā veritati · Omis
qui ex veritate e audit voce mea
Dicit ei pylatus · Quid e veritas
Et cu hoc dixisset itm exiuit ad
iudeos z dicit eis · Ego nullam i ve
nio i eo causam · Est aut consuetudo
ut vnu dimitta vobis i pascha
Vultis g° ut dimitta vobis regem
iudeorum · Clamauerunt rursu oms
dicentes · Non hunc sz barrabam
Erat aute barrabas latro · xix
Tunc g° apphendit pylatus ihm
z flagellauit eu · Et milites
plectentes corona de spinis z sup
posuerunt capiti eius · Et veste pur
purea circumdederunt eu · Et veniebant
ad eu z dicebant · Aue rex iudeorum
Et dabant ei alapas · Exiuit itm
pylatus foras z dixit eis · Ecce ad
duco eu vobis foras ut cognos
catis qz i eo nulla causam i venio
Exiuit g° ihus portans spineam
corona z purpureu vestimentum · Et
dicit eis · Ecce homo · Cu g° vidis
sent eu pontifices z ministri clamabant
dicentes · Crucifige crucifige eum
Dicit eis pylatus · Accipite eu
vos z crucifigite eu · Ego n no
i venio i eo causam · Rnderunt ei
iudei · Nos legem habemus z scdm
legem debz mori qz filiu dei se fecit
Cu g° audisset hunc pylatus smonez
magis timuit z ingressus e pretoriu
iterum z dicit ad ihm · Vn es tu · Ihs
aut rnsu no dedit ei · Dicit g°
ei pylatus · Mihi no loqueris · Nescis
qz ptate habeo crucifigere te z ptate
habeo dimittere te · Rndit ihs · No hres
ptatem aduersum me vlla nisi t

eet data desup propterea qui me tradidit
te maius peccatum habet Et exinde querebat
pilatus dimittere eum Iudei autem clama
bant dicentes Si hunc dimittis non es
amicus cesaris Omnis enim qui se regem
facit contradicit cesari Pylatus autem cum
audisset hos sermones adduxit foras
ihesum et sedit pro tribunali in loco qui dicitur
lycostratos hebraice autem gol
gata Erat autem parasceue pasche
hora quasi vi et dicit iudeis ecce rex
vester Illi autem clamabant dicentes tol
le tolle crucifige eum Dixit eis
pylatus Regem vestrum crucifigam Respon
derunt pontifices Non habemus regem
nisi cesarem Tunc ergo tradidit eis ihesum
ut crucifigeretur Susceperunt autem
ihesum et eduxerunt et baiulans sibi
crucem exivit in eum qui dicitur calua
rie locum hebraice golgata ubi
eum crucifixerunt Et cum eo alios du
os hinc et hinc medium autem ihesum
Scripsit autem tytulum pylatus et po
suit super crucem Erat autem scriptum ihesus
nazarenus rex iudeorum Hunc ergo ty
tulum multi legerunt iudeorum quia prope
civitatem erat locus ubi crucifixus est
ihesus Et erat scriptum hebraice
grece et latine Dicebant ergo pyla
to iudeorum pontifices Noli scri
bere rex iudeorum sed quia ipse dixit rex
sum iudeorum Respondit pylatus quod
scripsi scripsi Milites ergo cum crucifi
xissent eum acceperunt vestimenta eius
et fecerunt iiii partes unicuique mi
liti partem et tunicam Erat autem tunica
inconsutilis desuper contexta per totum
Dixerunt ergo milites ad invicem non
scindamus eam sed sortiamur de ea cuius
sit ut scriptura impleretur dicens partiti
sunt vestimenta mea sibi et super
vestem meam miserunt sortem Et mi
lites quidem hec fecerunt Stabant autem
iuxta crucem ihesu mater eius et soror matris
eius maria cleophe et maria mag

dalene Cum vidisset ergo ihesus matrem
et discipulum stantem quem diligebat dicit
matri sue Mulier ecce filius tuus
Deinde dicit discipulo Ecce mater tua Et
ex illa hora accepit eam discipulus
in sua Postea sciens ihesus quia omnia
iam consummata sunt ut consummaretur scrip
tura dicit Sitio Vas ergo positum
erat aceto plenum Illi autem spon
giam plenam aceto ysopo circumpo
nentes obtulerunt ori eius Cum autem
accepisset ihesus acetum dixit consu
matum est Et inclinato capite tra
didit spiritum Iudei ergo quia parasceue
erat ut non remanerent in cruce corpora
sabbato Erat autem magnus dies
ille sabbati rogaverunt pylatum
ut frangerentur eorum crura et tolle
rentur Venerunt ergo milites et primi qui
dem fregerunt crura et alterius qui
crucifixus est cum eo Ad ihesum autem
cum venissent ut viderunt eum iam
mortuum non fregerunt eius crura
Sed unus militum lancea latus eius
aperuit et continuo exivit sanguis
et aqua Et qui vidit testimonium per
hibuit et verum est testimonium eius Et
ille scit quia vera dicit ut et vos credatis
Facta sunt enim hec ut scriptura impleretur
Os non comminuetis ex eo Et iterum
alia scriptura dicit Videbunt in quem
transfixerunt Post hec autem rogavit
pylatum ioseph ab arimathia eo
quod esset discipulus ihesu occultus autem propter
metum iudeorum ut tolleret corpus
ihesu Et permisit pylatus Venit ergo
et tulit corpus ihesu Venit autem et
Nycodemus qui venerat ad ihesum
nocte primum ferens mixturam mirre
et aloes quasi libras centum Acceperunt
ergo corpus ihesu et ligaverunt illud linteis
cum aromatibus sicut mos iudeis
est sepelire Erat autem in loco ubi
crucifixus est ihesus ortus et in orto

monimenti nouum in quo nondum quisquam
positus fuit ibi ergo propter parasceue iu
deorum quia iuxta erat monumentum
posuerunt ihesum Capitulum xx

Una autem sabbati maria
magdalene venit mane cum ad
huc tenebre essent ad monumentum et
vidit lapidem sublatum a monumento
Cucurrit ergo et venit ad symonem
petrum et ad alium discipulum quem diligebat
ihesus et dicit eis Tulerunt de mo
numento dominum et nescio ubi posue
runt eum Exiit ergo petrus et ille alius
discipulus precucurrit citius petro et venit
primus ad monumentum Et cum inclinasset
se vidit linthiamina non tamen introi
uit Venit ergo symon petrus sequens
eum et introiuit in monumentum et vidit lin
theamina posita et sudarium quod
fuit super caput eius non cum linthea
minibus positum sed separatim involu
tum in unum locum Tunc ergo introivit et ille
discipulus qui venerat primus ad mo
numentum et vidit et credidit nondum enim
sciebat scripturam quia oportebat eum
a mortuis resurgere Abierunt ergo
iterum discipuli ad semetipsos iterum
Maria autem stabat ad monumentum
foris plorans Dum ergo fleret inclinavit
se et prospexit in monumentum et vidit
duos angelos in albis sedentes unum
ad caput et unum ad pedes ubi
positum fuerat corpus ihesu Dicunt ei
illi Mulier quid ploras Quem
queris Dicit eis Quia tulerunt
dominum meum et nescio ubi posuerunt
eum Hec cum dixisset conversa est retrorsum et
vidit ihesum stantem et non sciebat quia
ihesus esset Dicit ei ihesus Mulier
quid ploras quem queris Illa ex
istimans quod ortulanus esset dicit ei
Domine si tu sustulisti eum dicito mihi
ubi posuisti eum et ego eum tol
lam Dicit ei ihesus Maria Co

nversa illa dicit ei Rabboni quod dicitur magister Dicit
ei ihesus Noli me tangere Nondum enim
ascendi ad patrem meum ~~et patrem vestrum
deum meum et deum vestrum~~ Vade autem
ad fratres meos et dic eis Ascendo ad
patrem meum et patrem vestrum deum meum
et deum vestrum Venit maria magdalene
annuncians discipulis quia vidi dominum et
hec dixit mihi Cum autem esset sero die il
la una sabbatorum et fores essent
clause ubi erant discipuli congregati propter
metum iudeorum Venit ihesus et stetit in me
dio discipulorum et dicit eis pax
vobis Et cum hec dixisset ostendit eis
manus et pedes et latus Gavisi sunt
ergo discipuli viso domino Dixit ergo eis
iterum Pax vobis Sicut misit me
pater et ego mitto vos Hec cum dixis
set insufflavit et dixit eis Acci
pite spiritum sanctum Quorum remiseritis
peccata remittuntur eis et quorum reti
nueritis retenta sunt Thomas autem
unus ex xii qui dicitur didimus non erat
cum eis quando venit ihesus Dixerunt
ergo ei alii discipuli Vidimus dominum Ille
autem dixit eis Nisi videro in manibus
eius fixuram clavorum et mittam digitum
meum in locum clavorum et mittam ma
num meam in latus eius non credam
Et post dies octo iterum erant discipuli
eius et thomas cum eis Venit ihesus
ianuis clausis et stetit in medio di
scipulorum et dixit Pax vobis De
inde dicit thome Infer digitum tuum
huc et vide manus meas et affer
manum tuam et mitte manum in latus
meum et noli esse incredulus sed fidelis
Respondit thomas et dixit ei Dominus
meus et deus meus Dicit ei ihesus Quia
vidisti me thoma credidisti Beati
qui non viderunt et crediderunt Mul
ta quidem et alia signa fecit ihesus in
conspectu discipulorum suorum que non
sunt scripta in hoc libro Hec autem scripta

sunt ut credatis quia ihesus xpistus filius dei est et ut credentes vitam habeatis in nomine eius.

Postea manifestauit se iterum ihesus discipulis ad mare tyberiadis. Manifestauit autem sic. Erant simul symon petrus et thomas qui dicitur didimus et nathanael qui erat a chana galilee et filii zebedei et alii ex discipulis eius duo. Dicit autem symon petrus eis. Vado piscari. Dicunt ei. Venimus et nos tecum. Et exierunt et ascenderunt in nauem et illa nocte nichil prendiderunt. Mane autem iam facto stetit ihesus in littore non tamen cognouerunt discipuli quia ihesus est. Dicit ergo eis ihesus. Pueri numquid pulmentarium habetis. Responderunt ei non. Dicit eis. Mittite in dextra nauigii rethe et inuenietis. Miserunt ergo rethe et iam non valebant illud trahere pre multitudine piscium. Dicit ergo discipulus ille quem diligebat ihesus petro. Dominus est. Symon ergo petrus cum audisset quia dominus est tunica succinxit se. Erat enim nudus et misit se in mare. Alii autem discipuli nauigio venerunt non enim longe erant a terra sed quasi cubitis ducentis trahentes rethe piscium. Vt ergo descenderunt in terram viderunt prunas positas et piscem suppositum et panem. Dicit eis ihesus. Afferte de piscibus quos prendidistis nunc. Ascendit symon petrus et traxit rethe in terram plenum magnis piscibus centum quinquaginta tribus et cum tanti essent non est scissum rethe. Dicit eis ihesus. Venite prandete et nemo audebat discumbentium interrogare eum tu quis es. Scientes quia dominus est. Et venit ihesus et accepit panem et dedit eis et piscem similiter. Hoc iam tercio manifestatus est ihesus discipulis suis cum resurrexisset a mortuis. Cum ergo prandidissent dicit ihesus Symoni petro. Symon iohannis diligis me plus his. Dicit ei. Etiam domine tu scis quia amo te. Dicit ei. Pasce agnos meos. Dicit ei iterum ihesus. Symon diligis me plus his. Ait illi. Etiam domine tu scis quia amo te. Dicit ei tercio. Symon iohannis amas me. Et contristatus est petrus quia dixit ei tercio amas me. Et dicit ei. Domine tu omnia scis quia amo te. Dicit. Pasce oues meas. Amen amen dico tibi cum esses iunior cingebas te et ambulabas vbi volebas. Cum autem senueris extendes manus tuas et alius te cinget et ducet te quo tu non vis. Hoc autem dixit significans qua morte esset clarificaturus deum. Et cum hoc dixisset dicit ei. Sequere me. Conuersus petrus vidit illum discipulum quem diligebat ihesus sequentem qui et recubuit in cena super pectus eius et dixit. Domine quis est qui tradet te. Hunc ergo cum vidisset petrus dixit ad ihesum. Domine hic autem quid. Dicit ei ihesus. Sic eum volo manere donec veniam quid ad te. Tu me sequere. Exiuit ergo sermo iste inter fratres quia ille discipulus non moritur. Et non dixit ei ihesus quia non moritur sed sic eum volo manere donec veniam quid ad te. Hic est discipulus ille qui testimonium perhibet de hiis et scripsit hec. Et scimus quia verum est testimonium eius. Sunt autem et alia multa que fecit ihesus que si scribantur per singula nec ipsum arbitror mundum capere eos qui scribendi sunt libros. Amen

Iacobus cognominatus iustus filius
Marie sororis matris domini post
passionem domini ab apostolis Iherosolimorum
ordinatus episcopus unam de vii epistolis
canonicis scripsit. Et si a quodam alio
sub nomine eius edita esse quidem
meruit. Hic ut refert Egesippus
qui fuit vicinus temporibus apostolorum, ex
utero matris sanctus fuit, vinum et siceram
non bibit. carnem nullam comedit
numquam tonsus nec unguento unctus
nec usus balneo. Huic soli licitum
erat ingredi sancta sanctorum, siquidem non
lineis sed laneis utebatur vestibus,
solusque templum ingrediebatur, et
flexis genibus pro populo orabat in
tantum genua eius in camelorum duriciam versa
crederentur. Dicitur et multa alia de
eo que longum est enarrare. tante sanctitatis
et celebritatis in populo, tradidit etiam
Iosephus fuisse ut propter eius necem
crederetur subversa Ierusalem. Triginta
annis rexit Ierosolimitanam ecclesiam
id est usque ad septimum annum Neronis.
Qui de pinna precipitatus templi
cum adhuc viveret fuste fullonis
in cerebro percussus interiit ibidemque iuxta
murum templi sepultus usque ad ob
sessionem Titi et ultimam Adriani ti
tulum habuit. Et hunc opinio legis premit
tit prologum in quo ostenditur quare ad certum
ordinem digestionis sub grecis epi
stolas redegit et veritate in trans
latione servavit quod non alii ante se.

Non ita est ordo apud grecos
qui integre sapiunt fidem
quamque rectam sectantur epistolarum
vii que canonice nuncupantur sicut in la
tinis codicibus invenitur quod quia
petrus est primus in ordine, ut in numero
apostolorum primus est, et eius epistole in ordine
ceterarum. Sed sicut evangelistas dudum ad veri
tatis lineam correximus, ita has proprio ordi
ne deo nos iuvante reddidimus. Est enim
una earum prima Iacobi, due Petri,
Iohannis tres et Iude una. Que si ut ab
eis digeste sunt, ita quoque ab interpretibus
fideliter in latinum verterentur eloquium, nec am
biguitatem legentibus facerent, nec sermonum
sese varietas impugnaret, illo pre
cipue loco ubi de unitate trinitatis in prima
epistola Iohannis positum legimus, in qua
etiam ab infidelibus translatoribus multum
erratum esse a fidei veritate comperimus,
trium tantummodo vocabula hoc est aque, sanguinis
et spiritus in ipsa sua editione ponentibus
et patris verbique ac spiritus testimonium omit
tentibus, in quo maxime et fides catholica
roboratur et patris et filii et spiritus sancti
una divinitatis substantia comprobatur. In ceteris
vero epistolis quantum a nostra aliorum distet
editio lectoris prudentie derelinquo.
Sed tu virgo Christi Eustochium dum
a me inpensius scripture veritatem inquiris,
meam quodammodo senectutem invidorum
dentibus corrodendam exponis, qui
me falsarium corruptoremque sanctarum
pronunciant scripturarum. Sed ego in tali
opere nec emulorum meorum invidentiam
pertimesco nec sancte scripture veritatem
poscentibus denegabo.

Cap. primum

Iacobus apostolus dei et domini nostri
Iesu Christi, xii tribubus que sunt
in dispersione salutem. Omne
gaudium existimate fratres mei cum
in temptationes varias incideritis scien
tes quod probatio fidei vestre patientiam
operatur, patientia autem opus perfectum
habeat ut sitis perfecti et integri in nullo
deficientes. Si quis autem vestrum indi
get sapientiam postulet a deo qui
dat omnibus affluenter et non improperat
et dabitur ei. Postulet autem in fide nil
hesitans. Qui enim hesitat similis
est fluctui maris qui a vento mo
vetur et circumfertur. Non ergo existimet homo
ille quod accipiat aliquid a domino. Vir
duplex animo inconstans est in omnibus viis
suis. Glorietur autem frater humilis in ex
altatione sua, quia sicut flos feni

transibit. Dives autem in humilitate sua,
exortus est enim sol cum ardore et arefecit
fenum et flos eius decidit et decor vul-
tus eius deperiit. Ita et dives in itineribus
suis marcescet. Beatus vir qui suf-
fert temptationem quoniam cum probatus fuerit
accipiet coronam vitae quam repromisit
deus diligentibus se. Nemo cum temptatur
dicat quoniam a deo temptatur. Deus enim
intemptator malorum est, ipse autem tem-
ptat neminem. Unusquisque ~~peccatum~~ vero
temptatur a sua concupiscentia abstractus
et illectus. Deinde cum concupiscentia con-
ceperit parit peccatum, peccatum vero cum consumma-
tum fuerit generat mortem. Nolite itaque
errare fratres mei karissimi. Omne datum
optimum et omne donum perfectum desursum
est descendens a patre luminum apud quem
non est transmutatio nec vicissitudinis
obumbratio. Voluntarie enim genuit
nos verbo veritatis ut simus initium
aliquod creaturae eius. Scitis fratres mei
dilectissimi. Sit autem omnis homo velox
ad audiendum, tardus autem ad loquendum
et tardus ad iram. Ira enim viri iustitiam
dei non operatur. Propter quod abicientes omnem
inmunditiam et habundantiam malitiae in
mansuetudine suscipite insitum verbum
quod potest salvare animas vestras. Estote
autem factores verbi et non auditores
tantum fallentes vosmetipsos. Quia si
quis auditor verbi est et non factor, hic
comparabitur viro consideranti vultum
nativitatis suae in speculo. Consideravit enim
se et abiit et statim oblitus est qualis
fuerit. Qui autem perspexerit in lege per-
fecta libertatis et permanserit in ea, non au-
ditor obliviosus factus sed factor operis,
hic beatus in facto suo erit. Siquis autem
putat se esse religiosum non refre-
nans linguam suam sed seducens cor
suum, huius vana est religio. Religio
munda et inmaculata apud deum et
patrem haec est: visitare pupillos et

viduas in tribulatione eorum et inmacula-
tum se custodire ab hoc saeculo. cap 2

Fratres mei nolite in personarum
acceptione habere fidem domini nostri
Ihesu Christi gloriae. Etenim si introierit in con-
ventum vestrum vir aureum anulum habens
in manu et in veste candida, introi-
erit autem et pauper in sordido habitu, et
intendatis in eum qui indutus est veste
praeclara et si ei dixeritis tu sede hic bene,
pauperi autem dicatis tu sta illic aut
sede sub scabello pedum meorum,
nonne iudicatis apud vosmetipsos
et facti estis iudices cogitationum iniqua-
rum? Audite fratres mei dilectissimi. Nonne
deus elegit pauperes in hoc mundo di-
vites autem in fide et heredes regni
quod repromisit diligentibus se? Vos autem
exhonorastis pauperem. Nonne di-
vites opprimunt vos per potentiam et ipsi
trahunt vos ad iudicia? Nonne ipsi
blasphemant nomen bonum quod invo-
catum est super vos? Si tamen legem perfi-
citis regalem secundum scripturas: diliges
proximum tuum sicut teipsum, bene facitis. Si
autem personas accipitis, peccatum opera-
mini redarguti a lege quasi transgres-
sores. Quicumque autem totam legem
servaverit, offendat autem in uno, factus
est omnium reus. Qui enim dixit non
moechaberis, dixit et non occides. Quod
si non moechaberis, occidas autem, factus
es transgressor legis. Sic loquimini
et sic facite sicut per legem libertatis in-
cipientes iudicari. Iudicium enim sine
misericordia illi qui non fecit misericordiam. Superexaltat autem misericordia iudicium. Quid proderit
fratres mei si fidem quis dicat se habere, opera
autem non habeat? Numquid poterit fides
salvare eum? Si autem frater aut soror nudi
sint et indigent victu cotidiano, di-
cat autem aliquis de vobis illis ite in pa-
ce, calefacimini et saturamini, non
dederitis autem eis quae necessaria sunt corpori,
quid proderit? Sic et fides si non

habuit opa mortua e i semetipa Sz
dic quis tu fide hēs et ego habeo
opa ostende m fide tua sn opib3 et
ego ostenda t ex opibz fide meam
Tu credis qm vn9 e de9 bn facis
et demones credunt et co tremiscunt
Vis aut scire o hō inanis qm fides
sn opibz mortua e Abraha pr
nr nonne ex opibz iustificatus est
offerens ysaac filiu suu sup altare
Vides q qm fides coopabit opibz
illi9 et ex opibz fides consumata e
et impleta e sciptura dicens Credidit a
braham deo et reputatu e illi ad
iusticiam et amicus dei appellatus e Vi
detis qm ex opibz iustificat homo
et no ex fide tm Silr aut Raab me
trix nonne ex opibz iustificata est
suscipiens nuncios et alia via ei
ciens Sicut eni corpus sn spu mortuu
e ita et fides sine opibz mortua e

Nolite plures magri fieri fres
mei scientes qm maius iudi
ciu sumitis In vbo eni multa offendim9
omnes Siquis i vbo no offendit
hic pfectus e vir pt et freno circu
ducere totum corpus Si aut equis frena
i ora mittim9 ad cosenciendu nobis
et omne corpus illoz circumferim9 Et
ecce et naues magne sint et a ventis
validis circumferunt
aut a modico gubnaclo ubi i pe
tus dirigentis voluit Ita et lingwa
modicu quide membz e et magna
exaltat Ecce quantus ignis quam
magna silua incendit et lingwa ig
nis e ignis e vniuersitas iniquitatis
lingwa ostituit i membris nris
que maculat totum corpus et inflamat ro
tam natiuitatis nre inflamata a ge
henna Omnis eni natura bestiaz vo
lucrm et serpentu et ceteroz domant
dōita sunt a na huana lingwa aut

hominum nullus domare pt Est n inquietu
malu et plena veneno mortifero
In ipa benedicimus deu et pre et in ipa
maledicimus hoies qui ad similitudinem
dei facti sunt Ex ipo ore pcedit benedic
cio et malediccio No oz fres mei hec
ita fieri Nuqd fons de eode foramine
emanat dulce et amara aquam Nu
qd pt fres mei ficus vuas facere
aut vitis ficus Sic nz salsa dul
ce pt facere aqua Quis sapiens
et disciplinatus int vos ostendat ex bona
conuersacoe opa sua i mansuetudine
sapie sue Qz si zelu amaru habetis
et contenciones sint i cordibus vris
Nolite gloriari et mendaces ee adu
sus veritate No e eni ista sapia
desursu descendes sz trena ani
malis dyabolica ubi eni zelus et contencio
ibi inconstancia et omne opus prauu
Que aut desursu e sapia primu
quide pudica e deinde aut pacifi
ca modesta suadibilis bonis con
sentiens plena mia et fructibus bo
nis iudicans sine simulacoe fructus
aut iusticie i pace seminatur facientes

Unde bella et lites Ca 4 pace
in vobis Nonne ex concupiscenciis
que militant i membris vris Concu
piscitis et no habetis occiditis et zelatis
et no potestis adipisci et litigatis et
belligeratis et no habetis ppter qd non
postulatis Petitis et no accipitis
eo qd male petatis ut i concupiscenciis
vris insumatis Adulteri nescitis
qm amicicia huius mundi inimica e
deo Quicuqz g voluerit amicus ee
sli huius inimicus dei constituetur An
putatis qd inaniter sciptura dicat
ad inuidia concupiscit sps qui habitat
i vobis Maiorem aut gram dat ppter
qd dicit deus supbis resistit hu
milibus aut dat graz Subditi g

estote deo Resistite autem dyabolo ⁊ fugiet
a vobis Appropinquate deo ⁊ ap
propinquabit vobis Emundate manus
peccatores ⁊ purificate corda dupplices
animo Miseri estote ⁊ lugete· risus
vester in luctum convertatur ⁊ gaudium in merorem
Humiliamini in conspectu domini ⁊ ex
altabit vos Nolite detrahere alter
utrum fratres mei Qui detrahit fratri aut
qui iudicat fratrem suum detrahit le
gi ⁊ iudicat legem Si autem iudicas
legem non es factor legis sed iudex Unus
est legislator ⁊ iudex qui potest per
dere ⁊ liberare Tu autem quis es qui
iudicas proximum tuum Ecce nunc qui
dicitis Hodie aut crastino ibimus in ci
vitatem illam faciemus ibi annum et
mercabimur ⁊ lucrum faciemus qui ignoratis
quid sit vobis in crastino Que enim
vita vestra vapor est ad modicum pa
rens ⁊ deinceps exterminabitur pro eo
ut dicatis Si dominus voluerit ⁊ si vi
xerimus faciemus hoc aut illud Nunc autem
exultatis in superbiis vestris Omnis ex
ultatio talis maligna est Scienti igitur
bonum facere ⁊ non facienti peccatum est

Plangite nunc divites illi
plorate ululantes in miseriis
vestris que advenient vobis Divicie vestre
putrefacte sunt ⁊ vestimenta vestra a tineis
comesta sunt Aurum ⁊ argentum vestrum eru
ginavit ⁊ erugo in testimonium eorum vobis
erit ⁊ manducabit carnes vestras
sicut ignis Thesaurizastis vobis iram
in novissimis diebus Ecce merces opera
riorum vestrorum qui messuerunt regio
nes vestras que fraudata est a vobis cla
mat ⁊ clamor eorum in aures domini
sabaoth introivit Epulati estis
super terram ⁊ in luxuriis vestris enu
tristis corda vestra in die occisionis
addixistis ⁊ occidistis iustum ⁊ non re
stitit vobis Patientes igitur esto
te fratres usque ad adventum domini
Ecce agricola expectat preciosum fructum
terre patienter ferens donec accipiat
temporaneum ⁊ serotinum Patientes igitur
estote ⁊ vos ⁊ confortate corda
vestra quoniam adventus domini appropinquabit
Nolite ingemiscere fratres in alterutrum ut non iudicemini ... exemplum accipite fratres exitus ma
li longanimitatis laboris ⁊ patientie pro
phetas qui locuti sunt in nomine domini
Ecce beatificamus eos qui sustinuerunt
Sufferentiam Job audistis ⁊ finem domini
vidistis quoniam misericors est dominus ⁊ mi
serator Ante omnia autem fratres mei nolite
iurare neque per celum neque per terram neque
aliud quodcumque iuramentum Sit autem
sermo vester est est non non ut non sub
iudicio decidatis Tristatur autem aliquis
vestrum oret equo animo ⁊ psallat
Infirmatur aliquis ex vobis inducat presbiteros
ecclesie ⁊ orent super eum unguentes eum
oleo in nomine domini ⁊ oratio fidei salva
bit infirmum ⁊ alleviabit eum dominus Et
si in peccatis sit dimittentur ei Confitemini
ergo alterutrum peccata vestra ⁊ orate pro
invicem ut salvemini Multum enim valet
deprecatio iusti assidua Helyas
homo erat similis nobis passibilis ⁊ oratione
oravit ut non plueret super terram ⁊
non pluit annos iii ⁊ menses vi
Et rursum oravit ⁊ celum dedit
pluviam ⁊ terra dedit fructum suum
Fratres mei Si quis ex vobis erraverit
a veritate ⁊ converterit quis eum scire debet
quoniam qui converti fecerit peccatorem ab
errore vie sue salvabit animam
eius a morte ⁊ operit multitudinem peccatorum

Symon petrus filius Johannis provincie
galilee vice bethsayda frater andree

Petrus apostolus dicit apostolus
Jhesu christi electis advenis
dispersionis Ponti Gala
tie Capadocie Asie ⁊ Bythinie secundum
prescientiam dei patris in sanctificationem spiritus
in obedientiam ⁊ aspersionem sanguinis

ihu xpi Gra nob' z pax multiplicet'
Benedictus deus z pr dni nri ihu xpi
qui scdm misericordiam magnam suam regenerauit
nos i spem viuam p resurrectionem ihu
xpi ex mortuis i hereditatem incorrup
tibilem z incontaminatam z immarcescibilem
conseruatam i celis i vobis qui i virtute
dei custodimini p fidem i salutem pa
ratam reuelari i tpe nouissimo i quo
exultabitis modicum nunc si oportet con
tristari i variis temptacionibus
ut probacio fidei vre multo preci
osior sit auro qd p ignem probatur
i venerim i laudem z gloriam z hono
rem i reuelacione dni nri ihu xpi
quem cum non videritis diligitis i quem
nunc quoque non videntes creditis cre
dentes autem exultabitis leticia in
enarrabili z glorificata reportantes
finem fidei vre salutem animarum vrarum
De qua salute exquisierunt atque
scrutati sunt prophete qui de futura in
vobis gra prophetauerunt scrutantes qd
vel quale tpe significaret qui erat
i eis sps xpi prenuncians eas que
i xpo sunt passiones z posteriores
glorias quibus reuelatum est quia non
sibimetipsis vobis autem ministrabant ea
que nunc nunciata sunt vobis per eos qui
euangelizauerunt vobis spu sco misso de
celo i que desiderant angeli prospi
cere propter qd succincti lumbos
mentis vre sobrii perfecti sperate
i eam que offertur vobis graciam i re
uelacionem dni ihu xpi qsi filii obe
diencie non configurati prioribus igno
rancie vre desideriis sz scdm eum qui
vocauit vos scm ut z ipsi sci in
oi conuersacione sitis qr scriptum est
Sci estote qm z ego scus sum
Et si prem inuocatis eum qui sine per
sonarum acceptione iudicat scdm vniuscuiusque
opus i timore i incolatus vri tpe
conuersamini Scientes qd non corrup

tibili auro z argento redempti estis de va
na vra conuersacione paterne tradicio
nis sz precioso sanguine qi agni imma
culati z incontaminati ihu xpi pcogniti
quidem ante constitucionem mundi manifesta
ti autem nouissimis tpibus propter nos qui p
ipsum fideles i deo estis qui suscitauit
eum a mortuis z dedit ei gloriam ut
fides vra z spes vra
esset i deo Animas vras castificantes
i obediencia caritatis i fraternitatis amore sim
plici ex corde i inuicem diligite atten
tius renati non ex semine corruptibili sz
incorruptibili per verbum dei viui z permanentis
i eternum qr omnis caro fenum z omnis
gloria eius tamquam flos feni Exaruit
fenum z flos eius decidit verbum autem
dni manet i eternum Hoc autem est verbum
dni quod euangelizatum est i vos
Deponentes igitur omnem maliciam 2
z omnem dolum z simulaciones
z inuidias z omnes detractiones Sic
ut modo geniti infantes racionabiles si
ne dolo lac concupiscite ut i eo crescatis
i salutem Si tamen gustastis qm suauis
est dns ad quem accedentes lapidem
viuum ab hominibus quidem reprobatum
a deo autem electum z honorificatum Et
ipsi tamquam lapides viui superedifi
camini i domos spirituales sacerdotium
scm offerre spirituales hostias accep
tabiles deo per ihm xpm propter qd con
tinet scriptura Ecce ego pono i
syon lapidem summum angularem
electum preciosum Et omnis qui
crediderit i eum non confundetur Vobis igitur
honor credentibus non credentibus autem
lapis quem reprobauerunt edificantes
hic factus est i caput anguli z la
pis offensionis z petra scandali hiis
qui offendunt i verbo nec credunt
deo i quo z positi sunt Vos autem
genus electum regale sacerdotium
gens sca populus acquisitionis ut

viventes admirantur ei qui de tenebris
vos vocavit in admirabile lumen suum
Qui aliquando non populus nunc autem populus dei
Qui non consecuti misericordiam nunc autem
misericordiam consecuti. Karissimi obsecro vos
tamquam advenas et peregrinos ab
stinere vos a carnalibus desideriis
que militant adversus animam. Conversacionem
vestram inter gentes habentes bonam ut
in eo quod detractant de vobis tamquam
de malefactoribus ex bonis operibus
vos considerantes glorificent
deum in die visitacionis. Subditi
estote omni humane creature propter deum
sive regi quasi precellenti sive ducibus
tamquam ab eo missis ad vindictam ma
lefactorum laudem vero bonorum quia sic est
voluntas dei ut benefacientes ob
mutescere faciatis imprudencium hominum
ignoranciam quasi liberi et non quasi velamen
habentes malicie libertatem sed sicut
servi dei omnes honorificate fraternitatem
diligite deum timete regem honori
ficate. Servi subditi estote in omni
timore dominis non tantum bo
nis et modestis sed et discolis. Hec est
enim gracia si propter conscienciam dei sustinet
quis tristicias paciens iniuste. Que
enim est gracia si peccantes et colaphis
cesi suffertis. Sed si bene facientes paci
enter sustinetis. Hec est gracia apud
deum. In hoc enim vocati estis quia et christus
passus est pro nobis vobis relinquens exemplum
ut sequamini vestigia eius. Qui peccatum
non fecit nec inventus est dolus in ore
eius. Qui cum malediceretur non male
dicebat cum pateretur non comminabatur
tradebat autem iudicanti se iniuste
Qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo
super lignum ut peccatis mortui iusticie
vivamus. Cuius livore sanati sumus.
Eratis enim sicut oves errantes sed
conversi estis nunc ad pastorem et episcopum
animarum vestrarum. Capitulum tercium

Similiter et mulieres subdite sint
viris suis ut et si qui non cre
dunt verbo per mulierum conversacionem sine
verbo lucrifiant. Considerantes in ti
more sanctam conversacionem vestram.
Quarum non sit extrinsecus capilla
tura aut circumdatio auri aut indumenti
vestimentorum cultus. Sed qui abscon
ditus est cordis homo in incorruptibili
tate quieti et modesti spiritus qui est
in conspectu dei locuples. Sic enim
aliquando et sancte mulieres sperantes in deum
ornabant se subiecte propriis viris.
Sicut Sara obediebat Abra
he dominum eum vocans. Cuius vos estis
filie benefacientes et non pertimen
tes ullam perturbacionem. Viri similiter
cohabitantes secundum scienciam quasi infirmiori
vasculo muliebri impercientes hono
rem tamquam coheredibus gracie vite
ut non impediantur oraciones vestre. In
fine autem omnes unanimes in oracione
estote compacientes fraternitatis ama
tores misericordes modesti humiles
non reddentes malum pro malo vel
maledictum pro maledicto sed e contrario bene
dicentes quia in hoc vocati estis ut bene
dictionem hereditate possideatis. Qui
enim vult vitam diligere et videre dies
bonos coherceat linguam suam
a malo et labia sua ne loquantur dolum.
Declinet autem a malo et faciat bonum
inquirat pacem et sequatur eam quia oculi
domini super iustos et aures eius in preces
eorum. Vultus autem domini super facientes
mala. Et quis est qui vobis noceat
si boni emulatores fueritis. Sed et si quid
patimini propter iusticiam beati eritis. Timo
rem autem eorum ne timueritis ut non
conturbemini. Dominum autem christum sanctificate
in cordibus vestris parati semper ad satisfac
cionem omni poscenti vos racionem
de ea que in vobis est fide et spe sed
cum modestia et timore conscienciam
habentes bonam ut in eo quod detrahunt

de vobis tamquam de malefactoribus confu-
dantur qui calumpniantur vestram bonam
conversationem in christo. Melius est enim benefacien-
tes si velit voluntas dei pati
quam malefacientes quia et christus semel
pro peccatis nostris mortuus est iustus pro
iniustis ut nos offerret deo. Mortifica-
tos quidem carne vivificatos autem
spiritu in quo et hiis qui in carcere con-
clusi erant spiritualiter veniens predicavit qui
increduli fuerant spiritu aliquando qui ex-
pectabat dei pacientiam in diebus noe
cum fabricaretur archa in qua pauca
id est octo anime salve facte sunt per aquam
quod et nos nunc simili forme salvos
facit baptisma non carnis depo-
sitio sordium sed consciencie bone inter-
rogatio in deum per resurrectionem ihesu christi qui est in
dextera dei patris deglutiens mortem
ut vite eterne heredes efficeremur pro-
fectus in celum subiectis sibi angelis
et potestatibus et virtutibus. Capitulum quartum

Christo igitur passo in carne et
vos eadem cogitacione arma-
mini quia qui passus est in carne desiit
a peccatis ut iam non hominum desideriis
sed voluntati dei quod reliquum est in carne
vivat temporis. Sufficiat enim preteritum
tempus ad voluntatem gentium consummandam
qui ambulaverunt in luxuriis in desi-
deriis violenciis comessationibus
potacionibus et illicitis ydolorum
cultibus in quibus nunc obstupescunt
in quo admirantur non concurrentibus vobis
in eandem luxurie confusionem blasphe-
mantes qui reddent racionem ei qui paratus
est iudicare vivos et mortuos. Propter
hoc enim mortuis evangelizatum est ut iudicen-
tur quidem secundum homines in carne vivant
autem secundum deum in spiritu. Omnium autem finis
appropinquavit. Estote itaque prudentes
et vigilate in oracionibus. Ante omnia autem
mutuam in vobis caritatem continuam habentes
quia caritas operit multitudinem peccatorum.

Et hospitales invicem sine murmuracione
unusquisque sicut accepit graciam in
alterutrum illam administrantes sicut boni
dispensatores multiformis gracie dei.
Siquis loquitur quasi sermones dei. Siquis
ministrat tamquam ex virtute quam admi-
nistrat deus ut in omnibus honorificetur
deus per ihesum christum. Alias in omnibus ho-
norificetur deus. Cui est gloria
et imperium in secula seculorum amen. Karissimi
nolite peregrinari in fervore qui ad
temptacionem vobis fit quasi ~~vobis~~ novi
aliquid vobis sit contingat sed communican-
tes christi passionibus gaudete ut in re-
velacione glorie eius gaudeatis exul-
tantes. Si exprobramini in nomine domini
nostri ihesu christi beati eritis quoniam quod est hono-
ris glorie et virtutis dei et qui est eius
spiritus super vos requiescet. Nemo
autem vestrum patiatur quasi homicida aut
fur aut maledicus aut alienorum ap-
petitor. Si autem ut christianus non
erubescat glorificet autem deum in is-
to nomine quoniam tempus est ut incipiat
iudicium a domo dei. Si autem primum
a nobis quis finis eorum qui non
credunt dei evangelio. Et si iustus
quidem vix salvabitur impius et peccator
ubi parebunt. Itaque et hii qui pa-
ciuntur secundum voluntatem dei fideli crea-
tori commendent animas suas in benefi-

Seniores ergo qui in vobis sunt 5
obsecro consenior et testis
christi passionum qui et eius que in futuro
revelanda est glorie communicator. Pasci-
te qui in vobis est gregem dei providen-
tes non coacte sed spontanee secundum
deum neque turpis lucri gracia sed volun-
tarie neque ut dominantes in cleris sed
forma facti gregis ex animo. Et cum appa-
ruerit princeps pastorum percipietis
inmarcescibilem glorie coronam. Similiter
adolescentes subditi estote seni-
oribus. Omnes autem invicem humi-
litatem insinuate quia deus superbis

resistit humilibus autem dat gratiam. Humiliamini autem sub potenti manu dei ut vos exaltet in tempore visitationis. Omnem sollicitudinem vestram proicientes in eum quoniam ipsi cura est de vobis. Sobrii estote et vigilate quia adversarius vester dyabolus tamquam leo rugiens circuit querens quem devoret cui resistite fortes in fide scientes eandem passionem ei que in mundo est vestre fraternitati fieri. Deus autem omnis gratie qui vocavit nos in eternam suam regine alias gloriam in xpo ihesu modicum passos ipse perficiet et confirmabit solidabitque. Ipsi gloria et imperium in secula seculorum amen. Per silvanum fidelem fratrem vobis ut arbitror breviter scripsi obsecrans et contestans hanc esse gratiam veram dei in qua statis. Salutat vos ecclesia que est in babilone coelecta et marcus filius meus. Salutate invicem in osculo sancto. Gratia omnibus qui estis in xpo ihesu.

Prologus in epistola petri 2. Confide hunc mundo sapientes mortuos esse decrevit cuiusdeque pietatis quanta sit magnitudo luce ipsa clarius manifestat.

Symon petrus servus et apostolus ihesu xpi hiis qui coequalem nobiscum sortiti sunt fidem in iustitia dei nostri et salvatoris ihesu xpi gratia vobis et pax ~~divine virtutis~~ adimpleatur in cognitione dei nostri ihesu xpi. Quomodo nobis omnia divine virtutis sue que ad vitam et pietatem donata sunt per cognitionem eius qui vocavit nos propria gloria et virtute per quam maxima et preciosa nobis promissa donavit ut per hec efficiamini consortes divine nature fugientes eius que in mundo est concupiscentie corruptionem. Vos autem curam omnem subinferentes ministrate in fide vestra virtutem in virtute autem scientiam in scientia autem abstinentiam in abstinentia autem patientiam in patientia autem pietatem in pietate autem fraternitatis amorem in amore autem caritatem. Hec enim si vobiscum adsint et superent non vacuos et sine fructu constituent vos in domini nostri ihesu xpi cognitione. Cui enim non presto sunt hec cecus est et manu temptans oblivionem accipiens purgationis veterum suorum delictorum. Quapropter magis fratres satagite ut per bona opera certam vestram vocationem et electionem faciatis. Hec enim facientes non peccabitis aliquando. Sic enim habundanter ministrabitur vobis introitus in eternum regnum domini nostri et salvatoris ihesu xpi. Propter quod incipiam vos semper commonere de hiis et quidem scientes et confirmatos vos in presenti veritate. Iustum autem arbitror quamdiu sum in hoc tabernaculo suscitare vos in commonitione certus quod velox est depositio tabernaculi mei secundum quod et dominus noster ihesus xpus significavit mihi. Dabo operam et frequenter habere vos post obitum meum ut horum memoriam faciatis. Non enim indoctas fabulas secuti notam fecimus vobis domini nostri ihesu xpi virtutem et presentiam sed speculatores facti illius magnitudinis. Accipiens enim a deo patre honorem et gloriam voce delapsa ad eum huiuscemodi a magnifica gloria hic est filius meus dilectus in quo mihi bene complacui ipsum audite. Et hanc vocem nos audivimus de celo allatam cum essemus cum ipso in monte sancto. Et habemus firmiorem propheticum sermonem cui bene facitis attendentes quasi lucerne lucenti in caliginoso loco donec dies illucescat et lucifer oriatur in cordibus vestris. Hoc primum intelligentes quod omnis prophetia scripture propria interpretatione non fit. Non enim voluntate humana allata est aliquando prophetia sed spiritu sancto inspirati locuti sunt sancti dei homines etc. Sequitur cap. 2

Fuerunt vero pseudo prophete in populo
sicut et in vobis erunt magistri men
daces qui introducent sectas perdi
tionis etc. qui erunt eos dominum
negantes Superducentes sibi celerem per
ditionem et multi sequentur eorum luxurias
per quos via veritatis blasphemabitur in ava
ricia fictis verbis de vobis negociabuntur
quibus iudicium iam olim non cessat et
non dormitat perditio eorum Si enim deus
peccantibus non pepercit sed rudentibus in
fernis detractos in tartarum tradidit in
iudicium cruciandos reservari Et si ori
ginali mundo non pepercit sed octavum
noe iusticie preconem custodivit dilu
vio mundo impiorum inducens Et civi
tates sodomorum et gomorreorum in
cinerem redigentes eversione dampnavit
Exemplum eorum qui impie acturi sunt ponens
et iustum loth oppressum a nephandorum in
iuria et luxuriosa conversatione eripuit
Aspectu enim et auditu iustus erat habi
tans inter eos qui de die in diem iustam
animam iniquis operibus cruciabant
Novit dominus pios de temptatione
eripere iniquos vero in die iudicii re
servare cruciandos magis autem eos qui
post carnem in concupiscentia immundicie
ambulant dominationemque contempnunt
Audaces sibi placentes sectas non
metuunt inferre blasphemantes
ubi angeli fortitudine et virtute cum
sint maiores non portant adversum se ex
ecrabile iudicium Hii vero velut irra
cionabilia pecora naturaliter in captionem
et in perniciem et in hiis que ignorant bla
sphemantes in corruptione sua peri
bunt percipientes mercedem iniusticie
voluptatem existimantes diei delicias
coinquinationes et macule deliciis af
fluentes in conviviis suis luxuriantes
vobiscum oculos habentes plenos ad
ulterii Et incessabilis delicti fallentes
animas instabiles cor exercitatum avari
cicia habentes sed maledictionis filii
derelinquentes viam rectam erraverunt
secuti viam Balaam ex Bosor
qui mercedem iniquitatis amavit correctionem
vero habuit sue vesanie subiugale mutum animal quod in homi-
nis voce loquens prohibuit prophete
insipientiam Hii sunt fontes sine aqua
et nebule turbinibus exagi
tate quibus caligo tenebrarum
reservatur Superbia enim vanitatis
loquentes decipiunt in desideriis car
nis luxurie eos qui paululum ef
fugiunt qui in errore conversantur liber
tatem illis promittentes cum ipsi sint
servi corruptionis A quo enim quis
superatus est huius et servus est Si enim
effugientes coinquinationes mundi
in cognitione domini nostri et salvatoris
Ihesu Christi hiis rursus implicati su
perantur facta sunt eis posteriora deteriora
prioribus Melius enim erat illis non cognoscere
viam iusticie quam post agnitionem
retrorsum reverti Ab eo quod illis tra
ditum est sancto mandato Contigit enim illis
illud veri proverbii Canis reversus ad suum
vomitum et sus lota in volutabro

Hanc ecce vobis karissimi capitulum 3
secundam scribo epistolam in quibus
vestram excito in commonitione sinceram
mentem ut memores sitis eorum que
predixi verborum a sanctis prophetis et
apostolorum vestrorum preceptorum domini nostri
et salvatoris Hoc primum scientes quod ve
nient in novissimis diebus in deceptione
illusores iuxta proprias concupiscentias am
bulantes dicentes Ubi est promissio
aut adventus eius Ex quo enim patres nostri
dormierunt omnia sic perseverant
ab initio creature Latet enim eos hoc
volentes quod celi erant prius et terra
de aqua et per aquam consistens dei
verbo per que ille tunc mundus aqua

inundatus periit. Celi aut qui nc sc
& tra eodem vbo repositi sc igni re
sruati i die iudicij & pditois i pioꝝ
hoim. Vnu uo hoc no lateat vos
karmi qr vnus dies apud dnm sicut mil
le ani & mille ani sic dies vnus.
Non tardat dns i pmissione sua sic
quida existimat sz pacient agit
ppter vos nolens aliqs perire sz oms
ad pniam reuti. Adueniet aut dies
dni ut fur i quo celi magno i petu
transient. Elementa vo calore resol
uent tra aut & que i ipa sc opera
exurentur. Cu h oia dissolue
da sint quales oz vos ee i sctis co
uersacionibus & pietatibus expectantes
& ppantes i aduentu dni dei nri ihu
xpi p q celi ardentes soluentur &
elementa ignis ardore tabescent.
Nouos uo celos & noua tra scdm
pmissa ipius expectamus i quibus
iusticia habitat. ppter q karmi hec expec
tantes satagite immaculati & i vio
lati ei i veniri i pace. Et dni nri
ihu xpi longanimitatem salutem arbitramini
sicut & karmus frater nr paulus scdm data
sibi sapiam scripsit vobis sicut & i oi
bus eplis loquens i eis de hiis i q
bus sunt qda difficilia i tellectu q indoc
ti & i stabiles depuant sicut & ceteras
scripturas ad sua ipoꝝ dampnacoem.
Vos igitur fres pscientes h custo
dite vos ne i sipiencium errore
transducti excidatis a ppa i firmitate.
Crescite uo i gra & cognicoe dni
nri ihu xpi & Saluatoris dni nri
ihu xpi. ipi gla & nunc & i die eternitatis. amen.

Incipit Argumentum i epla pma Iohannis
narat ubi qr deus ipe sit cari
tas manifestat deceptores fratrum ui
dendos sive antichristos esse posse quos
detectat ut esse comprobant homicidas
odium sit interfectionis oratio
Sequitur Cap i Iohannis primo

Quod fuit ab inicio quod audiui
mus quod oculis nris vidimus
& pspeximus & quod audiuimus
& manus nre ɔtractauerunt de vbo vite
Et vita manifestata e & vidimus et
testamur & annunciamus vobis vitam eternam
que erat apud patrem & apparuit nobis.
Quod vidimus & audiuimus annunciamus
vobis ut & vos societatem habeatis nobis
cum & societas nra sit cu patre & cu
filio eius ihu xpo. Et h scribimus vobis
ut gaudeatis & ut gaudium vrm ple
num sit. Et h e annunciacio quam audiui
mus ab eo & annunciamus vobis qm deus
lux e & tenebre i eo no sunt ulle. Si
dixerimus qr societatem cu illo habemus &
i tenebris ambulamus mentimur & no
facimus veritatem. Si aut i luce ambu
lamus sicut & ipe e i luce societatem habemus
ad inuicem. Et sanguis ihu filii eius
emundat nos ab omni pcto. Si dixe
rimus qm pccm no habemus ipi nos
seducimus & ueritas i nobis no e. Si
ɔfiteamur pcta nra fidelis & iustus
e deus & remittet nobis pcta nra
& emundet nos ab oi iniquitate. Si
dixerimus qm no peccauimus mendacem
eu facimus & vbm eius no e i nobis.
Filioli mei hec scribo vobis ut 2 ca[a]
no peccetis sz & si quis pecca
uerit Aduocatum habemus apud pa
trem ihm xpm iustum & ipe e ppicia
cio p peccatis nris no p nris tm sz
& tocius mundi. Et i hoc scimus qm cog
nouimus eu si mandata eius obser
uamus. Qui dicit se nosse eu & mandata
eius no custodit mendax e & i eo ve
ritas no e. Qui aut seruat vbum eius
vere i eo caritas dei pfecta e. Et i hoc
scimus qm i ipo sumus si i ipo
pfecti fuerimus. Qui dicit se i ipo manere
debet sicut ipe ambulauit & ille ambulare.
Karmi no mandatum nouum scribo vobis
sz mandatum vetus quod habuistis ab

inicio Et madatu vetus e qd audistis
Iterum madatu novu scribo vobis qd e
verum et i ipo et i nobis qz tenebre tra
sierunt et verum lume ia lucet Qui dicit se
i luce ee et fratrem suu odit i tenebris
est usqz adhuc Qui diligit fratrem
suu i luce manet et scandalu i eo n
est Qui aut odit fratrem suu i tenebris
est et i tenebris ambulat et nescit quo
eat qm tenebre obcecaverunt oculos
eius Scribo vobis filioli qm remittuntur
vobis peccata ppter nomen eius Scribo vobis
patres qm cognovistis eu qui ab inicio
est Scribo vobis infantes qm cognovistis
patrem Scribo vobis iuvenes qm
fortes estis et verbu dei i vobis manet
et vicistis malignu Nolite diligere
mundu neqz ea que i mundo sunt Si quis
diligit mundu no e caritas patris i eo
Qm omne qd e i mundo concupiscentia car
nis e et concupiscentia oculorum et superbia
vite que n e ex patre sz ex mundo e
et mundus transibit et concupiscentia eius
Qui aut facit volu(n)tatem dei patris ma
net i eternum ¶ Filioli mei novis
sima hora e et sicut audistis qz antixpus
venit nunc aut antixpi facti multi sunt
Unde scimus qz hora novissima e Ex nobis
prodierunt sz no erant ex nobis Na
si fuissent ex nobis permansissent uti
qz nobiscum sz ut manifesti sint
qm no sunt omnes ex nobis Sz vos
unctionem habetis a sancto spiritu et nostis
oia No scripsi vobis quasi ignorantibus
veritatem sz quasi scientibus eam Et qm
oe mendaciu ex veritate no est
Quis e mendax nisi is qui negat
qm Jhesus no e Xpus Hic e antixpus
qui negat patrem et filiu Omnis qui
negat filiu nec patrem hz Qui aut
confitetur filiu hz patrem Vos qd
audistis ab inicio i vobis permane
at Si i vobis permanserit qd ab

inicio audistis et vos i filio et patre per
manebitis Et hec e repromissio qm ipse
filius pollicitus e vobis vitam eternam
Hec scripsi vobis de hiis qui seducunt
vos Et vos unctionem qm accepi
stis ab eo maneat i vobis Et non
necesse habetis ut aliquis doceat vos Sz
sicut unctio eius docet vos de omnibus
et verum e et no e mendacium Et sicut
docuit vos manete i eo Et nunc
filioli manete i eo ut cu apparuerit
habeamus fiduciam et no confundamur
ab eo i adventu eius Si scitis qm
iustus e scitote qm omnis qui facit
iusticiam ex ipo natus est cap 3
Videte qualem caritatem dedit
nobis deus pater ut filii dei no
minemur et simus ppter hoc mundus no no
vit nos qz no novit eu Karissimi nunc
filii dei sumus et nodum apparuit nos
quid erimus Scimus aut qm cu ap
paruerit similes ei erimus qm vide
bimus eu sicuti e Omnis qui habet
~~peccatum~~ hanc spem i eo sanctificat se sicut
et ille sanctus e Omnis qui facit peccatum
et iniquitatem facit et peccatum e iniquitas
Et scitis qm ille apparuit ut peccata
mundi tolleret et peccatum i eo no e Omnis
qui i eo manet no peccat et omnis
qui peccat no vidit eu nec novit
eu Filioli nemo seducat vos Qui
iusticiam facit iustus e sicut et ille
iustus e Qui facit peccatum ex
dyabolo e qm ab inicio dyabolus peccat
In hoc apparuit filius dei ut dissolvat
opa dyaboli ¶ Omnis qui natus e
ex deo peccatum no facit qm semen
ipius i eo manet et no pt peccare
qm ex deo natus e In hoc manifes
ti sunt filii dei et filii dyaboli Omnis
qui no e iustus no e ex deo et qui
no diligit fratrem suu Qm hec e
annunciacio quam audistis ab inicio
Ut diligatis alterutrum Non sicut

Cayn qui ex maligno erat et occi
dit fratrem suum et propter quid occidit eum
quoniam opera eius maligna erant fratris autem
eius iusta. Nolite mirari fratres si
odit vos mundus. Nos scimus quoniam trans
lati sumus de morte ad vitam quoniam
diligimus fratres. Qui non diligit manet
in morte. Omnis qui odit fratrem suum
homicida est. Et scitis quia omnis homi
cida non habet vitam eternam in se manen
tem. In hoc cognovimus caritatem dei quoniam
ille pro nobis animam suam posuit. Et
nos debemus pro fratribus nostris animas no
stras ponere. Qui habuerit substantiam
huius mundi et viderit fratrem suum ne
cessitatem habere et clauserit viscera sua
ab eo quomodo caritas dei manet in eo.
Filioli mei non diligamus verbo neque
lingua sed opere et veritate. In hoc
cognoscimus quoniam ex veritate sumus et
in conspectu eius suademus corda nostra.
Quoniam si reprehenderit nos cor nostrum
maior est deus corde nostro. Et novit
omnia. Karissimi si cor nostrum non reprehen
derit nos fiduciam habemus ad deum.
Et quodcumque petierimus accipiemus ab eo
quoniam mandata eius custodimus et ea que
sunt placita coram eo facimus. Et hoc est
mandatum eius ut credamus in nomine filii eius
Ihesu Christi et diligamus alterutrum sicut dedit
mandatum nobis. Qui servat mandata eius
in eo manet et ipse in eo. Et in hoc scimus
quoniam manet in nobis quoniam de spiritu suo
Karissimi dedit nobis.
nolite omni spiritui credere sed
probate spiritus si ex deo sint quoniam multi
pseudoprophete exierunt in mundum. In
hoc cognoscitur spiritus dei. Omnis spiritus qui
confitetur Ihesum Christum in carne venisse
ex deo est. Et omnis spiritus qui solvit
Ihesum Christum ex deo non est et hic est an
tichristus de quo audistis quoniam venit et
nunc iam in mundo est. Vos ex deo es
tis filioli et vicistis eum quoniam maior
est qui in vobis est quam qui est in mundo. Ipsi de
mundo sunt ideo de mundo loquuntur et mundus
eos audit. Nos ex deo sumus. Qui no
vit deum audit nos. Qui non est
ex deo non audit nos. In hoc cognosci
mus spiritum veritatis et spiritum erroris.
Karissimi diligamus nos invicem quia caritas
ex deo est. Et omnis qui diligit fratrem
suum ex deo natus est et cognoscit deum.
Qui non diligit non habet caritatem et
non novit deum quoniam deus caritas est.
In hoc apparuit caritas dei in nobis
quoniam unigenitum filium suum misit deus
in hunc mundum ut vivamus per eum.
In hoc est caritas non quasi nos dilexerimus
deum sed quoniam ipse prior dilexit nos
et misit filium suum propiciatorem pro peccatis
nostris. Karissimi si sic deus dilexit nos et
nos debemus alterutrum diligere. Deum
nemo vidit umquam. Si diligamus invicem
deus in nobis manet et caritas eius
in nobis perfecta est. In hoc intelligimus
quoniam in ipso manemus et ipse in nobis
quoniam de spiritu suo dedit nobis. Et nos
vidimus et testificamur quoniam pater misit
filium suum salvatorem mundi. Quicum
que confessus fuerit quoniam Ihesus est
filius dei deus in eo manet et ipse in deo.
Et nos cognovimus et credimus ca
ritati quam habet deus in nobis. Deus caritas
est et qui manet in caritate in deo manet et
deus in eo. In hoc perfecta est caritas dei
nobiscum ut fiduciam habeamus in die
iudicii quia sicut ille est et nos sumus
in hoc mundo. Timor non est in caritate
sed perfecta caritas foras mittit timorem
quoniam timor penam habet. Qui autem timet
non est perfectus in caritate. Nos ergo di
ligamus deum quoniam ipse prior dilexit
nos. Si quis dixerit quoniam diligo
deum et fratrem suum odit mendax est.
Qui enim non diligit fratrem suum quem
videt deum quem non videt quomodo potest di

ligere. Et hoc mandatum habemus a deo ut qui
diligit deum diligat et fratrem suum.
Omnis qui credit quoniam Ihesus Christus
est ex deo natus est. Et omnis qui
diligit eum qui genuit diligit et eum
qui natus est ex deo. In hoc cognoscimus
quoniam diligimus natos dei cum deum dili-
gamus et mandata eius faciamus. Hec est enim
caritas dei ut mandata eius custo-
diamus. Et mandata eius gravia non
sunt quoniam omne quod natum est ex deo vin-
cit mundum. Et hec est victoria que vincit
mundum fides nostra. Quis est autem qui vincit
mundum nisi qui credit quoniam Ihesus est Christus
filius dei. Et hic est qui venit per aquam et
sanguinem Ihesus Christus non in aqua solum
sed in aqua et sanguine. Et spiritus est qui testi-
ficatur quoniam Christus est veritas. Quoniam tres sunt
qui testimonium dant in terra spiritus aqua et
sanguis et hii tres unum sunt. Et tres
sunt qui testimonium dant in celo pater verbum
et spiritus sanctus. Et hii tres unum sunt.
Si testimonium hominum accipimus testimonium
dei maius est quoniam hoc est testimonium dei quod
maius est quia testificatus est de filio suo.
Qui credit in filium dei habet testimonium
dei in se. Qui non credit in filium men-
dacem eum facit / quoniam non credit testi-
monio quod ipse testificatus est deus de fili-
o suo. Et hoc est testimonium quoniam vitam
eternam dedit nobis deus. Et hec vita in
filio eius est. Qui habet filium habet vitam
eternam. Qui autem non habet filium dei vitam non
habet. Hec scribo vobis ut sciatis quoniam vitam
habetis eternam qui creditis in nomine filii
dei. Et hec est fiducia quam habemus ad deum
quia quodcumque pecierimus secundum volunta-
tem eius audiet nos. Et scimus quoniam audit
nos quodcumque pecierimus et scimus quoniam
habemus peticiones quas postulamus
ab eo. Qui scit fratrem suum peccare pec-
catum non ad mortem petat et dabitur
ei vita peccanti non ad mortem. Est
peccatum ad mortem non pro illo dico ut
roget. Quod omnis iniquitas peccatum est
et est peccatum ad mortem. Scimus quia omnis
qui natus est ex deo non peccat sed ge-
neratio dei conservat eum et malignus
non tangit eum. Scimus quoniam ex deo
sumus et mundus totus in maligno
positus est. Et scimus quoniam filius dei
venit et dedit nobis sensum ut cog-
noscamus verum deum et simus in filio eius
vero Ihesu Christo. Hic est verus deus et vi-
ta eterna. Filioli custodite vos
a simulachris. Usque adeo autem sanctam
feminam scribit ut eandem dominam non
dubitet appellare cuius de filiis
testimonium ut ambulent in veritate per-
Senior electe domine hibet
et natis eius quos ego diligo
in veritate et non ego solus
sed omnes qui cognoverunt veritatem propter
veritatem que permanet in nobis et nobiscum
erit in eternum. Sit nobiscum gracia misericordia
et pax a deo patre et a Ihesu Christo filio
patris in veritate et caritate. Gavisus sum
valde quia inveni de filiis tuis am-
bulantes in veritate sicut mandatum
accepimus a patre. Et nunc rogo te
domina non quasi mandatum novum scri-
bens nobis sed quod habuimus ab inicio ut
diligamus alterutrum. Et hec est caritas ut
ambulemus secundum mandata eius. Hoc est
enim mandatum ut quemadmodum audistis ab
inicio in eo ambuletis quoniam multi se-
ductores exierunt in mundum qui non
confitentur Ihesum Christum venisse in carne.
Hic est seductor et antichristus. Videte
vosmetipsos ne perdatis omnia que
operati estis sed ut mercedem plenam
accipiatis. Quoniam omnis qui
precedit et non permanet in doctrina Christi
deum non habet. Qui permanet
in doctrina hic et filium et patrem habet.
Si quis venit ad vos et hanc doc-
trinam non affert nolite eum recipere
in domum nec ave ei dixeritis. Qui enim
dicit illi ave communicat

opib9 illi9 malignus. Ecce p̄dixi
vob z nō i die dm̄ nr̄i ihu xpi
cōfundamini. Plura h̄ns vob scribē
nolui p cartā z atramentū. Spero
enī me futur9 ad vos z os ad os lo
qui ut gaudium vr̄m plenū sit. Sa
lutat te filii sororis tue electe gr̄a
dei tecū Amen

Senior Gayo k̄mo que ego
diligo i v̄itate. K̄rme de
quib9 orōz facio p̄spe i gredi
z valē. Sic p̄spe agit aīa tua.
Gauisus sum valde venientib9
frīb9 z testiom̄ p̄hibētib9 v̄itati
tue. Sicut tu i v̄itate ambulas.
Maiore hor nō h̄eo gr̄am q̄ ut
audiā filios meos i v̄itate ambu
lare. K̄rme fideliť agis q̄cq̄d opa
ris i frēs z h' i pegrinos qui tes
timonium reddiderūt caritati tue i cōspectu
ecclie quos bn̄faciens deducas dig
ne deo. Pro noīe eni ei9 p̄fecti st̄ nichil
accipientes a gentib9. Nos ergo debem9
suscipe h̄mōi ut cooperatores si
m9 v̄itatis. Scripsissem forsitan
ecclie s; is qui amat primatū
gerē i h̄is Dyotrepes nō recipit
vos. ppt' h' si venero commoneā
ei9 opa q̄ facit v̄bis malignis
garriens i nos z q̄si nō ei ista
sufficiāt neq; ipe suscipit frēs
z eos qui suscipiūt p̄hibz z de
ecclia eicit. K̄rmi nolite imitari
malū s; q̄d bonum z. Qui bn̄ fac
ex deo ē. Qui male facit non
videt deū. Demetrio testimonium
redditur ab omnib9 z ab ipa v̄ite
z nos testiom̄ p̄hibem9 z nosti
q̄m testiom̄ nr̄m v̄m ē. Multa
alia h̄ui scribē tibi s; nolui p'at
mentū z calamū scribē tibi. Spero
aut' ptin9 te vide z os ad os lo
qui. Pax t'. Salutāt te. Saluta
tu amicos nominatim. Jude cap
primū

Judas ihu xpi seru9 frater aut' Jacobi
his qui st̄ i deo p̄re dilectis i ihu
xpo cōsuatis z vocatis. Mīa vob z
pax z caritas adimpleat'. K̄rmi
omēz sollicitud9 faciēs scribēdi vo
bis de cōi v̄ra salute nece h̄ui
scribē vob dep̄cans sup'certari sē
tradite sctis fidei. Subintroie
runt n. quidā hōies qui olim p
scripti st̄ i h' iudiciū impii dei nr̄i
gr̄a trāsferentes i luxuriā. Et so
lū dn̄atorē dm̄ nr̄m ihm xpm
negātes. Commonē aut' vos vo
lo scientes sē omīa. Qm̄ ihus
xpc plbm suū de t'ra egipti saluās
scdo eos qui nō crediderūt p̄didit
angelos v° qui nō suauerūt suū
p̄ncipatū s; dereliquerūt domiciliū
suū i iudiciū magni dei vinculis
et'nis sub caligine reseruauit. Et
sicut gomorra z sodoma z finitime
ciuitates sili mō exfornicate
z abeuntes p9 carnē alterā fc̄e
st̄ exemplū ignis et'ni penā sustine
tes. Silr z hii qui carnē macu
lāt dn̄acoēz aut' sp̄nūt maiestā
aut' blasphemāt. Cu Michael
archangelus cu dyabolo disputās
altercarēt de moysi corpe nō est
ausus iudiciū i ferre blasphemie
s; dixit Impet t' dn̄s. Hii aut'
quecūq; ignorāt blasphemāt
quecūq; nālr tanq̄ bruta aīa
lia norūt i his corrūpunt'. 2
Ve illis qui i via Cayn abi
erūt z errore balaam merce
de effusi st̄ z i cōtradictōe chore
perierūt. Hii st̄ i epulis suis ma
cule cōuiuātes sine timore semet
ipos pascētes nubes sine aq̄
q̄ a ventis circūferūt'. Arbores aut
autumpnales i fructuose bis mor
tue eradicate. Fluctus feri maris

de spumantes suas confusiones Sy
dera errantia quibus procella tene
brarum in eternum conseruata est. Prophetauit
autem et de hijs septimus ab adam
Enoch dicens Ecce venit dominus in
sanctis milibus suis facere iudicium contra
omnes et arguere omnes impios de omnibus
operibus impietatis eorum quibus im
pie egerunt Et de omnibus duris que
locuti sunt contra eum peccatores impij
Hij sunt murmuratores querulosi
secundum desideria sua ambulantes et
os illorum loquitur superbia mira
tes personas questus causa Vos autem karis
simi memores estote verborum que predicta
sunt ab apostolis domini nostri ihesu xpi qui
dicebant vobis quoniam in nouissimo
temporibus venient illusores secundum sua
desideria ambulantes in impieta
te Hij sunt qui segregant semetipsos
animales spiritum non habentes Vos autem
karissimi superedificantes vosmetipsos
sanctissime vestre fidei in spiritu sancto ora
tes vosmetipsos in dilectione dei
seruate Expectantes misericordiam domini
nostri ihesu xpi in vitam eternam Et hos
quidem arguite iudicatos Illos
vero saluate de igne rapientes
alijs autem misereminj in timore dei odi
entes eam que carnalis est maculatam
tunicam Ei autem qui potens est vos
conseruare sine peccato et constituere ante
conspectum glorie sue domini immaculatos
in exultacione in aduentu domini nostri ihesu
xpi soli deo Saluatori nostro per
ihesum xpistum dominum nostrum gloria et magni
ficencia imperium et potestas et ante secula
Et nunc et in omnia secula seculorum Amen

Explicit Canonice apostolorum Jaco
bi petri Johannis et Jude Prologus

Romani sunt partes Romanorum
Ytalie Hij preuenti sunt a falsis
apostolis et sub nomine domini nostri ihesu xpi
in legem et prophetas erant inducti
Hos reuocat apostolus ad veram et euan
gelicam fidem scribens per Thymo
theum eis a chorintho Capitulum primum

Paulus seruus ihesu xpi
vocatus apostolus segre
gatus in euangelium dei quod
ante promiserat per prophetas
suos in scripturis sanctis de filio
suo qui factus est ei ex semine
dauid secundum carnem qui predesti
natus est filius dei in virtute secundum
spiritum sanctificacionis ex resurrectione mortuorum
ihesu xpi domini nostri per quem accepimus
graciam et apostolatum ad obediendum
fidei in omnibus gentibus pro nomine eius
in quibus estis et vos vocati ihesu
xpi omnibus qui sunt Rome dilectis
dei vocatis sanctis Gracia vobis et pax
a deo patre nostro et domino ihesu xpo
Primum quidem gracias ago deo meo per
ihesum xpistum pro omnibus vobis quia fides
vestra annunciatur in vniuerso mundo
Testis enim michi est deus cui seruio in spiritu
meo in euangelio filij eius quod sine intermis
sione memoriam vestri facio semper in oraci
onibus meis obsecrans si quomodo
tandem aliquando prosperum iter habeam in
voluntate dei veniendi ad vos. De
sidero enim videre vos ut aliquid vo
bis impartiar gracie vobis spiritualis ad
confirmandum vos id est simul consolari
in vobis per eam que inuicem est fidem vestram
atque meam Nolo autem vos ignorare
fratres quia sepe proposui venire ad vos
et prohibitus sum vsque adhuc ut ali
quem fructum habeam in vobis sicut et in ce
teris gentibus grecis ac barbaris
sapientibus et insipientibus debitor
sum ita quod in me promptum est et vo
bis qui Rome estis euangelizare
Non enim erubesco euangelium virtus enim
dei est in salutem omni credenti Judeo
primum et greco Justicia enim dei reuela
tur in eo ex fide in fidem sicut scriptum est

Justus autem ex fide vivit. Revelatur enim ira dei de celo super omnem impietatem et iniusticiam hominum eorum qui veritatem dei in iniusticia detinent quia quod notum est dei manifestum est in illis. Deus enim illis revelavit. Invisibilia enim ipsius a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur sempiterna quoque eius virtus et divinitas ita ut sint inexcusabiles quia cum cognovissent deum non sicut deum glorificaverunt aut gratias egerunt sed evanuerunt in cogitacionibus suis et obscuratum est insipiens cor eorum. Dicentes autem se esse sapientes stulti facti sunt et mutaverunt gloriam incorruptibilis dei in similitudinem ymaginis corruptibilis hominis et volucrum et quadrupedum et serpentum. Propter quod tradidit illos deus in desideria cordis eorum in immundiciam ut contumeliis afficiant corpora sua in semetipsis qui commutaverunt veritatem dei in mendacium et coluerunt et servierunt creature potius quam creatori qui est benedictus deus in secula seculorum amen. Propterea tradidit illos deus in passiones ignominie nam femine eorum immutaverunt naturalem usum in eum qui est contra naturam. Similiter autem et masculi relicto naturali usu femine exarserunt in desideriis suis in invicem masculi in masculos turpitudinem operantes et mercedem quam oportuit erroris sui in semetipsis recipientes. Et sic non probaverunt deum habere in noticia tradidit illos deus in reprobum sensum ut faciant ea que non conveniunt repletos omni iniquitate malicia fornicacione avaricia nequicia plenos invidia homicidiis contencione dolo malignitate susurrones detractores deo odibiles contumeliosos superbos elatos inventores malorum parentibus non obedientes insipientes incompositos sine affectione absque federe sine misericordia. Qui cum iusticiam dei cognovissent non intellexerunt quoniam qui talia agunt digni sunt morte non solum qui ea faciunt sed eciam qui consentiunt facientibus. Capitulum 2

Propter quod inexcusabilis es o homo omnis qui iudicas. In quo enim iudicas alterum teipsum condempnas eadem enim agis que iudicas. Scimus enim quoniam dei iudicium est secundum veritatem in eos qui talia agunt. Existimas autem hoc o homo qui iudicas eos qui talia agunt et facis ea quia tu effugies iudicium dei. An divicias bonitatis eius et paciencie et longanimitatis contempnis. Ignoras quoniam benignitas dei ad penitenciam te adducit. Tu autem secundum duriciam tuam et impenitens cor thesaurizas tibi iram in die ire et revelacionis iusti iudicii dei qui reddet unicuique secundum opera eius. Hiis quidem qui secundum pacienciam boni operis gloriam et honorem et incorrupcionem querentibus vitam eternam. Hiis autem qui ex contencione sunt et qui non acquiescunt veritati credunt autem iniquitati ira et indignacio tribulacio et angustia in omnem animam hominis operantis malum Iudei primum et Greci. Gloria autem et honor et pax omni operanti bonum Iudeo primum et Greco. Non enim est personarum accepcio apud deum. Quicumque enim sine lege peccaverunt sine lege peribunt. Et quicumque in lege peccaverunt per legem iudicabuntur. Non enim auditores legis iusti sunt apud deum sed factores legis iustificabuntur. Cum enim gentes que legem non habent naturaliter ea que legis sunt faciunt eiusmodi legem non habentes ipsi sibi sunt lex. Qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis testimonium illis reddente consciencia ipsorum et inter se in-

vice cogitationum accusantium aut etiam defendentium in die cum iudicabit deus occulta hominum secundum evangelium meum per Jesum. Si autem tu Judeus cognominaris et requiescis in lege et gloriaris in deo et nosti voluntatem eius et probas utiliora instructus per legem confidis teipsum esse ducem cecorum lumen eorum qui sunt in tenebris eruditorem insipientium magistrum infantium habentem formam scientie et veritatis in lege. Qui ergo alium doces teipsum non doces qui predicas non furandum furaris. Qui dicis non mechandum mecharis qui abhominaris ydola sacrilegium facis. Qui in lege gloriaris per prevaricationem legis deum inhonoras. Nomen enim dei per vos blasphematur inter gentes sicut scriptum est. Circumcisio quidem prodest si legem observes. Si autem prevaricator legis sis circumcisio tua preputium facta est. Si igitur preputium iusticias legis custodiat nonne preputium illius in circumcisionem reputabitur et iudicabit quod ex natura est preputium legem consummans te qui per litteram et circumcisionem prevaricator legis es. Non enim qui in manifesto Judeus est neque que in manifesto in carne circumcisio sed qui in abscondito Judeus et circumcisio cordis in spiritu non littera cuius laus non ex hominibus sed ex deo.

Quid ergo amplius est Judeo aut que utilitas circumcisionis? Multum per omnem modum. Primum quidem quia credita sunt eloquia dei. Quid enim si quidam illorum non crediderunt numquid incredulitas illorum fidem dei evacuavit? Absit. Est autem deus verax omnis autem homo mendax sicut scriptum est ut iustificeris in sermonibus tuis et vincas cum iudicaris. Si autem iniquitas nostra iustitiam dei commendat quid dicemus numquid iniquus deus qui infert iram? Secundum hominem dico. Absit. Alioquin quomodo iudicabit deus hunc mundum. Si enim veritas dei in meo mendacio habundavit in gloriam ipsius quid adhuc et ego tamquam peccator iudicor et non sicut blasphemamur et sicut aiunt nos quidam dicere faciamus mala ut veniant bona quorum dampnatio iusta est. Quid ergo precellimus eos? Nequaquam. Causati enim sumus Judeos et Grecos omnes sub peccato esse sicut scriptum est quia non est iustus quisquam non est intelligens non est requirens deum omnes declinaverunt simul inutiles facti sunt non est qui faciat bonum non est usque ad unum. Sepulcrum patens est guttur eorum linguis suis dolose agebant venenum aspidum sub labiis eorum. Quorum os maledictione plenum est et amaritudine. Veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem. Contritio et infelicitas in viis eorum et viam pacis non cognoverunt non est timor dei ante oculos eorum. Scimus autem quoniam quecumque lex loquitur hiis qui in lege sunt loquitur ut omne os obstruatur et subditus fiat omnis mundus deo quia ex operibus legis non iustificabitur omnis caro coram illo per legem enim cognitio peccati. Nunc autem sine lege iustitia dei manifestata est testificata a lege et prophetis. Iustitia autem dei per fidem Jesu Christi super omnes qui credunt. Non enim est distinctio omnes enim peccaverunt et egent gloria dei iustificati gratis per gratiam ipsius per redemptionem que est in Christo Jesu quem proposuit deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius ad ostensionem iustitie sue propter remissionem precedentium delictorum in sustentatione dei ad ostensionem iustitie eius in hoc tempore ut sit ipse iustus et iustificans eum qui ex fide est Jesu Christi. Ubi est ergo gloriatio tua? Exclusa est. Per quam legem? Factorum? Non sed per legem fidei. Arbitramur enim iustificari hominem per fidem sine operibus legis. An

iudeorum deus tm nonne et gentium ymo
et gentium quib; deus qui iustificat cir
cumcisionem ex fide et preputium p fidem
legem ergo destruimus p fidem absit
Quid g° dicemus? sz legem statuim;
Q i venisse abraham patrem nrm
sm carnem Si g° Abraham ex opib;
legis iusti° e hz aput se gloriam
sz non aput deum Quid em scriptura
d° Credidit abraham deo et reputatum
e ad iusticiam ei Ei aut qui opat
merces non i putat sm gram sz sm
debitum Ei aut qui non opat credenti
aut i eu qui iustificat ipium repu
tat fides eius ad iusticiam sm ppositu
gre dei Sicud et d° beatitudinem hois cui
deus accepto fert iusticiam sine opib;
legis Beati quorum remisse st iniq's
et quorum tecta st pecca Beatus vir cui
non imputat dns pctm Beati dco q° h
manz i circucisione tm et i ppucio dicim;
n. quia reputata e Abrahe fides
ad iusticiam quo g° reputata e i circu
cisione an i ppucio Non in circucisione
sz i ppucio et signum accepit circumci
sionis signaculum iusticie fidei que
i ppucio ut sit pr omnium credencium
p ppucium reputetur et illis ad ius
ticiam et sit pr circumcisionis Non
his tm q st ex circumcisione sz et his
q sectant vestigia fidei que e
i ppucio pris nri Abrahe Non
n p legem pmissio abrahe aut semi
eius ut heres eet mundi sz p iusticiam
fidei Si ei q ex lege st heres tm
heredes exinanita e fides abo
lita e pmissio lex em iram opat
ubi n. non e lex nec puaricacio Ideo
ex fide ut sm gram firma sit p
missio omni semini Non ei qui ex
lege e solu sz ei etiam q ex fide
e Abrahe qui e pr omnium nrm
sicut scriptum e i gen Quia patrem
multarum gentium posui te aut deum
cui credidisti q vivificat mortu

os et vocat ea q non st tamq ea q st
Qui cont° spem i spe credidit ut fieret
pr multarum gencium qd dcm e ei sic
erit semen tuum sic stelle celi et sic
arena q e i littore maris Et non i
firmatus e i fide nec considauit corp
sum emortuum cu iam fere centu
annorum et emortua vulua sare
In repmissione et dei non hesitauit
diffidencia sz q fortatus e fide do
nas gloriam deo plenissime sciens
qz qcunq pmisit deus potens e
et facere Ideo reputatum e illi ad
iusticiam Non e scptm tm ppt ipm qz
reputatum e ei ad iusticiam sz et ppt
nos quib; reputabitur credentib;
i eum qui suscitauit dnm nrm ihm xpm
a mortuis qui traditus e ppt delic
ta nra et resurrexit ppt iustificacoz
Iustificati g° ex fide pacem
habeamus ad deum p ihm
xpm dnm nrm p q accessum
habemus p fidem i gram istam i qua
stamus et gloriam i spe glorie filiorum
dei Non solu aut sz gloriam i tri
bulacionib; sciences qd tribulacio pa
ciencias opat paciencia aut pbacoz
pbacio aut spem Spes aut non
confundit qz gra dei diffusa est i
cordib; nris p spm scm q datus
e nob Ut qd em xpc cu adhuc i
firmi essemus sm tps pimpiis mor
tuus e Uix em pro iusto qs morit
Nam pbono forsitam qs audeat
mori Comendat aut sua caritate
deus i nob Quam cu adhuc pctores es
semus xpc pro nob mortuus e Multo igitur
magis iustificati nunc i sanguie ipius
salui erimus ab ira p ipm Si em
cu i mici essemus reconciliati sumus
deo p morte filii eius multo magis
reconciliati salui erimus i vita ipius
Non solu aut sz glam i deo p dnm

nostrum ihesum christum per quem nunc reconciliationem
accepimus. Propterea sicut per unum hominem
in hunc mundum peccatum intravit et per peccatum
mors et ita in omnes homines mors per-
transiit. in quo omnes peccaverunt. usque
ad legem enim peccatum erat in mundo. peccatum
autem non imputabatur cum lex non esset.
Sed regnavit mors ab adam usque
ad moysen et in eos qui non pec-
caverunt in similitudinem prevaricationis
ade qui est forma futuri. Sed non sicut
delictum ita et donum. Si enim unius delic-
to multi mortui sunt multo magis
gratia dei et donum in gratia unius hominis
ihesu christi in plures habundavit. Et non sicut
per unum peccatum ita et donum. Nam iudi-
cium ex uno in condempnationem. Gratia
autem ex multis delictis in iustificationem.
Si enim in unius delicto mors regnavit
per unum multo magis habundanciam gratie et
donationis et iusticie accipientes in
vita regnabunt per unum ihesum christum.
Igitur sicut per unius delictum in omnes homines
in iustificationem vite. Sicut enim per inobe-
dienciam unius hominis peccatores consti-
tuti sunt multi. Ita per obedienciam iusti
constituentur multi. Lex autem subintravit
ut habundaret delictum. Ubi autem
habundavit delictum superhabundavit
gratia. ut sicut regnavit peccatum in mor-
te. ita et gratia regnet per iusticiam
in vitam eternam per ihesum christum dominum
Quid ergo dicemus VI nostrum
Permanebimus in peccato ut gratia
habundet. Absit. Qui enim mortui sumus
peccato quomodo adhuc vivemus in illo.
An ignoratis quia quicumque baptizati
sumus in christo ihesu in morte ipsius
baptizati sumus. Consepulti enim sumus
cum illo per baptismum in mortem ut quomodo
resurrexit christus a mortuis per gloriam
patris ita et nos in novitate vite
ambulemus. Si enim complantati sumus
facti similitudini mortis eius simul et re-
surrectionis erimus. Hoc scientes quia
vetus homo noster simul crucifixus est ut destru-
atur corpus peccati. Et ut ultra non serviamus
peccato. Qui enim mortuus est peccato iu-
stificatus est a peccato. Si autem mortui
sumus cum christo credimus quia simul eciam
vivemus cum illo. Scientes quod christus
surgens ex mortuis iam non moritur
mors ultra illi non dominabitur. Quod
enim mortuus est peccato mortuus est semel.
Quod autem vivit vivit deo. Ita et vos
existimate vos quidem mortuos
esse peccato viventes autem deo in christo
ihesu domino nostro. Non ergo regnet peccatum
in vestro mortali corpore ut obe-
diatis concupiscenciis eius. Sed neque ex-
hibeatis membra vestra iniquitatis
peccato. Sed exhibete vos deo tamquam
ex mortuis viventes et membra vestra
arma iusticie deo. Peccatum enim in vobis
non dominabitur. Non enim sub lege estis
sed sub gratia. Quid ergo peccabimus
quoniam non sumus sub lege sed sub gratia. Ab-
sit. Nescitis quoniam cui exhibu-
istis vos servos ad obediendum servi
estis eius cui obeditis sive peccati
ad mortem sive obedicionis ad iu-
sticiam. Gratias autem ago deo quod fuistis
servi peccati. obedistis autem ex corde
in eam formam doctrine in qua traditi
estis. Liberati autem a peccato servi facti iu-
sticie. Humanum dico propter infirmitatem
carnis vestre. Sicut enim exhibuistis
membra vestra servire immundicie et ini-
quitati ad iniquitatem. Ita et nunc ex-
hibete membra vestra servire iusticie
in sanctificationem. Cum enim servi essetis peccati
liberi fuistis iusticie. Quem ergo
fructum habuistis tunc in quibus nunc
erubescitis. Nam finis illorum mors
est. Nunc vero liberati a peccato servi autem
facti deo habetis fructum vestrum in sanctificationem
finem vero vitam eternam. Stipendium
peccati mors est. Gratia autem dei vita

etna i xpo ihu dno nro
An ignoratis fres scientib9 eni
legez loqr qr lex i homie
dnat qnto tpe viuit Itaq sub
viro e mlr viuete viro alliga
taez legi Si aut mortu9 fuit
vir ei9 libata e a lege viri ut
no sit adulta si fuit cu alio vio
Itaqz fres mei z vos mortificati
estis legi p corp9 xi ut sitis alti9 q
ex mortuis resurrexit / ut fructi
ficem9 deo Cu eni eem9 i carne
passiones pctoꝝ que p legem
erat opabant i mebris nris
ut fructificaret morti Nuc
soluti sum9 a lege mortis i qua
detinebam Ita ut suiam9 i noui
tate spus z no i vetustate litte
Quid g° dicem9 lex pccm e absit
Sz pccm no cognoui nisi p lege
Nam concupiscenciaz nesciebaz nisi
lex diceret No concupisces Occasio
ne accepta pccm opatu e i me
p mandatu omez concupiscenciaz Sine lege
n' pccm mortuum erat Ego aut
viuebam sine lege aliqn Sz cu ve
nisset madatu pccm reuixit Ego
mortu9 sum z iuentu e m mandatu
qd erat ad vita hoc e ad morte
Na pccm occasione accepta p
madatu seduxit me z p id occidit
Itaqz lex quidez sca z madatu
scm z iustu z bonu Qd g° bonu
e m fcm e mors Absit Sz pccm
ut appeat pccm p bonu opatu
e morte ut fiat supra modu pccans
pccm p madatu Scim9 eni qz
lex spual e Ego aut carnal
sum
venudat9 sub pcco Qd ei opor
no intelligo No e qd volo bonu
hoc ago sz qd odi id facio Consentio
legi qm bona e Nuc aut iam
no ego opor opor illud sz qd
hitat i me pccm Scio e qz no

hitat i me hoc e i carne mea
bonu Na velle adiacz m p ficere
aut bonu no m venio No eni
qd volo bonu hoc facio sz qd volo
malu hoc facio Si ei qd nolo illud
facio no ego opor id Sz qd hitat
i me pccm Inuenio igr legem
volenti m facere bonu qm m malu
adiacz Cu delector eni legi di sm
interiorem hoiem Video aut aliam
lege i mebris meis repugnante
legi mentis mee z captiuate me
i lege pcti q e i mebris meis
Infelix ego hō quis me libabit
de corpe mortis hui9 Gra dei p
ihm xpm dnm nrm Igr ego ipe
mete suio legi dei carne aut
Nichil g° nuc viij legi pcti
ndapnacois e hys qui st
i xpo ihu qui no sm carne am
bulat Lex eni spus vite i xpo
libauit me a lege pcti z mortis
Na qd i possibile erat legi i q°
i firmaba p carne deus filiu suu
mittes i silitu carnis pcti / et
de pcto dapnat pccm i carne vbi
iustificacio legis i plet i nob
qui no sm carne ambulam9 sz
sm spm Qui eni sm carne st
q carnis st sapiut Qui no sm
spm q spus st senciut Na pru
dencia carnis mors e prudecia
aut spus vita z pax Qm sapia
carnis inimica e deo Legi eni di
no e subiecta n' eni pt Qui
aut in carne st deo placere n put
Vos aut i carne no estis sz i spu
Siqd spus dei hitat i vob Si
quis aut spm xi no hz is no e
eius Si aut xps i vob e corp9
quidz mortuuz ppter pccm spus
quidz viuit ppter iustificacōz Qd si
spus ei9 qui suscitauit ihm xpm
a mortuis hitat i vob viuifi

cabit mortalia corpora vestra propter inhabitan-
tem spiritum eius in vobis. Ergo de-
bitores sumus non carni ut secundum
carnem vivamus. Si enim secundum carnem
vixeritis moriemini. Si autem spiritu
facta carnis mortificaveritis vivetis.
Quicumque enim spiritu dei aguntur hii filii
dei sunt. Non enim accepistis spiritum servi-
tutis iterum in timore sed accepistis
spiritum adoptionis filiorum in quo clamamus
abba pater. Ipse enim spiritus spiritui nostro
testimonium reddit quod sumus filii dei.
Si autem filii et heredes. heredes quidem
dei coheredes autem Christi. Si tamen compatimur ut et
conglorificemur. Existimo enim quod non
sunt condigne passiones huius temporis
ad futuram gloriam que revelabitur in
nobis. Nam expectatio creature revelationem
filiorum dei expectat. Vanitati
enim creatura subiecta est non volens sed
propter eum qui subiecit in spe. Quia et ipsa
creatura liberabitur a servitute corruptionis
in libertatem glorie filiorum dei. Scimus enim quod
omnis creatura ingemiscit et parturit
usque adhuc. Non solum autem illa sed
et nos ipsi primitias habentes spiritus
et ipsi intra nos gemimus adoptionem
filiorum dei expectantes redemptionem
corporis nostri. Spe enim salvi facti sumus.
Spes autem que videtur non est spes. Nam
quod videt quis quid sperat. Si autem quod
non videmus speramus per patientiam ex-
pectamus. Similiter autem et spiritus adiuvat in-
firmitatem nostram. Nam quid oremus sicut oportet
nescimus. Sed ipse spiritus postulat pro
nobis gemitibus inenarrabilibus. Qui
autem scrutatur corda scit quid desideret
spiritus quia secundum deum postulat pro sanctis.
Scimus autem quoniam diligentibus deum omnia
cooperantur in bonum hiis qui secundum
propositum vocati sunt sancti. Nam quos
prescivit et predestinavit conformes

fieri ymaginis filii eius ut sit ipse primo-
genitus in multis fratribus. Quos autem
predestinavit hos et vocavit et quos
vocavit hos et iustificavit. Quos autem
iustificavit illos et magnificavit. Quid
ergo dicemus ad hec? Si deus pro nobis quis
contra nos? Qui etiam filio suo non
pepercit sed pro nobis omnibus tradidit
illum, quomodo non et cum illo omnia nobis
donavit? Quis accusabit adversus
electos dei? Deus qui iustificat. Quis
est qui condempnet? Christus Ihesus qui
mortuus est immo qui et resurrexit
qui est ad dexteram dei qui et
interpellat pro nobis. Quis ergo se-
parabit nos a caritate Christi? tribulatio
an angustia, an fames, an nu-
ditas, an persecutio, an periculum,
an gladius? Sicut scriptum est quia propter te
mortificamur tota die estimati
sumus sicut oves occisionis. Sed in
hiis omnibus superamus propter eum qui
dilexit nos. Certus sum enim quia neque
mors neque vita, neque angeli, neque
principatus, neque virtutes, neque instantia
neque futura, neque fortitudo, neque altitudo
neque profundum, neque creatura aliqua
poterit nos separare a caritate dei
que est in Christo Ihesu domino nostro. ix

Veritatem dico in Christo non mentior
testimonium michi perhibente conscientia
mea in spiritu sancto quoniam tristitia est michi
magna et continuus dolor cordi meo.
Optabam enim ego anathema esse
a Christo pro fratribus meis qui sunt cognati
mei secundum carnem qui sunt israelite quorum
adoptio est filiorum et gloria et tes-
tamentum et legislatio et obsequium
et promissa quorum patres ex quibus Christus
secundum carnem qui est super omnia deus bene-
dictus in secula amen. Non autem quod ex-
ciderit verbum dei. Non enim omnes qui

ex ysrael hii sunt ysraelite neque qui semen sunt abrahe omnes filii sunt abrahe Sed in ysaac vocabitur tibi semen et non qui filii carnis sed qui filii sunt dei promissionis estimantur in semine promissionis enim verbum hoc est secundum hoc tempus veniam ad te et erit Sare filius Non solum autem illa sed et rebecca ex vno concubitu habens ysaac patris nostri Cum non dum nati fuissent aut aliquid egissent boni aut mali ut secundum electionem dei maneret propositum ex operibus sed ex voluntate vocantis dictum est ei quia maior seruiet minori sicut scriptum est Jacob dilexi esau autem odio habui Quid ergo dicemus Numquid iniquitas apud deum absit Moysi enim dicit Miserebor cui misereor et misericordiam prestabo cuius miserebor Igitur non volentis neque currentis sed miserentis est dei Dicit enim scriptura pharaoni Quia in hoc ipsum excitaui te ut ostendam in te virtutem meam et annuncietur nomen meum in vniuersa terra Ergo cuius vult miseretur et quem vult indurat Dicis itaque mihi Quid adhuc queritur voluntati enim eius quis resistit O homo tu quis es qui respondeas deo Numquid dicit figmentum ei qui se finxit quid me fecisti sic An non habet potestatem figulus luti ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorem aliud in contumeliam Quod si volens deus ostendere iram suam sustinuit in multa patientia vasa ire apta in interitum ut ostenderet diuitias glorie sue in vasa misericordie que preparauit in gloriam quos et vocauit non solum ex iudeis sed et ex gentibus Sicut in Osee dicit vocabo non plebem meam plebem meam non dilectam mea dilectam et non misericordiam consecutam misericordiam consecutam Et erit in loco vbi dictum est eis non plebs mea vos ibi vocabuntur filii dei viui Ysaias autem clamat pro ysrael Si fuerit numerus filiorum ysrael tamquam arena maris reliquie salue fient verbum enim consummans et abbreuians in equitate quia verbum breuiatum faciet dominus super terram Et sicut predixit ysaias Nisi dominus Sabaoth reliquisset nobis semen sicut sodoma facti fuissemus et sicut gomorra similes essemus Quid ergo dicemus Quod gentes que non sectabantur iusticiam apprehenderunt iusticiam Iusticiam autem que ex fide est Ysrael vero sectando legem iusticie in legem iusticie non peruenit Quare quia non ex fide sed quasi ex operibus Offenderunt enim in lapidem offensionis et petram scandali sicut scriptum est Ecce pono in syon lapidem offensionis et petram scandali et omnis qui credit in eum non offenditur

Capitulum X

Fratres voluntas quidem cordis mei et obsecratio ad deum fit pro illis in salutem Testimonium enim perhibeo illis quod emulacionem dei habent Sed non secundum scientiam Ignorantes enim dei iusticiam et suam querentes statuere iusticie dei non sunt subiecti Finis enim legis christus ad iusticiam omni credenti Moyses enim scripsit quoniam iusticiam que ex lege est qui fecerit homo viuet in ea Que autem ex fide est iusticia sic dicit Ne dixeris in corde tuo quis ascendit in celum id est christum reducere aut quis descendit in abissum id est christum ex mortuis reuocare Sed quid dicit scriptura Prope est verbum in ore tuo hoc est verbum fidei quod predicamus Quia si confitearis dominum ihesum in ore tuo et in corde tuo credideris quod deus suscitauit illum a mortuis saluus eris Corde enim creditur ad iusticiam ore autem confessio fit ad salutem Dicit enim scriptura Omnis qui credit in eum non confundetur Non est enim distinctio greci et iudei Nam idem dominus omnium diues in omnes qui inuo

cant illum. Omnis enim quicumque invocaverit
nomen eius salvus erit. Quomodo ergo
invocabunt eum in quem non crediderunt?
Aut quomodo credent ei quem non audie-
runt? Quomodo autem audient sine praedicante?
Quomodo vero praedicabunt nisi mittantur?
Sicut scriptum est: Quam speciosi pe-
des evangelizantium pacem, evangelizantium bona.
Sed non omnes obediunt evangelio. Ysaias
enim dicit: Domine, quis credidit auditui
nostro? Ergo fides ex auditu, auditus
autem per verbum Dei. Sed dico: numquid non
audierunt? Et quidem in omnem terram
exivit sonus eorum et in fines orbis terrae
verba eorum. Sed dico: numquid Israel non cognovit?
Primus Moyses dicit: Ego ad aemulationem
vos adducam in non gentem, in gentem
insipientem in iram vos mittam. Ysaias
autem audet et dicit: Inventus sum a non quae-
rentibus, palam apparui his qui me
non interrogabant. Ad Israel autem dicit:
Tota die expandi manus meas
ad populum non credentem et contradicentem.
Dico ergo: numquid repulit Deus populum
suum? Absit. Nam et ego Israelita
sum ex semine Abraham, de tribu Be-
niamin. Non repulit Deus plebem
suam quam praescivit. An nescitis in Helia
quid dicit scriptura, quemadmodum interpellat
Deum adversum Israel? Domine, prophetas tuos
occiderunt, altaria tua suffoderunt, et ego
relictus sum solus, et quaerunt animam meam.
Sed quid dicit illi divinum responsum? Reliqui
mihi septem milia virorum qui non
curvaverunt genua ante Baal. Sic ergo
et in hoc tempore reliquiae secundum electionem gratiae
salvae factae sunt. Si autem gratia, iam non
ex operibus; alioquin gratia iam non est gratia.
Quid ergo? Quod quaerebat Israel, hoc non est conse-
cutus; electio autem consecuta est, ceteri vero
excaecati sunt. Sicut scriptum est: Dedit
illis Deus spiritum compunctionis, oculos
ut non videant et aures ut non

audiat usque ad hodiernum diem. Et David dicit:
Fiat mensa eorum in laqueum et in captionem
et in scandalum et in retributionem illis. Ob-
scurentur oculi eorum ne videant, et dor-
sum eorum semper incurva. Dico ergo: numquid sic
offenderunt ut caderent? Absit. Sed illorum
delicto salus gentibus facta est ut illos
aemulentur. Quod si delictum eorum divitiae
sunt mundi et diminutio eorum divitiae gentium,
quanto magis plenitudo eorum? Vobis autem
dico gentibus: quamdiu ergo quidem ego
sum gentium apostolus, ministerium meum
honorificabo, si quomodo provocem car-
nem meam ad aemulandum ut salvos
faciam aliquos ex illis. Si enim amissio
eorum reconciliatio est mundi, quae
assumptio nisi vita ex mortuis? Quod
si delibatio sancta est, et massa. Et si
radix sancta, et rami. Quod si aliqui ex
ramis fracti sunt, tu autem cum oleaster
esses insertus es in eis et socius radicis
et pinguedinis olivae factus es, noli
gloriari adversus ramos. Quod si gloria-
ris, non tu radicem portas sed radix te.
Dices ergo: fracti sunt rami ut ego
insererer. Bene. Propter incredulitatem fracti sunt;
tu autem fide stas. Noli altum sapere
sed time. Si enim Deus naturalibus ramis
non pepercit, ne forte nec tibi parcat.
Vide ergo bonitatem Dei et severitatem: in
eos quidem qui ceciderunt severitatem,
in te autem bonitatem Dei, si permanseris
in bonitate; alioquin et tu excideris. Sed et
illi, si non permanserint in incredulitate, in-
serentur; potens est enim Deus iterum inserere il-
los. Nam si tu ex naturali excisus es olea-
stro et contra naturam insertus es in bonam
olivam, quanto magis hi secundum naturam in-
serentur suae olivae. Nolo enim vos igno-
rare, fratres, misterium hoc, ut non sitis vobis
ipsis sapientes, quia caecitas ex
parte contigit in Israel, donec plenitudo
gentium intraret, et sic omnis Israel

plus fieret sicud scriptum est Veniet ex
syon qui eripiat et auertat impietatem
a iacob Et hoc illis a me testamen
tum cum abstulero peccata eorum Secundum ewangelium
quidem inimici propter vos Secundum electionem
autem karissimi propter patres Sine penitencia
enim sunt dona et vocacio dei Sicut enim
aliquando et vos non credidistis deo nunc
autem misericordiam consecuti estis propter incre
dulitatem eorum Ita et isti nunc non cre
diderunt in misericordiam ut et ipsi misericordiam
consequantur Conclusit enim deus omnia
in incredulitate ut omnium misereatur
O altitudo diuiciarum sapiencie et
sciencie dei quam incomprehensibilia sunt
iudicia eius et inuestigabiles vie
eius. Quis enim cognouit sensum
domini. aut quis consiliarius eius fuit
aut quis prior dedit illi et retribuetur
ei Quoniam ex ipso et per ipsum et in ipso sunt
omnia ipsi gloria in secula seculorum Amen
Obsecro vos itaque fratres per
misericordiam dei exhibeatis corpora
vestra hostiam viuentem sanctam deo pla
centem racionabile obsequium vestrum Et
nolite conformari huic seculo sed re
formamini in nouitate sensus vestri. ut pro
betis que sit voluntas dei bona et bene
placens et perfecta Dico enim per graciam
que data est michi omnibus qui sunt inter
vos/ non plus sapere quam oportet sed sapere
ad sobrietatem et unicuique sicut deus diui
sit mensuram fidei Sicut in vno corpore
multa membra habemus omnia autem membra
eundem actum habent Ita multi vnum
corpus sumus in christo Singuli autem alter
alterius membra pertinentes Habentes autem
donaciones secundum graciam que data est
nobis Differentes Siue prophetiam secundum
racionem fidei. siue ministerium in ministrando
siue qui docet in doctrina Qui ex
hortatur in exhortando Qui tribuit
in simplicitate qui preest in sollicitudine qui
miseretur in hylaritate Dilectio sine

simulacione odientes malum adherentes
bono caritate fraternitatis inuicem dili
gentes honore inuicem preuenientes
sollicitudine non pigri spiritu feruentes Spe
gaudentes in tribulacione pacientes
Oracioni instantes necessitatibus sanctorum co
municantes hospitalitatem sectantes
Benedicite persequentibus vos Benedicite
et nolite maledicere Gaudete cum gau
dentibus flete cum flentibus idipsum se
ntientes Non alta sapientes sed humili
bus consencientes Nolite esse prudentes
apud vosmetipsos nulli malum pro
malo reddentes. prouidentes bona non
tantum coram deo. sed et coram omnibus hominibus
pacem habentes Non vosmetipsos de
fendentes karissimi sed date locum ire
Scriptum est enim michi vindictam et ego retri
buam dicit dominus Sed si esurierit inimicus
tuus ciba illum Si sitit potum da illi
hoc enim faciens carbones ignis super
capud eius Noli vinci a malo sed
vince in bono malum xiii cap
Omnis anima potestatibus sublimioribus
subdita sit Non est enim potestas
nisi a deo Que autem sunt a deo ordinata
sunt Itaque qui resistit potestati dei ordi
nacioni resistit/ qui autem resistunt ipsi
sibi dampnacionem acquirunt Nam principes
non sunt timori boni operis sed mali Vis
autem non timere potestatem bonum fac et
habebis laudem ex ea Dei enim minister
est tibi in bonum Si autem malefeceris
time Non enim sine causa gladium por
tat Dei enim minister est vindex in ira
ei qui malum agit Ideo necessitati sub
diti estote non solum propter iram sed et propter
consciencias Ideo enim et tributum prestatis
Ministri enim dei sunt in hoc ipsum serui
entes Reddite ergo omnibus debita Cui tri
butum tributum cui vectigal vec
tigal. cui timorem timorem cui
honorem honorem Nemini quicquam
debeatis nisi ut inuicem diligatis

Qui enim diligit proximum legem imple
vit. Non adulterabis non occides non
furaberis non falsum testimonium dices
non concupisces rem proximi tui Et si
quod aliud mandatum in hoc verbo instau
ratur. Diliges proximum tuum sicut teipsum
Dilectio proximi malum non operatur ple
nitudo ergo legis est dilectio Et hoc
scientes quia hora est iam nos de somp
no surgere Nunc enim propior est nostra sa
lus quam cum credidimus Nox precessit
dies autem appropinquabit Abiciamus ergo
opera tenebrarum et induamur arma lu
cis Sicut in die honeste ambulemus
Non in comessationibus et ebrietatibus
non in cubilibus et impudiciciis non in con
tencione et emulacione sed induite dominum
Ihesum Christum Et carnis curam ne
feceritis in desideriis Cap xiiii

Infirmum autem in fide assumite non in
disceptacionibus cogitacionum
Alius enim credit manducare omnia
qui autem infirmus est olus manducet Is qui
manducat non manducantem spernat
Et qui non manducat manducantem
non iudicet Deus enim illum assumpsit
Tu quis es qui iudicas alienum
servum Suo domino stat aut cadit Sta
bit autem potens est enim deus statuere
illum Nam alius iudicat diem inter diem
alius autem iudicat omnem diem Unus
quisque in suo sensu habundet Qui sapit
diem domino sapiat Et qui manducat
domino manducat Gratias enim agit
deo Et qui non manducat domino non
manducat Nemo enim nostrum sibi vivit
et nemo sibi moritur Sive enim vivimus
sive morimur domino morimur Sive ergo
vivimus sive morimur domini sumus In hoc
enim Christus mortuus est et resurrexit ut
et vivorum et mortuorum dominetur Tu autem
quid iudicas fratrem tuum aut tu
quare spernis fratrem tuum Omnes enim sta
bimus ante tribunal dei Scriptum est

enim Vivo ego dicit dominus quoniam mihi flectetur
omne genu et omnis lingua confite
bitur deo Itaque unusquisque nostrum
pro se rationem reddet deo Non ergo amplius
invicem iudicemus sed hoc iudicate
magis ne ponatis offendiculum fratri
vel scandalum Scio et confido in domino
Ihesu quia nichil commune per ipsum nisi ei qui
existimat quid commune esse illi commune est
Si enim propter cibum frater tuus contristatur
iam non secundum caritatem ambulas Noli
cibo tuo illum perdere pro quo Christus
mortuus est Non ergo blasphemetur
bonum nostrum Non est enim regnum dei
esca et potus sed iusticia et pax et
gaudium in spiritu sancto Qui enim in hoc
servit Christo placet deo et probatus est
hominibus Itaque que pacis
sunt sectemur Et que edificacionis
sunt in invicem custodiamus
Noli propter escam destruere
opus dei Omnia quidem
munda sunt sed malum est homini qui per
offendiculum manducat Bonum
est non manducare carnem et non bi
bere vinum neque in quo frater tuus of
fenditur aut scandalizatur aut
infirmatur Tu fidem quam habes penes
temetipsum habe coram deo Beatus
qui non iudicat semetipsum in eo
quod probat Qui autem discernit si man
ducaverit dampnatus est quia non
est ex fide Omne autem quod non est
ex fide peccatum est 14

Debemus autem nos firmiores in
becillitates infirmorum susti
nere et non nobis placere Unusquisque
autem nostrum proximo placeat in bonum
ad edificacionem Et enim Christus non sibi pla
cuit sed sicut scriptum est Inproperia inpro
perancium tibi ceciderunt super me
Quecumque enim scripta sunt ad nostram
doctrinam scripta sunt ut per pacienciam

& ↄſolacōm ſcptura ſpez hēam9
Deus aūt pacīe ↄſolacis det vob
idipm ſape ī alterutr̄ ſcdm dūm nrm
ihm xpm ut vnanimes vno ore
honorificetis dm̄ ⁊ prem dn̄i nri
ihu xpi ppt qđ ſuſcipite īuicē
ſic ⁊ xpc ſuſcepit vos ī honore
dei dico em̄ xpm ihm miniſtru
fuiſſe circūciſionis ppt̄ vtute dei
ad cōfirmādas pmiſſiones prm
Gentes aūt ſup miaꝫ honorare
deū ſic ſcptū ē ppterea cōfitebor
tibi ī gētib9 dne ⁊ noi tuo cā
tabo ⁊ itm dicit letamini gētes cum
plebe ei9 ⁊ itm dicit laudate dnm
oēs gētes ⁊ magnificate eū oēs ppli
Et rurſū yſaias ait Erit radix
yeſſe ⁊ qui exurget regē gen
tes ī eū gētes ſpabūt Deus aūt
ſpei repleat vos oī gaudio
⁊ pace ī credendo [illegible] ut ha
bundetis ī ſpe ⁊ vtute [illegible] ſpc ſci
Certus ſū em̄ fres [illegible] mei ⁊ ego
ipe de vob qm ⁊ ipi pleni eſtis
dilectōe repleti oī ſcia ita ut
poſſitis alterutrū monē Audacius
aūt ſcpſi vobis ex [illegible] pte fres
tanqꝫ ī memoriā vos reducens
ppt grām q data ē m a deo ut
ſim miniſt ihu xpi in [illegible] gētib9
ſcificans evangeliū dei
ut fiat oblacio gentiu
accepta ⁊ ſcificata ī
ſpu ſcō habeo igr gliam
ī xpo ihu dno meo
ad deū Non em̄ audeo
aliqđ loqui eoꝝ que [illegible] pme
non efficit xpc ī obedienciā gentiu
vbo ⁊ fctis ī vtute ſignoꝝ ⁊ p
digioꝝ ī vtute ſpūs ſci Ita ut
ab ihrlm circuitū vſqꝫ ad illiricū re
repleuerim evangeliū xpi ſic aūt
hꝯ pdicaui evangeliū Non ubi

nominatus eſt xpc ne ſup alienū fun
damentū edificarem ſꝫ ſic ſcptum
ē quibus nō ē annūciatū de eo vi
debunt ⁊ qui nō audierunt ītelli
gent ppt qđ ⁊ ipediebar plurimū ve
nire ad vos ⁊ phibitus ſum hucuſqꝫ
Nūc vero vltius locū nō hns ī his re
gionibus cupiditatē aūt hns ve
niendi ad vos ex multis iā pcedentib9
annis cū ī hyſpaniā pficiſci ce
pero ſpero qđ pteriens videā vos ⁊
a vobis deducar illuc ſi vobis ex
pte primū fruct9 fuero Nūc igr
pficiſcor ihrlm miniſtrare ſcis p
bauit aūt ī macedonia ⁊ achaya
dona collacionē aliquā facere in
pauperes ſcoꝝ qui ſūt ihrlm pla
cuit em̄ eis ⁊ debitores ſūt eoꝝ
nā ſi ſpūalium eoꝝ pticipes
facti ſūt gentiles debent ⁊ ī carna
lib9 miniſtrare eis Hoc igr cū con
ſummauero ⁊ aſſignauero eis fructū
hunc pficiſcar p vos ī hyſpaniā
Scio aūt qm veniens ad vos ī
habundācia benediccionis xpi veniam
Obſecro ergo vos fres p ihm xpm
dnm nrm ⁊ p caritatē ſpūs ſci
vt adiuuetis me ī oronib9 vrīs
vt liberer ab īfidelib9 qui ſūt ī
iudea ⁊ obſequij mei oblacio ſci
at accepta ī ihrlm ſcis ut ve
niā ad vos ī gaudio p volūtate
dei ut refrigerer vobiſcū Am
Deus aūt pacis ſit cū omnib9
Commēdo aūt vob Amen
vob phebem ſorē nrām
que ē ī miniſterio ecclie q ē
ut eā ſuſcipiatis ī dno digne ſcis
⁊ aſſiſtatis ei ī quocūqꝫ negocio
vrī indiguit Et em̄ ipa qꝫ aſſti
tit multis ⁊ mihi ipi Salutate priſca
⁊ aquilē adiutores meos ī xpo
ihu qui p aīa mea ſuas ceruices
ſub poſuīt Quib9 nō ego ſol9

gras ago Sꝫ z eccle eor gencium
z domesticā eoꝝ eccīaz Salutate
Epenetu dilcm m qui ē primiciaꝝ asie
i xpo ihu Salutate mariaz que
mltu laborauit i vob Salutate
Andronice z iulia cognata z cap
tiuos meos qui sut nobiles i aplis
qui z an me fuit i xpo Salutate
ampliatu dilcissim michi i dno
Salutate vrbanu adiutorem nrm
i xpo z stachim dilcm meu Salutate
appellen zpbu in xpo Salutate
eos qui st ex aristoboli domo
Salute herodiane cognatu meum
Salutate eos qui st ex narcisi do
mo q st in dno Salutate triphe
na z triphosam qui laborat in
dno Salutate psida karmaz q
mltm laborauit i dno Salutate
rufu elcm i dno z matrem eius
z mea Salutate asincritu phlegontha
hrmen patrobam hrmam z q cu eis
st fres Salutate philologu et
iulia nerea z sorore ei z olim
piade z oms qui cu eis st scos
Salutate inuice i osclo sco Salutat
vos oms eccle xpi Rogo aut
vos fres ut obseruetis eos qui dis
sensiones z offendicula pt doc
trina quā vos didiciste faciut z de
clinate ab illis hmoi eni xpo dno n
seruiut sz suo ventri Et p dulces
smones z benedictoes seducut
corda innocentiu vra n obediā
i omez locu diuulgatu ē Gaudeo
igr i vob sz volo vos sapientes
ee i bono z simplices in malo
Deus aut pacis cteret sathana
sub pedibz vris velociē gra dni
nri ihu xpi vobiscu Salutat
vos Thymoteus adiutor meus et
lucius et Sosipater cognati mei

Saluto vos ego tercius qui scripsi
eplam i dno Salutat vos gaius
hospes meus z vniuse eccle Sa
vos erastus archarius ciuitatis et
quartus fr Gra dni nri ihu xpi cum
omnibz vob Amen Ei aut q potes
ē vos cfirmare iuxta euangelium meu
z pdicatōz ihu xpi sm reuelacōm
misterii tpibz eternis taciti q nunc
patef fcm ē p scripturas pphetaz z sm
pceptu eterni dei ad obediam fidei
i cunctis gētibz cogniti soli sapienti
deo p ihm xpm cui honor z gla i scla
sclōꝝ Amen prologus Coꝝ

Corinthii sut achayci z hij
silr ab aplo audierut vbm
veritatis z subuersi st mltipharie
a falsis aplis quida a phie vbo
sam eloquēcia Alij ad secta legis
iudaice fuit i ducti Hos reuoc
Aplus ad vnam fide z euangelicam
sapiaz scribens eis ab epheso p
Timotheum discipulum suum Ep̄la ad corinthios j

Paulus vocatus aplus ihu
xpi p voluntate dei et
Sostenes fr eccle dei q
ē Corinthij scificatis i
xpo ihu vocatis scis cu omnibz q
i vocant nom dni nri ihu xpi i oi loco
ipoꝝ z nro Gra vob z pax a deo
pre nro z dno ihu xpo Gras ago
deo meo sp p vob i gra dei q
data ē vob i xpo ihu qz i oibz
diuites fci estis i illo i omi vbo
z i oi scia sicut testio ihu xpi cofir
matu ē i vob Ita ut vob nichil
desit i nulla gra expectantibz
reuelacōm dni nri ihu xpi qui co
firmabit vos vsqz i fine sine
crimie in die aduētus dni nri ihu
xpi fidelis deus p quē vocati estis
i societē filij eius ihu xpi dni nri

Obsecro aut vos p nomen dni nri ihu
xpi ut id ipm dicatis omnes 7 no sit
i vob scismata Sitis aut pfti i
eod sensu 7 i eade scia Significatu
est m de vob fres mei ab hijs qui
sunt cloes qr 9tenciones int vos sunt
Hoc aut dico q vnusquisq vrm dicit
Ego quidem sum pauli Ego aut
apollo ego aut cephe ego aut
xpi Diuisus e xps Numqd paulus
crucifixus e pro vob aut i nomie
pauli baptizati estis Gras ago
deo meo q nemine vrm baptizaui
nisi Crispum 7 gayum Ne qs dicat
q i noie meo baptizati estis Bap
tizaui aut 7 stephani domum Ceterum
nescio si que vrm aliu baptizauerim
Non n. misit me xps baptizare sed
euangelizare no i sapia verbi ut no
euacuetur crux xpi Verbu em crucis
pereuntibus quidem stulticia e hijs aut
qui salui fiunt .i. vob virtus dei e
Scriptum e em pdam sapiam sapientu
7 prudenciam prudentium reprobabo
Vbi sapiens vbi scriba vbi 9
quisitor huius scli None stultam
deus fecit sapiam huius mundi Nam qr
i sapia dei no 9gnouit mundus
p sapiam deum, placuit deo p
stulticiam pdicacois saluos facere
credentes Qm Iudei signa petunt
7 greci sapiam querunt Nos aut p
dicamus xpm crucifixum Iudeis
quidem scandalum gentibus aut stul
ticiam. ipis aut vocatis iudeis atq
grecis xpm dei virtutem 7 dei sa
pienciam qr stultum e dei sapiencius
est hoibus Et q i firmum e dei forcius
hominibus Videte em vocacionem
vram fres qr no multi sapientes
sm carnem no multi potentes no
multi nobiles sz q stulta sunt
huius mundi elegit deus ut 9fundat
fortia 7 ignobilia mundi Et 9temptibilia
elegit deus 7 q no sunt ut ea q
sunt destrueret ut no glorietur omnis
caro i 9spectu eius Ex ipso aute
vos estis i xpo ihu qui factus e
sapia nob a deo 7 iusticia 7 scificacio
7 redempcio ut quemadmodum scriptum e
Qui gloriatur i dno glorietur Cap 2

Et ego cu venissem ad vos
fres veni no p sublimitate
sermonis aut sapie annuncians vob
testimonium xpi Non em iudicaui
me scire aliqd int vos nisi ihm
xpm 7 hunc crucifixum Et ego i infir
mitate 7 timore 7 tremore multo fui
apud vos 7 sermo meus 7 pdicacio
mea no i psuasibilibus humane sapie
verbis sed i ostensione spus 7 virtutis
Vt fides vra no sit in sapia hominum
sz i virtute dei Sapiam aut loquimur
int pfectos Sapiam no huius scli
neq principum huius scli qui destruuntur
sz loquimur dei sapiam i misterio q
abscondita e quam pdestinauit
deus an scla i gloriam nram quam nemo
principum huius scli 9gnouit Si em
cognouissent nunq regem glorie cruci
fixissent Sz sicut scriptum e q oculus
no vidit nec auris audiuit nec
i cor hois ascendit q pparauit deus
hijs qui diligunt eum Nob aute
reuelauit deus p spm suum Spc em
oia scrutatur etiam pfunda dei Quis
em scit hominum que sunt hois nisi
spus hois qui
i ipo e Ita 7 q dei sunt nemo cognouit
nisi spus dei Nos aut spm mundi
accepimus sz spm qui ex deo e ut
sciamus q a deo donata sunt nob
q 7 loquimur no i doctis humane
sapie verbis sz i doctrina spus
Spiritalibus spiritalia 9parantes
Animalis aut ho no pcipit ea q
sunt spus dei Stulticia e n. illi 7

no pt intellige q2 spiritualit' exami
nat2 Spiritualis aut iudicat omia
et ipe a nemine iudicat2 Quis em
cognouit sen'm dni q' instruat
eu nos aut sen'm xpi hem9 iij
Et ego fres no potui vob
loqui q'i spiritualib9 s3 q'si
carnalib9 tanq' puul' i xpo
lac vob potu dedi no escam
no du em poteratis s3 n' nuc q'de
potis adhuc n. estis carnales
Cu em sit int vos zelus et cont'
tione carnales estis et s'm hoies
ambulatis Cu n. quis dicat e'o
quide su pauli. ali9 aut ego ap
pollo none hoies estis Quid e
igit2 apollo q' no paul9 minist' ei9
cui credidistis Et unicuiq3 sicut
dns dedit Itaq3 ne3 q' plantat
e a'q' neq3 qui rigat s3 qui i
cremetu dat de9 Qui plantat
aut et qui rigat unu st. Unusq'sq3
aut ppriam mercede sua accipiet s'
sm laborem Dei n. sum9 adiuto
res dei agricultura estis dei edificat'
estis S'm gram dei q data e michi ut
sapiens architect9 fundam'tu posui
Ali9 aut sup edificat Unusquisq3
aut videat quo sup edificet fu
dametu n. aliud nemo pt pone
nisi id q' positu e q' e x' ihus.
Siquis aut sup edificat super
fundam'tu hoc auru argetu lapi
des pciosos ligna fenu stipula
Unius cuiusq3 op9 manifestu erit di
es n. dni declarabit q2 i igne re
uelabit2 Et uni9cuiusq3 opus
quale sit ignis pbabit Si cui9
op9 mansit q'd sup edificavit merce
dem accipiet Si cui9 op9 arserit
detrimetu paciet2 ipe aut saluus
erit sic q'i p ignem Nescitis q'

templu dei estis et sps dei habitat
i vobis Siquis aut templu dei vio
lauerit disperdet eu de9 Templu e'i
dei scm q' estis vos Nemo vos
seducat Siquis int vos videt2
sapiens ee i h' seclo stult9 fiat
ut sit sapiens Sapia em hui9 mudi
stulticia e apud dm Scriptu' e em
Coprehenda sapientes i astucia
eo2 Et iteru dns nouit cogita
tiones sapientum hoim qm vane
st Itaq3 nemo gliet2 i homib9 Oia
n. ura st siue paul9 siue apol
lo siue cephas siue mund9 siue
vita siue mors siue psncia siue
futura Omnia aut ura st vos
Sic nos existimet homo
ut ministros x' et dispesa
tores misterio2 dei hic iam
quit2 int' dispesatores ut fide
lis q's i ueniat2 Michi aut pminimo
e ut a vob iudicer a' ab humano
die Sz n3 meipm iudico nichil
em m' gsci9 sum Qui aut iudicat
me dns e Itaq3 nolite an tpt
iudicare quo adusq3 veniat dns
qui et illuiabit abscondita te
nebra2 et maifestabit csilia
cordiu Et tuc laus erit unicui
q3 a deo Hec aut transfiguraui · i transtuli
i me et apollo ppt vos ut i vo
bis discatis ne sup q' scriptu est
un9 aduius alteru i fletur p alio
Quis em te discernit Quid aut
hes q' no accepisti Si aut accepisti q'd gloriaris
q'si no acceperis Ia saturati estis
ia diuites facti estis Sine nobis
regnatis et utina regnaretis ut
et nos vobiscu regnaremus Puto
em q' de9 nos aplos nouis
simos ostendit tanq' morti destiatos.

quia spectaculum facti sumus mundo et hominibus
et angelis. Nos stulti propter Christum, vos autem
prudentes in Christo; nos infirmi, vos autem
fortes; vos nobiles, nos autem ignobiles.
Usque in hanc horam et esurimus et sitimus
et nudi sumus et colaphis cedimur et in-
stabiles sumus, et laboramus operantes
manibus nostris. Maledicimur et benedicimus;
persecutionem patimur et sustinemus; bla-
sphemamur et obsecramus; tamquam pur-
gamenta huius mundi facti sumus, omnium
peripsima usque adhuc. Non ut confun-
dam vos haec scribo, sed ut filios me-
os karissimos moneo. Nam si
decem milia pedagogorum habeatis
in Christo, sed non multos patres. Nam in Christo
Ihesu per evangelium vos genui. Rogo ergo
vos, imitatores mei estote. Ideo
misi ad vos Tymotheum, qui est
filius meus karissimus et fidelis in
domino, qui vos commonefaciat vi-
as meas que sunt in Christo Ihesu, sicut ubique
in omni ecclesia doceo. Tamquam non ve-
turus sim ad vos, sic inflati sunt quidam.
Veniam autem cito ad vos, si dominus vo-
luerit, et cognoscam non sermonem eorum
qui inflati sunt, sed virtutem. Non enim
in sermone est regnum dei, sed in virtute.
Quid vultis? In virga veniam ad
vos an in caritate et spiritu mansuetudinis?

Omnino auditur inter vos for-
nicatio, et talis fornicatio qualis
nec inter gentes, ita ut uxorem patris
sui quis habeat. Et vos inflati
estis, et non magis luctum habuistis, ut
tollatur de medio vestrum qui hoc opus
fecit. Ego quidem absens corpore,
presens autem spiritu, iam iudicavi ut pre-
sens eum qui sic operatus est, in nomine
domini nostri Ihesu Christi congregatis vobis
et meo spiritu cum virtute domini nostri Ihesu
Christi tradere huiusmodi sathane in interitum
carnis, ut spiritus salvus sit in die

domini nostri Ihesu Christi. Non bona est gloriatio
vestra. Nescitis quia modicum fermentum
totam massam corrumpit? Expur-
gate vetus fermentum, ut sitis nova
conspersio, sicut estis azimi. Etenim
pascha nostrum ymmolatus est Christus. Itaque
epulemur non in fermento veteri neque in
fermento malicie et nequicie, sed in azi-
mis sinceritatis et veritatis. Scripsi
vobis in epistola ne commisceamini for-
nicariis. Non utique fornicariis huius
mundi aut avaris aut rapacibus aut ydolis
servientibus; alioquin debueratis de hoc
mundo exisse. Nunc autem scripsi
vobis non commisceri, si is qui frater
nominatur inter vos est fornicator aut
avarus aut ydolis serviens aut male-
dicus aut ebriosus aut rapax, cum huiusmodi
nec cibum sumere. Quid enim mihi de hiis
qui foris sunt iudicare? Nonne de
hiis qui intus sunt iudicatis? Nam
eos qui foris sunt deus iudicabit.
Auferte malum ex vobis ipsis.

Audet aliquis vestrum habens negocium
adversus alterum iudicari apud
iniquos, et non apud sanctos? An nes-
citis quia sancti de hoc mundo iudicabunt?
Et si in vobis iudicabitur mundus, indigni
estis qui de minimis iudicatis? Nescitis
quoniam angelos iudicabimus? Quanto
magis secularia? Secularia igitur iudicia
si habueritis, contemptibiles qui sunt in ecclesia,
illos constituite ad iudicandum. Ad vere-
cundiam vestram dico. Sic non est inter
vos sapiens quisquam qui possit iu-
dicare inter fratrem suum? Sed frater cum fratre
iudicio contendit, et hoc apud infide-
les. Iam quidem delictum omnino est in
vobis, quod iudicia habetis inter vos. Quare
non magis iniuriam accipitis? Quare
non magis fraudem patimini? Sed vos in-
iuriam accipitis et fraudatis, et hoc

fratribus. An nescitis quia iniqui regnum dei non
possidebunt. Nolite errare neque fornica-
rii neque ydolis servientes neque adulteri neque mol-
les neque masculorum concubitores neque
fures neque ebriosi neque avari neque ma-
ledici neque raptores regnum dei pos-
sidebunt. Et hec quidem fuistis sed abluti
estis sed sanctificati estis sed iustificati estis in no-
mine domini nostri Ihesu Christi et in spiritu dei nostri. Omnia
michi licent sed sub nullius potestate redigar.
Esca ventri et venter escis. Deus autem et hunc
et hec destruet. Corpus autem non fornicatio-
ni sed domino et dominus corpori. Deus enim
et dominum suscitavit et nos suscitabit per virtutem
suam. Nescitis quoniam corpora vestra membra
sunt Christi. Tollens ergo membra Christi faciam
membra meretricis. Absit. An nescitis
quoniam qui adheret meretrici unum corpus
efficitur. Erunt enim inquit duo in carne
una. Qui autem adheret domino unus spiritus
est. Fugite fornicationem. Omne peccatum
quodcumque fecerit homo extra corpus est. Qui autem
fornicatur in corpus suum peccat. An nes-
citis quoniam membra vestra templum sunt
spiritus sancti qui in vobis est quem habetis a deo
et non estis vestri. Empti enim estis precio
magno. Glorificate et portate deum in corpore
De quibus autem scripsistis vestro
michi bonum est homini mulierem non tangere.
Propter fornicationem autem unusquisque
suam uxorem habeat et unaqueque suum
virum habeat. Uxori vir debitum red-
dat. Similiter autem et uxor viro. Mulier
potestatem sui corporis non habet sed vir.
Similiter autem et vir potestatem non habet sui
corporis sed mulier. Nolite fraudare
ad invicem nisi forte ex consensu ad
tempus ut vacetis orationi et iterum revertimini
in idipsum ut temptet vos sathanas
propter incontinentiam vestram. Hoc autem dico
secundum indulgentiam non autem secundum imperium.
Volo autem omnes homines esse sicut me
ipsum. Sed unusquisque proprium habet donum
a deo. Alius quidem sic alius vero sic.
Dico autem innuptis et viduis. Bonum est
illis si sic permanserint sicut et ego.
Quod si se non continent nubant. Melius
est enim nubere quam uri. Hiis autem qui
matrimonio iuncti sunt precipio non ego
sed dominus uxorem a viro non discedere.
Quod si discesserit manere innupta
aut viro suo reconciliari. Et vir
uxorem non dimittat. Nam ceteris
dico ego non dominus. Siquis frater uxorem habet
infidelem et hec consentit habitare cum
illo non dimittat illam. Sanctificatus est
vir infidelis per mulierem fidelem
et sanctificata est mulier infidelis per
virum fidelem. Alioquin filii vestri in-
mundi essent. Nunc autem sancti sunt. Quod si
infidelis discedit discedat. Non enim
servituti subiectus est frater aut soror in huius-
modi. In pace autem vocavit nos deus.
Unde enim scis mulier si virum salvum
facies. Aut unde scis vir si mu-
lierem salvam facies. Nisi unicuique sicut
divisit deus unumquemque sicut vocavit
deus ita ambulet. Et sic in omnibus
ecclesiis doceo. Circumcisus aliquis vocatus
est non adducat preputium. In preputio
aliquis vocatus est non circumcidatur. Circum-
cisio nichil est et preputium nichil est sed ob-
servatio mandatorum dei. Unusquisque
in qua vocatione vocatus est in ea
permaneat. Servus vocatus es non
sit tibi cure sed et si potes liber fieri
magis utere. Qui enim in domino voca-
tus est servus libertus est domini. Similiter et qui
vocatus liber vocatus est servus est Christi.
Precio enim empti estis nolite fieri
servi hominum. Unusquisque in quo vocatus
est frater in hoc permaneat apud deum.
De virginibus autem preceptum non habeo
consilium autem do tamquam misericordiam con-
secutus a domino ut sim fidelis. Ex-

estimo g^o h^c bonu ee pp i stantem
neti^te qua bonu e hoi sic ee Al
ligatus es vxori noli querere so
lucoem Solutus ab vxore noli
quere vxore Si aut acceperis vx
ore no peccasti z si nupserit virgo
no peccauit Tribulacoem carnis
habebunt huiusmoi Ego aut vobis
parco h^c itaqz fres dico qz tpus
breue reliqu e ut qui hnt vx
ore tamqz no hntes sint Et q
flent tamqz no flentes z qui
emunt tamqz no possidetes Et
qui vtunt h^c mdo tamqz no vtant
ptit figura huius mdi volo aut
vos sine solicitudine ee Qui sn
vxore e sollicitus e q dni sunt
quo placeat deo Qui aut cum
vxore e q st mundi quo placeat
vxori z diuisus e Et mlr innup
ta z virgo cogitat q dni st ut sit
sca corpe z spu Que aut nupta e
cogitat q st mundi quo placeat
viro Porro h^c ad vtilitez vraz
dico no ut laqueu vob iniciam
sz ad id qz honestu e z qz facul
tate pbeat sine i pedimto dno
obsecrandi Siquis aut turpem se
habere existimat sr virgine sua qz
sit adulta z ita oz fieri qz vult
faciat si peccat no nubat Na
qui statuit i corde suo firmus no
hns neccitate ptate aut hz sue vo
luntatis z h^c iudicauit i corde suo ser
uare virgine sua bn facit Igit q
matrimonio iungit virgine sua bn fac
Mulier alligata e legi qnto tpe
vir eius viuit qz si dormierit
vir eius liberata e Cui vult nubat
tm i dno Beacior aut erit si sic
pmaserit sm meu consiliu puto
aute qz z ego spm dei habeam

Sequitur Capitulum octauum

De his aut que ydolis sacrificant
scimus qz omnes sciam habemus
Sciencia aut i flat caritas no edificat
Siquis se existimat aliqd scire no
du cognouit qmadm oporteat eu
scire Siquis aut diligat deum
hic cognitus e ab illo De escis aut
q ydolis ymolantur scimus qz nichil e
ydolu i mdo Et qz nullus deus nisi
vnus deus Nam si sunt qui dicant dij siue
i celo siue in tra Siquidem sunt dij mul
ti nob tn vnus deus pr ex quo oia
z nos i illo z dns z vnus dns Ihs
xps p qm omnia z nos p ipm sz no
i omnibus e scia Quidam aut cu co
sciencia vsqz nunc ydoli qsi ydolatu
cu manducant z qsciencia ipoz cu sit
i firma polluit Esca aut vos co
mendat deo Neqz eni si no manduca
uerimus deficiemus neqz si manduca
uerimus habundabimus Videte aut ne
forte h licencia vra sit offendiculu
fiat nob i firmis Si eni qs viderit
eu qui hz sciam i ydolo recum
bente nonne qscia eius cu sit in
firma edificabitur ad manducadum
ydolatita z pibit i firmus i tua co
sciencia fr ppt quem xps mortuus e Sic aut
peccantes i fres z pcucientes co
sciam eoz i firmam i xpm peccatis
qua ppt si esca scandalisat frez
meu no manducabo carne i eternu
ne frem meu scandalisarem ix
Non sum liber no sum apostolus
Nonne xpm dnm nrm vidi
Nonne opus meu vos estis i dno
si alijs no sum apls sz tn vobis
sum Nam signaculu apostolatus
vos mei estis i dno Mea defensio
apud eos qui me interrogant hec e
Nunqd no habemus ptatem mulierem
circumducendi sicut z ceteri apli z fres
dni z cephas Aut solus ego et
Barnabas No habemus ptatem h^c

operandi. Quis militat suis stipendiis
umquam? Quis plantat vineam et fructum eius
non edit? Quis pascit gregem et de lacte
gregis non manducat? Numquid secundum hominem
hec dico? An et lex hec non dicit? Scriptum est enim
in lege Moysi: Non obturabis os bovi
trituranti. Numquid de bobus cura est deo? An
propter nos hoc dicit? Utique nam propter nos scrip
ta sunt quoniam debet in spe qui arat arare
et qui triturat in spe fructus percipiendi.
Si nos vobis spiritualia seminavimus, ma
gnum est si nos carnalia vestra metamus?
Si alii potestatis vestre participes sunt, quare
non potius nos? Sed non sumus usi hac potesta
te, sed omnia sustinemus ne quod offendiculum
demus evangelio Christi. Nescitis quoniam qui in sacrario
operantur que de sacrario sunt edunt, et qui
altario deserviunt cum altario participan
t? Ita et dominus ordinavit his qui evangelium an
nunciant de evangelio vivere. Ego autem
nullo horum usus sum. Non scripsi autem hec
ut ita fiant in me. Bonum est enim michi
magis mori quam ut gloriam meam quis eva
cuet. Nam si evangelizavero non est michi gloria:
necessitas michi incumbit. Ve enim michi est si non
evangelizavero. Si enim volens hoc ago, merce
dem habeo. Si autem invitus, dispensatio
michi credita est. Que est ergo merces mea?
ut evangelium predicans sine sumptu po
nam evangelium, ut non abutar potestate
mea in evangelio. Nam cum liber essem ex omnibus omni
um me servum feci ut plures lucrifacerem.
Et factus sum Iudeis tamquam Iudeus
ut Iudeos lucrarer; his qui sub lege
sunt quasi sub lege essem, ipse cum non essem
sub lege, ut eos qui sub lege erant
lucrifacerem; his qui sine lege erant
tamquam sine lege dei non essem sed in
lege essem Christi, ut lucrifacerem eos qui
sine lege erant. Factus sum infirmis
infirmus ut infirmos lucrifacerem. Omnia
omnibus factus sum ut omnes facerem
salvos. Omnia autem facio propter evangelium ut
particeps eius efficiar. Nescitis quod hii
qui in stadio currunt omnes quidem
currunt sed unus accipit bravium. Sic
currite ut comprehendatis. Omnis au
tem qui in agone contendit ab omnibus
se abstinet, et illi quidem ut cor
ruptibilem coronam accipiant, nos
autem incorruptam. Ego igitur sic curro
non quasi in incertum, sic pugno non quasi aera
verberans. Sed castigo corpus meum et in
servitutem redigo ne forte cum aliis
predicaverim ipse reprobus efficiar. Cap x

Nolo enim vos ignorare fratres
quoniam patres nostri omnes sub nube fuerunt
et omnes mare transierunt et omnes in
Moyse baptizati sunt in nube et in mari
et omnes eandem escam spiritualem man
ducaverunt et omnes eundem potum spiritualem
biberunt. Bibebant autem de spiritali con
sequente eos petra. Petra autem erat
Christus. Sed non in pluribus eorum bene placitum
est deo. Nam prostrati sunt in deserto. Hec
autem in figura facta sunt nostri ut non
simus concupiscentes malorum sicut
et illi concupierunt. Neque ydolatre
efficiamini sicut quidam ex ipsis quemadmodum
scriptum est: Sedit populus man
ducare et bibere et surrexerunt ludere. Neque
fornicemur sicut quidam ex ipsis fornica
ti sunt et ceciderunt una die xxiii
milia. Neque temptemus Christum sicut
quidam eorum temptaverunt et a serpentibus
perierunt. Neque murmuraveritis sicut quidam
eorum murmuraverunt et perierunt ab exter
minatore. Hec autem omnia in figura contin
gebant illis. Scripta sunt autem ad cor
reptionem nostram in quos fines seculorum de
venerunt. Itaque qui se existimat
stare videat ne cadat. Temptatio vos
non apprehendat nisi humana. Fidelis
autem deus est qui non patietur vos
temptari supra id quod potestis sed faciet
cum temptatione etiam proventum ut sustinere
possitis. Propter quod karissimi mei fugite ab
ydolorum cultura. Ut prudentibus lo
quor, vos ipsi iudicate quod dico.
Calix benedictionis cui benedicimus

nonne communicacio sanguinis xpi est et panis
quem frangimus Nonne participacio corporis
domini est Quoniam unus panis unum corpus
multi sumus omnes enim de uno pane et
de uno calice participamus Videte
israel secundum carnem nonne qui edunt ho
stias participes sunt altaris Quid ergo dico
quod ydolis ymolatum sit aut quod aliquid quod
ydolum sit aliquid Sed que ymolant gentes
demonijs ymolant et non deo Nolo autem
vos socios fieri demoniorum Non potestis
calicem domini bibere et calicem demoniorum
An emulamur dominum Numquid forciores illo
sumus Omnia mihi licent sed non omnia expe
diunt Nemo quod suum est querat sed alterius
Omne quod in macello venit manducate
nichil interrogantes propter conscienciam Domini enim
est terra et plenitudo eius Si quis vocat vos
infidelium ad cenam et vultis ire omne
quod vobis apponitur manducate nichil
interrogantes propter conscienciam Si quis
autem dixerit hoc ymolatum est ydolis
nolite manducare propter illum qui in
dicavit et propter conscienciam Conscienciam autem
dico non tuam sed alterius ut quid enim
libertas mea iudicatur ab alia consciencia
Si ego cum gracia participo quid
blasphemor pro eo quod gracias ago Sive
ergo manducatis sive bibitis sive aliud
quid faciatis omnia in gloriam dei facite
Sine offensione estote iudeis et gen
tibus et ecclesie dei Sicut et ego per omnia
in omnibus placeo non querens quod mihi
utile est sed quod multis ut salvi fiant
Imitatores mei estote sicut et ego
xpi Laudo autem vos fratres quod per omnia
mei memores estis et sicut tradidi vo
bis precepta mea tenetis Volo autem
vos scire quod omnis viri caput xpus est
caput autem mulieris vir caput vero
xpi deus Omnis vir orans aut prophe
tans velato capite deturpat capud
suum Omnis autem mulier orans aut prophe
tans non velato capite deturpat
caput suum Unum enim
est ac si decalvetur Nam si non
velatur mulier tondeatur Si vero turpe est
mulieri tonderi aut decalvari velet
caput suum Vir quidem non debet velare
caput suum quoniam ymago et gloria est dei
Non enim vir ex muliere est sed mulier ex
viro Etenim non est creatus vir propter mu
lierem sed mulier propter virum Ideo debet habere
mulier velamen propter angelos Verumtamen
neque vir sine muliere neque mulier sine viro
in domino Nam sicut mulier de viro ita et vir
per mulierem Omnia autem ex deo Vos ipsi
iudicate Decet mulierem non velatam
orare deum Nec ipsa natura docet vos quod
vir si comam nutriat ignominia est illi
Mulier vero si comam nutriat gloria est
illi quoniam capilli ei pro velamine data
sunt Si quis autem videtur contenciosus esse
nos talem consuetudinem non habemus neque
ecclesia dei Hoc autem precipio non
laudans quod non in melius sed in deterius
convenitis Primum quidem convenien
tibus vobis in ecclesia audio scissuras esse et
ex parte credo Nam oportet hereses esse ut
et qui probati sunt manifesti fiant in vobis
Convenientibus ergo vobis in unum iam
non est dominicam cenam manducare Unusquisque enim
suam cenam presumit ad manducandum
Et alius quidem esurit alius autem
ebrius est Numquid domos non habetis ad manducandum et
bibendum aut ecclesiam dei contemp
nitis et confunditis eos qui non habent
Quid dicam vobis Laudo vos In hoc
non laudo Ego enim accepi a domino
quod et tradidi vobis quoniam dominus
ihesus in qua nocte tradebatur
accepit panem et gracias agens fregit
et dixit Accipite et manducate hoc est
corpus meum quod pro vobis tradetur hoc facite
in meam commemoracionem Similiter et calicem
postquam cenavit dicens Hic est calix novum
testamentum in meo sanguine hoc facite
quocienscumque bibetis in meam comme
moracionem Quocienscumque manducabitis
panem hunc et calicem bibetis
mortem domini annunciabitis donec veniat

Itaque quicumque manducaverit panem et
biberit calicem domini indigne reus erit
corporis et sanguinis domini. Probet autem
seipsum homo et sic de pane edat et de ca-
lice bibat. Qui enim manducat et bi-
bit indigne iudicium sibi manducat
et bibit non diiudicans corpus domini.
Ideo inter vos multi infirmi et inbecilles
et dormiunt multi. Quod si nosmetipsos iudi-
caremus non utique iudicaremur. Dum
iudicamur autem a domino corripimur ut non
cum hoc mundo dampnemur. Itaque fratres mei
dum convenitis ad manducandum invicem
expectate. Si quis autem esurit domi
manducet ut non in iudicium conveniatis.
Cetera autem cum venero disponam. De

De spiritualibus autem spiritualibus
nolo vos ignorare fratres. Scitis
autem quoniam cum gentes essetis ad simulacra
muta prout ducebamini euntes. Ideo vobis
notum facio quod nemo in spiritu dei loquens
dicit anathema ihesu. Et nemo potest dicere
dominus ihesus nisi in spiritu sancto. Divisiones
vero gratiarum sunt idem autem spiritus et divisiones
ministrationum sunt idem autem dominus. Et di-
visiones operationum sunt idem vero deus qui
operatur omnia in omnibus. Unicuique autem
datur spiritus ad utilitatem. Alii quidem per
spiritum sanctum datur sermo sapientie. Alii autem
sermo scientie secundum eundem spiritum. Alteri fides in
eodem spiritu. Alii gratia sanitatum in eo-
dem spiritu. Alii operatio virtutum. Alii
prophetia. Alii discretio spirituum. Alii
genera linguarum. Alii interpretatio sermonum.
Hec autem omnia operatur unus atque idem
spiritus dividens singulis prout vult. Sic-
ut enim corpus unum est et membra habet multa.
Omnia autem membra corporis cum sint
multa unum corpus sunt ita et christus. Et enim in
uno spiritu omnes nos in unum corpus
baptizati sumus sive iudei sive gentiles
sive servi sive liberi et omnes uno spiritu
potati sumus. Nam et corpus non est unum
membrum sed multa. Si dixerit pes quoniam
non sum manus non sum de corpore

non ideo non est de corpore. Si totum corpus
oculus ubi auditus. Si totum auditus ubi
odoratus. Nunc autem posuit deus membra
et unumquodque eorum in corpore sicut voluit.
Quod si essent omnia unum membrum ubi
corpus. Nunc autem multa quidem membra
unum autem corpus. Non potest dicere oculus
manui opera tua non indigeo. Aut iterum
caput pedibus non estis mihi necessarii. Sed
multo magis que videntur membra corporis
infirmiora esse necessaria sunt. Et que putamus
ignobiliora membra esse corporis his hono-
rem habundanciorem circumdamus. Et que inho-
nesta sunt nostra habundanciorem honestatem
habent. Honesta autem nostra nullius in-
digent. Sed deus temperavit corpus ei
cui deerat habundanciorem tribuendo
honorem ut non sit scisma in corpore
sed in idipsum pro invicem sollicita sint
membra. Et si quid patitur unum mem-
brum compatiuntur omnia membra. Sive gloriatur
unum membrum congaudent omnia membra.
Vos autem estis corpus christi et membra de
membro. Et quosdam quidem posuit
deus in ecclesia primum apostolos secundo prophetas
tertio doctores deinde virtutes exin
gratias curationum opitulationes gu-
bernationes genera linguarum. Numquid omnes
apostoli. Numquid omnes prophete. Numquid omnes
doctores. Numquid omnes virtutes. Num-
quid omnes habent gratiam curationum. Numquid omnes
linguis loquuntur. Numquid omnes interpretantur.

Emulamini autem karismata me-
liora. Et adhuc excellentiorem
vobis viam demonstro. Si linguis hominum
loquar et angelorum caritatem autem non
habeam factus sum velut es sonans aut
tympanum tinniens. Et si habuero pro-
phetiam et noverim misteria omnia et
omnem scientiam et si habuero omnem
fidem ita ut montes transferam
caritatem autem non habeam nichil sum. Et si
distribuero in cibos pauperum omnes
facultates meas et si tradidero
corpus meum ita ut ardeam caritatem

aut no hūero nichil michi pdest. Karitas
aut paciens ē benigna .i. larga. Ka
ritas no emulat no agit pperam
no iflat no ē ambiciosa no qrit
q sua sunt no irritat no cogitat
malu no gaudz sup iiquitatem
cgaudet aut veritati. Omnia aut suffert
oia credit. oia spat oia sustinet.
Caritas nunq excidet. siue pphecie
euacuabunt siue lingue cessabunt
siue sciencia destruet. Ex pte eni cog
noscim9 ex pte pphetam9. Cu aute
venit qd pfectu ē euacuabit qd
ex pte ē. Cu eēm puuly loqbar
ut puuly sapieba ut puuly cogi
taba ut puuly. Qu aut fcus sum
vir euacuaui q erat puuli. Videm9
eni p speculu i enigmate tuc aute
facie ad facie. Nuc aut cognosco
ex pte tuc aut cognoscā sic et cog
nitus sum. Nuc aut manet fides spes
caritas tria hec. Cap xiiii

Maior aut hor ē caritas. Se
ctamini caritate. Emulamini spiri
tualia mag9 aut

Qui eni loquit lingua no loq hoib
sz deo. Nemo aut audit. Spc aute
loq misteria. Na qui pphetat hoib
loq ad edificacom et cosolacoz. Qui
loq lingua seipm edificat. Qui aut
pphetat ecclam dei edificat. Volo aut
vos omes loqui linguis mag9 aut ma
gis aut pphetare. Nam maior ē q
pphetat q qui loq linguis nisi forte
interptet ut ecclia edificacoz acci
piat. Nuc aut fres si venero ad vos
linguis loqns quid vos pderon
linguis loqr aut in reuelacoe aut
i scia aut pphia aut doctrina. Tn q
sine aīa sunt voce dancia siue tibi
bia siue cythara nisi distinccoz
sonitu dedint. Qmo sciet quod canit aut quod
cytharisat. Et eni si i certam voce
dat tuba quis parabit se ad belliu
Ita et vos p linguaz nisi mani
festu smone dederit9 quo sciet id q
dicit. Erit9 eni in aera loquentes

tam multa ut puta gna linguarum sunt
i hoc mundo et nichil sine voce ē. Si
g nesciero virtute vocis ero ei cui
loqr barbarus et qui loq michi barbarus.
Sic et vos qm emulatores estis spiritum
ad edificacoz ecclie querite ut habūdetis.
Et io qui loq lingua oret ut inte
ptet. Na si orē lingua spūs meus
orat mēs aut mea sine fructu ē.
Quid g ē. orabo spū orabo et mēte
psalla spū psalla et mēte. Ceteru et si
bndixis spū quis supplet locu
ydiote quo dicet amen sup tua be
dictom qm quid dicat nescit. Na
tum quide bn gras agis sz alt n
edificat. Gras ago deo qd omn vrm
lingua loquor. Sz i ecclia volo qu
qz vba sēnsu meo loq ut alios in
struat qz decē milia vboz lingua
Fres nolite pueri effici sensibus sed
malicia puuli estote. Sensibus aut
pfca estote. i lege eni scriptum ē qm
i aliis linguis et labiis aliis loqr
ppło huic et nec sic audiet me dicit
dns. Itaqz lingue i signu sunt non
fidelibus sz i fidelibus. pphecie aut no
i fidelibus sz fidelibus. Si g conueniat
vniusa ecclia i vnu et omes linguis
loquat et ingredit sua lingua i tret
aut ydiote aut i fideles nonne dicet
quid i sanitis. Si aut omes pphetent
i tret aut quis i fidel uel ydiota
cuincet ab omnibus diiudicat ab oibus
Occulta eni cordis ei9 manifesta fiunt
et ita cadens i faciē adorabit deu
pnuncians vere qd deus i vobis sit. Qz
g ē fres cu conueniti9 vnusquisqz
vrm psalmu hz doctrina hz apoka
lipsim hz lingua hz interptacoz hz
omnia ad edificacom fiat. Siue
lingua quis loq scdm duos aut
ut multu tres et ptes ut vnus in
tptet. Si aut no fuit interpres ta
ceat i ecclia loquat sibi aut et deo
pphete aut duo aut tres dicant et ceti

diiudicent. quod si alii revelatum fuerit
sedenti prior taceat. potestis enim
omnes per singulos prophetare ut omnes di
scant et omnes exhortentur. et spiritus prophetarum
prophetis subiecti sunt. non enim disse
nsionis est deus sed pacis sicut et in omnibus
ecclesiis sanctorum. sic et vos doceo. mulieres
in ecclesiis taceant. non enim permittitur eis
loqui sed subiectas esse sicut lex dicit.
Si quid autem volunt discere domi viros
suos interrogent. turpe est enim mu
lierem loqui in ecclesia. an a vobis verbum
dei processit aut in vos solos pervenit.
Si quis videtur propheta esse aut spiritualis
cognoscat que scribo vobis quia domini
sunt mandata. Si quis autem ignorat ignora
bitur. Itaque fratres emulamini prophetare
et loqui linguis nolite prohibere. Omnia
autem honeste et secundum ordinem fiant in vobis.

Notum autem vobis facio. vobis
fratres evangelium quod predicavi vobis
quod et accepistis in quo et statis per quod et
salvamini qua ratione predicaverim vo
bis si tenetis nisi frustra credidistis.
Tradidi enim vobis in primis quod et acce
pi quoniam Christus mortuus est pro peccatis nostris
secundum scripturas et quia sepultus est et quia
resurrexit tertia die secundum scripturas
et quia visus est Cephe et post hoc undecim.
deinde visus est plus quam quingentis fratribus
simul ex quibus multi manent usque ad
huc. quidam autem dormierunt. deinde
visus est Iacobo deinde apostolis omnibus.
novissime autem omnium tamquam abortivo
visus est et mihi. Ego enim sum minimus apo
stolorum qui non sum dignus vocari
apostolus quoniam persecutus sum ecclesiam dei.
Gratia autem dei sum id quod sum et gratia eius
in me vacua non fuit sed habundantius
illis omnibus laboravi non ego autem
sed gratia dei mecum. Sive enim ego sive
illi sic predicamus et sic credidistis.
Si autem Christus predicatur quod resurrexit
a mortuis quomodo quidam dicunt in vobis
quoniam resurrectio mortuorum non est. Si autem
resurrectio mortuorum non est neque Christus resurrexit.
Si autem Christus non resurrexit inanis est
predicatio nostra. inanis est et fides nostra. in
venimur autem et falsi testes dei quoniam
testimonium diximus adversus deum quod susci
taverit Christum quem non suscitavit si mortui
non resurgunt. Nam si mortui non re
surgunt neque Christus resurrexit. quod si Christus
non resurrexit vana est fides vestra.
adhuc enim estis in peccatis vestris. ergo et qui
dormierunt in Christo perierunt. Si in hac
vita tantum in Christo sperantes sumus omnibus
hominibus sumus miserabiliores. Nunc autem
Christus resurrexit a mortuis primitie
dormientium quoniam quidem per hominem mors
et per hominem resurrectio mortuorum. Et sicut in Adam
omnes moriuntur ita et in Christo omnes vivi
ficabuntur. Unusquisque autem in suo or
dine primitie Christus deinde hii qui sunt
Christi qui in adventu eius crediderunt. deinde
finis cum tradiderit regnum deo
et patri cum evacuaverit omnem principa
tum et potestatem et virtutem. Oportet autem
illum regnare donec ponat inimicos
sub pedibus eius. Novissime autem in
imica destruetur mors. Omnia enim
subiecit sub pedibus eius. Cum autem
~~subiecta fuerint illi omnia tunc ipse~~
~~filius subiectus erit~~ dicit omnia subiecta
sunt ei sine dubio preter eum qui sub
iecit ei omnia. Cum autem subiecta fu
erint illi omnia tunc ipse filius subiectus
erit illi qui sibi subiecit omnia ut
sit deus omnia in omnibus. Alioquin quid
facient qui baptizantur pro mortuis si mor
tui non resurgunt ut quid et baptizantur
pro illis. ut quid et nos periclitamur omni hora.
cottidie morior propter gloriam vestram
fratres quam habeo in Christo Ihesu domino nostro.
Si secundum hominem ad bestias pugnavi
Ephesi quid mihi prodest si mortui non
resurgunt. Manducemus et bibamus
cras enim moriemur. Nolite seduci.
Corrumpunt enim mores bonos col
loquia mala. Evigilate iusti et no

lite peccare Ignoranciam enim dei quidam
habent Ad reuerenciam enim vobis loquor Fratres
Sed dicit aliquis quomodo resurgent mortui
aut cum quali corpore venient Insipiens
tu quod seminas non viuificatur nisi prius
moriatur et quod seminas non corpus quod futurum
est seminas sed nudum granum ut puta tritici
aut alicuius ceterorum Deus autem dat illi corpus
sicut vult et vnicuique seminum proprium corpus
Non omnis caro eadem caro sed alia quidem
hominum alia autem pecorum alia autem
volucrum alia autem piscium et corpora
celestia et corpora terrestria Sed alia
quidem celestium alia autem terrestrium
alia claritas solis alia claritas lune
et alia claritas stellarum Stella autem ab
differt a stella in claritate sic et resurrectio
mortuorum Seminatur in corrupcione
surget in incorrupcione Seminatur in igno
bilitate surget in gloria Seminatur in in
firmitate surget in virtute Seminatur corpus
animale surget corpus spirituale Si est
corpus animale est et spirituale sicut scriptum est
Factus est primus homo adam in animam viuentem
Nouissimus adam in spiritum viuificantem
Et non prius quod spirituale sed quod animale
deinde quod spirituale Primus homo de terra
terrenus Secundus homo de celo celestis
Qualis terrenus tales terreni et qualis
celestis tales et celestes Igitur sicut
portauimus ymaginem terreni portemus
et ymaginem celestis Hoc autem dico fratres
quia caro et sanguis regnum dei pos
sidere non possunt neque corrupcio incor
ruptelam possidebit Ecce misterium
vobis dico Omnes quidem resurgemus
sed non omnes immutabimur In momento
in ictu oculi in nouissima tuba Canet
enim tuba et mortui qui in xpo sunt
resurgent incorrupti et nos immu
tabimur Oportet corruptibile hoc induere
incorrupcionem et mortale hoc induere
immortalitatem tunc fiet sermo qui scriptus
est Absorpta est mors in victoria tua
vbi est mors stimulus tuus Stimulus

autem mortis peccatum est Virtus autem peccati lex
Deo autem gracias qui dedit nobis victoriam
per dominum nostrum Ihesum xpistum qui mortuus
est pro nobis Itaque fratres mei dilecti sta
biles estote et immobiles habundantes
in omni opere domini semper scientes quod labor vester
non est inanis in domino Cap xvj

De collectis autem que fiunt in sanctos
sicut ordinaui ecclesiis ga
lathie ita et vos facite per vnam sabbati
vnusquisque vestrum apud se reponat
recondens quod sibi placuerit ut non cum
venero tunc collecte fiant Cum autem presens
fuero quos probaueritis per epistolas hos mit
tam perferre graciam vestram in ihrusalem quod
et si dignum fuerit ut et ego eam mecum
ibunt Ueniam autem ad vos cum mace
doniam pertransiero Nam macedoniam
pertransibo apud vos autem forsitam
manebo vel et hyemabo ut et vos me
deducatis quocumque iero Nolo enim vos modo
in transitu videre Spero enim me aliquantulum
temporis manere apud vos si dominus permi
serit Permanebo autem ephesi vsque ad
penthecosten hostium enim apertum est
mihi magnum et euidens et aduersarii mul
ti Si autem venerit thymotheus ad vos
videte ut sine timore sit apud vos
opus enim domini operatur sicut et ego Ne quis
ergo illum spernat Deducite autem illum in
pace ut veniat ad me exspecto
enim illum cum fratribus De apollo autem fratre
vobis notum facio quoniam multum rogaui
eum ut veniret ad vos cum fratribus
Et utique non fuit voluntas eius ut nunc
veniret veniet autem cum ei vacuum
fuerit Vigilate et state in fide viriliter
agite et confortamini in domino et omnia vestra
in caritate fiant Obsecro autem vos fratres
nostis domum stephane et fortunati
et achaici quoniam sunt primicie achaie et
in ministerium sanctorum ordinauerunt se ipsos
ut et vos subditi sitis eiusmodi et omni
cooperanti et laboranti Gaudeo autem
in presencia stephani et fortunati et achai
ci quoniam id quod vobis deerat ipsi supp

plenuit. Confirmati n. 2 meu spm 2
vrm. cognoscite g° qui ei°di sunt. Sa
lutant vos omes eccie asye. Sa
lutant vos i dno mltu aquila et
prisca aput quos 2 ego hospitor cu
domestica sua eccia. Salutant
vos aut fres omes. Salutate in
vice i osclo sco. Salutacio mea i
manu pauli. Siquis no amat
dnm nrm ihm xpm sit anathema
maranatha. Gra dni nri ihu xi
vobiscu. caritas mea cu omnib3
vob' i xpo ihu dno nro amen.

Post actum pniam prologus secde
consolatoriam ep̄le ad cor
scribit eis eplam a troade
p titum. 2 collaudans eos hortatur
ad meliora contristatos quide eos
s3 emendatos ostendens.

Paulus apls ihu xi p volu
tate dei 2 thymotheus fr eccie
dei q e chorinthi cu omnib3
scis qui sut in vniusa achaia. gra
vob 2 pax a deo pre nro 2 dno ihu
xpo. Bndictus deus 2 pr dni nri ihu
xpi pr miaz 2 deus tocius consolacois
qui consolat nos i oi tribulacone
nra. ut possim3 2 ipi consolari eos
qui i oi pssura sut p exortacoz
qua exhortamur 2 ipi a deo. qm sic
habundat passiones xi i nob. ita
2 p xpm habundat consolacio nra. Siv
aut tribulamur pro vra exhortacoe
2 salute sive consolamur p vra conso
lacoe sive exhortamur p vra exhortacoe 2 salute q̄ opatur i tolerantia eaz de passionu quas et
nos patimur. ut spes nra firma sit
p vob scientes qm sicut socij pas
sionum estis sic eritis 2 consolacois.
Non eni vos volum9 ignorare fres
de tribulacoe vra q facta e i asya. qm
supra modu gravati sum9 supra virtute
ita ut tederet nos 2 vivere. s3 ipi i
vobmetipis rnsu mortis habuim9
ut no sim9 fidentes i nob. s3 i deo
qui suscitat mortuos. q' de tatis
periclis eripuit nos 2 eruit i quē

speram9 qm 2 adhuc eripiet adiuvatib3
2 vobis i orone p nob ut ex multaz
psonis facieb9 ei9 q i nob e dona
cois p multos gracie agantur
p nob deo. Nam gla nra hec est tes
timonium consciencie nre q i simplicitate 2 i
sinceritate dei 2 no i sapia carnali
s3 i gra dei conusati sum9 i hoc mundo
habundancius aut ad vos. no eni alia
scribim9 vob nisi q que legistis et
cognovistis. spo aut q vsq3 i fine
cognoscetis sicut 2 cognovistis vos
ex pte q gla vra sum9 sic 2 vos
nra i die dni nri ihu xi. 2 hac co
fidencia volui prius venire ad vos ut
scdam gram haberetis. 2 p vos transire
i macedonia 2 iteru a macedonia ve
nire ad vos. 2 a vob deduci i iudea.
Cum aut hoc voluisse nuquid levitate
vsus sum. aut que cogito scdm carne
cogito ut sit aput me e 2 no. Fide
lis aut deus q sermo nr qui fuit ap
vos no e i illo e 2 no sed e i illo e.
dei n. filius ihus xus qui i vob p nos
pdicatus e p me 2 silvanu 2 thy
moteu no fuit i illo e 2 no s3 e
i illo fuit. Quotquot eni pmissiones
dei sut i illo e. ideo 2 p ipm amen
dicim9 deo ad glam nram. Qui aut
confirmat nos vobiscu i xpo 2 qui
unxit nos deus. 2 qui signavit nos
2 dedit pignus spus i cordib3 nris.
Ego aut testem deu i voco i anim
mea q parcens vob no veni ult
chorinthu. no q dnamur fidei vre
s3 adiutores sum9 gaudij vri. na
Statui aut hoc ipm fide statis. 2.
ipm apud me ne iteru i tri
sticia venire ad vos. Si eni ego
contristor vos 2 quis e qui me
letificet nisi qui contristatur ex me.
Et hoc ipm scripsi vob. ut no cu ve
nero tristicia sup tristiciam habeam
de quib3 oportuerat me gaudere.
Confidens i omnib3 vobis q meu
gaudiu omniu vrm e. na ex multa

tribulacōe 7 angustia cordis scripsi vo
bis p multas lacrimas. nō ut contri
stemini sꝫ ut sciatis quā caritatem
hēam habundancius i vobis ¶ Si quis aut̄
contristauit me nō me contristauit
sꝫ ex pte ut nō onerē omēs vos.
Sufficit illi qui eiusmōi ē hec obiur
gacio que fit a pluribus ita ut ecōtro
magis donetis 7 consolamini ne forte
habundanciore tristicia absorbeatur qui
eiusmōi ē ppt̄ qđ obsecro vos ut cō
firmetis i illo caritatē ¶ Ideo n. 7 scripsi
ista ut cognoscā experimentū vrm̄
an i omnibus obedientes sitis ¶ Cui aut̄
aliquid donastis 7 ego. nā 7 ego qđ
donaui si quid donaui ppt̄ vos i psona
xpī ut nō circūveniamur a sathana nō
n. ignoramus cogitacōes eius ¶ Cū aūt
venissem troadem ppt̄ ewangeliū xpī 7
hostiū michi apertū eet in dnō nō
habui requiem spui meo eo qđ nō i
venerī tytū fratrem meū sꝫ valefa
ciens eis pfectus sum i macedoniā
Deo aut̄ grās qui sp triumphat
nos i xpō ihū 7 odorē noticie sue
manifestat p nos i oī loco qr xpī bonus
odor sumus deo i hijs qui salui fi
unt 7 i hijs qui pereunt ¶ Alijs quidē
odor mortis i mortē ¶ Alijs aut̄ odor
vite i vitā 7 ad hec quis tam ydo
neus nō n. sumus sicut plurimi adulterā
tes vbū dei sꝫ ex sinceritate sꝫ sicut
ex deo corā deo i xpō loqmur 3

Incipimus igit̄ nos metipsos commēdare
aut nunquid egemus sicut quidā commēda
ticijs eplis ad vos aut ex vobis
¶ Epla nrā vos estis scripta i cordibus
nris que scitur 7 legitur ab omibus hoibus
manifestāte qm̄ epla estis xpī ministrata
a nobis 7 scripta nō atramento sꝫ spū
dei viui nō i tabulis lapideis sed
i tabulis cordis carnalibus ¶
¶ Fiduciā aut̄ talem hēmus p xpm
ad deū nō qđ sufficientes sumus cogi
tare aliquid a nobis q̄i ex nobis sed
sufficiencia nrā ex deo ē ¶ Qui 7 ydoneos
nos fecit ministros noui testamenti
nō lrā sꝫ spū ¶ Lrā eīm occidit spūs
aut̄ viuificat ¶ Qđ si ministracio mor
tis litteris deformata i lapidibus fuit in
glā ¶ Ita ut nō possent i tendere filij
isrl̄ i faciē moysi ppt̄ glām vultus
eius que euacuat̄ quō nō magis mi
stracio spūs erit i glā ¶ Nā si minis
tracio dampnacōis i glā ē multo magis
habundat ministeriū iusticie i glā. nam nec
glificatū ē qđ clarūit i hac pte ppt̄
excellentē glām ¶ Si n. qđ euacuat̄
p glām ē multo magis qđ manet in
glā ē ¶ Hentes i tale spem multa
fiducia vtimur ¶ Et nō sicut moyses
ponebat velamē sup faciē suam
ut nō i tenderent filij isrl̄ i faciē
eius qđ euacuat̄ ¶ Sꝫ obtusi sunt sensus
eorū vsqꝫ i hodiernū diē id ipm̄
velamē i lectōe veteris testamēti
manet nō reuelatū qm̄ i xpō euacua
tur ¶ Sꝫ vsqꝫ i hodiernū diē cū legit̄
moyses velamē positū ē sup cor
eorū ¶ Cū aut̄ conūsus fuit ad dnm̄
auferet̄ velamē. Dns aut̄ spūs est
¶ Ubi aut̄ spūs dnī ibi libtas ¶ Nos
nō omēs reuelata faciē glām dnī
speculantes i eandē ymaginem
transformamur a claritate i clari
tatē tamq̄ a dnī spū. Capitulum iiijº

Ideo hentes hanc administracio
nem ꝯ̄ misericordiam consecuti sumus
nō deficimus sꝫ abdicamus occulta
dedecoris nō ambulantes i astucia
neqꝫ adulterantes vbū dei ¶ Sꝫ i ma
nifestacōe veritatis commēdantes nos
metipos ad omnem sciam hoim̄ co
ram deo ¶ Qđ si 7 opertū ē ewangeliū
nrm̄ i hijs qui pereunt ē opertū i quibus
deus huius sli excecauit mentes in
fidelium ut nō fulgeat illuminacio ewangelij
glie xpī qui ē ymago inuisibilis dei
patris ¶ Non eīm nos metipos pdi
camus sꝫ ihm̄ xpm̄ dnm̄ nrm̄ nos
aut̄ seruos vros p ihm̄ ¶ Qm̄ deus
qui dixit de tenebris lucē splē

deste ipe illuxit in cordibus nris
ad illuiacom sciencie claritatis dei i nob
i facie xpi ihu habemus aut thesaurum
istum i vasis fictilibus ut sublimitas
sit virtutis dei no nob. z no ex nobis
i omibus tribulacoem patimur sz non
angustiam. aporiamur sz no destitui
mur. psecucom patimur sz no derelinq
mur. humiliamur sz no confundimur. deicim
sz no perimus. sp mortificacom ihu
in corpe nro circumferentes ut z vita
ihu in corpibus nris maifestetur.
Sp n. nos qui vivimus i mortem
tradimur pp ihm ut z vita ihu ma
nifestetur in carne nra mortali. Ergo
mors operatur i nob. vita aut i vob.
habentes aut eunde spm fidei sicut
scriptum e. Credidi ppt qd locutus sum
z nos credimus pp qd z loquimur. Scientes
qm qui suscitavit ihm z nos cu
ihu suscitabit z constituet nos vo
biscu. Omia n. pp nos sunt ut
ut gra habundans per multos gracia ac
tione habundet i gla dei. ppt qd no
deficimus. Sz licet is qui foris e
nr homo corrupatur tn is qui intus e
renovatur de die i die. Id n. qd in
pnti z momentaneu z leve tribu
lacionis nre z sup modum i sublimi
tate eternu glie pondus operatur i nob
no contemplantibus nob q videntur sz
q no videntur. que n. videntur temporalia
sunt q aut no videntur eterna sunt. Cap 4

Scimus eni qm si terrestris do
mus nra huius habitacionis dis
solvatur qd edificacom ex deo habemus
domu no manufactam sz eterna i cel
is. z i hoc i gemiscimus habitacoem nram
que de celo e sup induri cupientes
si tn vestiti no nudi invemamur.
na z qui sumus i hoc tabernaculo in
gemiscimus gravati. eo qd nolumus ex
spoliari sz sup vestiri ut absorbe
atur qd mortale est a vita. Qui aut
efficit nos i hoc ipm deus qui dedit
nob pignus spus. Audientes igitur
sp z scientes qm du sumus i hoc cor
pe peregrinamur a dno p fidem eni ambu
lamus z no p speciem. Audemus aut et
bona voluntate habemus magis peregri
nari a corpe z pntes ee ad deum
z io contendimus sive absentes sive
pntes placere illi. Omes n. nos ma
nifestari oportet an tribunal xpi ut
recipiat unusquisqz ppria corpis
put gessit sive bonu sive malu.
Scientes g timore dni hominibus
suademus deo aut maifesti sumus. Spero
aut z i consciencijs vris manifestos nos
ee. Non iterum nos commendamus vob sz
occasionem damus vob gloriandi pro nob sz
ut habeatis ad eos qui i facie gloriant
z no in corde. Sive eni mente ex
cedimus deo sive sobrij sumus vob.
Caritas n. xpi urget nos estima
tes hoc qm si unus pro omibus mortuus
g omis mortui sunt z pro oibus mortuus
e xpc ut z qui vivunt ia sibi no
vivant sed ei qui pro ipis mortuus
e z resurrexit. Ita q nos ex hoc
nemine novimus. Siqua g in xpo
nova creatura e vetera transierut
z ecce fca sunt omia nova. omia aut
ex deo qui nos reconciliavit sibi
p xpm z dedit nob ministeriu reco
ciliacionis. Qm quide deus erat i
xpo mundu reconcilians sibi non
reputans illis delicta ipsorum z po
suit i nob vbu reconciliacionis. pro
xpo g legacione fungimur tamqm
deo exhortante p nos obsecramus
vos p xpo reconciliamini deo. Eu
qui no noverat pctm pro nobis
pctm fecit deus pr ut nos effice
remur iusticia dei i xpo. Cap 6

Adiuvantes aut exhortamur
ne i vacuu gram dei reci
piatis. ait eni tpe accepto ex
audivi te z i die salutis adiuvi
te. Ecce nuc tpus acceptabile
ecce nuc dies salutis. nemi dantes

ullam offensionem ut non vituperetur ministerium
nostrum sed in omnibus exhibeamus nosmet
ipsos sicut dei ministros in multa pa
tientia in tribulationibus in necessitatibus in an
gustiis in plagis in carceribus in sedi
tionibus in laboribus in vigiliis in ieiuniis
in castitate in scientia in longanimitate in suavitate
in spiritu sancto in caritate non ficta in verbo
veritatis in virtute dei per arma iustitiae
a dextris et a sinistris per gloriam et igno
bilitatem per infamiam et bonam famam ut
seductores et veraces sicut qui igno
ti et cogniti quasi morientes et ecce vi
vimus ut castigati et non mortificati
quasi tristes semper autem gaudentes sicut
egentes multos autem locupletantes
tamquam nihil habentes omnia et possidentes
Os nostrum patet ad vos o Chorinthii
cor nostrum dilatatum est non angustiamini
in nobis angustiamini autem in vis
ceribus vestris eandem autem habentes
remunerationem tamquam filiis dico di
latamini et vos nolite iugum ducere
cum infidelibus quae enim participatio iu
stitiae cum iniquitate aut quae societas
lucis ad tenebras Que autem conven
tio Christi ad Belial Aut quae pars fideli cum in
fideli Qui autem consensus templo dei
cum idolis vos enim estis templum dei
vivi sicut dicit dominus quoniam inhabitabo in
illis et inambulabo et ero illorum deus
et ipsi erunt mihi populus propter quod exite
de medio eorum et separamini dicit dominus
et inmundum ne tetigeritis et ego recipiam
vos et ero vobis in patrem et vos eritis
mihi in filios et filias dicit dominus omnipotens

Has igitur habentes promissiones
karissimi mundemus nos ab omni
inquinamento carnis et spiritus perficientes
sanctificationem in timore dei Capite nos
neminem lesimus neminem corrupimus
neminem circumvenimus non ad condempnationem
vestram dico predixi enim quod in cordibus
nostris estis ad conmoriendum et ad convi
vendum Multa mihi fiducia est apud vos
multa mihi gloriatio pro vobis repletus sum
consolatione superhabundo gaudio in omni
tribulatione nostra Nam et cum venissemus
Macedoniam nullam requiem habuit caro
nostra sed omnem tribulationem passi sumus
foris autem pugne intus timores
sed qui consolatur humiles consolatus est
nos deus in adventu Titi Non solum
autem in adventu eius sed et in consolatione
qua consolatus est in vobis referens
nobis vestrum desiderium vestrum fletum
vestram emulationem pro me ita ut magis
gauderem Quoniam et si contristavi vos
in epistola non me penitet et si pe
niteret videns quod epistola illa et si ad
horam vos contristavit nunc gaudeo
non quia contristati estis sed quia contristati
estis ad penitentiam Contristati enim estis
secundum deum ut in nullo detrimentum patia
mini ex nobis Que enim secundum deum tristitia
est penitentiam in salutem stabilem operatur
seculi autem tristitia mortem operatur Ecce
enim hoc ipsum secundum deum contristari vos
quantam in vobis operatur sollicitudinem
sed defensionem sed indignationem sed ti
morem sed desiderium sed emulationem sed vin
dictam In omnibus exhibuistis vos in
contaminatos esse negotio Igitur et si
scripsi vobis non propter eum qui fecit in
iuriam nec propter eum qui passus est sed
ad manifestandam sollicitudinem
nostram quam pro vobis habemus coram deo ideo
consolati sumus In consolatione autem nostra
habundantius magis gavisi sumus super
gaudio Titi quia refectus est spiritus eius
ab omnibus vobis Et si quid apud
illum de vobis gloriatus sum non sum con
fusus sed sicut omnia vobis in veritate
locuti sumus ita et gloriatio nostra que
fuit ad Titum veritas facta est Et
viscera eius habundantius in vobis sunt
reminiscentis omnium vestrum obedientiam
quomodo cum timore et tremore excepi
stis eum Gaudeo quod in omnibus confido
in vobis

Notam aut vob facim⁹ fres
gram dei que data e ecclis
macedonie q i multo expimeto
tribulacois habūdancia gaudij ipo⁊
fuit ⁊ altissima paupertas eo⁊ ha
bundauit i diuicias simplicitatis
eo⁊ qr scdm virtute testio illis reddo
⁊ sup virtute voluntarij fuerūt cu
multa exhortacoe obsecrantes
nos gram ⁊ comunicacom ministerij qui
fit i scos ⁊ no sic sperauim⁹ sz semet
ipos dederūt pmo deo deī nobis
p voluntate dei ita ut rogarem⁹ tytu
ut quēadmodū cepit ita pficiat
i vob ⁊ gram istā sz sic i omnib⁹
habūdat⁹ fide spe ⁊ sermoe ⁊ scia
⁊ i oi sollicitudine insup ⁊ caritate vra i
nos ut ⁊ i hac gra habūdetis no qi
imperans dico sz p aliorū sollicitudinē
⁊ vre caritatis i genuu bonu pbans
Scitis n. gram dni nri ihu xpi qm
pp nos egen⁹ factus e cu eet diues
ut illi⁹ i opia vos diuites essetis
Et consiliu i hoc do hoc n. vob vtile
e qui no solu facē sz ⁊ velle ce
pistis ab anno priori nunc vo ⁊ facto
pficite ut quēadmodū pmpt⁹ est
animus volūtatis ita sit i pficiēdo ex
eo q hētis Si n. voluntas pmpta
e scdm id q hz accepta e no scdm q n
hz no n. ut aliis sit remissio vo
bis aut tribulaco sz ex equalitate i
pnti tpe vra habūdancia illo⁊
supplemētu ut fiat equalitas sic
scriptu e qui multu hz n habūdauit
⁊ modicu no minorauit Gras aute
ago deo exhortacom quide susce
pit sz cu sollicitior eet sua volte
pfectus e ad vos Misim⁹ ⁊ illo fre⁊
nrm cui⁹ laus e ab ecclis omes pegr
inacois nre i hac gra q ministr
a vob ad dni glam pvidea⁹ n bo
no solu cora deo sz ⁊ cora hoi
b⁹ Misim⁹ aut cu illis ⁊ fre⁊ nrm
q pbauim⁹ i multis sepe sollicitu e
e nuc aut multo sollicitore cofidencia
multa i vob siue pro tyto qui e soci⁹
me⁹ ⁊ i vob adiutor siue fres nri
eccliarū glie xpi Ostensiom g° q e
caritatis vre ⁊ nre glie pro vob in
illis ostēdite i facie eccliarū ix
Nam de ministerio q fit i scos ex
habūdāti e m scribē vobis
scio n. pmptu animu vrm pro quo de
vob glior apud macedones qm
achaia pata e ab anno pterito
⁊ vra emulaco pvocauit plurimos
Misim⁹ aut fres ut ne q glam
de vob euacuet i hac pte ut que
admodū dixi pati sitis ne cu ve
nerit mecu macedones i i ve
nerit i patos erubescam⁹ nos ut
no dica⁹ vos i hac pte substancia
g° existimaui rogare fres ut p
ueniat nos ad vos ut repare
repmissam benediccom hanc pata
ee sic q̄si benediccom no q̄si auaric
hoc aut dico qr qui pce seminat
pce ⁊ metet ⁊ qui seiat i bndic
tionib⁹ de bndiccōib⁹ ⁊ metet
Unusqsqz put destinat i corde
suo no ex tristicia aut ex necessitate
hylarē n. datore diligit deus
Potens e aut de⁹ omem gram
habūdare facē i nobis ut i omnib⁹
spe omem sufficiam hntes habūdetis
i ome op⁹ bonu sic scptm e dispe
sit dedit paupib⁹ iusticia ei⁹ ma
i sclm scli Qui aut administrat se
me seminanti ⁊ pane ad manduca
du pstabit ⁊ multiplicabit semen
vrm ⁊ augebit i cremeta frugu
iusticie vre i omnib⁹ locupletati
habūdetis i omem simplicitate q opa
pro vos grarū accoe deo qm ministm
hui⁹ officij no solu supplet ea
que desunt scis sz ⁊ habūdat p mul
tos grarū accoe i dno pp pbacoe

ministerii huius glorificantes deum in obedientia
confessionis vestre in evangelium Christi et simplicitate
communicationis vestre in illos et in omnes
et ipsorum obsecratione pro vobis deside-
rantium vos propter eminentem gratiam dei in
vobis. Gratias ago deo super inenarrabili
Ipse autem ego Paulus x dono eius
obsecro vos per mansuetudinem et modestiam
Christi qui in facie quidem humilis sum
inter vos absens autem confido in vobis.
Rogo autem vos ne presens audeam per
eam confidentiam qua existimor audere
in quosdam qui arbitrantur nos tamquam
secundum carnem ambulemus. In carne enim
ambulantes non secundum carnem militamus.
Nam arma militie nostre non sunt carnalia
sed potentia deo ad destructionem muni-
tionum consilia destruentes et omnem
altitudinem extollentem se adversus
scientiam dei et in captivitatem redigentes
omnem intellectum in obsequium Christi et in
promptu habentes ulcisci omnem inobe-
dientiam cum impleta fuerit vestra obedientia.
Que secundum faciem sunt videte. Si quis con-
fidit sibi Christi se esse hoc cogitet iterum apud
se quia sicut ipse Christi est ita et
vos. Nam et si amplius aliquid gloriatus
fuero quam nobis dedit dominus in edificationem
et non in destructionem vestram non erube-
scam. Ut autem non existimer tamquam
terrere vos per epistolas. Quoniam qui-
dem epistole inquiunt graves sunt et fortes
presentia autem corporis infirma et sermo
contemptibilis. Hoc cogitet qui eiusmodi est
quia quales sumus verbo per epistolas ab-
sentes tales et presentes in facto. Non enim
audemus inserere aut comparare nos quibusdam
et comparantes nosmet ipsos nobis. Nos
autem non in immensum gloriabimur sed secundum
mensuram regule qua mensus est
nobis deus mensuram pertingendi usque
ad vos. Non enim quasi non pertingentes
ad vos superextendimus nos usque enim ad
vos pervenimus in evangelio Christi non in im-
mensum gloriantes in alienis laboribus
spem autem habentes crescentis fidei vestre
in vobis magnificari secundum regulam nostram in abun-
dantiam et in illa que ultra vos sunt
evangelizare non in aliena regula in his
que preparata sunt gloriari. Qui autem gloriatur
in domino glorietur. Non enim qui seipsum com-
mendat ille probatus est sed quem deus
Utinam sustineretis commendat
modicum quid insipientie mee sed et
supportate me. Emulor enim vos dei
emulatione. Despondi enim vos uni viro
virginem castam exhibere Christo. Timeo autem
ne sicut serpens evam seduxit astutia
sua ita corrumpantur sensus vestri et ex-
cidant a simplicitate que est in Christo. Nam si
is qui venit alium Christum predicat quem
nos non predicavimus aut alium spiritum ac-
cipitis quem non accepistis aut aliud evangelium
quod non recepistis recte pateremini. Ex-
istimo enim nihil me minus fecisse a
magnis apostolis. Nam et si imperitus
sermone sed non scientia. In omnibus autem
manifestati sumus vobis. Aut numquid
peccatum feci meipsum humilians ut vos
exaltemini quoniam gratis evangelium dei evan-
gelizavi vobis. Alias ecclesias expo-
liavi accipiens stipendium ad ministerium
vestrum et cum essem apud vos et egerem
nulli onerosus fui. Nam quod mihi deerat
suppleverunt fratres qui venerunt a Ma-
cedonia et in omnibus sine onere me vo-
bis servavi et servabo. Est veritas Christi in me
quoniam hec gloriatio non infringetur in me
in regionibus Achaie. Quare? Quia
non diligo vos? Deus scit. Quod autem fa-
cio et faciam ut amputem occasionem eorum
qui volunt occasionem ut in quo gloriantur
inveniantur sicut et nos. Nam
eiusmodi pseudo apostoli sunt operarii sub-
doli transfigurantes se in apostolos Christi
et non mirum. Ipse enim Sathanas transfigu-
rat se in angelum lucis. Non est ergo

magnu si ministri ei transfigurent velut
ministri iustie quorum finis erit sm
opa ipsorum Iterum dico ne quis me
putet insipientem alioquin velut in
sipientem accipite me ut et ego mo
dicum quid glorier Quod loquor non loquor
sedm deum sed quasi in insipientia in hac substa
tia glorie Quoniam multi gloriantur et ego gloriabor
Libenter enim suffertis insipientes cum
sitis ipsi sapientes Sustinetis enim si quis
vos in servitutem redigit si quis de
vorat si quis accipit si quis extollitur
si quis in faciem vos cedit Sedm
ignobilitatem dico quasi nos infirmi
fuimus in hac parte in quo quis audet
in insipientia dico audeo et ego Hebrei
sunt et ego Israhelite sunt et ego Semen
abrahe sunt et ego Ministri Christi sunt et ego
ut minus sapiens dico plus ego In
laboribus plurimis in carceribus abun
dantius in plagis supra modum in mor
tibus frequenter A iudeis quinquies qua
dragenas una minus accepi Ter
virgis cesus sum semel lapidatus sum
ter naufragium feci nocte et die
in profundo maris fui In itineribus
sepe periculis fluminum periculis latronum
periculis ex genere periculis ex gentibus
periculis in civitate periculis in solitudine peri
culis in mari periculis in falsis fratribus In
labore et erumpna in vigiliis multis
in fame et siti In ieiuniis multis in
frigore et nuditate preter illa que ex
trinsecus sunt instantia mea cottidi
ana sollicitudo omnium ecclesiarum Quis in
firmatur et ego non infirmor quis scanda
lizatur et ego non uror cap xii

Si gloriari oportet que infirmitatis
mee sunt gloriabor Deus et pater domini
nostri ihesu christi qui est benedictus in secula
scit quod non mentior Damasci prepo
situs gentis arethe regis custodie
bat civitatem damascenorum ut me

comprehenderet et per fenestram in sporta
dimissus sum per murum et sic effugi manus
eius Si gloriari oportet non expedit
quidem veniam autem ad visiones
et revelationes domini Scio hominem
in christo ante annos xiiii sive in corpore sive
extra corpus nescio deus scit raptum
huiusmodi usque ad tertium celum Et scio huius
modi hominem sive in corpore sive extra
corpus nescio deus scit quoniam raptus est
in paradysum et audivit archana verba
que non licet homini loqui Pro huiusmodi
gloriabor pro me autem nichil nisi in infirmita
tibus meis Nam etsi voluero gloriari non
ero insipiens veritatem enim dicam Parco
autem ne quis me existimet supra id
quod videt in me aut audit aliquid ex me
Et ne magnitudo revelationum extol
lat me datus est mihi stimulus carnis
mee angelus sathane qui me cola
phizet Propter quod ter dominum rogavi ut
discederet a me et dixit mihi Sufficit
tibi gratia mea nam virtus in infirmitate
perficitur Libenter igitur gloriabor in infir
mitatibus meis ut inhabitet in me vir
tus christi Propter quod placeo mihi in infirmitatibus
meis in contumeliis in necessitatibus in
persecutionibus in angustiis pro christo
Cum enim infirmor tunc potens sum
Factus sum insipiens vos me coegistis
Ego enim a vobis debui commendari nichil
enim minus habui fui qui sunt supra
modum apostoli tamen etsi nichil sum Signa tamen
apostolatus facta sunt super vos in omni patientia
et signis et prodigiis et virtutibus Quid
est enim quod minus habuistis pre ceteris ecclesiis
nisi quod ego ipse non gravavi vos Donate
mihi hanc iniuriam Ecce tertio hoc paratus
sum venire ad vos et non ero gravis
vobis Non enim quero que vestra sunt sed vos
Nec enim debent filii parentibus thesaurizare sed
parentes filiis Ego autem libentissime
impendam et superimpendar ego ipse

parabo pro a[n]i[m]ab[us] v[est]ris licet plus vos diligens
minus diligar. Sed esto ego vos non
gravavi sed cu[m] essem astutus dolo vos
cepi. Numquid per aliquem eorum quos misi ad
vos circumveni vos? Rogavi tytum et misi cum illo
fratrem. Numquid tytus vos circumvenit?
nonne eodem spiritu ambulavimus nonne
eisdem vestigiis? Olim putatis quod
excusemus nos apud vos. Coram
deo in xpo loquimur. Omnia autem karissimi propter
edificationem vestram. Timeo enim ne
forte cum venero non quales volo
inveniam vos et ego inveniar
a vobis qualem non vultis. Ne forte con-
tentiones et emulationes animositates
dissensiones detractiones susur-
rationes inflationes seditiones
sint inter vos. Ne iterum cum venero
humiliet me deus apud vos et lu-
geam multos ex hiis qui ante pec-
caverunt et non egerunt penitentiam super
inmundicia et fornicatione et impudicitia
quas gesserunt etc. cap. xiii

Ecce tercio hoc venio ad vos. In
ore duorum vel trium testium
stet omne verbum. Predixi et predico
ut presens et nunc absens hiis qui ante
peccaverunt et ceteris omnibus quoniam si venero
iterum non parcam. An experimentum
queritis eius qui in me loquitur
xpus qui in vos non infirmatur sed
potens est in vobis? Nam et si crucifixus
est ex infirmitate sed vivit ex virtute
dei. Nam et nos infirmi sumus in illo sed
vivemus cum eo ex virtute dei
in vobis. Vosmetipsos temptate si estis
in fide, ipsi vos probate. An non
cognoscitis vosmetipsos quia xpus
ihesus in vobis est? nisi forte reprobi
estis. Spero autem quod cognoscetis quia nos
non sumus reprobi. Oramus autem deum
ut nichil mali faciatis non ut nos
probati pareamus sed ut quod bonum est
faciatis. nos autem ut reprobi simus.
Non enim possumus aliquid adversus veritatem
sed pro veritate. Gaudemus enim quoniam nos
infirmi sumus vos autem potentes
estis. Hoc et oramus vestram consummationem.
Ideo autem hec absens scribo ut non presens
durius agam secundum potestatem quam dominus
dedit michi in edificationem et non
in destructionem. De cetero fratres gaude-
te perfecti estote et exhortamini idem
ipsum sapite pacem habete et deus
pacis et dilectionis erit vobiscum.
Salutate invicem in osculo sancto. Sa-
lutant vos omnes sancti. Et gratia patris.
Gratia domini nostri ihesu xpi et caritas dei
et communicatio sancti spiritus sit cum omnibus vobis.

Galathe sunt plogus ad galath[as]
greci. Hii verbum veritatis primum
ab apostolo acceperunt sed post discessum
eius temptati sunt a falsis apostolis ut
in legem et circumcisionem verterentur. Hos apostolus
revocat ad fidem veritatis scribens eis
ab epheso.

Paulus apostolus non ab hominibus neque per
hominem sed per ihesum xpum
et deum patrem qui suscitavit eum
a mortuis et qui mecum sunt omnes fratres
ecclesiis galatie gratia vobis et pax
a deo patre et domino nostro ihesu xpo qui
dedit semetipsum pro peccatis nostris ut
eriperet nos de presenti seculo nequam secundum
voluntatem dei et patris nostri cui est honor
et gloria in secula seculorum amen. Miror quod
sic tam cito transferimini ab eo qui
vos vocavit in gratiam xpi in aliud evangelium
quod non est aliud nisi sunt aliqui qui vos
conturbant et volunt convertere evangelium
xpi. Sed licet nos aut angelus de celo
evangelizet vobis preterquam quod evange-
lizavimus vobis anathema sit. Ideo
nunc hominibus suadeo an deo? aut quero
hominibus placere? Si adhuc hominibus
placerem xpi servus non essem. Notum
vobis facio fratres evangelium quod evange-
lizatum

carne quia non est secundum hominem neque enim
ego ab homine accepi illud neque didi-
ci sed per revelationem ihesu christi. Audistis enim
conversationem meam aliquando in iudaismo
quoniam supra modum persequebar ecclesiam
dei et expugnabam illam et proficiebam
in iudaismo supra multos coetaneos
meos in genere meo habundantius emulator
existens paternarum mearum traditionum. Cum
autem placuit ei qui me segregavit
ex utero matris mee et vocavit me per
gratiam suam ut revelaret filium suum in
me ut evangelizarem illum in gentibus continuo
non acquievi carni et sanguini. Neque
veni iherosolimam ad antecessores meos
apostolos sed abii in arabiam et iterum reversus
sum in damascum. Deinde post annos
tres veni iherusalem videre petrum et per-
mansi apud eum diebus xv. Alium autem
apostolorum neminem vidi nisi iacobum
fratrem domini. Que autem scribo vobis ecce
coram deo quia non mentior. Deinde
veni in partes syrie et cilicie. Eram
autem ignotus facie ecclesiis iudee que
erant in christo. Tantum autem auditum
habebant quoniam qui persequebatur nos aliquando
nunc evangelizat fidem quam aliquando
expugnabat et in me clarificabant.
Deinde post annos xiiii deu
iterum ascendi iherosolimam cum
barnaba assumpto tyto. Ascendi
autem secundum revelationem et contuli cum illis
evangelium quod predico in gentibus seorsum
sum autem eis qui videbantur aliquid
esse ne forte in vacuum currerem aut cu-
currissem. Sed neque tytus qui mecum erat
compulsus est circumcidi sed propter subintroduc-
tos falsos fratres qui subintroierunt
explorare libertatem nostram quam habemus
in christo ihesu ut nos in servitutem redi-
gerent quibus neque ad horam cessimus
subiectioni ut veritas evangelii perma-
neat apud nos. Ab hiis autem qui
videbantur esse aliquid quales aliquando

fuerint nichil mea interest deus personam hominis
non accipit michi enim qui videbantur esse
aliquid nichil contulerunt sed econtra cum vidis-
sent quod creditum est michi evangelium prepucii
sicut et petro circumcisionis. Qui enim
operatus est petro in apostolatum circumcisio-
nis operatus est et michi inter gentes. Et
cum cognovissent gratiam dei que data est
michi iacobus et cephas et iohannes qui
videbantur columpne esse dexteras michi
dederunt et barnabe societatis ut nos
inter gentes ipsi autem in circumcisionem tantum ut
pauperum memores essemus quod et sollici-
tus fui hoc ipsum facere. Cum autem ve-
nisset cephas antyochiam in facie
restiti ei quia reprehensibilis erat. Prius
quia venirent quidam a iacobo cum
gentibus edebat, cum autem venissent
subtrahebat et segregabat se timens
eos qui ex circumcisione erant et simulationi
eius consenserunt ceteri iudei ita ut
et barnabas duceretur ab eis in illam
simulationem sed cum vidissem quod non recte
ambularent ad veritatem evangelii dixi
cephe coram omnibus. Si tu cum iudeus
sis gentiliter vivis et non iudaice quomodo
gentes cogis iudaizare. Nos natura
iudei et non ex gentibus peccatores. Sci-
entes autem quia non iustificatur homo
ex operibus legis nisi per fidem ihesu christi
et nos in christo ihesu credimus ut iusti-
ficemur ex fide christi et non ex operibus legis
propter quod ex operibus legis non iustificabitur
omnis caro. Quod si querentes iustificari
in christo inventi sumus et ipsi peccatores numquid
christus peccati minister est absit. Si enim
que destruxi iterum hec reedifico pre-
varicatorem me constituo. Ego enim
per legem legi mortuus sum ut deo
vivam christo confixus sum cruci. Vivo
autem iam non ego. Vivit vero in me christus.
Quod autem nunc vivo in carne in fide
vivo filii dei qui dilexit me et
tradidit semetipsum pro me. Non abiicio

gratiam dei. Si enim per legem iustitia ergo christus gratis mortuus est.

O insensati galathe quis vos fascinavit non obedire veritati ante quorum oculos ihesus christus proscriptus est in vobis crucifixus. Hoc solum a vobis volo discere ex operibus legis spiritum accepistis an ex auditu fidei. Sic stulti estis ut cum spiritu ceperitis nunc carne consummemini. Tanta passi estis sine causa, si tamen sine causa. Qui ergo tribuit vobis spiritum et operatur virtutes in vobis ex operibus legis an ex auditu fidei. Sicut scriptum est Abraham credidit deo et reputatum est ei ad iustitiam. Cognoscite ergo quia qui ex fide sunt hii sunt filii abrahe. Providens autem scriptura quia ex fide iustificat gentes deus prenunciavit abrahe quia benedicentur in te omnes gentes. Igitur qui ex fide sunt benedicentur cum fideli abraham. Quicumque enim ex operibus legis sunt sub maledicto sunt. Scriptum est enim maledictus omnis qui non permanserit in omnibus que scripta sunt in libro legis ut faciat ea. Quoniam autem in lege nemo iustificatur apud deum manifestum est quia iustus ex fide vivit. Lex autem non est ex fide sed qui fecerit ea vivet in illis. Christus nos redemit de maledicto legis factus pro nobis maledictum quia scriptum est deuteronomii maledictus omnis qui pendet in ligno ut in gentibus benedictio abrahe fieret in christo ihesu ut pollicitationem spiritus accipiamus per fidem. Fratres secundum hominem dico tamen hominis confirmatum testamentum nemo spernit aut superordinat. Abrahe dicte sunt promissiones et semini eius non dicit et seminibus quasi in multis sed quasi in uno et semini tuo qui est christus. Hoc autem dico testamentum confirmatum a deo quae post quadringentos et triginta annos facta est lex non irritum facit ad evacuandam repromissionem. Nam si ex lege hereditas iam non ex repromissione.

Abrahe per repromissionem donavit deus. Quid igitur lex? Propter transgressiones posita est donec veniret semen cui promiserat ordinata per angelos in manu mediatoris. Mediator autem unius non est deus autem unus est. Lex ergo adversus promissa dei? Absit. Si enim data esset lex que posset iustificare vere ex lege esset iustitia. Sed conclusit scriptura omnia sub peccato ut promissio ex fide ihesu christi daretur credentibus. Prius autem quam veniret fides sub lege custodiebamur conclusi in eam fidem que revelanda erat. Itaque lex pedagogus noster fuit in christo ut ex fide iustificemur. At ubi venit fides iam non sumus sub pedagogo. Omnes enim filii dei estis per fidem in christo ihesu. Quicumque enim in christo baptizati estis christum induistis. Non est iudeus neque grecus non est servus neque liber non est masculus neque femina. Omnes enim vos unum estis in christo ihesu. Si autem vos christi ergo abrahe semen estis secundum promissionem heredes.

Dico autem quanto tempore heres parvulus est nihil differt a servo cum sit dominus omnium sed sub tutoribus et actoribus est usque ad prefinitum tempus a patre. Ita et nos cum essemus parvuli sub elementis mundi eramus servientes. At ubi venit plenitudo temporis misit deus filium suum natum ex muliere factum sub lege ut eos qui sub lege erant redimeret ut adoptionem filiorum dei reciperemus. Quoniam autem estis filii dei misit deus spiritum filii sui in corda vestra clamantem abba pater. Itaque iam non est servus sed filius. Quod si filius et heres per deum. Sed tunc quidem ignorantes deum his qui natura non sunt dii serviebatis. Nunc autem cum cognoveritis deum immo cogniti sitis a deo quomodo convertimini iterum ad infirma et egena elementa quibus denuo servire vultis.

dies observatis et menses et tempora et annos
Timeo autem ne forte sine causa labora-
verim in vobis. Estote sicut et ego quia et
ego sicut vos fratres obsecro vos
nichil me lesistis. Scitis autem quia
per infirmitatem carnis evangelizavi
vobis iam pridem et temptacionem vestram
in carne mea non sprevistis neque respu-
istis sed sicut angelum dei excepistis me
sicut ihesum christum. Ubi est ergo beatitudo vestra
testimonium enim perhibeo vobis quia si fieri
potuisset oculos vestros eruissetis et
dedissetis michi. Ergo inimicus vobis factus sum
verum dicens vobis. Emulantur vos non
bene sed excludere vos volunt ut illos
emulemini. Bonum autem emulamini in
bono semper et non tantum cum presens sum apud
vos. Filioli mei quos iterum parturio do-
nec formetur christus in vobis. Vellem autem esse
apud vos modo et mutare vocem
meam quoniam confundor in vobis. Dicite
michi qui sub lege vultis esse legem non
legistis. Scriptum est enim quoniam abraham
duos filios habuit unum de ancilla
et unum de libera. Sed qui de ancilla
secundum carnem natus est. Sed qui de libera
per repromissionem que sunt allegorice dicta.
Hec enim sunt duo testamenta unum qui-
dem in monte syna in servitutem generans
que est agar. Syna enim mons est in ara-
bia qui coniunctus est ei que nunc est ierusalem
et servit cum filiis suis. Illa autem que
sursum est ierusalem libera est que est mater nostra.
Scriptum est enim Letare sterilis que non
paris erumpe et clama que non parturis
quia multi filii deserte magis quam
eius que habet virum. Nos autem fratres secundum
ysaac promissionis filii sumus. Sed quomodo
tunc is qui secundum carnem natus fuerat
persequebatur eum qui secundum spiritum ita et
nunc. Sed quid dicit scriptura. Eice ancillam
et filium eius non enim heres erit filius ancil-
le cum filio libere. Itaque fratres non
sumus ancille filii sed libere qua liber-
tate christus nos liberavit. Capitulum quintum
Statte ergo et nolite iterum iugo
servitutis contineri. Ecce ego paulus
dico vobis quoniam si circumcidamini christus
vobis nichil proderit. Testificor autem
rursum omni homini circumcidenti se quoniam
debitor est universe legis faciende.
Evacuati estis a christo qui in lege
iustificamini a gratia excidistis. Nos
enim spiritu ex fide spem iusticie expec-
tamus. Nam in christo ihesu neque circumcisio
aliquid valet neque preputium sed fides que
per caritatem operatur. Currebatis bene
quis vos fascinavit veritati non obe-
dire. Nemini consenseritis. Persuasio hec
non ex eo qui vocat vos. Modi-
cum fermentum totam massam corrumpit.
Ego confido de vobis in domino quod nichil
aliud sapietis. Qui autem conturbat vos
portabit iudicium quicumque est ille.
Ego autem fratres si circumcisionem adhuc
predico quid adhuc persecucionem
pacior. Ergo evacuatum est scanda-
lum crucis. Utinam et abscidantur qui vos
conturbant. Vos enim in libertatem vocati
estis fratres tantum ne libertatem in occasionem
detis carnis sed per caritatem spiritus ser-
vite invicem. Omnis enim lex in uno
sermone impletur. Diliges proximum tuum
sicut teipsum. Quod si invicem mordetis
et comeditis videte ne ab invicem
consumamini. Dico autem in christo. Spiritu am-
bulate et desideria carnis non perfici-
etis. Caro enim concupiscit adversus
spiritum spiritus autem adversus carnem. Hec
enim sibi invicem adversantur ut non que-
cumque vultis illa faciatis. Quod si spiritu du-
cimini non estis sub lege. Manifesta
autem sunt opera carnis que sunt fornicacio
immundicia inpudicicia luxuria ydo-
lorum servitus veneficia inimicicie
contenciones emulaciones ire rixe
dissensiones secte invidie homicidia

Ebrietates comessaciones et his similia
que predico vobis sicut predixi quoniam qui
talia agunt regnum dei non consequentur
Fructus autem spiritus est Caritas gaudium
pax paciencia benignitas bonitas
longanimitas mansuetudo fides modestia
destia continencia castitas adversus
huiusmodi non est lex Qui autem sunt xpi
carnem suam crucifixerunt cum viciis et con
cupiscenciis Si vivimus spiritu spiritu et
ambulemus non efficiamur inanis glorie
cupidi invicem provocantes invicem
invidentes

Fratres et si preoccupatus fuerit homo in aliquo
delicto vos qui spirituales estis
huiusmodi instruite in spiritu lenitatis
considerans te ipsum ne et tu tempteris
teris Alter alterius onera portate et
sic adimplebitis legem xpi nam
si quis existimat se aliquid esse cum nichil
sit se ipsum seducit Opus autem suum probet
bet unusquisque et sic in semetipso
tantum gloriam habebit et non in altero unus
quisque enim onus suum portabit Communicet
autem his qui cathezizatur verbo dei
ei qui se cathezizat in omnibus bo
nis nolite errare deus non irridetur
que enim seminaverit homo hec et metet quoniam
qui seminat in carne sua de carne
et metet corrupcionem Qui autem seminat
in spiritu de spiritu et metet vitam eternam
Bonum autem facientes non deficiamus
tempore enim suo metemus non deficientes
ergo dum tempus habemus operemur bonum
ad omnes maxime autem ad domesticos
cos fidei Videte qualibus litteris
scripsi vobis mea manu Quicumque
volunt placere in carne hii cogunt
vos circumcidi tantum ut crucis xpi persecucionem
paciantur neque enim qui circumciduntur le
gem custodiunt sed volunt vos circumci
di ut in carne vestra glorientur Michi
autem absit gloriari nisi in cruce domini nostri
per quem michi mundus crucifixus est et ego
mundo In xpo enim ihesu neque circumci
sio aliquid valet neque preputium sed
nova creatura Et quicumque hanc
regulam secuti fuerint pax super
illos et misericordia et super israhel dei De cetero
nemo michi molestus sit Ego enim
stigmata domini ihesu in corpore meo
porto Gracia domini nostri ihesu xpi cum spiritu
vestro fratres Amen

Ad ephesios prologus

Ephesii sunt asyani hii accepto
verbo veritatis perstiterunt in fide
hos collaudat apostolus scribens eis
a Roma de carcere per tytum dyaconem

Paulus apostolus xpi ihesu per vo
luntatem dei omnibus sanctis qui
sunt ephesi et fidelibus in xpo
ihesu Gracia vobis et pax a deo patre nostro
et domino ihesu xpo Benedictus deus et pater
domini nostri ihesu xpi qui benedixit nos
in omni benediccione spirituali in celestibus
in xpo sicut elegit nos ante mundi con
stitucionem ut essemus sancti et inmaculati
in conspectu eius in caritate qui predestinavit
nos in adopcionem filiorum per ihesum xpm
in ipsum secundum propositum voluntatis sue in
laudem glorie sue in qua gratificavit
nos in dilecto filio suo in quo habemus
redempcionem per sanguinem eius remissionem
peccatorum secundum divicias gracie sue que superhabundavit
habundavit in nobis in omni sapiencia et pru
dencia ut notum faceret nobis sacra
mentum voluntatis sue secundum beneplacitum
eius quod proposuit in eo in dispensacione
plenitudinis temporum instaurare omnia
in xpo que in celis et que in terra sunt in ipso
In quo et nos sorte vocati sumus
predestinati secundum propositum eius qui operatur
omnia secundum consilium voluntatis sue ut
simus in laudem glorie eius nos qui ante
speravimus in xpo In quo et vos cum au
divissetis verbum veritatis ewangelium salu
tis vestre in quo et credentes signati
estis spiritu promissionis sancto qui est

pign' hereditatis nre i redep' acq'si
tionis i laude glie ip'i' ppt'ea et ego
audiens fide vram q e i xpo ihu et dilec
tione i omes scos Non cesso gras
agens p vobis memoria vri faciens
in oronib' meis ut de' dni nri ihu
xpi pr glie det vob spm sapie et
revelacionis i agnicione ei' illumina
tos oculos cordis vri ut sciatis
que sit spes vocacionis ei' et q divic
glie hereditatis ei' i scis et que sit sup emi
nens magnitudo virtutis ei' i nos credi
mus sm opacionem virtutis ei' qua opat' est
i xpo suscitans illu a mortuis et constitu
ens eu ad dexteram sua i celestib'
sup omnem principatu et ptate et vir
tute et dnacione et omne nom' qd noiat'
no solu i hoc sclo s; et i futuro et oia
subiecit sub pedib' ei' et ipm dedit
caput sup omnem ecclam q e corp'
ipius et plenitudo ei' qui oia i oib'
Et vos cu essetis 2 adimplet'
mortui i delictis et pccis vris
i quib' ali' ambulastis scdm sclm
mundi hui' sm principe ptatis po
testatis aeris hui' spus qui nunc
opat' i filios diffidencie i quib' et
vos omes ali' conversati sum' i desi
deriis carnis nre facientes volu
tatem carnis et cogitacionum et eram'
na filii ire sicut et ceti De' aut q dives
e i mia ppt nimia caritate qua dilex
nos cu essem' mortui pccis convi
vificavit nos i xpo cui' gra salva
ti estis et conresuscitavit et consede
fecit i celestib' i xpo ihu ut os
tenderet i sclis supvenientib' ha
bundantes divicias gre sue i bo
nitate sup nos i xpo ihu Gra eni
salvati estis p fidem et hoc no est
ex vobis Dei eni donu est non ex
opib' ut ne quis glietur Ipius
eni factura creati sum' i xpo ihu
i opib' bonis que ppavit de' ut i
illis ambulem' ppt q memores es
tote q ali' vos gentes q' eratis i
carne qui dicebamini pputiu ab ea
q dr circumcisio i carne manu facta q
eratis illo tpe sine xpo alienati a co
nversacione isrl et hospites testame
torum promissionis spem no hntes
sine deo i hoc mundo Nunc aut i xpo
ihu vos qui ali' eratis longe fa
cti estis ppe i sanguine ihu xpi Ipse
e pax nra qui fecit utraq; unu
et medium pariete macerie solvens inimi
cicias i carne sua Legem mandatorum
decretis evacuans ut duos q dat i
semetip' i unu novu hoiem faciens
pacem ut reconciliaret ambos in
uno corpe deo per crucem i fficiens
inimicicias i semetipo et veniens
ewangelizavit pacem vob q' longe fuistis
et pacem hiis qui ppe qm p ipm
hem' ambo accessu in uno spu ad
prem Ergo ia no estis hospites
advene s; estis cives scorum et dome
stici dei sup edificati sup fundamentu
aplor et pphar ipo summo angu
lari lapide xpo ihu i quo omnis
edificacio constructa crescit i templu
scm i dno i quo et vos coedificamini
Huius rei gra 3 i spu sco
paulus vinct' ihu xpi p vob
gentib' si tamen audistis dispensacionem
gre dei q data e m i vob qm sm
revelacionem notu m e sacramentu
sic sup scripsi i brevi put potestis
legentes i telligere prudenciam meam
i misterio xpi q aliis generacionib; no
e agnitu filiis homi sicut nunc re
velatum e scis aplis ei' et pphis
i spu esse gentes coheredes et cor
pales et coparticipes pmissionis ei'
i xpo ihu p ewangeliu cuius factus su
minister scdm donu gre dei que data

cui scdm operacionem virtutis eius. Michi omnium sanctorum
minimo data est gracia hec in gentibus evan-
gelizare investigabiles divicias Christi
et illuminare omnes que sit dispensacio
sacramenti absconditi a seculis in deo
qui omnia creavit ut innotescat principa-
tibus et potestatibus in celestibus per ecclesiam
multiformis sapiencia dei secundum prefinicionem
seculorum quam fecit in Christo Ihesu domino nostro
in quo habemus fiduciam et accessum in con-
fidencia per fidem eius. Propter quod peto
ne deficiatis in tribulacionibus meis
pro vobis que est gloria vestra. Huius rei gracia
flecto genua mea ad patrem domini nostri Ihesu
Christi ex quo omnis paternitas in celo et
in terra nominatur ut det vobis secundum divicias
glorie sue virtute corroborari per spiritum
eius in interiore homine habitare Christum
per fidem in cordibus vestris in caritate
radicati et fundati ut possitis com-
prehendere cum omnibus sanctis que sit latitudo
et longitudo et sublimitas et profundum
scire eciam supereminentem sciencie caritatem
Christi ut impleamini in omnem plenitudinem
dei. Ei autem qui potens est omnia facere
superhabundanter quam petimus aut intelli-
gimus secundum virtutem que operatur in nobis ipsi
gloria in ecclesia et in Christo Ihesu in omnes generaciones
seculi seculorum Amen. Cap iiii

Obsecro itaque vos ego vinc-
tus in domino ut digne ambuletis
vocacione qua vocati estis cum omni
humilitate et mansuetudine cum paciencia sub-
portantes invicem in caritate solliciti
servare unitatem spiritus in vinculo
pacis. Unum corpus et unus spiritus sicut
vocati estis in una spe vocacionis
vestre. Unus dominus una fides unum
baptisma unus deus et pater omnium qui super
omnia et per omnia et in omnibus nobis.
Unicuique autem nostrum data est gracia
secundum mensuram donacionis Christi. Propter quod
dicit Ascendens in altum captivam duxit
captivitatem dedit dona hominibus. Quod

autem ascendit quid est nisi quia et descendit primum
ad inferiores partes terre. Qui descendit ipse
est et qui ascendit super omnes celos ut
impleret omnia. Et ipse dedit quosdam
quidem apostolos quosdam autem prophetas
alios autem evangelistas alios autem pas-
tores et doctores ad consummacionem sanctorum
in opus ministerii in edificacionem corporis
Christi donec occurramus omnes in unitatem fidei
et agnicionem filii dei in virum perfectum in
mensuram etatis plenitudinis Christi ut iam
non simus parvuli fluctuantes et circumfe-
ramur omni vento doctrine in nequicia
hominum in astucia ad circumvencionem erro-
ris. Veritatem autem facientes in caritate
crescamus in illo per omnia qui est caput
noster Christus ex quo totum corpus compactum et
connexum per omnem iuncturam subministracionis
secundum operacionem in mensuram unius-
cuiusque membri augmentum corporis facit
in edificacionem sui in caritate. Hoc igitur
dico et testificor in domino ut iam non
ambuletis sicut et gentes ambulant
in vanitate sensus sui tenebris obscuratum
habentes intellectum alienati a vita dei
per ignoranciam que est in illis propter cecitatem
cordis ipsorum qui desperantes semet-
ipsos tradiderunt impudicicie in operacionem
omnis immundicie in avaricia. Vos autem
ita non didicistis Christum. Si tamen audi-
stis illum et in ipso edocti estis sicut est
veritas in Ihesu deponite vos secundum
pristinam conversacionem veterem hominem
qui corrumpitur secundum desideria erroris.
Renovamini spiritu mentis vestre et indui-
te novum hominem qui secundum deum creatus
est in iusticia et sanctitate veritatis. Propter quod
deponentes mendacium loquimini ve-
ritatem unusquisque cum proximo suo
quoniam sumus invicem membra. Irascimini
et nolite peccare. Sol non occidat
super iracundiam vestram. Nolite locum
dare dyabolo. Qui furabatur iam non
furetur magis autem laboret operando

manibus suis quod bonum est ut habeat unde
tribuat necessitatem patienti. Omnis sermo
malus ex ore vestro non procedat sed
si quis bonus ad edificationem fidei ut
det gratiam audientibus. Et nolite con
tristare spiritum sanctum dei in quo signati
estis in diem redemptionis. Omnis ama
ritudo et ira et indignatio et clamor
et blasphemia tollatur a vobis cum
omni malitia. Estote autem invicem be
nigni misericordes donantes invicem
sicut et deus in christo donavit nobis.
Estote ergo imitatores dei sicut
filii karissimi et ambulate in dilec
tione sicut et christus dilexit vos et tra
didit semetipsum pro nobis oblationem et ho
stiam deo in odorem suavitatis. Fornicatio
autem et omnis immunditia aut avaritia nec no
minetur in vobis sicut decet sanctos. Aut tur
pitudo aut stultiloquium aut scurrilitas
que ad rem non pertinet sed magis
gratiarum actio. Hoc enim scitote intelligen
tes quod omnis fornicator aut immundus
aut avarus quod est ydolorum servitus non
habet hereditatem in regno christi et dei. Nemo
vos seducat inanibus verbis. Propter hec
enim venit ira in filios diffidentie.
Nolite ergo effici participes eorum. Eratis
enim aliquando tenebre nunc autem lux in domino
ut filii lucis ambulate. Fructus enim lucis
in omni bonitate et iustitia et veritate
probantes quod sit beneplacitum deo. Et
nolite communicare operibus infructuo
sis tenebrarum magis autem redargui
te. Que enim in occulto fiunt ab ipsis tur
pe est dicere. Omnia autem que arguuntur
a lumine manifestantur. Omne enim quod ma
nifestatur lumen est. Propter quod dicit: Surge qui
dormis et exsurge a mortuis et
illuminabit te christus. Videte itaque
fratres quomodo caute ambuletis non quasi
insipientes sed ut sapientes redi
mentes tempus quoniam dies mali sunt.
Propterea nolite fieri inprudentes sed

intelligentes que sit voluntas dei. Et
nolite inebriari vino in quo est lu
xuria sed implemini spiritu sancto loquen
tes vobismetipsis in psalmis et
ymnis et canticis spiritualibus cantan
tes et psallentes in cordibus vestris domino.
Gratias agentes pro omnibus in nomine domini
nostri ihesu christi deo et patri. Subiecti in
vicem in timore christi. Mulieres viris suis
subdite sint sicut domino quoniam vir est
caput mulieris sicut christus caput est ecclesie
ipse salvator corporis eius. Sed ut
ecclesia subiecta est christo ita et mulieres
viris suis in omnibus. Viri diligite
uxores vestras sicut et christus dilexit
ecclesiam et tradidit semetipsum pro ea ut
eam sanctificaret mundans lavacro
aque in verbo vite ut exhiberet ipse
sibi gloriosam ecclesiam non habentem
maculam aut rugam aut aliquid
huiusmodi sed sit sancta et immaculata. Ita
et viri debent diligere uxores suas
ut corpora sua. Qui suam uxorem
diligit seipsum diligit. Nemo enim
carnem suam odio habuit sed nutrit et
fovet eam sicut et christus ecclesiam quia membra
sumus corporis eius de carne eius
et de ossibus eius. Propter hoc relin
quet homo patrem et matrem suam et
adherebit uxori sue et erunt duo
in carne una. Sacramentum hoc
magnum est. Ego autem dico in christo
et in ecclesia. Verumptamen et vos singuli
unusquisque uxorem suam sicut se
ipsum diligat. Uxor autem timeat
virum suum. Capitulum sextum

Filii obedite parentibus vestris in
domino hoc enim iustum est. Honora
patrem et matrem tuam quod est primum
mandatum in repromissione ut bene sit
tibi et sis longevus super terram.
Et patres nolite provocare ad ira
cundiam filios vestros sed educate
eos in disciplina et correptione domini

Svi obedite carnalib3 dnis cu ti
more z tremore i simplicitate cord
vri sic' i xpo Non ad oculu suiētes
qsi hoīb3 placētes s3 ut svi xpi fa
cientes volūtē dei ex aīo cu bona
volūte suiētes sic hoib3 scietes
qm vnusqsq3 qcuq3 fec' boni h'
pcipiet a dno Sive svus sive
lib' Et vos dni eade facite illis
remittētes minas Scietes q2 i
illoz z vr dns ē i celis z psonaz
acceptio no ē apud deu De cetero
fres cofortamini i dno z i potēcia
vtutis eius Induite vos armatu
ra dei ut possitis stare advsus
isidias dyab'li Qm no ē nobis
colluctacio advsus carne z sangwe
Sz advsus pncipes z ptates ad
vsus mundi rectores tenebrāz hoz
qf spūalia nequicie i celestibus
Ppterea accipite armatura dei in
celestib9 ut possitis resistē i die
malo z i omib9 pfci stare State
g' succincti lūbos lūbos vros
in vitate z induti loricā iusticie
calciati pedes i pparacōe ewāgelii
pacis In omib9 sumētes scutum
fidei i quo possitis omia tela ne
quissimi ignea extinguē Et ga
leā salutis assumite z gladiu spūs
qd ē vbū dei p omnem orōm z ob
secracōm orantes omi tpe i spū
z i ipo vigilantes z i omi istācia
z obsecracōe p omib9 scīs z p me
ut det' m sermo i apcōe oris mei
cu fiducia notu facē mistiu ewā
p quo legacōe fungor i catheña
ita ut i ipo audeā put opter
me loqui Ut aut z vos sciatis que
circa me st quid agā omia vobis
nota faciet tyticus kmus fr̄ z fidel
minister in dno quē misi ad vos
i h' ipm ut cognoscatis q2 circa nos
sunt z cosolēt' corda vra Pax
fribus z caritas cu fide a deo pre nro
z dno ihū xpo Gra cu omib3 qui
diligut dnm nrm ihm xm i corr

Philippēses sūt nipcōne
macedones hii accepto vbo
vitatis psteterut i fide nec receperut
falsos aplōs Hos collaudat apls
scribens eis a roma de carcere per

Paulus Epafroditu
z thymotheus servi dni nri
ihū omib9 scīs i xpo ihū
qui sūt philippis cu epis z dyacois
gra vob z pax a deo pre nro z
dno ihū xpo Gras ago dno deo
meo i oi memoria vri sp i oronib9
meis p omib9 vob cu gaudio
depcacōz faciens sup comunicacōm
vram i ewangelio x a pma die vsq3
nūc Cofidens hoc ipm q2 qui
cepit i vob op9 bonū pficiet vsq3
i die xpi ihū Sicut ē m iustu hoc
sentire p omib9 vob eo q habeam
vos in corde z i vinclis meis z i
defensione z cofirmacōe ewāgelii so
cios gaudii mei omes vos esse
Testis eni ē m deus quo cupiam
omes vos i visceribus ihū x z hoc oro
ut karitas vra magis ac magis
habudet i omi sciā z i oi sensu ut
pbetis potiora ut sitis sinceres z sine
offensione i die x repleti fructu
iusticie p ihm xpm i gloriam z laude
dei Scire aut vos volo fres q2
q circa me sūt magis ad pfectum venit
ewāgelii Ita ut vincla mea ficut ma
nifesta i xpo in omi pretorio z in
ceteris omib9 Ut plures ex fribus i
dno cofidentes i vinclis meis ha
bundantius auderet sine timore vbm
dei loqui Quida quidē z ppt in
vidia z cotencōm quida aut ppter
bonā volūtatē xpm pdicant Quī
dam ex caritate Scientes qm in
defensione ewāgelii positus sum

Quidam autem ex contentione xpm annunci-
ant non sincere existimantes pressuram
se suscitare vinculis meis. Quid enim
omni dum modo sive per occasionem sive per
veritatem xps annuncietur et in hoc gaudeo
sed et gaudebo. Scio enim quia hoc mihi prove-
niet ad salutem per vestram orationem et sub-
ministrationem spiritus ihesu xpi secundum expec-
tationem et spem meam quia in nullo con-
fundar sed in omni fiducia sicut semper et
nunc magnificabitur xps in corpore meo
sive per vitam sive per mortem. Michi enim vi-
vere xpus est et mori lucrum. Quod si vi-
vere in carne hic mihi fructus operis est
Et quid eligam ignoro. Coartor autem
hec duobus desiderium habens dissolvi
et cum xpo esse multo magis melius. Per-
manere autem in carne necessarium est propter vos
Et confidens scio quia manebo et perma-
nebo omnibus vobis ad profectum vestrum et
gaudium fidei ut gratulatio vestra ha-
bundet in xpo ihesu in me per meum ad-
ventum iterum ad vos. Tantum digne evangelio
xpi conversamini ut sive cum venero et videro
vos sive absens audiam de vobis
quia statis in uno spiritu unanimes con-
laborantes fidei evangelii et in nullo ter-
reamini ab adversariis que est illis causa
perditionis vobis autem salutis et hoc
a deo quia vobis donatum est pro xpo non
solum ut in eum credatis sed ut et pro illo
patiamini. Idem certamen habentes quale
et vidistis in me et nunc audistis de me

Si qua ergo consolatio in xpo si quod
solacium caritatis si qua soci-
etas spiritus si qua viscera miserationis
implete gaudium meum ut idem sa-
piatis eandem caritatem habentes unani-
mes id ipsum sentientes. Nichil per
contentionem neque per inanem gloriam sed
in humilitate superiores sibi invicem ar-
bitrantes non que sua sunt singuli con-
siderantes sed ea que aliorum. Hoc
enim sentite in vobis quod et in xpo ihesu
Qui cum in forma dei esset non rapinam
arbitratus est esse se equalem deo sed se-
metipsum exinanivit formam servi
accipiens in similitudinem hominum factus et ha-
bitu inventus ut homo. Humiliavit semetip-
sum factus obediens usque ad mortem
mortem autem crucis. Propter quod et deus illum
exaltavit et donavit illi nomen quod est super
omne nomen ut in nomine ihesu omne genu
flectatur celestium terrestrium et infernorum
Et omnis lingua confiteatur quia dominus ihesus
xps in gloria est dei patris. Itaque karissimi mei
sicut semper non ut in presentia mei tantum sed multo
magis nunc in absentia mea cum me-
tu et timore et tremore vestram salutem
operamini. Deus est enim qui operatur in
vobis et velle et perficere pro bona voluntate
Omnia autem facite sine murmurationibus
et hesitationibus ut sitis sine querela et
simplices filii dei sine reprehensione
in medio nationis prave et perverse
inter quos lucetis sicut luminaria in mundo
verbum vite continentes ad gloriam meam
in die ihesu quia non in vacuum cucurri neque
in vacuum laboravi. Sed et si immolor
supra sacrificium et obsequium fidei vestre
gaudeo et congratulor omnibus vobis
Idipsum autem et vos gaudete et congra-
tulamini. Spero autem in domino ihesu thimo-
theum me mittere ad vos cito ut
et ego bono animo sim cognitis que circa
vos sunt. Neminem enim habeo tam una-
nimem qui sincera affectione pro vobis
sollicitus sit. Omnes enim que sua sunt
querunt non que sunt xpi ihesu. Experimen-
tum autem eius cognoscite quia sicut
patri filius mecum servivit in evangelio
hunc igitur spero me mittere ad vos
mox ut videro que circa me sunt. Confido
autem in domino quia et ipse veniam ad vos
necessarium autem existimavi Epaphroditum
fratrem et cooperatorem et commilitonem
meum vestrum autem apostolum et ministrum

necessarium tamen putavi mittere ad vos. Quoniam quidem
omnes vos desiderabat et mestus erat
propterea quod audierat illum infirmatum.
Nam et infirmatus est usque ad mortem sed
Deus misertus est eius. Non solum autem eius
verum et mei ne tristitiam super tristitiam
haberem. Festinantius ergo misi illum ut vi-
so eo iterum gaudeatis et ego sine tristitia
sim. Excipite itaque illum cum omni gaudio
in Domino et huiusmodi cum honore habetote quoniam
propter opus Christi usque ad mortem accessit
tradens animam suam ut impleret id quod
ex vobis erga meum obsequium. 3

De cetero fratres mei gaudete in Domino
eadem vobis scribere mihi quidem non
pigrum vobis autem necessarium. Videte ca-
nes videte malos operarios vide-
te concisionem. Nos enim sumus circumcisio
qui spiritu Deo servimus et gloriamur in Christo
Ihesu et non in carne fiduciam habentes
quamquam et ego habeam confidentiam et in carne.
Si quis alius videtur confidere in carne
ego magis. Circumcisus octava die ex
genere Israel de tribu Beniamin. Hebreus
ex Hebreis secundum legem Phariseus secundum
emulationem persequens ecclesiam Dei secundum
iustitiam que in lege est conversatus sine que-
rela. Sed que mihi fuerunt lucra hec arbitratus
sum propter Christum detrimenta. Verumtamen
existimo omnia detrimentum esse propter
eminentem scientiam Ihesu Christi Domini mei propter
quem omnia detrimentum feci et
arbitror ut stercora ut Christum lucri-
faciam ut et inveniar in illo non habens
meam iustitiam que ex lege est sed illam que
ex fide est Christi que ex Deo est iustitia in
fide ad cognoscendum illum et virtutem
resurrectionis eius et societatem passionis illius
configuratus morti eius si quo modo
occurram ad resurrectionem que est ex mortuis
non quod iam acceperim aut iam perfectus sim.
Sequor autem si comprehendam in quo
et comprehensus sum a Christo Ihesu. Fratres ego
me non arbitror comprehendisse.

Unum autem que quidem retro sunt oblivi-
scens ad ea vero que sunt priora extendens
me ipsum ad destinatum persequor ad bra-
vium superne vocationis Dei in Christo Ihesu.
Quicumque ergo perfecti sumus hoc sentiamus
et si quid aliter sapitis et hoc vobis Deus
revelabit. Verumtamen ad quod pervenimus
ut idem sapiamus et in eadem permaneamus
regula. Imitatores mei estote
fratres et observate eos qui ita ambu-
lant sicut habetis formam nostram. Multi
enim ambulant quos sepe dicebam vobis
nunc autem et flens dico inimicos crucis
Christi quorum finis interitus quorum Deus
venter est et gloria in confusione ipsorum
qui terrena sapiunt. Nostra autem conversatio
in celis est unde et salvatorem expectamus
Dominum nostrum Ihesum Christum qui reformabit
corpus humilitatis nostre configuratum
corpori claritatis sue secundum operationem qua
possit et sibi subicere omnia. 4

Itaque fratres mei karissimi et desidera-
tissimi gaudium meum et corona
mea sic state in Domino karissimi. Eudo-
chiam rogo et Sinticen sapere in
Domino. Etiam rogo et te Germane com-
par adiuva illas que mecum laboraverunt
in evangelio cum Clemente et ceteris adiuto-
ribus meis quorum nomina sunt in libro vite.
Gaudete in Domino semper iterum dico gau-
dete. Modestia vestra nota sit omnibus
hominibus. Dominus prope est. Nichil solliciti sitis
sed in omni oratione et obsecratione cum
gratiarum actione petitiones vestre inno-
tescant apud Deum. Et pax Dei que
exsuperat omnem sensum custodiat
corda vestra et intelligentias vestras
in Christo Ihesu. De cetero fratres quecumque
sancta quecumque amabilia quecumque bone
fame si qua virtus si qua laus di-
sciplinae hec cogitate que et didicistis
et accepistis et audistis et vidistis in me
hec agite et Deus pacis erit vobiscum.
Gavisus sum autem in Domino vehementer

qm tand aliq refloruistis pro me sentire
sicut et sentiebatis Occupati autem
eratis. non quasi propter penuriam dico. Ego
enim didici in quibus sum sufficiens es-
se. Scio et humiliari scio et habundare ubique
et in omnibus institutus sum et saciari et
esurire et habundare et penuriam pa-
ti. Omnia possum in eo qui me confor-
tat. Verumptamen bene fecistis communicantes
tribulacioni mee. Scitis autem et vos
philippenses quod in principio evangelii quando pro-
fectus sum a macedonia nulla mihi
ecclesia communicavit in ratione dati et accep-
ti nisi vos soli quia et thessalonicam
semel et bis in usum mihi misistis. Non
quia quero datum sed requiro fructum
habundantem in racione vestra. Habeo autem omnia
et habundo repletus sum acceptis ab
epafrodito que misistis odorem sua-
vitatis hostiam acceptam placentem
deo. Deus autem meus qui impleat
omne desiderium vestrum secundum divicias
suas in gloriam christo ihesu. Deo autem
et patri nostro gloria in secula seculorum amen.
Salutate omnem sanctum in christo ihesu.
Salutant vos qui mecum sunt fratres.
Salutant vos omnes sancti maxime
autem qui de cesaris domo sunt. Gratia
domini nostri ihesu christi cum spiritu vestro amen.

Colocenses et hii sicut laodi-
censes sunt asyani et ipsi preve-
nerant a pseudo apostolis nec ad eos
accessit ipse apostolus sed et hos per
epistolam corrigit. Audierunt enim
verbum ab archippo qui et ministeri-
um eos accepit. Ergo apostolus scribit eis
iam ligatus ab epheso per tytum dy-
aconum.

Paulus apostolus christi
ihesu per voluntatem dei et
thymotheus frater hiis qui
sunt colocensibus et fidelibus fratribus
in christo ihesu. Gratia vobis et pax a deo
patre nostro. Gratias agimus deo patri
domini nostri ihesu christi semper pro vobis
orantes audientes fidem vestram in christo
ihesu et dilectionem quam habetis in omnes sanctos
propter spem que reposita est vobis in celis
quam audistis in verbo veritatis evangelii quod
pervenit ad vos sicut et in universo mundo
fructificat et crescit sicut et in vobis
ex ea die qua audistis et cognovistis
graciam dei in veritate sicut didicistis ab
epafra karissimo conservo nostro qui
est fidelis pro vobis minister christi ihesu qui
et manifestavit nobis dilectionem vestram
in spiritu. Ideo et nos ex qua die au-
divimus non cessamus pro vobis orantes
et postulantes ut impleamini agni-
cione voluntatis eius in omni sapiencia et
intellectu spirituali ut ambuletis digne
deo per omnia placentes in omni opere
bono fructificantes et crescentes
in sciencia dei. In omni virtute confortati
secundum potenciam claritatis eius in omni paciencia
et longanimitate cum gaudio gracias agen-
tes deo patri qui dignos vos fecit
in partem sortis sanctorum in lumine. Qui e-
ripuit vos de potestate tenebrarum
et transtulit in regnum filii dilectionis
sue. In quo habemus redempcionem et
remissionem peccatorum qui est ymago
dei invisibilis primogenitus omnis cre-
ature quoniam in ipso condita sunt uni-
versa in celis et in terra visibilia
et invisibilia sive throni sive domina-
ciones sive principatus sive potestates
omnia per ipsum et in ipso creata sunt et ipse
est ante omnes et omnia in ipso constant
et ipse est caput ecclesie qui est principium
primogenitus ex mortuis ut sit
in omnibus ipse primatum tenens quia
in ipso complacuit omnem plenitudinem
divinitatis habitare et per eum reconciliare
omnia in ipsum pacificans per sanguinem
crucis eius sive que in terris sive que in celis
sunt. Et vos cum essetis aliquando alienati
et inimici sensu in operibus malis nunc autem
reconciliavit in corpore carnis eius

p mortē exhibē vos s̄cos ⁊ imma
culatos ⁊ irrephensibiles cora
ipo Si tn̄ pmaneat̄ i fide funda
ti ⁊ stabiles ⁊ imobiles a spe e
wangelii q audist̄ q p̄dicatū ē
i vniuerso creatura q sub celo ē
cui⁹ ego paul⁹ f̄cus sū minister
Qui nūc gaudeo i passionibus
p vob ⁊ adimpleo ea q desunt
passionū xp̄i i carne mea pro
ei⁹ q ē eccl'ia cui⁹ f̄cus ē minist̄
scd̄m dispensacōm dei q data ē
michi i vos ut i pleā vbū di
misteriū q absconditū fuit a s̄clis
i gnacōnib⁹ nūc aūt manifestū
ē s̄cis eius quib⁹ voluit deus
notas facē diuicias glē sacram̄ti
huius i gentib⁹ q ē xp̄s i nobis
spes glē q nos annunciam⁹ cor
ripientes omēs hoīez i oī sapiā
⁊ docentes omēs hoīez ut exhi
beam⁹ omēz hoīem p̄fcm̄ i xp̄o
ihū i quo ⁊ laboro certando scd̄m
operacōm ei⁹ quā operat̄ i me i vīte

Uolo em vos scire qualem
solicitudinē habeam p vob ⁊
p hiis qui sūt laodicie ⁊ quicūq
nō viderūt faciē meā in carne
ut consolent̄ corda ipoꝝ i stru
cti in caritate ⁊ i oēs diuicias ple
nitudinis i tellcus i agnicōe
misterij dei pris ihu xp̄i In quo sūt
oēs thesauri sc̄ie ⁊ sapie ab
scondite Hoc aūt dico ut nemo
vos decipiat i sublimitate sermonū
Nā etsi corpe absens sum sed
spū vobiscū sum gaudēs ⁊ vi
dens ordine vrm ⁊ firmamentū ei⁹
que in xp̄o ē fidei vre Sic ergo
accepistis xp̄m dnm nrm i ipo
ambulate radicati ⁊ sup edi
ficate in xp̄o ⁊ confirmati i fide sic
⁊ didicist̄ habūdātes i illo i grā

acione Videte ne quis vos decipiat
p philosophiam ⁊ inanē fallaciā scd̄m tradicōēz
hoīm ⁊ s̄m elementa mundi ⁊ nō scd̄m
xp̄m Quia i ipo habitat oīs plenitudo
diuinitatis corpaliter ⁊ estis i illo repleti
qui ē caput omis principatus et
ptatis In quo ⁊ circūcisi estis circūcisi
one nō manufca i expoliacōne
corpis carnis s; i circūcisiōe xp̄i
Consepulti i baptismo i quo ⁊ re
surrexistis p fidē operacōis dei
qui suscitauit illū a mortuis Et
vos cū mortui eētis i delictis ⁊
prepucio carnis vre conuiuificauit vos
cū illo donās vob oīa delicta
delens qd adūsū nos erat cyro
graphū decreti qd erat contrariū
vobis ⁊ ipm tulit de medio affi
gens illud cruci expolians principatus
⁊ ptates traduxit confidenter pala
triumphās illos in semetipo Nemo
ergo vos iudicet i cibo aut potu aut
i pte diei festi aut neomenie aut
sabbatoꝝ que sūt umbra futuroꝝ
Corpus aūt xp̄i Nemo vos sedu
cat volēs i humilitate ⁊ religione
angloꝝ que nō vidit ambulans
frustra inflat⁹ sensu carnis sue ⁊
non tenēs caput ex quo totū
corpus p nexus ⁊ coniunctiones
subministratū ⁊ constructū crescit
i augmentū dei Si mortui estis
cū xp̄o ab elementis huius mundi
quid adhuc tamquā viuentes
i mundo decernitis Ne tetigeritis neq;
gustaueritis neq; contrectaueritis
que sūt omnia i interitū ipo vsu
s̄m p̄cepta ⁊ doctrinas hoīm
que sūt racōēz quidem hn̄cia i sup
sticione ⁊ humilitate ⁊ nō ad parcen
dū corpi non i honore aliquo
ad saturitatem carnis etc.
Capitulū 3 ad colos In vigilia pasche

Igitur si consurrexistis cum Christo que
sursum sunt querite ubi Christus est in dextera
dei sedens. Que sursum sunt sapite non
que super terram. Mortui enim estis et vita
vestra abscondita est cum Christo in deo. Cum
enim Christus apparuerit vita vestra tunc et vos ap
parebitis cum ipso in gloria. Mortificate
ergo membra vestra que sunt super terram fornicationem
immunditiam libidinem concupiscentiam malam
et avariciam que est simulacrorum servitus
propter que venit ira dei super filios incre
dulitatis. In quibus et vos ambulastis
aliquando cum viveretis in illis. Nunc autem depo
nite et vos omnia iram indignationem
maliciam blasphemiam turpem sermonem
de ore vestro non procedat. Nolite men
tiri invicem expoliantes vos veterem
hominem cum actibus eius et induentes no
vum eum qui renovatur in agnitionem secundum
ymaginem eius qui creavit omnia.
Ubi non est masculus et femina gentilis
et iudeus circumcisio et preputium barbarus
et scita servus et liber. Sed omnia et in omnibus
Christus. Induite vos ergo sicut electi dei sancti
et dilecti viscera misericordie benignitatem humilitatem
modestiam pacientiam supportantes in
vicem et donantes vobismetipsis. Si quis
adversus aliquem habet querelam sicut et dominus do
navit vobis ita et vos. Super omnia autem
hec caritatem habete que est vinculum perfectio
nis. Et pax Christi exultet in cordibus
vestris in qua et vocati estis in uno cor
pore et grati estote. Verbum Christi habitet in vobis
habundanter in omni sapiencia docentes et com
monentes vosmetipsos in psalmis
et ympnis et canticis spiritualibus in gratia
cantantes in cordibus vestris deo. Omne
quodcumque facitis in verbo aut opere omnia
facite in nomine domini nostri Ihesu Christi gratias
agentes deo et patri per ipsum. Mulieres
subdite estote viris sicut oportet
in domino. Viri diligite uxores vestras
et nolite amari esse ad illas. Filii
obedite parentibus per omnia hoc enim pla
citum est in domino. Patres nolite ad
indignationem provocare filios vestros
ut non pusillanimes fiant. Servi
obedite per omnia dominis carnalibus non
ad oculum servientes quasi hominibus pla
centes sed in simplicitate cordis time
ntes deum. Quodcumque facitis ex animo
operamini sicut domino et non hominibus. Scien
tes quod a domino accipietis retributionem
hereditatis. Domino Christo servite. Qui enim in
iuriam facit recipiet id quod inique ges
sit. Et non est acceptio personarum apud
deum. Domini quod iustum et equum est servis pre
state scientes quod et vos dominum habetis in celo.
Orationi instate vigi
lantes in ea in gratiarum actione oran
tes simul et pro nobis ut deus aperiat vo
bis hostium sermonis ad loquendum
misterium Christi propter quod etiam vinctus sum ut ma
nifestem illud ita ut oportet me loqui. In sapiencia
ambulate ad eos qui foris sunt tempus
redimentes. Sermo vester semper in gratia sale
sit conditus ut sciatis quomodo oporteat
vos unicuique respondere. Que circa me
sunt omnia vobis nota faciet Tychi
cus carissimus frater et fidelis minister et conservus
in domino quem misi ad vos ad hoc ipsum
ut cognoscat que circa vos sunt et con
soletur corda vestra cum Onesimo
carissimo et fideli fratre qui est ex vobis.
Omnia que hic aguntur nota facient vobis.
Salutat vos Aristarchus concap
tivus meus et Marcus consobrinus Barna
be de quo accepistis mandata. Si
venerit ad vos excipite illum. Et
Ihesus qui dicitur Iustus qui sunt ex circumci
sione. Hii soli sunt adiutores mei
in regno dei qui mihi fuerunt solacio. Sa
lutat vos Epaphras qui ex vo
bis est servus Christi Ihesu semper sollicitus pro
vobis in orationibus ut stetis perfecti et pleni
in omni voluntate dei. Testimonium enim illi
perhibeo quod habet multum laborem pro vobis
et pro hiis qui sunt Laodicie et Nympha
et que in domo eius est ecclesiam. Et cum
lecta fuerit epistola apud vos facite
ut et in Laodicensium ecclesia et eam que
Laodicensium est legatis et dicite Ar
chippo vide ministerium quod accepisti

i dno ut i'd impleas. Salutacio mea
manu pauli meo. q. e. signu i omi epla
ita scribo. Gra dni nri ihu xpi
cu oibus vobis amen. Plog' thess.

Thessalonicen sunt macedones q
accepto vbo veritatis psistunt
i fide et i psecucone civiu suor. ne
receperut falsos aplos ut ea que
a falsis aplis dicebat'. Hos collau
dat aplus scribens eis ab athenis
p tithicu et honesimu. Ad thess. 1.

Paulus et silvanus et thimotheus
eccie thessalonicen i deo
pre et dno ihu xpo. Gratia
vobis et pax. Gras agim' deo p
omib' vob memoria facietes in
oronib' nris sine i'missione me-
mores opis fidei vre et laboris
et caritatis et sustinencie spei dni nri
ihu xpi ante deu et pre nrm. Scie-
tes fres dilci a deo electoz vram q'
evagelium nrm no fuit ad vos i smone
tm sz et i virtute et spu sto et i plen-
tudine multa. Sic scitis qles fuim'
vobiscu pt vos et vos imitatores
nri facti estis et dni excipientes vbu
i tribulacoe multa cu gaudio spc sci
ita ut facti sitis forma omib' hoib'
credetib' i macedonia et i achaia
A vob n. diffamat' e smo dni n
solu i macedonia et i achaia sz et
i omi loco fides vra q e ad deu p
fecta e ita ut no sit nob nece quid
q loqui. Ipi n. de nob adnunciat
quale i'troitu hueri' ad vos et
quo conusi estis ad deu a simulacris
servire deo vivo et vero et expectare
filiu ei' de celis que suscitavit
a mortuis ihm qui eripuit nos
ab ira ventura. Capitlm scdm

Nam ipi scitis fres i'troitu nrm
ad vos q' no i anis fuit sz
an passi et contumeliis affecti sic scitis
i philippis fiducia hum' i deo nro
loqui ad vos evagm dei i multa for
titudine. Exortacio em nra non de
errore nq de i mundicia nq i dolo sed
sicut pbati sum' a deo ut crederet nob
evagm ita loquim' no q'i hoib' place-
tes sz deo qui pbat corda nra neqz
n. aliqn fuim' i smone adulacois
sic scitis nq i occasione avaricie de'
testis est nec querentes ab hoib'
gliam nq a vob nq ab aliis cu pos
sim' hon' vob ee ut xpi apli. Sz
facti sum' parvuli i medio vrm tamq
si nutrix foveat filios suos ita de
siderantes vos cupide volebam' t'
de vob no solu evagm dei sz et aias
nras qm kmi nob facti estis. Memo-
res em estis fres laboris nri et
fatigacionis nocte ac die opantes
ne quem vrm gravarem'. Pdicavim' i
vob evagm dei vos testes estis
et de' quia scte et iuste et sn querela
vob qui credidistis fuim' sicut scitis
qualit' unumqueqz vrm tamq
pr filios suos depcantes vos et
consolantes testificati sumus ut am
bularetis digne deo qui vocavit vos
i suu regnu et gliam. Ideo et nos gr
acias agim' deo sine i'missione
qm cu accepissetis a nob vbum
auditus dei accepistis i'd no ut vbum
hom sz sicut e vere vbu dei qui
opat' i vob q' credidistis. Vos em
imitatores facti estis fres ecclesiaz
dei q sut i iudea i xpo ihu. Cap. 3

Quia et eadem passi estis et vos
a contribulib' vris sic et ipi a
iudeis qui et dnm occiderunt ihm et
pphetas et nos psecuti sunt et deo non
placent et omib' hoib' adusant' p
hibentes nos gentib' loqui ut sal
ve fiat ut i pleat pcca sua semp
pvenit em ira dei sup illos nq in
fine. Nos aut fres desolati a vob
ad tpus hore aspectu no corde sz
habundanci' festinavim' faciem vram vi
dere cu multo desiderio q'a voluim'

venic ad vos Ego quidē paulus z sēl
z iterū sz impedivit nos sathanas
Que ē eni spes nra a gaudiū a
corona glie Nonne vos an dnm nrm
ihm xpm estis i adventu ei9 Vos
eni estis glia nra z gaudium 3

Propt' q nō sustinētes am
plius placuit nob remanē
athenis solis Et misim9 thymothe'm
frem nrm z ministm̄ dei i ewm̄ xpi
ad cofirmādos vos z cohortādos
p fide vra ut nemo moveat i tribu
lacoibz istis ipi eni scitis q i hec po
siti sum9 Na z cu apud vos essem9
pdicem9 vob passuros vos tribu
lacoes sicut z fcm ē z scitis z ego
amplius nō sustinēs misi ad cogno
scenda fidem vram ne forte tep
tavit vos is qui teptat z i anis
fiat labor vr. Nūc aūt veniēte
Thymotheo ad nos a vob z annū
ciante nob fidē z caritatē vrā Et
q memoria nri hētis bonā sempr
desiderantes vos vidē sicut nos
quoq3 vos Ideo ↄsolati sum9 fres
i nobis i om̄i necce z tribulacōe nra
p vram fidē qm̄ nūc vivim9 si
vos statis i dno Quā n. graz accō
nē possum9 deo reddē retribuere
p vob in om̄i gaudio q° gaudem9
ppt vos aūt deū vrm nocte z die
habundanci9 hortātes ut videam9
faciē vram z ↄpleam9 ea que
desunt fidei vre Ipe aūt de9 z pr
nr z dns ihus dirigat viā nram
ad vos Vos aūt dns multiplicet z
habundare faciat kartē i inuicē z
i om̄s qadm z nos i vob ad ↄfir
mada corda vra sine q̄rela i sci
tate an dm z prem nrm i adventu
dni nri ihu xpi cu omnibz scis ei9 4
De cetero g° fres nos rogam9 z ob
secram9 i dno ihu ut qadmo'm

accepistis a nob quo opteat am
bulare z placē deo sicut z ambu
letis ut habundetis magis ac magis
Scitis n. q̄ p̄cepta dederim9 vob p
dnm ihm Hec ē eni volūtas dei
scificacō vra ut abstineatis vos
a fornicacōe ut sciat un9 quisq3
vrm sum vas possidē i scificacōe
z honore Nō i passione desidij
sicut z gentes q ignorāt dm ut
ne quis supgrediat' neq3 circūveniat
i negocio frem suu qm vindex
ē dns de hijs omnibz sicut pdixim9
vob z testificati sum9 Nō n. vo
cavit de9 i in mundiciā sz i scifico
Itaq3 qui hec spnit nō hoiem sp
nit sz deū qui z dedit spm suu
scm̄ i nob De caritate aūt frnitatis
nō necce hēm9 scbē vob Ipi n.
a deo didicistis ut diligatis i ince
Et eni facitis illud i om̄s fres in
univsa macedonia Rogam9 aūt
vos fres ut habundetis mag z opam
detis ut quieti sitis z q̄ vrm negociū
agatis z opami manibz vris sicut
p̄cepim9 vob et honeste ambu
letis ad eos qui foris st z nullius
aliquid desidetis Nolim9 aūt vos
ignorarē fres de dormiētibz ut nō
ↄtristemi sicut z ceti qui spem nō
hnt Si eni credim9 q ihus mor
tuus ē z resurrexit ita z eos q'
dormierunt p ihm adducet cu eo
Hoc eni vob dicim9 i vbo dni q nos
qui vivim9 qui residui sum9 i ad
ventu dni nō pveniem9 eos q' dor
mierunt qm ipe dns i iussu z
i voce archāli z tuba dei descēdz
de celo z mortui qui i xpo sunt
resurgent pmi Deīn nos qui vi
vim9 qui relinquim sil rapiem'
cu illis i nubibz obviā xpō i aera
z sic sp cu dno erim9 Itaq3 ↄsolami

inuice i v̄bis istis
De tpib' ⁊ momēt' fres no in
digetis ut scbam vob' ipi
eni diligent' scit' qz dies dni sic
fur i nocte ita veniet cu ēm di
xerint pax ⁊ securitas tūc repen
tin' eis sup veniet int'it' sic do
lor in vtero hntis ⁊ no effugient
vos aut fres no estis i tenebris
ut vos dies illa tamq̄ fur con
phendat Omēs eni vos filij luc
estis ⁊ filij diei no estis noctis nq̄z
tenebris Igit no dormiam' sic
ceti sz vigilem' ⁊ sobrij sim' qui
eni dormiut nocte dormiut Et
qui ebrii st nocte ebrij st Nos
aut qui diei sum' sobrij sim' in
duti lorica fidei ⁊ caritatis ⁊ galea
spez salutis Qm no posuit nos ds
i ira sz i acquisicōm salutis p dnm
nrm ihm xpm qui mortuus e
p nob ut siue vigilem' siu dor
miam' simul cu illo viuam' ppt q
cosolami inuice ⁊ edificate alter
utrū sic ⁊ facitis Rogam' aute
vos fres ut noueritis eos qui la
borat int' vos ⁊ psut vob i dno
ut hēat illos habundaci' i carite
ppt op' illoz pace hete cu eis
Rogam' aut vos fres corripi
te vqnietos cosolami pusilla
nimes suscipite i firmos Paciētes
estote ad oms videte ne quis ma
lu p malo alicui reddat sz semp
q bonu e sectami i nuice ⁊ i oes
Semp gaudete sine int'missiōe
orate i omib' gras agite h' n.
voluntas dei ē i xpo ihu i omib'
nob Spm nolite extinguere
ppheas nolite spnē Oīa aut
pbate q bonu est tenete Ab
oni spē mala abstinete vos
Ipse aut deus pacis sctificet vos
p oīa ⁊ integr' sps nr ⁊ aia
⁊ corp' sine q̄rela i aduentu
dni nri ihu xpi suet' fidelis e qui vo
cauit vos qui ⁊ faciet fres orate
p nob Salutate fres oms i osculo
sto Adiuro vos p dnm ut legat'
epla hec omib' sctis frib' Gra
dni nri ihu xpi vobiscu Amen
Ad thessalonicen scdam scbit
eplam Aplus ⁊ notu facit
eis de tpib' nouissimis ⁊ de aduez
sarij dictoe Debit aut hāc ab
athenis p tytu dyaconū ⁊ one
simu acolitum ⁊ ad thessalonic' j
Paulus ⁊ Siluan' ⁊ tymo
the' ecce thessalonicesiu i
dno pre nro ⁊ dno ihu xpo
gra vobis ⁊ pax a deo pre nro et
dno ihu xpo Gras age ds debem'
sp p vobis fres ita ut dignu est
qm sup crescit fides vra ⁊ habundat
caritas unius cuiusqz omn vrm in
vice Ita ut nos ipi i vob gloriem' i
eccliis dei p pacia vra ⁊ fide i oib'
psecucoib' vris ⁊ tribulacoib'
quas sustinetis i exemplu iusti iudicij
dei ut digni habeami i regno dei
p quo ⁊ patimi Siquide q iustu e
apud deu retbue retbucoz tbu
lacoz hijs qui vos tbulat Et vob
qui tbulami requie vobiscu i re
uelacoe dni Ihu de celis Cu ang'
vtutis eius i flama ignis dantis
vindicta hijs qui no nouerut dnm
⁊ qui no obediut euāgo dni nri
Ihu xpi Qui penas dabut i inte
ritu eternas remoti a facie dni ⁊ gla
vtutis eius cu venit glificari i sctis
suis ⁊ admirabil fieri i omib' qui
crediderut Qa creditu e testimo
niu nrm sup vos i die illo In quo eciam
sp p vobis ut dignet' vos vocacoe
sua deus nr ⁊ impleat omē volu
tate bonitatis ⁊ op' fidei i vtute
ut clarificet' nomē dni nri ihu xp̄
i vob ⁊ vos i illo sm gram dei

domini nostri ihesu xpi — Capitulum 2m

Rogamus autem vos fratres per adven-
tum domini nostri et nostre congregacionis
in ipsum ut non cito moveamini a vestro
sensu neque terreamini neque per spiritum neque per
sermonem neque per epistolam tamquam per nos mis-
sam quasi instet dies domini ne quis vos
seducat nullo modo quoniam nisi venerit
discessio primum et revelatus fuerit homo
peccati filius perdicionis qui adversatur
et extollitur supra omne quod dicitur deus aut
quod colitur ita ut in templo dei sedeat
ostendens se tamquam sit deus non
retinetis quod cum adhuc essem apud vos
hec dicebam vobis et nunc quid detineat
scitis ut reveletur in suo tempore Nam mis-
terium iam operatur iniquitatis tantum ut
qui nunc tenet teneat donec de
medio fiat et tunc revelabitur ille in-
quo quem dominus interficiet spiritu oris sui
et destruet illustracione adventus sui
eum cuius est adventus secundum operacionem sathane
in omni virtute et signis et prodigiis men-
dacibus et in omni seductione iniquitatis
hiis qui pereunt eo quod caritatem veritatis
non acceperunt ut salvi fierent Ideo mit-
tet illis deus operacionem erroris ut
credant mendacio ut iudicentur omnes
qui non crediderunt veritati sed consenserunt
iniquitati Nos autem debemus gracias agere
deo semper pro vobis fratres dilecti a deo quod
elegit vos deus primicias in salutem
in sanctificacione spiritus et fide veritatis in
qua et vocavit vos per ewangelium nostrum in ad-
quisicione glorie domini nostri ihesu xpi ¶
Itaque fratres state et tenete tradiciones
quas didicistis sive per sermonem sive
per epistolam nostram Ipse autem dominus noster ihesus
xpus et deus pater noster qui dilexit nos
et dedit consolacionem eternam et spem bonam
in gracia exhortetur corda vestra et con-
firmet in omni opere et sermone bono 3
De cetero fratres orate pro nobis
ut sermo domini currat et clarificetur
sicut et apud vos et ut liberemur ab
importunis et malis hominibus non
enim omnium est fides Fidelis autem dominus est
qui confirmabit vos et custodiet
a malo Confidimus autem de vobis in
domino quoniam que precipimus et facitis et faci-
etis Dominus autem dirigat corda vestra in
caritate dei et paciencia xpi Denun-
ciamus autem vobis fratres in nomine domini nostri
ihesu xpi ut subtrahatis vos ab omni
fratre ambulante inordinate et non secundum
tradicionem quam acceperunt a nobis Ipsi
enim scitis quemadmodum oporteat imitari nos quoniam
non inquieti fuimus inter vos neque gratis
panem manducavimus ab aliquo sed in labore
et fatigacione nocte et die operantes
ne quem vestrum gravaremus non quasi
non habuerimus potestatem ut nosmetipsos
formam daremus vobis ad imitandum
nos Nam et cum essemus apud vos hoc
denunciabamus vobis quoniam si quis non
vult operari non manducet ¶ Audivimus
enim inter vos quosdam ambulare inquie-
te nichil operantes sed curiose agentes
Hiis autem qui huiusmodi sunt denunciamus
et obsecramus in domino ihesu xpo ut cum
silencio operantes suum panem man-
ducent Vos autem fratres nolite defi-
cere bene facientes quod si quis non obedit
verbo nostro per epistolam hunc notate et
ne commisceamini cum illo ut confundatur
et nolite quasi inimicum existimare sed
corripite ut fratrem Ipse autem dominus
det vobis pacem sempiternam in omni loco
dominus cum omnibus vobis Salutacio mea
manu pauli quod est signum in omni epistola
scribo Gracia domini nostri ihesu xpi cum omnibus
nobis Amen

Prologus in thym

Thymotheum instruit et docet de
ordinacione episcopatus et dyacon-
ii omnis ecclesiastice discipline scribens
ei a laodicia etc.

Incipit ad thymotheum p

Paulus apostolus xpi ihesu secundum im-
perium dei salvatoris nostri et xpi
ihesu spei nostre dilecto filio in fide
Thymotheo Gracia misericordia et pax a
deo patre et xpo ihesu domino nostro Sic-

rogaui te ut remaneres ephesi cu
irem macedoniam ut denunciares
quibusdam ne aliter docerent nec atte
derent fabulis et genealogiis i(n)tmina
tis que q(ue)stiones prestant magis q(ua)m edi
ficacionem dei que e(st) i(n) fide finis aut(em)
precepti e(st) caritas de corde puro et
de co(n)sciencia bona et fide no(n) ficta a
quibus quida(m) aberrantes conuersi s(un)t
i(n) vaniloq(u)i(u)m volentes ee legis doc
tores no(n) intelligentes neq(ue) q(ue) loqu(n)t(ur)
neq(ue) de quibus affirmant Scimus aut(em)
q(uia) bona e(st) lex si quis ea legitime
vtat(ur) Sciences h(oc) q(uia) iusto lex no(n)
e(st) posita s(ed) i(n)iustis et no(n) subditis
impiis et peccatoribus scel(er)atis et conta
minatis parricidiis et matricidiis homi
cidis fornicariis masculo(rum) co(n)cubi
toribus plagiariis mendaciis periuris
Et siquid aliud sane doctrine adu(er)
satur q(ue) e(st) s(e)c(un)d(u)m ewangeliu(m) glorie beati dei q(uo)d
creditum e(st) m(ih)i Gracias ago ei q(ui) me
confortauit i(n) xpo ihu dno n(ost)ro q(uia)
fidelem me existimauit ponens in
ministerio qui prius fui blasphemus
et persecutor et contumeliosus s(ed) m(isericordi)am
consecutus sum q(uia) ignorans
feci i(n) incredulitate Superhabundauit
aut(em) gra(cia) dni n(ost)ri cu(m) fide et dilecc(i)one
que e(st) i(n) xpo ihu fidelis s(er)mo et
om(n)i accepcione dignus q(uia) ihus xpc
venit i(n) hunc mu(n)du(m) peccatores saluos
facere quorum primus ego sum s(ed) io (m)i(sericordi)am
consecutus sum ut i(n) me ostend(er)et p(rim)o xpc
ihus omnem pacienciam ad i(n)formac(i)o(n)e(m)
eorum qui credituri s(un)t illi i(n) vita(m)
et(er)nam Regi aut(em) s(e)c(u)lo(rum) i(m)mortali in
visibili soli deo honor et gl(or)ia i(n) s(e)c(u)la
s(e)c(u)lo(rum) amen H(oc) preceptum co(m)mendo t(ibi)
fili Thymothee s(e)c(un)d(u)m precedentes
vite (pro)ph(eci)as ut milites i(n) ill(is) bonam
miliciam h(ab)ens fidem et bonam co(n)sciencia(m)
qua(m) quidem repellentes circa fidem
naufragauerunt ex (qui)b(us) e(st) hymeneus
et allexander quos tradidi sa
thane ut discant no(n) blasphe
mare. Capitulum s(e)c(un)d(u)m

Obsecro i(gitur) p(ri)mo om(n)i(u)m fi(eri) obsecraciones
oraciones postulaciones gra(ciarum)
acciones pro omnibus hominibus pro regibus
et omnibus qui i(n) sublimitate s(un)t ut quie
tem et tranquillam vitam agamus i(n) om(n)i
pietate et castitate h(oc) e(ni)m bonu(m) est
et acceptum cora(m) saluatore n(ost)ro deo
qui o(mn)es homines vult saluos fi(eri) et ad
agnicionem veritatis venire vnus e(ni)m
deus vnus mediator dei et hominum homo xpc
ihus qui dedit redempcionem semet
ip(su)m pro omnibus Cuius testimonium temporibus
suis confirmatum e(st) i(n) quo positus su(m)
ego predicator et ap(osto)lus veritatem dico
no(n) mencior doctor gencium in fide
et veritate Volo (er)go viros orare in
om(n)i loco leuantes puras manus
si(ne) ira et disceptacione Similiter et mu
lieres i(n) habitu ornatu cu(m) verecundia et so
brietate ornantes se no(n) in tortis
crinibus aut auro aut margaritis
uel veste preciosa s(ed) q(uo)d decet mulieres
promittentes pietatem per bona op(er)a
Mulier i(n) silencio discat cu(m) om(n)i sub
ieccione Docere aut(em) mulieri no(n) p(er)mitto
neq(ue) dominari in viru(m) s(ed) ee in silencio
Adam e(ni)m primus formatus e(st) deinde
eua et adam no(n) e(st) seductus mulier aute(m)
seducta i(n) preuaricacione fuit saluabi
tur aut(em) per filio(rum) generacionem si perma
serit in fide et dilecc(i)one et sanctificac(i)one cu(m)
sobrietate fidelis s(er)mo Capitulum t(er)cium

Siquis ep(iscop)atum desiderat bonum
opus desiderat Oportet (er)go ep(iscopu)m
irreprehensibilem ee vnius vxoris viru(m)
vigilantem sobrium prudentem pu
dicum ornatum hospitalem doctorem
no(n) violentum no(n) percussorem s(ed) mo
destum no(n) litigiosum no(n) cupidum sue
domui bene preposit(u)m filios h(ab)entem sub
ditos cu(m) om(n)i castitate Siquis aut(em) do(mu)i
sue preesse nescit quo(modo) eccl(es)ie dei di
ligenciam habebit no(n) neophitum ne
i(n) superbia elatus i(n) iudicium incidat dya(boli)
Oportet aut(em) illum et testimonium h(ab)ere
bonum ab hiis qui foris s(un)t ut non

in obprobrium incidat et laqueum dyaboli
Dyaconos similiter pudicos non bilingues
non vino multo deditos non turpe lucrum
sectantes habentes misterium fidei in conscientia
pura Et hii autem probentur primum et sic mi-
nistrent nullum crimen habentes Mulieres
similiter pudicas non detrahentes sobrias
fideles in omnibus Dyaconi sint unius ux-
oris viri qui filiis suis bene presint et suis
domibus Qui enim bene ministraverint
gradum sibi bonum acquirent et multam
fiduciam in fide que est in christo ihesu Hec
tibi scribo fili thimothee sperans me
venire ad te cito Si autem tardavero ut
scias quomodo oporteat te in domo dei conversari
que est ecclesia dei vivi Columpna et firma-
mentum veritatis et manifeste magnum est
sacramentum pietatis Quod manifestum est
in carne iustificatum est in spiritu apparuit
angelis predicatum gentibus creditum est
in mundo assumptum est in gloria quartum

Spiritus autem manifeste dicit quia in
novissimis temporibus discedent quidam
a fide attendentes spiritibus erroris et
doctrinis demoniorum in ypocrisi loquentium
mendacium et cauteriatam habentium suam
conscientiam prohibentium nubere abstine-
re a cibis quos deus creavit ad percipiendum
cum graciarum actione fidelibus et hiis qui
cognoverunt veritatem quia omnis creatura
dei bona et nichil reiciendum quod cum graciarum
actione percipitur Sanctificatur enim per verbum dei
et oracionem Hec proponens fratribus bonus eris
minister christi ihesu enutritus verbis fidei
et bone doctrine quam assecutus es In-
eptas autem et aniles fabulas devi-
ta Exerce teipsum ad pietatem Nam corporalis
exercitacio ad modicum utilis est pie-
tas autem ad omnia utilis est promissionem
habens vite que nunc est et future Fidelis ser-
mo et omni acceptione dignus In hoc
enim laboramus et maledicimur quia
speramus in deum vivum qui est salvator
omnium hominum maxime fidelium Precipe
hec et doce Nemo adolescentiam tuam
contempnat Sed exemplum esto fidelium
in verbo in conversacione in caritate in
fide in castitate Dum venio attende
lectioni exhortacioni doctrine Noli
negligere graciam que data est tibi per propheciam
cum impositione manuum presbiterii Hec
meditare in hiis esto ut profectus tuus
manifestus sit omnibus Attende tibi et doc-
trine insta in illis Hoc enim faciens et
teipsum salvum facies et eos qui te au-
diunt Seniorem ne increpaveris sed
obsecra ut patrem iuvenes ut
fratres anus ut matres iuvenculas ut
sorores in omni castitate quintum

Viduas honora que vere vidue
sunt Siqua autem vidua filios
aut nepotes habet discat primum domum
suam regere et mutuam vicem reddere
parentibus Hoc enim acceptum est coram
deo Que autem vere vidua est et de-
solata speret in deum et instet ob-
secracionibus nocte et die Nam que
in deliciis est vivens mortua est Et hoc
precipe ut irreprehensibiles sint Si
quis suorum et maxime domesticorum
curam non habet fidem negavit et est
infideli deterior Vidua eligatur non
minus sexaginta annorum que fuerit
unius viri uxor in operibus bonis
testimonium habens si filios educavit
si hospicio recepit si sanctorum pedes
lavit si tribulacionem pacientibus sub-
ministravit si omne opus bonum sub-
secuta est Adolescentiores autem vi-
duas devita Cum enim luxuriate
fuerint in christo nubere volunt habentes
dampnacionem quia primam fidem irritam
fecerunt Simul autem et ociose discunt
circuire domos non solum ociose sed
et verbose et curiose loquentes que non
oportet Volo ergo iuniores nubere filios
procreare matres familias esse nullam
occasionem dare adversario maledicti
gratia Iam enim quedam conversse sunt
retro post sathanam Siquis fidelis

sit viduas subministret ut ecclesia non
gravetur et iis que vere vidue sunt
sufficiat Qui bene presunt presbiteri
duplici honore habeantur maxime qui
laborant in verbo et doctrina dicit enim scriptura
non infrenabis os bovi triturantis et
dignus est mercenarius mercede sua Ad
versus presbiterum accusacionem noli re
cipere nisi sub duobus aut tribus testibus
peccantes coram omnibus argue ut
et ceteri timorem habeant testor coram
deo et christo ihesu et electis angelis ut
hec custodias sine preiudicio nichil
faciens in alteram partem declinando
manus cito nemini imposueris neque
communicaveris peccatis alienis teip
sum castum custodi Noli adhuc aquam
bibere sed vino modico utere propter
stomachum tuum et frequentes tuas
infirmitates Quorundam hominum pecca
minata sunt precedencia ad iudicium
quosdam autem et subsequentur Simili
ter et facta bona manifesta sunt et que aliter se
habent abscondi non possunt

Quicunque sunt sub iugo servi do
minos suos omni honore dignos
arbitrentur ne nomen domini et doctrina
blasphemetur Qui autem fideles habent
dominos non contempnant quia fratres sunt
sed magis serviant quia fideles sunt et di
lecti qui beneficii participes sunt Hec
doce et exhortare Siquis aliter
docet et non acquiescit sanis
sermonibus domini nostri ihesu christi et ei que secundum
pietatem est doctrine superbus est nichil
sciens sed languens circa questiones et
pugnas verborum Ex quibus oriuntur
invidie contenciones blasphemie
suspiciones male conflictaciones
hominum mente corruptorum et qui
veritate privati sunt existimancium
questum esse pietatem Est autem
questus magnus pietas cum suffi
ciencia Nichil enim intulimus in mundum
haud dubium quia nec auferre quid possumus
habentes autem alimenta et quibus tegamur
his contenti simus Nam qui volunt di
vites fieri incidunt in temptaciones et la
queum dyaboli et desideria multa inutilia
et nociva que mergunt homines in interitum
et perdicionem Radix enim omnium malorum est cu
piditas Quam quidam appetentes er
raverunt a fide et inseruerunt se do
loribus multis Tu autem o homo dei
hec fuge sectare vero iusticiam pietatem
fidem caritatem paciam mansuetudinem
Certa bonum certamen fidei apprehende
vitam eternam in qua vocatus es et con
fessus bonam confessionem coram multis
testibus Precipio tibi coram deo qui
vivificat omnia et christo ihesu qui testi
monium reddidit sub poncio pylato
bonam confessionem ut serves mandatum
sine macula irreprehensibile usque
in adventum domini nostri ihesu christi quem
suis temporibus ostendet beatus et solus
potens rex regum et dominus dominancium
Qui solus habet inmortalitatem lucem
habitans inaccessibilem quem vidit
nullus hominum sed nec videre potest Cui gloria
et honor et imperium in sempiternum amen
Divitibus huius seculi precipe non sublime
sapere neque sperare in incerto diviciarum sed in deo qui
prestat nobis omnia habunde ad fruen
dum bene agere divites fieri in operibus
bonis facile tribuere communicare the
saurizare sibi fundamentum bonum in
futurum ut apprehendant veram vitam
O thymothee depositum custodi
devitans prophanas vocum novitates
et opposiciones falsi nominis sciencie
quam quidam promittentes circa fidem
exciderunt gracia tecum amen

Thymoteo scribit exhortacionem
a morte et omnis perversitatis
et quid futurum sit temporibus novissi
mis et de sua passione scribens ei ab
urbe Romana

Paulus aplus xpi ihu p
voluntate dei scdm pmissionem
vite que e i xpo ihu Thy
motheo karissimo filio gra mia pax
a deo z xpo ihu dno nro Gras ago
deo cui servio a progenitoribus meis i
9sciencia pura q sine intermissione hea
tui memoriam i oronibus meis nocte
ac die desiderans te videre memor
lacrimaz tuaz ut gaudio implear
Recordacoem accipiens fidei eius q e
in te no ficta que z habitat i avia tua
loide z matre tua eunice Certus sum
aut q z in te ppt quam cam admoneo
te ut resuscites gram dei que e i
te p impositonem manuum mearz No
eni dedit nob deus spm timoris sed
virtutis z dileccois z sobrietatis Noli ita
q erubescere testiom dni nri neqz
me vinctum ei9 sz collabora evangelio scdm
virtutem dei qui nos liberavit z vo
cavit vocacoe sca Non scdm opa
nra sz scdm ppositu suu z gram que
data e nob in xpo Ihu an tpa
secularia Manifesta e aut nunc p il
luminacom salvatoris nri ihu xpi q morte
destruxit quidem morte illuminavit
aut vita z i corrupcom p evangelium
i quo positus sum Ego pdicator
z aplus z magr gentium Ob quam cam
eciam hec patior sz no 9fundor Scio eni cui
credidi z certus sum q potens e de
positum meum servare i illum diem For
mam hns sanoz vboz que a me
audisti i fide z dileccoe in xpo Ihu
Bonum depositum custodi p spm
scm qui habitat i nob Scis hoc q
aversi sunt a me oms que i asia sunt
ex quibus e phigelus z hermogenes
Det misericordiam dns honesiphori do
mui q sepe me refrigeravit z cathenam
meam no erubuit sz cum Rome ve
nisset sollicite me qsivit z invenit
Det illi dns invenire misericordiam a dno in illa

die z quanta Ephesi ministravit mihi
melius tu nosti Cap 2m

Tu ergo fili mi 9fortare i gra
que e in xpo Ihu z q audisti
a me p multos testes hec 9mendo i
hominibus fidelibus qui ydonei erunt
z alios docere Labora sicut bonus miles
xpi Nemo militans deo implicat se
negociis secularibus ut ei placeat
cui se pbavit Nam z qui certant i
agone no coronatur nisi legittime
certaverint Laborantem agricolam
oz primum de fructibus accipere Intelli
ge q dico dabit eni tibi dns i om
nibus intellectum Memor esto ihm xpm re
surrexisse a mortuis ex semine david
scdm evangelium meum in quo laboro usqz
ad vincula qsi male operans sz vbm
dei no e alligatum Ideo oia sus
tineo ppt electos ut z ipsi salutem
9sequantur q e i xpo ihu cum gla
celesti Fidelis sermo Nam si mor
tui sumus z convivemus si sustinemus
z 9regnabimus Si negabimus z
ille negabit nos Si no credimus
ille fidelis manet negare seipm no
pt Hec 9mone testificans coram
dno Noli vbis 9tendere ad nichil
n utile e nisi ad subversionem au
dientium Sollicite cura te ipm p
babilem exhibere deo operarium in
confusibilem recte tractantem vbm
veritatis Prophana aut z vana loqu
ia devita Multum eni pficiunt ad i
pietatem z sermo eoz ut cancer
serpit Ex quibus e hymeneus et
philetus qui a veritate exciderunt
dicentes iam resurrectionem factam
z subverterunt quorundam fidem Sed
firmum fundamentum dei stat hns sig
naculum hoc Cognovit dns qui sunt
eius z discedat ab iniquitate ois
qui nominat nomen dni In magna
aut domo no solum sunt vasa au

tea et argentea sed et lignea et fictilia
et quedam quidem in honorem quedam
autem in contumeliam. Si quis autem emunda
verit se ab istis erit vas in honorem
sanctificatum et utile domino ad omne opus
bonum paratum. Iuvenilia autem desideria
fuge. Sectare vero iustitiam fidem caritatem
pacem cum hiis qui invocant dominum de corde
puro. Stultas autem et sine disciplina questiones
devita sciens quia generant
lites. Servum autem domini non oportet litigare
sed mansuetum esse ad omnes docibilem
patientem cum modestia corripientem
eos qui resistunt veritati nequando det
illis deus penitentiam ad cognoscendam
veritatem et resipiscant a laqueis dyaboli
a quo captivi tenentur ab ipsius vo
Hoc autem scito quod in luntate
novissimis diebus instabunt
periculosa tempora et erunt homines se ipsos
amantes cupidi elati superbi blas
phemi parentibus non obedientes in
grati scelesti sine affectione sine
pace criminatores incontinentes immites
sine benignitate proditores protervi tu
midi voluptatum amatores magis
quam dei habentes speciem quidem pietatis
virtutem autem eius abnegantes et hos
devita. Ex hiis enim sunt qui penetrant
domos et captivas ducunt mulierculas
oneratas peccatis que ducuntur
variis desideriis semper discentes et numquam
ad scientiam veritatis pervenientes. Quemadmodum
autem Iannes et Mambres restiterunt
Moysi ita et hii resistunt veritati ho
mines corrupti mente reprobi circa fidem
sed ultra non proficient. Insipientia enim
eorum manifesta erit omnibus sicut
et illorum fuit. Tu autem assecutus es
meam doctrinam institutionem propositum fi
dem longanimitatem dilectionem patientiam perse
cutiones passiones qualia mihi facta sunt
Antyochie Iconii Listris quales
persecutiones sustinui et ex omnibus
me eripuit dominus. Et omnes qui vo
lunt pie vivere in Christo Ihesu persecutionem

patientur. Mali autem homines et seductores
proficient in peius errantes et in errorem
mittentes. Tu vero permane in hiis que
didicisti et credita sunt tibi sciens a quo
didiceris et quia ab infantia sacras lit
teras nosti que te possunt instruere ad sa
lutem que est in Christo Ihesu. Omnis scriptura
divinitus inspirata utilis ad docendum
ad arguendum ad corripiendum ad erudi
endum in iustitia ut perfectus sit homo
dei ad omne opus bonum instructus.
Testificor coram deo et Christo Ihesu
qui iudicaturus est vivos et mor
tuos et adventum ipsius et regnum eius
predica verbum insta oportune impor
tune argue obsecra increpa in omni
patientia et doctrina. Erit enim tempus cum sanam
doctrinam non sustinebunt sed ad sua de
sideria coacervabunt sibi magistros pru
rientes auribus et a veritate quidem au
ditum avertent ad fabulas autem convertentur.
Tu vero vigila in omnibus labora opus
fac evangeliste ministerium tuum imple. Ego enim
iam delibor et tempus mee resolutionis
instat. Bonum certamen certavi cursum
consummavi fidem servavi. In reliquo
reposita est mihi corona iustitie quam
reddet mihi dominus in illa die iustus iu
dex. Non solum autem mihi sed et hiis qui di
ligunt adventum eius. Festina venire
cito. Demas enim me dereliquit di
ligens hoc seculum et abiit Thessalon
cam. Tytus in Dalmaciam. Crescens
in Galaciam. Lucas est mecum solus. Mar
cum assume et adduc tecum est enim mihi
utilis in ministerium. Tithicum autem misi Ephe
sum. Penulam quam reliqui Troade apud Carpum
veniens affer tecum et libros maxime
autem membranas. Allexander erari
us multa mala mihi ostendit reddet
illi dominus secundum opera eius quem et tu de
vita valde enim restitit verbis nostris.
In prima mea defensione nemo mihi
adfuit sed omnes me dereliquerunt non

illis imputetur. Dominus autem mihi astitit et con
fortavit me ut per me predicatio im
pleatur et audiant omnes gentes. Et libera
tus sum de ore leonis. Liberavit me
dominus ab omni opere malo et salvum faciet
in regnum suum celeste cui gloria in secula
seculorum. Saluta priscam et aquilam
et honesifori domum. Erastus remansit
corinthi. Trophimum autem reliqui in
firmum mileti. Festina ante hyemem
venire. Salutat te eubulus et pudens
et linus et claudia et omnes fratres. Dominus ihesus
christus cum spiritu tuo. gratia vobiscum amen.

Titum commonefacit et instruit
de constitutione presbiteri et de spirituali
conversatione et hereticis vitandis qui in
scripturis iudaicis credunt. scribens ei de

Paulus servus dei laodocia
apostolus autem ihesu christi secundum fidem dei
electorum et cognitionem veritatis que secundum
pietatem est in spem vite eterne quam pro
misit qui non mentitur deus ante tempora
secularia. Manifestavit autem temporibus suis
verbum suum in predicatione que credita
est mihi secundum preceptum salvatoris nostri dei.
Tito dilecto filio secundum communem fidem gratia
et pax a deo patre et christo salvatore
nostro. Huius rei gratia reliqui te crete ut
ea que desunt corrigas et constituas
per civitates presbiteros sicut ego tibi dis
posui. Si quis sine crimine est unius ux
oris vir filios habens fideles non in
accusatione luxurie aut non subditos.
Oportet enim episcopum sine crimine esse sicut dei
dispensatorem non superbum non iracun
dum non violentum non percussorem
non turpis lucri cupidum sed hospitalem
benignum iustum sobrium sanctum continentem
amplectentem eum qui secundum doctrinam
est fidelem sermonem ut potens sit ex
hortari in doctrina sana et eos qui
contradicunt arguere. Sunt enim multi in
obedientes vaniloqui et seducto
res maxime qui de circumcisione sunt
quos oportet redargui qui universas do
mos subvertunt. Docentes que non oportet
turpis lucri gratia. Dixit quidam ex
illis proprius ipsorum propheta. Cretenses sem
per mendaces male bestie ventris pigri.
Testimonium hoc verum est. Quam ob causam
increpa illos dure ut sani sint in
fide non attendentes iudaicis fabulis
et mandatis hominum aversantium se a veritate.
Omnia munda mundis. Coinquinatis autem
et infidelibus nichil mundum sed inquinate sunt
eorum et mens et conscientia. Confitentur se
nosse deum factis autem negant cum sint
abhominati et incredibiles et ad omne
opus bonum reprobi. Capitulum secundum

Tu vero loquere que decet sanam
doctrinam. Senes ut sobrii
sint pudici prudentes sani in fide
dilectione patientia. Anus similiter in habitu sancto
non criminatrices non vino multo servi
entes. Bene docentes ut prudentiam
doceant adolescentulas ut viros
suos ament filios suos diligant
prudentes castas domus sue cu
ram habentes benignas subditas
viris suis ut non blasphemetur verbum
dei. Iuvenes similiter hortare ut so
brii sint. In omnibus teipsum prebe exemplum
bonorum operum in doctrina in integritate
in gravitate verbum sanum irreprehensibile
ut is qui ex adverso est vereatur nichil
habens malum dicere de nobis. Servos dominis
suis subditos esse in omnibus pla
centes non contradicentes non frau
dantes sed in omnibus fidem bonam
ostendentes ut doctrinam salvatoris
nostri ornent in omnibus. Apparuit enim gratia
dei salvatoris omnibus hominibus eru
diens nos ut abnegantes impietatem
et secularia desideria sobrie et iuste
et pie vivamus in hoc seculo. Expec
tantes beatam spem et adventum
glorie magni dei et salvatoris nostri ihesu
christi qui dedit semetipsum pro nobis
ut nos redimeret ab iniquitate et

mundaret sibi populum acceptabilem
sectatorem bonorum operum. Hec loquere et
exhortare et argue cum omni imperio.
Nemo te contempnat. Admone
illos principibus et potestatibus sub-
ditos esse, dicto obedire, ad omne opus
bonum paratos esse, neminem blasphe-
mare, non litigiosos esse, sed modestos,
omnem ostendentes mansuetudinem ad omnes
homines. Eramus enim et nos aliquando insipi-
entes, increduli, errantes, servientes
desideriis et voluptatibus variis, in
malicia et invidia agentes, odibiles,
odientes invicem. Cum autem benignitas
et humanitas apparuit salvatoris nostri dei,
non ex operibus iusticie que fecimus nos,
sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit
per lavacrum regenerationis et renova-
tionis spiritus sancti, quem effudit in nos
habunde per ihesum christum salvatorem nostrum,
ut iustificati gratia ipsius heredes simus
secundum spem vite eterne. Fidelis sermo
est, et de hiis volo te confirmare, ut cu-
rent bonis operibus preesse qui credunt
deo. Hec sunt bona et utilia hominibus.
Stultas autem questiones et genealogias
et contentiones et pugnas legis de-
vita. Sunt enim inutiles et vane. He-
reticum hominem post unam et secundam cor-
reptionem devita, sciens quia subversus
est qui huiusmodi est, et delinquit, cum sit
proprio iudicio condempnatus. Cum mi-
sero ad te Arthemam aut Tychicum,
festina ad me venire Nicopolim;
ibi enim statui hyemare. Zenam
legisperitum et Apollo sollicite pre-
mitte, ut nichil illis desit. Discant
autem et nostri bonis operibus preesse
ad usus necessarios, ut non sint in-
fructuosi. Salutant te qui mecum
sunt omnes. Saluta qui nos amant
in fide. Gratia dei cum omnibus vobis.
Phylomeni familiares ame-
nas litteras facit pro Onesimo
servo eius. Scribit autem ei ab urbe
Romana de carcere.

Paulus vinctus christi ihesu et Thymo-
theus frater Phylomoni fratri dilecto
et adiutori nostro et Appie sorori karissime et
Archippo commilitoni nostro et ecclesie que
in domo tua est. Gratia vobis et pax a deo
patre nostro et domino ihesu christo. Gratias ago deo
meo semper memoriam tui faciens in orationibus
meis, audiens caritatem tuam et fidem
quam habes in domino ihesu et in omnes sanctos,
ut communicatio fidei tue evidens fiat in
agnitione omnis boni in christo ihesu. Gau-
dium enim magnum habui et consolationem in
caritate tua, quia viscera sanctorum requieverunt
per te frater. Propter quod multam fiduciam habens
in christo ihesu imperandi tibi quod ad rem
pertinet, propter caritatem magis obsecro,
cum sis talis ut Paulus senex, nunc autem
et vinctus ihesu christi. Obsecro pro meo filio
quem genui in vinculis, Onesimo, qui
tibi aliquando inutilis fuit, nunc autem et tibi
et michi utilis, quem remisi tibi. Tu autem illum
ut mea viscera suscipe. Quem ego vo-
lueram mecum detinere, ut pro te michi
ministraret in vinculis evangelii. Sine
autem consilio tuo nichil volui facere, ut
ne velut ex necessitate bonum tuum esset,
sed voluntarium. Forsitan enim ideo di-
scessit ad horam a te ut eternum illum
reciperes, iam non ut servum sed plus servo,
karissimum fratrem, maxime michi, quanto autem
magis tibi et in carne et in domino. Si ergo
habes me socium, suscipe illum sicut me.
Si autem aliquid nocuit tibi aut debet, hoc michi
imputa. Ego Paulus scripsi mea ma-
nu, ego reddam, ut non dicam tibi quod et te
ipsum michi debes. Ita frater, ego te fruar
in domino; refice viscera mea in domino. Con-
fidens in obedientia tua scripsi tibi, sciens
quoniam et super id quod dico facies. Simul autem
et para michi hospitium, nam spero per orationes
donari me vobis. Salutat vos Epa-
phras concaptivus meus in christo ihesu,
Marcus, Aristarchus, Demas, Lucas

adiutores mei. Gra dni mi ihu xpi cu
spu vro Amen
Imprimis dicendu e igit cur apls
paul. i hac epla scribendo no
suauit more n vocabulu nois sui
ue ordinis scbet dignit. Hec e ca
q ad eos scbens qui ex circucisione
crediderat qs gentiu aplus et non
hebreoz. Sciens eoz supbia coz
sua q hulitatem ipe demrans meriti
officiu sui noluit. In fre na simili
mo Johes ap. p hulitate in epla
sua nome suu eade roe no ptulit.
Hac g° eplam fert apls ad hebre
os co scriptam hebrayca lingwa mi
sisse cui sensu et ordine tenes euuangelista
lucas pt excessu bti pauli greco
smone compilauit.
Multiphariie multis q mois
olym deus loqns pribus
in pphis nouissie i diebus
istis loqutus e nob i filio que co
stituit heredem vniusoz p que fecit
et scla. Qui cu sit splendor glie et
figura sbe ei portas q oia vbo
vtuti sue purgatoz pctoz faciens
sz ad dexteram maiestatis in excelsis
tanto melior anglis effitus quato
differencius pillis nome hereditauit. Cui
eni dixit aliqn angloz Filius meus
es tu ego hodie genui te. Et rursu
sii. Ego ero illi in prem et ipe mi
i filiu. Et cu itru i troducit primo
genitu i orbem tre dicit Et adorent
eu oms angli ei. Et ad anglos q
dem dicit Qui facit anglos suos spc
et ministros suos flama ignis. Ad fi
liu aut Thronus tuus deus i sclm
sch et vga equitatis vga regni tui.
Dilexisti iusticiam et odisti iniquitatem
propterea vnxit te deus deus tuus oleo
exultacionis p participibus tuis.
Et tu i principio dne terram fundasti
et opa manuu tuaz sut celi. Ipi pe
ribut tu aut pmanebis et oms vt

vestimentum veterascent. Et velut amictu
mutabis eos et mutabunt tu aut
idem ipe es et anni tui no deficient.
Ad quem anglorum dixit aliqn Se
de a dextris meis q° ad usqz po
na i micos tuos scabellu pedu
tuoz. Nonne oms sut admistrato
rii spus i ministerium missi ppt eos
qui hereditate capient salutis.
Propterea habundanc° oz obs
uare nos ea q audiuimus
ne forte pca effluamus. Si eni
qui p anglos dcus e sermo factus
e firmus et omnis pvaricacio et i obe
diencia accepit iusta mercedem re
tribucionis quo nos effugiemus si
tantam neglexerimus salutem. Que
cu inicium accepisset enarrari p
dnm ab eis qui audierut i nos
co firmata e. Contestante deo signis
et portentis et variis vtutibus et spus
sci distribucionibus sm sua volute.
Non n. anglis subiecit deus orbem
tre futuru de quo loqmur. Testatus
e aut i quoda quis dicens. Quid
e homo q memor es ei aut filius
hois qm visitas eu. Minuisti eu
paulominus ab anglis gla et honore
coronasti eu et co stituisti eu sup
opa manuum tuaz. Omnia subiecisti
sub pedibus ei. In eo n. q ei omnia subiecit nil
dimisit no subiectu ei. Nunc aut
nec du oia subiecta ei videmus. Eu aut qui
modico q angli minoratus est
Videmus ihm ppt passioz mortis
gla et honore coronatu ut gra dei p
omnibus gustaret morte. Decebat
eni eu ppt q omnia et p que omnia
qui multos filios i glam adduxe
rat auctore salutis eoz p passi
ones co summari. Qui eni scificat
et qui scificant ex vno oms ppt qua
cam no cofunditur fres eos vocare
dicens Annunciabo nomen tuu fribus
meis i medio eccie laudabo te.
Et iterum Ego co fidens i eu. Et iterum

ter ego et pueri mei quos dedit michi de-
us. Quia ergo pueri communicaverunt carni et
sanguini et ipse similiter participavit eis-
dem ut per mortem destrueret eum qui
habebat mortis imperium i. dyabolum et libe-
raret eos qui timore mortis per to-
tam vitam obnoxii erant servituti.
Nusquam enim angelos apprehendit sed
semen Abrahe apprehendit. Unde de-
buit per omnia fratribus similari ut miseri-
cors fieret et fidelis pontifex ad
deum ut repropiciaret delicta populi. In
eo enim in quo passus ipse est et temp-
tatus potens est et eis qui temptantur auxiliari.
Unde fratres sancti vocacionis
celestis participes consi-
derate apostolum et pontificem confessio-
nis nostre Ihesum qui fidelis est ei qui
fecit illum sicut et Moyses in omni do-
mo illius. Ampliorem enim glorie iste
pre Moyse dignus habitus est quanto am-
pliorem honorem habet domus qui fa-
bricavit illam. Omnis namque domus
fabricatur ab aliquo. Qui autem omnia
creavit deus. Et Moyses quidem fidelis
erat in tota domo eius tamquam famu-
lus in testimonium eorum que dicenda erant.
Christus vero tamquam filius in domo
sua que domus sumus nos si fidu-
ciam et gloriam spei usque ad finem firmam
retineamus. Quapropter sicut dicit spiritus sanctus
Hodie si vocem eius audieritis no-
lite obdurare corda vestra sicut
in exacerbacione secundum diem temptacionis
in deserto ubi temptaverunt me patres
vestri probaverunt et viderunt opera mea
quadraginta annis. Propter quod offensus
fui generacioni huic et dixi semper hii
errant corde. Ipsi vero non cognoverunt vias
meas quibus iuravi in ira mea si
introibunt in requiem meam. Videte
fratres ne in aliquo vestrum forte sit cor
malum incredulitatis discedendi a
deo vivo sed adhortamini vosmet
ipsos per singulos dies donec hodie
cognominatur ut non obduretur
quis ex vobis fallacia peccati. Participes
enim Christi effecti sumus si tamen inicium substancie eius
usque ad finem firmum retineamus. Dum dicitur
Hodie si vocem eius audieritis nolite
obdurare corda vestra quemadmodum in
illa exacerbacione. Quidam enim audientes
exacerbaverunt sed non universi qui profecti sunt
ab Egipto per Moysen. Quibus autem
offensus fuit quadraginta annis. Nonne
illis qui peccaverunt quorum cadavera
prostrata sunt in deserto. Quibus autem iu-
ravit non introire in requiem ipsius
nisi illis qui increduli fuerunt. Et videmus
quia non potuerunt introire in requiem
ipsius propter incredulitatem.
Timeamus ergo ne forte relicta
pollicitacione introeundi in re-
quiem eius existimetur aliquis ex vobis
deesse. Etenim nobis nunciatum est quemad-
modum et illis. Sed non profuit illis sermo
auditus non admixtus fidei ex hiis
que audierunt. Ingrediemur enim in re-
quiem qui credidimus quemadmodum dix-
it. Sicut iuravi in ira mea si intro-
ibunt in requiem meam. Et quidem operi-
bus ab institucione mundi perfectis. Dixit
enim quodam loco de die septima
ab omnibus operibus suis. Et in isto rur-
sus si introibunt in requiem meam. Quoniam
ergo superest quosdam introire in illam et
hii quibus prioribus annunciatum est
non introierunt propter incredulitatem.
Iterum terminat diem quendam hodie in David
dicendo post tantum temporis sicut supra dictum est
Hodie si vocem eius audieritis noli-
te obdurare corda vestra. Nam si eis
Ihesus requiem prestitisset numquam de alia
loqueretur postea hac die. Itaque relinquitur
sabbatismus populo dei. Qui enim ingressus
est in requiem eius et ipse requievit
ab operibus suis sicut a suis deus. Festi-
nemus ergo ingredi in illam requiem ut
ne in idipsum quis incidat incredu-
litatis exemplum. Vivus enim est sermo
dei et efficax et penetrabilior omni

gladio ancipiti pertinges usque ad di
visionem anime ac spiritus compagum quoque et
medullarum et discretor cogitationum
et intentionum cordis et non est ulla cre
atura invisibilis in conspectu eius omnia
autem nuda et aperta sunt oculis eius ad quem
nobis sermo habentes ergo pontificem
magnum qui penetravit celos
Ihesum filium dei teneamus spei nostre
confessionem non enim habemus pontificem
qui non possit compati infirmita
tibus nostris temptatum autem per omnia
pro similitudine absque peccato adeamus ergo
cum fiducia ad thronum gracie ut con
sequamur misericordiam et graciam inveniamus
in auxilio oportuno

Omnis namque pontifex ex hominibus
assumptus pro hominibus constituitur in
hiis que sunt ad deum ut offerat dona
et sacrificia pro peccatis qui condolere possit
hiis qui ignorant et errant quoniam et
ipse circumdatus est infirmitate et propterea
debet quemadmodum et pro populo ita et pro se
metipso offerre pro peccatis nec quisquam sumit
honorem sibi sed qui vocatur a deo
tamquam aaron sic et christus non se
metipsum clarificavit ut pontifex
fieret sed qui locutus est ad eum filius
meus es tu ego hodie genui te
quemadmodum et in alio loco dicit tu es sa
cerdos in eternum secundum ordinem melchisedech qui
in diebus carnis sue preces supplica
cionesque ad eum qui possit salvum
illum a morte facere cum clamore va
lido et lacrimis offerens exauditus
est pro sua reverencia et quidem cum
esset filius dei didicit ex hiis que
passus est obedienciam et consummatus factus
est omnibus obtemperantibus sibi causa
salutis eterne appellatus a deo pon
tifex iuxta ordinem melchisedech
De quo grandis sermo nobis sermo
et interpretabilis ad dicendum quoniam im
becilles facti estis ad audiendum et enim
cum deberetis esse magistri propter tempus rur
sum indigetis ut doceamini que sint ele
menta exordii sermonum dei et facti
estis quibus lacte opus sit non soli
do cibo omnis enim qui lactis est
particeps expers est sermonis iusticie
parvulus enim est perfectorum autem est solidus
cibus eorum qui pro consuetudine exercitatos
habent sensus ad discrecionem boni ac mali

Quapropter intermittentes inchoa
tionis christi sermonem ad perfectionem
feramur non rursum iacientes fun
damentum penitencie ab operibus mortuis
et fidei ad deum baptismatum doctrine
inposicionis quoque manuum ac resurrectionis
mortuorum et iudicii eterni et hoc
faciemus siquidem permiserit deus impo
ssibile est enim eos qui semel sunt illu
minati gustaverunt et donum celeste
et participes facti sunt spiritus sancti gustaverunt
nichilominus bonum dei verbum virtutesque
seculi venturi et prolapsi sunt renovari
rursus ad penitenciam rursum cruci
figentes sibimetipsis filium dei et
ostentui habentes terra enim veni
entem super se sepe bibens imbrem
et generans herbam oportunam illis a quibus
colitur accipit benediccionem a deo
proferens autem spinas ac tribulos re
proba est et maledicto proxima cuius
consummacio in combustionem confidimus
autem de vobis dilectissimi meliora et
viciniora saluti tamquam sic ita
loquamur non enim iniustus est deus
ut obliviscatur operis vestri et dilectionis
quam ostendistis in nomine ipsius qui
ministrastis sanctis et ministratis
cupimus autem unumquemque vestrum eandem
ostentare sollicitudinem ad expletionem
spei usque in finem ut non
segnes efficiamini verum imitato
res eorum qui fide et paciencia heredita
bunt promissiones abrahe namque

pmittes deus qm neminem hūit p
quē iuraret maiore iuravit p se
metipm dicēs nisi bndicēs bndi
cam te et multiplicās multiplicabo te
Et sic longanimit ferens adeptus ē
repromissionē Homines enim pmaio
rem sui iurant Et omnis contro
uersie eorum finis ad confirmacionē ē
iuramentum in quo habundancius volēs
deus ostendere pollicitacionis
heredibus immobilitatē consilii sui inter
posuit iusiurandum ut p duas res
immobiles quibus impossibile est
mentiri deū fortissimū solaciū habeamus
qui confugimus ad tenendū ꝓpositā
spem quā sicut anchorā hēmus anime
tutam ac firmā et incedentē usque
ad interiora velaminis ubi p
cursor pro nobis introivit ihūs sm̄ ordi
nem melchisedech pontifex factus

Hic enim melchisedech rex
rex salem sacerdos dei summi
qui obviavit abrahe regresso
a cede regum et bndixit ei cui
decimas omnium divisit abraham
pmū quidem qui interp̄tatur rex iusticie
Deinde autem et rex salem quod ē rex
pacis sine patre sine matre sine
genealogia neque inicium dierum neque finē
vite habens assimilatus autem filio dei
manet sacerdos in eternum Intuemini
autem quantus sit hic cui et decimas
dedit de precipuis abraham patri
archa Et quidem de filiis levi
sacerdocium accipientes mandatum
hūit decimas sumere a ppl'o i a fra
tribus suis tamquam et ipsi exierint de
lumbis abrahe Cuius autem gene
ratio non annumeratur in eis decimas sumpsit
abraham et hunc qui habebat re
promissiones bndixit Sine autem
ulla contradictione quod minus ē a melio
re bndicitur Et hic quidem decimas
morientes homines accipiunt ibi

autem contestatur quia vivit et ut et
ita dicam sit p abraham et levi qui
decimas accepit decimatus ē Adhuc
enim in lumbis patris erat quando obviavit
ei melchisedech Si ergo consummacio
p sacerdocium leviticum erat ppls
enim sub ipso legem accepit quid
adhuc necessarium fuit sm̄ ordinem mel
chisedech alium surgere sacerdotem
et non sm̄ ordinem aaron dici Translato enim
sacerdocio necesse ē ut et legis transla
cio fiat In quo enim hec dicuntur de alia
tribu ē de qua nullus altario presto
fuit Manifestum ē enim quod ex iuda
ortus sit dns noster in qua tribu nichil
de sacerdotibus moyses locutus est
Et amplius adhuc manifestum est
sm̄ ordinem melchisedech exsur
rexisse alius sacerdos qui non sm̄
legem mandati carnalis factus est sed sm̄
virtutem vite insolubilis Contestatur
enim quoniam tu es sacerdos in eternum sm̄
ordinem melchisedech Reprobacio
quidem sit precedentis mandati ppter
infirmitatem eius et inutilitatem Nichil enim
ad pfectum adduxit lex introductio
vero melioris spei per quam pximamus
ad deum Et quantum est non sine iure
iurando Alii quidem sine iure iura
do sacerdotes facti sunt Hic autem cum iure
iurando p eum qui dixit ad illum
Iuravit dns et non penitebit eum
tu es sacerdos in eternum Intantum meli
oris testamenti sponsor factus ē ihūs
Et alii quidem plures facti sunt sacerdos
idcirco quod morte phiberent pma
nere Hic autem eo quod maneat in eternum
sempiternum hēt sacerdocium Unde et sal
vare in ppetuum potest accedens per se
metipm ad deum semper vivens ad inter
pellandum pro eis Talis enim dece
bat ut nobis esset pontifex factus
innocens inpollutus segregatus

a peccatoribus et excelsior caelis factus, qui non habet cottidie necessitatem quemadmodum sacerdotes prius pro suis delictis hostias offerre, deinde pro populi: hoc enim fecit semel se offerendo. Lex enim homines constituit sacerdotes infirmitatem habentes; sermo autem iurisiurandi qui post legem filium in aeternum perfectum.

Capitulum octavum

Talem habemus pontificem qui consedit in dextera sedis magnitudinis in caelis, sanctorum minister et tabernaculi veri quod fixit dominus et non homo. Omnis enim pontifex ad offerenda munera et hostias constituitur; unde necesse est et hunc habere aliquid quod offerat. Si igitur esset super terram, nec esset sacerdos, cum essent qui offerrent secundum legem munera, qui exemplari et umbrae deserviunt caelestium, sicut responsum est Moysi cum consummaret tabernaculum: Vide, inquit, omnia facito secundum exemplar quod tibi ostensum est in monte. Nunc autem melius sortitus est ministerium, quanto et melioris testamenti mediator est, quod in melioribus repromissionibus sancitum est. Nam si illud prius culpa vacasset, non utique secundi locus inquireretur. Vituperans enim eos dicit: Ecce dies veniunt, dicit dominus, et consummabo super domum Israel testamentum novum, non secundum testamentum quod feci patribus eorum in die qua apprehendi manum illorum ut educerem illos de terra Aegypti; quoniam ipsi non permanserunt in testamento meo, et ego neglexi eos, dicit dominus. Quia hoc est testamentum quod disponam domui Israel post dies illos, dicit dominus, dabo leges meas in mentes eorum et in corda eorum superscribam eos, et ero eis in deum et ipsi erunt mihi in populum. Et non docebit unusquisque proximum suum et unusquisque fratrem suum dicens: Cognosce dominum, quoniam omnes scient me a minore usque ad maiorem eorum, quia propitius ero iniquitatibus eorum, et peccatorum illorum iam non memorabor. Dicendo autem novum veteravit prius. Quod autem antiquatur et senescit prope interitum est.

Habuit quidem et prius iustificationes culturae et sanctum saeculare. Tabernaculum enim factum est primum in quo erat candelabrum et mensa et propositio panum, quod dicitur sancta. Post velamentum autem secundum tabernaculum quod dicitur sancta sanctorum, aureum habens turibulum et arcam testamenti circumtectam ex omni parte auro, in qua urna aurea habens manna et virga Aaron quae fronduerat et tabulae testamenti, super quae erant cherubin gloriae obumbrantia propitiatorium, de quibus non est dicendum per singula. His vero ita dispositis, in priori quidem tabernaculo semper introibant sacerdotes sacrificiorum officia consummantes; in secundo autem semel in anno solus pontifex non sine sanguine, quem offert pro sua et populi ignorantia, hoc significante spiritu sancto nondum propalatam esse sanctorum viam, adhuc priore tabernaculo habente statum; quae parabola est temporis instantis, iuxta quam munera et hostiae offeruntur quae non possunt iuxta conscientiam perfectum facere servientem, solummodo in cibis et in potibus et variis baptismatibus et iustitiis carnis usque ad tempus correctionis impositis. Christus assistens pontifex futurorum bonorum per amplius et perfectius tabernaculum non manufactum, id est non huius creationis, neque per sanguinem hircorum aut vitulorum, sed per proprium sanguinem introivit semel in sancta aeterna redemptione inventa. Si enim sanguis hircorum aut taurorum et cinis vitulae aspersus inquinatos sanctificat ad emundationem carnis, quanto magis sanguis Christi, qui per spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum deo, emundat conscientiam nostram ab

operibus mortuis ad seruiendum deo viuenti
Et ideo noui testamenti mediator est
ut morte intercedente in redemptionem
eorum preuaricationum que erant sub
priori testamento repromissionem accipiant
qui vocati sunt eterne hereditatis Ubi
enim testamentum mors necesse est intercedat
testatoris testamentum enim in mortuis
confirmatum est alioquin nondum valet dum
viuit qui testatus est Unde nec primum
quidem sine sanguine dedicatum est Lecto
enim omni mandato legis a moyse
vniuerso populo accipiens sanguinem
vitulorum et hircorum cum aqua et lana
coccinea et ysopo Ipsum quoque librum
et omnem populum aspersit dicens Hic
sanguis testamenti quod mandauit ad
vos deus ipsum et tabernaculum et omnia
vasa ministerij sanguine similiter aspersit Et
omnia pene in sanguine mundantur secundum
legem et sine effusione sanguinis non
fit remissio Necesse est ergo exempla
ria quidem celestium hiis mundari
ipsa autem celestia melioribus ho
stijs quam istis Non enim in manufac
tis sancta Ihesus introiuit exemplaria
verorum sed in ipsum celum ut appareat nunc
vultui dei pro nobis neque ut sepe offerat
semetipsum quemadmodum pontifex intrat
in sancta per singulos annos in sanguine
alieno Alioquin oportebat eum frequenter
pati ab origine mundi Nunc autem
semel in consummatione seculorum ad destitu
tionem peccati per hostiam suam apparuit Et
quemadmodum statutum est hominibus
semel mori Capitulum 10

Post hoc autem iudicium sic et christus
semel oblatus est ad multorum
exhaurienda peccata secundo sine peccato
apparebit expectantibus se in salutem
Umbra enim habens lex bonorum fu
turorum non ipsam ymaginem rerum
per singulos annos eisdem ipsis
hostijs quas offerunt indesinenter

nunquam potest accedentes perfectos facere alio
quin cessassent offerri ideo quod nullam
haberent vltra conscientiam peccati cultores
semel mundati Sed in ipsis commemo
ratio peccatorum per singulos annos fit
Impossibile est enim sanguine taurorum
et hircorum auferri peccata Ideo ingrediens
mundum dicit Hostiam et oblacionem no
luisti corpus autem aptasti mihi holocau
sta pro peccato non tibi placuit Tunc
dixi Ecce venio In capite libri
scriptum est de me ut faciam voluntatem
tuam Superius dicens Quia hostias
et oblaciones et holocaustomata
et pro peccato noluisti nec placita sunt tibi
que secundum legem offeruntur tunc dixi Ecce
venio ut faciam deus voluntatem tuam
aufert primum ut sequens statuat In qua
voluntate sanctificati sumus per oblacionem cor
poris Ihesu christi semel Et omnis quidem
sacerdos presto est cottidie ministrans
et easdem sepe offerens hostias que nunquam
possunt auferre peccata Hic autem vnam
pro peccatis offerens hostiam in sempiternum
sedet in dextera dei De cetero expec
tans donec ponantur inimici eius
scabellum pedum eius Una enim ob
lacione consummauit in sempiternum
sanctificatos Contestatur autem et nos
et spiritus sanctus Postquam enim dixit
Hoc autem testamentum quod testabor
ad illos post dies illos dicit dominus
dando leges meas in cordibus
eorum et in mentibus eorum superscribam eos
et peccatorum et iniquitatum eorum iam non
recordabor amplius Ubi autem re
missio horum iam non oblacio pro peccato
Habentes itaque fratres fiduciam in in
troitu sanctorum in sanguine christi quam in
itiauit nobis viam nouam et viuen
tem per velamen id est carnem suam
et sacerdotem magnum super domum dei
Accedamus cum vero corde in plenitudine

fidei aspersi corda a consciencia mala et ab
luti corpus aqua munda. Teneamus spei
nostre confessionem indeclinabilem fidelis
enim est qui repromisit. Et consideremus
invicem in provocacionem caritatis et bonorum
operum non deserentes collectionem nostram
sicut est consuetudinis quibusdam sed conso
lantes. Et tanto magis quanto videritis
appropinquantem diem. Voluntarie enim
peccantibus nobis post acceptam noticiam
veritatis iam non relinquitur pro peccatis hos
tia. Terribilis autem quedam expectacio iu
dicii et ignis emulacio que consumptura
est adversarios. Irritam quis faciens
legem moysi sine ulla miseracione
duobus vel tribus testibus moritur.
quanto magis putatis deteriora mereri
supplicia qui filium dei conculcaverit
et sanguinem testamenti pollutum duxerit
in quo sanctificatus est et spiritum gratie contume
liam fecerit. Scimus enim qui dixit michi
vindictam ego reddam. Et iterum quia
iudicabit dominus populum suum. Horrendum
est incidere in manus dei viventis. Rememo
ramini autem pristinos dies quibus il
luminati magnum certamen sustinuistis
passionum et in altero quidem opprobriis
et tribulacionibus spectaculum facti in
altero autem socii taliter conversancium
effecti. Nam et vinctis compassi estis
et rapinam bonorum vestrorum suscepistis cum
gaudio cognoscentes vos habere
meliorem et manentem substanciam. Nolite
itaque amittere confidenciam vestram que
magnam habet remuneracionem. Paciencia
enim nobis necessaria est ut voluntatem
dei facientes reportetis repromissionem
adhuc enim modicum est quantulumcumque
donec qui venturus est veniet et non
tardabit. Iustus autem meus ex fide
vivit quod si subtraxerit se non placebit
anime mee. Nos autem non sumus subtrac
cionis filii in perdicionem sed fidei in
acquisicionem anime cap xi

Est autem fides sperandarum substan
cia rerum argumentum non apparencium. In
hac enim testimonium consecuti sunt senes
Fide intelligimus aptata esse
secula verbo dei ut ex invisibilibus
visibilia fierent. Fide plurimam hostiam
abel quam cayn obtulit deo per quam
testimonium consecutus est esse iustus testi
monium perhibente muneribus eius
deo et per illam defunctus adhuc
loquitur. Fide enoch translatus est
ne videret mortem et non inveniebatur
quia transtulit illum deus. Ante trans
lacionem enim testimonium habuit placuisse
se deo. Sine fide autem impossibile est
placere deo. Credere autem oportet accede
ntem ad deum quia est et inquirentibus se
remunerator fit. Fide noe responso
accepto de hiis que adhuc non vide
bantur metuens aptavit archam
in salutem domus sue per quam dampnavit
mundum et iusticie que per fidem est
heres est institutus. Fide qui vocatur
abraham obedivit in locum exire
quem accepturus erat in hereditatem
et exiit nesciens quo iret. Fide de
moratus est in terra repromissionis
tamquam in aliena in casulis habitando
cum ysaac et iacob coheredibus repro
missionis eiusdem. Expectabat
enim fundamentum habentem civitatem cuius
artifex et conditor deus. Fide et ipsa
sara sterilis virtutem in concepcionem se
minis accepit et preter tempus etatis quoniam
fidelem credidit esse eum qui repromi
serat. Propter quod et ab uno orti sunt et hoc
emortuo tamquam sydera celi in multi
tudine sicut arena que est ad oram
maris innumerabilis. Iuxta fidem defunc
ti sunt omnes isti non acceptis re
promissionibus sed a longe eas as
picientes et salutantes et confite
ntes quia peregrini et hospites sunt
super terram. Qui enim hec dicunt
significant se patriam inquirere. Et

siquidem illius meminissent de qua ex
ierant habebant utique tempus revertendi
Nunc autem meliorem appetunt .i. celestem
Ideo non confunditur deus vocari deus
eorum paravit enim illis civitatem Fide ob
tulit abraham ysaac cum temptaretur
et unigenitum offerebat qui susceperat
repromissiones Ad quem dictum est quia
in ysaac vocabitur tibi semen arbi
trans quia et mortuos suscitare po
tens est deus Unde eum et in parabolam
accepit Fide et de futuris benedixit
ysaac et iacob et esau Fide iacob
moriens singulos filiorum ioseph
benedixit et adoravit vestigium vir
ge eius Fide ioseph moriens de
profectione filiorum israel memoratus est
et de ossibus suis mandavit Fide mo
yses natus occultatus est mensibus
tribus a parentibus suis eo quod vidis
sent elegantem infantem et non timu
erunt regis edictum Fide moyses
grandis factus negavit se esse filium
filie pharaonis magis eligens
affligi cum populo dei quam temporalis peccati
habere iocunditatem maiores divi
tias estimans thesauro egyptiorum
improperium christi Aspiciebat enim in remu
nerationem Fide reliquit egyptum
non veritus animositatem regis Invisibilem
enim tamquam videns sustinuit Fide
celebravit pascha et sanguinis effusi
onem ne qui vastabat primitiva
tangeret eos Fide transierunt mare
rubrum tamquam per aridam terram quod
experti egyptii devorati sunt Fide
muri iericho corruerunt circuiti
dierum septem Fide raab meretrix non
periit cum incredulis excipiens explo
ratores cum pace Et quid adhuc
dicam deficiet enim me tempus enarrantem
de gedeon barach sampson iepte
david et samuel et prophetis qui
per fidem vicerunt regna operati

sunt iustitiam adepti sunt repromissiones
Obturaverunt ora leonum extinxe
runt impetum ignis Effugaverunt aciem
gladii convaluerunt de infirmitate fortes
facti sunt in bello Castra verterunt exte
rorum Acceperunt mulieres de resurrectione
mortuos suos Alii autem distenti sunt
non suscipientes redemptionem ut me
liorem invenirent resurrectionem Alii vero lu
dibria et verbera experti insuper et vin
cula et carceres Lapidati sunt secti sunt
temptati sunt in occisione gladii mor
tui sunt Circuierunt in melotis in pelli
bus caprinis egentes angustiati
afflicti quibus dignus non erat mundus
In solitudinibus errantes et in montibus
et speluncis et in cavernis terre Et hii omnes
testimonio fidei probati non accepe
runt repromissionem deo pro nobis melius
aliquid providente ut non sine nobis consu
Adeo quia et nos tantam muret
habentes inpositam nubem testium
deponentes omne pondus et circumstans
nos peccatum per pugnam curramus propositum
nobis certamen aspicientes in auctorem
fidei et consummatorem ihesum qui pro
posito sibi gaudio sustinuit crucem
confusione contempta atque in dex
tera sedem dei sedet Recogitate
enim eum qui talem sustinuit a peccatoribus
adversus semetipsum contradictionem ut
non fatigemini animis vestris deficientes
Nondum enim usque ad sanguinem restiti
stis adversus peccatum repugnantes
et obliti estis consolationis que nobis
tamquam filiis loquitur dicens Fili mi
noli negligere disciplinam domini neque
fatigeris dum ab eo argueris Quem
enim diligit dominus castigat flagel
lat autem omnem filium quem recipit In
disciplina perseverate tamquam filiis
nobis se offert deus Quis enim
filius quem non corripit pater Quod si

extra disciplinam estis, cuius participes
facti sunt omnes, ergo adulteri et non filii estis.
Deinde patres quidem carnis nostrae habuimus
eruditores et reverebamur eos; non
multo magis obtemperabimus patri spirituum
et vivemus? Et illi quidem in tempore paucorum
dierum secundum voluntatem suam erudie-
bant nos; hic autem ad id quod utile est
in recipiendo sanctificationem eius. Omnis
autem disciplina in praesenti quidem videtur
non esse gaudii sed maeroris, postea
autem fructum pacatissimum exercitatis
per eam reddet iustitiae. Propter quod remis-
sas manus et soluta genua erigite,
et gressus rectos facite pedibus vestris,
ut non claudicans quis erret, ma-
gis autem sanetur. Pacem sequimini cum
omnibus, et sanctimoniam sine qua nemo
videbit Deum. Contemplantes ne quis
desit gratiae Dei, ne qua radix ama-
ritudinis sursum germinans impediat
et per illam inquinentur multi. Ne quis for-
nicator aut profanus ut Esau qui
propter unam escam vendidit primitiva
sua. Scitote enim quoniam et postea cupi-
ens hereditare benedictionem reprobatus
est. Non enim invenit paenitentiae locum
quamquam cum lacrimis inquisisset eam.
Non enim accessistis ad tractabilem
et accessibilem ignem et turbinem et
caliginem et procellam et tubae sonum
et vocem verborum, quam qui audierunt
excusaverunt se ne eis fieret verbum.
Non enim portabant quod dicebatur: Et si bes-
tia tetigerit montem lapidabitur. Et ita
terribile erat quod videbatur, Moyses enim
dixit: Exterritus sum et tremebundus.
Sed accessistis ad Syon montem et
civitatem Dei viventis, Ierusalem caelestem,
et multorum milium angelorum frequentiam
et ecclesiam primitivorum qui conscripti
sunt in caelis, et iudicem omnium Deum, et spiritus
iustorum et testamenti novi media-
torem Iesum, et sanguinis aspersionem

melius loquentem quam Abel. Videte ne
recusetis loquentem. Si enim illi non
effugerunt recusantes eum qui super
terram loquebatur, multo magis nos qui de
caelis loquentem nobis avertimus. Cuius
vox movit terram tunc, nunc autem
repromittit dicens: Adhuc semel
et ego movebo non solum terram sed
et caelum. Quod autem adhuc semel dicit
mobilium translationem tamquam factorum
ut maneant ea quae sunt immobilia.
Itaque regnum immobile susci-
pientes habemus gratiam per quam
serviamus placentes Deo cum metu
et reverentia. Etenim Deus noster ignis
consumens est. Caritas fraternitatis
maneat in vobis, et hospitalitatem
nolite oblivisci, per hanc enim pla-
cuerunt quidam angelis hospitio
receptis. Mementote vinctorum
tamquam simul vincti, et laborantium
tamquam et ipsi in corpore morantes.
Honorabile conubium in omnibus
et thorus immaculatus. Fornicatores
et adulteros iudicabit Deus. Sint
mores sine avaritia, contenti praesenti-
bus; ipse enim dixit: Non te deseram
neque te derelinquam, ita ut confidenter di-
camus: Dominus mihi adiutor est, non ti-
mebo quid faciat mihi homo. Mementote
praepositorum vestrorum qui vobis locuti
sunt verbum Dei, quorum intuentes exi-
tum conversationis imitamini fidem.
Ihesus Christus heri et hodie, ipse et in saecula.
Doctrinis variis et peregrinis nolite
abduci. Optimum enim est gratia stabi-
lire cor, non escis, quae non profuerunt
ambulantibus in eis. Habemus altare
de quo edere non habent potestatem qui taberna-
culo deserviunt. Quorum enim anima-
lium infertur sanguis pro peccato in sancta
per pontificem, horum corpora cremantur
extra castra. Propter quod et Ihesus ut sancti-
ficaret per suum sanguinem populum extra

portam passus est. Exeamus igitur
ad eum extra castra improperium eius
portantes. Non enim habemus hic
manentem civitatem sed futuram in-
quirimus. Per ipsum ergo offeramus hosti-
am laudis semper deo, id est fructum
labiorum confitentium nomini eius. Be-
neficientie autem et communionis nolite ob-
livisci, talibus enim hostiis promeretur
deus. Obedite prepositis vestris
et subiacete eis. Ipsi enim pervigilant
quasi rationem pro animabus vestris reddituri,
ut cum gaudio hoc faciant et non
gementes; hoc enim non expedit vo-
bis. Orate pro nobis. Confidimus enim
quia bonam conscientiam habemus in omnibus
bene volentes conversari. Amplius
autem deprecor vos hoc facere, quo celerius
restituar vobis. Deus autem pacis
qui eduxit de mortuis pastorem
magnum ovium in sanguine testamenti
eterni dominum nostrum Ihesum Christum aptet
vos in omni bono ut faciatis vo-
luntatem eius, faciens in vobis quod pla-
ceat coram se per Ihesum Christum, cui est gloria
in secula seculorum. Amen. Rogo autem
vos fratres ut sufferatis verbum
solacii, etenim perpaucis scripsi vobis.
Cognoscite fratrem nostrum Thimo-
theum dimissum, cum quo si celerius
venerit videbo vos. Salutate om-
nes prepositos vestros et omnes sanctos. Sa-
lutant vos de Ytalia. Gratia cum
omnibus vobis. Amen. Prologus

Lucas Antiochensis na-
tione Syrus, cuius
laus in evangelio canitur,
apud Anthiochiam
medicine artis egregius
et apostolorum Christi discipulus, postea
vero usque ad confessionem Paulum secutus
sine crimine, virgo, permanens, do-
mino servire. Octoginta et
quatuor etatis annos agens in
Bythinia obiit plenus spiritu sancto.
Hic spiritu in Siccaiate in Achaie
partibus evangelium scribens grecis fide-
libus incarnacionem domini fideli narracione
ostendit eumdemque ex stirpe David des-
cendisse monstravit. Cui non inmerito
datur potestas scribendi Actus apostolorum
in ministerio datur, ut deo in deum pleno
et filio perdicionis extincto oratione
ab apostolis facta sorte domini eleccionis numerus
compleretur. Sicque Paulum consumacio-
nem apostolicis actibus daret, quem diu
contra stimulum calcitrantem dominus ele-
gisset. Quod legentibus et requirentibus
deum et si per singula expediri a nobis utile fuerat,
sciens tamen quod operantem agricolam opor-
teat de suis fructibus edere, vitavimus publicam
curiositatem, ne non tam volentibus deum demonstrare
quam fastidientibus prodidisse videremur.
... Actus apostolorum nuda
videntur sonare hystoriam et nascentis
ecclesie infantiam texere. Sed si noverimus
scriptorem eorum Lucam medicum
esse, animadvertimus omnia verba illius
anime languentis esse medicinam.

Primum quidem sermonem
feci de omnibus, o Theo-
phile, que cepit Ihesus
facere et docere usque in
diem qua precipiens apostolis per
spiritum sanctum quos elegit assumptus
est. Quibus et prebuit seipsum vivum
post passionem suam in multis ar-
gumentis per dies xl apparens eis et
loquens de regno dei. Et convescens
precepit eis ab Ierosolimis ne disce-
derent, sed expectarent promissionem patris
quam audistis per os meum. Quia
Iohannes quidem baptizavit aqua, vos
autem baptizabimini spiritu sancto non post
multos hos dies. Igitur qui convenerant
interrogabant eum dicentes: Domine, si in
tempore hoc restitues regnum Israel? Dixit
autem eis: Non est vestrum nosse tempora
vel momenta que pater posuit in
sua potestate, sed accipietis virtutem
supervenientis spiritus sancti in vos. Et
eritis mihi testes in Ierusalem et in omni Iudea

et samaria et vsque ad ultimum terre Et cum hec
dixisset videntibus illis eleuatus est
et nubes suscepit eum ab oculis eorum
Cumque intuerentur in celum euntem illum
ecce duo viri astiterunt iuxta illos
in vestibus albis qui et dixerunt viri
galilei quid statis aspicientes in celum
Hic ihesus qui assumptus est in celum a vo
bis sic veniet quemadmodum vidistis eum
euntem in celum Tunc reuersi sunt ierosoli
mam a monte qui vocatur oliueti qui
est iuxta ierusalem sabbati habens iter Et cum
introissent in cenaculum ascenderunt
ubi manebant petrus et iohannes iaco
bus et andreas philippus et Symon
zelotes et iudas iacobi hii omnes
erant perseuerantes vnanimiter in oratione
cum mulieribus et maria matre ihesu et
fratribus eius In diebus illis exurgens
in medio fratrum petrus dixit Erat autem
turba hominum simul fere centum viginti Vi
ri fratres oportet impleri scripturam quam pre
dixit spiritus sanctus per os dauid de iu
da qui fuit dux eorum qui comprehen
derunt ihesum qui connumeratus erat in nobis
et sortitus est sortem ministerii huius Et hic
quidem possedit agrum de mercede in
iquitatis et suspensus crepuit medius
et diffusa sunt omnia viscera eius et no
tum factum est omnibus habitantibus ierusalem
ita ut appellaretur ager ille lingua
eorum acheldemach hoc est ager sanguinis
Scriptum est enim in libro psalmorum fiat
commoratio eorum deserta et non sit qui
inhabitet in ea et episcopatum eius accipiet
alius Oportet ergo ex hiis viris qui nobis
cum sunt congregati in omni tempore quo in
trauit et exiuit inter nos dominus ihesus
incipiens a baptismo iohannis vsque
in diem qua assumptus est a nobis testem
resurrectionis eius nobiscum fieri vnum ex
istis Et statuerunt duos ioseph qui
vocabatur barsabas qui cognomi
natus est iustus et mathiam Et orantes
dixerunt Tu domine qui corda nosti
omnium ostende quem elegeris ex hiis
duobus vnum accipere locum ministerii
huius et apostolatus de quo preuarica
tus est iudas ut abiret in locum
suum Et dederunt sortes eis et ceci
dit sors super mathiam et annumeratus
est cum xi apostolis In die penthecostes
Et cum complerentur dies pe
nthecostes erant omnes dis
cipuli pariter in eodem loco Et
factus est repente de celo sonus
tamquam aduenientis spiritus vehemen
tis et repleuit totam domum vbi
erant sedentes Et apparuerunt eis
dispertite lingue tamquam ignis
seditque supra singulos eorum Et re
pleti sunt omnes spiritu sancto et ceperunt
loqui variis linguis prout spiritus
sanctus dabat eloqui illis Erant autem
in ierusalem habitantes iudei viri reli
giosi ex omni natione que sub celo
est Facta autem hac voce conuenit
multitudo et mente confusa est quoniam au
diebat vnusquisque lingua sua
illos loquentes Stupebant autem
omnes et mirabantur ad inuicem dicentes
Quidnam hoc vult esse Alii autem ir
ridebant eos dicentes quia musto
pleni sunt isti Stans autem petrus cum
xi eleuauit vocem suam et locutus est
eis Viri iudei et qui habitatis ierusalem
vniuersi hoc vobis notum sit et auribus per
cipite verba mea Non sicut vos esti
matis hii ebrii sunt cum sit hora diei
tercia Sed hoc est quod dictum est per prophetam
Iohel Et erit in nouissimis diebus
dicit dominus Effundam de spiritu meo super
omnem carnem et prophetabunt filii vestri
et filie vestre et iuuenes vestri visi
ones videbunt et seniores vestri
somnia sompniabunt Et quidem
super seruos meos et ancillas meas

In diebz illis effundam de spu meo et
prophetabunt et dabo prodigia i celo sur
su et signa in terra deorsu sanguinem
et ignem et vaporem fumi Sol convertet
i tenebras et luna i sanguinem. Antequam
dies dni veniat magnus et manife
stus et ois quicunque invocaverit nomen
dni salvus erit viri israhelite audite
vba hec Ihm nazarenu virum
approbatu a deo in vobis virtutibus p
digiis et signis q fecit i medio
vri sicut vos scitis hunc definito
consilio et prescia dei traditu p ma
nus iniquorum affigentes i terfeci
stis quem deus suscitavit solutis do
loribus inferni iuxta quod impossibile erat
teneri illu ab eo David ei dicit
i eum Providebam dnm cora me sp
quoniam a dextris michi est ne comoo
vear. Propter hoc letatu est cor meu
et exultabit lingwa mea insup
et caro mea requiescet i spe quoniam
no derelinques aiam mea i inferno
nec dabis scm tuu videre corrup
cones Notas m fecisti vias vi
te adimplebis me iocunditate cu fa
tua Viri fres liceat audent
dicere ad vos de patriarcha david
quoniam defunctus est et sepultus est et se
pulcrum eius est apud nos usque
i hodiernu die. Propheta igitur cu esset
et sciret quia iureiurando iurasset illi
deus de fructu lumbi eius sedere sup
sedem eius providens locutus est
de resurreccione xi quoniam neque derelictus est i in
ferno neque caro eius vidit corrupcionem
hunc Ihm resuscitavit deus cui oes
nos testes sumus Dextera igitur dei
exaltatus et promissione spus sancti
accepta a patre effudit hunc quem
vos videtis et auditis Non enim david
ascendit in celu dicit autem ille
Dixit dns dno meo sede a

dextris meis Donec ponam inimicos
tuos scabellu pedu tuorum Certis
sime ergo sciat omnis domus israhel quia et
dnm eum et xpm deus fecit hunc Ihm
quem vos crucifixistis His auditis
compuncti sunt corde et dixerunt ad
petrum et ad reliquos aplos quid fa
ciemus viri fres Petrus ad illos
penitenciam inquit agite et baptizetur
unusquisque vestrum i nomine Ihu xi
i remissionem peccatorum vestrorum et acci
pietis donum spus sci Vobis
enim est repromissio et filiis vris et
omnibus qui longe sunt quoscunque
advocaverit dns deus noster Aliis etiam
vbis plurimis testificatus est et ex
hortabatur eos dicens Salvamini a gene
racione ista prava Qui ergo receperunt
sermonem eius baptizati sunt et appositi sunt
in die illa anime circiter tria milia
Erant autem perseverantes i doctrina
aplorum et communicacione fractionis panis
et oracionibus fiebat autem omni anime
timor Multa quoque prodigia et signa
per aplos fiebant i ierlm et metus
erat magnus i universis Omnes et qui
credebant erant pariter et habebant oia
coia possessiones et substancias vendebant
et dividebant illa omnibus prout cuique
opus erat Cottidie quoque perdurantes
unanimiter in templo et frangentes
circa domos panes sumebant cu
exultacione et simplicitate cordis col
laudantes deu et habentes graciam ad
omnem plebem Dns autem augebat qui
salvi fierent cottidie i idipsum 3
Petrus autem et Iohannes ascendebant
in templum ad horam oracionis nonam
Et quidam vir qui erat claudus
ex utero matris sue portabatur quem
ponebant cottidie ad porta templi
que dicitur speciosa ut peteret elemosinam
ab introeuntibus i templum rogabat

~~ut elemosinam acciperet~~ Is cum vidisset petrum et iohannem incipientes intrare in templum rogabat ut elemosinam acciperet. Intuens autem eum petrus cum iohanne dixit Respice in nos. At ille intendebat in eos sperans se aliquid accepturum ab eis. Petrus autem dixit Argentum et aurum non est mihi quod autem habeo hoc tibi do. In nomine ihesu christi nazareni surge et ambula et apprehensa eius manu dextra allevavit eum protinus consolidate sunt bases eius et plante et exiliens stetit et ambulabat et intravit cum illis in templum ambulans et exiliens et laudans deum. Et vidit omnis populus eum ambulantem et laudantem deum. Cognoscebant autem illum quoniam ipse erat qui ad elemosinam sedebat ad speciosam portam et impleti sunt stupore et extasi in eo quod contigit illi. Cum viderent autem petrum et iohannem cucurrit omnis populus ad eos ad porticum que appellatur Salomonis stupentes. Videns autem petrus respondit ad populum. Viri israelite quid miramini in hoc aut quid nos intuemini quasi nostra virtute aut potestate fecerimus hunc ambulare. Deus Abraham et deus ysaac et deus Iacob et deus patrum nostrorum glorificavit filium suum ihesum quem vos quidem tradidistis et negastis in facie pylati iudicante illo dimitti. Vos autem sanctum et iustum negastis et petistis virum homicidam donari vobis. Auctorem vero vite interfecistis quem deus suscitavit a mortuis cuius nos testes sumus. Et in fide nominis eius hunc quem vos vidistis et nostis confirmavit nomen eius et fides que per eum est dedit integram sanitatem istam in conspectu omnium vestrum. Et nunc fratres scio quia per ignoranciam fecistis sicut et principes vestri. Deus autem qui prenunciavit per os omnium prophetarum pati christum suum implevit sic. Penitemini igitur et convertimini ut deleantur peccata vestra ut cum venerint tempora refrigerii a conspectu domini et miserit eum qui predicatus est vobis Ihesum christum quem oportet celum quidem suscipere usque in tempora restitucionis omnium que locutus est deus per os sanctorum suorum a seculo prophetarum. Moyses quidem dixit quoniam prophetam vobis suscitabit dominus deus vester de fratribus vestris tamquam me ipsum audietis iuxta omnia quecumque locutus fuerit vobis. Erit autem omnis anima que non audierit prophetam illum exterminabitur de plebe. Et omnes prophete a samuel et deinceps qui locuti sunt annunciaverunt dies istos. Vos estis filii prophetarum et testamenti quod disposuit deus ad patres vestros dicens ad Abraham et in semine tuo benedicentur omnes familie terre. Vobis primum deus suscitavit filium suum misit eum benedicentem vobis ut convertat se unusquisque a nequicia sua.

Loquentibus autem illis ad populum supervenerunt sacerdotes et magistratus templi et saducei dolentes quod docerent populum et annunciarent in ihesu resurrectionem ex mortuis. Et iniecerunt in eos manus et posuerunt eos in custodiam in crastinum. Erat autem iam vespera. Multi autem eorum qui audierant verbum crediderunt et factus est numerus virorum quinque milia. Factum est autem in crastinum ut congregarentur principes ~~sacerdotum et cayphas~~ eorum et seniores et scribe in ierusalem et Annas princeps sacerdotum et cayphas et iohannes et alexander et quotquot erant de genere sacerdotali. Et statuentes eos in medio interrogabant in qua virtute aut in quo nomine fecistis

hoc nos. Tunc impletus spiritu sancto pe
trus dixit ad eos. Principes populi et
seniores audite. Si vos hodie diiu
dicamur in benefacto hominis infirmi in quo
iste salvus factus est. Notum sit omnibus
nobis et omni plebi israel quia in nomine
ihesu christi nazareni quem vos cruci
fixistis quem deus suscitavit a mortuis
in hoc iste astat coram nobis sanus.
Hic est lapis qui reprobatus est a vobis
edificantibus qui factus est in caput
anguli. Et non est in aliquo alio salus
nec enim nomen aliud est sub celo datum
hominibus in quo oporteat nos sal
vos fieri. Videntes autem petri
constantiam et iohannis comperto quod
homines essent sine litteris et ydiote a
mirabantur et cognoscebant eos quoniam
cum ihesu fuerant. Hominem quoque videntes
stantem cum eis qui curatus fuerat
nichil poterant contradicere. Iusserunt
autem eos foras extra concilium se
cedere. Et conferebant ad invicem dicentes
Quid faciemus hominibus istis. Quoniam
quidem notum signum est factum per eos omni
bus habitantibus ierusalem. Manifestum est
et non possumus negare. Sed ne am
plius divulgetur in populum comminemur
eis ne amplius loquantur in nomine hoc
nulli hominum. Et convocantes eos de
nunciaverunt ne omnino loquerentur ne
que docerent in nomine ihesu. Petrus vero et io
hannes respondentes dixerunt ad eos. Si ius
tum est in conspectu dei vos potius
audire quam deum iudicate. Non enim
possumus que vidimus et audivimus non loqui.
At illi comminantes dimiserunt eos
non invenientes quomodo punirent eos
propter populum quia omnes clarificabant id
factum fuerat. erat in eo quod acciderat an
norum enim erat amplius quadraginta
homo in quo factum fuerat signum istud
sanitatis. Dimissi autem venerunt ad
suos et annunciaverunt eis quanta ad eos
principes sacerdotum et seniores dixissent
Qui cum audissent unanimiter levaverunt
vocem ad deum et dixerunt. Domine tu qui
fecisti celum et terram mare et omnia que in
eis sunt qui spiritu sancto per os patris nostri
pueri tui david dixisti. Quare fre
muerunt gentes et populi meditati sunt
inania. Astiterunt reges terre et princi
pes convenerunt in unum adversus dominum et
adversus christum eius. Convenerunt enim vere
in civitate ista adversus sanctum puerum tuum
ihesum quem unxisti herodes et poncius
pylatus cum gentibus et populis israel facere
que manus tua et consilium tuum decre
vit fieri. Et nunc domine respice in minas
eorum et da servis tuis cum omni fiducia loqui
verbum tuum in eo quod manum tuam extende
ris ad sanitates et prodigia et signa
fieri per nomen sancti filii tui ihesu. Et cum
orassent motus est locus in quo erant
congregati et repleti sunt omnes spiritu sancto
et loquebantur verbum dei cum fiducia. Mul
titudinis autem credentium erat cor
unum et anima una nec quisquam eorum que
possidebat aliquid suum esse dicebat
Sed erant illis omnia communia. Et virtute
magna reddebant apostoli testimonium
resurrectionis ihesu christi domini. Et gratia magna
erat in omnibus illis. Neque enim quisquam
erat egens inter illos. Quotquot enim
possessores agrorum aut domorum
erant vendentes afferebant pretia
eorum que vendebant et ponebant ante
pedes apostolorum. Dividebant autem
singulis prout cuique opus erat. Ioseph
autem qui cognominatus est barsabas
ab apostolis quod est interpretatum filius con
solationis levites cyprius genere
cum haberet agrum vendidit illud et attulit
pretium et posuit ante pedes apo
stolorum etc.

Capitulum quintum

Vir autem quidam nomine Ananias
cum zaphira vxore sua ven-
didit agrum et fraudauit de precio agri
conscia sua. Et afferens partem quedam
ad pedes apostolorum posuit. Dixit
autem petrus Anania cur temptauit
sathanas cor tuum mentiri te spiritui
sancto et fraudare te precio agri. Nonne
manens tibi manebat et venundatum
erat in tua potestate. Quare posuisti
in corde tuo hanc rem non es mentitus
hominibus sed deo. Audiens autem Ananias
hec verba cecidit et exspirauit. Et
factus est timor magnus in omnes qui
audierunt. Surgentes autem Iuuenes
amouerunt eum et efferentes sepelierunt.
Factum est autem quasi horarum trium spacium et
vxor eius nesciens quod factum fuerat
introiyt. Respondit autem ei petrus. Dic
mihi mulier si tanti agrum vendidistis.
At illa dixit. Etiam tanti. Petrus
autem ad eam. Quid vtique conuenit vobis
temptare spiritum domini. Ecce pedes eorum
qui sepelierunt virum tuum ad hostium et
efferent te. Confestim cecidit ante
pedes eius et exspirauit. Intran-
tes autem Iuuenes inuenerunt eam mor-
tuam et extulerunt et sepelierunt ad virum
suum. Et factus est timor magnus in
vniuersa ecclesia et in omnes qui audierunt
hec. Per manus autem apostolorum fiebat signa
et prodigia multa in plebe. Et erant
vnanimiter omnes in porticu Salomonis.
Ceterorum autem nemo audebat se iungere
se illis. Sed magnificabat eos plebs.
Magis autem augebatur credentium in domino
multitudo virorum ac mulierum. Ita ut in
plateis eicerunt infirmos et posu-
erunt in lectulis et grabatis ut venien-
te petro saltem vmbra illius ob-
vmbraret quemquam eorum et liberarentur ab
infirmitate. Concurrebat autem multitudo
vicinarum ciuitatum Iherusalem afferentes
egros et vexatos a spiritibus immundis
qui curabantur omnes. Exurgens autem
princeps sacerdotum et omnes qui cum
illo erant que est heresis saduceorum
repleti sunt zelo et iniecerunt manus
in apostolos et posuerunt illos in custodia
publica. Angelus autem domini per noc-
tem aperiens ianuas carceris
et educens eos dixit. Ite et stantes
loquimini in templo plebi omnia verba
huius vite. Qui cum audissent intra-
uerunt diluculo in templum et docebant.
Adueniens autem princeps sacerdotum et qui
cum eo erant conuocauerunt concilium et omnes
seniores filiorum Israel et miserunt
in carcerem ut educerentur. Cum venis-
sent autem ministri et aperto carcere non
inuenissent illos reuersi nunciaue-
runt dicentes. Carcerem quidem inue-
nimus clausum cum omni diligencia
et custodes stantes ante ianuas.
Aperientes autem neminem intus in-
uenimus. Vt autem audierunt hos
sermones magistratus templi et principes
ambigebant de illis quid iam fieret.
Adueniens autem quidam nunciauit
eis quia ecce viri quos posuistis
in carcerem sunt in templo stantes
et docentes plebem. Tunc abiit ma-
gistratus et adduxit illos sine vi.
Timebant enim plebem ne lapidarentur.
Et cum adduxissent illos statuerunt
in concilio et interrogauit eos prin-
ceps sacerdotum dicens. Precipiendo pre-
cepimus vobis ne doceretis in nomine
isto. Et ecce repletis Iherusalem doctrina
vestra et vultis inducere super nos sanguinem
hominis istius. Respondens autem
petrus et apostoli dixerunt. Obedire
oportet deo magis quam hominibus. Deus patrum
nostrorum suscitauit Ihesum quem vos in-
teremistis suspendentes in ligno. Hunc
deus principem et saluatorem

exaltauit dextera sua ad dandam
penitentiam israel et remissionem peccatorum. Et
nos sumus testes horum verborum et spiritus
sanctus quem deus omnibus obedientibus si
bi. Hec cum audissent dissecabantur et co
gitabant interficere illos. Surgens
autem quidam in concilio phariseus nomine
Gamaliel legis doctor honorabilis
uniuerse plebi iussit foras ad breue
homines fieri dixitque ad illos viri i
srahelite attendite vobis super
hominibus istis quid acturi sitis. Ante
hos enim dies extitit theodas dicens
se esse aliquem cui consensit numerus virorum
circiter quadringentorum qui occisus est
et omnes quicumque credebant in eum
dissipati sunt et redacti sunt ad nichilum.
Post hunc extitit iudas galileus
in diebus professionis et auertit populum
post se et ipse periit et omnes quotquot
consenserunt ei dispersi sunt. Et nunc itaque
dico vobis discedite ab hominibus
istis et sinite illos. Quoniam si est ex
hominibus consilium hoc aut opus dissol
uetur. Si vero ex deo est non poteritis
dissoluere. Sin vero ex deo est eos ne
forte et deo repugnare inueniamini.
Consenserunt autem illi et conuocantes
apostolos cesos denunciauerunt eis ne
amplius loquerentur in nomine ihesu
et dimiserunt eos. Et illi quidem ibant
gaudentes a conspectu concilii quoniam
digni sunt habiti pro nomine ihesu pati
contumeliam. Omni autem die non ces
sabant in templo et circa domos docen
tes et euangelizantes christum ihesum. vj
In diebus autem illis crescente numero
discipulorum factum est murmur grecorum ad
uersus hebreos eo quod despicerentur
in ministerio cotidiano vidue eorum.
Conuocantes autem xij multitudinem
discipulorum dixerunt Non est equum
nos derelinquere verbum dei et ministrare mensis.
Considerate ergo fratres viros ex vobis
boni testimonii septem plenos spiritu sancto
et sapientia quos constituamus super hoc opus.
nos vero orationi et ministerio verbi instantes
erimus. Et placuit sermo coram omni
multitudine. Et elegerunt stephanum plenum
fide et spiritu sancto et philippum et prochorum
et parmenam et nicolaum aduenam an
thiochenum. Hos statuerunt in conspec
tu apostolorum et orantes inposuerunt eis
manus. Et verbum domini crescebat et multi
plicabatur numerus discipulorum in iherusalem
valde. Multa etiam turba sacerdotum obedi
ebat fidei. Stephanus autem plenus gratia
et fortitudine faciebat signa et prodigia magna
in populo. Surrexerunt autem quidam
de synagoga que appellabatur libertinorum
et cyrenensium et alexandrinorum et eorum
qui erant a cilicia et asya dispu
tantes cum stephano. Et non pote
rant resistere sapientie et spiritui qui lo
quebatur. Tunc submiserunt viros qui
dicerent se audisse eum dicentem verba
blasphemie in moysen et deum. Com
mouerunt itaque plebem et seniores
et scribas et concurrentes rapuerunt eum
et adduxerunt in concilium et statuerunt
testes falsos dicentes. Homo iste
non cessat loqui verba blasphemie
aduersus locum sanctum et legem. Audi
uimus enim eum dicentem quoniam Naza
renus hic destruet locum istum et
mutabit tradiciones que tradidit
nobis moyses. Et intuentes eum
omnes qui sedebant in concilio vide
runt faciem eius tamquam faciem angeli.
Dixit autem princeps sacerdotum vij
Si hec ita se habent. Qui ait Viri
fratres et patres audite. Deus glorie ap
paruit patri nostro abraham cum esset
in mesopotamia priusquam moraretur
in tharra et dixit ad illum Exi de terra

& de cognacione tua & veni in terram quam tibi
monstravero Tunc exiit de terra caldeorum
& habitavit in Charan Et inde postquam mor-
tuus est thare pater eius transtulit in
terram istam in qua nunc vos habitatis
& non dedit illi hereditatem in ea nec
passum pedis Sed repromisit illi dare
eam in possessionem & semini eius post ipsum
cum non haberet filium Locutus est autem ei
deus quod erit semen eius accola in terra
aliena & servituti eos subicient & ma-
le tractabunt eos annis quadringentis
Et gentem cui servierint iudicabo
ego dixit dominus Et post hec exibunt & de-
servient mihi in loco isto Et dedit illi
testamentum circumcisionis & sic genuit
ysaac & circumcidit eum die octavo Et
ysaac genuit Jacob & Jacob xij pa-
triarchas Et patriarche emulantes
Joseph vendiderunt in egiptum Et erat
deus cum eo & eripuit eum ex omnibus
tribulacionibus suis & dedit illi graciam
& sapienciam in conspectu pharaonis regis
egipti & constituit eum prepositum super
egiptum & super omnem domum suam
Venit autem fames in universam egip-
tum & chanaan & tribulacio magna
& non inveniebant cibos patres nostri Cum au-
disset autem Jacob esse frumentum in egipto
misit fratres nostros primum in egipto
misit patres nostros primum & in secundo cogni-
tus est Joseph a fratribus suis & mani-
festatum est pharaoni genus eius Mittens
autem Joseph accersivit Jacob patrem
suum & omnem cognacionem suam in animabus
septuaginta quinque & descendit Ja-
cob in egiptum & defunctus est ipse et
patres nostri & translati sunt in Sychem
& positi sunt in sepulchro quod emit A-
braham precio argenti a filiis Emor
filii Sychem Cum appropinquaret autem
tempus repromissionis quam confessus erat

deus Abrahe crevit plebs & multiplicata
est in egipto Quousque surrexit rex alius
in egipto qui non sciebat Joseph
Hic circumveniens genus nostrum afflixit
patres nostros ut exponerent infan-
tes suos ut non vivificarentur Eodem
tempore natus est moyses & fuit gratus
deo qui nutritus est tribus mensibus in
domo patris sui Exposito autem
illo sustulit eum filia pharaonis
& enutrivit eum sibi in filium & eru-
ditus est moyses omni sapiencia egip-
torum Et erat potens in verbis & in
operibus suis Cum autem impleretur ei
quadraginta annorum tempus ascendit
in cor eius ut visitaret fratres suos
filios israel Et cum vidisset quendam
iniuriam pacientem vindicavit illum
& fecit ulcionem ei qui iniuriam sustinebat
percusso egipto Existima-
bat autem intelligere fratres quoniam deus
per manum ipsius daret salutem illis
At illi non intellexerunt Sequenti
vero die apparuit illis litigantibus & re-
conciliavit eos dicens in pace Viri
fratres estis ut quid nocetis alterutrum
Qui autem faciebat iniuriam proximo
suo repulit eum dicens Quis te
constituit principem & iudicem super nos
Numquid interficere me tu vis quemadmodum
interfecisti heri egiptium Fugit
autem in verbo isto & factus est advena
in terra madian ubi generavit duos
filios & expletis annis xl apparuit
illi in deserto montis Syna angelus
in igne flamme rubi Moyses autem
videns admiratus est visum Et ac-
cedente illo ut consideraret facta
est vox ad eum domini dicens Ego sum
deus patrum vestrorum deus abraham
& deus ysaac & deus Jacob Tre-
mefactus moyses non audebat
considerare Dixit autem illi dominus

Solue calciamentu pedu tuoꝝ locus
eni i quo stas tra sca e. Videns vidi
afflictom ꝑpli mei qui e i egypto
z gemitu eoꝝ audiui z descendi li
berare eos Et nunc veni z mitta te
i egyptu Hunc moysen ꝙ negauerut
dicentes Quis te ↄstituit pncipe
z iudice sup nos hunc ds pncipem
z redemptorem misit cu manu angli
qui apparuit i rubo Hic eduxit eos
faciens pdigia z signa i tra egyp
ti z i mari rubro z i deserto annis
xl Hic e moyses qui dixit filiis
isrl ꝓphetam vobis suscitabit de
de fribꝫ vris tanq me ipm audie
tis Hic e qui fuit in ecclia i solitu
cu angelo qui loqbat ei i monte
Synai Et cu pribꝫ vris Qui acce
pit vba vite dare vobis cui no
luerut obedire pres vri sz repulerut
eum z auersi st cordibꝫ suis i egyp
tum dicentes aaron ffac nobis
deus qui nos pcedant Moysi n.
hunc qui eduxit nos de tra egyp
ti nescimꝰ quid fcm sit ei Et vi
tulu fecerut i illis dieb9 z optu
lerut hostia simulacro z letabant
i opibꝫ manuu suaꝝ Conuertit
aut ds z tradidit eos seruire
milicie celi sic scptm e i libro ꝓphe
taꝝ Nunq victimas aut holocau
sta obtulistis m annis xl domus
isrl Et suscepistis tabnaculu
moloch z sydus dei vri rephã fi
guras quas fecistis adorare eas
Et transferam vos i babilonem
Tabnaclm testioni fuit cu pri
bꝫ vris in deserto sicut disposuit
illis deus loques ad moysen vt
faceret id sc̃dm forma qua viderat Qd
z induxerut suscipientes pres vri
cu Ihu in possessione gentiu quas
expulit deus a facie prm vroꝝ
vsqꝫ in dieb9 dauid Qui iuenit gratia
am dm z peciit vt iueniret tabr
naclm deo iacob Salomo aut edifi
edificauit illi domu Sz no excelsꝰ
i manufctis habitat sic ꝓpheta dicit
Celu m sedes e tra aut scabellum
pedu meoꝝ Qua domu edificabitis
m dicit dns aut quis locus requi
ecionis mee Nonne manꝰ mea fecit
h omnia Dura ceruice z i circucisus
cordibꝫ z aurib9 Vos sp spui sco
restitistis sicut z pres vri z vos
Que ꝓphaꝝ no sunt psecuti pres
vri z occiderut eos qui prenuncia
bat de aduentu iusti cui9 vos nuc
proditores z homicide fuistis qui ac
cepistis lege i disposicõe angeloꝝ
z no custodistis Audientes aut
hec dissecabant cordibꝫ suis z stri
debat dentibꝫ in eu Cu aut eet
plenus spu sco intendens i celu
vidit glam dei z Ihm stante ad
dextris dei z ait Ecce video celos
aptos z filiu hois stante ad dex
tris vtutis dei Exclamates aut
voce magna cotinuerut aures su
as z impetu fecerut vnanimit in
eu Et eicientes eu extra ciuitate
lapidabat Et testes deposuerut
vestimenta sua secꝫ pedes adole
scentis qui vocabat Saulus z lapi
dabat stephm i vocante z dicete
Dne ihu suscipe spm meu Positis
aut genibꝫ clamabat voce magna
dicens Dne ne statuas illis ho
pctm qr nesciut qd faciut Et cu
hoc dixisset obdormiuit in dno
Saulus aut erat ↄsenciens
neci eius ffca e aut i illa die
psecucio magna in ecclia q erat io
solimis z omnes dispsi st p regiones
iudee z Samarie pt aplos Cu

rauit aut stephm viri timorati et
fecerunt planctu magnu sup eum
Paulus vo devastabat ecctiam
p domos intrans et trahens viros ac
mlieres tradebat in custodia Igit q
dispsi erant ptransibat evangelizantes
vbum dei Philippus aut descendens
i civitate Samarie pdicabat illis
xpm Intendebat aut turbe hijs que
a philippo dicebat unanimit audi
entes et videntes signa q fiebat
Multi em eorum qui habebant spus
i mundos clamantes voce magna exi
bat Multi aut paralitici et claudi cu
rati sunt Factum est g° magnu gaudiu
in illa civitate Vir aut quida noie
Symon qui an fuerat i civitate magus
seducens gente samarie dicens se
ee aliq magnum Cui auscultabant
oms a minimo usqz ad maiorem dicentes
Hic est virtus dei que vocatur magna
attendebat aut eu ppt q multo tpe
magicis suis dementasset eos Cum
no credidissent philippo evangelizanti
de regno dei i nomine Ihu xpi bap
tizabantur viri ac mlieres Tunc Symo
et ipe credidit et cu baptizatus eet
adherebat philippo Videns et signa
et virtutes maxias fieri stupens admirabatur
Cu aut audissent apli qui erant
Ihrlis q recepit samaria vbum
dei miserunt ad eos petru et iohem
Qui cu venissent oraverunt pro ipis
ut acciperent spm scm no du eni
i quemquam illorum venerat sz baptizati tm
erant i noie Ihu Tunc i ponebant manus
sup illos et accipiebant spm sanctu
Cum vidisset aut Symo q p impo
sitionem manuu aplorum daretur spus
obtulit illis pecuniam dicens Date
michi et hanc ptatem ut cui cumqz
i posuero manus accipiat spm
scm Petrus aut dixit ad eum
Pecunia tecu sit in pditionem
qm donu dei existimasti pecunia
possideri Non e tibi ps neqz sors
i sermone isto Cor em tuu no est
rectum cora deo Penitentiam itaqz age
ab hac nequitia tua et roga deu
si forte remittatur tibi h cogitacio cor
dis tui In felle em amaritudinis
et obligacione iniquitatis video te esse
Rndens Symon dixit Precamini
vos pro me ad dnm ut nichil veniat
sup me horum q dixistis At illi quidem
testificati et locuti vbu dni redibant
Ierosolimam et multis regionibus Sama
ritanorum evangelizabant Ange
lus aut dni locutus e ad phy
lippu dicens Surge et vade contra
meridianum ad viam q descendit
ab Ihrlm i gazam hec e deserta Et
surgens abiit Et ecce vir ethiops
eunuchus potens candacis regine
ethiopum qui erat sup omes gazas
eius venerat adorare i Ihrlm
et revertebatur sedens sup curru suu
legens q ppham ysaiam Dixit
aut spus philippo accede et ad
iunge te ad curru istu Accurrens aut
philippus audivit eu legente ysaiam
pphm et dix Putas ne i telligis
q legis et ait Et quo possu si
no aliquis ostendit mi Rogavitqz
philippu ut ascenderet et sederet
secu Locus aut scripture q lege
bat erat hic Tanqz ovis ad oc
cisionem ductus e et sic agnus cora
tondente se sine voce sic non
apruit os suu In humilitate iudiciu
eius sublatu e Generationem illius
quis enarrabit qm tolletur de terra
vita eius Rndens aut eunuchus
philippo dixit Obsecro te de
quo ppha dicit hoc de se an de

alio aliquo Aperiens autem philippus
os suum et incipiens a scriptura ista e-
vangelizavit illi ihesum Et dum irent per
viam venerunt ad quandam aquam et ait
Eunuchus ecce aqua quis prohibet
me baptizari Dixit autem philippus
Si credis ex toto corde licet et respondens ait
Credo dei filium esse ihesum christum Et ius-
sit stare currum Et descenderunt uterque
in aquam philippus et eunuchus et bap-
tizavit eum Cum autem ascendissent de aqua
spiritus domini rapuit philippum et am-
plius non vidit eum Eunuchus Ibat autem
per viam suam gaudens philippus autem
inventus est in azoto pertransiens
evangelizabat civitatibus cunctis
Saulus adhuc spirans minarum
et cedis in discipulos domini acces-
sit ad principem sacerdotum et petiit ab
eo epistolas in damascum ad synagogas
ut si quos invenisset huius vie
viros ac mulieres vinctos perduceret
iherusalem Et cum iter faceret contigit ut
appropinquaret damasco et subito circum-
fulsit eum lux de celo et cadens in terram
audivit vocem dicentem sibi Saule
saule quid me persequeris Qui dixit
Quis es domine Et ille Ego sum ihesus
quem tu persequeris Durum est tibi contra
stimulum calcitrare Et tremens ac
stupens dixit Domine quid me vis fa-
cere Et dominus ad eum Surge et ingre-
dere civitatem et dicetur tibi quid te oporteat
facere Viri autem illi qui comitabantur
cum eo stabant stupefacti audientes
quidem vocem neminem autem videntes
Surrexit autem saulus de terra apertis-
que oculis nichil videbat Ad manus
autem illum trahentes introduxerunt
damascum et erat tribus diebus
non videns et non manducavit neque
bibit Erat autem quidam discipulus
damasci nomine Ananias et dixit

ad illum in visu dominus Anania At
ille dixit Ecce ego domine Et dominus
ad illum Surgens vade in vicum qui
vocatur rectus et quere in domo saulum
nomine tharsensem ecce enim orat
Et vidit virum ananiam nomine introe-
untem et imponentem sibi manus ut visum
recipiat Respondit autem ananias domine
audivi a multis de viro hoc quanta ma-
la sanctis tuis fecerit in iherusalem Et hic
habet potestatem a principibus sacerdotum
alligandi omnes qui invocant nomen
tuum Dixit dominus ad eum Vade quoniam
vas electionis est michi iste ut portet
nomen meum coram gentibus et regibus
et filiis israel Ecce enim ostendam illi quan-
ta oporteat eum pati pro nomine meo
Et abiit ananias et introivit in
domum et imponens ei manus dixit
Saule frater dominus ihesus misit me qui
apparuit tibi in via qua veniebas
ut videas et implearis spiritu sancto Et
confestim ceciderunt ab oculis eius
tamquam squame et visum recepit
Et surgens baptizatus est Et cum
accepisset cibum confortatus est Fuit
autem cum discipulis qui erant damasci per
dies aliquot Et continuo ingressus
synagogam predicabat ihesum affir-
mans quoniam hic est filius dei Stupe-
bant autem omnes qui audiebant et
dicebant Nonne hic est qui expug-
nabat in iherusalem eos qui invocabant
nomen istud et huc ad hoc venit ut
vinctos illos duceret ad principes
sacerdotum Saulus autem multo magis inva-
lescebat et confundebat iudeos qui
habitabant damasci affirmans quoniam
hic est christus Cum implerentur autem
dies multi consilium fecerunt iudei
ut eum interficerent Note autem fa-
ctae sunt insidie eorum custodiebant autem
et portas die ac nocte ut eum inter-

fieret. Circuibant autem discipuli eius
nocte per murum dimiserunt eum sum
mittentes in sporta. Cum autem venisset
in ierusalem temptabat se iungere discipu
lis et omnes timebant eum non credentes quod
esset discipulus christi. Barnabas autem ap
prehensum illum duxit ad apostolos et nar
rauit illis quomodo in via vidisset dominum
et quia locutus est ei et quomodo in damasco
fiducialiter egit in nomine ihesu. Et erat
cum eis intrans et exiens in ierusalem et fiducialiter agens in
nomine domini loquebatur quoque gentibus et dis
putabat cum grecis. Illi autem querebant
occidere eum. Quod cum cognouissent fratres
deduxerunt eum cesaream et dimiserunt tharsum.
Ecclesia quidem per totam iudeam et
galileam et samariam habebat pacem
et edificabatur ambulans in timore domini
et consolatione sancti spiritus replebatur. Factum
est autem ut petrus dum transiret vniuersos
z deuenit ad sanctos qui habitabant lid
de. Inuenit autem ibi hominem quendam
nomine Eneam ab annis octo iacentem
in grabato qui erat paraliticus. Et ait
illi petrus. Enea sanat te dominus
ihesus christus. Surge et sterne tibi. Et continuo
surrexit. Et viderunt eum omnes qui ha
bitabant lidde et sarone qui conuersi
sunt ad dominum. In ioppe autem fuit quedam
discipula nomine Thabita que interpretata
dicitur dorcas. Hec erat plena bonis ope
ribus et elemosinis quas faciebat. Factum
est autem in diebus illis ut infirmata more
retur. Quam cum lauissent posuerunt eam in ce
naculo. Cum prope esset lidda ab ioppe di
scipuli audientes quia petrus esset in ea
duos discipulos miserunt ad eum rogan
tes ne pigriteris venire vsque ad nos.
Exurgens autem petrus venit cum illis
et cum aduenisset duxerunt illum in ce
naculum et circumsteterunt illum omnes vidue
flentes et ostendentes tunicas quas faciebat
illis dorcas. Eiectis autem omnibus
foras petrus ponens genua sua
orauit et conuersus ad corpus dixit. Tha
bita surge. At illa aperuit oculos
et viso petro resedit. Dans illi manum
erexit eam. Et cum vocasset sanctos et
viduas assignauit eam viuam. Notum
autem factum est per vniuersam ioppen et cre
diderunt multi in domino. Factum est autem vt
dies multos moraretur in ioppe apud
symonem coriarium quendam.

Vir autem quidam in cesarea nomine
Cornelius centurio cohortis
que dicitur ytalica religiosus et timens
deum cum omni familia sua faciens
elemosinas multas plebi et deprecans deum
semper vidit in visu manifeste quasi hora
nona diei angelum dei ad se introeun
tem et dicentem sibi. Corneli. At ille
intuens in eum timore correptus dixit.
Quis es domine. Dixit autem illi. Ora
tiones tue et elemosine tue ascenderunt in me
moriam in conspectu dei. Et nunc mitte
viros in ioppen et accersi Symonem
quendam qui cognominatur petrus.
Hic hospitatur apud symonem quendam
coriarium cuius est domus iuxta mare.
Hic dicet tibi quid te oporteat facere.
Et cum discessisset angelus qui loquebatur
illi vocauit duos domesticos et
militem metuentem dominum ex hiis qui
illi parebant. Quibus cum narrasset omnia
misit illos in ioppen. Postera autem
die illis facientibus iter et appropinquantibus
ciuitati ascendit petrus in superiora ut
oraret circa horam sextam. Et cum esuriret
voluit gustare. Parantibus autem
illis cecidit super eum mentis excessus
et vidit celum apertum et descen
dens vas quoddam velud linteum
magnum quatuor initiis submitti
de celo in terram in quo erant omnia qua

drupedia et serpentia terre et volatilia
celi et facta est vox ad eum Surge petre
occide et manduca Ait autem petrus
Absit domine quia numquam manducavi omne
commune et immundum Et vox secundo iterum ad
eum Que deus purificavit tu ne
commune dixeris Hoc autem factum est per ter et statim
receptum est vas in celum Et dum intra se
hesitaret petrus quidnam esset visio
quam vidisset Ecce viri qui missi erant
a cornelio inquirentes domum symonis
astiterunt ad ianuam Et cum vocassent
interrogabant si symon qui cognominatur
petrus illic haberet hospitium Petro
autem cogitante de visione dixit spiritus
ei Ecce viri tres querunt te Surge
itaque et vade cum eis nichil dubitans
quia ego misi illos Descendens autem petrus
ad viros dixit Ecce ego sum quem
queritis Que causa est propter quam venistis
Qui dixerunt Cornelius centurio
vir iustus et timens deum et testimonium
habens ab universa gente iudeorum responsum
accepit ab angelo sancto accersiri te
in domum suam et audire verba abs te
Introducens igitur eos recepit hospitio
Sequenti autem die introivit in cesaream
Cornelius vero expectabat illos con-
vocatis cognatis suis et necessariis amicis
Et factum est cum introisset petrus ob-
vius ei venit cornelius et procidens
ad pedes eius adoravit Cum petrus
vero levavit eum dicens Surge et
ego ipse homo sum Et loquens cum illo
intravit et invenit multos qui conve-
nerant dixitque ad illos Vos sci-
tis quomodo abhominatum sit viro
iudeo coniungi aut accedere ad alie-
nigenam Sed mihi ostendit deus neminem
communem aut immundum dicere hominem propter quod sine
dubitatione veni accersitus Interro-
go ergo quam ob causam accersistis me
Et cornelius ait A nudius quarta
die usque ad hanc horam orans
eram hora nona in domo mea

Et ecce vir stetit ante me in veste can-
dida et ait Corneli exaudita est oratio
tua et elemosine tue commemorate sunt in conspectu dei
Mitte ergo in ioppen et accersi Symonem
qui cognominatur petrus hic hospitatur
in domo symonis coriarii iuxta mare
Confestim igitur misi ad te et tu bene
fecisti veniendo Nunc ergo omnes nos
in conspectu tuo assumus audire omnia
quecumque tibi precepta sunt a domino Aperiens
autem petrus os suum dixit In veritate
comperi quia non est personarum accep-
tor deus sed in omni gente qui timet eum
et operatur iustitiam acceptus est illi Verbum
misit deus filiis israel annuntians pacem
per ihesum christum hic est omnium dominus Vos
scitis quod factum est per universam iudeam
verbum incipiens enim a galilea post
baptismum quod predicavit Iohannes Ihesum na-
zareth quomodo unxit eum deus spiritu sancto
et virtute qui pertransiit benefaciendo
et sanando omnes oppressos a diabolo
quoniam deus erat cum illo Et nos testes
omnium que fecit in iudeorum regione et
Ierusalem quem occiderunt suspendentes
in ligno Hunc deus suscitavit tertia die
et dedit eum manifestum fieri non omni populo sed
testibus preordinatis a deo nobis qui
manducavimus et bibimus cum illo postquam
resurrexit a mortuis Et precepit no-
bis predicare populo et testificari quia ipse
est qui constitutus est a deo iudex vivorum
et mortuorum Huic omnes prophete testimonium
perhibent remissionem peccatorum accipe-
re per nomen eius omnes qui credunt in eum Ad-
huc loquente petro verba hec cecidit
spiritus sanctus super omnes qui audiebant
verbum Et obstupuerunt ex circumcisione
fideles qui venerant cum petro quia et
in nationes gratia spiritus sancti effusa est
Audiebant enim illos loquentes linguis
et magnificantes deum Tunc respondit
petrus Numquid aquam quis prohibere potest
ut non baptizentur hii qui spiritum sanctum

accepit sicud et nos et iussit eos qui
in nomine ihesu christi baptisari Tunc ro
gaverunt eum ut maneret apud eos aliquot
Audierunt autem apostoli diebus
et fratres qui erant in iudea quoniam et gen
tes receperunt verbum dei Cum autem ascendisset
petrus iherosolimam disceptabant adver
sus illum qui erant ex circumcisione di
centes Quare introisti ad viros pre
putium habentes et manducasti cum illis
Incipiens autem petrus exponebat illis
ordinem dicens Ego eram in civitate ioppe
orans et vidi in excessu mentis visionem
descendens vas quoddam velut linteum
magnum quattuor initiis submitti de celo
et venit usque ad me In quod intuens conside
rabam et vidi quadrupedia terre et be
stias et reptilia et volatilia celi Au
divi autem et vocem dicentem michi Surge
petre occide et manduca Dixi autem
nequaquam domine quia commune aut inmundum
numquam introivit in os meum Respondit autem
vox secundo de celo Que deus mundavit tu
ne commune dixeris Hoc autem factum est per ter et
recepta sunt rursum omnia in celum Et
ecce confestim tres viri astiterunt
in domo in qua eram missi a cesarea
ad me Dixit autem spiritus michi ut irem cum
illis nichil hesitans Venerunt autem
mecum et sex fratres isti et ingressi sumus
in domum viri Narravit autem quomodo
vidisset angelum in domo sua stantem
et dicentem sibi Mitte in ioppen et accer
si Symonem qui cognominatur petrus
qui loquetur tibi verba in quibus salvus
eris tu et universa domus tua Cum autem
cepissem loqui cecidit spiritus sanctus super
eos sicut et in nos in initio Recordatus
sum autem verbi dei sicut dicebat Iohannes
quidem baptizavit aqua vos autem bap
tizabimini spiritu sancto Si ergo eandem gratiam
dedit illis deus sicut et nobis qui credimus
in dominum ihesum christum ego quis eram
qui possem prohibere deum His auditis
tacuerunt et glorificaverunt deum dicentes Ergo
et gentibus penitentiam deus ad vitam dedit
Et illi quidem qui dispersi fuerant a tri
bulatione que facta sub Stephano per am
bulaverunt usque ad phenicem et cyprum
et anthiochiam nemini loquentes verbum
nisi iudeis solis Erant autem ex eis ty
pri et cyrenei qui cum introissent in an
thiochiam loquebantur ad grecos an
nunciantes dominum ihesum et erat manus
domini cum illis Multus quoque numerus credencium
conversus est ad dominum Pervenit autem
sermo ad aures ecclesie que erat in ierusalem
super istis et miserunt Barnabam usque
ad anthiochiam Qui cum pervenisset et
vidisset gratiam dei gavisus est et horta
batur omnes in proposito cordis permanere in
domino quia erat vir bonus et plenus spiritu
sancto et fide et apposita est multa turba
domino Profectus est autem tharsum ut quereret
Saulum Quem cum invenisset perduxit
anthiochiam et annum totum conversati
sunt in ecclesia et docuerunt turbam multam
ut cognominarentur primum anthiochie
discipuli christiani In hiis autem diebus
supervenerunt ab ierosolimis prophete anthio
chiam et surgens unus ex eis nomine
agabus significabat per spiritum famem
magnam futuram in universo orbe
terrarum que facta est sub claudio Discipuli
autem prout quis habebat proposuerunt in
ministerium mittere habitantibus in iudea
fratribus quod et fecerunt mittentes ad seni
ores per manus barnabe et sauli xii
Eodem autem tempore misit herodes
agrippa rex manus ut affli
geret quosdam de ecclesia Occidit autem
Iacobum fratrem Iohannis gladio videns
autem quia placeret iudeis apposuit
ut apprehenderet petrum Erant autem di
es azimorum Quem cum apprehendisset
misit in carcerem tradens quatuor
quaternionibus militum custodiendum
volens post pascha producere eum populo

Et petrus quidem servabatur in carcere. Ora-
tio autem fiebat sine intermissione ab ecclesia ad deum
pro eo. Cum autem producturus eum esset herodes
in ipsa nocte erat petrus dormiens inter
duos milites vinctus catenis duabus
et custodes ante hostium custodiebant
carcerem. Et ecce angelus domini astitit et
lumen refulsit in habitaculo. percussoque la-
tere petri excitavit eum dicens. Surge
velociter. Et ceciderunt cathene de ma-
nibus eius. Dixit autem angelus ad eum.
Precingere et calcia te caligas tuas. Et
fecit sic. Et dixit illi. Circumda tibi
vestimentum tuum et sequere me. Et exiens
sequebatur eum et nesciebat quia verum est
quod per angelum fiebat. Existimabat autem
se visum videre. Transeuntes autem primam
et secundam custodiam venerunt ad portam
ferream que ducit ad civitatem que ultro aper-
ta est eis. Et exeuntes processerunt vicum
unum et continuo discessit angelus ab
eo. Et petrus ad se reversus dixit.
Nunc scio vere quia misit dominus angelum
suum et eripuit me de manu herodis
et de omni expectatione plebis iudeorum.
Consideransque venit ad domum ma-
rie matris iohannis qui cognominatur
marcus ubi erant multi congregati et
orantes. Pulsante autem eo hostium
ianue processit puella ad videndum
nomine rhode. Et ut cognovit vocem
petri pre gaudio non aperuit ianuam sed
intro currens nunciavit petrum stare ante
ianuam. At illi dixerunt ad eam. Insanis.
Illa autem affirmabat sic se habere. Illi
autem dicebant. Angelus eius est. Petrus
autem perseverabat pulsans. Cum autem
aperuissent viderunt eum et obstupue-
runt. Annuens autem eis manu ut ta-
cerent narravit quomodo dominus eduxit
eum de carcere. Dixitque. Nunciate ia-
cobo et fratribus hec. Et egressus abiit in
alium locum. Facta autem die erat non
parva turbatio inter milites quid-
nam factum esset de petro. Herodes autem
cum requisisset eum et non invenisset inqui-
sitione facta de custodibus iussit eos ad-
duci. Descendensque a iudea in cesarea
ibi commoratus est. Erat autem iratus
tyriis et sydoniis. At illi unanimiter
venerunt ad eum et persuaso blasto qui
erat super cubiculum regis postulabant
pacem eo quod alerentur regiones eorum ab
illo. Statuto autem die herodes ves-
titus veste regia sedit pro tribunali
et concionabatur ad eos. Plebs autem
clamabat dei voces et non hominis.
Confestim autem percussit eum angelus domini
eo quod non dedisset honorem deo et consump-
tus a vermibus expiravit. Verbum autem
domini crescebat et multiplicabatur. Bar-
nabas autem et saulus reversi sunt ab iero-
solimis expleto ministerio assumpto iohanne
qui cognominatur marcus. XIII

Erant autem in ecclesia que erat an-
thiochie prophete et doctores in quibus
barnabas et symeon qui vocabatur
niger et lucius cyrenensis et manaen
qui herodis tetrarche collactaneus
et saulus. Ministrantibus autem illis domino
et ieiunantibus dixit spiritus sanctus. Segre-
gate mihi barnabam et saulum in
opus quo assumpsi eos. Tunc ieiu-
nantes et orantes imponentesque eis
manus dimiserunt eos. Et ipsi quidem
missi a spiritu sancto abierunt seleuciam
et inde navigaverunt cyprum. Et cum venis-
sent salaminam predicabant verbum dei in
synagogis iudeorum. Habebant autem et
iohannem in ministerio. Et cum perambulassent
universam insulam usque paphum
invenerunt quendam virum magum pseu-
doprophetam iudeum cui nomen erat
bariesu qui erat cum proconsule sergio
paulo viro prudente. Hic accersitis
barnabam et paulo desiderabat au-
dire verbum dei. Resistebat autem
eis elymas magus sic enim interpretatur
nomen eius querens avertere proconsulem

a fide Saulus aut qui et paulus repletus
spiritu sancto intuens in eum dixit O plene
omni dolo et omni malitia fili diaboli
inimice omnis iusticie non desinis sub
uertere vias domini rectas et nunc ecce manus
domini super te et eris cecus non videns so
lem vsque ad tempus et confestim cecidit
in eum caligo et tenebre et circuiens querebat
qui ei manum daret Tunc proconsul
cum vidisset factum credidit admirans
super doctrina domini et cum a papho nauim
gassent paulus et qui cum eo erant ve
nerunt pergentes pamphilie Iohes
aut discedens ab eis reuersus est iero
solimam Illi vero pertranseuntes pergentes
venerunt anthiochiam psidie et ingressi
synagogam die sabbatorum sederunt
Post lectionem aut legis et prophetarum
miserunt principes synagoge ad eos
dicentes Viri fratres si quis est in vobis
sermo exhortationis ad plebem dicite
Surgens aut paulus et manu silentium
indicens ait Viri israelite et qui timetis
deum audite Deus plebis israel elegit
patres nostros et plebem exaltauit cum
essent incole in terra egypti et brachio
excelso eduxit eos ex ea et per xl
annorum tempus mores eorum sustinuit
in deserto et destruens gentes vij in terra
chanaan sorte distribuit eis terram eorum
quasi post quadringentos quinquaginta
annos et post hec dedit iudices vsque
ad samuel prophetam et exinde postula
uerunt Regem et dedit eis Saul fi
lium cys virum de tribu beniamin annis
xl et amoto illo suscitauit illis dauid
regem cui et testimonium perhibens dixit
Inueni dauid filium yesse virum secundum cor
meum qui faciet omnes voluntates
meas Huius deus ex semine secundum
eduxit promissionem israel saluatorem
Ihesum predicante Iohe ante faciem ad
uentus eius baptismum penitencie omni populo
israel Cum impleret cursum suum Iohes

dicebat Quem me arbitramini esse non sum
ego sed ecce venit post me cuius
non sum dignus calciamenta pedum sol
uere Viri fratres filij generis abraham
et qui in vobis timent deum vobis
verbum salutis huius missum est Qui enim
habitabant ierusalem et principes eius hunc
ignorantes et voces prophetarum que per
omne sabbatum leguntur iudicantes
impleuerunt et nullam causam mortis in
venientes in eo petierunt a pylato
ut interficerent eum Cumque consumma
sent omnia que de ipso scripta erant de
ponentes eum de ligno posuerunt in mo
numento Deus vero suscitauit eum
a mortuis tercia die Qui visus est
per dies multos hiis qui simul ascen
derant de galilea in ierusalem Qui
usque nunc sunt testes eius ad ple
bem et nos vobis annunciamus eam que
ad patres nostros repromissio facta est
quoniam hanc deus impleuit filiis nostris
resuscitans Ihesum Sicut et in psalmo se
cundo scriptum est filius meus es tu ego hodie
genui te Quod aut suscitauit eum
a mortuis amplius non reuersurus
in corrupcionem ita dixit Quoniam da
bo vobis sancta dauid fidelia Ideoque et alias
dicit Non dabis sanctum tuum uidere corruptionem
Dauid enim in sua generatione cum admini
strasset voluntati dei dormiuit et
appositus est ad patres suos et vidit
corruptionem Quem vero deus suscitauit
non vidit corruptionem Notum igitur
sit vobis viri fratres quia per hunc
vobis remissio peccatorum annunciatur
ab omnibus a quibus non potuistis
in lege moysi iustificari hic omnis
qui credit iustificatur Videte ergo
ne superueniat vobis quod dictum est in
prophetis Videte contemptores et admi
ramini et disperdimini quia opus opera
ego in diebus vestris opus quod non
credetis Si quis enarrauerit vobis

exeuntibus autem illis rogabant ut sequenti
sabbato loquerentur sibi verba hec. Cumque
dimissa esset synagoga secuti sunt multi
iudeorum et colentium advenarum pau-
lum et barnabam qui loquentes suade-
bant eis ut permanerent in gratia dei. Se-
quenti vero sabbato pene universa
civitas convenit audire verbum dei. Vi-
dentes autem turbas iudei repleti sunt
zelo et contradicebant hiis que a paulo
dicebantur blasphemantes. Tunc con-
stanter paulus et barnabas dixerunt
vobis oportebat primum loqui verbum dei
sed quoniam repulistis illud et indignos vos
iudicastis eterne vite ecce convertimur
ad gentes. Sic enim precepit nobis
dominus. Posui te in lumen gentibus ut
sis in salutem usque ad extremum terre.
Audientes autem gentes gavise sunt
et glorificabant verbum domini et crediderunt
quotquot erant preordinati ad vitam
eternam. Disseminabatur autem verbum domini
per universam regionem. Iudei autem
concitaverunt religiosas mulieres et
honestas et primos civitatis et excita-
verunt persecutionem in paulum et barna-
bam et eiecerunt eos de finibus suis.
At illi excusso pedum pulvere in
eos venerunt iconium. Discipuli
quoque replebantur gaudio et spiritu
Factum est in iconio simul xiiii sancto
introiret synagogam iudeorum
et loquerentur ita ut crederet iudeorum
et grecorum copiosa multitudo. Qui vero in-
creduli fuerunt iudei suscitaverunt et
ad iracundiam provocaverunt animas gen-
tium adversus fratres. Multo igitur tempore
demorati sunt fiducialiter agentes
in domino testimonium perhibente verbo gratie
sue dante signa et prodigia fieri per
manus eorum. Divisa est autem mul-
titudo civitatis et quidam quidem erant
cum iudeis quidam vero cum apostolis. Cum

autem factus esset impetus gentilium et iu-
deorum cum principibus suis ut contumeliis
afficerent et lapidarent eos intelligentes
confugerunt ad civitates licaonie listram
et derben et universam circa regionem et ibi
evangelizantes erant. Et quidam vir listris
infirmus pedibus sedebat claudus ex
utero matris sue qui numquam ambulaverat.
Hic audivit paulum loquentem. Qui intuitus
eum et videns quia haberet fidem ut salvus fieret
dixit magna voce. Surge super
pedes tuos rectus et exilivit et ambulabat.
Turbe autem cum vidissent quod fecerat
paulus levaverunt vocem suam licaonice
dicentes. Dii similes facti hominibus descen-
derunt ad nos et vocabant barnabam
iovem paulum vero mercurium quoniam ipse
erat dux verbi. Sacerdos vero iovis qui
erat ante civitatem tauros et coronas an-
te ianuas afferens cum populis volebat
sacrificare. Quod ut audierunt apostoli
barnabas et paulus conscissis tunicis
suis exilierunt in turbas clamantes
et dicentes. Viri quid hec facitis et nos
mortales sumus similes vobis homines annun-
ciantes vobis ab hiis vanis converti
ad deum vivum qui fecit celum et terram
mare et omnia que in eis sunt qui in preteritis
generationibus dimisit omnes gentes
ingredi in vias suas. Et quidem non sine
testimonio semetipsum reliquit bene-
faciens de celo dans pluvias et tempora
fructifera implens cibo et leticia
corda vestra. Et hec dicentes vix se-
daverunt turbas ne sibi immolarent.
Supervenerunt autem quidam ab antiochia
et iconio iudei et persuasis turbis
lapidantesque paulum traxerunt extra
civitatem estimantes eum mortuum esse.
Circumdantibus autem eum discipulis surgens
intravit civitatem et postera die profectus
est cum barnaba in derben. Cumque evan-
gelizassent civitati illi et docuissent

mltos reuſi ſt liſtra ⁊ ycomā ⁊ an
thiochiam ꝯfirmātes aīas diſciploꝝ
exhortātes ut pmanerēt i fide Et
qm p multas tribulacōes oꝫ nos i
trare i regnū celoꝝ Et cū ꝯſtitu
iſſꝫ illis p ſinglas eccīas pſbros
⁊ oraſſent cū ieiunacōibꝫ ꝯmēdauīt
eos dno in quē crediderūt Traſeū
tes pſidia venit i pamphiliam
⁊ loquentes v̄bū dni i pergen deſce
derūt i ytalia ⁊ īn nauigauīt
anthiochia vn erat traditi grē
dei i opus qđ cōpleuerūt Cū aūt
veniſſet ⁊ cōgregaſſet eccīam re
tulerūt quāta feciſſet deus cū illis
qꝛ aperuiſſꝫ gentibꝫ hoſtiū fidei mo
rati ſūt aūt tpe nō modicū cū diſci

Et quidā deſcendētes xv puli
de iudea docebāt fres qꝛ niſi
circūcidamī ſm morē moyſi nō ptis
ſalui fi Facta gº ſedicōe nō minima
paulo ⁊ barnabe adūſu illos ſta
tuerūt ut aſcenderēt paulꝰ ⁊ bar
nabas ⁊ quidā alii ex aliis ad
aplos ⁊ pſbros ſup hac qſtione
Illi gº deducti ab eccīa ptraſibāt
phenicē ⁊ ſamariā narrātes con
uerſacōem gentiū ⁊ faciebāt gau
diū magnū omībꝫ fribꝫ Cum aūt
veniſſent ihrlm ſuſcepti ſūt ab
eccīa ⁊ ab aplis ⁊ ſenioribꝫ annūci
antes quāta deꝰ feciſſꝫ cū eis Sur
rexerūt aūt quidā de hereſi phiſeoꝝ
qui crediderūt dicentes qꝛ oꝫ circūcī
di eos p̄cipere qꝫ ſuare legem
moyſi Conuenerūt qꝫ apli ⁊ ſenio
res uidere de vbo hoc Cū aūt magna
cōquiſicō fieret ſurgēs petrꝰ dixit
ad eos Viri fres vos ſcitis qꝛ ab
antiquis diebꝰ in nobis elegit deꝰ
p os meū audire gentes v̄bum
ewāgelii ⁊ credere ⁊ qui nouit corda
deus teſtimoniū phibuit dās illis

ſpm ſcm ſicut ⁊ nobis ⁊ nichil diſcreuit
int nos ⁊ illos fide purificās coꝛ
da eoꝝ Nūc gº quid temptatis deū i
ponē iugū ſup ceruice diſcipuloꝝ
qđ neqꝫ pres nri neqꝫ nos portare
potuimꝰ Sꝫ p grāciā dni nri ihu xp̄i
credimꝰ ſaluari quēadmodū ⁊ illi
Tacuit aūt omīs multitudo ⁊ audie
bāt barnabā ⁊ paulū narrātes
quāta deus feciſſꝫ ſigna ⁊ pdigia i
gentibꝫ p eos ⁊ poſtq̄ꝫ tacuerūt
rndit Jacobꝰ dicens Viri fres au
dite me Symon narrauit quē
admodū pmū deus viſitauit ſumē
ex gentibꝰ ppłm nomini ſuo ⁊ huic
ꝯcordāt v̄ba pphaꝝ ſicut ſcptum
eſt Poſt hec reuertar ⁊ edificabo tha
bernaclm dauid qđ decidit ⁊ diruta
eius ⁊ edificabo ⁊ erigā illud ut
requirāt ceteri hoīm dnm ⁊ omēs
gētes ſup quas inuocatū ē nomē
meū dicit dns faciens hec Notum
a ſclo ē dno opus ſuū ppt qđ ego
iudico nō inquietari eos qui ex
gentibꝰ ꝯuertūt ad deū ſꝫ ſcribere ad
eos ut abſtineāt ſe a cōtamina
cōibꝰ ~~ydoloꝝ~~ ſimulachroꝝ ⁊ for
nicacōe ⁊ ſuffocato ⁊ ſanguine
Moyſes enim a tpibꝰ antiquis hꝫ
i ſingulas ciuitatibꝰ qui eū pdi
cent i ſynagogis ubi p omē ſab
batū legitur Tunc placuit aplis
⁊ ſenioribꝰ cū omī eccīa eligē
viros ex eis ⁊ mittē Anthiochiā
cū paulo ⁊ barnaba Judam qui
cognominabatur barſabas ⁊ ſylā
primos i fribꝰ ſcribentes p manꝰ
eoꝝ Apli ⁊ fres hijs qui ſūt an
thiochie ⁊ Syrie ⁊ Cilicie fribꝰ
ex gentibꝰ ſalutē Quoniā audiuimꝰ
quidam ex nobis exeuntes turba
uit vos v̄bis euertentes aīas ve
ſtras quibꝰ nō mādauimꝰ placuit

nobis collectis in unum eligere viros
et mittere ad vos cum karissimo paulo et
Barnaba hominibus qui tradiderunt ani
mas suas pro nomine dni ihesu xpi. Misi
mus ergo iudam et sylam qui et ipsi nob
bis referent eadem. Visum est enim spiri
tui sancto et nobis nichil imponere vobis
oneris quam hec necessario ut abstineatis
vos ab ymolatis symulacrorum et
sanguine suffocato et fornicacione
a quibus abstinentes bene agetis. Va
lete. Illi igitur dimissi descenderunt
Antiochiam et congregata multitudine
tradiderunt epistolam. Quam cum legis
sent gavisi sunt super consolacione.
Judas autem et sylas et ipsi cum essent
prophete verbo plurimo consolati sunt
fratres et confirmaverunt. Facto autem tempore
dimissi sunt cum pace ad eos qui
miserant illos. Visum est autem sile
ibi remanere. Judas autem solus abiit.
Paulus autem et barnabas demora
bantur antiochie docentes et evan
gelizantes cum aliis pluribus verbum
dni. Post aliquot autem dies dixit ad
Barnabam paulus. Revertentes visi
temus fratres per universas civitates
in quibus predicavimus verbum dni quo
modo se habeant. Volebat secum assumere et
Johannem qui cognominabatur marcus. Pau
lus vero rogabat eum ut qui disces
sisset ab eis de pamphilia et non ve
nisset cum eis in opus non debere reci
pi. Facta est autem dissensio ut ita
discederent ab invicem et barnaba
quidem assumpto marco navigaret
cyprum. Paulus vero electo syla profectus
est traditus gratie dei a fratribus. Peram
bulabat autem syriam et ciliciam con
firmans ecclesias precipiens custodire
precepta apostolorum et seniorum.

Dum circuisset has naciones per
venit autem in derben et listra.
Et ecce discipulus quidam
erat ibi nomine thymotheus filius
mulieris vidue fidelis patre gentili. Hu
ic testimonium bonum reddebat qui in
listris erant et yconie fratres. Hunc voluit
paulus secum proficisci et assumens
circumcidit eum propter iudeos qui erant
in illis locis. Sciebant enim omnes quod
pater eius gentilis esset. Cum autem pertran
sibat civitates tradebat eis custodire
dogmata que erant decreta ab apostolis
in senioribus qui erant iherusalem. Et
ecclesie quidem confirmabantur fide et ha
bundabant numero cottidie. Transeun
tes autem frigiam et galacie regionem
vetati sunt a spiritu sancto loqui verbum in
asya. Cum venissent autem in misia
temptabant ire in bythinia et non per
misit eos spiritus ihesu. Cum autem per
transissent misia descenderunt troade
et visio per noctem paulo ostensa est.
Vir macedo quidem erat stans et de
precans eum et dicens. Transiens in mace
doniam adiuva nos. Ut autem visum
vidit statim quesivimus proficisci in
macedoniam certi facti quod vocasset nos
deus evangelizare eis. Navigantes autem a tro
ade recto cursu venimus samotrachiam
et sequenti die neapolim et inde philippis
que est prima partis macedonie civitas
colonia. Eramus autem in hac urbe
diebus aliquot conferentes. Die autem sab
batorum egressi sumus foras iuxta
portam iuxta flumen ubi videbatur
oracio esse et sedentes loquebamur muli
eribus que convenerant. Et quedam
mulier nomine purpuraria civitatis tya
tyrenorum colens deum audivit. Cuius
dns aperuit cor intendere hiis que
dicebantur a paulo. Cum autem baptizata
esset et domus eius deprecata est dicens
Si iudicastis me fidelem dno esse introi
te domum meam et manete. Et factum est
autem euntibus nobis ad oracionem puel
lam quandam habentem spiritum phyto-

tone obuiare nob que qstu mag'm
pstabat dnis suis diuinado hec
subsecuta paulu 7 nos clamabat
dicens Isti homines srui excelsi st
qui annuntiat nob via salutis hoc
aut faciebat multis dieb9 Dolens
aut paulus 7 conuisus dixit spui p
tipio t' i nomine ihu xpi exire ab ea
7 exijt eadem ho Videntes at dni
eius qz exiuit spes qstus eoz ap
phendentes paulu 7 syla pduxerut
ad foz ad pncipes 7 offeres eos ma
gistratib9 dixerunt Hij homines co
turbat ciui(tatem) nram cu sint iudei 7
annuntiat more quo no licz nobis
suscipe neqz face cu sim9 Romani
Et cucurrit plebs adusus eos 7 ma
gistrat9 scissis tunic eoz iusserut
eos v'gis cedi Et cu multas plagas
eis in posuissent miserut eos in
carcem pcipientes custodi ut di
ligent' custodiret eos Qi cu tale p
cepta accepit misit eos i interiore
carcem 7 pedes eoz strinxit ligo.
Media aut nocte paulus 7 sylas
adorantes laudabat deu qui i cus
todia erat Subito no tre motus
fctus e magn9 ita ut moueret' fu
damenta carceris euaginato gladio
volebat se intfice estimas fugisse
vinctos Clamauit aut paulus voce
mag' dices Nichil feceris t' mali q
uniuersi hic sim9 Petito qz lume
ingressus e 7 tremefctus pcidit
paulo 7 syle ad pedes 7 pducens
eos foras ait Dne quid me oz facere
ut saluus fiam At illi dixerunt Crede
i dnm ihm 7 saluus eris tu 7 dom9
tua 7 locuti st ei vbu dni cu oib9
qui erat i domo ei9 7 tollens eos
illa ho noctis lauit plagas eoz
7 baptisat9 est ipe 7 omis dom9
ei9 qtinuo Cumqz pduxissz eos
in domu sua apposuit eis mesa

7 letat9 e cu omi domo sua credes deo
Et cu dies fctus essz miserut magrat9
littores dicentes Dimitte hoies
illos Nuntiat' aut custos carceris
vba h paulo qz miserut magratos
ut dimittam Nuc igi' exeuntes ite
i pace Paulus aut dixit eis Cesos
nos publice i dempnatos homines
Romanos miserunt i carcem 7 nunc
occulte nos eiciunt Non ita sed ve
niat 7 ipi nos eiciat Nuntiauerut
aut magratib9 littores vba hec
Timuerut audito qz Romani eent 7
venientes deprecati sunt eos 7 edu
centes rogabat ut egrederent de
vrbe Exeuntes aut de carcere in
trauerut ad lyddia 7 visis fribus
consolati

Cum aut pam
bulassent amphipolim eos
7 psta sut 7 appoloniam venerunt
thessalonica vbi erat synagoga
iudeoz Scdm qsuetudine aut
Paulus introiuit ad eos 7 p sab
bata tria dissebat eis de scripturis
ad apiens 7 i sinuans xpm oportuit
pati 7 resurge amortuis Et qz
hic e ihus xpus que e'o annuntio
vobis Et quida ex eis crediderut
7 adiuncti sut paulo 7 syle 7 de co
lentib9 gentilib9 qz multi'do mag'
7 mulieres nobiles no pauce Zelantes
aut iudei assumentesqz de vulgo
viros quosda malos 7 turba fca
cotiirbauerut ciui(tatem) Et assistentes
domui iasonis qrebat eos p
duce i ppim Et cu no i venisset
eos trahebat iasone 7 quosdam
fres ad pncipes ciuitat' clamantes
qm hij qui orbem qcitat 7 huc
venerut quos suscepit iason Et
hij omis qtra decreta cesaris fa'ut
regem aliu dicentes ee ihm Co
citauerut aut plebe 7 pncipes
ciuitatis audientes hec 7 accepta

satisfactione ab Jasone et ceteris dimi
serunt eos. Fratres vero confestim per noc
tem dimiserunt Paulum et Sylam in
Beroeam. Qui cum venissent in sy
nagogam iudeorum introierunt. Hij
autem erant nobiliores eorum qui sunt
thesalonice qui susceperunt verbum cum
omni auiditate cottidie scrutantes
scripturas si hec ita se haberent. Et multi
quidem crediderunt ex eis et gentilium
mulierum honestarum et viri non pauci.
Cum autem cognouissent in thessa
lonica iudei quia et Beroe predicatum
est a paulo verbum dei venerunt et illuc
commouentes et turbantes multitudinem.
Statimque paulum tunc dimiserunt ut
iret vsque ad mare. Sylas autem et thy
motheus remanserunt ibi. Qui autem
ducebant paulum perduxerunt eum vsque
ad athenas et accepto mandato ab
eo ad Sylam et thymotheum ut quam
celerius venirent ad illum profecti sunt. Pau
lus autem cum athenis eos expectaret
incitabatur spiritus eius in ipso videns
ydolatrie deditam ciuitatem. Disputa
bat igitur in synagoga cum iudeis et col
lentibus et in foro per omnes ad eos
qui audierant. Quidam autem Epycurei
et stoyci philosophi disserebant cum eo. Qui
dam dicebant quid vult hic semina
tor verborum hic dicere. Alij vero no
uorum demoniorum videtur annunciator
esse quia Jhesum et resurrectionem annunciabat eis
et apprehensum eum ad ariopagum dux
erunt dicentes possumus scire que hec
noua que a te dicitur doctrina. Noua quedam
infers auribus nostris volumus igitur scire
quidnam velint hec esse. Athenienses
autem omnes et aduene ad nichil aliud
vacabant nisi aut dicere aut audire
aliquid noui. Stans autem paulus in medio
ariopagi ait. Viri athenienses per
omnia quasi superstitiosos vos video.
Preteriens enim et videns simulacra
vestra inveni et aram in qua scriptum erat
Ignoto deo. Quod ergo ignorantes co
litis hoc ego annuncio vobis. Deus qui
fecit mundum et omnia que in eo sunt hic
celi et terre cum sit dominus non in manufactis
templis habitat nec manibus humanis colli
tur indigens aliquo cum ipse det vitam
et inspirationem et omnia. Fecitque ex vno
omne genus hominum inhabitare super vniuer
sam faciem terre diffiniens tempora statuta
et terminos habitationis eorum querere deum
si forte attractent eum aut inveniant
quamuis non longe sit ab vno quoque nostrum.
In ipso enim viuimus et mouemur et sumus
sicud et quidam vestrum poetarum dixerunt
Ipsius enim et genus sumus. Genus ergo cum si
mus dei non debemus estimare auro
vel argento vel lapidi sculpture ar
tis et cogitacionis hominum diuinum esse
simile. Et tempora quidem huius ignorancie
despiciens deus hunc annunciat hominibus
ut omnes vbique penitentiam agant eo quod statuit
diem in quo iudicaturus est orbem
in equitate in viro in quo statuit fidem
prebens omnibus suscitans eum a mortuis.
Cum audissent autem resurrectionem mortuorum
quidam quidem irridebant quidam vero
dixerunt audiemus te de hoc iterum.
Sic paulus exiuit de medio eorum.
Quidam vero viri adherentes ei credi
derunt in quibus et dyonisius ariopa
gita et mulier nomine damaris et alij cum
eis.

Post hec egressus
ab athenis venit corinthum
et inveniens quendam iudeum nomine
aquilam ponticum genere qui nuper
venerat ab ytalia et priscillam vxorem
eius eo quod precepisset claudius di
scedere omnes iudeos a roma accessit
ad eos. Et quia eiusdem erat artis ma
nebat apud eos et operabatur. Erant
autem scenofactorie artis. Cum ve
nissent autem de macedonia Sylas
et thymotheus instabat verbo paulus

testificans iudeis ee ihm xpm Contra
dicentibus aut eis et blasphemantibus
excuciens vestimenta dixit ad eos
Sanguis vester sup caput vestrum mundus ego
ex hoc ad gentes vadam Et migrans in
trauit in domum cuiusdam nomine tyci
iusti colentis deum cuius domus erat co
iuncta synagoge Crispus aut archi
synagogus credidit dno cum omni
domo sua et multi corinthiorum audi
entes credebant et baptizabantur Dixit
dns nocte p visionem paulo Noli ti
mere sz loquere et ne taceas ppter quod ego
tecum sum et nemo apponetur ut no
ceat te quoniam ppls est mihi multus in hac ci
uitate Sedit aut annum et sex me
ses docens apud eos vbum dei Ga
lieno aut pconsule achaie insurre
xerunt vno animo iudei in paulum
et adduxerunt eum ad tribunal dicentes
Quia contra legem hic psuadet ho
minibus colere deum Incipiente autem
paulo aperire os dixit gallio ad iudeos
Siquidem esset iniquum aliquid aut facinus pes
simum o viri iudei recte vos sustinerem
Si vero questiones sunt de vbo et nominibus
legis vestre vos ipsi videritis iudex ego
horum esse nolo Et minauit eos a tribunali
Apphendentes aut omnes Sostenem
principem synagoge percuciebant eum
ante tribunal et nichil horum gallioni cure
erat Paulus vero cum adhuc sustinuisset
dies multos fratribus valefaciens
nauigauit Syriam et cum eo priscilla
et aquila qui sibi totonderat in cench
reis caput habebat enim votum Deuenit
quoque Ephesum et illos ibi reliquit Ipse
vero ingressus synagogam disputa
bat cum iudeis Rogantibus aut eis ut
ampliori tempore maneret non consensit
sz valefaciens et dicens Iterum reuertar
ad vos deo volente pfectus est ab
Epheso et descendens cesarea ascen
dit et salutauit ecclesiam et descendit
Anthiochiam Et facto illo aliquanto

tempore pfectus est pambulans ex ordine
Galatica regionem et frigiam confirmans
omnes discipulos Iudeus aut quidam
Appollo nomine allexandrinus genere
vir eloquens deuenit ephesum po
tens in scripturis hic erat edoctus viam
dni et feruens spu loquebatur et docebat
ea que sunt ihu sciens tm baptisma iohis
hic g(ergo) cepit fiducialiter agere in synago
ga Quem cum audissent priscilla et aquila as
sumpserunt eum et diligencia exposuerunt
ei viam dni Cum aut vellet ire achaj
am exhortati fratres scripserunt dis
cipulis ut susciperent eum Qui cum
venisset contulit multum his qui
crediderunt/ Vehementer enim iudeos
reuincebat publice ostendens p scrip
turas ee xpm ihm

Factum est aut cum appollo esset
Corinthi et paulus pagratis
superioribus ptibus veniret ephesum
et inueniret quosdam de discipulis
dixitque ad eos Si spm scm acce
pistis credentes At illi dixerunt
ad eum Sz neque si spus scus est au
diuimus Ille vero ait In quo g(ergo) baptiza
ti estis Qui dixerunt In iohis baptismate
Dixit aut paulus Iohes baptizauit
baptismo penitencie ppl'm in eum dicens
qui venturus est post ipm ut crederent
hoc est in ihm Hiis auditis baptisati
sunt in nomine dni ihu Et cum inpo
suisset illis manus paulus venit
spus scus sup eos et loquebantur lin
guis et pphetabant Erant aut omnes
viri fere xij Introgressus aut sy
nagogam cum fiducia loquebatur p tres
menses disputans et suadens de regno
dei Cum aut quidam indurarentur et
non crederent maledicentes viam dni
coram multitudine discedens ab eis segre
gauit discipulos cottidie in scola ty
ranni cuiusdam Hoc aut factum est p bien
nium ita ut omnes qui habitarent in
Azia audirent vbum dei atque gentiles.

virtutesque quaslibet faciebat deus per manus
pauli ita ut etiam super languidos de
ferrentur a corpore eius sudaria vel semi
cinctia & recedebant ab eis langores
et spiritus nequam egrediebantur. Temptave
runt autem quidam et de circumeuntibus iu
deis exorcistis invocare super eos
qui habebant spiritus malos nomen domini
ihesu dicentes Adiuro vos per ihesum quem
paulus predicat. Erant autem quidam
sceve iudei principis sacerdotum septem
filii qui hoc faciebant. Respondens autem spiritus
nequam dixit. Ihesum novi et paulum
scio Vos autem qui estis et insiliens
in eos homo in quo erat demonium pes
simum et dominatus amborum invaluit contra
eos ita ut nudi et vulnerati effugerent
de domo illa. Hoc autem notum factum est
omnibus iudeis atque gentibus qui habitabant
Ephesi & cecidit timor super omnes
illos et magnificabatur nomen domini ihesu
multique credentium veniebant confi
tentes et annunciantes actus suos
Multi autem ex eis qui erant curiosa
secta contulerunt libros et combusse
runt coram omnibus & conputatis preciis
illorum invenerunt pecuniam denariorum
quinquaginta milium. Ita fortiter verbum
dei crescebat et confirmabatur. His autem
expletis proposuit paulus in spiritu tran
sita macedonia et achaia ire ie
solimam dicens Quoniam postquam fuero ibi
oportet me et romam videre. Mittens autem
duos ex ministrantibus sibi thimotheum
& erastum ipse remansit ad tempus in
asya. Facta autem illo tempore turbatio non
minima de via domini. Demetrius enim
quidam nomine argentarius faciens edes
argenteas dyane prestabat arti
ficibus non modicum questum. Quos
convocans et eos qui huiusmodi opifices
dixit Viri scitis quia de hoc artificio
acquisitio est nobis et videtis et au
ditis quia non solum ephesi sed pene
totius asye paulus hic suadens avertit multam
turbam dicens quoniam non sunt dii qui manibus
fiunt. Non solum autem hec periclitabitur nobis
pars in redargutionem venire sed et magne
dyane templum in nichilum reputabitur
sed et destrui incipiet maiestas eius
quam tota asia et orbis colit. His au
ditis repleti sunt ira et exclamaverunt di
centes Magna dyana ephesiorum et
impleta est civitas confusione et
impetum fecerunt uno animo in theatrum
rapto Gayo et aristarcho macedonibus
comitibus pauli. Paulo autem volente
intrare in templo non permiserunt
discipuli. Quidam autem et de asye principibus
qui erant amici eius miserunt ad eum
dicentes ne se daret in theatrum
Alii autem aliud clamabant. Erat enim
ecclesia confusa et plures nesciebant qua
ex causa convenissent. De turba autem
detraxerunt allexandrum propellentibus
eum iudeis. Allexander autem manu
silencio postulato volebat reddere ratio
nem populo. Quem ut cognoverunt iudeum
esse vox facta est una omnium quasi per horas
duas clamantium Magna dyana ephe
siorum. Et cum sedasset scriba turbas dixit
Viri ephesii quis enim est hominum qui
nesciat civitatem cultricem esse magne dya
ne iovisque prolis. Cum ergo hiis contra
dici non possit oportet vos sedatos esse
et nichil temere agere. Adduxistis enim
homines istos neque sacrilegos neque blas
phemantes deam vestram. Quod si deme
trius et qui cum eo sunt artifices habent
adversus aliquem causam conventus forenses
aguntur et proconsules sunt accusent invicem
Si quid autem alterius rei queritis in legi
tima ecclesia poterit absolvi. Nam et peri
clitamur argui sedicionis hodierne
cum nullus obnoxius sit de quo possimus
reddere rationem concursus istius. Et cum hec
dixisset dimisit ecclesiam

Postquam autem cessavit tumultus, vocatis
Paulus discipulis et exhortatus eos
valedixit, et profectus est ut iret in Mace-
doniam. Cum autem perambulasset partes il-
las et exhortatus eos fuisset multo
sermone, venit ad Greciam. Ubi cum fecis-
set menses tres, facte sunt illi insidie a Iu-
deis navigaturo in Syriam, habuitque con-
silium ut reverteretur per Macedoniam. Comi-
tatus est autem eum Sosipater Pyrrhi Beroensis,
Thessalonicensium vero Aristarchus et Secundus
et Gaius Derbeus et Timotheus, Asia-
ni vero Tychicus et Trophimus. Hii cum prees-
sent, sustinuerunt nos Troade. Nos vero
navigavimus post dies azimorum a Phi-
lippis, et venimus ad eos Troadem in diebus
quinque, ubi demorati sumus diebus sep-
tem. Una autem sabbati cum venissemus ad
frangendum panem, Paulus disputabat
cum eis profecturus in crastinum, protraxitque
sermonem usque in mediam noctem. Erant
autem lampades copiose in cenaculo
ubi eramus congregati. Sedens autem
quidam adolescens nomine Euticus super
fenestram, cum mergeretur sompno gravi dispu-
tante diu Paulo, ductus sompno cecidit
de tercio cenaculo deorsum et sublatus
oblatus est mortuus. Ad quem cum de-
scendisset Paulus, incubuit super eum
et complexus dixit: Nolite turbari,
anima enim ipsius in eo est. Ascendens autem frangensque
panem et gustans satisque allocutus usque
in lucem, sic profectus est. Adduxerunt
autem puerum vivum et consolati sunt non minime.
Nos autem ascendentes navem navi-
gavimus in Asson, inde suscepturi Pau-
lum. Sic enim disposuerat ipse per terram
iter facturus. Cum autem convenisset nos
in Asson, assumpto eo venimus Mitylenen,
et inde navigantes sequenti die venimus
contra Chium, et alia die applicuimus Samum,
et sequenti die venimus Miletum. Pro-
posuerat enim Paulus transnavigare
Ephesum, ne qua mora fieret illi in Asia.
Festinabat enim si possibile sibi esset
ut diem Pentecostes faceret Ierosolimis.
A Mileto autem mittens Ephesum
vocavit maiores natu ecclesie. Qui cum
venissent ad eum et simul essent, dixit ad eos:
Vos scitis a prima die qua ingressus
sum in Asiam qualiter vobiscum per omne
tempus fuerim, serviens Domino cum omni
humilitate et lacrimis et temptationibus
que mihi acciderunt ex insidiis Iudeorum,
quomodo nichil subtraxerim utilium quo
minus annunciarem vobis et docerem vos
publice et per domos, testificans Iudeis
atque gentilibus in Deum penitentiam et fidem
in Dominum Ihesum Christum. Et nunc ecce alligatus
ego spiritu vado in Ierusalem, que in ea
ventura sint mihi ignorans, nisi quod Spiritus
Sanctus per omnes civitates protestatur mihi dicens
quoniam vincula et tribulationes me ma-
nent. Sed nichil horum vereor, nec facio
animam meam preciosiorem quam me, dum-
modo consummem cursum meum et ministerium quod
accepi a Domino Ihesu, testificari evangelium
gratie Dei. Et nunc ecce ego scio quia
amplius non videbitis faciem meam
vos omnes per quos transivi predicans
regnum Dei. Quapropter contestor vos
hodierna die quia mundus sum a sanguine
omnium. Non enim subterfugi quominus
annunciarem omne consilium Dei vobis.
Attendite vobis et universo gregi in
quo vos Spiritus Sanctus posuit episcopos
regere ecclesiam Dei quam acquisivit
sanguine suo. Ego scio quoniam intrabunt
post discessionem meam lupi rapa-
ces in vos non parcentes gregi, et
ex vobis ipsis exurgent viri loquen-
tes perversa ut abducant discipulos post
se. Propter quod vigilate memoria reti-
nentes quoniam per triennium nocte et die non
cessavi cum lacrimis monens unum-
quemque vestrum. Et nunc commendo vos Deo
et verbo gratie ipsius qui potens est edificare

et dare hereditatem in sanctificatis omnibus. Ar
gentum et aurum aut vestitum nullius con
cupivi ipsi scitis quoniam ad ea que michi
opus erant et his qui mecum sunt ministra
verunt manus iste. Omnia ostendi vobis
quoniam sic laborantes oportet suscipere in
firmos ac meminisse verbi domini Ihesu
quoniam ipse dixit Beatius est magis
dare quam accipere. Et cum hec dixisset
positis genibus suis cum omnibus illis
oravit. Magnus est autem fletus factus
omnium et procumbentes super collum Pau
li osculabantur eum dolentes maxime
in verbo quod dixerat quoniam amplius faciem
eius non essent visuri et deducebant eum.
Cum autem factum esset Ad navem
ut navigaremus abstracti
ab eis recto cursu venimus Choum et seque
nti die Rodhum et inde Patharam et cum
venissemus navem transfretantem
in Phenicem ascendentes navigavimus.
Cum apparuissemus autem Cypro relin
quentes eam ad sinistram naviga
vimus in Syriam et venimus Tyrum. Ibi
enim navis expositura erat onus. Inven
tis autem discipulis mansimus ibi dies
septem qui Paulo dicebant per spiritum
ne ascenderet Ierosolimam. Et expletis
diebus profecti ibamus deducentibus
nos omnibus cum uxoribus et filiis
usque foras civitatem et positis genibus
in littore oravimus. Et cum valefecis
semus invicem ascendimus navem. Illi
autem redierunt in sua. Nos vero navi
gatione expleta a Tyro descendimus
Ptolomaydam et salutatis fratribus
mansimus die una apud illos. Alia
autem die profecti venimus Cesaream et in
trantes domum Philippi evangeliste qui
erat unus de vii mansimus apud eum.
Huic autem erant iiii^or virgines prophe
tantes. Et cum moraremur per dies ali
quot supervenit quidam propheta nomine
Agabus. Is cum venisset ad nos tulit

zonam Pauli et alligans sibi pedes et
manus dixit Hoc dicit Spiritus sanctus Virum
cuius est zona hec sic alligabunt in
Ierusalem Iudei et tradent in manus gentium.
Quod cum audissemus rogabamus nos et
qui loci illius erant ne ascenderet Iero
solimam. Tunc respondit Paulus et dixit
Quid facitis flentes et affligentes
cor meum? Ego enim non solum alligari
sed et mori in Ierusalem paratus sum propter nomen
domini Ihesu. Et cum ei suadere non possemus
quievimus dicentes Domini voluntas fiat.
Post dies autem istos preparati ascendebamus
Ierusalem. Venerunt autem et ex discipulis
a Cesarea nobiscum adducentes apud
quem hospitaremur Nasonem quendam
Cyprium antiquum discipulum. Et cum ve
nissemus Ierosolimam libenter nos ex
ceperunt fratres. Sequenti autem die in
troibat Paulus nobiscum ad Iacobum
omnesque collecti sunt seniores. Quos
cum salutasset narrabat per singula que
fecisset deus in gentibus per ministerium
ipsius. At illi cum audissent magni
ficabant dominum dixeruntque ei Vides
frater quot milia sunt in Iudeis qui crediderunt
et omnes emulatores sunt legis. Audierunt
autem de te quia discessionem doceas a
Moyse eorum qui per gentes sunt Iudeo
rum dicens non debere eos circumcidere filios
suos neque secundum consuetudinem ingredi.
Quid ergo est? Utique oportet convenire mul
titudinem. Audient enim te supervenisse.
Hoc ergo fac quod tibi dicimus. Sunt nobis viri iiii^or
votum habentes super se. His assumptis sanc
tifica te cum illis et impende in illis ut ra
dant capita et sciant omnes quia que de te au
dierunt falsa sunt sed ambulas et ipse cus
todiens legem. De his autem qui cre
diderunt ex gentibus nos scripsimus iu
dicantes ut abstineant se ab ydolotitis
et immolato sanguine suffocato et
fornicatione. Tunc Paulus assumptis
viris postera die purificatus

cum illis intrauit in templum annuncians
expletionem dierum purificationis donec
offerretur pro unoquoque eorum oblacio Dum
autem septem dies consumarentur hii qui de
asya erant iudei cum vidissent eum in
templo concitauerunt populum et iniecerunt
ei manus clamantes Viri israhelite adiu
uate hic est homo qui aduersus populum et
legem et locum hunc omnes ubique docens
insuper et gentiles induxit in templum et
violauit sanctum locum istum Viderant enim
trophimum ephesium in ciuitate cum ipso
quem estimauerunt quoniam in templum intro
duxisset paulus Commotaque ciuitas
tota et facta est concursio populi et apprehen
dentes trahebant extra templum
et statim clause sunt ianue Querentibus
autem eum occidere nunciatum est tribuno
cohortis quia tota confunditur ierusalem Qui
statim assumptis militibus et centurionibus
decurrit ad illos Qui cum vidissent
tribunum cessauerunt percutere paulum Tunc
accedens apprehendit eum tribunus et
iussit alligari cathenis duabus et
interrogabat quis esset et quid fecisset
alii autem aliud clamabant in turba
et cum non posset certum cognoscere pre tumultu
iussit duci eum in castra Et cum ve
nisset ad gradus contigit ut portaretur
a militibus propter vim populi Sequebatur enim
multitudo populi clamans Tolle eum Et cum
cepisset duci in castra paulus dicit tribuno
Si licet mihi loqui aliquid ad te Qui dixit
grece nosti Nonne tu es egyptius
qui ante hos dies tumultum concitasti
et eduxisti in desertum quatuor milia viro
rum sicariorum Et dixit ad eum paulus
Ego homo sum quidem iudeus a tarso
cilicie non ignote ciuitatis municeps
Rogo autem te permitte mihi loqui ad
Et cum ille permisisset apostolus
paulus stans in gradibus annuit
manu ad plebem et magno silentio
facto allocutus est hebrea lingua
dicens Viri fratres et patres audite quam
ad vos nunc reddo racionem Cum audis
sent autem quia hebrea lingua loqueretur
ad illos magis prestiterunt silencium
et dixit Ego sum vir iudeus natus
tarso cilicie nutritus autem in ista ciuitate
secus pedes gamalielis eruditus iuxta
veritatem paterne legis emulator sicut
et vos estis hodie qui hanc viam per
secutus sum usque ad mortem alli
gans et tradens viros ac mulieres
sicut princeps sacerdotum mihi testimonium
reddit Et omnes maiores a quibus
epistolas accipiens ad fratres damascum
pergebam ut adducerem inde vinctos
in ierusalem ut punirentur Factum est autem eunte
me et appropinquante damasco media
die subito de celo circumfulsit me lux
copiosa et decidens in terram audiui vo
cem dicentem mihi Saule saule quid me
persequeris Ego autem respondi Quis es
tu domine Dixitque ad me Ego sum
ihesus nazarenus quem tu persequeris
Et qui mecum erant lumen quidem vide
runt vocem autem eius non audierunt qui
loquebatur mecum Et dixi Quid faciam
domine Dominus autem dixit ad me Surge
vade in damascum ibi tibi dicetur
de omnibus que oportet te facere Et cum non
viderem pre claritate luminis illius ad manum
deductus a comitibus veni damascum
Ananias autem quidam vir secundum legem
testimonium habens ab omnibus habitantibus
iudeis veniens ad me et stans dixit
mihi Saule frater respice Et ego eadem
hora respexi in eum At ille dixit
Deus patrum nostrorum preordinauit te
ut cognosceres voluntatem eius et videres
iustum et audires vocem ex ore eius
quia eris testis illius ad omnes homines
eorum que vidisti et audisti Et nunc quid mo
raris Exurge et baptizare et ablue pecca
ta tua inuocato nomine ipsius Factum est

autem reuertenti in iherusalem et oranti in templo fi-
eri me in stupore mentis et uidere illum dicentem
mihi festina et exi uelociter ex iherusalem quia
non recipient testimonium tuum de me. Et ego
dixi Domine ipsi sciunt quia ego eram con-
cludens in carcerem et cedens per synagogas
eos qui credebant in te. Et cum funderetur
sanguis stephani testis tui ego asta-
bam et consentiebam et custodiebam ues-
timenta interficientium illum. Et dixit ad me
Vade quoniam ego ad nationes longe mit-
tam te. Audiebant autem eum usque ad hoc uerbum
Et leuauerunt uocem suam dicentes Tol-
le de terra huiusmodi non enim fas est eum
uiuere. Vociferantibus autem illis et proi-
cientibus uestimenta sua et puluerem
iactantibus in aerem iussit tribunus indu-
ci eum in castra et flagellis cedi et tor-
queri ut sciret propter quam causam sic
acclamarent ei. Et cum astrinxissent
eum loris dixit astanti sibi cen-
turioni Paulus. Si hominem romanum
et indempnatum licet uobis flagellare
Quo audito centurio accessit ad tribunum
et nunciauit dicens Quid acturus es
hic enim homo ciuis romanus est. At ille
dixit Etiam. Et respondit tribunus Ego mul-
ta summa ciuilitatem hanc consecutus sum
Et paulus ait Ego autem et natus sum. Protinus
ergo discesserunt ab illo qui eum torturi
erant. Tribunus quoque timuit postquam
resciuit quia ciuis romanus esset et quia al-
ligasset eum. Postera autem die uo-
lens scire diligentius qua ex causa
accusaretur a iudeis soluit eum et
iussit sacerdotes conuenire et omne con-
cilium et producens paulum statuit inter
Intendens autem in concilium 23 illos
paulus ait Viri fratres ego omni
conscientia bona conuersatus sum ante deum
usque in hodiernum diem. Princeps
autem sacerdotum ananias precepit asta-
ntibus sibi percutere os eius. Tunc
Paulus ad eum dixit Percutiet

te deus paries dealbata. Et tu sedens iudi-
cas me secundum legem et contra legem me
iubes percuti. Et qui astabant dixerunt
Summum sacerdotem dei maledicis. Dixit
autem paulus Nesciebam fratres quia princeps
est sacerdotum. Scriptum est enim Principem populi tui
non maledices. Sciens autem paulus quia
una pars esset saduceorum et altera phari-
seorum exclamauit in concilio Viri fratres
Ego phariseus sum filius phariseorum
de spe et resurrectione mortuorum ego iudicor
Et cum hoc dixisset facta est dissensio inter
phariseos et saduceos et soluta est multi-
tudo. Saducei enim dicunt non esse resurrectionem
neque angelum neque spiritum. Pharisei autem
utraque confitentur. Factus est autem clamor
magnus et exurgentes quidam phariseorum
pugnabant dicentes Nichil mali in-
uenimus in homine isto. Quid si spiritus lo-
cutus est ei aut angelus. Et cum magna
dissensio facta esset timens tribunus
ne discerperetur paulus ab ipsis iussit mi-
lites descendere et rapere eum de medio
eorum ac deducere eum in castra. Se-
quenti autem nocte assistens ei
dominus ait Constans esto. Sicut enim
testificatus es de me in iherusalem sic
te oportet et rome testificari. Facta autem
die collegit quidam ex iudeis et de-
uouerunt se dicentes neque manduca-
turos neque bibituros donec occiderent
Paulum. Erant autem plus quam quadraginta uiri
qui hanc coniurationem fecerant. Qui ac-
cesserunt ad principes sacerdotum et
seniores et dixerunt deuotione deuo-
uimus nos nichil gustaturos donec
occidamus paulum. Nunc ergo uos no-
tum facite tribuno cum concilio ut ad-
ducat illum ad uos tamquam aliquid certius
cognituri de illo. Nos uero priusquam ap-
propiet parati sumus interficere illum. Quod
cum audisset filius sororis pauli insidias

venit et intrauit in castra nunciauitque paulo
vocans autem paulus unum ad se de cen
turionibus ait adolescentem hunc perduc
ad tribunum duxit et ait vinctus paulus
rogauit me adolescentulum hunc per
ducere ad te habentem aliquid loqui tibi
Apprehendens autem tribunus manum eius
secessit cum eo seorsum et interrogauit
illum quid est quod habes indicare michi
Ille autem dixit iudeis conuenit rogare
te ut crastina die paulum producas
in concilium quasi aliquid certius inquisi
turi sint de illo Tu uero ne credideris
illis insidiantur enim ei ex eis viri
amplius quam xl qui se deuouerunt non
manducare neque bibere donec interficiant
illum et nunc parati sunt expectantes
promissum tuum Tribunus igitur dimi
sit adolescentulum precipiens ne cui
loqueretur quoniam hec nota sibi fecisset Et
conuocatis centurionibus dixit illis
parate milites ducentos ut eant usque
ad cesaream et equites lxx et lance
arios ducentos a tercia hora noctis et
iumenta preparate ut imponentes pau
lum saluum perducerent ad felicem pre
sidem scribens epistolam continentem verba
hec Claudius lysias optimo presidi fe
lici salutem virum hunc apprehensum
a iudeis et incipientem interfici ab eis
superueniens cum exercitu eripui cognito
quia romanus est volensque scire causam
quam obiciebant ei deduxi eum in con
cilium eorum quem inueni accusari de
questionibus legis ipsorum nichil uero dignum
morte aut vinculis habentem crimen
Et cum michi perlatum esset de insidiis que pre
parauerant ei misi eum ad te denuncians
et accusatoribus ut dicant apud te
Milites ergo secundum preceptum sibi assumen
tes paulum duxerunt per noctem in anti
patridem et postera die dimissis
equitibus ut irent cum eo reuersi sunt
ad castra Qui cum venissent cesaream

et tradidissent epistolam presidi statuerunt an
te illum et paulum Cum legisset autem et inter
rogasset de qua prouincia esset et cog
noscens quia de cilicia audiam te inquit
cum accusatores tui venerint iussit
in pretorio herodis custodiri eum
Post quinque autem dies descendit
princeps sacerdotum ananias cum
senioribus quibusdam et tertullo quodam
oratore qui adierunt presidem aduer
sus paulum Et citato paulo cepit
accusare tertullus dicens Cum in multa
pace agamus et multa corrigantur per tuam
prouidentiam et ubique suscipimus
optime felix cum omni gratiarum actione Ne
diutius autem te protraham oro breuiter
audias nos pro tua clementia Inue
nimus hunc hominem pestiferum et con
citantem sediciones omnibus iudeis in
vniuerso orbe et auctorem sedicionis
secte nazarenorum qui etiam templum
violare conatus est quem et apprehensum
voluimus secundum legem nostram iudicare
Superueniens autem lysias cum vi magna
eripuit eum de manibus nostris iubens
accusatores eius ad te venire a quo
poteris ipse iudicans ab hominibus istis
cognoscere de quibus nos accusamus
eum Adiecerunt autem et iudei dicentes
hec ita se habere Respondit autem paulus
annuente sibi preside dicere Ex multis
annis te esse iudicem genti huic sciens
bono animo pro me satisfaciam Potes
enim cognoscere quia non plus sunt michi
dies quam xii ex quo ascendi adora
re in ierusalem Et neque in templo inue
nerunt me cum aliquo disputantem aut
concursum facientem turbe neque in syna
gogis neque in ciuitate possunt probare tibi
de quibus nunc me accusant Confi
teor autem hoc tibi quod secundum sectam
quam dicunt heresim sic seruio deo
meo patri credens omnibus que in lege

prophetis scripta spem habens in deum quam et hii
expectant resurrectionem futuram iustorum et ini
quorum In hoc et ipse studeo sine offendi
culo conscientiam habere ad deum et ad homines
semper Post annos autem plures elemosinas
facturus in gentem meam veni et ob
laciones et vota in quibus invenerunt
me purificatum in templo non cum turba
neque cum tumultu Quidam autem ex asia
iudei quos oportebat apud te presto
esse et accusare siquid haberent adversum
me aut hii ipsi dicant siquid inve
nerint in me iniquitatis cum stem in con
cilio nisi de una hac solummodo voce
qua clamavi inter eos stans quia de resurrectione
mortuorum ego iudicor hodie a vo
bis Distulit autem illos felix certis
sime sciens de via dicens Cum tribunus
lysias descenderit audiam vos Ius
sit quoque centurioni custodire eum neque
quemquam de suis ministrare prohibere Post aliquot
autem dies veniens felix cum dru
silla uxore sua que erat iudea
vocavit paulum et audivit ab eo
fidem que in christo ihesu Disputa
nte autem illo de iusticia et castitate
et de iudicio futuro tremefactus autem
felix respondit Quod nunc attinet vade
Tempore autem oportuno accersiam te Simul
et sperans quod pecunia daretur a paulo
propter quod et accersiens eum loquebatur cum eo
Biennio autem expleto accepit suc
cessorem felix porcium festum Volens autem
graciam prestare iudeis felix reliquit
paulum vinctum

Festus ergo cum venisset in provin
ciam post triduum ascendit
hierosolimam a cesarea Adierunt eum
principes sacerdotum et primi iudeorum
adversus paulum et rogabant eum
postulantes graciam adversus eum
ut iuberet perduci eum in ierusalem insidias
tendentes ut eum interficerent in via

Festus autem respondit servari paulum in cesa
rea se autem maturius profecturum Qui
ergo in vobis potentes sunt descen
dentes simul si quod est in viro crimen ac
cusent eum Demoratus autem inter
eos dies non amplius quam octo aut
decem descendit cesaream et altera die
sedit pro tribunali et iussit paulum adduci
Qui cum perductus esset circumsteterunt eum
qui ab ierosolimis descenderant iudei mul
tas et graves causas obicientes quas non
poterant probare Paulo autem rationem
reddente quoniam neque in templum neque
in cesarem quicquam peccavi Festus
autem volens iudeis graciam prestare respondens
Paulo dixit Vis ierosolimam ascen
dere et ibi de hiis iudicari apud me
Dixit autem Paulus ad tribunal ce
saris sto ubi me oportet iudicari
iudeis non nocui sicut tu melius
nosti Si enim nocui aut dignum mor
te aliquid feci non recuso mori Si
vero nihil est horum que hii accusant me
nemo potest me illis donare Cesarem
appello Tunc festus cum concilio lo
cutus respondit Cesarem appellasti ad
cesarem ibis Et cum dies aliquot transac
ti essent Agrippa rex et Bernice de
scenderunt cesaream ad salutandum festum
Et cum dies plures ibidem morarentur
Festus regi indicavit de paulo
dicens Vir quidam est derelictus
a felice vinctus de quo cum essem
ierosolimis adierunt me principes sacerdotum
et seniores iudeorum postulantes
adversus illum dampnacionem Ad quos
respondi quia non est consuetudo romanis
donare aliquem hominem prius quam
is qui accusatur presentes habeat accusa
tores locumque defendendi accipiat
ad abluenda crimina Cum ergo huc convenis

scent sine ulla dilacione sequenti die
sedens pro tribunali iussi adduci virum de
quo cum stetissent accusatores nullam causam
deferebant de quibus ego suspicabar ma
lum. Questiones vero quasdam de sua su
persticione habebant adversus eum et de quodam
Ihesu defuncto quem affirmabat Pau
lus vivere. Hesitans autem ego de huiusmodi
questione dicebam si vellet ire Ihe
rosolimam et ibi iudicari de istis. Pau
lo autem appellante ut servaretur Augu
sti cognicione iussi servari eum donec
mittam eum ad cesarem. Agrippa autem
dixit ad Festum volebam et ipse hominem
audire. Cras inquit audies eum.
Altera autem die cum venisset Agrippa et
Bernice cum multa ambicione et intro
issent in auditorium cum tribunis viris prin
cipalibus civitatis iubente Festo adductus
est Paulus. Et dixit Festus Agrippa rex
et omnes qui simul adestis nobiscum
viri videtis hunc de quo omnis multitudo
Iudeorum interpellavit me Ierosolimis petentes
et hic clamantes non oportere eum vivere
amplius. Ego vero comperi nichil dignum
eum morte admisisse. Ipso autem hoc
appellante ad Augustum iudicavi mit
tere. De quo quid certum scribam domino
non habeo. Propter quod produxi eum ad vos
maxime ad te rex Agrippa ut interrogatione
facta habeam quid scribam. Sine racione enim
videtur mittere vinctum et causas eius non
significare.

Agrippa vero
ad Paulum ait permittitur tibi
loqui pro temetipso. Tunc Paulus extenta
manu cepit racionem reddere. De omnibus quibus
accusor a Iudeis rex Agrippa esti
mo me beatum apud te cum sim defen
surus me hodie maxime te sciente omnia
que apud Iudeos sunt consuetudines et
questiones. Propter quod obsecro patienter me
audias. Et quidem vitam meam a iuventute
mea que ab inicio fuit in gente mea
in Ierosolimis noverunt omnes Iudei presci
entes me ab inicio si velint testimonium
perhibere quoniam secundum certissimam sectam nostre
religionis vixi phariseus. Et nunc in spe
que ad patres nostros repromissionis fac
ta est a deo sto iudicio subiectus. In quam duode
cim tribus nostre nocte ac die servientes sperant
devenire. De qua spe accusor a Iu
deis rex. Quid incredibile iudicatur
apud vos si deus suscitat mortuos.
Et ego quidem existimaveram adversus
nomen Ihesu Nazareni debere multa contraria
agere. Quod et feci Ierosolimis et multos sanctorum
et ego in carceribus inclusi a principibus sa
cerdotum potestate accepta et cum occide
rentur detuli sententiam. Et per omnes syna
gogas frequenter puniens eos compel
lebam blasphemare et amplius insa
niens in eos persequebar usque in exter
nas civitates. In quibus dum irem Da
mascum cum potestate et permissu principum
sacerdotum die media in via vidi rex de celo
supra splendorem solis circumfulsisse me
lumen et eos qui mecum simul erant. Omnesque
nos cum decidissemus in terram audivi
vocem dicentem michi Saule Saule quid
me persequeris. Sed exurge sta super
pedes tuos. Ad hoc enim apparui tibi ut
constituam te ministrum et testem eorum que
vidisti et eorum in quibus apparebo tibi
eripiens te de populis et gentibus in quas
nunc ego mitto te aperire oculos eorum
ut convertantur a tenebris ad lumen
et de potestate sathane ad deum ut accipiant
remissionem peccatorum et sortem inter sanctos
per fidem que est in me. Unde rex Agrippa
non fui incredulus celesti visioni sed
his qui sunt Damasci primum et Ierosolimis
et per omnem regionem Iudee et gentibus
annunciabam ut penitentiam agerent et con
verterentur ad deum digna penitentie opera
facientes. Hac ex causa me Iudei cum
essem in templo apprehensum temptabant
volentes me interficere. Auxilio autem
adiutus dei usque in hodiernum diem

sto testificans minori atque maiori nichil
extra dicens quam que prophete locuti sunt fu-
tura esse et moyses. Si passibilis est
cristus si primus ex resurrectione mortuorum lumen
annunciaturus est populo et gentibus. Hec lo-
quente eo et rationem reddente festus
magna voce dixit. Insanis paule
multe te littere ad insaniam convertunt.
Et paulus non insanio inquit optime
feste sed veritatis et sobrietatis verba
eloquor. Scit enim de hiis rex
ad quem et constanter loquor. Latere enim eum
nichil horum arbitror neque enim in
angulo quicquam horum gestum est. Cre-
dis rex agrippa prophetis? Scio quia
credis. Agrippa autem ad paulum. In mo-
dico suades me fieri christianum. Et paulus
Opto apud deum et in modico et in magno
non tantum te sed et omnes qui audiunt ho-
die fieri tales qualis et ego sum excep-
tis vinculis hiis. Et exsurrexit
rex et preses et bernice et qui asside-
bant eis. Et cum secessissent loque-
bantur ad invicem dicentes quia nichil mor-
te aut vinculis dignum quid facit homo
iste. Agrippa autem festo dimitti
poterat homo hic si non appellasset.
Ut autem iudicatum est cesarem
eum navigare in ytaliam et tra-
di paulum cum reliquis custodiis
centurioni nomine iulio cohortis au-
guste. Ascendentes autem navem
incipientes navigare circa asie loca
sustulimus perseverante nobiscum Ari-
starco macedone thessalonicensi.
Sequenti autem die devenimus sydonem
humane autem tractans iulius paulum
permisit ad amicos ire et curam sui
agere. Et inde cum ~~sustulissemus~~ sustulis-
semus subnavigavimus cyprum propterea quod
essent venti contrarii. Et pelagus cilicie et pam-
philie navigantes venimus listram que
est licie. Et ibi inveniens centurio na-
vem allexandrinam navigantem in

ytaliam transposuit nos in eam. Et cum multis
diebus tarde navigaremus et vix de-
venissemus contra cnidum prohibente nos
vento adnavigavimus crete iuxta salmo-
nem. Et vix iuxta navigantes venimus
in locum quendam qui vocatur boni portus
cui iuxta erat civitas tessalla. Mul-
to autem tempore peracto et cum iam non esset
tuta navigatio eo quod et ieiunium iam
preterisset consolabatur paulus dicens
eis. Viri video quoniam cum iniuria et
multo dampno non solum oneris et navis
sed et animarum nostrarum incipit navigatio esse.
Centurio autem gubernatori et naucle-
ro magis credebat quam hiis que a paulo di-
cebantur. Et cum aptus portus non esset
ad hiemandum, plurimi statuerunt consi-
lium navigare inde si quo modo pos-
sent devenientes phenicen hiema-
re portum crete respicientem ad
affricum et ad chorum. Aspirante autem
austro estimantes propositum se tene-
re cum sustulissent de asson legebant
cretam. Non post multum autem misit se
contra ipsam ventus tiphonicus
qui vocatur euroaquilo. Cumque
arrepta esset navis et non posset co-
nari in ventum data nave flatibus
ferebamur. Insulam autem quandam decur-
rentes que vocatur cauda potuimus
vix obtinere scapham. Qua sublata
adiutoriis utebantur accingentes na-
vem timentes ne in syrtim inciderent. Sub-
misso vase sic ferebantur. Valide autem
nobis tempestate iactatis sequenti
die iactum fecerunt et tertia die suis ma-
nibus armamenta navis proiecerunt. Neque
sole autem neque sideribus apparentibus per
plures dies et tempestate non ex-
igua imminente iam ablata erat
spes omnis salutis nostre. Et cum mul-
ta ieiunatio fuisset tunc stans pau-
lus in medio eorum dixit. Oportebat

quidem o viri audito me non tollere
a creta lucrique facere iniuriam hanc
et iacturam. Et nunc suadeo vobis bono
animo esse. amissio enim nullius anime erit
ex vobis preter quam nauis. astitit enim
mihi angelus hac nocte dei cuius ego
sum et cui deseruio dicens. Ne timeas
paule. Cesari te oportet assistere et ecce
donauit tibi deus omnes qui nauigant
tecum. Propter quod bono animo estote
viri. Credo enim deo meo quia sic
erit quemadmodum dictum est mihi. In insulam
quandam oportet nos deuenire. Sed postea
quam quartadecima dies nox superuenit
nauigantibus nobis in adria circa me
dia nocte suspicabantur naute apparere
sibi aliquam regionem. Qui et summit
tentes inuenerunt passus xx et pusil
lum inde separati. Et inuenerunt passus xv.
Timentes autem ne in aspera loca in
cideremus de puppi mittentes anchoras
quatuor optabant diem fieri. Nau
tis vero querentibus fugere de naui cum misis
sent scapham in mare sub obtentu
quasi inciperent a prora anchoras
extendere. Dixit paulus centurioni
et militibus: Nisi hi in naui manserint vos
salui fieri non potestis. Tunc absciderunt
milites funes scaphe et passi sunt
eam excidere. Et cum lux inciperet fieri
rogabat paulus omnes cibum sumere
dicens: Quartadecima hodie die ex
pectantes ieiuni permanetis nichil
accipientes. Propter quod rogo vos accipe
re cibum pro salute vestra quia nullius vestrum
capillus de capite peribit. Et cum
hec dixisset sumens panem gratias egit
deo in conspectu omnium. Et cum fregisset
cepit manducare. Animequiores
facti omnes et ipsi assumpserunt cibum.
Eramus vero vniuerse anime in naui ducen
te lxxvi. Et saciati cibo alleuia
bant nauem iactantes triticum in mare.
Cum autem dies factus esset terram non
agnoscebant. Sinum vero quendam considera
bant habentes littus in quem cogitabant
si possent eicere nauem. Et cum ancho
ras sustulissent committebant se mari
laxantes iuncturas gubernaculorum et
leuato artemone secundum aure fla
tum tendebant ad littus.
Et cum incidissent in locum bi
thalassum impegerunt nauem et pro
ra quidem fixa manebat immobilis. puppis
vero soluebatur a vi maris. Militum autem
consilium fuit ut custodias occiderent
ne quis cum enatasset effugeret. Cen
turio autem volens seruare paulum
prohibuit fieri. Iussitque eos qui pos
sent natare mittere se in mare primos
et euadere et ad terram exire. et ceteros
alios in tabulis ferebant quosdam
super ea que de naui essent. 28
Et sic factum est ut omnes anime eua
derent ad terram. Et cum euasissemus
tunc cognouimus quia militene insula
vocabatur. Barbari vero prestabant non
modicam humanitatem nobis. accensa enim
pira reficiebant nos omnes propter ym
brem qui imminebat et frigus. Cum
congregasset autem paulus sarmentorum
aliquantam multitudinem et inposuisset ad
ignem vipera a calore cum processisset
inuasit manum eius. Ut vero viderunt
barbari pendentem bestiam in manu
eius ad inuicem dicebant. Utique homi
cida est homo hic. qui cum euaserit
de mari vltio eum non sinit viuere.
Et ille quidem excuciens bestiam in ignem
nichil mali passus est. At illi esti
mabant eum in tumorem conuertendum et
subito casurum et mori. Diu autem
illis expectantibus et videntibus nichil
mali in eo fieri conuertentes se dicebant
eum esse deum. In locis autem illis erant
predia principis insule nomine publij
qui nos suscipiens triduo benigne
exhibuit. Contigit autem patrem pu
blij et febribus dissenteria vexatum

iace ad que paulus intrauit et cum oras
set et imposuisset ei manus saluauit eum
Quo facto omnes qui in insula habebant
infirmitates accedebant et curabantur
qui et multis honoribus nos honorauerunt
et nauigantibus imposuerunt que erant
necessaria Post menses autem tres nauiga
uimus in naui alexandrina que in in
sula yemauerat cui erat insigne
castrorum Et cum venissemus syracu
sam mansimus ibi triduo Inde cir
cumlegentes deuenimus regium et post
unum diem flante austro secunda die ve
nimus puteolos ubi inuentis fratribus
rogati sumus manere apud eos dies
vii et sic venimus romam Et inde cum au
dissent fratres apii occurrerunt nobis
usque ad forum appii et tres tabernas
Quos cum vidisset paulus gratias agens
deo accepit fiduciam Cum venissemus
autem romam permissum est paulo ma
nere sibimet cum custodiente se mi
lite Post tercium autem diem conuocauit pri
mos iudeorum Cumque venissent di
cebat eis Ego viri fratres nichil ad
uersus plebem faciens aut patrios mo
res vinctus ab ierosolimis traditus
sum in manus romanorum Qui cum me in
terrogationem habuissent voluerunt
me dimittere eo quod nulla causa mortis
esset in me Contradicentibus autem iu
deis coactus sum appellare cesarem
non quasi gentem meam habens aliquid accu
sare Propter hanc igitur causam rogaui vos
videre et alloqui propter spem enim israel
cathena hac circumdatus sum At illi
dixerunt ad eum Nos neque litteras accepimus
de te a iudea neque adueniens aliquis
fratrum nunciauit aut locutus est de te
malum Rogamus autem a te audire que
sentis Nam de secta hac notum est
nobis quia ubique ei contradicitur
Cum constituissent autem illi diem
venerunt ad eum in hospitium plures quibus
exponebat testificans regnum dei sua
dens que eis de ihesu ex lege moysi et
prophetis a mane usque ad vesperam Et qui
dam credebant hiis que dicebantur quidam
vero non credebant Cumque inuicem non essent
consencientes discedebant dicente
paulo unum verbum quia bene spiritus sanctus
locutus est ad patres nostros dicens Vade
ad populum istum et dic ad eos Aure audi
etis et non intelligetis et videntes
videbitis et non perspicietis Incras
satum est enim cor populi huius et auribus grauiter
audierunt et oculos suos compresserunt
ne forte oculis videant et auribus au
diant et corde intelligant et conuertantur
et sanem eos Notum ergo sit vobis quoniam gen
tibus missum est hoc salutare dei
ipsi et audient Mansit autem biennio
toto in suo conducto et suscipiebat
omnes qui ingrediebantur ad eum predicans reg
num dei et docens que sunt de domino ihesu
cristo cum omni fiducia sine prohibitione Amen

Incipit prologus apokalipsis

Omnes qui pie volunt
viuere in cristo sicut ait
apostolus persecutiones pacien
tur Accedens fili iuxta
illud ad seruitutem dei Sta in iusticia
et timore et prepara animam tuam ad temptacionem
Temptacio namque est vita hominis
super terram Ne autem fideles in hiis
deficiant consolatur eos dominus atque
confirmat dicens Vobiscum sum usque
ad consummacionem seculi et nolite timere
pusillus grex Propterea videns deus
per tribulaciones quas passura erat
ecclesia ab apostolis fundata super petram
ut mi trinitas disponit et una cum
filio et spiritu sancto eas reuelauit Reue
lauit autem trinitas cristo secundum

hnat^{tes} xpc no Johm pangelm Johs
cetile de qua reuelacoe hunc libz
coposuit Vn zliber iste apocal
d^{r} i reuelaco q^{r} hic qtinet^{r} que
deus reuelauit Johi zJohes ecce
qntas s. eccia passa sit i pnitiuo
znunc patiat^{r} znouissis tpib9 an
xpi passura sit qn erit tanta
tribulaco ut si fieri pt z moue
ant^{r} elci z que plens znunc i futo
pmia sit susceptua ut quos de
incitauta supplicia tenet pmissa
pma letificet Vnde iste lib^{r} int^{r}
reliquas scpturas nom testamti
pphecie noie censet^{r} q^{r} alijs est
excellentoz pphecije Sic n. no
in testa^{tu} pstat ewn^{m} legi Ita
hec pphecia ppheciјs veteris testa^{ti}
q^{r} de xpo zeccia mag^{z} expte ia
adimpleta sacra^{ta} demittat^{r} vl
z ideo q^{r} cu alijs vinfuta isti tn
phecia data e pphecia sit sz de
pnto z de pnti z de futuro Adcuius
qfirmanda autori^{te} occurrit ecia
auctoritas mittet^{r} defent^{r} rtrati
pientis qmittentis s. trinitatis z desce
rentis s. angeli zaccipientis s. Joh
Qu aut Johi h^{t} i visione fuit re
uelata zsunt 3^{a} gnaco visionu
sub quo gne cotinca^{r} viendu e
Visio n. alia corpalis qn videtz
corpalib9 oculis aliqd videt9 alia
spualis seu ymaginaua cu vz
dormientes vl z vigilantes yma
gines rez quib9 qn lz aliquid
aliud signifitu^{r} sit indut pharao
spicas z moyses rubu arde^{t} Ille
dormiens iste vigilans Alia i tel
lectualis qn vz spu sto reuelante
intellcta mentis veritate misterioz
sibi est cetpiq eo mo indit Johes
que i h^{t} libro referunt^{r} Non em
figuras som tm indit sz zeaz m̄
signifitata mente intellexit Vidit
aut Johes zscpsit i pathmos
insula relegatus a domiciano i go
illo pncipe i psecucoe hac eu ad
scribendu compellente ea q^{r} dn
exul tenet^{r} a domiciano i patmos
insula ^{t} i eccis quib9 pfcrat mlta
pullulauit atqz moleuit vicia
atqz diuise hereses Erat em quida
heresia dicentes xpm no fuisse an
maria q^{r} tpalit^{r} de ea nat9 e at
Quos Johes i pn^{o} ewa^{lij} sui re
darguit dicens Inpncio^{o} erat vbu
zi h^{c} lio cu d^{t} A z O pnca^{m} z finis
Dicebat z quida eciam pende
tribulacoem an fine scli desitu
ra zplacoe no pmu ctmi sus
ceptura Hoz go errores voles
destruere Johes ont^{t} b^{m} pncip de
zfine Vn ysaias Ante me no est
formatus de9 z p9 me no erit Et
eciam p extrem tribulacoem non
desine^{t} sz pfice^{t} z plens bravum
ctini recipe Debuit aut Johes
vii. eccis asie z ca^{z} vii. epis d^{r}
de pdcis i struens z postea com
gnalem eciam docens Est itaqz
materia Johis i h^{c} ope status spualit^{r}
a spane ecce n no z totus vz
q i pnti patia^{r} z i futo receptua
sit Intenco uo eius e mone^{r} ad
paciaz q suada e tm q^{r} bn^{us}
labor tn eo pmu mag^{m} Modus
tractandi talis sermo pmittit plo
gu z salute vbi reddit auditores
benignos zattentos quo pmisso
accedit ad narracoz Qu no ont^{r}
xpm ee ab eterno sine pn^{o} z fine
i dicens ipm loqte Ego su alpha
z O i. pnca^{m} z finis p^{r}ca credes
ad narracoes distinguit vii. visi
ones quib9 tractat^{r} iste lib^{r} ystud^{a}

sic pmittit aut plogum dicens
Apocalipsis ihu xpi q̄ dedit
illi deus palā facē suis ſſ
que oꝫ fi' cito ⁊ significauit mittens
pangelm suu suo suo Iohi qui
testiom phibuit vbo dei ⁊ testi
moniu ihu xp̄i i his q̄cūq; vidit
Btus qui legit ⁊ audit vba pphie huius
⁊ suat q i ea scripta sut tps enim
ppe e Iohes vij ecclis q sut i asia
gra vob ⁊ pax ab eo qui e ⁊ qui
erat ⁊ qui venturus e ⁊ a septem
spitib9 qui i ꝯspcu throni sut ei9
Et a ihu xpo qui e testis fidelis
pmogenitus mortuoꝝ ⁊ pnceps
regū tre qui dilexit nos ⁊ lauit
nos a pctis nris i sanguine suo Et
fecit nos regnu ⁊ sacdotes deo
⁊ pri suo ipi gla ⁊ impiu i scla se
culoꝝ amē Ecce venit cu nubi
b9 ⁊ videbit eu omis oculus ⁊ qui
eu pupugerut Et plangent se
sup eu omes trib9 tre etiā amen
Ego sum alpha ⁊ o pncipium ⁊ finis
dicit dns de9 qui e ⁊ qui erat ⁊ qui
venturus e omps Ego Iohes fr vr
⁊ pticeps i tribulacoe ⁊ pacia et
regno i ihu xpo fui i insula que
vocat pathmos pp vbu dei ⁊ tes
timoniu ihu xpi ffui i spu i dnica
die ⁊ audivi post me voce magna
tanqȝ tube dicētis Qd vides scribe
i libro ⁊ mitte vij ecclis Epheso ⁊
Smyrne ⁊ pergamo ⁊ thyatire
⁊ Sardis ⁊ philadelphie ⁊ laodicie
Et conuersus su ut viderē voce q
loqbat mecu Et conusus vidi vij
candelabra aurea ⁊ i medio septe
candelabroꝝ aureoꝝ silem filio
hois vestitu podere ⁊ pcinctu ad
mamillas zona aurea caput ei9
⁊ capilli erat candidi tanquā
lana alba ⁊ nix Et oculi ei9 tanqȝ
flama ignis ⁊ pedes eius siles

aurichalco sicut in camino ardenti ⁊ vox illius
tanquā vox aquaꝝ multaꝝ ⁊ habebat
i dextra sua stellas vij ⁊ de ore ei9
gladius ex vtraq; pte acut9 exibat
⁊ facies ei9 sic sol lucet i vtute sua
Et cu vidisse eu cecidi ad pedes ei9
tanquā mortu9 ⁊ posuit dexterā sua
sup me dicēs Noli timē Ego sum
pm9 ⁊ nouissim9 ⁊ fui viu9 ⁊ fui mor
tuus ⁊ ecce su vivēs i scla scloꝝ
amē Et hēo claues mortis ⁊ i fin
Scribe g° q vidisti ⁊ q sut ⁊ q oꝫ fi
post hec misterium stellaꝝ vij qs
vidisti in dextra mea ⁊ vij cande
labroꝝ aureoꝝ Septe stelle angla
sut vij ecclaꝝ ⁊ candelabra septe
septe eccle sut
Et angelo ephesi ecclie scribe
Hec dicit dns qui tenet vij
stellas i dextra sua qui ambulat
in medio septe candelabroꝝ au
reoꝝ Scio opa tua ⁊ laborē tuu
⁊ paciā tua ⁊ q no potes susti
nē malos ⁊ temptasti eos qui
dicūt se aplos ee ⁊ no sut ⁊ i uenisti
eos mēdaces ⁊ paciam hēs ⁊ su
stinuisti eos ppt nom meu ⁊ no
defecisti Sꝫ hēo adūsus te pauca
q karitatē tua pmā reliquisti Me
mor esto itaqȝ vñ excideris ⁊ age
pniam ⁊ pma opa fac Si autē
venio ⁊ mouebo candelabꝝ tuu de
loco suo n pniam egeris Sꝫ hoc
hēs bonu q odisti fca Nicolaitaꝝ
q ⁊ ego odi Qui hꝫ aures audiendi
audiat quid spus dicat ecclis
Vincēti dabo ede de ligno vite
q e i padyso dei mei Et angelo
Smyrne ecclie scribe Hec dt pm9
⁊ nouissim9 qui fuit mortuus et
vivit Scio tribulacom tua ⁊ pau
ptate tua sꝫ dives es ⁊ blasphe
maris ab hijs qui se dicūt iudeos
esse ⁊ no sut sꝫ sut synagoga sathae

nichil hoꝝ timeas q passurus es Ecce
missurꝰ e dyaꝰ ex uob i carcerem
ut temptemi ꝛ hebit tribulacoꝫ dieb
decem Esto fidelis usqꝫ ad morte
ꝛ dabo t corona vite Qui hꝫ aures
audiendi audiat quid spc dicat
ecclis Qui vicit no ledet a mor
te scda Et angelo ecclie pgami
scribe h dicit qui hꝫ rumphea
ex utraqꝫ pte acuta Scio ubi
habitas scio ubi sedes e sathane
ꝛ tenes nom meu ꝛ no negasti
fide mea Et i dieb ill anthipas
testis meꝰ fidelis qui occisus est
apud vos ubi sathanas habitat
Sꝫ habeo adusꝰ te pauca qꝛ habes
illic tenentes doctrina balaam qui
docebat Balaath mitte scandalu
cora filiis isrl edere de sacrificiis
ydoloꝝ ꝛ fornicari ita habes ꝛ tu te
nentes doctrina nicolaytaꝝ Similr
pniam agite si quo minꝰ venia tibi
cito ꝛ pugnabo cu illis i gladio oris
mei Qui hꝫ aures audiendi audiat
quid spus dicat ecclis Vincenti da
bo mana absconditu ꝛ dabo illi
calculu candidu ꝛ i calculo nom
nouu scriptu q nemo scit nisi qui accı
pit Et angelo tyatire ecclie scribe
hec dicit filiꝰ dei q hꝫ oculos tamqꝫ
flama ignis ꝛ pedes eiꝰ siles au
ricalco Noui opa tua ꝛ fide tua ꝛ
caritate tua ꝛ ministeriu ꝛ paciaꝫ tua
ꝛ opa tua nouissima plura pricribꝫ
Sꝫ habeo adusus te qꝛ pmittis mu
lierem gezabel que se dicit ꝓphetissam
docere ꝛ seducere suos meos fornicari
manducare de ydolaticis ꝛ dedi illi
tpus ut pniaꝫ ageret ꝛ non vult
penitere a fornicacoe sua Et ecce
mitto ea i lectum ꝛ qui mechantur
cu ea i tribulacoe maxia erunt
nisi pniaꝫ ab opibꝰ suis egerint
ꝛ filios eiꝰ interficia i morte ꝛ scient

omes ecclie qꝛ ego sum scrutans renes
ꝛ corda ꝛ dabo unicuiqꝫ vrm sedm
opa sua vobis aut dico ꝛ ceteris
qui tyatire estis Quicuqꝫ no hnt
doctrina hanc qui no cognouerut al
titudine sathane q admodum dicut
no mitta sup uos ad pond Tm id
q habetis tenete donec venia Et
qui vicit ꝛ qui custodierit usqꝫ i
fine opa mea dabo illi ptate sup
gentes ꝛ reget eos in virga ferrea
ꝛ tamqꝫ vas figuli q frigentur sic
ꝛ ego accepi a pre meo ꝛ dabo illi
stella matutina Qui hꝫ aures
audiendi audiat q spc dicat eccliis
Et angelo ecclie sardis scribe
Hec dicit Qui hꝫ septe spc
dei ꝛ vii stellas Scio opa tua
qꝛ nom habes q viuas ꝛ mortuꝰ
es Esto vigilans ꝛ confirma cetera
q moritura erat Non em invenio
opa tua plena cora deo meo in
mente g° habe qualiter accepis et
audieris ꝛ suua ꝛ pniam age Si
g° no vigilabis venia ad te
tamqꝫ fur ꝛ nescies q hora veniaꝫ
ad te Sꝫ habes pauca noia i sardis
qui no i quinauerunt vestimenta sua
ꝛ ambulabunt mecu in albis qꝛ
digni sunt Qui vicit sic vestietur
vestimentis albis ꝛ no delebo nom
eiꝰ de libro vite ꝛ cofitebor nom
eiꝰ cora pre meo ꝛ cora angelis
meis Qui hꝫ aures audiendi audiat
quid spus dicat ecclis Et angelo
philadelphie ecclie scribe h dicit
scus ꝛ verus qui hꝫ clauem dauid
qui apit ꝛ nemo claudit claudit
ꝛ nemo apit Scio opa tua ecce
dedi coram hostiu aptu q nemo
pt claudere qꝛ modicam habes vir
tute ꝛ suuasti vbu meu ꝛ non
negasti meu Ecce dabo tibi de
synagoga sathane qui dicunt se

iudeos esse et non sunt sed mentiuntur Ecce fa
ciam illos ut veniant et adorent ante
pedes tuos et scient quia ego dilexi
te quoniam servasti verbum patientie mee et ego
te servabo ab hora temptationis que
ventura est in orbem universum temp
tare habitantes in terra Ecce venio
cito tene quod habes ut nemo accipiat
coronam tuam et qui vicerit faciam illum
columpnam in templo dei mei et foras
non egredietur amplius Et scribam super
eum nomen dei mei et nomen civitatis dei
mei nove ierusalem que descendit de
celo a deo meo et nomen meum novum
Qui habet aures audiat quid spiritus dicat
ecclesiis Et angelo laodicie ecclesie
scribe Hec dicit amen testis fidelis et verus
qui est principium creature dei Scio
opera tua quia neque calidus es neque fri
gidus es utinam frigidus esses aut
calidus sed quia tepidus es et nec frigidus
nec calidus incipiam te evomere ex ore
meo quia dicis quod dives sum et locu
pletatus et nullius egeo et nescis quia
tu es miser et miserabilis et pauper
et cecus et nudus Suadeo tibi emere a
me aurum ignitum probatum ut lo
cuples fias et vestimentis albis in
duaris ut non appareat confusio tue
nuditatis et collirio inunge oculos
tuos ut videas Ego quos amo ar
guo et castigo Emulare ergo et penitenciam
age Ecce ego sto ad hostium et pul
so si quis audierit vocem meam et ap
peruerit ianuam intrabo ad illum
et cenabo cum illo et ipse mecum Qui
vicerit dabo ei sedere mecum in throno
meo sicut et ego vici et sedi cum patre
meo in throno eius Qui habet aures
audiat quid spiritus dicat ecclesiis
Post hec vidi et ecce hostium
apertum in celo Et vox prima
quam audivi tamquam tube loquentis
mecum dicens Ascende huc et ostendam tibi
que oportet fieri post hec Statim fui in spiritu
Et ecce sedes posita erat in celo et super
sedem sedens Et qui sedebat similis
erat aspectui lapidis iaspidis
et sardinis et iris erat in circuitu se
dis similis visioni smaragdine Et
in circuitu sedis sedilia xxiiii et super
sedes xxiiii seniores sedentes cir
cumamicti vestimentis albis et in ca
pitibus eorum coronas aureas Et de
throno procedebant fulgura et voces
et tonitrua Et vii lampades ar
dentes ante thronum qui sunt vii spiritus
dei missi in omnem terram et in conspectu
sedis tamquam mare vitreum simile cri
stallo Et in medio sedis et in circuitu
sedis iiii^or animalia plena oculis
ante et retro Et animal primum simile leoni
et secundum animal simile vitulo Et tercium animal
habens faciem quasi hominis Et quartum animal
simile aquile volanti Et quatuor
animalia singula eorum habebant alas
senas et in circuitu et intus plena sunt
oculis Et requiem non habebant die
ac nocte dicentia Sanctus sanctus sanctus
dominus deus omnipotens qui erat et qui est
et qui venturus est Et cum darent illa quatuor
animalia gloriam et honorem et benedictionem
sedenti super thronum viventi in secula
seculorum amen Procidebant xxiiii^or seni
ores ante sedentem in throno et ado
rabant viventem in secula seculorum Et
mittebant coronas suas ante thronum
dicentes Dignus es domine deus noster
accipere gloriam et honorem et virtutem
quia tu creasti omnia Et propter voluntatem
tuam erant et creata sunt Capitulum
Et vidi in dextera sedentis super
thronum librum scriptum intus et
foris signatum sigillis vii Et
vidi angelum fortem predicantem
voce magna Quis est dignus aperire

librum solvere signacula eius Et nemo
poterat neque in celo neque in terra neque subtus
terram aperire librum neque respicere illum
Et ego flebam multum quoniam nemo dignus
inventus est aperire librum nec videre eum
Et unus de senioribus dixit michi ne
fleveris ecce vicit leo de tribu iuda
radix david aperire librum et solvere
septem signacula eius Et vidi et ecce
in medio throni et in medio quattuor
animalium et in medio seniorum agnum stantem
tamquam occisum habentem cornua septem
et oculos septem qui sunt septem spiritus dei
missi in omnem terram Et venit et ac
cepit de dextra sedentis in throno
librum Et cum aperuisset librum quattuor
animalia et xxiiij seniores ceciderunt
coram agno habentes singuli cytharas
et phiolas aureas plenas odoramen
torum que sunt oraciones sanctorum Et canta
bant canticum novum dicentes Dignus
es domine accipere librum et aperire sig
nacula eius quoniam occisus es et redemisti
nos deo in sanguine tuo ex omni tribu
et lingwa et populo et nacione et fecisti
nos deo nostro regnum et sacerdotes et
regnabimus super terram Et vidi et
audivi vocem angelorum multorum in
circuitu throni et animalium et seniorum
Et erat numerus eorum milia milium
magna voce dicencium Dignus est
agnus qui occisus est accipere virtutem
et divinitatem et sapienciam et fortitudinem
et honorem et gloriam et benediccionem super
omnem creaturam que in celo est
et que super terram et que subtus terram
que mare et que in eo sunt Et omnes audivi
dicentes Sedenti in throno et
agno benediccio et honor et gloria et potestas
deo nostro in secula seculorum amen Et quattuor
animalia dicebant amen Et viginti
quattuor seniores in facies suas et
Et vidi Et ceciderunt et adoraverunt
quod aperuisset agnus unum de

septem sigillis Et audivi unum de quattuor
animalibus tamquam vocem tonitrui Veni
et vide Et vidi et ecce equus albus
et qui sedebat super eum habebat arcum
Et data est ei corona Et exivit vincens
ut vinceret Et cum aperuisset sigillum
secundum audivi secundum animal dicens
Veni et vide Et exivit alius equus
ruffus et qui sedebat super eum datum
est ei ut sumeret pacem de terra et ut in
vicem se interficiant et datus est ei gla
dius magnus Et cum aperuisset sigillum
tercium audivi tercium animal dicens Veni et vi
de Et ecce equus niger et qui sedebat
super illum habebat stateram in manu
sua Et audivi tamquam vocem in medio
quattuor animalium dicencium Bilibris tri
tici denario uno et tres bilibres
ordei denario uno et vinum et oleum
ne leseris Et cum aperuisset sigillum
quartum audivi vocem quarti animalis
dicentis Veni et vide Et ecce equus
pallidus et qui sedebat super illum nomen
illi mors et infernus sequebatur eum et
data est illi potestas super quattuor partes
terre interficere gladio et fame et mor
te et bestiis terre Et cum aperuisset si
gillum quintum vidi subtus altare animas
interfectorum propter verbum dei et propter testimonium
quod habebant et clamabant voce magna
dicentes Usquequo domine sanctus et verus
non iudicas et defendis et vindicas
sanguinem nostrum de hiis qui habitant
in terra Et date sunt illis singule sto
le albe Et dictum est illis ut requi
escerent tempus adhuc modicum donec
compleantur conservi eorum et fratres eorum
qui interficiendi sunt sicut et illi Et
vidi cum aperuisset sigillum sextum
Et ecce terremotus est magnus et sol factus
est niger tamquam saccus cilicinus et luna
tota facta est sicut ficus mittit grossos
suos cum a vento magno movetur
Et celum recessit sicut liber involutus

volut[um] et o[mn]is mo[n]tes et i[n]sule de locis
suis mote s[un]t Et reges t[er]re et p[r]i[n]ci
pes et t[ri]bu[n]i et diuites et fortes et o[mn]is
s[er]uus et lib[er] absconderu[n]t se i[n] speluncis
suis mo[n]tib[us] et petris Et dicu[n]t mo[n]tib[us]
et petris cadite sup[er] nos et absco[n]dite
a facie sede[n]tis sup[er] thronu[m] et ab ira
agni q[uonia]m venit dies magnus ire ip
so[rum] et quis pot[er]it stare
Post h[ec] vidi quatuor angelos
sta[n]tes sup[er] qua[tu]or angulos
t[er]re tenentes quatuor ve[n]tos t[er]re ne
flaret sup[er] t[er]ram n[e]q[ue] sup[er] mare neq[ue]
i[n] ullam arbore[m] Et vidi alt[eru]m an[ge]lu[m]
ascende[n]te[m] ab ortu solis h[ab]ente[m]
signu[m] dei vivi Et exclamauit voce
mag[na] quatuor angelis quib[us] datu[m]
e[st] noce[re] t[er]re et mari dice[n]s Nolite
noce[re] t[er]re et mari neq[ue] arborib[us] q[uo]
adusq[ue] signem[us] s[er]uos dei n[ost]ri in
frontib[us] eo[rum] Et audiui n[umerum] signato
[rum] centu[m] xl iiij[or] milia signati ex o[mn]i
t[ri]bu filio[rum] isr[ae]l Ex t[ri]bu iuda xij
milia signati Ex t[ri]bu ruben xij
milia signati Ex t[ri]bu gad xij mi[li]a
sig[na]ti Ex t[ri]bu asser xij milia sig[na]ti
Ex t[ri]bu neptalim xij milia signati
Ex t[ri]bu manasse xij milia sig[na]ti
Ex t[ri]bu symeo[n] xij milia sig[na]ti Ex
t[ri]bu leui xij milia signati Ex t[ri]bu
ysachar xij milia signati Ex t[ri]bu
zabulon xij milia signati Ex t[ri]
bu ioseph xij milia sig[na]ti Ex t[ri]bu
beniamin xij milia sig[na]ti Post h[ec]
vidi t[ur]ba[m] magna[m] q[ua]m dinumerare ne[m]o
pot[er]at ex o[mn]ib[us] ge[n]tib[us] et t[ri]bub[us]
et p[o]p[u]lis et linguis sta[n]tes an[te] thro[nu]m
i[n] [con]sp[ect]u agni amicti stolis albis
et palme i[n] manib[us] eo[rum] et clamabant
voce mag[na] dice[n]tes Salus deo
n[ost]ro qui sedet sup[er] thronu[m] et agno
Et o[mn]es angeli stabant in circuitu
throni et seniorum et iiij[or] a[n]i[m]alia Et
ceciderunt in [con]sp[ect]u throni i[n] facies
suas et adorau[er]unt d[eu]m dice[n]tes am[en]
Benedictio et claritas et sapia et gra[tia]
actio honor et v[ir]tus et fortitudo deo
n[ost]ro in s[e]c[u]la s[e]c[u]lo[rum] am[en] Et r[espo]ndit
vnus de senioribus dice[n]s m[ihi] h[ii] qui
s[un]t amicti stolis albis qui s[un]t et v[n]de
venerunt et dixi illi d[omi]ne mi tu scis
Et dixit m[ihi] h[ii] s[un]t qui ex magna
venerunt t[ri]bulac[i]o[n]e et lauerunt stolas
suas et dealbauerunt eas i[n] sangui[n]e
agni ideo s[un]t an[te] thronu[m] dei et
s[er]uiunt ei die ac nocte in templo
eius et qui sedet in throno h[ab]itat
sup[er] illos Non esurient neq[ue] sicient
amplius n[e]q[ue] cadet sup[er] illos sol n[e]q[ue]
vllus estus q[uonia]m agnus q[ui] i[n] medio
throni e[st] reget eos et deducet
illos ad fontes vite aquarum
Et absterget de[us] o[mn]em lacrimam
ab oculis eo[rum] Et cu[m] ap[er]uisset sigil
lu[m] s[ep]timu[m] f[ac]t[u]m e[st] silenciu[m] i[n] celo q[ua]si
Et vidi septe[m] viij dimidia ho[ra]
angelos sta[n]tes i[n] [con]sp[ect]u dei
et date s[un]t illis vij tube Et angelus
alius venit et stetit an[te] altare
h[ab]ens thuribulu[m] aureu[m] i[n] manu sua
et data s[un]t illi i[n]censa multa ut da
ret de orationib[us] s[an]cto[rum] o[mn]i[u]m sup[er]
altare aureu[m] q[uo]d e[st] an[te] thronu[m] Et
ascendit fumus i[n]censo[rum] de oratio[n]ib[us]
s[an]cto[rum] de manu angeli cora[m] d[e]o Et
accepit angelus thuribulu[m] aureu[m]
et impleuit i[llu]d de igne altaris et mi
sit in t[er]ram Et f[ac]ta s[un]t tonitrua et
voces et fulgura et t[er]remot[us] magn[us]
Et vij angeli qui h[ab]ebant septem
tubas p[re]parauerunt se ut tuba ca
nerent Et p[ri]mus angelus cecinit et f[ac]ta
e[st] grando et ignis commixta i[n] sa[n]g[ui]ne
et missu[m] e[st] in t[er]ra Et t[er]tia p[ar]s t[er]re co[m]
busta e[st] et t[er]tia p[ar]s arboru[m] [con]crema
ta e[st] Et o[mn]e fenu[m] viride co[m]bustu[m] e[st]
Et s[e]c[un]d[u]s angelus tuba cecinit
et t[anqu]a[m] mons magnus igne

ardens missus est in mare. Et facta est tertia
pars maris sanguis. Et mortua est tertia
pars creature que habebat animas in mari
et tertia pars navium interiit. Et tercius angelus
tuba cecinit. Et cecidit de celo stel
la magna ardens tamquam facula et ceci
dit in tertiam partem fluminum et in fontes aqua
rum. Et nomen stelle dicitur absinthium et
facta est tertia pars aquarum in absinthium et
multi homines mortui sunt ex aquis quia
amare facte sunt. Et quartus angelus
tuba cecinit et percussa est tertia pars so
lis et tertia pars lune. Et percussa est tertia
pars stellarum ita ut obscuraretur tertia
pars eorum et tertia pars diei non luceret et
noctis similiter. Et vidi et audivi vocem
unius aquile volantis per medium celi
dicentis voce magna ve ve ve ha
bitantibus in terra de ceteris vocibus
tube trium angelorum qui erant tuba

Et quintus angelus canituri
tuba cecinit. Et vidi stellam
de celo cecidisse in terram. Et data est ei
clavis putei abyssi et aperuit puteum
abyssi et ascendit fumus putei sicut
fumus fornacis magne. Et obscuratus
est sol et aer de fumo putei. exierunt
locuste in terram et data est illis potestas
sicut habent potestatem scorpiones terre. Et
preceptum est illis ne lederent fenum
terre neque omne viride neque omnem
arborem nisi tantum homines qui non habent
signum dei vivi in frontibus suis. Et
datum est eis ne occiderent eos sed ut
cruciarent mensibus quinque et cruciatus
eorum ut cruciatus scorpionis cum per
cutit hominem. Et in diebus illis querent
homines mortem et non invenient eam
et desiderabunt mori et fugiet mors
ab eis. Et similitudines locustarum
similes equis paratis ad prelium. Et super
capita earum tamquam corone similes
auro. Et facies earum tamquam hominum
Et habebant capillos sicut capillos
mulierum et dentes earum sicut dentes leonum
erant et habebant loricas sicut loricas ferreas
Et vox alarum earum sicut vox curruum
equorum multorum currentium in bellum. Et
habebant caudas similes scorpionum et
aculei erant in caudis earum et potestas earum
nocere hominibus mensibus quinque. Et ha
bebant super se regem angelum abyssi
cui nomen hebraice Labadon grece
autem Appolion latine habens nomen
Exterminans. Ve primum abiit et ecce ad
huc veniunt duo ve. Post hec sextus
angelus tuba cecinit et audivi vo
cem unam ex quatuor cornibus altaris
aurei quod est ante oculos dei dicentem
sexto angelo qui habebat tubam. Sol
ve quatuor angelos qui alligati sunt
in flumine magno eufraten et soluti
sunt quatuor angeli qui parati erant in
horam et diem et mensem et annum ut oc
ciderent tertiam partem hominum. Et numerus eques
tris exercitus vicies milies dena
milia. Et audivi numerum eorum et ita vi
di equos in visione et qui sedebant
super eos habebant loricas igneas
et iacinctinas et sulphureas et capita
equorum erant tamquam capita leonum
et de ore eorum procedebat ignis et fu
mus et sulphur. Et ab hiis tribus pla
gis occisa est tertia pars hominum et de
igne et fumo et sulfure que procedebat
de ore ipsorum. Potestas enim equorum po
testas ipsorum est et in caudis eorum. Nam
caude eorum similes serpentibus habentes
capita et in hiis nocent. Et ceteri homines
qui non sunt occisi in hiis plagis neque
penitentiam egerunt de operibus manuum
suarum ut non adorarent demonia
et simulacra aurea et argentea et
erea et lapidea et lignea que neque
videre possunt neque audire neque ambulare
et non egerunt penitentiam ab homicidiis
suis neque a veneficiis suis neque

a fornicatione sua neque a furtis suis
Et vidi alium angelum fortem des-
cendentem de celo amictum
nube et iris erat in capite eius et
facies eius erat ut sol et columpna
ignis et habebat in manu sua libellum
apertum et posuit pedem suum dexterum
super mare sinistrum autem super terram
et clamavit voce magna quemadmodum leo
cum rugit Et cum clamasset locuta
sunt tonitrua voces suas Et cum
locuta fuissent vii ego scripturus
eram Et audivi vocem de celo dicentem
signa que locuta sunt vii tonitrua
et noli ea scribere Et angelus quem vidi
stantem super mare et super terram levavit
manum suam ad celum et iuravit per
viventem in secula seculorum qui creavit
celum et omnia que in eo sunt et terram et ea que
in ea sunt et mare et ea que in eo sunt quia
tempus non erit amplius Sed in diebus
vocis septimi angeli cum ceperit tu-
ba canere consummabitur misterium dei sicut
sit evangelizatum per servos suos prophetas
Et vocem quam audivi de celo iterum
loquentem mecum et dicentem vade
et accipe librum apertum de manu angeli
stantis super mare et super terram Et
abii ad angelum dicens ei ut daret
mihi librum Et dixit mihi accipe librum
et devora illum et faciet amaricari
ventrem tuum Sed in ore tuo erit dulce
tamquam mel Et accepi librum de manu
angeli et devoravi illum et erat in ore
meo tamquam mel dulce Et cum devo-
rassem eum amaricatus est venter meus
Et dixit mihi angelus oportet te iterum
prophetare gentibus et populis et linguis
et regibus multis Capitulum undecimum
Et datus est mihi calamus similis
virge et dictum est mihi surge et me-
tire templum dei et altare et ado-
rantes in eo Atrium autem quod est templi
foris eice foras et ne metiaris

quoniam datum est gentibus et civitatem sanctam cal-
cabunt mensibus xlii Et dabo duobus
testibus meis et prophetabunt diebus mil-
le ducentis sexaginta amicti saccis
Hii sunt due olive et duo candelabra
lucentia in conspectu domini terre stantes
Et siquis voluerit eos nocere ignis
exiet de ore eorum et devorabit in-
imicos eorum et siquis voluerit eos
ledere sic oportet eum occidi Hii habent potesta-
tem claudendi celum ne pluat diebus
prophetie eorum Et potestatem habent super aquas
convertendi eas in sanguinem et percutere terram
omni plaga quotienscumque voluerint
et cum finierint testimonium suum bestia
que ascendet de abysso faciet adver-
sus eos bellum et vincet illos et
occidet illos et corpora eorum iacebunt
in plateis civitatis magne que vocatur
spiritualiter sodoma et egyptus ubi et
dominus eorum crucifixus est Et videbunt
de tribubus et de populis et linguis et gen-
tibus et iacebunt corpora eorum per tres
dies et dimidium Et corpora eorum non
sinent poni in monumentis et inhabitantes
terram gaudebunt super illos et iocun-
dabuntur et munera mittent adinvicem
quoniam hii duo prophete cruciaverunt eos
qui inhabitant super terram Et post dies
tres et dimidium spiritus vite a deo
missus intravit in illos et steterunt
super pedes suos et timor magnus
cecidit super eos qui viderunt eos
et audierunt vocem magnam de celo di-
centem eis ascendite huc et ascen-
derunt in celum in nube et viderunt eos
inimici eorum et in illa hora factus est
terremotus magnus et decima pars civitatis
cecidit et occisi sunt in motu terre nomina
eorum hominum milia vii et reliqui in
timorem sunt missi Et dederunt gloriam
deo celi Ve secundum abiit Et ecce
ve tertium veniet cito Et septimus angelus
tuba cecinit et facte sunt voces magne
in celo dicentes Factum est regnum

huius mundi domini nostri et christi eius et
regnabit in secula seculorum amen. Et xx
iiii seniores qui in conspectu domini se
dent in sedibus suis et ceciderunt in facies
suas et adoraverunt deum dicentes Gratias
agimus tibi domine deus omnipotens qui es
et qui eras et qui accepisti virtutem
tuam magnam et regnasti et irate sunt
gentes et advenit ira tua et tempus mor
tuorum iudicari et reddere mercedem ser
vis tuis et prophetis et sanctis timentibus
nomen tuum pusillis et magnis et
exterminandi eos qui corruperunt terram
Et apertum est templum dei
in celo et visa est archa testamenti
eius in templo eius et facta sunt fulgura
et voces et tonitrua et terremotus et
grando magna. Et signum magnum ap
paruit in celo mulier amicta sole et
luna sub pedibus eius et in capite eius
corona stellarum xii et in utero habens
clamabat parturiens et cruciabatur
ut pariat. Et visum est aliud signum
in celo. Et ecce draco magnus
rufus habens capita vii et cornua
x et in capitibus suis vii dyademata
Et cauda eius trahebat terciam partem
stellarum celi et misit eas in terram
et draco stetit ante mulierem que erat
paritura ut cum peperisset filium eius
devoraret et peperit filium masculum
qui recturus erat omnes gentes in
virga ferrea et raptus est filius eius ad deum
et ad thronum eius et mulier fugit in solitudinem
ubi habebat locum paratum a deo ut ibi
pascant eam diebus mille cclx. Et
factum est prelium magnum in celo michael
et angeli eius preliabantur cum dracone
et draco pugnabat et angeli eius
et non prevaluerunt neque locus eorum inventus est
amplius in celo. Et proiectus est
draco ille magnus serpens antiquus
qui vocatur dyabolus et sathanas qui
seducit universum orbem et proiectus est
in terram et angeli eius cum illo mis
si sunt. Et audivi vocem magnam in celo
dicentem Nunc facta est salus et virtus et regnum
dei nostri et potestas christi eius quia proiectus
est accusator fratrum nostrorum qui accusa
bat illos ante conspectum dei nostri die ac
nocte. Et ipsi vicerunt illum propter sanguinem
agni et propter verbum testimonii sui et non
dilexerunt animas suas usque ad mor
tem. Propterea letamini celi et qui habitatis
in eis. Ve terre et mari quia descendit
dyabolus ad vos habens iram magnam sciens
quia modicum habet tempus. Et postquam vi
dit draco quod proiectus est de celo in
terram persecutus est mulierem que peperit
filium masculum et date sunt mulieri due
ale aquile magne ut volaret in
desertum in locum suum ubi alitur per tempus
et tempora et dimidium temporis a facie serpentis.
Et misit serpens ex ore suo post mu
lierem aquam tamquam flumen ut
eam faceret trahi a flumine. Et adiuvit
terra mulierem et aperuit terra os suum et
absorbuit flumen quod misit draco de
ore suo. Et iratus est draco in mulierem
Et abiit facere prelium cum reliquis de
semine eius qui custodiunt mandata
dei et habent testimonium ihesu christi et stetit
supra arenam maris. Capitulum xiii

Et vidi de mari bestiam ascenden
tem habentem capita vii et cornua
x. Et super cornua eius decem dyademata
et super capita eius nomina blasphe
mie. Et bestia quam vidi similis erat
pardo. Et pedes eius sicut pedes
ursi et os eius sicut os leonis. Et
dedit illi draco virtutem suam et potestatem
magnam. Et vidi unum de capitibus
suis tamquam occisum in mortem et
plaga mortis eius curata est. Et ad
mirata est universa terra post bestiam
Et adoraverunt draconem qui dedit
potestatem suam bestie et adoraverunt
bestiam dicentes Quis similis bestie

⁊ quis potit pugnare cu ea Et datu e
ei os loquens magna ⁊ blasphemias Et
datu e illi ptas facere mensib' me
sib9 xlij ⁊ apuit os suu ⁊ blasphe
mias ad deu blasphemare eu ⁊ nomen
ei9 ⁊ thabnaculum ei9 ⁊ eos qui i celo
habitat Et datu e illi bellu facere cu
sc̄is ⁊ vincere illos Et data e ei ptas
i omem tribu ⁊ ppl'm ⁊ ligua ⁊ gete
Et adorauerūt ea oms q' i habitant
tra quo nomina no st scripta i lib° vite
agni qui occis9 e ab origie mūdi
Siquis hz aures audiat Qui i cap
tiuitatem duxit i captiuitate vadit Qui
i gladio occidit oz eu i gladio oc
cidi hic e paciēcia ⁊ fides sctoru Et vi
di alia bestia ascendente de tra et
hēbat cornua duo silia agni et
loqbatur sic draco ⁊ ptate bestie p
oris omem faciebat i cospcu ei9
Et fecit tra ⁊ i habitantes i ea adorare
pmā bestia cui9 curata e plaga
mortis Et fecit signa magna ut ⁊ igne
faceret de celo descendere i tra i
cospcu hom Et seducit i habitan
tes tra pp' signa q data st illi fa
cere i cospcu bestie dicens habitatib9 i
tra ut faciant ymaginem bestie que
hz plaga gladij ⁊ vixit ⁊ datu e
illi ut daret spm ymagini bestie
dices ut ⁊ loquatur ymago bestie
Et faciet ut quicuq no adorauerit
ymaginem bestie occidatur ⁊ faciet
oms pusillos ⁊ magnos ⁊ dites
⁊ nobiles ⁊ paupes ⁊ suos ⁊ liberos
hēre caracterem i manu dextera
aut i frontib9 suis ut neqs pos
sit emere aut vendere nisi q' hēt ca
racterem nois bestie aut nm eius
nois Hic sapiēcia e Qui hz intellectum
coputet nm bestie Nūs ei hois
e nūs ei9 sex centa lxvi.

Et vidi ⁊ ecce agnus stabat
sup monte syon Et cu illo
centu xl iiij or milia hntes nomen ei9
⁊ nomen pris ei9 scptu i frotib9 suis
Et audiui voce de celo tamq voce
aquaru multaru ⁊ tamq voce toni
trui magni Et voce qua audiui sic
vox cytharedoru cytharizancium i cy
tharis suis ⁊ cantabāt qsi canticum
nouu an sedem dei ⁊ an iiij or aialia
⁊ seniores ⁊ nemo poterat dicere canticu
nisi illa centu xl iiij or milia q empti
ti st de tra hij st qui cu mulierib9
no st coinquinati virgines eni st hij
secuntur agnu quocuq ierit hij empti
st ex hoibus pmicie deo ⁊ agno ⁊
i ore ipoꝝ no e iuventu mēdaci
u sine eni macula st an thronu
dei Et vidi aliu angelum volante
p mediu celi hntem ewangelium etnu
ut ewangelizet sedentib9 sup tram
⁊ sup omem gente ⁊ tribu ⁊ ligwa
⁊ ppl'm magna voce dicens Timete dnm
⁊ date illi honorē qz venit hora
iudicij ei9 ⁊ adorate eu qui fecit
celu ⁊ tra ⁊ mare ⁊ oia q i eis sut
⁊ fontes aquaru Et ali9 angelus
secutus e eu dicens Cecidit babilo
illa magna ciuitas q a vino ire
fornicationis sue potauit oms
gentes Et tercius angelus secut9
e eos voce magna dicens Siquis
adorauit bestiam ⁊ ymaginem ei9
⁊ accepit caracterem i fronte sua
aut i manu sua ⁊ hic bibit de vino
ire dei q mixtu e mero i calice
ire ipius ⁊ cruciabitur igne ⁊ sul
phure i cospcu angeloꝝ suoꝝ
⁊ an cospcu agni ⁊ fumus torme
toꝝ eoꝝ ascendit i scla sclorꝫ nec
reqem hnt die ac nocte q' ado
rauerūt bestia ⁊ ymaginem ei9 Et
siquis accepit caracterem nois ei9
hic paciēcia sctoꝝ e qui custo
diunt mandata dei ⁊ fidē ihu Et au
diui voce de celo dicentem m

Beati mortui qui in domino moriuntur
amodo iam dicit spiritus ut requiescant
a laboribus suis. Opera enim illorum se
cuntur illos. Et vidi et ecce nubes can
dida et super nube sedente similem filio
hominis habentem in capite suo coronam
auream et in manu sua falcem acutam.
Et alter angelus exivit de templo
clamans voce magna ad sedentem
super nube(m) Mitte falcem tuam et vide
et mete quia venit hora ut metatur quoniam
aruit messis terre. Et misit qui se
debat super nube falcem suam in terram
et messuit terram. Et alter angelus ex
ivit de templo qui est in celis et ipse
falcem acutam. Et alius angelus exivit
de altari qui habebat falcem acutam
dicens Mitte falcem tuam acutam et
vindemia botros vinee terre quoniam
mature sunt uve eius. Et misit angelus
falcem suam in terram et vindemiavit
vineam terre. Et misit in lacum ire dei
magnum et calcatus est lacus extra
civitatem et exivit sanguis de lacu usque
ad frenos equorum per stadia mille
sexcenta.

Et vidi aliud
signum in celo magnum et mira
bile vii angelos habentes plagas
vii novissimas quoniam in illis consumata
est ira dei. Et vidi tamquam mare vi
treum mixtum igne et eos qui vice
runt bestiam et ymaginem eius et nume
rum nominis eius stantes super mare vitreum
habentes cytharas dei et cantantes
canticum moysi servi dei et canticum
agni dicentes Magna et mirabilia
sunt opera tua domine deus omnipotens iuste et
vere deus vie tue rex seculorum. Quis
non timebit te domine et magnificabit
nomen tuum quia solus pius es quoniam
omnes gentes venient et adorabunt
in conspectu tuo quoniam iudicia iusta
tua manifesta sunt. Et post hec vidi
et ecce apertum est templum tabernaculi
testimonii in celo. Et exierunt septem
angeli habentes vii plagas de templo
vestiti lapide mundo et candido et
precincti circa pectora zonis aureis.
Et unum ex iiii^or animalibus dedit vii
angelis vii fiolas aureas plenas
iracundie dei viventis in secula seculorum.
Et impletum est templum fumo a maies
tate dei et de virtute eius et nemo poterat
introire in templum donec consumarentur
vii plage vii angelorum.

Et audivi vocem magnam dicentem
vii angelis Ite et effundite vii
plagas ire dei in terram. Et abiit primus
angelus et effudit fiolam suam in terram
et factum est vulnus sevum ac pessimum in
omnes qui habebant caracterem bestie et
eos qui adoraverunt ymaginem eius.
Et secundus angelus effudit fiolam
suam in mare et factus est sanguis sicut
mortui. Et omnis anima vivens in mari
mortua est. Et tercius angelus effu
dit fiolam suam super flumina et super
fontes aquarum et factus est sanguis. Et
audivi angelum aquarum dicentem
Iustus es qui es et qui eras sanctus
qui hec iudicasti quia sanguinem sanctorum
et prophetarum fuderunt et sanguinem dedisti
eis bibere ut digni sunt. Et audivi
vocem de altari dicentem Etiam domine
deus omnipotens vera et iusta iudicia tua.
Et quartus angelus effudit fiolam
suam in solem et datum est illi estu
magno. Et blasphemaverunt nomen
dei habentis potestatem super has plagas
neque egerunt penitentiam ut darent illi
gloriam. Et quintus angelus effudit
fiolam suam super sedem bestie. Et
factum est regnum eius tenebrosum et
commanducaverunt linguas suas
pre dolore et blasphemaverunt deum

celi pre doloribus et vulneribus suis et non
egerunt penitentiam ex operibus suis Et sex
tus angelus effudit fiolam suam in flumen
magnum Eufraten et exsiccavit
aquam eius ut prepararetur via regibus ab
ortu solis Et vidi de ore draconis
et de ore bestie et de ore pseudo prophete
spiritus tres immundos exeuntes in mo
dum ranarum Sunt enim spiritus demoniorum
facientes signa et procedunt ad reges
totius terre congregare illos in pre
lium ad diem magnum dei omnipotentis
Et ecce venio sicut fur beatus qui
vigilat et qui custodit vestimenta
sua ne nudus ambulet ne videant
turpitudinem eius Et congregabit illos
in locum qui vocatur hebraice herma
gedon Et septimus angelus effudit
fiolam suam in aerem Et exivit vox
magna a throno de templo dicens
Factum est Et facta sunt fulgura et voces
et tonitrua et terremotus factus est
magnus qualis nunquam fuit ex quo homines
fuerunt super terram talis terremotus sic
magnus Et facta est civitas magna
in tres partes et civitates gentium ce
ciderunt et babylon magna venit in
memoriam ante deum dare ei calicem
vini indignationis ire eius Et omnis
insula fugit et montes non sunt inventi
Et grando magna sicut talentum de
scendit de celo in homines Et blasphe
maverunt homines deum propter plagam
grandinis quoniam magna facta est vehementer

Et vidit unus XVII mene
de VII angelis qui habebant
VII fiolas et locutus est mecum dicens
Veni ostendam tibi dampnationem meretricis
magne que sedet super aquas multas
cum qua fornicati sunt reges terre
et inebriati sunt qui inhabitant terram
de vino prostitutionis eius Et ab
stulit me in desertum in locum in spiritu
Et vidi mulierem sedentem super
bestiam coccineam plenam nominibus blas
phemie habentem capita VII et cornua
X et mulier erat circumdata purpura et
coccino et inaurata auro et lapide pre
tioso et margaritis habens poculum au
reum in manu sua plenum abhomina
tione et immunditia fornicationis eius
Et in fronte eius nomen scriptum misterium
Babilon magna mater fornicationum
et abhominationum terre Et vidi mulierem
ebriam de sanguine sanctorum et de sanguine
martyrum ihesu Et miratus sum cum vidis
sem eam admiratione magna Et dixit
mihi angelus Quare miraris ego dicam
tibi sacramentum mulieris et bestie que portat
eam que habet capita VII et cornua X
Bestia quam vidisti fuit et non est
et ascensura est de abysso et in interitum
ibit et tunc mirabuntur inhabitatores
terre quorum non sunt scripta nomina in
libro vite a constitutione mundi vi
dentes bestiam que erat et non est
Et hic est sensus qui habet sapientiam VII
capita VII montes sunt super quos
mulier sedet Et reges VII sunt quinque
ceciderunt unus est et alius nondum venit
et cum venerit oportet illum breve tempus manere
Et bestia que erat et non est et ipsa septima
est et de septem est et in interitum ibit Et X cornua
que vidisti decem sunt reges qui regnum
nondum acceperunt sed potestatem tamquam re
ges una hora accipient post bestiam
Hii unum consilium habent et virtutem et
potestatem suam bestie tradent Hii cum
agno pugnabunt et agnus vincet eos
quoniam dominus dominorum est et rex regum et
qui cum illo sunt vocati electi et fi
deles Et dixit mihi Aque quas vi
disti ubi meretrix sedet populi sunt et
gentes et lingue Et decem cornua
que vidisti et bestia Hii odient
fornicariam et desolatam facient
illam et nudam et carnes eius mandu
cabunt et ipsam igni concremabunt

Deus enim dedit in corda eorum ut fa-
ciant quod illi placitum est ut dent illi
regnum suum bestie donec consummentur
verba dei et mulier quam vidisti est civitas
magna que habet regnum super reges
Et post hec vidi xviii terre
alium angelum descendentem
de celo habentem potestatem magnam Et terra
illuminata est a gloria eius et exclamavit
in forti voce dicens Cecidit baby-
lon magna et facta est habitatio demonio-
rum et custodia omnis immundi spiritus
et custodia omnis volucris immunde
et odibilis quia de vino ire for-
nicationis eius biberunt omnes gen-
tes et reges terre cum qua fornicati sunt
et mercatores terre de virtute deliciarum
eius divites facti sunt Et audivi aliam
vocem dicentem Exite de illa populus
meus ut ne participes sitis delictorum eius
alias delicias et de plagis eius non
accipiatis quoniam pervenerunt peccata eius
usque ad celum et recordatus est dominus
iniquitatum eius Reddite illi sicut et ipsa
reddidit vobis Et duplicate du-
plicia secundum opera eius In poculo quo mi-
scuit vobis miscete illi duplum
Quantum glorificavit se et in deliciis
fuit tantum date illi tormentum et luc-
tum quia in corde suo dixit Sedeo re-
gina et vidua non sum et luctum
non videbo Ideo in una die venient
plage eius mors et luctus et fames
et igni comburetur quia fortis est deus
qui iudicabit illam Et flebunt
et plangent se super illam reges terre
qui cum illa fornicati sunt et in deliciis
vixerunt cum viderint fumum incendii
eius longe stantes propter timorem tor-
mentorum eius dicentes Ve ve civi-
tas illa magna babilon civitas illa
fortis quoniam una hora venit iu-
dicium eius Et negotiatores terre
flebunt et lugebunt super illam quoniam
merces nemo emet amplius merces

auri et argenti et lapidis preciosi et mar-
garite et bissi et purpure et serici et
cocci et omne lignum thymium et omnia
vasa eboris et omnia vasa de lapide
precioso et eramento et ferro et marmore
et cynamomum et amomum et odoramentorum
et unguenti et thuris et vini et olei
et simile et tritici et iumentorum et ovium
et equorum et redarum et mancipiorum et
animarum hominum Et poma tua desi-
derii anime tue discesserunt a te et
omnia pinguia et preclara perierunt a te et
amplius illa iam non invenient Mer-
catores horum qui divites facti sunt
ab ea longe stabunt propter tormen-
torum eius flentes et lugentes et di-
centes Ve ve civitas illa magna
que amicta erat bisso et purpura
et cocco et deaurata est auro et precioso
lapide et margaritis quoniam una hora
destitute sunt tante divitie Et
omnis gubernator et qui in lacum
navigat et naute et qui in mari
operantur longe steterunt et clama-
verunt Videntes locum incendii
eius dicentes Que similis civitati huic
magne et miserunt pulverem super
capita sua et clamaverunt ~~dicentes~~
flentes et lugentes et dicentes Ve
ve civitas illa magna in qua di-
vites facti sunt omnes qui habebant
naves in mari de preciis eius quoniam una
hora desolata est Exulta super
eam celum et sancti apostoli et prophete
quoniam iudicavit deus iudicium vestrum
de illa Et sustulit unus angelus
fortis lapidem quasi molarem magnum
et misit in mare dicens Hoc impetu
mittetur babilon civitas magna
illa et ultra iam non invenietur Et vox
cytharedorum et musicorum et tybia
canentium et tuba non audietur in ea
amplius et vox mole non audietur
in ea amplius et lux lucerne non

lucebit amplius & vox sponsi & sponse
non audietur adhuc in te / quia mercatores
tui erant principes terre quia in veneficiis
tuis errauerunt omnes gentes & in-
venta est in ea sanguis prophetarum & sanctorum
omnium qui interfecti sunt in terra xix
Post hec audiui quasi vocem
magnam multarum turbarum in ce-
lo dicencium alleluia laus & virtus & gloria
deo nostro est quia vera & iusta iudicia
eius sunt qui iudicavit de meretrice
magna que corrupit terram in prostitucione
sua & vindicavit sanguinem servorum suorum
de manibus eius Et iterum dixerunt
alleluia Et fumus eius ascendit in
secula seculorum Et ceciderunt xxiiii-or
seniores & iiii-or animalia & adoraverunt
deum sedentem super thronum dicentes amen
alleluia Et vox exivit de throno
dicens Laudem dicite deo nostro omnes
servi eius & qui timetis deum pusilli &
magni Et audivi quasi vocem turbe
magne & sicut vocem aquarum multarum
Et sicut vocem tonitruum magnorum
dicencium alleluia quoniam regnavit dominus
deus omnipotens gaudeamus & exultemus
& demus gloriam deo / quia venerunt nup-
cie agni & uxor eius preparavit se
Et datum est illi ut cooperiat se bis-
sino splendente candido Byssinum
enim iustificaciones sunt sanctorum Et dixit
mihi scribe beati qui ad cenam nupciarum
agni vocati sunt Et iterum dixit mihi hec
verba dei vera sunt Et cecidi ante
pedes eius ut adorarem eum Et dixit
mihi vide ne feceris conservus tuus
sum & fratrum tuorum habencium testimonium
Ihesu deum adora testimonium enim Ihesu est
spiritus prophetie Et vidi celum apertum
& ecce equus albus & qui sedebat
super eum vocabatur fidelis & verax
& cum iusticia iudicat & pugnat
Oculi autem eius sicut flamma ignis & in
capite eius dyademata multa habens
nomen scriptum quod nemo novit nisi ipse

& vestitus erat veste aspersa sanguine
Et vocabatur nomen eius verbum dei Et ex-
ercitus qui sunt in celo sequebantur eum in equis
albis vestiti byssino albo mundo
& de ore eius procedit gladius ex utraque
parte acutus ut in ipso percuciat omnes
gentes & ipse reget eos in virga ferrea
& ipse torcular calcabit vini fu-
roris ire dei omnipotentis & habet in ves-
timento & in femore suo scriptum rex
regum & dominus dominancium Et vidi unum
angelum stantem in sole Et clamavit
voce magna dicens omnibus avibus que
volabant per medium celi venite et
congregamini ad cenam magnam dei
ut manducetis carnes regum et
carnes tyrannorum & carnes for-
cium & carnes equorum & sedencium in ipsis
& carnes omnium liberorum & servorum et
pusillorum & magnorum Et vidi
bestiam & reges terre & exercitus eorum
congregatos ad faciendum prelium cum
illo qui sedebat in equo & cum exercitu
eius Et apprehensa est bestia Et cum
illa pseudo propheta qui fecit signa
coram ipsa quibus seduxit eos
qui acceperunt caracterem bestie &
qui adoraverunt ymaginem eius
Vivi missi sunt hii duo in stagnum
ignis ardentis sulphure & ceteri
occisi sunt in gladio sedentis super
equum qui procedit ex ore eius & omnes
aves saturate sunt carnibus eorum
Et vidi alium angelum descendentem
de celo habentem clavem abis-
si & cathenam magnam in manu sua
Et apprehendit draconem serpentem
antiquum qui est dyabolus & sathanas
& ligavit eum per annos mille & mi-
sit eum in abyssum & clausit & signa-
vit super illum ut non seducat am-
plius gentes donec consummentur
mille anni post hec oportet eum solvi
modico tempore Et vidi sedes et

sederunt super eos et datum est iudicium illis
Et vidi animas decollatorum propter testimonium
Ihesu et propter verbum dei Et qui non ado
rauerunt bestiam neque ymaginem eius neque
acceperunt caracterem eius in frontibus
suis aut in manibus suis et vixerunt et
regnauerunt cum Christo mille annis Ce
teri mortuorum non vixerunt et vix
erunt donec consumarentur mille anni
Hec est resurrectio prima Beatus et sanctus
qui habet partem in resurrectione prima in his
secunda mors non habet potestatem sed erunt sacer
dotes dei et Christi eius et regnabunt
cum illo mille annis Et cum consumati
fuerint mille anni soluetur sathanas
de carcere suo et exibit et seducet
gentes que sunt super quatuor angu
los terre gog et magog Et congrega
bit eos in prelium quorum numerus est sicud
arena maris Et ascenderunt super
latitudinem terre et circuierunt castra sanctorum
et ciuitatem dilectam Et descendit ignis
de celo a deo et deuorauit eos et dyabolus
qui seducebat eos missus est in stag
num ignis et sulphuris ubi et bestia
et pseudo propheta cruciabuntur die ac
nocte in secula seculorum Et vidi tronum mag
num et candidum et sedentem super eum a cuius
conspectu fugit terra et celum et locus
non est inventus ab eis Et vidi mor
tuos magnos et pusillos stantes
in conspectu troni et libri aperti sunt Et alius
liber apertus est qui est vite Et iudicati
sunt mortui ex eis que scripta erant
~~mors et infernus~~ in libris secundum opera
ipsorum Et dedit mare mortuos suos
qui in eo erant et mors et infernus dederunt
mortuos qui in ipsis erant et iudicati
sunt de singulis secundum opera ipsorum Et ~~dedit~~
infernus et mors missi sunt in stagnum
ignis hec est mors secunda stagnum
ignis Et qui non est inventus in libro
vite scriptus missus est in stagnum ignis
Et vidi celum nouum et terram
nouam Primum enim celum et prima terra

abijt et mare iam non est Et ego Iohannes
vidi ciuitatem sanctam Ierusalem nouam
descendentem de celo nouam paratam
a deo sicut sponsam ornatam viro suo
Et audiui vocem magnam de trono
dicentem Ecce tabernaculum dei cum
hominibus et habitabit cum eis et ipsi populus
eius erunt et ipse deus cum eis erit deus eorum
Et absterget deus omnem lacrimam ab
oculis eorum et mors ultra non erit neque
luctus neque clamor neque dolor erit ultra
quia prima abierunt Et dixit qui sedebat
in trono Ecce noua facio omnia
Et dixit michi autem scribe quia hec verba fide
lissima sunt et vera Et dixit michi factum est
Ego sum alpha et o inicium et finis
Ego sicienti dabo de fonte aque
vive gratis Qui vicerit possidebit
hec et ero illi deus et ille erit michi filius
Timidis autem et incredulis et execratis
et homicidis et fornicatoribus et vene
ficis et ydolatris et omnibus mendaci
bus pars illorum erit in stagno ardenti
igne et sulphure quod est mors secunda
Et venit vnus de vii angelis habentibus
fiolas vii plenas plagis nouissimis
et locutus est mecum dicens Veni ostendam
tibi sponsam vxorem agni et sustulit me
in spiritu in montem magnum et altum et ostendit
michi ciuitatem sanctam Ierusalem descendentem de celo
a deo habentem claritatem dei et lumen eius
simile lapidi precioso tamquam lapidi
iaspidis sicut cristallum et habebat
murum magnum et altum habens portas
xii et in portis angelos xii et nomina
scripta que sunt nomina xii tribuum filiorum
Israel ab oriente porte tres ab occa
su porte tres ab aquilone porte tres
Et murus ciuitatis habens fundamenta xii
et in ipsis xii nomina xii apostolorum et agni
Et qui loquebatur mecum habebat men
suram arundineam auream ut metiretur
ciuitatem et portas eius et murum Et ciuitas
in quadro posita est Et longitudo
eius tanta est quanta et latitudo Et
mensus est ciuitatem de arundine aurea

pstadia xij milia longitudo zlati zalti do
ei9 eqlia sut Et mensus e muros ei9 c
xl iiij or cubitorum mesura hois q e
anglí Et erat structura muri ei9 ex lapi
de iaspide ipa uo ciuitas auro mudo simi
le vitro mudo Et fudamta muri ciuit
oi lapide pcioso orta Fudamtu pm
iaspis 2m saphirus 3us calcedonius
4us smaragdus 5us sardonix 6us sardius
7us crisolitus 8us berillus 9us topasius
10us crisopassus 11us iacinctus 12us ametistus
Et xij porte xij margarite sut p sin
gulas z singule porte erat ex sin
gulis margaritis Et platee ciuitatis aurum mudu
tamq vitrum perlucidum z templum no vidi
i ea Dus n ops deus templum illius
est z agnus Et ciuitas no eget sole
neq luna ut luceat i ea nam claritas
dei illuminabit ea z lucerna ei9 agnus
est Et ambulabut getes i lumie eius
z reges terre afferent gloriam sua z honore
i illa Et porte ei9 no claudent p
diem nox eni n erit illic Et afferent
gloriam z honore gentium i illa nec i
trabit i illa aliqd coinquinatum z facies
abhominaciones z mendacium n qui scripti sunt
i libro vite z agni

Et ostendit m flumen aq vive sple
ndidu tamq cristallum pcedes
de sede dei z agni Et i medio platee
ei9 z ex utraq pte fluminis lignum vite
afferens fructus xij p menses singulos
reddens fructum suum z folia ligni
ad sanitatem gentium Et omne maledictum
no erit amplius Et sedes dei z agni
i illa erut z servi ei9 servient ei z facie
ei9 videbunt z nomen ei9 scriptum i frontibus
eorum z nox ultra no erit z no egebunt
lumine lucerne neq lumine solis qm dominus deus
lucebit illos z illuminabit illos z regnabunt
i secula seculorum Et dixit m hec verba fide
lissima z vera sunt z dominus deus spirituum
prophetarum misit angelum suum ostendere
servis suis q oportet fieri cito z ecce venio
velociter Beatus q custodit verba
prophetie huius libri Et ego Iohannes q
audivi z vidi hec Et postq audissem

z vidissem cecidi ut adorarem an pedes
angeli qui m hec ostendebat m z dixit m vi
de ne feceris conservus tuus sum z fratrum tuorum
prophetarum z eorum qui servant verba libri
huius Deum adora z dixit michi
Ne signaveris verba prophetie libri huius
tempus eni prope e Qui nocet noceat
adhuc z qui in sordibus est sordescat adhuc z iustus iusticiam faciat ad
huc z sanctus sanctificetur adhuc Ecce
venio cito z merces mea mecum est
reddere unicuiq secundum opera sua Ego
sum alpha z o principium z finis
primus z novissimus Beati qui lavant
stolas suas i sanguine agni ut
sit potestas eorum i ligno vite z p portas
intrent ciuitatem Foris canes z vene
fici z i pudici z homicide z ydolis
servientes z omnis qui amat z facit
mendacium Ego Ihesus misi angelum
meum testificari hec vobis i ecclesiis
Ego sum radix z genus
David z stella splendida matu
tina Et sponsus z sponsa dicunt veni
Et qui audit dicat Veni z qui sitit
veniat qui vult accipiat aquam
vite gratis Contestor ego omni au
dienti verba prophetie libri huius
Siquis apposuerit ad hec apponat
deus sup illum septem plagas scriptas i
libro hoc Et siquis diminuerit
de verbis libri prophetie huius auferat
deus ptem ei9 de libro vite z de
ciuitate sancta z de his q scripta sunt
in libro isto Dicit qui testimonium
phibet istorum Et iam venio cito
amen Veni domine Ihesu Christe gratia
domini nostri Ihesu Christi cu omnibus
vobis Amen

Iohannes Apoc. iiii. Vidit sedem
positam in celo et super eam sedentem similem filio
hominis et in circuitu quatuor animalia plena
oculis ante et retro. Primum animal homo, secundum
bos, tercium aquila et quartum leo. Sedes
ergo in celo posita est per adventum hominis
in terra qui fuit in circuitu eius quatuor
animalia adventum eius quadruplicem
designancia. In quorum primo est manife-
stus sed mirabilis carnem assumendo,
quem per hominem designatur. In secundo occultus
sed delectabilis mentem gratia imbuendo, quem per
vitulum designat. In tercio [illegible] sed
precogitabilis animam a corpore separando,
quem per aquilam designatur. In quarto cum auc-
toritate plenus sed formidabilis bonos
a malis sentencialiter separando, qui per
leonem designatur.

Adventus primus figuratur Gen. xviii.
ubi Abraham id est deus pater dixit
Sare id est divine sophie accelera tria sata
simile commisce [illegible] et in instanti corp-
oris integritatem et virginis hominem forma
miscendo tria sata, scilicet id est carnem cor-
poris et deitatem in uno homine et fac
panes subcinericios id est sub cineribus
coctus [illegible] et a retro [illegible]
[illegible] habent signa
panes in passione in mortalitate assando
paratos in cibo fidei masticandos.
Secundus adventus per bovem figuratur,
quia sicut bos ad fructum faciendum
terram studet, ita divina gratia corpus
et animam iugo divine servitutis
subiectos ad extirpandum lolium vicia
et ad bonorum operum fructum ferendo
cordis agrum humiliat et proscindere
studet. Gen. xxiiii dicitur quod Abraham
id est Christus festinavit ad Sarram id est absque
dilacione per gratiam suam et mittit ad fide-
lem et ad devotam animam in tabernaculum
id est quietem cordis ancillam ubi cum
sponso suo [illegible] strepitu solaciatur. Tercius
adventus figuratur Matth. xxv ubi dicitur
quod veniente sponso surgentes virgines
cum lampadibus intraverunt ad nupcias
per quas designatur ac devote quibus
sicut in morte sponsus venit cum
lampadibus id est bonis operationibus [illegible]
ad gaudium introducit et ipsum velut
aquile per contemplacionem ad celestia
elevant. Quartus adventus sig-
nificatur Gen. xxxvii ubi Jacob id est pater
celestis dixit Joseph id est Christo secundum hominem
qui tunc erat consistens in gloria va-
de et vide si cuncta recte agunt cum
fratribus tuis id est bonos et pecora id est bestia-
les et malos secundum personale iudicium
unumquemque secundum vitam suam retribuendo.
Tunc enim sicut leo [illegible] tonabit
malis: Ite maledicti in ignem eternum;
bonis vero: Venite benedicti etc. Quia
pater omne iudicium dedit filio. Unde
per leonem [illegible] adversarium [illegible]
examinacionem iudicium [illegible] designatur.

Legitur in Marco xi. quod [illegible]
misit duos discipulos ut sol-
verent asinam alligatam et pullum et
adducerent ei, quod et fecerunt. Quod eciam
hodie facit cum predicatores suos verbo
et opere [illegible] ad adducendum ligatum
[illegible] peccatores [illegible] facit adduci.
Quod figuratur 2 Paralip. i. ubi dicitur
quod negociatores sicut predicatores quibus
[illegible] negociacio dei bene addu-
cebant equos regi Salomoni id est Christo
homines bestiales de Egipto id est de tenebris
peccatorum ut sedeant super eos. Quod eciam
figuratur in natura quod [illegible] sicut falco
domesticus et domitus dum sui [illegible]
dimissus predam cum ceperit domino suo
apportat. Quod et facere debet quilibet
predicator ut [illegible] capit Christo ap-
portando. Item figuratur 2 Paralip. xviii
ubi legitur quod adducebant de Arabia
regi Josaphat pecora scilicet vii milia

Pater et genitrix [illegible]
Simila [illegible]
potestas est [illegible] fame [illegible]

et ex[er]citus circa et totalit[er] turba
ta[m] sc[ri]ptus magnificatus est et sic fiat
qui mittit angelos suos et adducit
peccata .i. peccatores p[er] co[m]munem vitam
spirituales et circatus hic est superbos et lu-
cos .i. luxuriosos et in medio et v[er]tices
.i. repletos in iniquitate septe[m] capitu-
lorum peccatorum. Et ista via dicit [con]fidis p[ro]mi-
rena capiunt tenebris lenem sibulo aba
quas errant. Et sic vetere capit[ur] [et]c.
aut peccatis mundialibus gaudentibus aquis
in m[a]c[u]la sibulo predicatoris celestium
p[ro]missorum alii aquis delectatorum conducta
veterum preceptorum et amorum capi debet
et ad terra dei spe[c]ta[n]ti deponetur.

Hora est iam nos de sompno surgere
.i. [con]suetudine peccatorum ne dormientes
adiacentes cum suo pigro sompno no-
lentes q[uod] evenit. Et hoc signatum in iudi-
cum .v. ubi dicit q[uod] Zizara de prelio fugiens
fessus Jahel tentori[um] intravit q[ue]
dedit ei lac et potum et dormienti clavum
per tympora fixit. Zizara interpretatur
exclusio gaudii sicut tales dormi-
dantes gaudium dei eorum excludentes
fugientes ad Jahel que interpretatur in-
ascendens sicut mundum qui pellit [et] ho-
lis et dominum captos et dormientes sa-
lute [illegible] oblivisce[n]do perforat c[apu]t
.i. interficit eternaliter. Et hoc figuratur ij Reg. iiij.
Isboseth ubi legitur q[uod] Isboseth mulierem ad hos-
tii custodia posuit et obdormivit et
duo viri Rechab et Baana mulieris
dormiente domum intraverunt et ipsum occiderunt.
Isboseth interpretatur vir confusionis sicut
homines in pugnantem diabolo qui se
non custodiunt cum muliere .i. animam
debilem ad custodiam anime sensuum
suorum ponit. Tunc veniet Rechab qui
interpretatur mollis .i. peccata [con]suetudo et Baana
qui interpretatur veniens ei .i. dei ingratitudo
ipsum interficientes a leo pena et delectacionibus
tunc si timore dei ad hostium posuisset
cum tempore debito excitasset. Et hoc figuratur in
vetitum dicit Bolonius et plurimis

q[uod] cocodrillus apto ore dormiente
ydros serpens limo se involvit et in
cocodrillum intrat et precordia eius edit
Similiter dyabolus intrat in eos q[ui]
sui sunt custodia si os [h]ic aperiendo
et delectacionibus terrenis se involuendo no-
vigilant. Et hoc sentit cuius et sensus eorum
grues vigile int[er]ponunt qui erecto
collo lapidem unguibus portant et si eos
dormire contingeret cadens ipsum excitet
Similiter tales lapidem .i. x[ri]stum in unguibus
.i. suis actionibus tenere debent ne quando
obdormientes a nobis inpetrabit .i. malig-
nis spiritibus preda fiet.

Erunt sig[na] i[n] sole et luna et stellis
et in terris pressura gencium. Sol sunt
prelati ecclesie qui se in oculum tenebris
[con]vertunt qui non [con]venit subditorum
alimationem sed commodum proprium. Luna vero
sunt potentes seculares qui [con]vertunt
i[n] sanguine cum excoriant pauperes. Stelle
vero sunt religiosi et simplices qui illu-
minari debent a magnis qui de celo
cadunt cum prava prelatorum exempla
a bono recedunt et isti sicut factis
vere est ut multis fuit patris fecit passa
gencium .i. ipsorum. Et hoc figuratur Josue x.
ubi dicit q[uod] Josue pugnans contra Amorreos
dixit Sol contra Gabaonem ne movearis
donec vlaseam de inimicis meis q[uo]d et
factum est et hoc sentit debiliter dicere omnes insti-
pugnantes contra vicia Sol .i. x[ristu]s ne mo-
vearis ante donec vincam inimicos meos
scilicet carnem mundum et dyabolum q[uo]d et fiat obe-
diendo talibus devotis. Et figuratur hoc
iiij Reg. xx. ubi rex Ezechias
peciit a deo p[ro] signo ut in urbem Sol
ut in horologio Achaz x gradibus reuerteretur
q[uo]d et factum est. Ezechias interpretatur [illegible]
dei sicut homines [illegible] qui peterent se
in horologio .i. termino vite decursu Achaz
interpretatur apprehendens [illegible] cum talis apprehe-
dit [illegible] sol .i. [illegible]
reduxit retro [illegible] intercessione [illegible]
parvulos se [illegible]. Et figuratur [illegible]

dn'. de lune permutacōe scribit Ambr'
in exa' q(uod) cerebru(m) lupi crescit et de
crescit cu(m) luna. ita q(uod) postmo fit ra
bidus. Sic mali demo(n)es lupi rapidi
sunt secant augmentu(m) rerum temporalium sunt
detrimentu(m) i(n)serunt in oves .i. cristia
nos et paupes p(ro)pinas et tallias in
debitas impos(itas) q(uo)s vivos devorent. Ite(m)
figura in philosophi q(uod) lune lumen minui
tur q(uan)to soli plus iungit(ur) cuius (contrarium) fit
cu(m) a sole removet(ur). Sic homo scolaris
q(uan)to se x(rist)o iungit tanto mag(is) humiliat(ur)
et eo q(uan)to se mag(is) elongat superbit
cum tamen de(us) superbis resistit humilibus aut(em) dat
gratiam. ps accidat homo ad cor altum et
Cum audisset Iohes et cetera xi
ge ewang. hic figuratur Josue ii.
ubi legitur q(uod) Josue volens mittendam prophetam
dam in terra promissionis secundo primitus duos
exploratores sic fecit Iohes ad xpm
qui e(st) terra fertilissima et terra q(uod) spiritualis
sit cum predicator quibus verbo et facto
ad predicandum mittitur ut reducat po
pulum ad regnum dei. Item ecce figuratur de
regum in iii. ubi abner misit nuncios
ad david de federe ineundo amicicias et
reducat ad te universum israel. qui videlicet
optime si reduxerit uxorem michol
qua(m) centum preputiis desponsavit. unde
Abner interpretatur patris lucerna significans Jo
hannem. david xpm. uxor pertinua
ecclesiam mittit predicatores per eum fertis
Aliter abner e(st) homo devotus mittens
nuncios. i. orationes devotas ad xpm
ad faciendas secum amicicias profes
sione peccatorum xpc. fiat sibi eius uxor
.i. ana (?) peccatorum sequitur i(n) eius morte
sibi desponsata et connubio divino ipse tradita
ad eius delectamentum reducat. Item figuratur uita
secundum Isidorum agnellus solo balatu
matrem suam in pluribus gregibus cognoscit
sunt dicitur. Io. sic xps omnes in vocibus per
captivitate anime .i. per gratiam sequitur
ipsum in balatu predicatoris et ministrorum
cognovit et quo pedibus venire non potuit

discipulorum missione eterint q(uod) et nos
omnes facere debemus vocem audiamus
Ecce gaudes in utero et parens filium
qui signatur genesis xviii. ubi dixit
angelus abrahe sara uxor tua pariet
filium et vocabis nomen eius ysaac per ab
raham designatur corpus ... quod
cum multa solicitatur per saram vero anima
designatur. que pulcram voles corpus
in eius regimine augustatur. que deus
mediante nuncio .i. dei gratia puerum
.i. perfectum opus concipit et parit cum
ysaac .i. risus quod est eterna gaudia dicitur.
Item figuratur iudicum xiii. ubi angelus
nunciavit manue et uxori eius se habere
filium qui nazareus ab infancia propheta
sum de manu philisteorum liberaret. Manue
interpretatur requiescens et significat dominum sup
eterna. uxor bona quiescentibus uxor
est ecclesia quibus copulatur coniugio pacifico
.i. donum spiritus sancti mittitur qui interpretatur
sol corporis .i. xpo in operibus spiritualibus generatur
... fidele propheta appellatione qui interpretatur
dominus ... et adimplevit mortem cor
poris et ante liberabit. Item figuratur uita
secundum ii. libri rerum ... pisces sine cibo
et potu vivit solo aere austro flante
vivit et in pignora ... hugo in philosophia
spiritu sancti fecundatur flatu austri .i. spe
sancti fundata ... nec ... generat ... quo
fiet istud et. Item figuratur in vulture qui sicut
dicit Rabanus concipit et generat sine coitus
mixtione
Exsurgens maria et. figuratur exodi
iiii. ubi moyses et aaron sibi
obviantes se mutuo cum gaudio sunt
osculati. Item exodi xxv ubi iussit
deus fieri duos cherubim de auro pu
rissimo et poni super propiciatorium ex utraque
parte ita ut duabus alis se tangerent
et ipsis vultibus in propiciatorium se mutuo
respiciunt. et Ysay et ... virginem et
Elizabeth. Item figuratur in ... virtutes
cum venit tempus dedit ... maria
et elizabeth sic ... Item
figuratur in palmis q(ui) sicut dicit Isidorus

vernali tempore se ad invicem declinat et
una alteram ramis complectens tamquam
ex fomento amoris mutue fecundatur.
Beata virgo velut palma fructum no
bilem id est de filio onerata se palme id est sancte
Elizabeth se humiliter inclinavit corporis
spiritualis complexu mutue fructibus uber
rimis fecundantur.
Legitur in ewangelio hodierno. Nunc in
Luce. Videbit omnis caro salutare dei id est [illegible]
unigenitum ad salutem mundi missum
in humana carne indutum. Quod figuratur
Exodi xli ubi omnis populus egypti
adoravit genuflexionem Ioseph voca
tum quod lingua eorum salvator mundi. Io
seph interpretatur augmentum et sic Christus lux
lucens in egyptum id est in totum mundum tene
brosum in quo se per suam presenciam et [illegible]
notum fecit cui corda negligencium et
dormiencium per suam eruditionem [illegible]
[illegible] spiritualem [illegible] flexionibus
adorant et debitis [illegible] reddere
tamquam salvatori mundi. Quod figuratum
Judicum iii. ubi filii Israel clamaverunt
ad dominum et misit eis salvatorem Ayoth
qui regi Eglon una manu munera
obtulit et alia transfixit et sic Israel li
berauit populus Israel qui videbit deum in
templo. Sic peccatores qui sunt prauitate
delinquentes [illegible] delicta re
cognoscunt quibus dominum [illegible] mittit
salvatorem Ayoth qui interpretatur gladio
[illegible] propter salvatoris devotam
obsecrationem qui regi Eglon qui interpre
tatur vitulus mortis [illegible] qui
[illegible] gulose [illegible] sicut tamquam
vitulus de [illegible] una manu vel
munera offerens id est [illegible]
[illegible] cognicione se [illegible]
[illegible] id est [illegible] gladio
[illegible] omnes [illegible]
[illegible] id est [illegible] delevit [illegible]
et [illegible] Quod figuratur [illegible]
[illegible] Aug[ustinus] [illegible] gallina suis pullis
in [illegible] videns [illegible] sub alas

suas congregat et defendit [illegible] [illegible]
nobis [illegible] et [illegible] insidias fecit
sub alis suis suscepit. [illegible] aliud [illegible] 23
[illegible] quemadmodum [illegible]
Quod figuratur in [illegible] qui [illegible]
[illegible] [illegible] Christo [illegible]
[illegible] suos intra se recepit et defendit
[illegible] nobis intra sinum [illegible] suae recepit
[illegible] Christo id est [illegible] nobis
[illegible].
Sacerdotes et levite miserunt ad
Iohannem [illegible] quis es et Iohannes
ego vox clamantis [illegible] Io. i.
Sacerdotes et levite [illegible]
[illegible] verba [illegible]
[illegible] ad Iohannem id est [illegible]
[illegible] dicentes tu
quis es id est [illegible] quid sibi [illegible]
et iste [illegible] ego sum q. d. ego
[illegible] sum sed [illegible]
[illegible] nobis [illegible]
exemplum humilitatis Iohannes [illegible]
[illegible] sequamur
[illegible] figuratum [illegible]
ubi Elizeus [illegible] cum [illegible]
baculo suo [illegible] puerum mor
tuum [illegible] Eliseum [illegible]
[illegible] Iohannes [illegible] baculum [illegible]
mortuum [illegible] intelligi [illegible]
[illegible] Io. [illegible]
[illegible] venerunt [illegible]
[illegible] Elizeus id est [illegible]
[illegible] Christum [illegible] salutari
puerum id est [illegible] a morte id est a
peccatis originalibus et actualibus liberavit.
Quod figuratur iii. Regum xviii. ubi [illegible]
Achab [illegible] descendit in Iesrael et
Helyas [illegible] cum [illegible]
[illegible] Io. [illegible] [illegible]
[illegible] in Iesrael id est mundum [illegible]
[illegible] Achab in templum [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] id est [illegible]
[illegible] Achab
qui in templum [illegible]

.i. Dan' ce' x dnm p'dix' p'unctum ubi
p'cut u'bo et digito p'itum inuenit
c'fta e plurima .i. gra' spualib' Idem
p'z dicit d'r. n. Ambr' ex versib' fera
rib' fetu parit vna massam cruda
carnis quam lingua lambendo reddu
cit forma. ita debz facere p'ccator fetu
piciis c'qumatz parit i ferendo cum
virtute no' dn' cognoscit et paulatim
lingua lambendo quousq' plenam
virtutis c'qumatz et p'ni detestacoz appetet
Id Patz p'gallu mal' imitate dicitur
Jo. qui in nocte ignorancie cecitum
p'ccatorib' i cepit p'quam solis verbi dei
i sinciam p'cedebat.
Quam esset desponsata et p' cautis p'o
Joseph q' i tempore c'ssortio p'icat
q' i ingressive die apporiet. Maria
illumina aiam signus mi' que venit
quamb' in celebeat. cum celi filio eius
celestibus domus velut i vtero eius esse
signum carpe i'pit. Id Figa p'o
Re. xx. ubi Dauid latuit i agro vge
saule ipm p'sequetem dauid in manu
forti signus ... late volum' ... lignum
sibi penitus nescitet i agro vnde
virginalis est signat. Apoc. xij ubi
Johes vidit mulierem amictam sole et
luna sub pedibus eius ... et in vtero
... Joseph vidit mariam i vtero
habentem ... et cohor amicta sole
... splendore et luna sub pedibus
eius .i. omnem mundi pompam conculcatam
Id Dan' ... q' fincia i tpat' dona
sp' eciam devota que cum dum moys
dedicit vent' eius .i. c'sua diuina o...
me sit qua ... induit luna .i. omnes
... cum pedibz .i. affectibus
subsiciendo Idem spom' in ma. d'r. u.
Id Ex vinearum ... sim
... vidit ... i silua ... defecte
... in clamat Et ...
... sicut ... angelos ... sup
... inobediencia

p'uenit ad ... vtero p'uginis
deklaratur. ut deo q' solu sciuit p'o
creature ... iam fecit misen
... Idem sponte. q' scriptura quin
su' d'r. liber vero ... talis i bea
ut fractione ... gtinerit
p'cessu Baptismus qui celestis e calore
mariam plena virtutibz designat q'
in se xvij fugiebat mundi tenebris co
tinebat Ecclesia sicut ad ... gesta
ob vz si ... Id maria de o pata
fuit peccatoribus si ... et corpe
voluerit esse
Maria peperit filium suum primogenitum
Figura eius Gen. xxviij Jacob misit
Joseph ad fres et i dixit cum tunica talari
Ge. ... ad ... fres suos
indutum polimita .i. multis virtutum
et talari .i. vsq' ad talum corp' tegens
... et diuinitas nunq' separabat
Id Daniel. ij'o ubi lapis de monte p'
cisus sine manibz gtriuit statuam et erit
i monte. Ez x. mundi ... q'uit
.i. ... docuit et p'fidei ... de
i monte ... Idem spom' i ...
... Josephus ... i sibulo in
mare ... diuiuetes sine omni
i ... ca... sunt pullos
... Id p' celestis omni
.i. ... gelatu i sublo
... posuit ... fetu ab
... soli ... vigentem
filium ... in ... mare ... secula
Id ut d'r. ... i ... pare
quadam ... que ... i ... dicente i
... non p'ssum ... et
... ...
... est ... facit
.i. ... diuino ... factu
Pastores loquebantur ad i'uicem ...
Figura Exod. iij ubi moyses
pastor oues vidit rubum ardere
no ... Id Pastores ... ymatis
ad ... mundi .i. ... videre
... moyse et ... pastoribus

rubu flagitatem .i. corporis virginem
uitatis corrupta sed non combustum .i. sigillum
virginitatis non amittente et cogitacio rede(m)p-
tor deus ipsi dum permittente. Idem in tho-
bie v. ubi angelus raphael dixit gaudium
tibi sit semper etc. in proximo est ut cureris a deo.
Dicit angelus in hac nocte annuncio
vobis gaudium magnum etc. multis e salua
tor per thobiam .ii. actum cum a tempore ductus
adductus in tempore generis humani quod de-
consolari meruit adam. Idem possumus exemplo
naturali de .ii. etc. et Gotting quod certum ar-
monia audientes in tympano delectare etc.
quiet. quod est facile capiunt. Exemplum sic pa-
stores audientes cantum angelorum scilicet exultabant
in fruende. etc. alia sed. Gloria in excelsis deo
ita sunt delectati et gaudenti ut omnia quae angelus
predixit in breve meruerunt. Idem per exemplum
de delphinum ut dicit ysidorus ad sonum sim-
phonie tympanum gaudet et ludit et capiunt

Angelus domini apparuit in sompnis ioseph
Hec est figura exodi ii. ubi rex pha-
rao voluit interficere moysen qui fugit in terra
madyan ubi zephoram duxit uxorem
Exemplum xpus non unum sicut moysen scilicet multos
egipcios .i. demones interfecit et zabule
abscondit .i. a cordibus hominum funditus non
scientibus iudeis sed moysen fugit de e-
gypto ita xpus. Exodi fugit in egiptum qui
in scriptura tenebre ut mundi tenebris illuminaret
ubi ethiopissa duxit uxorem .i. eccle-
siam gentile sed moyses zephora quae plena ut
probat. Idem figuratur in ii. Reg. xxii ubi da-
uid celatus in rege loco similis similem
fugit. Exemplum xpus [illegible] in credentem regem
fugit. Exodi iii. Idem figuratur in [illegible]
sicut dicit ysidorus [illegible] non sunt [illegible]
[illegible] fuga tamen Exemplum xpus fugiens nobis dedit
exemplum dyabolum per fuga superare et ad
se confugere. Idem figuratur in leone qui venari
onagros [illegible] odit eum qui onager crescit
[illegible] et mutatum et defluens odorem
[illegible] reddit [illegible] et ex leo fetidum an-
[illegible] non sunt bonum odorem onag-
sustinere [illegible] ipsum odit. Ita mali homines

odiunt bonos et virtutes et famam proper ut
eos persequuntur. sed isti cedentes xpo. ut et fugat
quem in terra alienam

Postquam consummati sunt dies octo etc.
Luce ii. Figura Gen. xvii. ubi deus
cum Abraham fedus perpetuum pepigit
in cuius signum et posteris suis circumcisi-
onem dedit et hic talis medio quod [illegible]
se [illegible] monet sic velle homines
Idem Josue v. ubi Josue introductu-
rus populum in terram promissionis iussit circumcidi et
petris cultris lapideis. Exemplum xpus fide-
les ingredi volentes terram celestem voluit
spiritualiter circumcidi cultris lapideis
.i. omni fortitudine et perseverancia omnibus luxu-
riis deponendis. Idem patet in castore
.ii. ut dicit plinius contendens se non posse eva-
dere venatorem semper castrat et testiculos
quae sunt medicinales proicit ut evadere
possit. Exemplum xpus sanguinem fudit ut nos
mediante [illegible] castor scilicet dimitte quod
non restat testiculos medicinales .i.
divicias et [illegible] mundiales ne
videat se evadere non posse mortem
[illegible] dat pauperibus. Idem patet in
[illegible] de ysidoro duo sunt [illegible]
plus [illegible] et [illegible] domesticam
Exemplum [illegible] velut ab antiqua
iusticia [illegible]
[illegible] ut ad [illegible] laborem sunt
[illegible] ad mortem.

Puer autem crescebat. Luce ii. Figura
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Angelus domini apparuit ioseph in sompnis dicens
[illegible] ioseph cepto devotus
cum maria .i. anima deposuit cum ei cus-
todiendo quesivit ut sit precium boni operis
gerit cum cum ab angelo .i. divina gratia
ad proximos tales pueros commonetur
in egiptum .i. seculum mutare. Historialiter ad
hoc fugit ut cum herodes .i. dyabolus
per superbiam ut fiat. Et cadit. Ergo gratia cum
commonet ne ibi remaneat sed adversitatem
dei per contemplacionem consueta utilitatem [illegible]
litus domini [illegible] mortua minatur. Et
figuratur genesis xiii ubi abraham iubetur
redire de egipto ad terram viventium. Sic quis
ad [illegible] et nos exemplo eius
admissum dei debemus ad regnum celeste
redire contemptis terrenis. Et figuratur genesis
xxxi ubi iacob cum uxoribus cum liberis
[illegible] ad terram suam iubetur. Duo est
[illegible]. Et figuratur in iiii regum tobia cum
[illegible] quoniam sunt de [illegible] ad
[illegible] consuevit redire sub
[illegible] decem [illegible] ut si
[illegible] per [illegible]. Sicut
apes ut dicit Ambrosius [illegible] tempore [illegible]
tualibus exeunt melle et [illegible] melle reme-
dierunt. Sic maria cum filio suo venit ad
[illegible] alueare cum melle [illegible] et nunc
venerunt.

Cum factum esset [illegible] morte [illegible]
figuratur .i. xxiiii ubi [illegible]
dat [illegible] cum [illegible] cuius
[illegible] dubitavit. Et [illegible]
.vi. ubi daniel adhuc puer loquitur
[illegible] babilonis in
[illegible] Sic [illegible] predicator
[illegible] sompniatibus sed dum
victimos cito mori debet et [illegible]
[illegible] adeo quandoque vult minimum potest.
Et [illegible] liber [illegible]
tessalia sunt duo fontes et si oves bi-
berint ex uno albescunt et ex alio
nigrescunt. Sic bibentes doctrinam [illegible]
in [illegible] albescunt sed de doctrina [illegible]

nigrescunt cum dyabolo doctore eorum [illegible]
Venit ihesus a galilea in iordanem [illegible]
[illegible] ut baptizaretur ab eo. Et vox de celis
dicens hic est filius meus dilectus in quo michi complacui
super eum figuratur iiii regum [illegible] ubi [illegible]
[illegible] regibus [illegible] helizeus
qui fundebat aquam super manus helie.
Sic iohannes fundit aquam super [illegible]
[illegible]. Et exodi xxix ubi moyses
abluit aaron aqua et unxit eum in
summum pontificem. Sic iohannes super eum de aqua
[illegible] aaron qui in [illegible] mos
[illegible] quem summum pontificem [illegible]
[illegible] peccata mundi tollentem. Et figura-
tur ubi aquila solis radiis [illegible]
[illegible] aquis frigidis [illegible] ut
[illegible] invenescit. Sic [illegible]
[illegible] in flammatis [illegible]
[illegible] et [illegible] Sic
[illegible] debet aquis lacrimarum
[illegible] per [illegible] ad [illegible]
[illegible]. Et patet
[illegible] summo [illegible] pete-
re [illegible] ad aquas frigidas [illegible]
Sic [illegible] antiqui [illegible] superba [illegible]
per obedienciam [illegible] valens
[illegible] per [illegible] .i. [illegible]
[illegible] ad aquas baptismi ac-
cessit et [illegible] nos [illegible]

Nuptie facte sunt in cana galilee figura-
tur genesis xxvi ubi [illegible] fodit puteum
[illegible] aqua viva. Sic iohannes [illegible]
de puteo [illegible] aqua
viva [illegible] cottidie fit cum
ex [illegible] predicatorum aqua [illegible] de
cordibus fidelium [illegible] in vinum [illegible]
gaudii convertenda. Et iiii regum ii ubi
helizeus misit sal in aquas iericho et sa-
navit sterilitate. Sic [illegible] mediante [illegible]
[illegible] aquas in vinum convertit cum
[illegible] sal .i. divina [illegible] in aquas
iericho .i. [illegible] mundi mutabilitatem
[illegible] quas aquas
[illegible] sanavit [illegible]
[illegible] sterilitatis bone
operacionis [illegible] sicut [illegible]

Idem p[atet] in li[bro] q[ui] s[ecundu]m d[icitur] Rolinus elep-
has [illegible] liber bibit vinum et p[otes]t
ad plenum animam. H[ic] ... apli et alii [illegible]
ne [illegible] anno ad pferendum passiones
p[ro] [illegible] animali [illegible]
Cum descendisset de monte [illegible] signi-
[illegible] viii. ubi [illegible] [illegible]
adeo percussa lepra [illegible] clamabat ad dominum
[illegible] [illegible] face [illegible] lepra
[illegible] ubi naaman [illegible]
a lepra [illegible] [illegible] lauari [illegible]
[illegible] [illegible] tempore [illegible]
[illegible] [illegible] Rolinus [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] quia [illegible] in similitudine [illegible]
et reddit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] liber [illegible]
fuit [illegible] super faciem [illegible]
ipsum [illegible] ut [illegible] pariet
[illegible] [illegible] morum [illegible]
amore super faciem [illegible]
p[ro] [illegible] [illegible] [illegible]

Ascendente ihesu in nauicula [illegible]
[illegible] exodi [illegible] ubi moy-
ses percussit mare virga et [illegible] diuisit et
ipso [illegible] iter [illegible] [illegible]
[illegible] de Iosue. iii. ubi filii
[illegible] [illegible] [illegible] procedentem
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] mare [illegible]
[illegible] de [illegible] [illegible] plinius
[illegible] [illegible] [illegible] tempore [illegible]
[illegible] tempestas [illegible] mare [illegible] et tunc
septem diebus quibus [illegible] et septem
diebus quibus [illegible] magna [illegible]
tas [illegible] ponere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
ut d[icitur] [illegible] [illegible] de [illegible]
qui in magna tempestate [illegible] [illegible]
[illegible] tenet ne [illegible] [illegible]
[illegible] fuit ubi fuit [illegible] [illegible]

Simile [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ubi [illegible] [illegible]

alligatus [illegible] [illegible] corpus [illegible]
fuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
corpus [illegible] diaboli qui [illegible] suos
[illegible] [illegible] [illegible] malos [illegible]
ut destruat opera bonorum [illegible] [illegible]
ubi diabolus [illegible] [illegible] [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] hodie [illegible] [illegible] Ambrosius
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad demonia
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

Simile [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ubi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
septem [illegible] diebus [illegible]
[illegible] [illegible] visio ut [illegible] visione [illegible]
dei [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ubi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] fidelibus [illegible]
[illegible] visione [illegible] [illegible]
Idem p[atet] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] flectere genua in
[illegible] [illegible] [illegible] debet ad
[illegible] [illegible] flecti [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
ut [illegible] [illegible] homo
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

Cum [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ubi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ubi [illegible] [illegible]

madidum et cinnamomum et alia orientalia
aromata apud eos ponentes tentoria
omnia vastaverunt. Iudicum. Fract. dyalogi. Hodie
cum spiritualibus suis destruxerunt opera bona
[illegible] patet de proprietate [illegible] sed doctor Ambro-
sius [illegible] [illegible] superficie mala
grana aliter [illegible] apparebunt pulcra sed
intus sunt vacua. De proprietate columba que
sed doctor [illegible] ex magno acervo tritici
colligit grana meliora. Sic iste bonus
eligit opera sanctorum meliora ut sit exem-
plum [illegible] corpus susceptum
[illegible] .i. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] operibus [illegible] .i. fructum
[illegible] operum valeat [illegible]

distinctio 1

Assumpsit aliter [illegible] dyabolus [illegible] simulat
[illegible] adversum [illegible] figurat
[illegible] ubi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] de primo [illegible] ubi [illegible]
[illegible] [illegible] colligasset [illegible] gustum
melius [illegible] [illegible] [illegible]
columba [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] malas [illegible]
[illegible] [illegible] fugiunt [illegible] [illegible] fuit
debilitatum [illegible] celeste [illegible]
[illegible] super [illegible] [illegible] sue
[illegible] [illegible] patet
[illegible] sed doctor Ambrosius [illegible] aquila pullos
suos [illegible] unguibus suis tenentes opponit
soli et limpide videntes tanquam [illegible] et
nobiles [illegible] alios [illegible] abicit. Sic
facit [illegible] bonis et malis. De proprietate [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] solis
radiis [illegible] opponentes [illegible] [illegible] Sic
facit [illegible] [illegible] [illegible] vo-
luntatem cristi

d. 2. [illegible]

Duriter [illegible] [illegible] [illegible]
dyabolus [illegible] de gula [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ubi dyabolus
[illegible] [illegible] de gula [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] posse [illegible]
de [illegible] [illegible] ubi [illegible] temptatum aquila
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] temptacionum dyaboli [illegible] amonuit ut
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] qui dat [illegible] gaudia [illegible]
modica voluptate. De proprietate [illegible] sic
dicitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] glandes comedit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] bonis operibus
[illegible] gulose vivit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad modum [illegible]
[illegible] quia [illegible] aqua [illegible] [illegible]
[illegible] dyabolus [illegible] aquis [illegible]
gulosus. De proprietate [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] aquila [illegible]
[illegible] [illegible] dyabolus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] potentia [illegible] distinctio 2 [illegible]
[illegible]

Aggressus aliter [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ubi [illegible] [illegible] obtinuit
[illegible] [illegible] aque in solitudine. De
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] morte [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] obtinuit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] impetrando. De
proprietate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] d. 3.
[illegible] [illegible] abduxit

Avertit aliter [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] extollens vocem [illegible]
[illegible] [illegible] ubi moyses [illegible] [illegible]
[illegible] possessionem terre lacte et melle ma-
nantem. [illegible] [illegible] [illegible] melle [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] filium [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] moyses [illegible]
[illegible] [illegible]. De apokalipsis [illegible] ubi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] doctor Ambrosius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Dn̄ica iiij
xl̄e

mirabil' cportauit ꝛc.

Abiit ihc trans mare galilee ubi sa-
turauit v. milia hoīum de quinq;
panibz & duobz piscibz & ideo no sunt
cum sancta vege exemplo indoctorum qui
sed legitur .i. paralip. xij. ubi comede-
runt & biberunt coram dn̄o cum grandi
leticia & vinum portauerunt. Salomon iij. Reg.
iiij. ubi rex ipse ministrat suis
abunde in mensa. heliseo iiij. Reg. iiij. pascit suos
panibus ... heliseo .i. pre suo in-
tencione. i. paralip. xx. ubi dauid
& sui eius fugientes famelici fessi & tedio
inundi panes suos abimalech recepe-
runt & comederunt & confortati sunt. applicatur de xpo
& apostolis. de pz ... sed dicitur plateam
quasi cum eger sit ... pastus fuit
modo qualescumque ... superbz in volup-
tuosis seruiens ... dulcedine
sic ad deum ... de pz sed dicitur ...
... ordo ... tot
i ... ...
... ... qui sunt ...
ordo ... sequens ... i. desertum ...
... incantacionum ... ...
... de pastibus ... ... fuisset mag-
nos ... ... rusticos ... sufficeret
... ... fuit ...
... ut dicitur lib. ... ...
... ... habuit
... ... & ... ... sicut
... .i. in morte ... ...
... ... super xpm ... tolle tolle
crucifige eum ... ... omnino
assentientes.

Quis ex vobis ꝛc. & sequitur ihc ab-
scondit se & exiuit. exod. xvij.
ubi iudei volebant lapidare moysen
& aaron suos liberatores sed ipsi fuge-
runt ad tabernaculum domini quod fuerat xpo.
... ... dauid ... sui ipsum
lapidare. i. Reg. xxx. ubi viri
... voluerunt dauid lapidare quod ...
... dn̄o sunt liberati ... ...
... ...
... ... qui ... lapidat xpm
& membra eius. de pz ... ... dicitur.

... quod ... ... la-
pidem ... fugit ... ... lapide
... ... ad dominica cordis nostri & ...
diabolum ꝛc.

Hodie legitur quod duo venientes in ...
... asinum ... ... cum laudibus
... figuratur iiij. Reg. iiij. ubi venientes
helizeo ... filij ... cum ...
laudibz ... ...
qui ... salutare ... ...
... ... xxx
... ... dauid cum
laudibus cum ... ...
... ...
... ... de nocte ... ...
... in ... ...
laudes ... usque ad ... ...
... in ... & ... clamabat
laudes qui venit in nomine domini. ... ad ...

Legitur in epistola hodierna ... ...
... & ... in ... & ... figuratur
... abymalech sacerdos dedit
dauid fugienti famelico gladium pallio
inuolutum ... sacerdos ... ...
malech ... ...
de ... ...
fugientem ... ... gladius .i. corpus ... ex
... ... & vagina ... in ...
pallio ... ... in ... ...
... ...
... ... & mortuus est ... te-
... ... corpus
... ... que
... ...
... et ... ...
... ... in ...
... que ... ... qui ...
... corpus ... ... simplices et
... superbos ... ... de lo-
... ... apostolorum figuratur ... xviij.
ubi abraham lauit pedes angelorum et
... xliij. ubi ... ioseph lauit
pedes fratrum ... ...
... qui lauit pedes apostolorum ... ...
... ... exemplum ... in ...
sed dicitur lib. ... quod duo fontes sunt in
... ...
alter ... ...

aplos scandaliȝant Iuda vero i suspen
cio indignavit. Et at dns ascendens i monte
oliueti orare figuratur in r(egum) xv ubi dd.
fugiens saule plorans ascendit clivum
oliuarum. Ideo xpc tunc ad mia(m) passio
nis fugiens i oliueti monte oravit
orans et p(er) totu(m) corpus sanguine(m) fleuit. Ideo
in r(egum) xviii ubi helias annunciat aq(ua)e
inde[?] et p(er) pluvia(m) orauit. Ideo xpc sic
orauit gratiae pluvia(m) sanguinis sui nobis
dedit. Exemplum in via de delphinum q(ui)
s(ecundu)m d(icit) Solinus p(re)gnosticat tempesta
tem ludit sup(er) aquas. Ideo xpc fuit ga
diu(m) p(re)cedens sabine tempestate passionis
s(uae) [?] omnes fluctus tuos i(n)duxisti
sup(er) me etc.

i pasce

De co(n)fessione vero xpi coram pontif(ice) figu-
ratur [?] xxxvi ubi dan(iel) [?] c(on)
cussit ymaginem [?] pro omnibus [?] ab sa-
lvatione [?] et multitudinis s(ibi) suffic(it)ore. Et
s(ecundu)m [?] xpo sanguine mebriat[?]
[?] porta passus e(st). Iudic(um) vii ubi
Gedeon lagenis fractis lumen ceteris
est apparuit fractis et hostes victor extitit.
Ideo qui corpus xpi in morte fuit fractu(m)
lumen diu(inum) i ipso appar(uit). Ideo pellicanus
in via pellicanum cum sibi p(ro)pos [?] odi
cum pullos occidit, ipsos s(ibi) sanguine
viuificat. Et xpc alt(er) in morte disp(er)sos[?]
que dam figuratur in r(egum) xxiiii ubi david
postq(ua)m voles ponere regem mortem co
mendavit. Ideo xpc [?] co(n)p(re)te[?] comme(n)davit i
sp(irit)u s(anc)to Iohem q(ui) in xpo co(n)p(re)hendi[?]
grad[?] etiam aliqui e ordine[?]
Ideo figuratur thobie xxviii ubi thobias
moriens quedam filio suo matre(m)
commendavit. Ideo thobie [?] et e[?]
[?] cu(m) ipso e mort(e) [?] Ideo
figuratur i(n) via lecti quod s(ecundu)m d(icit) Solinus si vide
at p(ar)vulos suos ex[?] de mari ter
[?] [?] p(er)eunt ne aqua [?]
sup(er) eos fugit et s(ic) ad aquas reducit.
Sic fecit xpc i(n) morte et [?] cu(m) ipsos
[?] q(ui) commendavit. Ideo co q(uod) xpc
co(n)fessoribus oravit figuratur i(n) r(egum) xv ubi
samuel p(ro) saule oravit [?] p(ro)
[?] rep(ro)batur. Ideo via ub(i) ubi

aaron stetit int(er) mortuos et vivos orant
[?] Exemplu(m) i via i(n) leo [?]
[?] fugiunt. Sic xpc leone
de tribu Iuda cu(m) clamore valido multi per
totos sunt [?] in pet(r)is [?] sunt.
Ideo p(re)t(er)eu(n)t [?] q(ui) morti app(ro)-
pinquat [?] cantat sic fecit xpc i(n) morte
qui [?] totus ad p(ro)p(he)ta
Quin[?] ieiunavit et figuratur exod. xxxiv
ubi moyses ieiunavit xl diebus ut lege(m)
dni acciperet. Ideo in r(egum) xix ubi helias
i(n) fortitudine [?] ambulavit xl
diebus et xl noctibus usque ad monte(m) dei
[?] qui nos [?] ardor figuratur ga
[?] Ideo qui xpc p(ro)p(he)ta et [?] vi[?]
[?] Ideo i(n) via ubi [?]
[?] ieiunii [?] sicut et alia
a[?] venenosa s(ecundu)m d(icit) Ambrosius et Solinus
[?] d(icit) [?] omnes [?] minus
p(ro)p(ter) [?] moriuntur.

Iudic(um) vii[?]

De orac(ione) de qua d(icit) [?] figuratur
gen. xxv ubi ysaac orauit p(ro) benedic(tione)
filii q(ui) dedit ei duas [?] Item i(n) r(egum)
ubi Anna totu(m) cor [?] [?]
[?] Ideo i(n) via d(icit) [?]
[?] e [?] [?] c(on)stringens
capitis [?] Ideo [?] orac(ione) [?]
[?] c(on)stringit [?] Item
[?] xpc [?] Ideo i(n) David
[?] xxxiii [?] noluit [?]
Ideo thobie iiii [?] thobias docet
filiu(m) [?] ad omnes [?] Ideo
[?] i(n) via d(icit) plinius q(uod) [?]
sit [?] Ideo [?]
[?] [?]
Ideo nos [?] de [?]
exemplo [?] d(icit) Ambrosius
q(uod) [?] pullos aquile [?]
[?] Ideo [?]
[?] Ideo [?]
[?] [?]
[?] [?]
[?]

fra 6

sabb(at)o

Figuratur in r(egum) [?] ubi [?] helias
p(re)cedens [?] [?] Ideo
[?] [?] [?]
de[?] [?] [?]
[?] sup(er) aquas [?] Exemplu(m)
i via [?] q(ui) [?] [?]

sacrari capitulum i ponitur hec nobis christo iungi debemus ut dicitur apoc. Ex ludelatria e al manum et habet iiii^or alas duas ante et duas retro. et per eas tussit mare velociter. Ita si vis mare tussire bene devota oratione et inge celestium medi tacionum habes duas alas in facie et crucis mortificacionis et elemosinarum lar gicionis et sic mare mundi tussies. Exemplum elephantum de quibus dicitur apoc. quod flumine tussiuntur nudicus pervertit ne preda animalibus confundentur. Hoc. Deo vero ge ti sic debilitate membrorum conoxiis pru mencia corporis exempla fiant. ut dicit plinius. Ex contrariis .i. brevis so sil congregate mare tussiunt et si aliqua lassata fuit in aqua cadit et iuncta ala vel velum facit alta in mare regi. Sic bonum hominibus sit. ne debet pervidere mundi talem ulterius ducta parte et qui cadit in mare temptationis debet ala orationis eri gere et manum elemosinis in mari si immac. Ut dicit liber rerum pyrolus e anal prim et rubeum. sed maior quod per aqua in pruno sarmento natat et cum perficit colore mutat cum vigore. Sic peccator in bedie pat si tussiat mare ut aqua prime mu tat in albedine mundicie etc.

a Figura apoc. xix ubi Jo. vidit si milem filio hominis sedentem super equum album. habentem arcum extentum .i. similem mede cui qua habet vi. sedes suas de triste. super cor pus mundum quod sibi gerit habentem diadema ta multa sed dandi et finemibus. Exemplum in natura delphini qui cum videt pericu. vincit ad uomisit. ut per tales hec piscetur numquam comedit de delphino quia sic tu de vorat eum super cum ne tu ad litus duc. Sic xpc eos qui eum lesimit in melius suus deprimat alios vero pellit. Ut dicit apoc. libri pascal gali devorit spectes per eo quod comes dunt minus quibus gali libet vestitum. Sic xpc eos qui suis supplicabus insidiat devo tui fuerit que me simplices diligit et li bet sibi incorpat

3a Figura ii. reg. v. ubi David cicuit

arces et claudos de arce syon. Sic xpc peccatores qui sunt ceci et claudi deiecit. Ut ii^o machab. iii^o ubi iudeis mundant templum. Ex^m. In natura quod canes expellunt de curia quod ipsum sedat. sicut tayonis .i. hundeclasse fugit de cicer sua quam sibi vulpes maculant e

Hodie dominus quiescebat per ... figura gen. xix ubi uxor loth re spiciens retro versa est in statuam salis. Exemplum hominis romanis in illo suis vestimen tis cum ex hoc quiso debet salire corpora nudas. Ut in reg. xii ubi Jonas per sema in in ventre ceti i. ... Exemplum in natura milvi nunc qui primo capiunt aves postea nunc vero anno vinces xº sunt mortui. Ut dicit plinius. Ex ... cometa in antiquo in asya sed in quodam campo aggreguntur et que fuit ultima alii paribus laceratur. Sic peccator in hoste operibus si negligens in die novissimo ang. et aliis suis dampnatur 1

Hodie dominus hoc ... inducebat inc... figura deutro. xxxiiii ubi moyses dicit apparent ... supportabit dominus filiis tuis ipsum ambalis tuam me xº cum neptis e de virgine maria que fuit de gente iudeorum 6

Figura regum palatium Daniel iii^o ubi nabuchodonosor servulos presentem peri unt et adivo exceptus est ut in reg. ... iosephum quod tempus ... dicente. Exemplum in natura margaliti .i. tuther quod siquis te eius aquus si tangit etc. sabbato

Figura exodi xxxiiii ubi facies moysi sic cooperit quo dominum in monte resplenduit ut filii israel in eam aspicere non possunt. Ut ysa. vi vidit deum in sede super solium excelsum et plena erat omnis terra maiestate eius. Exemplum in natura leonis qui permaneret pati. Sic xpc peccatores dispi ... dulcis alloquia sublimant in ipsum in domine ... contemplativo. devote presenti. Ut dicitur plinius quod arcano e lacus ytalie et qui ex eo bibit tedium vite habet. ita si quis bibit ex fonte hoc tedium habet mundi

Hodie pendente dominus iudeis in cruce passione sua sed ipsum non ... feria ... tempore

Figura Ier(emie) xx ubi p(ro)ph(et)a iudeis captivitatem
si intelligere noluerunt. Sic pravi hodie
nolunt attendere captivitatem confusionis eterne
quam eos dyabolus captivabit. Item in Re(gum)
xx ubi micheas p(ro)ph(et)a p(re)dixit regi q(uod)
ut placendum esset s(ed) non crediderunt. Sic p(re)la
tus ... dicit ap(osto)l(u)s ex [illegible] habens
[illegible] sic mali libenter audiunt ma
la s(ed) non bona. Item dicit ap(osto)l(u)s [illegible] fal
[illegible] sic ipse debet [illegible] audientium
[illegible] cum [illegible] sine fine [illegible]

Figura malorum sacerdotum [illegible]
ubi sacerdotes [illegible] et [illegible]
sacrificia [illegible] denotaverunt. Sic hodie fa
ciunt mali sac(erdote)s. Item in Re(gum) ubi [illegible]
[illegible] adeptus regnum iussit fieri vitulos
aureos ne populus in [illegible] ad sacrificia re
diret. Sic mali sacerdotes et religiosi [illegible]
[illegible] faciunt adinventiones [illegible]
populum [illegible] ad [illegible] propter [illegible] sua
Exemplum in [illegible] falconibus [illegible]
qui capti [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] enormit q(uo)d
falconi [illegible] ad [illegible] volare
non permittit. Item dicit [illegible]
[illegible] aves [illegible] [illegible]
[illegible] ova columbarum [illegible]
in ecclesiis [illegible] oleo lampadarum [illegible]
[illegible] et [illegible] fedant. Ita
[illegible] in ecclesiis et [illegible]
de fructu altaris sua voce [illegible]
ceteras aves [illegible] capiunt, i(d est)
[illegible] [illegible] ova [illegible]
columbarum [illegible] fide
[illegible] et [illegible] labores [illegible]
[illegible] [illegible] plures
oleum [illegible] lampadarum [illegible] precium
opera pauperibus debita sibi usurpat in
[illegible] [illegible] fedant
[illegible] malo exemplo populum [illegible]

Figura [illegible] in [illegible] permittunt
[illegible] [illegible] [illegible] dei
filii zebedei bona celestia [illegible]
[illegible] bibere [illegible] [illegible] fide
liter voluntate dei [illegible]. Item [illegible]
[illegible] ubi [illegible] [illegible] [illegible]
et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

sibi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pullos suos [illegible] educat
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] voces [illegible] volunt [illegible] filios
suos [illegible] [illegible] [illegible]
ut [illegible] [illegible] ideo [illegible]

Figura occasionis filii [illegible] gen(esis) 6.
xxxvii ubi ioseph videntes fratres
a longe [illegible] occiderunt eum [illegible]
[illegible] [illegible] iudei [illegible] mali [illegible]
qui [illegible] [illegible] volunt salute corporum
spirituum et [illegible] occidunt. Item in [illegible]
[illegible] ubi [illegible] occidit [illegible] fratres
eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] omnes [illegible] sabbato
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] mali
[illegible] [illegible]

Figura gen(esis) xxvii ubi iacob [illegible]
[illegible] [illegible] non debebat [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
filius [illegible] post [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sic iacob [illegible]
non debita ordinare [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] supplantando
iacob [illegible] supplantator [illegible] Item
gen(esis) xxv ubi abraham filio suo [illegible]
[illegible] [illegible] filiis [illegible] concubinarum
[illegible] [illegible] [illegible] facit [illegible]
[illegible] dando eis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] lactat et nutrit [illegible] [illegible]
suos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
cadit

Legitur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Docuisus [illegible] scilicet in scriptura sed legitur
sedo pars. iii. in fine cantuarie capitulo
fuit lapidatus sicut patres Judaei ex
officio lapidat suos predicatores

3 Hodie xxiiii fuit quia adhuc si
spondit ut tunc sicut figuratur iiii reg
iiii ubi Heliseus vasa impleuit oleo. ss
mie uxori vidue que clamauit ad deum ss.
scilicet fiat cum pace. Ut in reg xvi ubi
Dauid panes suscepit. Contra ss male
dicentes in ista capriole que est sicut
ut dicit plinius suo quie sit crudelis tunc
aliis bestiis. Contra ita legitur in dicendis
sit matris de quibus matris e ty iohannis
cyprianus. Ut in allanda ut dicit aplicis
timens accipitrem ad sinum homo fugit
spinosa sed pocius aut ostium ita hoc
quia accipitre misereri ss pauc timens
dyabolum fugiat ad deum et aduolucra
eius que est misericordes sed dicit in canon.

9 Hodie dies induciarum ad
prospectum cum obseruatoribus. Figura
Josue vi. ubi deus precepit Josue et populo
voltabant muros terram promissionis ut cum
tubis circuirent .vii. die quo prosessent
muri sicut corruerunt. Contra pauc cum
ab mundum probari deus et corruerunt a pec
uniam et tonitrus regum celorum. Ut in i reg
xv. ubi dicit quod saul precepta domini non
custodiuit deus deposuit eum. Contra exemplu
in ista leonis quem sicut dicit plinius non nisi
lesus [illegible] et tunc ledentem ei fringit
Ut in gallina sicut plinius quie ea die que
ouum fecerit passione assidua non timet
Contra ista boum hora fames ista die adya
scrimoz est

Euangelium de [illegible] figura
gen xxiiii. Eleazar petiuit quam
a rebecca filio domini sui desponsanda
Eleazar scripta sunt duo mea adiutor
fuit ut in gen xxix ubi Jacob loquitur
ad puteum cum rachel que erat sibi postmodum
desponsanda. Contra ss cum hac mulier
peregrinum sed auspicandum quia ss locuta est
dicernia fecit eum cum pace. Ut in sama
riaque aquiritis virtutibus mulier petit
aquam. Contra mulier ss aquatur adeo
lis sole que ss petit nobis in exemplu

Ut sicut dicit liber rerum cruda fons est in
umon [illegible] cum fuit aque super
inque lapidem mox tempestate excitat
Contra aque fons que ss fuit in lapidum
cor [illegible] tempestate que [illegible] ex
citauit sicut faciunt in quolibet parue

Figura. [illegible] adultere gen xxxviii
ubi thamar nurus iude pro delicto
ad igne ducta fuit per annulum ac
[illegible] et baculum liberata fuit. Contra ista
pauca sicut thamar quia interpretatur commuta
ta a bono ad malum cum ista a modo i.
quo liberatur si annulum i. clamorem
ss sponsa et annulo [illegible] et baculo
[illegible] cum pinconia fuit dotata. Item
daniel xiii ubi susanna per danielem li
berat sicut legitur in epistola. Contra ista p
catrix et adultera per danielem que interpretatur iu
dicium dicitur i. ss maius [illegible] de spe
iuuentem si lacrimata fuit liberat. Contra exemplum
in ista leonis si fuit adultera et aquis
non lota et sic admaro venies alieno
deprehendit. Contra ss lota fuit tunc masculus
non sentit. Contra ista peccatrix a sponso suo
ss peccatum occidit in aquis prius lauacro
Ut refert de [illegible] et uxor eius sicut dicit
plinius et elephas post coitum non vadit
ad gregem nisi lotus. Contra ista peccatrix
ad gregem electorum non vadit nisi aquis
lotionibus fuit lota

Figura [illegible] expulsionis de templo
gen iii. cum deus eiecit adam et
euam per inobedienciam de paradiso eiecit
et fecit nobis deus ss [illegible] in voluptatis
post multa mala patria. Ut in ii reg. ubi
athalia [illegible] ex templo et ibi occiditur
quia regnum non sibi debitum usurpauit. Contra exemplum
ista dicitur liber rerum de formicis quod cum aual
multum mittit sicut in nauicula ora nautica
fugiunt [illegible] vnde apud cauie de [illegible]
in mobiles deus [illegible]

Hodie dicitur deus in carnis et vocatur
dicitur sicut isaac sicut moyses
exod xxxii. accepta a deo legem
[illegible] populum [illegible] vitulum adorasse
xxiii milia occidit. Ut leuiter in bella

Moyses iussit lapidari blasphemum. Sic
iudicatur contra predones. Scribit plinius
quod lampsacus animal sevum valde
persequens multa alias bestias depre
dat. Sed dicit Ambrosius exemplum locusta
saturi omnia devoret, scilicet iusto dei
iudicio occiditur locustis devorat et deglutit.
Sic demones predones pauperes devorantes
deglutiunt et cetera.

Figura visionis eterne. Tertio regum xxiiii ubi
videtur elizei oculi pueri aperiuntur
et actus ubi paulus raptus est post terciam
duorum celum. Exemplum. Item dicit Albertus
quod sicut dicit plinius inter catulos cecus na
tus cum qui novissime videt plus di
ligit quam melior est. Sic christianus videt
novissime, id est paulo ante passionem
sed tanto fuit melior quod dominus fiat
de vii audacior fuit. Patet in evangelio. Et
sic videt etiam plus diligit. Et paulus
in evangelio quaerendit. Sic frater eccelsiasticum
in gloria et cetera. Item quidam et alius deligens.
Sed dicit ysidorus quod mundo cecatis pullis
celidonia adhibetur et illuminat. Sic pecca
toris celidonia, id est passione christi cecus
illuminatus oculis intrinsecus adhibetur et
dabit etiam suum virtutis signum designat.

Dissensionis fit in evangelio. Sed que
processit figura in iii regum xxiiii ubi
inter principum fuit et dissensio
inter principes de summa predicare christum
tunc. Sed que predicat iudeis dispensa
tur sit in iii regum xviii ubi inter prophetam he
liam et Baal fuit et dissensio con
tra Baal helias in typum christi vobis
istis figure. Item vi dilatorem
Baal interpretatur. Item Ioseph
animalem et inter eos duos fit dissen
sio et cetera in genesi reges quod
inter christum fuit patris, id est qui patris celestis
est frater, id est sibi equalis fuit divinitate
in omni futura et cetera videtur.

Figura visionis lazari in iii regum
ubi helias suscitavit mortuum
filium vidue in sarepta. Item iiii regum
ubi helizeo sepulto cum eius corpus

alt mortuum tetigisset surrexit. Item
de mortuo exemplum quem vix inter vivos re
suscitatur. Sed in figura ubi plus clamorem
cantu suo ad sua filia audit facit. Sic
clamor et voce lazarum suscitavit et
hodie suscitatur peccatores clamore et verbo dei et cetera. sabbato

Frumentis de quo loquitur
hodie figura. Genesis i. Ubi post
quod deus creavit lucem, id est angelica na
tura divisit lucem a tenebris, id est ma
los angelos a bonis. Sic hodie in
ter lucidam tenebras huius lumine Item scilicet
separationibus tenebris cum demonibus
deprimitur. Item ut dicit exodi x ubi filiis
israel erat lux exemplorum vero tenebre. Sic
dicit lux bonis malos vero recipit dyabolus.
Sed in figura omne quod ut dicit plinius
in luce separatur parit. Item dicit Augustinus
quod gravium est pestis venena sed capud
capite quo in sidus omnes palmet
sic timeo per directione omnes animal. 2

Dixit deus in evangelio hodie. Si quis
sitit et cetera figura hominum exodi xvii
ubi moyses eduxit aquam de petra et
biberunt homines et iumenta. Sic christus con
fortat dulcedine sue iustitie peccatores
iustos et peccatoribus ponit quod sue apparuit
cas genesi xxix ubi Iacob amovit
lapidem a puteo et adaquaverunt greges
rachel. Sic christus amovit duritia cordium
et gregem sic currit contra sua adaquaverunt
Sic quibus civitatem sic dicit apostolus vult adaquare
de his primo in ignorantia alias ignorantia
et peccatorum consuetudine lapidem perduct
ut amoveat. Exemplum in natura ubi columba
dum bibit non elevat caput donec
satis habuit. Ita bonus christianus non cessat
aquam gratie dei in se viventem in mente
elevat ad spiritualia donec simul cum
eo apparuerit gloria dei. Sed dicit liber rerum
quod cervo vinum bibens diu vivit. Sic
aqua. Sic christus vinum bibens lectio spi
ritualis vivere fuit et tunc conspersionem. 3

Dicit deus in evangelio hodie. Mundus
me odit quod opera eius mala sunt.
Figura danielis xiiii. Ubi daniel propheta odium
babiloniorum tamen incurrit promptus est

Bene xpus per odium iudeorum est mortuus. Item
in iiij Reg. ix. ubi iezabel odiens heliam
usque ad mortem persequebatur. Sic nunc in
tempore. Et hec sanguine signus mundum
peccatis fluentem et hoc in fine mundi
persequentem. Ex. xvi. Immunda spiritus qui sunt
d. plinius. Sicut mundus vubs fugit si
vestitum persequitur. Sic mundus divicias
non amatoribus fugit si vestitus insequitur
saltem in morte cum ipsos fugat ad se
sequendum

Ambulacionis xiii a porticu salomonis
figura hec. Gen. iij. ubi post
peccatum primorum parentum deus ad auram
post meridiem ambulavit. i. quod velud
fecit velud nunc et pietatis ipsum a
iusticia et vindicta retrahere quia ve ea
vius cum eius ad penitendum pro
vocet. Et hoc post meridiem. i. post finem
temporis zeli. Sic nunc infirmorum tota die pacien-
ciam expectante ut una cum ope-
ris paciat. Item daniel iij. ubi deus
ambulavit cum tribus pueris in medio for-
nacis. Sicut et hodie ablat cum pueris in
medio temptacionis ne peccatis incendatur
Exo. xiii. Ita est dicit Alexander quod cum pater ce-
niculam quam accepit in yeme cum
nocte tota nocte in unguibus suis captivam
tenet et mane liberam dimittit et
quod postea non accedit. Certa si aliquis
ita dyabolus primum hominem captum tenuit
tota nocte ignorancie. id est in lege et sub
lege quam deus fuit yemis. Sic nunc infirmi
a zamora que deus ad veniente libe-
dimissi est. cum non accedit sicut ubi vellet
Sicut dicit Apostolus quod grues yeme fugientes
a ultra egyptum ad fines calidos vadit
a cum pigmeis ibi pugnat. Sic peccatores
tristes debent egyptum peccatorum ad calidam
regionem que deus et pugnare cum de vi
deus quod sicut pugnavi in finem sicut si cum
eis pugnet. In xo. illud amore vest
tive dyabolus et fugiet a vobis

Conspiracionis iudeorum in morte
xpi figurat. Iudicum xvi. ubi da-
lida uxor sampsonis quam uxorem tot
fortitudinis signus est. Sicut in morte in eius
morte in sexus dalida b amicus vini
cum scandala cum philisteis et cum complicibus
suis que municipia calcus consilium in-
iunit in morte xpi. sic dalida fuit iudeum
cum iudeis in morte xpi conspiravit. Item
ij. Reg. xvi. Achitophel consuluit quod
david capi posset. Sic iudas signum
dedit quo xpus capi. Sic hodie mali
consulat quod simplices capiunt. Ex. xv.
in natura est cum quidam fons in armenia
morphe sicut probat fundicius a patre
qui de quod in ipsum fuerat in lapidem
vertitur. Tolle in prelio remanente et sicut
malorum hominum corda qui cum fructu
quod facta vertitur in obduracionem sicut patet
in iuda et in iudeis quibus xpus multa bene-
ficia fecit. Item dicit Beda quod columba alicui
columbis se sociat sed ad pascua eas du-
cens et inducat in rethe ut ab aucupibus
capiantur. Ita iudas fuit xpo et discipulis
eius simplicibus sociavit quousque cum
rethe captivus iudeorum ut captus a iu-
deis occideretur. Sic hodie faciunt ma-
li xpiani nocentes ~~sic~~ bonis

Hodie legitur in evangelio quod xpus ad preces
v'ant et audivit cum voce pius clari-
ficavi et iterum clarificabo. Figura quod
ex clarificacione debemus. Ex. xxxiv. ubi
moyses videntes deus facies non suas
moyses cum Davm. i. non sciebat quod moduna
deus cum et nova cornuta facie clarificans
cum Exo. xiii. in natura alaude que sedens
super terram si clamando in aera statim
cantat. Sic xpus fidelis in terris voluptu-
tatibus deus clarificans non fuit ut fe lerna
fuit per devocionem. Alterius sicut dicit plinius
quod caleindris i. galandra cum pura
semper capta sit cum avium vocis cantat
est tamen devota pura per humilitatem licet
capta sit corporis carnalitate in pura de co-
stie puritate. cum avium. i. cum imperfec-
virtutes cantat quantum sicut ipsis imitatur

Legitur contra xpo quod angelus dy-
ablus. Iudicum xvi.
inicientibus suncius fit dyabolus figura
ubi Samsos kal die de vetere capillis
exivit et Iudicum xvi. ubi sampson
portas civitatis gaze de morte absolvit
a super monte tulit. Sic xpus nocte gunt
cuspide portas limbi confregit et victos

ibi sicut in mortem tali portavit. Ezech. in
in natura leonis qui catulos suos anhelitu
mortuos rugitu suscitat. Et in natura
fenicis? novi qui tercia die renascitur
de pulvere ipsius combusta. Et hoc tempore
tuimus quod per patrem et spiritum sancto actus [illegible]
. . . alacrius et mortuus per passionem
tercia die in eodem pulvere [illegible]
ad immortalitatem surrexit. Item visitatio se
pulcri prefiguratur figura per Job. In libro
tres amici Job venerunt ad visitandum
et consolandum eum super plagis suis. Et Gen.
xxxvii ubi Ruben [illegible] Joseph in
cisterna in qua fuerat positus et non ibi
eum dixit? invenit non apparuit. Et ego quo
ibo. Ecce. In natura avium? qui ut dicit Jeronimus?
et caplos duo suo mortuo cum dolent
ut occidat se. Sicut? Item in delphinus
qui ut dicit Plinius omnes gemunt et
plangunt cum unus eorum moritur. Item capi
bus qui omnes mirantur mortuo re
ge suo ipsi circa corpus abstinent.

Legitur in exodo quod Moyses cum duobus
discipulis ambulavit. Figura Gen. xix
ubi Loth ivit cum duobus angelis de So
domis. Loth interpretatur declinans et signi
ficat ad quandam [illegible] in claustrum vel
cum duobus angelis i. discipulis de So
domis quod interpretatur cecitas i. de seculo
ut nos cum anima et corpore venire et
de sodomis presentis intendimus in finali
nos educant.

Legitur quod Christus dixit discipulis Pax vobis
figura cum Joseph? audivit se fratres
in domo. Ego sum nolite timere quem
eum credebant mortuum fuisse Gen. xlv. Item alia
Item Ruth et Booz ubi Booz veniens ad
messores dixit eis Dominus vobiscum. Booz
interpretatur in quo robur est signum Christi
fortis ... Jo. xiiii. Ego mitti
vos mecum quod non [illegible]

Legitur Luce? de Christo et aliorum
apostolorum quod figuratur Gen. xxvii
ubi Isaac senex de venatione filii sibi
vestiebat. Item Thobie xii. ubi angelus
comedit de pisce cum Thobia signum Christi
[illegible] angelus comedit cum Tho
bia quod interpretatur oblatio i. cum apostolis et aliis
[illegible] Item in le
in ... qui de omni parte sua cor

eius accepit. Et hoc figurat nobis de
filio? [illegible] Item in actu ut dicit
Ysidorus? qui similiter capitur ore sua
ne [illegible] permittit que sequentes pre
cedit? [illegible] ob per doctrinam capit
ut nos [illegible] spirituales mandu
care possit

Legitur in ewangelio hodierno quod Christus orta
Luna? apparuit Marie Magdalene
volenti ipsum tangere. Dixit Noli me
tangere quod figuratur Exodi xix ubi Moyses
ascensurus in montem ad Deum precepit populo
ne montem tangerent sicut [illegible] preceptum
fidelibus suis ne scrutaretur ultra quam [illegible]
sit de sapientia et virtute. Item scrutator
maiestatis opprimetur a gloria

Legitur hodie in ewangelio quod Christus apparuit dis
cipulis. Data est mihi omnis potestas in celo
et in terra quod figuratur Gen. xli ubi Joseph
dominus de omni domo Egypti constitutus
[illegible] ubi mortuo Saule David ad
regnum est unctus. David fortis manu qui
interpretatur fortis qui sancto [illegible] mortis
[illegible] adeptus est regnum celorum in [illegible] Item
figuratur in natura aquile quatuor? ut dicit
Ambrosius in exameron aliter [illegible]
signum Christi qui non [illegible] de [illegible]
[illegible]

Hodie legitur in ewangelio quod Christus [illegible]
[illegible]
ad montem. [illegible] quod si
gnat in Regum [illegible] ubi [illegible]
currebat volentes [illegible] victoriam
David. Item ii Regum x. ubi David [illegible]
qui [illegible] duos viros ad [illegible]
[illegible] sicut [illegible]
[illegible] de quo
dicit Ambrosius quod [illegible] salvatorem
sua recipit. Et [illegible]
[illegible] convenerunt.

Legitur in ewangelio hodierno quod duo
discipuli sui [illegible] audit
[illegible] per [illegible]
figura Gen. xxxii ubi Ysaac Jacob [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] voluit Jacob [illegible] morte
[illegible] supplantator. Item Gen. xxxii ubi
Jacob luctabatur cum angelo et [illegible] cum
meruit benedici angelo a Jacob.

thomas luctatus cum eo plus factus q̄ͣ vbis cum b'a°. nō credidt̃ & cum p̄s
cariit q̄ x̄c. ei gratiam credit & bndictionē
promeruit cum xp̄c ei dixit. Quia vidisti me
thoma cred. Item na[tura] lamie de qua dr̄
dē q̄ morsy eiz nō sanat̃ nisi voce alti⁹
lamie audiat̃. Sic incredulitas thoē
sanari nō pt̄ nisi xp̄c vocē audierit. Itē
prima cappa siluestri q̄ sed. dr̄. p'luminis
a raplels et fugitiua percussa fuit & po
stea quiescit apptm.
Dnca 2 Hodie leg̃r in ewang°. q̄ dns dr̄. Ego
sum pastor bonus. Cuius figura exodi
iii. vbi moyses pastor & minas gregis
ad interiora deserti in monte oreb vidit
apparere sibi dnm. Sic xp̄c oues suas ad
montē celi perduxit. Et & fac̃ debz q̄lz
platus & oues ad desertum .i. ad contemptu
mundi minare. Itē j. Reg xvij vbi dr̄.
pastor gregis leuabant ursum & leonē
erueb oues de ore eorum. Sic xp̄c oues
suas de ore dyabl. liberauit. Et & facere
debz quilz platus ul pastor eccl̃e. Itē
na[tura] canis qui pro custodia gregis lu
pum inuadit & morti se exponit. Et
fecit xp̄c & fac̃ debz quilz platus. Itē
dr̄ lib' rerum boni pastores pannos cum
bz ne rore melleum comedunt & inde
ex inde moriunt̃. Sic xp̄c facit omnibus
suis ne delectant mundi ad libitum vagē
sz eos in custodia tenet ne cuant nō
viuntur.
Dnca 3 Legitur hoc in ewang°. q̄ dns dixit.
Mulier cum parit tristitiam habet.
cum aūt pepit puerum gaudet. Et figura
gen xxj. vbi zara pepit ysaac. Ǽ. risum
nobis fecit m[ihi] dns sara fr̄ conciy t̄
risum pepit quum xp̄c. Ysaac natiuitate vidit
qui risus est. Sic cum peccatores gaudent
& agunt penitentiam erga hoc et angelos lete
fiat. Et xp̄c figurat. Ita na[tura] elephantis
qui in aquis parit ut fetus submergat
sit et cum aduersa sibi insistit. Sic deuota
anima opus bonum debz parere in aquis cogi
tacionis vite lubrice & qualit. Sic ne dyabol
cum ut sciat persiqbat. Itē patz i gal
lina q̄ in ouis fiat ante multum laborat sed
post exocuyo ouum cantat. Et & fac̃
debz quilz predicator in conuersione peccatorum
Hodie leg̃r. q̄ dns dixit q̄ itē
sol cum venit arguet mundum de pecco
Et figura. j. reg xv. vbi samuel
dixit ad saul q̄ nō obedisti voci dni
picat te dns ne sis rex. Sic xp̄c. arguit
peccatores i obedientie arguo suo. Itē ij Reg
xij. vbi dauid cum archam dei saltaret
micol vxor eius derisit eum. sz p̄ eo
redarguta fuit & obprobrium sterilitatis
Sic peccatores sic arguis actibz stulis se de
risit. Itē xp̄c opatus. Cuius figura i na
leonis qui dr̄. Quibus obijcierit
talis putat sed qui ipsum despicit. Sic
xp̄c quibz honorem putat sed in cum pecat.
Itē na[tura] vulturum qui sed. dr̄ plim⁹ se
videt pullos suos nimis pingues
visum & impennulis & ubilat ut macilenti
fiant. Sic xp̄c. in suo doctori doctrine sue
et alijs aduersitatibz affligit suos
ut agiles ad volatum contemplationis fiat.
Hodie leg̃r in ewang°. q̄ dns dixit
petite & accipietis ut gaudium vestrum
Figura huius iiij Reg iiij vbi helias
dixit eliseo scindens qui tollar a te
siet & q. petisti. Sic dns dr̄. xp̄c. i proximo
adpiscimum sed denotio in voce. Itē i reg
xx vbi dauid dixit ter per lobe
q̄ ante peccatum impetrasti. Sic sana
in leone de quo dr̄ lib' rerum cum infirmat̃
tunc herbas colligit cum aliis
omnibz pedibz et aciem ad oculum leuat &
sic dns de pennis sunt medicina. Sic
fecit patz collige oparant in mensa &
oret dnm ut pro dimissione peccatorum
sanetur. Item ut dr̄ ysidorus, petiz in sumere
que ad ortum stelle lugentis versum leuans
quā posuit et tenuit ... Sic
peccator sed sumtus ambulans ....
de fide... debz leuare visum cordis ad
xp̄m per deuotam orationem ... ut
... Amen.
Reg Legitur in curru beato ... quod ...
.... pulsatio de altitudine ...
cuius ... Figura
gen xxiij vbi ... in fletu
... aliud ...
peccator q̄ ... benedictione ...
... xp̄c in ... Item

Apoc. ii. ubi dicitur angelo ecclesie ephesi
qui vincit et mandata mea usque ad finem
custodierit dabo ei stellam matu
tinam. i. resurrectionem gloriosam. Hoc et Dominus
Christus in via Bethanie qui fuit omnibus communis
perceperint. Hinc etiam dominum dicitur quod
usque sublevatus est. Nota partem decimam se
sublevatus sub omni patrum conspectu et
sublevatur potentem sublevamini sicut patet
in ascensione sed dicitur. Gregorius Quanto plus
sunt tanto eum exaltare et eius laudes
istis sermo minus tenebat. Sed post admi
rabilitate magis expavit ad salutem
Hodie legitur in evangelio quod Dominus ad
patrem suum dicit. Pater sancte serva eos in
nomine quos dedisti mihi. Non pro eis rogo
ut serves eos a malo. Et figuratur in
R. ubi Salomon completo templo orat.
Completo templo et dicit Iohannes ubi mundato et
reedificato templo ecclesiis orant pro
reliquiis istis. Bene orant. Per primam Christi
in via corruit quasi sed dicitur. Sed Boethius ducit
eorum corruit ultra maris mare
acquirentibus rapiant. Et ecce fide debet
plati fidelibus suis quinque sit et quo
dicit pro priscis sanctorum moram quam pressis te
pestate rapide et teneo et sic nam
ingens nave fugit. Bene quo debet rapi
i. Christus in eo sum et fidelibus aliis o
rare ut tempestas temptationis cessat.

De [illegible]

Legitur in evangelio hodie quod Dominus Christus
assumptus est in celum et sedet ad dextram
patris. Figura. Genesis v. ubi Michael
genuit Enoch qui cum Deo ambulavit
et tulit illum Deus in paradisum. Sicut levitas
in ubi Christus cum suis portatus per
populi vadit in desertum et sicut celum quod
relictum fuit ab angelis ad quod finit
Christus ascendens cum reliquo celestium sibi pre
populi impossibile et ascensio assumpsit
adhuc de potentibus fuisse Christus a via pre
there de qua dicitur. Per Eolum quod pro
supremum montem ascendens et inquies te
ubi dulce mittit dominum quod maligna
in sacrificium. Sicut dracone qui latet
[illegible] sicut dicitur a sua maligna prima
[illegible] et eius quibus preditur a dominatu

qui Christo ascendente non canit sequitur quod
in actibus modis cognoscit bene pater
in via agnosce silvestris quod ut dicitur Aug.
omnibus in modis cognoscit virorum cursuum
sunt venatores aut viatores. Hic quod
sunt hominum capriola sicut dicitur in cantico
velut sunt virorum singuli viatores ad patriam
tendentes a venatoribus de hic modo
quos semper odit.
Hodie legitur quod Christus promisit discipulis suis
spiritum qui eos consolaretur. Figura.
Iudicum xv ubi a Samsone spiritus Domini ir
ruit et fuit de mandibula asini fons
[illegible] ubi dicitur cum spiritus sanctus bonus ho
mine prius fuit de mandibula asini
i. stultorum predicationum exempla et consolationes
assumit. Sicut i. Regum x. ubi dicitur Samuel
ad Saul insiliet in te spiritus et prophetabis
cum eis. Et x. adeo postea conversus
iusto quod ad spiritum sanctum cum aliis Deum
laudabit. Christus iam in via legitur de paucos
quos sed dicitur pluvia ut in altum ascendit est
signum future pluvie. Sic ascensio Christi
et pulchrius sicut pluvia spiritus sancti. Idem
ut dicitur pluvia post in ciconia post futuras
pluvias se elevant et tamen vadit
ad finem. Sic Christus ascendens super nubes
pluvias spiritus sancti consignavit. In die pentecostes
Hodie spiritus sanctus fuit datus in lingwis
igneis. Figura. Exodi xix ubi
lex data est Moysi in monte Synay et
sicut quibus iustum de Flaminio mundi libatum
qui legem Dei accepit in monte Syna
qui in tempore tempestuoso egredientes cum eos
tempestuoso venit et in igne de nativis.
Sic in [illegible] ubi Elias orat et
ignis holocaustum consumens incendit
dicitur apostolis orantibus ignis spiritus sancti venit
et sequitur adhuc carnalia ex eis erant consumpsit.
Christus iam in via omnium quod sed dicitur Ambrosius a de
anxietate multum delevit cum quis ex
spiritu et in sua venit ad ignem item
eius et viventem. Hec quibus iusti delec
tant in ardore spiritus sancti et absinthio a diabo
lo extracta super in finem. Sic patet
in [illegible] quod ut dicitur Albinus liber
in igne venit et scriptum quod igne spiritus sancti
in nostris et ad [illegible] ascendere sicut dicitur
[illegible] in quadam domo fuit ignis
ubi fulmine non [illegible]

Sequitur de sancta Trinitate

Figura cuius gen(esis) xviii ubi Ab(ra)
ham angelos vidit, tres vidit et unum ado
ravit. Item gen(esis) xl ubi pincerna Phar(aonis)
vidit in uno stipite tres virgas pro
pagines cum fructibus crevisse, i. tres per
sonas in uno stipite divine essentie
prodiisse quarum propaginum fructus an(imas)
nostras refecerunt et esse dulce [illegible]
gustu prestant.
Legitur luce xvi de duobus quorum
unus salvatur alter dampnatur. Et
sequitur figura Daniel v ubi rex
Balthasar quando vidit scripturam mane
techel phares et statim fuit occisus.
De primo legitur Job ii ubi Job adeo
probatus sanitate testa [illegible]. Et eo
dem tempore postea ad statum pristinum re
diit. Sic fuit de Lazaro. Exemplum
dampnati in via porcus qui diu in
pigritia ad coquinam diu sui dni et
occidit. Exemplum cum dives iste ad coqui
nam [illegible] cum simeret et [illegible]
[illegible] in fine [illegible]. Exemplum
de [illegible] lib. rerum quod in [illegible]
[illegible] vitam suam [illegible]
et [illegible] corpus et
deus [illegible] filios suos [illegible].
Figura corporis Christi iii reg(um) ii
ubi Helias raptus in celum
pallium Helizeo reliquit quo aquas
Iordanis tangens et [illegible] sub
[illegible] x in celo ascendens [illegible]
[illegible] pallium reliquit, i. corpus suum
sublevanti quo non solum Iordanis
aquas [illegible] sed [illegible] semper
deinde suscepit [illegible] Item ii reg(um) vi
ubi David dimisit ei multitudini
collirundam panis et assaturam bu
bale carnis et similam frixam. Et
dedit [illegible] collirundam corporis [illegible]
mundi de virgine sumpta [illegible]
[illegible] cocta et assaturam bubale
carnis [illegible] assata et similam
oleo frixam, i. spiritualem et corporalem suum
corpus sacramentum. Exemplum [illegible]
que dicit Ambrosius et Plinius [illegible]
et sanguis agnus [illegible] oblatus [illegible]
[illegible] placent oblato
corpore et sanguine agni immaculati ut
dicit Plinius [illegible] aves [illegible]
[illegible] habuit ut [illegible]
[illegible] corpus [illegible] a
[illegible] non [illegible]
Petra de qua loquitur [illegible]
figura in [illegible] ubi David vo
cavit Bersabe in [illegible] venit
quia senex et [illegible] et in [illegible]
[illegible] et [illegible] Petrus Alphonsus
in [illegible] ad [illegible]
[illegible] venit veniens [illegible] simo
ubi regina [illegible] Assuerum
[illegible] veniens [illegible] et [illegible] eam
[illegible] fuit [illegible] contingit [illegible]
[illegible] de proposito. Exemplum
in [illegible] audiuit
[illegible] et [illegible] obtinuit
Legitur [illegible] cum
[illegible] et [illegible] que fugierit
gen(esis) xxx ubi Iacob [illegible]
dit cum Laban [illegible] quos
[illegible] ubi [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] cum [illegible]
corpus [illegible] et [illegible] i. de [illegible]
[illegible] dulcedo [illegible] dimittendo
[illegible] corduelli [illegible]
[illegible] Petrus [illegible] cor
duellus [illegible] et dulcis
[illegible] de spinosis [illegible]
[illegible] sibi [illegible] incipit [illegible]
[illegible] et [illegible] de [illegible] de
[illegible] magdalena de [illegible]
[illegible] Francisco [illegible]
[illegible] estote miseri
cordes [illegible]
[illegible] ubi [illegible] populo
suo [illegible] populo [illegible] pro eo
[illegible] Petrus [illegible] misericordes
[illegible] angelo dei expellit
Item in [illegible] ubi [illegible] in pectore
[illegible] in misericordes [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] Ambrosius
[illegible] et [illegible]
[illegible] exemplo [illegible]
[illegible] et misericordes
ut [illegible] consequentur [illegible]

Collirunda modicus
panis triangulus

Hodie leg(itur) q(uo)d adv(er)santez d(omi)n(u)s p(er)v(er)sis
habitatorib(us) (et) socijs vnde r(e)c(e)ptorib(us)
secuti s(un)t cu(m) Ex(odo) sig(nifica)t(ur) regu(m) vbi heli-
as Naama(n) Gehazeu(m) (et) statu(m) in l(e)p(r)o-
sorib(us) secutu(m) e(st) cu(m) I(tem) q(uo)mo(do) fidelib(us)
deb(et) seq(ui) Ios(ue) ... xxxiij vbi so-
ne sepultura Moysen ... s(un)t
Ex(odi) ... in apud silu(est)ri ...
... s(un)t ... Doma(s) ...
su(m) seq(uu)n(tur) I(tem) fecerunt ap(osto)li (et) debet
fac(er)e o(mn)es fideles It(em) ... q(ui) adiu(t)
suis ... statu(m) seq(ui)t(ur).

Legi(tur) ho(die) i(n) evang(eli)o q(uo)d d(omin)us noy
si ... phibet ... ec(c)l(es)iast(i)
Ex(odo) sig(nifica)t(ur) Gen(esis) ... vbi Iacob d(icitu)r
... (et) ... vasa ...
... corp(us) no(n) ... mansu(r)a
I(tem) d(icitu)r ... quor(um) ...
... no(n) ... It(em) Gen(esis) ... d(icitu)r
Ioseph frib(us) suis ... cib(us) ...
festavit ... in ...
... d(icitu)r fidelib(us) suis ... i(n)
... tendente Ex(odi) in
... ut d(icitu)r Basilius magnus
... d(omi)n(u)s ... d(icitu)r ... suo
... I(tem) ... d(icitu)r
... (et) ego ... It(em) in
... d(icitu)r ... dum ...
in p(er)ic(u)lo ... i(n)
... I(tem) ... cu(m) bonis ...
... bona ... malis ...
mordent

Hodie leg(itur) in evang(eli)o q(uo)d ...
q(uo)d ... de ... pa-
nib(us) (et) ... piscib(us) Ex(odo) sig(nifica)t(ur) ... xvj
vbi moys(es) ... pavit ...
i(n) des(er)to It(em) in ... xxvij vbi cor(u)i
pavit helia(m) ... I(tem) ap(osto)li
... coram ... p(re)dica(n)t
... d(omi)n(u)s pas(ci)t helia(m) i(d est) ...
... (et) ... i(n) ... cu(m) ...
i(n) ... igneus i(d est) i(n) igne ...
... (et) ... (et) ...

... (et) ... seru(n)t
Ex(odi) ... de equa d(icitu)r ...
... equa ... pul-
lu(s) fuit mortua et alia equa ...
ei(us) nutrit ... I(tem) ...
nutrit paup(er)es ... no(n) ...
tes Ex(odo) ... exemplo ei(us) fac(er)e
deb(e)m(us) (et) alienos paup(er)es (et) p(ro)p(ri)os
nutrire It(em) ... i(n) ... q(ui) pullos
suos no(n) pascit ...
... d(icitu)r Aug(ustinus) ... pascentem
I(tem) ... pueros

Hodie d(omin)us ... attende(re) a falsis
p(ro)ph(et)is q(ui) sub ... s(un)t
lupi Ex(odo) sig(nifica)t(ur) ... xxij vbi ...
... fica falsi
... regib(us) ... mag(is)
d(omi)n(u)s ... debet ...
It(em) ... xxij vbi ...
... occasus ... Bibit
... q(ui) ...
... Exemplu(m) ... q(ui)
sup(er) ... capitas
... I(tem) ...
... simplices ...
... folia ...
... ut ... may
... quo(n)d(am) ... d(icitu)r Ambr(osius)
... se ... mortua se simulat
(et) ... sup(er) ea ... capit
I(tem) ... dolosi ...
... voluntates d(omi)ni ...
... paup(er)es dolos corp(or)e ...

Hodie ... d(omin)us fac(er)e amicos
de mammona iniq(ui)tat(is) ... d(omi)n(u)s
de ... nos in et(er)na
tabernacula ... paup(er)u(m) quor(um) est
... Ex(odo) sig(nifica)t(ur) Daniel iiij(o)
vbi Daniel d(icitu)r ... p(e)cca-
ta elemosinis ... (et) iniquita-
tes ... paup(er)u(m) It(em)
Thobie iiij(o) vbi Thobias senior
d(icitu)r filio suo ... fac ...
... Dum ...
... Item ...

culis filio suo q(uod) sit inscia(n)s ut
uindictam consequat(ur). Exe(mplum) .xx. In vita sicut
d(icit) ysid(orus) (con)surgit victualia p(ro)p(ter)
uitualia itaq(ue) q(ui)b(us) caudatis p(re)mit
Dnnoctp debz et p(er)inde ne tu malo
dimite torqueat(ur). In i(n)stru(men)to p(at)et, patet
i formica q(uod) i estate (con)gregat & alia
crema p(ro)pt(er) ... ferunt sic p(ro)p(ri)e(tate)s
quos (com)munis p(ro)p(ri)e(tas) pascit tot i (con)fessores
caput d(omi)n(u)m (con)festit
Hodie le(gitur) q(uod) (christus) videt ciuitate(m)
flevit sup(er) illam significatur
in h(oc) ... vel ecclesie iudeis aza
hel futu(r)a cedem flevit sup(er) illa
q(uod) male ditt(us) erat ipso (et) ...
f(ec)it q(uod) s(ed) ... pulcrit(u)d(in)e
tr(ibu)s ... flente sup(er) azahel qui
interf(e)c(it) blasphemat(or) d(e)i .i. sup(er)
iudeos quos occidit qui t(un)c ...
interfectum erat ... q(uod) fuit aza
hel ... p(er)motus ut ...
... defleret. (com)misisse sit q(uo)d
p(er)moti ... inuenit ... .xxv.
in ... flevit sup(er) tumulu(m)
abner qui dep(re)ss(us) ... fuit
significat clericos (et) religiosos qui t(un)c
debent ... m(od)o ... ex
... s(unt) sepulti (et) ab ... tamen
... sup(er) eos q(uod) cum ... vo
... ecce ... male ...
... Exe(mplum) ... d(icit) ... dicit d(icit)
... aucula ... flevit
... abstinet (et) (con)p(re)dit
... ipso ... pisso
... (et) flet q(uod) uos ... e(st) ... fide
debemus (com)p(ar)ando d(e)l(e)ct(a)b(i)l(i)b(us) (et) a ...
... p(re)s in ... vigil ... s(un)t
... fugil q(uod) ... vociferat ... l(ite)ra
... (et) ... sicut ...
... c(on)iugali ...
(con)pleta suo ... vocaliter
... a ... ipsa

cum ... non ... illi ...
sup(er) ... filios tuos qui ...
sunt ... ut non ...
... fuit maledicta ... gratiose
alloquatur ... benedicti ...
Dicit d(omi)n(u)s in ewang(elio) qui se exal
tat humiliabit(ur). Figura ysaie ...
lucifer de celo q(ui) p(ro)pt(er) sup(er)bia(m) cecidit
ad(am) in fine ... d(e) pe(ccato) ... d(e) ... angelis
sup(er) ... non ... (et) ... i ...
... d(e) ... (et) ... pas(tor)es ... ad
regimen e exaltatis. Exe(mplum) .xx. In natura
albi galli quia(m) d(icit) plinius fugat
leonem ita q(ui)b(us) deuotus albus
p(er) ... (et) gallus ... fugat
dyabolum qui ... nigros ... querens
que deuorat ... .i. p(etr)e .v. ... Item
... i salamandra quo(niam) dicunt
aug(ustinus) (et) ysidorus q(uod) (con)s(er)uauit i ig(n)e
sic p(er) dyabolum qui ... de celo ... est
est q(uia) sup(er)bia ... ig(n)e
... vive pot(est)
Hodie le(gitur) i ewang(elio) q(uod) ... sit d(e)
... auricula ... in ...
surda ... et ... cum ...
signum ... moyses tetigit
... auricule ... aaron ... sag
... i ... et ... pontifice
... B(eatus) ... fuit ... sur
do ad ... audiendum
cum digitu(m) ... in ... mitt(it)
a significa(n)c(ion)e passionis sue tangit ...
... fig(ur)a. ys(aie) .vi. ubi ...
... tetigit ... labia ysaie
mundauit ea ad loquendu(m). B(eatus) ... fac(it)
d(omi)n(u)s ... p(re)dicatores ...
... labia cordis
... tangit. Exe(mplum) ... in
... d(icit) ... ysidorus ... aures ...
... (et) ... de ... p(re)dicta
... (et) bo(n)i ... B(eatus) ...
... aures ad audiendum
... d(icit) ... B(ea)t(us) ...
... B(eatus) ...

predicare debet orare deum et innuet voce
sua ut loquatur vera et sermone pro sal
bene sonante.

Dixit dominus in evangelio hodierno beati
oculi qui vident que vos vi
detis. Figuratur in regum x. ubi regina
saba videns magnalia salomonis
dixit beati viri et servi tui qui stant co
ram te semper. Saba interpretatur captiva quia sic et
significat peccatrix nigra que [illegible]
a gentibus et tunc estimabat beatos qui
fuerunt de [illegible] dominum velut ubi dominus
moysi terram promissionis [illegible]
ge ostendit [illegible] et [illegible]
tibi cum [illegible] facit dominus apparet
[illegible] moysi [illegible]
de nobis qui [illegible]
[illegible] et quo ad eam terram visione
[illegible] signata per terram promissionis
[illegible] sufficiencia [illegible]
videlicet Exemplum in natura de [illegible]
[illegible] sub [illegible] ala columbe
[illegible] oculos [illegible] et [illegible]
[illegible] dixit [illegible]
oculos habilitat ad videndum [illegible]
quia [illegible] et ad [illegible]
de [illegible] ubi [illegible] fuit in [illegible]
[illegible] oculis omnibus [illegible]
[illegible] ampulla [illegible] speculum
[illegible] aqua [illegible]
[illegible] aque [illegible]
[illegible] speculum [illegible]
[illegible] speculum [illegible]
[illegible] apud videntes [illegible] facti
sunt [illegible]

Evangelium hodiernum [illegible]
[illegible] in [illegible] figu
[illegible] ubi [illegible]
ut [illegible] ad [illegible] et
[illegible] offerunt [illegible]
[illegible] de [illegible] offerre [illegible] duos
[illegible] sibi [illegible]
ut [illegible] in [illegible] ubi [illegible]
[illegible] samarie [illegible]
in [illegible] qui [illegible] ut [illegible]

[illegible] clamant [illegible] et
sic [illegible] dicit [illegible]
[illegible] sicut [illegible] fiant
[illegible] sit leprosus [illegible]
[illegible] sibi non [illegible] temptacio
[illegible]

Dixit dominus in evangelio [illegible]
[illegible] dominus [illegible]
[illegible] dominus
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] dyabolus [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] desolator [illegible]
[illegible] vult [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] solicitos [illegible]
[illegible] dyabolus
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] portando in [illegible]
[illegible] supportando [illegible] dyabolus
[illegible] et discordia
[illegible] in [illegible]
[illegible] dominus [illegible]
ad [illegible]
[illegible] dyabolus
[illegible] corpus et [illegible]
[illegible] ubi
[illegible] dominus [illegible]
dominus et [illegible] in [illegible]
ubi [illegible] qui [illegible]
et ydola colunt [illegible] in babilone
fuit ductus [illegible] dyabolus [illegible] sibi [illegible]
[illegible] in babilone
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible]
et subiugit [illegible] similes

sc(ilicet) deo et mundo similatis in apparencia
religiosi sed in sinus plenis ... ut pisces
squalidi et ... sepe simplices secu-
lari deceptacionibus ... Sicut dicit pli-
nius ex serra quedam animal de quo vul-
garit biliceps cornutum ad modum
cum cum inde quos passura et pisca-
tores a venatoribus capi non potest nisi
quia se ludendo in funibus porcorum
involvit et capitur et tunc a venatoribus
occiditur. Et sic deceptores mundi
se in funibus delectacionum invol-
vunt et licet habeant cornua su-
per clerum tamen ... [illegible]
venientes qui in hodiernis mortis ad inmortalitatis
nisi vos ... capiunt.

Hodie legitur quod Christus resuscitavit
filium vidue mortuum ante por-
tam civitatis secundum Luc. vii. Ubi cum
Iacob filii sui Ioseph vita nuncia-
tur. ... ... quod erat qui mor-
tuus ... [illegible]. ... xvii ubi
mortuus et sepultus ... pro ...
cum tetigisset ossa Helisei revixit
... qui ... fuit ... ipsius
passione ... vocati ... vivi sunt.
... [illegible] ... ...
... qui ... sepultura quam
mortua singulis annis ... ...
... ... sua
cura cum mortuis in ... ... eius
cottidie ad ... ... re-
surrectionis apparatur.

Sanus homo in ewangelio ... ydro-
picus et sanavit figura Zacha-
rie ubi ... ... in ... et
massa plumbi mittebatur ... ...
et ... ...
... ... in ... ...
... plumbi ... ...
mittitur ... ... descendit
quasi plumbum in aquis vehementibus
... in ... ubi ... apostolus ...
facti ... ... spi-
ritualibus ... ...
acquirimus ... ...

ymagine et ... ... similitudine ...
... ... plinius ... ... non
potest viuere ... in aquis sed ...
... vita sua ... ... a fine
vite sue sicut ... in talpa quod animal
cecum ... ... quod ...
venerit ... ... amarus ... ...
... ... non ... ... viuere
posse ... ...

Legitur in ewangelio hodierno quod deus quen-
dam demoniacum ... curando ordine
... figura Tobie ... Ubi
Raphael expulit demonem ... ...
... et religauit eum in deserto ...
... expelles demones a ... re-
legat ... ... pessimis ...
cum in mundo ... ...
in ... ...
... ... rege Aza ... ... Iuda
... ...
Aza ... ...
... ...
Iuda ... ...
... ...
... ... fugiunt ... ...
... dyabolus fugit sicut ... ...
... ... fugiunt ...
... ...
alta ... ...
... ...
que ... ...
... ordine fugiunt demones

Hodie legitur ... ... de maria
magdalena ... ...
... ... figura Exodi
xv. ubi maria soror moysi post
transitum maris rubri tympanum ...
... et laudes deo ... ...
maria magdalena ... ...
... ...
... ...
... ... laudes ...
... ... deo ...
... ... deo ... ...
... in ... ...

sanus infectus s(ter)co et Thobie uxor con
tra quam interpretatur princeps s(ecundu)m officialis Maria
Magdalena que quasi princeps p(er)
mitterum dicitur peccatoribus adeo est data in
exemplum Luce vij^o. omnis fuit data
quam septem demonijs plena fuit quibus
infectus vero Thobie et Luce. Vniuer-
sitas .i. Xpistus qui est dominus universorum compla
ta est ... penitet est i(n) multa
quit dicitur liber nat(ura)e ... delet ...
ipsa eius vestigia ne adveniatur [illegible]
possit ... Maria Magdalena ne
ad(m)o(d)um respectu vestigia pedum suorum
eius vestigia Xpisti osculis et lacrimis de
levit ... pedes in ... de qua
dicitur liber nat(ur)e ... sit niger tamen
in[illegible] ... Maria Mag-
dalena ... de p(ro)
osculis et lacrimis ... in fonte
nunc ut ... [illegible]

Legitur in evangelio hodie secundum Luc(am) xiij
quod dominus expectat peccatorem sicut
cultor arboris sua fructu(m) ... con
stat ... reddat ... signo
Ione iiij. ubi Ionas irascebatur ... ci
vitate ... dominus ...
... et ego non ... in-
nive civitate magna ... ex-
... questione ... qu(a)
... liber sufficit ... Reg(um) viij.
ubi David mensus est duos funi
culos unum ad vitam ... et alium ad
occidendum sicut dicit sanctus Gregorius
dominus ... ut ... preter
tollat ... dimidio ... dispu(n)c(tu)
David cum ... mors ...
.i. ... duos funiculos .i. duo
... apponit duos ... medi
... et ... sic ad
... et sic ...
... [illegible] ... dicitur ...
... ex ... in
iuventute libere vagantur ... in senio

... hominibus ... Dicit Gregorius ... cu(m) ...
... ...
mittit ... sicut ... et ...
... ... in finem ... dicit
dicitur ... super ... Reg(um) viij ubi saltant
pyxides ... et ... ad
... in ... sicut ...
... ... Augustinus ...
in iuventute ... in senio male
... ... non ... habent in
regnum dei.

Legitur hodie secundum ... xxiij ... dominus
... multum ... secundum
... et ... sedit ...
... Danielis vij ubi rex Darius
dixit Danieli ... liberati
... ... Danielis ... ...
... ... timendus et diligendus
... ... de ...
... ... Reg(um) xx ubi David dixit
ad Ionatam sicut ... unicum filium
ita te diligebat ... ... de quo
dicitur ... ...
... obediunt ... ... nos
... et diligere ... ... quos
... ... de quo
dicitur ... ... super ...
... ... et aqua ... ...
... esse in fonte ... ...
... in fonte ... ...
... et aquis ... sibi ...
... ...
... ... et dic ...
experienciam.

Hodie legitur in evangelio ... ...
... quod ... sibi dimittuntur
... figura ... Reg(um) xij. ubi Nathan
dixit ad David dominus transtulit peccatum
tuum non morieris ... peccatum
... ...
satisfactionis ... ... non
... Reg(um) xx ... Bena-
dab rex Syrie ... fugitivi vo
lentes ... ... Achab ...
dixerunt ... reges ... ...
... et ... fuit ...
... Achab in ... ...

patris et christus qui per celestia est filius et potencia. Benadab quod interpretatur filius spotancus et est peccator quod sicut christus sponte subiit per gratiam. Achab id est [illegible] et pugnat cum christo pacie mouet in contrarium. Sed benadab fugiens et absconditur sed cum peccator consuetudinem non dimittit sed se ad submittendum christo accinxit id est cogitacionibus contritus induat et tunc humiliatus christo per veram curiam confitetur. Exo. iii in medio dicit .i. Bolimus [illegible] Ex fecit camelis strata cum masticandis viridibus herbis pascit camelus est christus [illegible] ducat peccatorem mortuum cum nos filii sumus et cinine tute herbis viridibus id est bonis operibus in principio id est peccatores [illegible] debemus ad portandum onus confortari [illegible] dicunt ysidorus et bolimus [illegible] valde [illegible] obumbrat dicitur [illegible] id est [illegible] [illegible] obumbratibus [illegible] [illegible] Balueus id est [illegible] [illegible] publico [illegible]

Legitur hodie quibusdam de imperatoribus [illegible] imperialem fuit [illegible] figura .ii. Re. xviii. ubi absolon fecit [illegible] filiis suis ubi Amon [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et occisus. Absolon quod interpretatur [illegible] est christus qui fratribus suis id est [illegible] [illegible] quos per mortem suam ad celeste [illegible] vocauit. Amon quod interpretatur [illegible] est peccator [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ubi [illegible] [illegible] [illegible] amon [illegible] nepos et successus Asuerus qui interpretatur [illegible] [illegible] amon qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] malis

[illegible] que [illegible] [illegible] [illegible] suspendi. Exemplum in [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad mensam duorum uno oculo manum largam [illegible] altero hostium [illegible] custodiunt. Sic nos [illegible] [illegible] mensa [illegible] debemus [illegible] largam manum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] timore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Hodie legitur Jo. iiii. quod regulus rogabat Jhesum ut descenderet [illegible] filium eius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] abymalech [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sicut abymalech [illegible]

Legitur Regum .2. quod dominus suo dimisisse
peccatum debitum et penam incurrendam
quando suo non iustum fecit ..iii. Regum
xii. Ubi nathan david increpavit
quod uriam interfecit et uxorem eius tulit
dicens quod ab eo gladius non recederet
quod non misertus erit. ergo fideliter fiet
debitis nostris non est confitendum vel faciendum
sicut Judicum .1. Ubi adonisedech reddidit
quod lxx reges amputatis manibus
et pedibus panes sub mensa sua co-
medebant sicut feci sic reddidit mihi
deus et sic potentes qui diu male fa-
ciunt pauperibus quod sicut reges tales apu-
tates eis manus pro bonis suorum ob
latorum ne possit dare elemosinam et pe-
des devocionis .i. affectus ad deum ideo
iusto dei iudicio puniuntur Exodi .xiii. mira
pora quam si lex clamavit omnes
aliquis ... ad invitandum ipsum tunc
cum nos christus ... mundo
... locis quod ...
sit oppositum. ideo mali de virtutibus bonorum
exultet sicut dicit plinius quod pavo de de-
quantum ... agnoscere atque tristari
sibi pelem possit considerare Et sicut
in virtutibus speculatur quod bones non
agnoscit per ... donec ...
cum sue voluntati conformatum et obe-
dientem tristari virtutum diis atque spiritualia
eius filius christus qui se pro nobis tradidit
ut nos liberaret

Hodie et enim dicit deus redde
te quod sunt cesaris et que sunt dei deo si
gnum genesis .iiii. Ubi abel obtulit
deo de ... gregis sui etc. et fac
quibus penitentes cum de suis cogitationibus
locucionibus et operacionibus offert deo de vo
tiis holocaustum et omnium fratrum con
fessorem et superiorem i vocat ipsum
et ad tale sacrificium deus benigne re-

respiciat sicut iiii Regum viii Ubi syria fa
cta est tributaria sub tributo perpetuo
ad hoc redde que sunt cesaris cesari et ista
cum duabus ... superbia inpedimenta
ut ... deo ... nobilior est corpore Exodi .xxv. matthei .dicit .ii.
Jacobus ... super duo flumina sunt contra
quorum ... aureas arcuas habet
...lapides preciosos ... Exodi
aquis duo fluunt flumina preceptorum
sed reddite que sunt cesaris cesari et que
sunt dei deo in quibus omnis iusticie
regula ... preceptorum ...
in se lapides preciosos ... valen
tes et cum debitos ... ex
hibere ... preceptorum ... et duo
... perfecissimo consideratum
est sicut dicit liber regum quod capella est
... quadrupes et habet plantas
... et in aqua equaliter ...
... sicut ... pedibus
animalium virtutum suarum fultum
quibus ad deum affectibus devocionis ...
... super terram ... stabilis ...
duorum ... super aquas
... et ... sit per
turbacione

Legitur Marci .v. dixisse ... dicens
filia mea defuncta est. Signum
iiii Regum .iiii. Ubi helizeus incurvavit
super mortuum sunamitis filium ipsum
suscitavit helizeus qui interpretatur
deus meus salvator sicut ... filium
... mortuum ... se totum super eum
expandens ... gratia sua ipsum
... i. ... reddidit sicut actuum
ix. Ubi mulieres occurrunt petro
ostendentes vestes quas ... habita
mortua pauperibus fecit quam petrus
suscitavit ... u. simpliciter

z elemosine ad v sustentanda eam
in z scos eius inclinat Ex xi in ma
9 liber regum de pueles a deo di
missus etiam v inuiscat anima solis
Et ipse hominem bonum z mortuum qui
sepulturae mittitur sicut puer de quo
q. sepulture eius corporis z aia sit
separata z tamen in v. vita eterna
bonis filii dei vera solis v inuiscat
Ita est sicut i hac anima cum p peccata aia
mortua a deo z vita spirituali di
mittitur anima domini amoris et
g erectis ad vitam renouant. Sic Gabriel
4 lib regum de arboris solis viridis
scinditur z lapis mittitur sic sit.
Sic cor hominis a deuote si p peccatorum
scindatur z x. qui e lapis angularis
contritorum mittatur sit deuotum et sine
tristem z. e finis Simile de quibus
paulus requiret i medio congregesce

Nota sententiam Verbum dei non vincit
nisi vincitur z sic ... profectum
misit ad. eos. Cor sentum q. verbis g
fructu omnes superius non tenebit
tam tangat cor eius Sicut carbo
aqua non capit s sola mota deficit
sic iste lacunam s parua non desit
de del. dicitur de. Luc viii Aliqui
ceciderunt z in loco terram ubi ... dicit
erroris g. fructus z non adueniens tam.

¶ Vo de abstinentia Rex. primo Erit de
de vobis duo aut de ligno sic in o
i dolore pectoris in o applicatam Euis
... spiritus complam multi pec.
Similis est non decit i fimitas q
abstinentia e adducit vitam Ecl
i deinte applicate Luc xiii z c.

Incipiunt sermones de sanctis z p.
de sco Andrea

Sanctus andreas in cruce sus
pendebatur z ibi biduo viuens
populos docuit z aia eius ab angelis
in celum deportata suscipitur Iohannes
xiii. Ubi ego sum ibi z minister meus erit.
Item mi primo Iohannes xii Ubi ego sum ibi z quos
quorum ego sz Andreas Iohannes ad
adventum eius. ductor e suspensus
de x. in spiritum z in cruce dabit. Ecce
ego e plana qui tu es tu i terra suspe
ndis. E ... Ego sum vermis quilibet
z ... fecit. Ezechielis xxi
Hester vii Ubi Ameram ppt sedem
misit mardocheum ponit sup multa
sua z clamauit Et spiritualiter z est
Assuerus qui pla. bea. de celo
z ipse mardocheum ... cruces
impudentes i. beatum andream qui
predicans ... cum eos dep
uitores e mittitur Crux sup multa
regna. i. sup arcam pom. fecit z f.
Gen. xli. in ... qui ut
... e ... simplex z ... cruci
z ... ad mortem pro ... pe
dente. Sic andreas secutus est
x. qui z suos portauit ... cruce
... spiritus suorum peccatorum ... del...
... vita in ... regulam ... ad
Dei ... in ... accipiunt
quos ... in alta ptica
suspendit z ligat. Sic beatus Andreas
nobiles accepit qui multos peccatores
accepit in ptica crucis e positus ubi ibi
biduo viuens peccatores predicando ac
... vita eterna meruit

Legitur q ecclesia sti Nicolai
oleum manat qz multas in
firmitates curat z ... aliquis q p...
... s Andree i ... e ... fuit

in pueritia peruenit quarta et secundo
fuit renunciatus. Secundo fuit sepultus sed
virtute eius medium aliquid fuit unctum
oleum. Et ideo per devotos et humiles et secundo
per innocentes et fructus spiritualis utilitatis.
per oleum significatur compassionis et contemplacionis
et devocionis quo oleo ipse nos ungat
in reges celestes significatur. Exodi xxx
ubi dominus dixit Moysi accipe aromata fa-
cies et offeres super altare holocausta
et hostias pacificas. Secundo Abraham fecit
sicut Nycolaus de corde suo dum opera peni-
tencialia sive per delectus spiritus quasi alie-
nus et carnes quasi sepe obtulit deo ut
ta opera pie ... exhibendo. Sicut 1 Regum x
ubi Samuel tulit lenticulam olei
et unxit Saul in regem. Samuel interpretatur
postulacio dei ... qui potest esse exemplum
et misericordie postulantis. Audite patres o[mnes]
Samuel qui postulatus interpretatur
beatum Nycolaum. Sed adhuc peruenit petitio-
nes ... unxit in regem ... regnum
celorum quin sunt et hoc ... per olei
beneficia fuit ... plus aliis
sanctis operibus unum quem per oleum designatur
ut patet in suis miraculis que decurrit
Tertio ... ut dicit Plinius ... capite
olivam habentes reddat eam sterilem
... cottidie parientes et impetrantes
... [illegible] ... si sepe habent
... tunc ... cessant
olivam id est beatum Nycolaum sterilem ad conce-
dendum reddunt. Sicut Ambrosius dicit in
Exameron ... si apis oleo perfun-
datur moritur. Sic et recto perfundi
... [illegible] ... et devocione
Nicolai perfusus moritur mundo et cu-
culis ut in ... vivere possit. In
manna ... [illegible]

beati Nycolai perfundit.

Quemadmodum beati regis manna aqua
... [illegible] ... celebrius. Sed de
sanctificacione eius in utero ... conceptus
... non potuit esse sancta
... Et ideo sanctificacio in concepcione
... non potuit esse in ... principiis
seminalibus ... viri et mulieris
... fuit ad animacionem sui
corporis ... non fuit sanctificata. Sed post
cum anima fuit corpori infusa et tunc per ...
... ab originali peccato quod ex ...
contraxit fuit ... emundata.
... fomite ... sanctificacione ...
quia ... plene non
... sed in secunda sanc-
tificacione ... filii dei concepcione ...
... fomite ...
ad malum ... aut ad bonum
difficultate peruenit esse ...
significatur. Ysaias xi ubi legitur: Egredietur
virga de radice Iesse et flos de ra-
dice eius ascendet. Virga est Maria
filius flos ... [illegible] ... flos ...
... de radice ... [illegible] ...
mediante egreditur non ...
... mandatum Maria ...
simpliciter ... de radice ...
... cogitacione concepta est Maria
significatur in tabulacio ... quo aurea ...
... in qua manna ...
... [illegible] ... beate ...
in quo ... id est Maria ...
... Maria ... in ...
... [illegible] ...
... semel ... anno ...
... plus ... Sed ...
... beate Marie qui ob hoc ...
... debita ...
Sed ... debet omnis ...
... ad ... [illegible]

ut abscisis maxilla .i. prima gracia seq
duntur gracie quiete. Item de xxx. plinius contra dra
conem pape silvester super morsum canis
pestifera rabidi canis ipsum sanat. Et
mala vipera silvester in vita prima
genera tangibilibus. Et in radice fere ame
tena quam interfectione super morsum
dyaboli .i. perum posuit protectionem quo
invictam gesta pessimis sepius.

De sancta lucia

Sancta lucia in gutture perforata
non moritur donec corpore christi perciperet
Ista lucia que dicitur lux beata capitulum
amatoribus figurata in ii Regum ubi david
in meridie surrexit de solario et vidit
mulierem se lavantem que placuit
ei et vocatis dormivit cum ea. Et hoc
vides quia virgine se lavante post sessi
cum fidei in ablucione solis sue ...
illa quibus ... sue ... vocatis hodie
in sua passione ... sibi presentatur
quoniam feliciter in eterna virgine cum ipsa
dormitura. Item judith xiii ubi judith
contra holofernem suo ipsius gladio interfecit
a summo pontifice et populo laudem habuit
Beata lucia corpore a suo corpore flagellata
post passionem sibi mortuo holoferne qui
interfecta in finibus virtute persignata
post martirium omnes quos iustos in
fine convertit ipso gladio suo .i. tortore
ab ipso superato interfecit a summo pon
tifice et nobis omnibus propter hoc colla
udanda. Item cant. iiii in via amigdali cum
sit tincta amara per se et mel intus
tamen primus dulcescit. Beata lucia sic
fuit amigdalus amara per suam
passionem sed dulcorata tamen per suam unio
nem cum deo non potuit nisi mel donec cor
pus eius gutture esset divisum. Item dicit
Solinus quod yrundo cibum sedendo
non capit sed in aere volando. Et sic
lucia cibum corporalem delicatis super

bum non capiebat sed in contemplacione ce
lesti cum eterna dei volando animi
sui cibum capit. Item sicut yrundo et quia
bi ... non potuit nisi per aquas ...
des dum ... dicit.

Cristus beatum thomam apostolum fidem
et vendidit. Figura iii Regum
ubi zacharias occiditur inter templum
et altare et inter petram. Incarnacio domini. Et
sic beatum thomam. Cum preparavit capitulum
dicas duos ... ecclesiam ... thomam
fecit inter templum et altare .i. inter legem
dei et malicem iniqua. Et inter fratres
Item Gen. iiii. Ubi abel a fratre suo. sed
cayn inter fratres innocentem. Item sicut
dicit Solinus quod scorpio leonem interficit
solo ictu. Et sic rex gwido fors interficit
beatum thomam ... virtute predicacionis
super gladio suffocando

Stephanus a lapidatoribus dein
ceps occiditur. Figura iii Regum xii
ubi rex roboam misit ad israel
ad colligendum tributum quem omnis
populus lapidavit. Roboam qui interpretatur
dilatans populum significat christum qui populum suum
dilatavit cum pro eo mortuus est
et misit ad israel qui interpretatur
videns deum, stephanum .i. coronatum
in iudaica et ... et dei ac pietate
ut tributum quereret a populo suo .i. bo
na opera que tamen propter hoc lapidavit
populus. Et nos ... et justos et lapi
davimus et innocentes cum corda nostra ne
cessaria cum audivimus in durant.
Item iii Regum ubi naboth qui interpretatur
excelsus falsis testibus convictus
propter vineam lapidatur. Et beatus stephanus
excelsus super disputantibus quos si be
ne fecerunt eterna salute se male
dampnacionem eterna acceperunt et ideo propter
vineam .i. ecclesiam est lapidatus. Et
sicut naboth ut sibi a probis fuit dictum
sed ... blasphemaverunt. Et sic stephanum

deum et legem honorauerunt qui ibi presens ac
temporibus fideliter exposuerunt Exo. xiiii. in ma
pi de quo dicit Ambrosius et Boling quod
si ictu lapidis tactus fuerit mox ibi
dem ab eius putrescit. Exemplum b. Stephanus
lupus fuit tunc de grege diaboli. cuius per
ditas accepit eum quia ab ictu lapidis
occubuit sicut de omnibus de quibus dicit
Plinius et Boling quod sentientes super
se herodium vel falconem contra sursum
erigunt. Exemplum b. Stephanus qui vidit celos
quod ad collum longum in obprobriis et aduer
sitatibus ad martirium et pacientia habuit
et contra herodium i. diabolum super se vidit tunc
rostrum i. os eorum suum deuote ad ipsum
erexit et pro persecutoribus velut plus ne
cessariis gemitibus fletibus pro ipso deuotis
sinus exorauit

Dicit beatus Beda quod beatus Iohannes
descendens viuus in sepulchrum suum
figuratur Num. xx. ubi Moyses iussu
domini descendit in monte nebo ut ibi
videt etiam super Abraham solum moreretur
Moyses qui interpretatur sumptus de aquis
Iohannes signum qui sumptus de aquis an
nalis gratie per xx. tunc voluit tamen
videre qui iussu domini completo vite cursu
abiit in quo mors tunc semen tunc in sepulchrum
descendit quando vite perfecte et eminentia se
moriturum intellexit et tunc terra solum
a loco discedunt quod alii gradus tunc
descendunt et ibi moritur. sed in columne
tunc consistendo in cuius medio vel in
manna in eius sepulchro inuenit. Sicut Ezechiel
penultimo Regum quod Ioseph transtulit ossa
Iacob mortui de Egypto. Exemplum xv. facto
Iohannis supplantatoris vitiorum de huius
mundi tenebris eum transtulit sed per ea
de sepulchro resurrectum ad regnum
celorum perduxit. Exemplum xiii. in vi. speciebus
qui tunc sermonem Salomonis capitulo vi.
triplicibus et unde antiqua deponebat in

veneficia exemplum b. Io. tamen species pre omnibus
putat quod audierunt a domino estote per
tres et quod tunc fecerunt atque ante sed cor
pus augustum lapidum sed b. Iohannem saltem
sicut in vita tulit hic venerdo perfuit.
Vel Iohannes scilicet forte per amicitiam et
mortis temporalis quam lectus transiuit
et in nouo et in morte horrende mutatum fuit
Sicut dicit Ezechiel. in in animam aues vero
vident super terram sed semper in altissimis mo
tibus habitant et pullificant. Exemplum b. Io.
qui quasi in aere sub celo in terra i. de loco
vel corpore in deliciis terrena sed semper
in altis contemplacionibus et ibi pullificat
per suas epistolas et euangelium multos filios
dei gignendo super octo in septies et doc
trinas ipse de istis notitia plena fuit

Innocentes occiduntur apte apud Ierusalem
figuratur Exod. i. ubi pharao
puerulos necari fecit qui interpretatur
dissipans vero signum herodem qui vero
i. xx. committatum voluit occidere. Sicut
i. Regum xxii. ubi simul occiduntur sacerdotes
domini per manum Doech apte dicitur. Exemplum dyaboli
per herodem innocentes apte xx. interfecit
Exemplum in vita nullum qui eruditus in
minimis sed timendus in magnis. Exemplum
ipso facit magnum dominum per electos
melos et simplices quod magnum verba
sunt eis sicut patet in lupo qui omnes
oues in omnibus ingressibus strangulat. Sicut
herodes innocentes

Agnus per se occidit figuratur Gen.
xxiiii. ubi Rebecca occurrit Eliezer famulo
tunc Eleazar ad ysaac venit et tabula
clamans et interpretatur qui inter accepit in
tempore signum tamen agnum quem tunc Elea
zar i. diuine dei populum factum est
venit in tabulatum celi ad ysaac qui vero
interpretatur i. ad xx. Sicut Leuitici. xii. ubi legitur
quod mos ... post partum offerat ancilla
sed agnos columba per simplicitatem
formosam parturit. sumpta per tenebras

onis abdicacione ppter paui et augme
tu bei pmorte coronabem p vig̃sorz
blam. Exo. 27. in ca pstaci qui ut dicat
Rabanus mirtu dicta. in aspau vgineo
Sic sponsa for in aspau b. agnetis de
lta. 1 dein casina q̃ qua dm vivit
paciencie desit. Sic b. agnes sponte
tollerauis passiones usque ad mortem
a bonis opibus no cessauit

De passione beati Vincencii figura
cant. p°. Ubi sponsus dicitur lectus noster
floridus. Ecce potuit dicere Vincencius
dum super testas iacuit et ollarum fractas
vo ps volueret. Josue xiii. tribui au
tem levi non dedit possessionem quia
dominus est possessio eius. Levite enim serviebant
in templo domini. Sic levita Vincencius
sibi terrena non usurpavit ymo pa
peribus dedit. Ps. ... quia dominus possessio
sua volunt. Ez levite terram in terris
non fecerunt. Exo. ... palma que
in ... est tua e ... et asset ... su
grossa et pulcra. Sic Vincencius sicut
palma fuit vires ... bonis opibus ...
... fuit asse et humilis ... alta
p contemplacione elevatus et in motibus
pulcra. ... negueli q̃ ut dicat
Rabanus in malum ... tempestate
ad littus cum clamore ... Sic Vin
cencius agnus passionis ... ad
littus .1. ad ... peraunt que
tunc facere debeamus

Paulus a deo quia ... et vocatus
... figura ... iudicum ...
Ubi passio ... fugit ... .1. ... pau
lus ... ...
plantu ... q̃ituit. Ps. 1. Reg.
Ubi samuel vocatus a deo ... ecce
... Sic paulus prompte ad
... samuel in templo. audiens
dominum Exo. ... in ca ... qui uoca se
uocacio in ... et fuit ... ad
... per lingua ... tuo ...

... fuit ... dnu ... orbus
scoua ... dicit. Ps. in ca. elephas
dequo dicit ... in malum ... sit ... mag. 1
... in ... alia ... multe
Sic paulus ... fuit factus in ... leg
... ut elephas ... contra
duos ...

Maria quod obtulit filium suum Sy
meoni in templo. figura. 1. Reg.
Ubi anna obtulit filium samuele coram
Hely. Anna que ... plena gracie sicut samuel qui ...
postulatus a deo ... parentibus
postulatus sicut ... Gen. xx. Ubi
Abraham fecit ... in die
ablactacionis ysaac. Sic ... parentes celestis
in die purificacionis filii sui in templo. Exo.
in ca. dicitur ... quando
... fortissimo et ... fugit ...
... Sic dyabolus ... Ysidorus ...
flante ... fugit ...
... Sic ... virgine ... fug
... sequaces

De passione et morte Agathe figura
Exo. ... Ubi altari templi domini
ut moyses iussit ignis semper arderet. Sic
ignis divini amoris in altari cordis beate
Agathe sine cessacione quod ut aqua tribu
lacionis ... tormentorum
potuit extinguere. Judicum xi. Ubi
Jepte post victoriam super igne filiam
suam ut voverat deo immolavit.
Jepte interpretatur. apertus ... quando ...
sunt ... cum filiam suam agatam
in igne passionis immolavit. Exo. ...
... lapide asbestos de quo dicit Ysid.
quod semel accensus fuit nunquam aqua vel
... extingui potest. Ps. dicit plinius
... sicut agatha passa
... Sic agatha
... passionis sponso suo ad spiritale
... capitula

Figura katherine. ...

Josue iii. Ubi dominus dixit ad Josue: Ego
magnificabo te hodie exaltabo coram filiis
Israel. Et iiii. dominus dixit Josue: uterque
filiis Israel. Ita Petro apostolo contigit. Item
ii Regum xxiii. Ubi David sapientissimus inter
tres sedit in kathedra. Et Petrus inter
omnes apostolos fide trinitatis et virtutibus et ple-
nus precepta decalogi hodie in kathe-
dra fuit sublimatus. Sermo eius: Tu es Pe-
trus et claues liga. Item figura in via galli
qui ut dicit Plinius volens quiescere cas-
tum ascendit et super uno pede dormit.
Et dicit Petrus: Spiritualis gallus ascendit su-
per unum pedem i. solam gratiam Christi, in uno
in eorum quiescit in nocte huius vite.
Item in strutione qui uno oculo celum et altero
terram intuetur. Et dicit Petrus: Fideles sibi ce-
ob lestia et terrena in celo potius diliget
inspexit.

Electionis sancti Mathie hec figura
ii Regum xxiii. Ubi David dixit ad
Abner: Tu eris magister milicie omnium que
pro Joab anime. Abner in capitulo prius
ducitur et post beatum Mathiam. Ut dicit
ducis magister milicie erat pro Joab
quem capitulo tantummodo i. Juda. Sicut Ab-
ner postea per ingratitudinem milicie fuit
necatus, et post electionem ita Mathias proposito
et constitutus. Item i. Regum xxxiiii. Ubi Go-
lias dixit populo Israel: Eligite ex uobis
virum ut ineat in certamen singulare contra me.
Golias in capitulo tamquam signans
dyabolum male de celis cum suis per su-
perbiam et ingratitudinem qui dicit populo Israel i. apostolis:
uno apostolorum pro malicia Jude mi-
nuto eligite virum scilicet de diuinis virtutibus
preditum ut ineat mecum singulare certa-
men, qui valeat in uestra parte preualere
pugnando. Item in via dicitur et Goliam
dixit dominus quem si interimeret deficerent
aliorum eius superata. Et dicit Mathias

per undam dormiendo tercia pars et clauis.
Item dicit Ysidorus: Est animal quo aquilla
necata fuit qui bibebat tedium bum.
Et habebit aquilla Juda significa-
tur qui tactus eius fuit cum co-
cupita auaricie cum sit hic animal omnibus
qui bibebat i. secutus fuit tedium uinum
iocunditatis eterne habere.

In beati Gregorii uita questio et doct-
rina figura Genesis ii. Ubi de fonte
paradisi quatuor flumina flumini nomen
primi Phison scilicet Ganges ubi nascitur
aurum optimum per quem ortus Gregorii
figuratur in capitulo: Ganges ortus
et pluribus que beatus Gregorius mundum sue doc-
trine plenum irrigauit ubi que inuenitur
aurum optimum quod moralitates doctorum
eius prevalet auro. Item i. Machabeorum x. Ubi
Alexander honorauit Jonatham summum
pontificem et posuit cum inter primos amicos.
Alexander quod in capitulo Alexandrinus uel Alle-
matis angustias cum Jonathas qui
dicitur columba domini beatum Gregorium significans
quem a Christo in morte sua in uita sua ho-
norauit inter amicos i. sanctos primo po-
suit. Item in via ut dicit Plinius quod cedris
lignum suum suum et delicata columna.
Et dicit beatus Gregorius: Fidelis custodiens populum
domini columna spiritualis et aliorum per pecata facta
firmauit et cetera.

Figura beati Benedicti per se sit Exodi
xxiiii. Ubi Moyses legem a domino acce-
pit et populo tradidit quam si seruarent
durarent in terra promissionis. Beatus Be-
nedictus legem monastice uite dedit
ad terram celicam introducere. Et quia mundi
alium voluptatum sicut Moyses assump-
tus. Item Exodi xxxiii. Ubi Moyses
fecit lauatorium de speculis mulierum
templo sacerdotes se lauantes a suis
maculis defferent. Et dicit beatus Bernardus:
Virtutum exempla posuit lauatorium
de speculis i. exemplis deuotarum

274.

audivit mich religiosi sacerdotes se
lavaret et maculas absterg[er]et ¶ Can[ticorum] v.
in nata columbe que sup aquas libent[er]
sedet ut accipitre aspiciat et sitim ex-
tinguat. Sic b[eatus] Ambrosius sup aquas
fluctuum huius vite obs[er]vancia divi-
ne se sedit aspectu et sitim sua p[er]visio-
nem divinam in adeptor[um] glorie p[er]petuo
extinxit

H[illegible] figurat Gen.
ii. Ubi d[omin]us plantavit lignum
vite in medio paradisi [illegible] sic b[ea]te
Agnetis corpus [illegible] virtute
nobilitatum e[st] [illegible]
sancto cooperante plantavit lignum vite
scilicet filium suum cuius sanguis [illegible]
vitam ¶ [illegible] ubi Felix [illegible]
[illegible] aqua misit et [illegible]
[illegible] se [illegible] Sic [illegible]
[illegible] salutis [illegible]
[illegible] genita est
ita ut [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] ad radicem [illegible] Gen. [illegible]
[illegible] [illegible]
ut dicit Ysidorus [illegible] ad [illegible]
[illegible] Sic [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] locusta [illegible]
cum femella parit [illegible]
mare [illegible] Sic [illegible]
[illegible] locusta [illegible]
in loco [illegible] quod non
[illegible]

Vita beati Ambrosii figurat Gen.
ii. p[er] nomine [illegible] flumini paradisi
Gyon qui et Nylus [illegible] et irrigat e[t]
egyptum a fructifera facit. Sic b[ea]t[u]s
[illegible] Ambrosium qui [illegible]
[illegible] [illegible] mundum et corpus
[illegible] alios [illegible] et in-

rigavit egyptum i[d est] tenebrosos pec-
catores ¶ Jer. [illegible] Ubi pastor [illegible]
[illegible] sup se [illegible] et
[illegible] comedentes [illegible]
Sic b[eatus] Ambrosius pastor pavit [illegible]
[illegible] fideles [illegible] quibus fide-
les [illegible] et [illegible]
[illegible] Augustinus qui [illegible]
[illegible] et alios plures ¶ [illegible]
[illegible] aquile que [illegible] suos [illegible]
[illegible] ut eos [illegible] ad [illegible]
[illegible] Sic b[eatus] Ambrosius [illegible] suo fide-
les ad [illegible] ¶ [illegible]
[illegible] fulget [illegible]
[illegible] et
[illegible] Sic b[ea]t[u]s
Ambrosius [illegible] vite et doctrine [illegible]
[illegible]
[illegible] ad dei [illegible]

Passionis et vite beati Georii et
[illegible] figurat p[er]
[illegible] Daniel. [illegible] ubi Daniel [illegible]
[illegible] Sic [illegible] Georius
[illegible]
[illegible] ubi Abner princeps [illegible]
[illegible] Joab [illegible] Abner
[illegible]
Joab [illegible]
[illegible] ut dicit Plinius [illegible]
[illegible]
[illegible] Sic b[eatus] Georius [illegible]
[illegible] ut dicit Plinius [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

F[illegible]
[illegible] ubi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ubi Ananias [illegible]
[illegible] in [illegible] medio [illegible]
[illegible]
medio [illegible] i[d est] in medio templi [illegible]

celebrantem. Eo. in ma lectois sequitur.
Ambrosius in prefatione qz sc. gapte tua
corporis sui pro abstinencia vobant sed
plus multū per passionem sempiternam ad mor-
tem dedit et c.

Horum apostolorum vite et mort. significa-
ta passit [illegible] ubi duo viri
ptamit votorum in vocte [illegible] permis-
sionis [illegible] apostoli votorum in vocte [illegible]
passum in cruce ptamit ubus predicato
ad filios [illegible] i. quos in [illegible] [illegible]
permissionis i. doctrina celestis qua [illegible]
de celo attulit. [illegible] Apok. xi ubi de eis
sic candelabra lucencia cum dominum epi. u.
tenebras peccatorum illuminant. [illegible]
dicit. u. lib. [illegible] [illegible] aqua gla-
cialis superaudens [illegible] qua q
fortis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] duo apostoli perturbationis aquam
vilit [illegible] [illegible] morte [illegible] [illegible]
ad [illegible] [illegible] pervenit.

Iubenco [illegible] signa [illegible] ubi
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] summe
[illegible] tua aqua factum est signa
[illegible] u. [illegible] [illegible] supra de aqua [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] summe [illegible]
[illegible] [illegible] signa [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ligno ardent [illegible] [illegible] [illegible]
ut ope [illegible] tue appellat fideles u.
[illegible] [illegible] signo [illegible] [illegible]
ut [illegible] [illegible] et subversione
visibili [illegible] Eo. in ma lauri
qua [illegible] [illegible] tulit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Ambrosius [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] folia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
arbor rubea cortice [illegible] [illegible]
[illegible] sanguine [illegible] [illegible] folia i. me-
moria passionis [illegible] [illegible]

.accipit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
i. [illegible] [illegible] in [illegible] i. [illegible] [illegible]

Festum dedicacionis beati Io. [illegible] [illegible] — *De sancto Iohanne ante portam latinam*
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Io. [illegible] ubi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] rubicundus [illegible] [illegible]
Iohannes u. [illegible] [illegible] apostoli [illegible]
rubicundus [illegible] ad [illegible] [illegible]
[illegible] in oleum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Eo. in
in ma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
in oleo [illegible] et corpus oleo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] oleo [illegible] in cor [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cogitationibus
[illegible] [illegible] u. marti. in [illegible] simile.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Uita beati viti et devoto [illegible] — *De sancto vito*
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] puer-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible] toto corde [illegible]
[illegible] Eo. in ma [illegible] u. lib. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] vitus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuit

Figura [illegible] [illegible] [illegible] — *De .x. milia militum*
ubi iudei suspenderunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] doctores [illegible] [illegible]
i. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in templum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] in templum i. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] passione
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in

arborum spinis quae medicinae sunt ut dicunt in libro
de viii. Ezechiel. in una cancellorum .i. fronde
glerum quae ut dicit Plinius sunt annualis quae
ut dicit sub regulis et in hyeme multe con
gregantur in autumpno ut calore nimio se
necant. Actuum. Achaam et Spaciosus qui dicti
reguli .i. quasi celestes glerum carentes ecclesie
nati hyeme persecucionis sed sunt congrega
nimio fecundavit in se hortantes et
calore divini amoris informati propter Christo
unanimiter passi sunt. Et dicit Ysidorus quod pal
me fructificat in pinea solis calore
in uno est sicut ipsi martires sunt
id est iustus ut palma florebit in domo et
etiam propterea solis gratiam dei multum
fructum attulerunt
Ita sancti Johannis baptiste figuram precessit cherem
im. ubi Betheem genuit Enoch et
specialiter cepit invocare domini nomen. Et
interpretatur geminus et sic Zachariam qui
filius geminus protulit in Johannem. Enoch
etiam interpretatur in vocatus et sic beatum Johannem
qui Christo in utero matris adorauit et primi
cia profugia ...... in cor suum accedit.
Et Judicum xiii ubi uxor Manue pepit
Sampsonem. Cum quo cepit esse dominus in
castris Dan. Et Manue interpretatur quietus
significat Zachariam qui quievit cum
angelum filium futurum se cognovit. Sam
sonem interpretatur illuminans deus et significat Johannem
qui plurimos illuminavit. Ecclesiastici xxiiii. In mensa
amigdali quae ut dicit Ysidorus omnibus ar
boribus prius floret. Et Johannes iii. In omnes honores
ad quos conuenit in utero matris floruit
nunc devocione
Festum duorum horum sanctorum figura
gerem xxxviii ubi Rebecca coxit
duos edos optimos in abundanti
significat Rebecca interpretatur multa paci
encia et meruit cum duos viros deuo
tos et iustos propter nedatur sanguinatos
et aqua passionis coctos. Significat vero
.i. Christo in alium dedit esse cum albis
cumque ut fiat voluntas patris eius sic
primo Regum xxv. Ubi Abygail obtulit David
duos utres vino plenos. Abygail
interpretatur patris mei exultatio filiis ecclesie
Christum exultationem faciente custos suos ad
celum transmittit qui hos duos sanctos quasi
utres plenos vino eciam celestis
Christo presentavit. Ecclesiastici xxiiii in una falconum quae
ut dicit libro rerum non nisi fiunt boni nisi
post fluxum vel tractum penarum minorum
... sic post prima .i. fidei vacans
impetum et ydolatrie defensione et sedatum
in rerum omni et spiritus voluntatem .i. abere
caracium tercia .i. suorum corporum ad pas
sionem propter Christo oblatorum tunc primo facti sunt
falcones validi multas animas cum his
de exemplis dyabolo rapientes ...
sunt statu mutaret tandem in palla
cio imperatoris esset in dignitatibus
constituti non poterunt fieri optimi
Figura horum apostolorum Petri et Pauli
Exodi xxviii ubi Aaron posuit
onichinos in superhumerale in monumentum
filiorum Israel. Aaron quod dicitur mons fortitudinis
Christus est. Hic hos posuit in memoriale filiorum Israel
videntem deum Petrum et Paulum tanquam
duos onichinos. Qui scabie petrarum cu
rantes faciem conscientie albificantes et
in igne passionis unguentum suavissimum
odorem reddentes. Et Zacharie iiii. ubi
propheta vidit duas olivas unam a dex
tris candelabro et aliam a sinistris
Christus candelabrum illuminans omnem ho
minem venientem in hunc mundum ad cuius
latera sedent Petrus et Paulus olivarum
gratie sue si precamur nobis transfunden
tes et hi sunt filii unitis Zacharie .i.
domini memorantes nichilominus. Unde
exemplum mortis beati Petri est tacta
dicitur in libro naturae ... quicunque ... tesiem
lactans fit post ... sit in fine cum veniunt
ut ignis ascendit .i. oportet unguibus ipso
ad terram capite pedibus erectis ut

crucem suspendi sic spiritus incolumem
sicut qui beatum petrum sic inficeret veneno
sue malicie prius torpendo ut clamore
passionis eius vincebat agnus perfecte dei
naturis ad deum qui vltor ascendit. Et ideo
oportebat beatum petrum versus ad celum pedi
bus suspendi ut sic venientem cerneret

De morte beati pauli scribitur in ysidoro
super ete qui ut dicit ysidorus sic in libro ca
pita quorum vno precisso tria emanant
Et sic beatum paulum cum addito de esse
qui precedentes fuit in fide et perpetua
conversione et multorum capita et continua
predicatione et ut sibi per uocacionem vnum caput
fuisset abscisum sed tres fontes tria capi
ta .i. tres capitales dotes ipsi renouant
.i. cum glorificacione sed aureola martirum
doctorum et virginum

Figura vite et mortis beate marga-
rete virginis. Ubi Anna domini
patris eroicus ab eius principis filio
ad amandum et recipit. Beata margareta domini
patris relinquens corporalis ab eius
.i. dyaboli principis filio sed patris celestis
visitata pulcritudine ad amandum et celum quo
ad animam recepit. Item Regum .j. Abysac
ministrabat regi dauid et eo calefaciebat
bat sed in sinum eius. Et sic margaretam
ut dicitur patris mei sacrificium que pro
amore sponsi mortem obtulit sibi quod fide
liter ministrabat et deo in eius sinum calefaci
ebat se pro deuocionem interius et ad amplexum
amasium singulariter dilexit cum eam
Euodie ad se per passionem et mortem assump
sit. Dicitur in tractatu libri quod sicut dicit aristoteles
si in tractu mulier fuerit redolet ma
nibus aut contactu fetet. Beata virginitas
attracta deo bene redolet si autem fuit ma
nibus .i. cogitacionibus luxuriosis per possessionem
inviolata coram deo fetet. Item ipsum
terra ut dicit plinius est cristi pulcra et
multorum colorum ornata et castissimum sibi
sanctum sed sponsa recompensat. Beata fecit

magdalena pulcra virtutibus et corpore que
deo sanctam reddidit sponso sponte pa
cendo apta et ipsa ab ydolorum cultibus
liberavit

In diuisione

Festum hodiernum figuratur Iosue in
Ubi Moyses misit duodecim viros
ad considerandam terram sanctam ut ad eam
obtinendam populum animaret. Sic Christus misit
duodecim apostolos in mundum ut nos ad celeste
patriam vocaret. Item in Regum .x. Ubi duo
decim leonculi thronum eburneum sustenta
bant. Apostoli thronum fidei ecclesie cas
titate decorum suis doctrinis et exemplis
sustentabant. Dicitur in natura volucrum quod
ut dicit plinius aspis venenata ad terram
descendit et aspis eius laqueos no
deuitant. Beati apostoli aspis mortes laqueos
quas efugerunt se perfectis corporum spon
te dederunt

Maria magdalena

Figura conuersionis beate marie mag
dalene Hester .ij. ubi vasthi
spreta coram rege fit ei vxor Booz
in scriptura. Ubi ruth dicitur cum maria per
strata pedibus eius gratiam inuenit sibi
delata sponsa sua fuit. Christus cum
ut dicit Iohannes .i. ore de meretricibus pre
posuit sibi feminam virginem fecit spon
sam ... sponsa de virginibus mulieres
Item .j. Regum .xxv. Ubi Abygail vxor quon
dam nabal facta est vxor dauid
Abygail interpretatur dei mei exultacio
significans mariam magdalenam Christus post
sui conuersionem letificauit que quidem
quondam fuit vxor nabal qui
interpretatur stultus .i. mundi vel dyaboli
cuius voluntatem faciebat que tandem
eius mortua facta est sponsa et vxor
vel dauid .i. Christi. Dicitur in natura ut dicit aristoteles
quod aquila est animal malum primo gestat
animal deformitatem et tunc mutatur
eius forma et natura. Beata maria magdalena
quondam animal malum gestans in pluri
tibus delectacionem deformem et natura Christi
in virtutibus stabilibus post conuersionem suam

gitavit et suum statum mutavit in mag(num)
exemplario paradisi exaltata denudatio(?) omnium p(ec)ca-
torum exemplar et vocata est. ut dicit
plinius. Ex lepus in cuius h(ab)et circa labia
retro aut longa et cito ascendit mo-
tem. sic maria magdalena q(ue) fuit cum
antecedentia lubrica dum p(er)vita malam
et p(ro)priam incessit s(ed) retro longiora
cum vias suas ad virtutes transtulit et
ad montem virtutum qui est (christus) ... ascen-
dit etc.

Festi sancti Jacobi eiusque passionis
figura Gen. xxviii. ubi Jacob
vidit scalam ascendentem a terra in
celum et dominum innixum scale. Beatus
enim Jacobus ... et sub p(er)ditus
mundum p(er) scalam martirum ab angelis
in celis est deductus. Alio modo exponitur
Ex. in ... lapi(s) de quo dicit Ambros(ius)
ex ... dulcia ... tunc po-
stea ... mortis ... exposi-
cio. Herodes cum beatum Jacobum occidisset
apposuit apprehendere et petrum quem cum
occidisset ... angelus ipsum liberavit.

de sancta anna

Observans in festum sancte et
sancte matris memorie tam obsi-
quiis veneracia nos exigunt et
dicta Signum magnum apparuit in celo
mulier amicta sole luna sub pedibus
et in capite eius corona stellarum xii. hec mu-
lier sancta anna Apoc. xii. ... emollit quando
cum marito ... exhibuit ...
... in suo utero ... incepit et hec
sole amicta fuit ... mundi et mundicie
solem scilicet beatam mariam virginem et ...
... ... gestabat ...
... tenebras effugavit. luna sub
pedibus eius fuit ... mutabilitate
... et calcavit corona xii
stellarum in capite ... quatuor
... in mente et corpore fulgebant
... fides et caritas
... oracio et elemosina ...
... caritas castitas et largitas.

... et obediencia ... ...
pacientia. et sic ... celo apparuit quia
pro ... hodie ad celestia gaudia sublima-
ta fuit beata beate anne. Figura in ...
ubi mater ... fecit ... et ...
... et in eo ... et stellam
... et candelabrum. Anna ... pla-
... uno ... i. ... ... cum
... ... fecit et ... quod
... filius dei venit et in eo
... ... in ...
velut ... in ... sol
... ... fuit in
corpore ... velut ... ...
... ... candelabrum ... fuit ...
... ... in se ...
Ecce ... ubi sancta anna ad hostium ta-
bernaculi ... ... et exaudita
fuit ... anna ... fuit
... ... gra-
... ... et
quo ... hostium tabernaculi. i. ante
... ... sancta maria ...
... ...
... exaudita fuit ... in hostium ta-
bernaculi ... ...
... ...
... ...
... ... sancta anna
de vita eterna etc.

ad vincula sancti petri

Figura ... festi ... in ...
ubi ... publicavit
... ...
... ... et ... petrus ... ...
... ... ubi
... ... angelis
... ... petrus de vestibulo
... ... in ... ...
... ...
... ...
petrum ... ... angelo
... ...
... ...

ter et ter amavit et s[...] mundum sic t
pellunt in pectore quando captivitate liberatus
[illegible] Figura i Machabeorum libro Simon
tulit ossa Ionathe et fratrum suorum
et construit pyramides. Item Ieremie xli ubi
viri habentes thesauros in agro scilicet frumenti
et oleum et mel evaserunt interfectionem Isma-
helis. In testamento e fructu primo tritici
gramatice et rethorice ordinem ubi ab
mel et oleum significat ... quorum prima species
sunt [illegible] interfectionem dyaboli [illegible]
Exo. vii in ma[...] thebe draconitron de quo
dicitur [illegible] in media de terra cuncta
ipsam omnes serpentes fugiunt. Sic dyabolus
fugit reliquias istorum sanctorum
Figura quasi sicut sancte Affre Iosue
ii ubi Raab exploratores Moysi
in domo sua abscondit et funiculum coc-
cineum a morte fuit liberata. Sic illa post
quam meretrix et fuit dyaconum in hospitium
recepit per flammas ignis a morte eter-
na cum omni sua familia fuit liberata. Item
ii Regum xiiii ubi Absolon revocatur. Da-
vid [illegible] Thecuitam que [illegible]
[illegible] Affram per [illegible] passa que potest
est revocate [illegible] Exo. xv [illegible]
in ma[...] [illegible] sed go
lignum ut dicitur [illegible] gaudet et [illegible]
[illegible] videndi [illegible]
ipsos [illegible] Sic Affra [illegible]
[illegible] ut vult [illegible]
[illegible]
Figura beati Laurentii Levite ii Paralipomenon
vii ubi David offerens holo-
causta super altare [illegible] adduxit
ignem et plaga a populo cessavit. Sic
Laurentius [illegible] offerens [illegible]
nobis [illegible] Item Thobie vi ubi
Thobias [illegible] super prunas posuit
et dyabolum fugavit. Sic qui [illegible]
[illegible] super cor devote posuit eius passio-
nem recolendo dyabolum [illegible]
[illegible] Exo. xxx in natura de [illegible]

[illegible] sicut fuit [illegible] de lignis fragiuin
[illegible] in medio eius ascendit ignis et species
[illegible] [illegible] positum [illegible]
[illegible] ignem [illegible] lignum [illegible]
ascendendo [illegible] Sic Laurentius [illegible]
[illegible] ignem [illegible]
malorum [illegible] ablatum [illegible]
[illegible] per flammas
ignis [illegible] Item [illegible]
in [illegible] super [illegible]
[illegible] fuit positum sua frigiditate
extinguit. Sic beatus Laurentius sua casti-
tate [illegible] superavit
Figura [illegible] in [illegible] in libro
David [illegible] de domo obeth
[illegible] domum sua cum septem [illegible]
[illegible] David [illegible]
de domo [illegible] cum septem
[illegible] angelorum apostolorum [illegible]
[illegible] martirum confessorum et virginum. Item
iii Regum ubi [illegible]
[illegible] et posuit [illegible]
regis [illegible] mea [illegible] tibi
[illegible] Sic fecit hodie mater
[illegible] audi nos
[illegible]
De sancto Bartholomeo [illegible]
[illegible] ubi boves offerendum [illegible]
detracta pelle super altare David offerebat.
Sic Bartholomeus [illegible] adduxit
[illegible] super nos detracta pelle. Item
Zacharie [illegible] ubi [illegible] super
equum [illegible] et post eum equi [illegible]
varii et albi quod post Bartholomeum
sequuntur [illegible] multi [illegible]
confessores [illegible] varii et albi [illegible]
[illegible] exemplo eius ascendunt
Figura vite beati Augustini Genesis
ii [illegible] ubi [illegible] fons [illegible]
[illegible] que [illegible]
[illegible] Sic Augustinus in [illegible]
[illegible] doctrina sua [illegible]
[illegible] Item Genesis ii in flumine
[illegible] qui vocatur tygris [illegible] contra Assirios

i. infideles interpretatur i. dulia quos flumine sue doctrine irrigavit etc.

Figura de nativitate sancte Marie habetur iii Regum x ubi Salomon fecit thronum de ebore grandem. Sic Christus volens sibi fabricare palacium fecit sibi thronum cum non esset filius de ebore mundicie virginalis. Item Ieremie xviii ubi figulus i. Christus vase quod ante erat fracto per inobedienciam fecit aliud i. beatam virginem. Exemplum in natura [illegible] ut dicit Ysidorus et Seneca nocte aqua [illegible] ad [illegible] et colore matutino [illegible] et parit. Sic b. virgo Maria hodie de utero matris [illegible] vocem [illegible] Christi postea [illegible] quiescat.

Figura exaltacionis sancte crucis habetur Levitici xxiii ubi dicitur summetis fructus arboris pulcherrime [illegible] pulcherrime et letabimini coram domino deo vestro. Eterna per passionem in eterna cum deo letabimur. [illegible] Item Exodi xv ubi lignum in aqua missum amaras fecit dulces. Sic passio Christi sancta crux dulcorat nobis amaritudines mundi. Exemplum in natura dicit Ysidorus ex cinis ligni iuniperi [illegible] ignis [illegible] vivit. Sic in [illegible] crucis [illegible] Christi [illegible] in nobis amorem divinum. Item dicit Ysidorus est peridexion est arbor orientis que columbas post se reddit [illegible] et [illegible] quam [illegible] et [illegible] et [illegible]. Et [illegible] amorem Christi [illegible] passionem eius [illegible] per memoriam [illegible] defendit.

Figura vite et passionis beati Mathei habetur [illegible] ubi Moyses dixit ad [illegible] bene nobiscum et de optimis que dabimus tibi. Sic Christus ad Matheum in theolonio occupatum dixit [illegible] promittens sibi celestia [illegible] bona optima. Exemplum in natura dicit [illegible] lib. rerum ex aqua solita [illegible] fulmine [illegible]

[illegible] Matheus [illegible]

De sancto Michaele figura habetur Numeri xxii ubi angelus domini stetit contra Balaam evaginato gladio prohibens ne veniret ad maledicendum. Balaam interpretatur turbans domum [illegible] domum [illegible] turbante. Que angelus evaginato [illegible] indicium prohibet ne maledictionem [illegible] Item ii Machabeorum xi ubi Iudei pugnantes contra [illegible] apparuit angelus precedens in veste candida aurea [illegible] hasta [illegible] Sic [illegible] ad [illegible] in pugna angelos [illegible] defensores. Exemplum in natura dicit [illegible] ex [illegible] columnas [illegible] post et ante [illegible] duces quos [illegible] ut eas ab [illegible] defendat. Sic nos sanctos angelos [illegible] debemus ut cum post hanc vitam ad aliud [illegible] duces et [illegible] defensores habeamus.

[illegible] Ieronimi figura habetur [illegible] in [illegible] flumine paradisi Eufrates [illegible] ab [illegible] bonum et [illegible] ubi [illegible] fructifer i. [illegible] nobis [illegible] locucione [illegible] Item [illegible] ubi Paulus [illegible] Petro [illegible] querens [illegible] virginem [illegible] sicut Ieronimus [illegible] Petro [illegible] et [illegible] Exemplum in natura [illegible] lib. rerum in [illegible] quecit quas [illegible] pro gaudio [illegible] fugit [illegible] diligit. Sic b. Ieronimus sicut [illegible] in eius legenda [illegible] sicut [illegible] Michael [illegible] de ore suo in [illegible] se [illegible] Ieronimus de ore suo doctrinas [illegible] usque ad mortem [illegible] ultimam [illegible] etc.

De sancto dyonisio figura danielis v.
Dixit rex dux danieli de sompno
diuiciis purpura vestieris et torque aureo
circa collum habebis et ~~tercius~~ in regno meo
eris. Daniel interpretatur cum deo iste dyonisius
qui dei consilium indicauit quia in passione
christi diuinum misterium per certa dixit. cum in celum
prouisit sicut sompnium pauli in suo impetu
visum disputat ipsum purpura vestiret quod
tercium quem sermocinatus est sepelit. Unde cum
purpura in mortalitatis vestiuit et torque
aureum ei circa collum dedit cum decollatus
fuit et sic mitteretur ad regnum dei. Preterea
sicut gen. xlix dixit Iacob Iuda te collau-
dabunt fratres tui laudantes in vino stolam
et pallium in sanguine uue. Iuda qui
dicitur confitens dyonisium per x. confitentem
qui vino spiritualis ~~...~~ leticie se-
cundum stolam et pallium. i. corpus quod tetigit
cum in sanguine uue lauit quia sum ad
duo milia portauit ubi ad corpus velle
portauit. Exemplum in vita eius. Ysidorus ex
quadam historia dicte lampsace ... cum capi-
tibus ... in ... fuit de
quorum uno lectis dyonisius fuit qui caput
portauit ... in ... qui circa
... sicut patet in libro suo
... quod ...
cum caput eius passum fuit ... optimus
... corpus eius. Et dyonisius ...
... a sancto ... ...
captus fuit ... caput ...
... fuit est ...
... eius

De vndecim milibus virginum figura
... in libro ...
... ...
de ... que ad ipsum ...
... de legenda sicut ... libri
virgines ... ad ...
... in ... ... beniamyn
... ...

Sic iste virgines ad superna solempnitate
ascendentes et choros ... ...
... in ... ...
... ...
... qui ... ...
i. angelos ... ... leticie ...
... ad ... ... amplius ...
Exemplum in ... ... que ... ...
... vna post alia ad ... ...
... iste virgines ... ad ... ...
... ... pullis
passer ... ... volantibus
... passeres eos ... ...
et ... ... iste virgines ... ...
sue ... et roma venientes ...
... ... qui ... ...
... et ... ...
... papa ... et cardinalibus
et multi nobiles et multe virgines et ...
... ad ... ...
que ... ... passe ... passi
sunt et ceteri

De sanctis Symone et Iuda figura
... zacharie xi ... zacharias
... ... in duas virgas vnam vocauit
decorem aliam funiculum. Iste ...
... symone que vocauit decore
... ...
... ne post ... ...
... alterum ... iudam vocauit funiculum
... passio ...
... ... passus fuit sicut in ...
in libro ... ...
... ... de lignis ... ...
... ...
... ...
... de lignis i. ... ... quos
... ... Exemplum in vita ... ...
... ...
... ad ... ... debent.
Sic iste ... ...
sunt ... et cetera

De omnibus sanctis. Hec figura Gen. xlii
Ubi fratres Joseph sederunt cum eo
quilibet iuxta primogenita sua. Sic omnes
sancti coram Christo sedent quilibet iuxta meritum sua
¶ Item in scolastica historia. Salomon
sanguine vermiculi lapides templi scidit.
cuius sanguine talis virtus erat quod pullum
struthionis in vitro conclusit quem struthio pater
tamen vermiculum qui thamur dicitur
et eius sanguine vitrum liniens ut sic fra
cto vitro pullum liberaret. Sic deus
pater Christum dicens Ego sum vermis et non
homo secundum ad mortem clausit omni per
separavit et fracta captivitate dyaboli
suos qui ibi detinebantur liberavit

De animabus. Hec figura Ezech. xl. ubi
in libro scripture erant lamentaciones
carmen et ve scilicet gloria beatorum quo ad
festum celestium et lamentaciones in purgatorio
et ve in inferno. Ezechiel qui sepulta
angelum dei secundum sacerdotem legis qui in
purgatorio sunt puniri debent et illos
qui in celo sunt laudare et qui in inferno sunt
ut figura compulsi debent. Item Dani
elis ix (?) Abacuk tulit prandium Da
nieli in lacum leonum. Daniel in sepulta
iudicium dei significat animas in purgatorio
iudicanda cum deus per Abacuk quod sepulta
regibus prandium mittit. Item Apoc. viii ita
sancti cum sepulta sicut sup. audientes
peccatum compaudiunt et ablaverunt. Sic
dominus per preces purgatorii animas
purgat et deliberat

De sancto Martino. Hec figura Gen.
xxviii ubi dicitur ad Jacob a domino
surge et ascende in Bethel et habita ibi
Jacob in sepulta supplantator sanctum Ma
rtinum significat supplantatorem demonis. Hec
dicit dominus: ascende in Bethel quod interpretatur
domus dei id est celum et ibi felicius fruaris
habita ibi meum in gaudio domini tui. Sic
Apoc. iii ubi dicit dominus qui vicerit faciam
eum columpnam in templo meo et
foras non egredietur amplius. Et quia beatus
Martinus dyabolum et mundum et semper supera
vit celi gaudium celi multo intravit. Item
in vita dicitur ii. Ab eius virtutibus infra
omnia quod deum vincit crescit. Sic beatus
Martinus quod deum diligit in virtutibus
crevit. Ad hunc dominum dixit Domine si adhuc populo
tuo sum necessarius etc.

De sancta Elizabeth. Hec figura
Exodo. primo libro legis quod dicitur
dixit Abrahamus(?) ... captivus mulierem
pulcram videt et amat primum vinceret
et veste deponere et sic induere eam in uxorem
tuam. Sic ad mulierem scilicet beatam Elyza
beth pulcram id est virtutibus adornatam
vidit Christus id est dei patris filius captivus id est
eius anima adhuc in mortali corpore
inclusa et hanc compunxit quod ea sponsam
suam voluit tamen cum concepit cum eius
anima mundi levitatibus separavit. Iug-
libus possidit quod ab ea amara vita purga
bat se regnare. Veste deposuit quia
animam eius hoc corpore exutam apud
se eorum tradidit et in sua domum duxit
integram in celesti gaudio velut sponsam
asperrimam collocavit. Item Judith. ix Ubi
dicitur sedebat in aspera stravit et in mortali
vita sua dicitur dei in beatitudine patris et
dedit nigrum superius tractatus gra
dus celi et virginum in filiis. Item in
sepulta psalmodiu et post Elizabeth que
quasi primus sicut deus dei in vestitu in
omnibus que sunt. Hec sedebat in aspera
dum anima eius adhuc esset in mortali corpore
et cede(?) super sedibus stravit patrem celestium
sequens beatitudine ab ea postulabat quod
dedit ei desiderium eius nigrum superius
tractatus gaudia celi ad quem cum
omnibus suspiravit et virginum in filiis
scilicet passione pauperum in tractatu ... et
in purgatorio ... sua vita diu
fecerunt que cum a purgatorio liberavit
Item ... eius in vita dicitur ii. Ad eius

Et veniens aviculus perditus ad se
mellam flavit sine corpore acci
pit et perit. Sic beata Elizabeth a ci
bo suo castigavit quam tam plus esset
et non liberabimus se sibi quam sunt
vita et verum eius plus docto spiritu sancto
quia delectus in caritate comparavit. Sicut una
non est sed deo furtum familias conquirit
Sed quia exemplo quam cum est in multis se xx
annorum et vidua erat alium virum
non superduxit.

De spiritu scala hec figura Iudicum
xiiij. Ubi Sampson dixit patri videi
mulierem de philistiim hanc accipiam
in uxorem quia placuit oculis meis.
Sic v. dicit de scalis de protribus
natura qui per philisteos signatur. Et a
pocalipsis xix dicitur angelus venit in pace
agnum illum qui tollit peccata mundi de
ducit hec quia amici celeste angeli Sed dum
velut coopertum bysso mundicie vigui sed
Sicut in natura dicitur vi. capitulo est herba que dicta
sunt folio gylle herbe tegit ne laps
et alia animalia venenosa fetus
suos devorent quia herba illa valde
timent.

De spiritu katherina hec figura Dan
iel v. Ubi regina ingressa do
mum convivii regis Balthazar dixit
in etiam nunc est. Et potuit dici beata
Katherina dum regi suo christo cum ce
lebrata conspexit. Et potuit dici Ca
pocalipsis xviij. Sedeo ut regina et vidua
non quia sponso meo sum privata et luctu
sed tamen amplius non videbo et consolavit
super ea celi et angeli apostoli prophete quorum
non ei congaudentes. Sicut in natura
dicitur vi. plumis est vespa nobilibus et
spiritus omnium et in manu spiritus eius non
imitatur. Sic Katherina de parentibus
paganis nata ipsa tamen in pace fidelis est.

non est imitata. Sed in dicitur Ysidorus quia
speciem totum corpus obiecit serpenti ut
solum caput suum in tergo. Sic beata
Katherina ut caput id est christum suum servaret ipsum
corporeum id est totum corpus tyranno
obiecit.

De dedicacione templi hec figura
Paralipomenon vi. Ubi Salomon pro
templo oravit in loco isto tu ex
audies et ignis devoravit holocaus
tum. Applicatur. Et apocalipsis xv. Ubi apertum
est templum in celo et de hoc templo ex
ierunt septem angeli habentes septem
phialas plenas iracundie vestiti
candidis preciniti erant pectora zonis
aureis. Hoc templum est de quo
egrediuntur septem dona spiritus sancti ad pur
gandum septem peccata criminalia quibus habent
phialas iracundie id est fulmina tonitrua
celi. Sicut dicitur in natura fugit in natura
pulli cum galline alas mitteris fu
gientes sunt predam raptoribus. Sic fugi
entes proximum et ecclesiam suam
a diabolo rapiuntur.

Explicit collacio per dominum Conradum
Walthusen quondam plebanum in
Letharnia finitum proxima feria secunda
post festum beati Jacobi apostoli anno do
mini m cccc xiiij.

uxorem
vult se
peccatis se
[illegible]
do
impo
agni.

284.

Incipiunt oraciones vite [illegible]

Cum appropinquaret Ihesus Ierosolimis
et venisset Bethphage etc. Reliqua.

oro

Triplex pax et via ad pacem. Domine
Ihesu Christe qui pro nobis venisti in carne
pro unione divine nature ad humanam
[illegible] per gracie assump-
sionem ut appropinquemus visioni tue
pacis ad nos ipsos, ad prelatos et ad
proximos per confessionis puritatem,
obediencie humilitatem, et misericordie
sublimitatem, concede duobus dispositionibus
ordinatam timore et amore sic te suscipe-
re die nostre, que plurium cla-
ritatis per minorum obediencias sic per peni-
tenciam contra te eam non audiat
factum et cogitatum conducere. Sol-
ma vat a similem simplicitatem sepul-
tum, agilem libertatem, removeas
ipsum pudorem et timorem sal(utis), consuetudinis
et contemptum a quovis peccato mortali et ad
te addimantes ipsi placare appetunt
vestimenta exponant per destruccionem co-
rum ipsi exultacionem maiorem prefatis.
Et per summe salutis desiderium te desuper
sedere faciat. Plurima turba timorum
cogitacionum vestimenta bonorum operum
plurimitatem sternat in via. Cedit
ramos de arboribus exempla bonorum
factorum ad imitandum sibi proponentes.
Ut in orbe bonis nostris interius exterius
ta de malibus que perdunt quia degu-
stibus que sciant. O fili David nos
salvificatis benedicamur in excelsis.

Erunt signa in sole et luna et
stellis et in terris pressura gencium
et reliqua. Secunda oracio. Domine
Ihesu Christe fili hominis venturus in nubibus
pone et resolve cor meum in plurima
lacrimarum in potestate magna et claritate bonorum
de moia et maiestate regni caritatis
mea ut fiat in tuis annalibus

mee. De [illegible] pressura gencium
motuum scilicet in concupiscencia confusione sive
confessionis maioris contricionis fluctuacionem
affectuum ac sensibus. De contemplacione
et active humanis concupiscenciis pertinacie
rebellione et expectacione glorie que super-
veniet universo orbi. Virtutes meorum celorum
superiorum scilicet et inferiorum porcio racionis
movebuntur. De elevacione bone accionis ad
studium contemplacionis. Appropinquavit
o redempcio mea fac me respicere et levare
caput meum ad te et sicut nutum signa
in sole et luna et stellis opera virtutum
mearum scilicet in sole iusticie et in tua matre
creent virgine et in omnibus sanctis tuis bonorum actuum
exempla videndo similiter sancti [illegible]
tue admirabilis dulcedine sic omni virtuti ac-
tionis perducat in me fructus bonorum operum
ut in se ipse estas in agnum celorum mee
et terra corporis mei tu sicut autem [illegible]
intu situm.

Cum audisset Iohannes in vinculis
opera Christi et reliqua. Oracio. Domine
Ihesu Christe qui venturus es ad
salvandum nos et alium non expectamus
vincti tuo amore misericordia et amore
eorum de commodo meto? vanitatis. Corporis
vinculum virtutis de molli vestitu vo-
luptatis et de falsa spe circa cupiditatis
et de spiritu religionis ut in non scandalizemur
in te pro vinculo. Multiplex
vinculum vitiorum ignorancie audacie
superbie inobediencie mortalis et debilis
nostre. Audientes opera et admiracionis tue
mittimus duos de discipulis nostris. Du-
plex nobis est intellectum scilicet et affectum nostrum
ad te obsecrantes ut tu mittas aspirari
gracie tue in faciem nostre merito nostre qui
preparet nobis viam ad te. Renovacio? fi-
nobis per affectum multa affectus misericordie
de nunc tue accendat caritatis qua
affectu claudi ambulant humilitatis

crucis superbi tempore mundat. verbum quod
sunt audiunt vitam quam mortui resurgent
et virtus qua pauperes evangelizantur.
M[illegible] sentiunt michi ab omnibus secundo
tes. Et reliqua. Triplex temptacio
religiosorum. Oratio. Domine Ihesu Christe. Gaude
vere dolor sancte [illegible] in presto [illegible] obtin-
ui ad te ne [illegible] a fallacia de-
monii. de nobilitate carnis, de superstitione
religionis, de curiositate. Fac nos tempe-
rantiam, fac nos pauperes [illegible] pastorum
actus [illegible] proposito [illegible] Quibus
modis pater deo via ad eorum permissorum
diviciarum contemptum [illegible] et prosperitatis
ac mandatorum recte fiat semite tue
[illegible] semite ad deum duobus pro aliis
[illegible] voluntatis sensus et con-
fidencie et [illegible] erogacionum consiliorum
ut [illegible] in bethania domo obediencie
baptisati aqua [illegible] spiritu sancto
Et ignee post [illegible] medium te
mediacio [illegible] et tue mediatori dei
et hominum [illegible] Amen.

Erat Ioseph et Maria mater Ihesu
mirantes. Et reliqua. Oratio. Domine Ihesu Christe
qui positus es nobis in ruinam [illegible]
et resurrectionem [illegible] et signum humilitatis
[illegible] et paupertatis. Da in Maria
[illegible] districta que [illegible] spiritu
salutis preparat. Da Ioseph humile
[illegible] que [illegible] Christo [illegible]
[illegible] tuis que dicitur. De illo
Audiat in Symeon [illegible]
[illegible] salutis non sit in
superbiam in ruinam [illegible] Per
[illegible] Et ne per [illegible]
[illegible] signo [illegible]
[illegible] motu [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] sollicitudines [illegible]
[illegible] gladius tibi tui [illegible]

[illegible] mala [illegible] bona [illegible]
[illegible] media [illegible] inquietos
consolat pusillanimes [illegible]
[illegible] gaudia celi [illegible]
[illegible] que gracia dei [illegible]
non recipiat [illegible] sibi [illegible]
[illegible] per exemplum [illegible] peccatorum
[illegible] ut pla-
[illegible] temptaciones ut caveat
[illegible] redemptor ut gratias agat pe-
[illegible] ut timeat gaudia celi
ut consoletur. Et filia [illegible]
dei patris et filii et spiritus sancti [illegible]
de sorte [illegible] duobus
[illegible] non [illegible]
[illegible] templo corporis domini [illegible]
[illegible] mater [illegible] Christus [illegible]
[illegible] et katholica pace [illegible]
per [illegible]
[illegible] corporis [illegible]
[illegible] angelica [illegible]
[illegible] patrie celestis per amorem
et [illegible]
[illegible] corporis et devocione [illegible]
[illegible] nocte ac die
[illegible] Dominus
[illegible] laudis et pacis [illegible]
[illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] lege domini ut redeat in
Galileam civitatem suam Nazareth
ad [illegible] et adte [illegible]
[illegible] Ihesu Christe in quo crescat
et confortetur plena spiritu et gracia. Amen.

Cum factus esset Ihesus annorum. xii.
Et reliqua. Oratio. Domine Ihesu Christe. Da
voluntati mee et [illegible] graciam [illegible]
per quam ascendat ad visionem pacis
[illegible] perseverando [illegible]
[illegible] in templo [illegible] et devocione
et [illegible] in medio doctorum
exempli [illegible]

audientes pro obediencia et attencione
discipulis interrogantes pro studium cognoscen-
di et operandi que pertinent ad opus meum et pro-
fectionis in quibus oportet esse ut iaceat ab
ultimis et nunc pater in nos cognoscentes
amissione gratie currit in comitatu
multitudinis aut cognatos naturalis mundialis
a motibus fortune successus descendat
gratia tua cum illis de templo contemplacionis
in nazareth floride actionis et sit subdi-
ta aliis ut custodiatur ab illis voluntas
mea conservatorum domus tua conferens
intimis suis ut puritas gratie proficiat
in ea excellentissimo dono simplicie etiam
perseverancie et gratia placeat ad gloriam
dei et proximorum salutem

Nupcie facte sunt in chana galilee
etc. et post oracio. Domine ihesu christe certum
te presum desiderio salutis mee desponsasti
animam meam tibi in zelo tuissimi cordis
de virginis adventus assit ubi mater tua
gratia spiritualis cum discipulis tuis virtutibus
assint et instar in talia virtutis homines
ut cum vinum devocionis defecit invicte
me et ministris suadente iubeas ipse
ut manus sint usque ad summum perfectionis
sex ydrie obseruancia videlicet abstinen-
cie regularis continencie paupertatis silencii
obediencie et humilitatis aqua vero contentionis
que tandem animate architriclino
quoque videlicet religioso custodia et vinum
iocunditatis et ad convivium in perfecte desiderii
passionis

Cum descendisset ihesus de monte secute
sunt eum discipuli etc. et post oracio. Domine
ihesu christe qui de monte sapiencie potentie et
regimalis vite descendisti ut sana-
res leprosum quibus tandem ecce leprosus
multorum peccatorum maculis adoro te domine. Domine
si vis potes me mundare extende ma-
num gratie tange cor leprosum miserere mei
et impera morbo peccati procul [illegible]

pura confessione et gratiarum actione domine
licet non sim dignus ut intres sub tectum
mentis animus mee et sensualitatis
mee licet paralitica dissolute cum morbo
peccati in domo corporis mei et male tor-
quetur concupiscentiarum motibus Cum sim homo
venalis sub potestate gratie habens sub me
milites males virtutes vicii resistentie
tali et dic verbo dei ut sanetur puer
meus tecta

Ascendente ihesu in naviculam etc.
oracio. Domine ihesu christe qui in navi-
culam crucis ascendisti ut sequerentur
te discipuli tui cupientes te sequi cum dis-
cipulis meis affabis Ecce motus magnus
temptacionum factus est in mari cordis mei
ita ut te dormiente gratia tua sed veni
tempestate naviculam anime mee iam operi-
entem comprimens fluctibus clamo ergo
pro oracionem traho per desiderium purgo
per oracionem operacione excitans te surge
in adiutorium expelle timorem auge fidem
impera ventis suggestionum flatibus
et mari motuum sensualitatis ut fiat
tranquillitas magna in pace pectoris
mei et omnes mee interne cogitaciones
admirantes virtute tua laudent te etiam

Simile est regnum celorum patrifamilias
etc. et post oracio. Domine ihesu christe summe
patrifamilias qui me primo mane in
vineam tuam vocasti [illegible] domine me a iuven-
tute mea ad laborandum in religionis
perdicatione vite etiam condemnasti Cum
sed sim fuit in iudicio et reddas operarijs
mercedem quam dabis mihi qui non solum
in foro seculi sed in ipsa vinea religionis
tota die vite mee ociosus steti domine
qui non pondus operum meorum ad pondus
premiorum sed ad pondus sanctuarii fac me
ad laborem in undecima hora respicias me
quia tu bonus es oculus meus nequam
in benedictum

Cum turba plurima conveniret etc.
domine ihesu christe fac me exire de [illegible]

uertet vita ut semper ubi tu quod tamen
intellectu bonum perfecta quod tamen modo affectu et
bonum operis quod tamen modo actu sed manifesti
commoda et a voluntatibus in aures glorie
ne gaudeat et via assidue ut ne careat
impetra dominice et observantis et suf-
ficiat in spinis sollicitudinis super precio
intra bona et optima cordis quibus
et placent et gaudium centesimum fructum
in pacientia afferentis

Assumpsit ihesus xij discipulos suos et c.
Oro domine ihesu christe qui tedentes
et ascendentes ierusalem predixisti consummanda
per te sic ignominiam. Agnosce in o summa
iusticia quod ego corpus tuum indigne
sumendo tociens tradidi te libidinosis
motibus meis tanquam gentibus illudendum.
Agnosce in o summa veritas quod ego tociens
tibi illusi votum meum transgrediendo et
promissis meis mentiendo. Agnosce in
o vera pacientia quod tociens te flagellavi
peccata mea iterando et te offendendo.
Agnosce in o summa sapientia quod ego toci-
ens in facie tua conspui cum viliter cogi-
tacionem quam de te habui per turpitudi-
nem vite mee fedavi. Agnosce in mi-
sericordia vita quod ego tociens te occidi
cum per peccatum mortale te a anima mea
expuli. Fac me tam dure resurgere per
veram contricionem puram confessionem et condig-
nam satisfactionem. Da mihi appropinquare
iericho et sedere secus viam mecum tu sum
[illegible] et [illegible] mendicans in tempor-
alibus sedens in [illegible] non me in-
crepet carnalium terrorum turba preeuntium
ut clamem tua [illegible] super peccatis meis [illegible]
te mihi ut recipiam dona tua et peccata mea
ut videam te vivum lumen sequar [illegible]
sionibus et laudibus cum omni populo tuo. Amen

Ductus est ihesus in desertum a spiritu et c.
Oro domine ihesu christe qui me per
graciam tuam in desertum penitencie duxisti per-
ge me ut non vincat me temptator ne
de filiacione dei vane glorier ne velim
quod diuicie penitencie molestat. Et de verbo utens
tue gracie mihi dicas penitencie quas
temptator lapides vocat. In panes et
voluptates quos panes vocat in lapi-
des non salvat me super pinnaculum tem-
pli que me caritas melioremque estimans estimem
non mittat me deorsum per elacionem humi-
litate non temptem dominum deum meum occa-
sione peccandi presumendo per moderatas
afflictiones corporis vires enervando
et qualicumque periculo me committendo
non assumat me in montem ambicionis
necessitatis pecuniariam adorem cum flec-
tendo ei genua cordis voluntate sed et
cogitaciones repelle cum omne quod tibi
adversatur ut te dominum deum meum adorem
et tibi soli serviam. Et relinquat me temp-
tator et angeli tui accedant me amabiles
custodiendo et inspirent mihi in bonis operibus
promovendo. Amen

Ingressus ihesus secessit in partes tyri
et sydonis et c. Oro domine ihesu
christe fili david miserere mei quia spirituali-
tas filie racionis mee a demonio
sed delectat voluptatis cupiditatis et amoris
male vexatur. Et licet non sis missus
ad ovem tollendam si possum adorem
mundas sed cogitaciones pravas et affectiones
domini post fideles tue deum deum con-
templantis a suggestione diabolica
pereunt recuperandas dimitte tamen
eam que impedit et clamat post
discipulos virtutes. Domine adiuva me et
quamvis non sit bonum sumere panem filiorum
refectionem temptacione contricionem
et tribulacionem et mittere canibus
luxuriosis voluptuosis in peccatis
qui latrant continue per tribulacionem
et lapides mordent voluptates quas
panes putant. Dona tamen in catello spirituali
pauperi cum et grant sumere per modum
possibilitatis mee de micis tribulacionum
que cadunt de mensa passionis dominorum
meorum sanctorum tuorum ut filia mea a demonio
fiunt liberata. Amen

288.

Curabat ihesus cecos decem et illud erat miraculum. Et R. Oro domine ihesu xpe sana anime demonium per dementiam mundi carnis et dyaboli que me reddunt mutum a laude dei et confessione peccati. Cura virtus circa demonium per contritionem. Ob verbum prius sana mutum per confessionem. Et tandem lux illumina totum per satisfactionem ut fortis armatus in pace non possideat. Vincit arma eius vires scilicet anime mee in tiores in obsequium tuum conuerte. Custodia me ab hostiure ob concupiscentie ut venias quietem non inveniat in me. Claude me sceptris confessionis et omnia virtutibus ut inveniens me vacate non inveniat. Et ne spiritualibus vicijs me supplantans in tanto conditus pater faciat fac me per frequentem auditum venientem portantem et per custodiam boni operis vbera intuencia verbum dei

Habitabat ihesus tiberiadis galilee quod est tyberiadis. Et R. Oro domine ihesu xpe qui post te pascha transitum mari et panes emptam circulatum illecebrarum operati dicuntur demandis pro dietate sed corporis et anime ut semisque modicum quid accipiat fac me sublevare oculos mentis ad te et distribue super sensum carnalis voluptas temporalis possessionis et glorie ut videar spiritualia quinque spiritualium panibus refectione timoris diuini iudicij consideracione peccati dolore contritionis pudore confessionis et labore satisfactionis ut duobus piscibus stabilitate propositi et desiderio in melius proficiendi vel quinque panibus quos puer vnus habet hic id est humilitas sed que mentis respectu gratie dei vacua repleri in terra mereat paradisi que est preciosa dei et mentis gloriam exaltationis et duobus piscibus pacis sed conuiuiij celestis in ani- mam. Amen.

Quis ex vobis arguet me de peccato. Et R. Oro domine ihesu xpe qui ad audiendum verbum dei inuitas nos audire dicent venite dioti et vtilitate dicentis audientis. Doce nos omnium falso obiecto vite et doctrine apud scandalum vitandum non obmittere apud iniuriam et contumeliam et iniuria ad praedicatione non desiste. Domine ihesu summa virtus bonitas mysticam nuda largitas mundi anima sobrietas humilitas et caritas qui lapidantes et abscondentes mendicantibus maliciosis iniustis impijs cupidis et immundis luxuriosis superbis ne exires a templo sed me nunc vide nos congibentes in pollutos et tecum per omnia concordantes. Amen.

Cum appropinquaret ihesus iherusalem et venisset bethphage. Et R. Domine ihesu xpe qui voluntarie pro nobis pacientis tempore passionis tue pepsin locum iherusalem et gravis mortis crucem elegisti ut paganum tympani significatum et te fine consummata omnium legalium sacrificiorum ostenderes. Et qui pugnum vincebat pugnum quod vincat. Mitte duos discipulos tuos timorem scilicet et amorem in castellum cordis mei et fac ut in spiritu diuina adductos

Maria magdalene et maria iacobi. Et R. Domine ihesu xpe fac tamen fortitudinem contra adversum supplantatorem meorum et meorum et regulatorum peccatorum meorum ut summa cum resurrectionis tue orto iam sole gratie veniam vinque pertinente revoluetur nobis lapidem peccati consuetudinis ab hostio sed semper quisque post te a afflictionis amirantis et in mentis non fallacis in publice prime sed singens propter iustitiae demonstrauerit. Ut sic in exemplum precedit tu maiores que mo res in galileam deinde ad gratiam de virtute in virtutem ibique videatur in renuela tione contemplacionis et in tota meditatione actionis

Cum sero esset die illa vna sabbatorum. Et R. Domine ihesu xpe da mihi in die conuiuacionis per humilitatem in integritate virtutis

et stabilem in tiine quietem. Clamor sanctorum
orationes visu tactu quam feditatem
et impuritate et visionem demonum
quam oblectatione rerum quam erroneam volun-
tatem quam immundam affectionem et temporalem
quam spiritualem utilitatem ut humanam sermonem
propter metum demonum ut dissipes corporum
virtutes congreget in unum bonum ut beatas
sanctas ut corroboretis dei ut credatis
summum gaudium veni ut consolaris pius
clamantes O vera bonitas sancta ut suscites
tres debiles in finem. O summa scriptura
dei ut credatis erroneos et impios
ostende nobis malum in vitiis nos ad
operationem bonorum et laudes ad paradisum ma-
iorum ut gaudeat discipuli tui visu te
domine et congaudebit resurgente primo
clamat minus te per mitte nos in prima
et bonitate sicut in spiritu nobis ma-
lem in suspiria et spiritualem cuique [illegible]
in presentem in confessione peccatorum co-
piosam in opere manuum iniquorum suorum
clamorum dolor de [illegible] pudor
de turpitudine et timor de pena signa
sunt in gestu et habitu et in colore etc.
ab omni occasione et opportunitate peccandi
ut [illegible] mittes manum [illegible]
latere [illegible] affectus
compassionis. Amen.

Ego sum pastor bonus etc. O domine
Ihesu Christe pastor angelorum et hominum
bone per essentiam omnium causa bonitatis
essentie et officii [illegible] differens
qui pro ovibus tuis dedisti animam tuam
in pretium [illegible] et signum [illegible]
tu qui venisti ut oves tue vitam ha-
beant gratie et habundantius habeant glorie
qui passione tua factus es nobis [illegible]
in eternam [illegible] et triumphatorem ut
peccatores salvandum in [illegible] adte [illegible]
noster oves tuas ut cognoscant [illegible]

ut conformemur tibi imitando. Domine Ihesu Christe bo-
ne pastor paternitate non mercenarius per
puritatem ingrediatur per studium contemplationis
egrediatur per exercitium bone actionis ingredia-
tur per secretum orationis egrediatur per exemplum bo-
ni operis ingrediatur se occultando egrediatur
se manifestando. Item [illegible] egrediatur
[illegible] mandatorum ingrediatur per
supererogationem consiliorum et pascua inveniat
vel divinitatis et [illegible] humanitatis. Tu [illegible]
[illegible] ad [illegible] intelligendum [illegible]
ad [illegible] oves [illegible] sed age-
[illegible] eius voce obediant obaudiant
[illegible] oves [illegible] sollicite perscrutando
ut totum bonum quod [illegible] attribuendo ante
eas vadat in quibus in verbo vel in opere vel
cogitatione [illegible] fiat vox [illegible]
audiant [illegible] sed [illegible] et [illegible]
pascat eas in [illegible] veritate in [illegible]
[illegible] magno [illegible]
[illegible] ponat [illegible]
[illegible]
[illegible] colligat
omnes affectionis et intelligentie [illegible]
[illegible] ut omnes [illegible] obediant et
fiat unum ovile et unus pastor.

Modicum et non videbitis me etc. O
domine Ihesu Christe summa suavitas post mo-
dicum gustum tue consolationis perduc nos ad
[illegible] ut [illegible]
gustare dulcedinem tue contemplationis [illegible]
gaudium [illegible] ne plus [illegible]
[illegible] ut [illegible] quia
tu [illegible] in omni [illegible]
cum labore [illegible] cum clamore [illegible]
ut nos [illegible]
[illegible] afflictionibus pro
[illegible] misericordie [illegible]
[illegible] ut tristitia [illegible] in gaudium
[illegible] videbis nos et gaudebit cor
nostrum nemo tollat a nobis.

Vado ad eum qui misit etc. O domine
Ihesu Christe trahe nos a sensibilibus
ut [illegible] carnalis [illegible] impediat

290.

in nobis perfectionem spiritualis delectationis ut spi-
ritualibus meditationibus et orationibus intenti et aff-
ectibus contemplationibus et actionibus sapienter et bo-
nitate. Sicut expedit vobis [illegible] vade
ad patrem et mitte paraclitum ad nos qui
vice tua invisibiliter perurget pro nobis et
arguet mundum in primis de peccato quod ex-
cusat de iustitia quam simulat de iudicio
quod usurpat. Item secundo redarguamur
ac doceat nos omnem veritatem vite
iustitie et doctrine cordis oris et operibus ut
non usurpemus loqui a nobis met ipsis
sed [illegible] nisi que audierimus loqui
et que verba sint a patre te summa veritate
bene intelligamus ore loquamur opere
clarificemus et abstineamus. Amen.

Amen amen dico vobis si quid pe-
tieritis patrem meum etc. Domine Ihesu Christe
quia apostoli imperfectionem intellectus usque
modo in parabolis locutus es nobis et quia
apostoli imperfectione affectus usque modo non
petierunt quicquam in nomine tuo doce nos
orare patrem celestem in nomine tuo quod est sal-
vator [illegible] virtus vita. Rogamus quod in
nomine filii [illegible] vel in [illegible]
ut det nobis semper bonum [illegible] ut
[illegible] perfecte fidei spei et gratie
[illegible] ut gaudium nostrum plenum sit de cor-
porali et spirituali bono. Deus pater adim-
pleat insuperabilem potentiam ut gloria filii
venerabilem sapientiam et virtute spiritus sancti
incomprehensibilem amorem et bonitatem.

Cum venerit paraclitus quem ego mittam
etc. Domine Ihesu Christe qui pro peccatis pe-
[illegible] invisibilis
contraxit debilitate rationabilis cali-
ne et incomprehensibilis puritate mitte nobis
paraclitum de [illegible] per [illegible]
[illegible] et [illegible] contra [illegible]
[illegible] puritatis [illegible]
carnale [illegible] qui testimonium perhi-
bebit de patre per potentiam de te filio per sapi-
entiam de se ipso per bonitatem ut cum nos extra
absque synagogis nos faciant vel cum

Cum [illegible] nos occidunt pro voluntate
[illegible] testimonium perhibemus
quod tibi [illegible] semper. Amen.

Si quis diligit me sermonem meum
servabit etc. Domine Ihesu Christe qui a nobis
semper [illegible] et [illegible]
contra [illegible] ignorantiam miseriam
et discordiam [illegible]
[illegible] qui nunc suo nos perurget
[illegible] foveat et [illegible] ut te diligamus
in voluntate et sermone tuum non mundi car-
nis vel dyaboli servemus in opere et tu sa-
pientia cum potentia patris ad nos venias
[illegible] faciat sibi mansionem in ani-
ma [illegible] fortitudinis
[illegible] templum [illegible]. Deus pater mitte
nobis paraclitum in nomine filii tui qui
nos filios tuos efficiat adoptivos
et [illegible] locutus es vel operatus es nobis
[illegible] verbo et intellectu confirmet in opere
et suggerat [illegible] nos pater [illegible]
[illegible] et [illegible] cor meum [illegible]
[illegible] acquirendis vel de
[illegible] formidet per timorem
de adversis. Domine Ihesu Christe sicut locutus
es nobis verbo informacione et exemplo
vado et venio vado ad patrem per [illegible]
potentia. Venio ad nos per [illegible]
sapientiam in qua princeps superbie mundi [illegible]
non habet quicquam quod consistit tibi in superflui-
tate verborum ut sicut mandatum pater dedit
nobis per [illegible] faciamus. Amen.

Erat homo ex phariseis Nycodemus etc.
Domine Ihesu Christe qui ad [illegible]
[illegible] doce nos [illegible] amabilis
[illegible] spiritualem [illegible]
[illegible] signa [illegible] tue ut
videamus [illegible] tue [illegible]
[illegible] ex aqua baptismi
[illegible] ut [illegible]
[illegible] sapientiam pro nobis [illegible]
[illegible] doce nos [illegible]
[illegible] per [illegible]

rerum voluptatum et superbie in peccatis suis pe
nitentie condempnare. Amen.

Homo quidam erat dives qui indue
batur purpura et bisso. Luc. xvj. Domine
ihesu christe tu summe dives omnibus virtutibus plenus
volatibus pauperum mendicantium ad ianuam
tue cupientes saturari de micis tribulacio
num que cadunt de mensa filiorum tuorum domini
tu qui induitur purpura passionum et
epulabantur cottidie splendide sanctis
virtutum veniant canes doctores tui et
lingant vulnera pauperum meorum ut mo
riens mundo deportetur ab angelis bonorum
operum in sinum contemplacionis cum Lazaro
admittatur. Igitur tu ut intingat summitatem
extremi operum meorum in aqua vite contricionis
et crucior in gaza peccatorum flamma tes
tetur quia sensibus meis nec ipsi veni
ant in locum [illegible] tormentorum sed
audiant Moysen declinando a ma
lo et faciendo bonum et prophetas et tunc
separabit vita eterna cum ex mortuis
operibus resurrexerint et habituros. Amen.

Homo quidam fecit cenam mag
nam et cetera. Luc. xiiij. Domine ihesu christe
tu singularis conditor omnis qui
post opus creacionis formacionis et ope
racionis per opus reformacionis perfe
cisti a nobis cenam magnam quia parum
refeccione figurarum antiquitate fi
gure convertit veri figurarum [illegible]
instituit facultas ardentem [illegible] ad
confitendum [illegible] quod confitetur et
[illegible] digne sumere ut comedamus
sacramentaliter intellectualiter et spiritualiter.
Igitur ne vocati venire impediamur per
villam terrene occupacionis per iuga
boum carnalium sensuum per uxorem carna
lis voluptatis concede sum tuo ordine
predicatorum qui nos vocat timorem
cum de vera vita [illegible] nos faciat
et caritative que nos ad cenam in
tunc compellat ne pereamus tue eterna
indignacionis separacionem in puteo et cena
contemplacionis et in futuro ante manifeste
visionis. Amen.

Accesserunt ad ihesum publicani et peccatores
et cetera. Luc. xv. Domine ihesu christe domino
carnaliter sublimia oracione tu quidam
habuit duos filios et cetera. Domine ihesu christe
qui creaturis [illegible] et redemptoris su
peris fac me appropinquare tibi per fidem
tem auditum ubi ne peream in primum
pravitate humani iudicii per austeritatem
false iusticie per comparacionem aliorum fra
tres per confidenciam [illegible] per ignorancia
divini iudicii reddentem omni centesima
gratiam sed contemplacionis propter mutacionem ma
iorum operum vel per pallienda claritate vel
de [illegible] ampliando vel [illegible]
active communis ad [illegible] drag
mam forma sed per [illegible] dei mansi
onem lucerna [illegible] et [illegible]
[illegible] domum in voluntate diligenter que
perscrutando [illegible] angulos conscientie
ne cello spiritu ducitur. Domine [illegible]
affectus meus adolescencior filius tuus
post longa peccatorum elongacionem post
[illegible] dissipacione [illegible] con
sumptione post famis esurie post [illegible]
[illegible] adhesione et post siliquam
[illegible] appetitum [illegible] quod [illegible]
per [illegible] dicat per confessionem quod non
sit dignus vocari filius tuus quia non [illegible]
[illegible] quanto [illegible] peccavit
in celum et coram te [illegible] ut cum
te occurrere [illegible] per [illegible]
[illegible] sicut unum de merce
nariis tuis per eius laborem
cum adhuc longe sit per infirmitatem
liberi arbitrii [illegible]
in [illegible] per gratiam [illegible]
per gratiam cooperantem amplectere per gratiam
consummantem osculare per gratiam consummante
da ei per servos tuos sacerdotes stolam
[illegible] et [illegible] peccatorum

amen tu hoc operacionis in manibus eius et
calcamenta boni exempli in pedibus eius
Da ciuitati humilitatem que sic sigillat
virtutum pinguedine. Corpore seniore
filium mittam contemplatum tota in superos
amistem non pret per mysterium summam meta
actam in contemplatione similia de dignitate
capituli sibi i mysterium et ad videat sed
postquam gaudebat cum angelis qui pro victoriaz
super principes tenebrarum pro operatione
in nunc angelica pro ministerii functus
et pro consummacionem sui officii gaudet
supremo preside primam agente

Apostoli mi solatores ... per te
. domine ihesu xpe. qui pro te quem ...
pro dampna singularis amanda et pro
in simplicitate verum sublimandam do
cuisti nos virtutem mediam prius tamen que
maxime assimilat nos deo qui exaltat
in omnibus operibus eius quam perpetue requirit
a nobis que nobis est via ad iustitiam eius
et que reddet in primum. cum ab oculo
intencionis mee trabe ambicionis uel
cuiuslibet modici peccati ne paratam hominem
in detrimentum cadat et languam dyab
postquam in via qua iussi sumus prius
remeat nobis ... gemitum et qualitate
non ... de finis tunc in ... incessabilem pro
ceruice et certa

Quum hic vincerit in ... ut ...
dixit verbum dei est ... domine
ihesu xpe. fac me per humilitatem vincere ad
audiendum verbum dei ... non re
pelle stare ... non in ... in ...
gloriae ... obedientiae ascendere
perfecte. dependere ... predicacionis de
fidem et bone operacionis ab omni ...
gloria uel adlatione laudis per concordiam
contradictionem ... ueritas pura ...
... caritate per crudelitatem non per
... pluraliter professione non ...
... religiosis ...
... sed per exemplum doc

pro contemplacione predicacionis et religionis
... verbo tuo inspiracionis et non ...
... uel ignorancie me ... cap
tiua amorem operum ... in aqua ...
... copiosa multitudinem inti
mam visitacionem et consolacionem ...
... aut ... per animarum ...
et subsidia priorum ... inferiorum ...
ambas manus ... ad
impleat perfecte. ad ... alicui
... ut ... ad ...
vineam manibus ... capiat
... Amen

Hec amen dico vobis ...
... domine ihesu xpe.
qui antiquitus ... nobis ...
dona promisisti ut ... sup
... custodi nos ab ... ma
... avaricie fraudis ... volup
tatis negligencie ... adula
... in ... et blad
... imitem ... ut primos
... in ... et
... ut
... et pro ... sanguini
... nos ... ubi ...
et ... peccati ut ... quod
ad altare fidei offerimus acceptum sit ...
... reconciliacionem

Quum ... plena ... ihesu et
... domine ihesu xpe. ... super ...
... et ...
animi studii ... confes
sionis satisfaccionis per victoriam ...
... dyaboli ... corporale
ymaginariam et spiritualem ...
... gratiam et gloriam ...
... sollicitudine ...
in ... timorem ... cuiu
... et ... ueritate ...
timoris ... fortitudinis ... in
... et ... perfectos ...
... corporis in ...
in spe ... spectabis in
futuro ... Amen

Attendite a falsis prophetis qui ve-
niunt ad vos etc. Oratio. Domine ihesu
doce nos vitare fallaciam impossibilitatis
contingencie apparencie et defectus demonum
imitari spiritualibus ovibus simplicitatem
innocenciam mansuetudinem discrecionem
docilitatem et compassionem ovium pellibus
et lana vestiri ac ne ab eis lacte potari
fetibus iocundari et fimo spiritualiter in
pinguari. Fac nos eciam devitare spiritualium
luporum visum venenosum / anhelitum fetidum
morsum nepandum sitim lupinam predacionum
et venacionum. Doce nos iudicare arbores
non a flore et non tantum considerare in foliis
verborum tamen sed pocius in fructibus bonorum
operum fideles cognoscitivam. Amen.

Homo quidam erat dives qui habebat
villicum etc. Oratio. Domine ihesu xpe
animam meam fac villicam pure castitatis
continencie humilitatis iusticie ne villicus
tuus racio mea dissipet bona tua
que ablata post mortem villicacionem
nescio quid faciam mitorum cum fodere
non possim proprium et erubescam
mendicare potenciam. Remitte in
cognitione centum cados olei quos
tibi debeo per contemplacionem et devocionem
centum choros tritici quos tibi debeo per
operacionem. De mamona iniquitatis fac in
equalitate amicos tibi pauperes qui amici
mundi non sunt qui te diligunt et tibi con-
formantur. Fiant mei apud te intercessores
patroni advocati portitores conduc-
tores hospites et thesaurarii ut cum
defecerimus recipiant me in domos
suas eterna tabernacula. Amen.

Cum appropinquaret ihesus civitati etc.
Oratio. Domine ihesu xpe in temptacione
et tribulacione mea doce me cognoscere tempus
visitacionis tue ut videam pacem meam et
defleam quod hodie que ad pacem mea abscondi-
ta sunt ab oculis cordis mei ne inimi-
ci mei demonum suggestionum temptacionum
corporis pulchritudine et carnales volup-tates
circumdent angustient ad terram prosternant me
et filios sensus scilicet cogitatus et affectus meos
qui in me sunt et ordine statu destruant
eciam ab anima mea fundacione eiciant
iactancia vendicionem graciam tuam ut fi-
at excepta predicacionis domum oracionis
spiritui et tue laudis in futuro. Amen.

Dixit ihesus ad quosdam qui in se con-
fidebant tamquam iusti etc. Oratio. Domine
ihesu xpe mitte ut expoliam meam pure
declaracionem usurpacionem per fraudis per ex-
acciones singulari et pertinaciter iudicium
et praetenciam et mendicium. Doce me
affirmacione mei in veritate et in virtu-
tem per formam pura puritate latera
et accusatorum mei deus propicius esto michi
peccatori ut percusso cordis humilitate descen-
dam iustificatus in domum conscientie et exaltet
in domo glorie. Amen.

Exiens ihesus de finibus tiri etc. Oratio.
Domine ihesu xpe qui sanasti malos
de sensibus venenum ad filios per distinacionis
per sidonem predicacionis ad mare conversionis
galilee confessionis satisfactionis et trans-
migracionis inter medios fines perfectionum
crucis et administracionem predicacionis arrepcionis
et fini tribulacionis et oracionis apprehende
nos peccatores [illegible] mitte digi-
tum discrecionis in auriculam mei [illegible]
et tactum gustum saliva ut solvatur vincla
lingue mee ad confitendum pudor in
[illegible] stulta species de speciosi et diffi-
dencia ut loquar recte verbo ad volun-
tatem [illegible] ne discordiam te [illegible] intencionis
laudes tuorum [illegible]
[illegible] et pacem anime ut bene et
sincere audiat per contemplacionem et mute lo-
quantur per confessionem et predicacionem.

Beati oculi qui vident que vos videtis
etc. Oratio. Domine ihesu xpe qui passione
contemplacionis et tranquillitate religionis
discipulos tuos pure facias [illegible]
[illegible] et pacem ut [illegible]
futuro semper sit bene [illegible] potentibus

contemplacio

et per celestibus spiritus negatur. quam deum videre queant pro curiositate fingunt per superbia deputat per nequiciam insuescunt per falsitatis sophismata deum timendo consulunt et illa que sunt non faciunt. Dicit apostolus: Ignorat. Sic tot nos descendentes de studio contemplacionis ad exercicium hoc accionis ne maneamus in elacionibus quibus [illegible] appetitu ne spoli[illegible] et malis. Sacerdos et clerus super simplices populos nos descendit ea via despiciendo in proximum. Sed potius per contemplacionem descendit. Ambulamus vero cum contemplacione per destinacionis [illegible] faciens nobiscum sicut nos opportet nos legere [illegible] compleret fingendo [illegible]. Hic in fundamentis [illegible] spem bene et vivi amore iusticie. Imponit [illegible] ordinando [illegible] super sensualitate [illegible] et stabilem in consideracione [illegible]. Alta dicit spei et du[illegible] gaudium sed dolore et quietem labore ut alta dicit [illegible] stolam corporis et anime ut congruit dignitati domini et [illegible].

Aliud [illegible] in [illegible] premedia sindicatum. Et [illegible] dicit [illegible] premedium contemplacionis et [illegible] omnis ut per occulte et manifeste malos perdit nos adversione [illegible] et [illegible] ingredere castellum anime [illegible] ubi [illegible] [illegible] affectus ordinatur tibi [illegible] libere [illegible] per [illegible] [illegible] [illegible] intellectum. Clamat per [illegible] [illegible] preceptor [illegible] miserere [illegible]. Et [illegible] in nobis [illegible] ad confessionem [illegible] per contemplacionem ut [illegible] ex [illegible] duplicatur [illegible] cupiditates [illegible] [illegible] [illegible] virtutes [illegible] ad te cum magna devocione in [illegible] imaginis [illegible] ante [illegible] passionis [illegible] custodiat per [illegible] facultatem co[illegible]

passionis [illegible] et [illegible].

Nemo potest duobus dominis servire. [illegible] Dicit [illegible] quia nemo potest duobus dominis [illegible] ob [illegible] libera nos a domino et [illegible] mundi carnis et dyaboli. [illegible] contemplatiores angelos quibus [illegible] nos [illegible] qui [illegible] [illegible] illorum [illegible] adhuc ad [illegible] [illegible] gracie [illegible] et glorie in futuro ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Dicamus [illegible] in deo [illegible] [illegible] ad [illegible] regnum celorum. Amen.

Ibat [illegible] ad civitatem que vocatur Naym [illegible]. Dicit [illegible] quia tu es [illegible] [illegible] et [illegible] in forma [illegible] intellectum de [illegible] ad [illegible] [illegible] et nobis [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] in Naym [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ingredere portas [illegible] intellectum et affectum et [illegible] [illegible] consuetudinis per portas sensuum [illegible] ut affectum [illegible] [illegible] superiore [illegible] [illegible] [illegible] corporis ut [illegible] [illegible] occasiones et opportunitates [illegible] anime [illegible] ut [illegible] per

bona voluntatem incipiat loqui
per confessionem surgat per bonam operacionem
sedeat illa anima sic gustare incipiat
stet per stabilitatem accipiat oculos cogi-
tacionis timor interne et potencia
de motis de bonitate. Quod per ipsam mag-
nus gracia sed et cetera bona princi-
piis surrexit in nobis quod deus
visitavit plebem suam unde anime
affectiones et cogitaciones vitas per cog-
nicionem virtutis per operacionem et bonitas
per consumacionem amen.

Cum intrasset ihesus in domum cuius-
dam principis et cetera. Domine ihesu
christe phariseorum sabbato da nobis
sabbatum in hunc quietis ut intremus
in domum consciencie nostre in corporibus nos-
tris concorditer in nobis cibum digesti-
bilem spiritualem calorem scilicet caritatis
virtute vite operacione exemplo bone
operacionis et assiduitate oracionis ut
cibus digestus in stomacho mentis
cibus digeratur et reparet affectus quere-
cibus ... ad ea mensura bone
operacionis transmittere. Domine qui nos ad
nupcias invitas et ad quietem
sancte scripture invitasti doce nos per
veram cordis oris et operis humilitatem re-
cumbere in novissimo loco ut liberemur
a carnalis servitute suspicionis stimuli et
morbo cupiditatis et capiamur a pun-
to periculose negociacionis ut gloria fi-
at tibi coram te sed distribuere in die
resurreccionis amen.

Convenerunt pharisei in unum et cetera.
Oremus. Domine ihesu christe qui venisti
in hunc mundum peccatores salvos facere
cuique anima mea et vim tuo sponso
in communicabili bono et postea per tuo
amore septem vinculis liberalibus facultati-
bus nulli voluntas sue extinguere accipi-
ens sed post fidem spem karitatem viceque
plena caritatem confessione et dile-
ccionem tibi adhereat et nos non

ac per ymagines sed in te summa virtute
videat quod caritas quam malis fuimus confor-
mitate virtutis dignitate et contineat
mandatorum animam totam in sua perfectione
deo et proximo visibilem et invisibilem
vere et denariis naturis persona divinam
sicut humanam naturam divinam et sicut humanam
filium manifestasse cognoscat. Amen.

Assumpsit ihesus in monte tabor
discipulos et cetera. Domine ihesu christe qui in
passione tua naturam carnis ostendisti
in virtute domine sufficienter et ascensione
venisti in veritate tua vita pulcherrimus
corporum et consolacionis animarum fere ubique
ubique predicacionibus assiduis vel oracionis ele-
mosina frequencia confessionis ablucione
de obduracione cordis de ira dei dei per pi-
culo superveniente infirmitatis de recitu-
dine mortis sui alloquendo divine inspiracionis
videtur multis exempla scilicet et simi-
litudinis pueri offerunt tibi animam peccati
morbo dissolutam et mobilem ad
pendulum insensibilem per priorum vulnerum
et aliorum et macerationem in morte supplicie
in terra appendit vel in lecto langoris vel
prout fide portatorum et dicit mathei 9 peccatis
utque sedat in terra remitti sibi peccata sur-
gat per confessionem tollat lectum suum per
satisfactionem ambulet per profectum vir-
tutum in domum suam scilicet unitatem eterne
et etiam pulchritudine ut turbe fidelium
videant glorificent deum qui talem potestatem
dedit ad hoc stabilitatem amen.

Simile est regnum celorum homini
regi qui fecit nupcias et cetera.
Domine ihesu christe rex celestis filii qui fi-
lius altissime perpetuam te mutabilis
sponsum bone vite religionis dedisti
qui per fidem thoro spiritualis plenum bonorum
operum et sacramentum inseparabilem et nos
per invitatos tuos scilicet sacram scripturam
predicam vinculis in humilitatis invitare
tacere fortune et gentium voluntatis
ad quas nupcias vocasti da nobis
caritatis veste nupciali ne clamemus
dei et confessione peccati omnis mali sermones

ne me frauderis refectione spirituali scilicet gaudio et
pace et securitate et scorpionum acu veste
pietatis ne ligatis manibus et pedibus
impie mittas in tenebras exteriores ubi est
fletus et stridor dentium praestante. Amen.

Erat quidam regulus cuius filius
infirmabatur capharnaum. Et cetera.
Domine Jhesu Christe qui de radice angelice
confessionis et laudis in tota terra mundi
advenisti qui in finem sui [illegible] temptationis
temptatum et eum despiciam
temptatione fatigatus incipiens [illegible]
qua moriar morte culpe corpus ut
resurgam ut virtute [illegible] confessio-
nis ieiuniis exempla pietatis exemplo per
gratiam salvatoris libet a febre fomitis
et egritudine peccati. Amen.

Simile est regnum celorum homini regi
qui voluit rationem ponere. Et cetera.
Domine Jhesu Christe qui de debitoribus [illegible]
facto [illegible] et alieno bono ac malo
eximere [illegible] et divino [illegible]
et humana constitutione. Doce nos
et recipiem nobis et cum misericordia
confessionibus [illegible] consummationem
[illegible] qui [illegible] ratione
volucrum cum [illegible] dimittere
decem milia [illegible] nobis
qui dimittimus proximis nostris centum
denarios malum actionum.

Habentes pharisei consilium [illegible]
Et cetera. Domine Jhesu Christe. Doce nos
[illegible] seductorum corpora
[illegible] de lege de tege [illegible]
nos [illegible] nostris capite volunt [illegible]
non reddere [illegible] corporum visione
eos [illegible] clara [illegible] dicuntur
tur et ipsi hoc gloria volunt [illegible]
eis placeamus non assentire [illegible]
ratione [illegible] confessione [illegible] pietatis
ad amplitudinem cultu divinum [illegible]
iudicium alti [illegible] ac
divinum da nobis [illegible] semper

[illegible] titulo tue passionis
triumphali tue mortis in [illegible]
et tue [illegible] ut practica et
theorica [illegible] vita corporalis [illegible]
[illegible] reddamus qui cum Patre
et Spiritu Sancto vivis et regnas Deus.

Loquente Jhesu ad turbas ecce prin-
ceps unus. Et cetera. Domine Jhesu Christe
adoro pedes tuos [illegible] tue corporis
ut vivificetis [illegible] domini mei
[illegible] confessione [illegible]
[illegible] mortuam per peccatum per
[illegible] et [illegible] resurge per
[illegible] fluxu sanguinis qui [illegible]
[illegible] passionis [illegible]
tuum fimbriae passionis [illegible]
tue [illegible] adorno [illegible] tibi-
nes laudatores adulatores et omnes
ad peccatum alliciendes ad mitte [illegible]
petere [illegible] de [illegible]
peccati et [illegible] et consideratione [illegible]
conditionis et originis [illegible] mundi et
[illegible] potentiam [illegible]
[illegible] nunc [illegible]
ut resurgat a morte peccati. Amen.

Duo homines et cetera. D. i. p. [illegible]
Deus absconditor et cognitor qui
nosti [illegible] fiant sicut [illegible] placet
[illegible] misericordia supplica-
tio qui non [illegible] nunc [illegible]
[illegible] peccati [illegible] nimio
glorioso [illegible] laude angelica [illegible]
[illegible] post plagiam [illegible]
[illegible] et de [illegible] qui
[illegible] bonum tua gratia largitur [illegible]
quo [illegible] hoc [illegible] ante [illegible]
[illegible] peccator [illegible]
clementia tua ut quemadmodum [illegible]
nosti [illegible] si que adhuc in me
mala [illegible] pie deleas [illegible]
[illegible] bona [illegible] perficias
et ea que ipse volueris [illegible] ad te
pervenire concedas. Amen.

Dominica i ad-	Epistola	Romanos	xiij	Scientes quia hora est	Dum venerit ihesus xpm
uentu domini	Ewangelium	Mathei	xxj	Cum appropinquasset ihesus	In nomine domini
Dominica 2a	Epistola	Romanos	xv	Et quecumque scripta sunt	Et virtute spiritus sancti
	Ewangelium	luce	xxj	Erunt signa in sole	Non transibunt
Dominica 3a	Epistola j	Corinthios iiijo	iiijo	Sic nos existimet homo	Unicuique a domino
	Ewangelium	Mathei	xjo	Johannes autem cum audisset	Viam tuam ante te
	lectio	ysaie	ijo	Erit in nouissimo	Venite domum dei iacob
Feria quarta	Epistola	ysaie	vijo	Locutus est dominus ad achaz	Et eligere bonum
	Ewangelium	luce	jo	Missus est angelus	Secundum verbum tuum
Feria vj	Epistola	ysaie	xjo	Egredietur virga	Regnum eius
	Ewangelium	luce	jo	Exsurgens maria	Salutari meo
	prophecia	ysaie	xixo	Clamabunt ad dominum	Deus deus noster
	prophecia	ysaie	xxxv	Hec dicit dominus letabitur	Dixit dominus
	prophecia	ysaie	xl	Hec dicit dominus super montem	Dominus deus noster
Sabbato	prophecia	ysaie	xlvo	Hec dicit dominus xpo meo ciro	Terram eum
	prophecia	daniel	iijo	Angelus domini descendit	Informare dirigentes
	Epistola	thessalonicenses	ijo	Rogamus vos	Aduentus sui
	Ewangelium	luce	iijo	Anno xv imperij	Salutare dei
	Epistola	Philippenses	iiijo	Gaudete in domino	In xpo ihesu domino nostro
Dominica 4ta	Ewangelium	Johannis	jo	Miserunt Judei	Johannes baptizans
In vigilia	lectio	ysaie		Propter syon non tacebo	Complacuit tibi
natiuitatis	Epistola	Romanos	jo	paulus seruus ihesu xpi	xpi domini nostri
	Ewangelium	Mathei	jo	Cum esset desponsata	A peccatis eorum
In nocte na-	lectio	ysaie	ixo	populus gentium qui	In sempiternum
tiuitatis domini	Epistola	Ad titum	ijo	Apparuit gratia	Exhortare in xpo ihesu domino nostro
	Ewangelium	luce	ijo	Exijt edictum	Bone voluntatis
	lectio	ysaie	lxjo	Spiritus domini super me	Domino deo meo
In aurora	Epistola	Ad titum	iijo	Apparuit benignitas	Vite eterne in xpo ihesu
	Ewangelium	luce	ijo	Pastores loquebantur	Sicut dictum est
Ad summam	lectio	ysaie	lijo	Propter hoc sciet populus	Salutare dei nostri
missam	Epistola	Ad hebreos	jo	Multifarie multisque	Et non deficient
	Ewangelium	Johannis	jo	In principio erat verbum	plenum gratie et veritate

Dnica infra octauam natiuitatis	Epla	Ad gallat	iiii^o	Quanto tpe	Dico pdm
	Ewangelium	Luce	ii^o	Erat joseph et	Gra dei erat in illo
In circumcisione	Epla	Ad titum	a ii^o b	Postquam consumati	Postquam i vocatu gtqu
	Ewangelium	Luce	b ii^o a	Apparuit gra dei	Jusso i deo meo
In vigilia epiphanie	Epistola	Ronomis	iii^o	Santus quicumque scripsit	rex ihu dni nri
	Epla	Ad titum	iii^o	Apparuit benignitas	Salutare nrm
	Ewangelium	Math ii^o	ii^o	Defuncto herode	Vocabitur
In die Epiphanie	Epla	Ysaie	lx^o	Surge illuminare	Annuntiantes
	Ewangelium	Mt	ii^o	Cum natus esset	In regionem suam
Dnica infra octauam Epiphanie	Epistola	Ronomis	xii^o	Obsecro vos	Alter alterius membra
	Ewangelium	Luce	ii^o	Cum factus esset ihs	Apud deum et homines
In octauam Epiphanie	Epla	Ysaie	lx^o	Surge illuminare	Annuntiantes
	Ewangelium	Mt	iii^o	Venit ihus	In quo michi complacuit
Dnica i post octauam Epiphanie	Epla	Ronomis	xii^o	Habentes donationes	Humilibus consentientes
	Ewangelium	Johis	ii^o	Nuptie facte sunt	Discipuli eius
Dnica ii^a	Epla	Ronomis	xii^o	Nolite prudentes	In bono malum
	Ewangelium	Mt	viii	Cum descendisset	In illa hora
Dnica iii^a	Epla	Ronomis	xiii^o	Nemini quicquam debeatis	Est dilectio
	Ewangelium	Mt	viii^o	Ascendente ihu	Obediunt ei
Dnica iiii^a	Epla	Colloniens	iii^o	Induite vos	In cordibus vestris
	Ewangelium	Mt	xi^o	Respiciens ihs	Et onus meum leue
	Ewangelium	Mt	xiii^o	Simile est regnum qui seminat	Illud in horreum meum
Dnica i^a a octaua in lxx^a	Epla i	Ad corint	ix^o	Nescitis quia	Erat xpus
	Ewangelium	Mt	xx^o	Simile est regnum	Pauci vero electi
Dnica v^ta sicut in dnica iiii^ta predicta, et glorie (?) non oppedit ut ibi dicitur					Virtutis xpi
Dnica in lx^a	Epla ii	Ad corint	xii^o	Libenter suffertis	Virtutis xpi
	Ewangelium	Luce	viii^o	Cum turba plurima	In pacientia
Dnica in l^a	Epistola i	Ad corint	xiii^o	Si linguis hominum	Horum est caritas
	Ewangelium	Luce	xviii^o	Ecce ascendimus	Laudis deo
In capite jeiunii	Epla	Joelis ii^o ca^o		Conuertimini ad me	Dns deus vester
	Ewangelium	Mt	vi^o	Cum ieiunatis nolite	Ibi est cor tuum

Feria 4ta	Epistola	Ysaie	38o	Egrotavit ezechias	Dus omnipns
	Ewangelium	Mt	viijo	Cu introisset ihus	In illa hora
Feria sexta	Epistola	Ysaie	lviijo	Clama ne cesses	Dus deus tuus
	Ewangelium	Mt	vo	Audistis qr dictu e	Reddet t/2 sent vio
Sabbato	Epistola	Ysaie	lviijo	Si abstuleris de me	Os eni dni locutu e
	Ewangelium	Marci	vio	Cu sero factu esset	Salui fiebant
Dnica j in xl invocavit	Epistola 2a	Cor	vio	Hortamur vos	Omnia possidentes
	Ewangelium	Math	iiijo	Ductus e ihus	Ministrabant ei
Feria 2a	Epistola	Ezechiel	34o	Ecce ego requiram	Ait dus omnipns
	Ewangelium	Math	25o	Cu venerit filius	In vitam eternam
Feria 3a	Epistola	Ysaie	lvo	Locutus e ysaias	Ait dus omnipns
	Ewangelium	Mt	xxjo	Cu intrasset ihus	De regno dei
Feria 4ta quatuor temporum	lectio	Exodi	xxiiij	Dixit dus ad moysen	xl noctibus
	Epistola xixo	Regum	iijo	Venit helyas in bersabee	Monte dei oreb
	Ewangelium	Mt	xijo	Accesserunt ad ihm	Soror et mr e
Feria 6ta [?]	Epistola	Ezechiel	xviijo	Factus e sermo	Ait dus omnipns
	Ewangelium	Johis	vo	Erat dies festus	Non credetis michi
Feria 6ta	Epistola	Ezech	xviijo	Anima q peccaverit	Dicit dus omnipt
	Ewangelium	Johnis	vo	Erat dies festus	Faciebat h in sabto
Sabbato	1a	Deutro	xjo	Dixit moyses filiis	Dus deus vr
	2a	Machab 2a	jo	Orom faciebat	Dus deus vr
	3a	Eccli	36o	Miserere mei deus	Dus deus vr
	4ta	Daniel	iijo	Angelus dni descendit	Informare dirigeres
	Epistola j	Thessalo	vto	Rogamus vos fratres	Xpi consuetudinem
	Ewangelium	Mt	17o	Assumpsit ihus petrum	A mortuis resurgat
Dnica 2a reminiscere	Epistola j	Thess	iiijo	Rogamus vos et obsecro	In sanctificatione dno nro
	Ewangelium	Mt	xvo	Egressus ihus secessit	Ex illa hora
Feria 2a	Epistola	Daniel	ixo	Dne deus nr	Dne deus nr
	Ewangelium	Johnis	viijo	Ego vado	Facio semper
Feria 3a	Epistola 3o	Regum	xvijo	Factus e sermo dni ad	In manu helie
	Ewangelium	Math	xxiijo	Locutus e ihus ad turbas	Exaltabitur
Feria 4ta	Epistola	Hester	xiijo	In diebus illis oravit	Dne deus nr
	Ewangelium	Mt	xxo	Ascendens ihus in ierusalem	Redempcionem pro multis

Feria 5ta	Epla	Jeremie	xvij°	Maledictus homo	Adinuentionum suarum
	Ewangelium	Luce	xvj°	Homo quidam erat diues	Credent
Feria sexta	Epla	Gen	37	Dixit ioseph fratribus	Patri suo
	Ewangelium	Mt	xxj	Homo erat paterfamilias	prophetam eum habebant
Sabbato	Epla	Gen	xxvij°	Dixit rebecca	Benedictio tua
	Ewangelium	Luce	xv°	Homo quidam habuit duos	Inuentus est
Dominica 3a oculi	Epla ephes	~~Thess~~	5to	Estote imitatores	Et ueritate
	Ewangelium	Luce	xj°	Erat ihesus eiciens demonium	Et custodit illud
Feria 2a	Epla Regum	Regum	iiij°	Naaman princeps	Deus Israel
	Ewangelium	Luce	iiij°	quanta audiuimus	per medium ibat
Feria 3a	Epla	Regum	iiij°	Mulier quedam clamabat	viuite de reliquo
	Ewangelium	Math	xviij°	Respiciens ihesus	Septuagesies septies
Feria 4ta	Epla	Exodi	xx°	Honora patrem tuum	Proximi tui
	Ewangelium	Math	xv°	Accesserunt ad ihesum	Non coinquinat hominem
Feria 5ta	Epla	Jeremie	vij°	Factum est verbum domini	Usque in seculum
	Ewangelium	Luce	iiij°	Surgens ihesus	Galilee regni dei
Feria 6ta	Epla	Numeri	xx°	Conuenerunt filij	mercis sanctificatus est in eis
	Ewangelium	Johannis	iiij°	Venit ihesus in ciuitatem	Saluator mundi
Sabbato	Epla	Daniel	xiij°	Erat vir in babilone	In die illa
	Ewangelium	Johannis	viij°	Perrexit in montem	Noli peccare
Dominica 4ta Letare	Epla	ad Galatas	iiij°	Scriptum est quoniam abraham	liberat
	Ewangelium	Johannis	vj°	Abijt ihesus trans mare	Venturus est in mundum
Feria 2a	Epla	Regum	iij°	Venerunt due mulieres	Judicium
	Ewangelium	Johannis	ij°	Prope erat pascha iudeorum	quid esset in homine
Feria 3a	Epla	Exodi	xxxij°	Locutus est dominus ad moysen	dominus deus meus
	Ewangelium	Johannis	vij°	Jam autem die festo	Crediderunt in eum
Feria 4ta	Lectio	Ezechiel	36°	Sanctificabo nomen meum	dicit dominus omnipotens
	Epla	Ysaie	1°	Lauamini et mundi estote	dicit dominus omnipotens
	Ewangelium	Johannis	ix°	Et preteriens ihesus	Galgalam
Feria 5ta	Epistola Regum	Regum	iiij°	Venit mulier	Visitauit plebem suam
	Ewangelium	Luce	vij°	Ibat ihesus in ciuitatem naym	In domum suam

Feria vj	Epla 2ª	Regum	xviijº	Erogauit filius	Crediderunt meum
	Ewangelium	Johannis	xjº	Erat quidam languens	Non obliuiscar
Sabbato	Epla	Ysaie	xlix	In tempore placito	dicit dominus deus omnipotens
	Ewangelium	Johannis	viijº	Ego sum lux mundi	Hora eius
Dominica quinta in passione domini	Epla	Ebr	ixº	Xpc assistens pontifex [illegible] etc	
	Ewangelium	Johannis	viijº	Quis ex vobis	exiuit de templo
Feria 2ª	Epla	Jone	iijº	Factum est verbum	Credentes in eum
	Ewangelium	Johannis	vijº	Miserunt principes	deus meus
Feria 3ª	Epla	Daniel	vltimo	Congregati sunt	propter metum iudeorum
	Ewangelium	Johannis	vijº	Ambulabat ihesus in galilea	delatu scoms
Feria 4ta	Epla	Leuitici	xixº	Locutus est dominus ad	Et ergo ipsi xpi ime e
	Ewangelium	Johannis	xº	Facta est encenia	Vias meas custodite
	Epla	Johannis	daniel xº	Ancilla autem hostiaria	In domum suam
Feria 5ta	Ewangelium	Luce:	Johannis vijº	Rogabat ihesum quidam	Vade in pace
	Ewangelium	Jeremie:	Luce viijº	Orauit daniel	domum suam
Feria vj	Epla	Jeremie	xvijº	Dixit Jeremias	dominus deus noster
	Ewangelium	Johannis	xjº	Collegerunt pontifices	discipulis suis
Sabbato	Epla	Jeremie	xviijº	Dixerunt impij	inimicos suos
	Ewangelium	Johannis	xvijº	Subleuatis ihesus oculis	Et ego in eis
	Epla	philippenses	ijº	Hoc sentite in vobis	Gloria dei patris
Dominica palmarum	Ewangelium	Mt	xxjº	Cum appropinquasset	In nomine domini
	passio	Mt	xxvjº	Scitis quia post biduum	cum custodientibus
Feria 2ª	Epla	Ysaie	lº	Dixit ysaias dominus deus	[illegible] sum
	Ewangelium	Johannis	xijº	Ante sex dies pasche	et abscondit se ab eis
Feria 3ª	Epla	Jeremie	xjº	Dixit Jeremias domine demonstrasti	Dominus deus meus
	passio	Marci	xiiijº	Erat pascha	monumenti
	Lectio	ysaie	lxijº	Dicite filie syon	dominus deus noster
Feria 4ta	Epla	ysaie	liijº	Domine quis credidit	deus omnipotens
	passio	Luce	xxijº	Appropinquabat dies	Mortuus fuerat
Cena domini	Epla	Cor	xjº	Conuenientibus vobis	dampnemur
	Ewangelium	Johannis	xiijº	Ante diem festum	Faciatis

In parasceue	lco	Osee	vi°	In tribulatione sua	holocausta
	lco	Exodi	xii°	Dixit dns ad moysen	Cusity dni
	passio	Iohannis	xviii°	Egressus ihus cum discipulis	positum fuerat
Sabbato in vigilia pasche	lco	Gen	i°	In principio creavit ds celum	ex patrauat
	lco	Exodi	xiiii°	Factum est in vigilia	Et dixerunt
	lco	ys	iiii°	Apprehendent	Et a pluvia
	lco	ys	liiii°	Hec est hereditas	dns omnipotens
	Epla	Colloss	iii°	Et si consurrexistis	Cum xpo in gloria
	Ewangm	Mt	xxviii°	Vespere autem sabbati	Ecce predixi vobis
In die pasche	Epla i	Cor	v°	Expurgate vetus	sinceritatis et veritatis
	Ewangm	Marci	xvi°	Maria magdalena	vobis
Feria 2a	Epla	Actuum	x°	Stans petrus	Omnes qui credunt in eum
	Ewangm	Luce	ultimo	Duo ex discipulis	in fractione panis
Feria 3a	Epla	Actuum	xiii°	Surgens paulus	[illegible]
	Ewangm	Luce	ultimo	Stetit ihus in medio	In omnes gentes
Feria 4ta	Epla	Actuum	iii°	Aperiens petrus	peccata vestra
	Ewangm	Iohannis	xxi°	Postea manifestavit	a mortuis
Feria 5ta	Epla	Actuum	viii°	Angelus dni locutus est	nomine domini
	Ewangm	Iohannis	xx°	Maria stabat	Et hec dixit michi
Feria 6ta	Epla i	petri	3°	Xpus semel pro peccatis	In dextera dei
	Ewangm	Mt	ultimo	Undecim discipuli	consummationem seculi
Sabbato	Epla i	petri	2°	Deponentes omnem maliciam	misericordiam consecuti
	Ewangm	Iohannis	xx°	Una sabbati maria	Resurgere
In octava	Epla i	Iohannis	v°	Omne quod natum est	Dei ipse
	Ewangm	Iohannis	xx°	Cum sero esset die ia	In nomine eius
Dominica post octavam	Epla i	Petri	ii°	Xpus passus est	Animarum vestrarum
	Ewangm	Iohannis	x°	Ego sum pastor bonus	Et unus pastor
Dominica 2a	Epla i	petri	2°	Obsecro vos	In xpo ihu dno nro
	Ewangm	Iohannis	xvi°	Modicum et non videbitis	Nemo tollat a vobis
Dominica 3a	Epla	Iacob	i°	Omne datum optimum	Animas vestras
	Ewangm	Iohannis	xvi°	Vado ad eum	Et annunciabit vobis

Quinta feria	Epla	Iacob	j°	Estote factores	Ab hoc seculo
	Ewangelium	Iohannis	xvj°	Amen amen dico vobis	vildo cristi
In rogacionibus feria 2a	Epla	Iacob	v°	Confitemini alterutrum	Multitudinem peccatorum
	Ewangelium	Luce	xj°	Quis vestrum habebit	Petentibus se
Feria 3a et 4ta	Ut in [illegible]				
Feria 4ta in vigilia ascensionis	Epla	Ephesios	iiij°	Unicuique vestrum	plenitudinis cristi
	Ewangelium	Iohannis	xvij°	Sublevatis oculis	Ad te venio
In die ascensionis	Epla	Actuum	j°	Primum quidem sermonem	Si aut in celum
	Ewangelium	Marci	xvj°	Recumbentibus undecim	sequentibus signis
Quinta feria octava	Epla j	Petri	iiij°	Estote prudentes	[illegible]
	Ewangelium	Iohannis	xv°	Cum venerit paraclitus	Ego dixi vobis
	In octavo ascensionis sicut in die				
In vigilia penthecostes	lectio	Genesis	xxij°	Temptavit deus abraham	Et habitabit ibi
	lectio	Deutronomii	xxxj	Scripsit moyses	Complevit
	lectio	Ysaie	iiij°	Apprehendent	Et [illegible]
	lectio	Baruch	iij°	Audi israel	Conversatus est
	Epla	Actuum	xix°	Factum est cum	Regnum dei
	Ewangelium	Iohannis	xiiij°	Si diligitis me	metipsum
[illegible]	Epla	Actuum	viij	Cum audissent	Accipiebant spiritum
	Ewangelium	Iohannis	xiiij	Si diligitis me	metipsum
In die penthecostes	Epla	Actuum	ij°	Dum complerentur	Magnalia dei
	Ewangelium	Iohannis	xiiij°	Si quis diligit me	Sic facio
Item feria 2a ubi generale [illegible] celebratur			In vigilia penthecostes		[illegible] integra
Item feria 2a	Epla	Actuum	x°	Aperiens petrus os	Ihesu cristi
	Ewangelium	Iohannis	iij°	Sicut deus dilexit	[illegible] sunt
Feria 3a	Epla	Actuum	viij	Cum audissent	Spiritum sanctum
	Ewangelium	Iohannis	x°	Amen amen dico vobis	habeant
Feria 4ta	lectio Epla	Sapiencie	j°	Diligite iusticiam	[illegible] vos
	Ewangelium	Actuum	2°	Stans petrus	Salvus erit
		Iohannis	vj	Nemo potest venire	[illegible] vita

Feria 4ta	Epistola	Actuum	viij°	Philippus descendens	Nulla civitate
	Ewangelium	Luce	ix°	Convocatis ihesus	Curantes ubique
Feria 6ta	Epistola	Actuum	ij°	Apperiens petrus	Cum facie tua
	Ewangelium	Luce	v°	Factum est in una dierum	Hodie
Sabbato in 4or temporum	Lectio 1	Joelis	ij° iij°	Effundam de spiritu	Salvus erit
	Lectio 2	Deutronomii	xv°	Septem ebdomadas	Deus omnipotens
	Lectio 3	Deutronomii	xxvj	Cum intraveris terram	Sedit ibi
	Lectio 4	Leviticus	xxvj	Si in preceptis	Omnipotens
	Lectio 5	Danielis	iij°	Angelus domini	Infortuacio (?) direxit
	Epistola	Actuum	xiij	Quievit universa ecclesia	Spiritu sancto
	Ewangelium	Luce	iiij°	Surgens ihesus de sinagoga	Galilee
In die trinitatis	Epistola Romanorum	xj°	O altitudo divitiarum		ipsi sit amen
	Corinthiorum	xiij	Gaudete perfecti		Cum omnibus nobis
	Ewangelium	Johannis	iij°	Erat homo ex phariseis	Vitam eternam
	Sequitur	xvj	Locutus sum vobis sermo	Quia ego dixi vobis	
	Ewangelium	Johannis	iij° xv°	Cum venerit paraclitus	usque in eternum (?)
In festo corporis cristi	Epistola 1	Corinthiorum	xj°	Ego enim accepi	non diiudicans corpus
	Ewangelium	Johannis	vj°	Caro mea vere	vivet in eternum
Dominica post festum trinitatis	Epistola 1	Johannis	iiij°	Deus caritas est	fratrem suum
	Ewangelium	Luce	xvj°	Homo quidam erat dives	resurgunt credent
Dominica 2a	Epistola 1	Johannis	iij°	Nolite mirari	Opere et veritate
	Ewangelium	Luce	xiiij°	Homo quidam fecit cenam	cenam meam
Dominica 3a	Epistola 1	Petri	v°	Humiliamini	Ipsi gloria et imperium in secula seculorum amen
	Ewangelium	Luce	xv°	Erant appropinquantes	Penitentiam agente
Dominica 4ta	Epistola	Romanorum	viij°	Existimo passiones quod non sunt	Jhesu cristo domino nostro
	Ewangelium	Luce	vj	Estote misericordes	Oculo tuo
Dominica 5ta	Epistola 1	Petri	iij°	Omnes unanimes	Corde vestris (?)
	Ewangelium	Luce	v°	Cum turbe irruerent	secuti sunt eum
Dominica 6ta	Epistola	Romanorum	vj°	Quicunque baptizati	Ihesu cristo domino nostro
	Ewangelium	Mathei	v°	Dico autem vobis nisi	munus tuum
Dominica 7a	Epistola	Romanorum	vj°	Humanum dico vobis	Ihesu cristo domino nostro
	Ewangelium	Marci	viij°	Cum turba multa	Dimisit eos

Dnica 8ua	Epla	Romanos	viii°	Fratres debitores sumus	Coheredes xpi
	Ewgm	Mt	vii°	Attendite a falsis prophetis	In regnum celorum
Dnica nona	Epla i	Cor	x°	Non simus concupiscentes	Ut possitis sustinere
	Ewgm	Luce	xvi°	Homo quidam erat dives	In eterna tabernacula
Dnica xma	Epla ad	Cor	xii	Scitis quoniam cum gentes	Prout vult
	Ewgm	Luce	xix	Cum appropinquaret	In templo
Dnica xima	Epla	Cor	xv	Notum vobis facio	Vacua non fuit
	Ewgm	Luce	xviii	Dixit ihs ad quosdam	Exaltabitur
Dnica xiida	Epla	Cor	ii iii°	Fiduciam talem	Justicie in gloria
	Ewgm	Marci	vii	Exiens ihs de finibus	Mutos loqui
Dnica xiii	Epla	Gal	iii°	Abrahe dicte sunt	Credentibus
Dnica xiiii	Ewgm	Luce	x°	Beati oculi qui vident	Et tu fac similiter
Dnica xiiii	Epla	Gal	v°	Spiritu ambulate	Et concupiscentiis
	Ewgm	Luce	xvii	Dum iret ihs	Te salvum fecit
Dnica xv	Epla	Gal	v et vi	Si spiritu vivimus	Ad domesticos fidei
	Ewgm	Mt	vi	Nemo potest duobus dominis	Adiicientur vobis
Dnica xvi	Epla	Ephes	iii°	Obsecro vos ne	Seculorum Amen
	Ewgm	Luce	vii°	Ibat ihs in civitatem	Plebem suam
Dnica xvii	Epla	Ephes	iiii°	Obsecro vos ego vinctus	In omnibus nobis
	Ewgm	Luce	xiiii°	Cum intrasset ihs	Exaltabitur
Feria quarta quatuor temporibus	Lectio	Amos	ultimo	Ecce dies veniunt	Deus omnipotens
	Epla	Esdre	viii°	Congregatus est omnis populus	Fortitudo nostra
	Ewgm	Marci	ix°	Respondens unus de turba	Ieiunio
Feria vita	Epla	Osee	ultimo	Convertere israel	In eis
	Ewgm	Luce	vii°	Rogabat ihm	Vade in pace
Sabbato	Lectio i	Levitici	xxiii	Locutus est dominus ad moysen	Dicit dominus omnipotens (a)
	Lectio 2a	Levitici	xxiii	Locutus est dominus ad moysen (a)	(b) Dominus deus noster. Dominus deus noster
	Lectio 3a	Miche	ultimo	Domine deus noster pasce (b)	Dominus omnipotens
	Lectio 4ta	Zacharie	viii°	Factum est verbum domini	In fortitudine diligite
	Lectio 5ta	Danielis	iii°	Angelus domini	Dominum in secula
	Epla	Ebreos	ix°	Tabernaculum factum est	Fiebat in eo
	Ewgm	Luce	xiii°	Arborem fici	

Dnica j qua	Epla	Cor j	j	p^o gras ago nob	Ihu xpi
	Ewn^m	M^t	xxij^o	Accesserunt ad ihm	Interrogac
Dnica xix	Epla	Ephes	iiij^o	Renouamini spu	Pacienti
	Ewn^m	Math	ix^o	Ascendens ihus i	ptate hoim
Dnica xx	Epla	Ephes	v^o	Videte quo caute	In morte xpi
	Ewn^m	Math	xxij	Sile e regn^m	Pauci vo elc
Dnica xxj	Epla	Ephes	vj	Confortamini	Arm dei
	Ewn^m	Johis	iiij^o	Erat quidam regulus	Domus ei tota
Dnica xxij	Epla	Philipp	j^o	Confidimus in dno	Et laude dei
	Ewn^m	Math	xviij	Assimilatu e regn^m celor^m	De cordibus vris
Dnica xxiij	Epla	Philipp	iij^o	Imitatores	In libro vite
	Ewn^m	Math	xxij^o	Abeuntes pharisei	Dei deo
Dnica xxiiij	Epla	Collocen	j^o	Non cessamus pro vob	Patri p^ti
	Ewn^m	Math	ix^o	Loquente i^u ad turbas	A tempore illa
	Epla	Jeremie	xxiij	Ecce dies veniunt	Dus omnipts
Dnica xxv	Ewn^m	Johis	vj^o	Cum sublevasset oculos	In mundum
In dedicac^oe	Epla	Apok	xxj	Vidi civitatem sanctam	Facio omnia
	Ewn^m	Luce	xix	Ingressus ihs	in ppetu
Festa trinitatis	Epla	Cor	xiij^o	Gaudete fratres	In omnibus nobis
	Ewn^m	Johis	xv^o	Cum venerit paraclitus	Ego dixi vobis
	Epla	Actuum	ij	Cum audisset	Spiritus sanctus
Festo spu	Ewn^m	Johis	xiiij	Si quis diligit me	Sicut facio

Incipitur Registrum Eplarum et epla Ewangeliorum De sanctis

	Epla	Philipp	ij^o	Hoc sentite in vobis	Dei patris
Festa crucis	Ewn^m	Math	xx^o	Ascendens ihus	tercia resurget
Festa virginis in adventu	Epla	Ysaie	vij^o	Locutus e dns ad	Elige bonum
	Ewn^m	Luce	j^o	Missus e gabriel	Verbum tuum
Festa virginis	Epla	Canti^a cant^o / ut ex pueris	x^o	Fortitudo et decor	
	Ewn^m	Luce	xj^o	Loquente ihu ad	et custodiunt id
In qualibet nativitate	Epla	Johne	xxiiij^o	In iniquitatibus	Dic deus me
	Ewn^m	Marci	xj^o	Habete fidem	Fuerit nob
Pro defuncto	Epla	Apok	xiiij^o	Audivi vocem de celo	Sequuntur illos
	Ewn^m	Johis	xj^o	Dixit martha ad ihm	In mundum venisti

Dom(ini) d'functo	Epla	Eccl(esiasti)ci	xliiii	Benedictio	Gloria
	Ewangelium	Johannes		Stabat Johannes	Filii hominis
In vigilia an/dree	Epla 2	Machab(eorum)	xv	Vir fortissimus iuda	Xpistus salvator
	Ewangelium	Johannes	v	Amen amen dico vobis	In resurrectione iudicii
Iudic audite	Epla	Romanos	x	Corde creditur	Verba cord
	Ewangelium	Mt	iiii	Ambulans ihesus	Sicuti sunt enim
Nicolai	Epla	Eccl(esiasti)ci	xliiii	Ecce sacerdos magnus	Suam mit
	Ewangelium	Luce	xii	Sint lumbi	Veniet
Lucie virginis	Epla	Cor	x	Qui gloriatur in domino	Holibet v°
	Ewangelium	Mt	xiii	Simile est regnum	Et vetera
	Epla	Ephes	ii	Iam non estis hospites	In spiritu sancto
Thome apostoli	Ewangelium	Johannes	xx	Thomas unus	Et accedunt
Stephani prothomartiris	Epla	Actuum	vii	Stephanus plenus	Obdormivit in domino
	Ewangelium	Mt	xxiii	Iep^t i^t ibi in decord	In omnem domi
Johannis ewangeliste	Epla	Eccl(esiasti)ci	xv	Qui timet deum	Dux deus ut
	Ewangelium	Johannes	ultimo	Dixit ihesus petro	Lectio cum
Innocentium	Epla	Apok	xiiii	Vidi supra montem	Christo m di
	Ewangelium	Math	ii	Angelus domini apparuit	Quia non sunt
Thome	Epla	Eccl(esiasti)ci	xliiii	Beatus vir qui in sapientia	Iustus deus in
	Ewangelium	Johannes	xii	Nisi granum frumenti	Qui in[illegible] e
Silvestri pape	Epla	Eccl(esiasti)ci	xliiii	Ecce sacerdos magnus	Suavitatis
	Ewangelium	Mt	xxv	Homo quidam peregre	Dum ti
Felicis	Epla	Hebr	xiii	Doctrinis variis	Sancti deus
	Ewangelium	Luce	x	Qui vos audit me	Scripta sunt in celis
Othmari abbatis	Epla	Eccl(esiasti)ci	xlv	Dilectus deo et hominibus	Vite et desiderium
	Ewangelium	Luce	xii	Nemo accendit	Fulgebit illuminabit te
	Epla	Sapie(ntie)	x	Iustum deduxit	Dux deus in
Bernardi	Ewangelium	Luce	xiv	Homo quidam	Aufferet ab eo
Prisce ut in die lucie	Epla	Hebr	xi	Sancti per fidem vicerunt	Inveni in xpo
Fabiani	Ewangelium	Luce	vi	Descendens ihesus	Multa sunt in celis
Anthonii	Epla	Sapie(ntie)	x	Iustum deduxit	Dux deus in
	Ewangelium	Luce	xi	Nemo accendit	Illuminabit te

Agnetis	Epla	Eccli^a	ultimo	Confitebor tibi	Dne deus me
	Ewangelium	Math	25	Simile est regnum celorum	Neq horam
Vincencii	Epla	Eccli^a	xiiii	Beatus vir qui in	Dns deus nr
	Ewangelium	Johannis	xii	Nisi granum frumenti	qui in celis e
In conversione Pauli	Epla	Actuum	ix	Saulus adhuc	Quo hic e xpus
	Ewangelium	Math	xix	Ecce nos reliquimus	Vitam eternam possidebit
Inoctava Agnetis	Epla	Sapie	viii^o		
	Ewangelium	Math	xiii	Simile est regnum celorum	Et vetera
In purificatione	Epla	Malachie	iii^o	Ecce ego mitto	anni antiqui
	Ewangelium	Luce	ii	Postquam impleti sunt	plebis tue Israel
Blasii	Epla	Proverbiorum	iii^o	Beatus qui invenit	Constant
	Ewangelium	Johannis	xii^o	Nisi granum frumenti	qui in celis e
Agathe	Epla	Eccli^a	ultimo	Confitebor tibi domine	Dns deus nr
	Ewangelium	Math	xiii	Simile est regnum celorum	Et vetera
Valentini	Epla				
	Ewangelium	Math	x^o	Nolite arbitrari	Mercedem suam
In kathedra petri	Epla	Petri	i^o	Petrus apostolus	Jhesu xpi
	Ewangelium	Math	xvi	Venit Jhesus in partes	solutum e in celo
Mathie apostoli	Epla	Actuum	i^o	Exurgens Petrus	Cum xi apostolis
	Ewangelium	Math	xi^o	Respondens Jhesus	Leue
Gregorii	Epla	Sapie	vii^o	Optavi et datus est	Amicicie dei
	Ewangelium	Math	23	Ecce mitto	In nomine
Benedicti sicut sancti Othmari					
Annunciacio marie	Epla	Ysaie	xi	Egredietur virga de radice	Reg eius
	Ewangelium	Luce	i^o	Missus est angelus	Verbum tuum
Tiburcii	Epla	Sapie	v^o	Justi autem in perpetuum	Dns deus nr
	Ewangelium	Mt	xxiii	Ecce ego mitto	In nomine dni
Ambrosii eodem modo ut gregorii pape					
Georgii	Epla	Eccli^a	xxxi	Beatus qui inventus est	Eccla scorum
	Ewangelium	Mt	xvi	Si quis venit post me	Regno suo
Marci	Epla	Eccli^a	xv^o	Qui timet deum	Deus nr
	Ewangelium	Johannis	xv^o	Ego sum vitis vera	impleatur

Vitalis sicut in die vincencii Et ewangelium sicut in die marci

Philippi Jacobi	Epla	Sapie	v°	Stabant iusti	Vortem illorum
	Ewangm	Johannis	xiiii	No turbetur cor vestrum	hoc faciam

Sigismundi sicut in die marci

Inuencōe sc̄e crucis	Epla	ad gal	v°	Confido de nobis	Et ego inuid
	Ewangm	Johannis	iii°	Erat quidam homo	vita eternam
Johannis ante portam	Epla	Ecci^a	xv°	Qui timet deum	Dus deus
	Ewangm	Johannis	vltimo	Dixit ihesus petro	testiom eius
Vrba trāsla°	Epla ad tytu		ii°	Vos estis sal terre	In regno celorum
	Ewangm	mt	v	Testificator coram	aduentu eius
Kiliani	Epla	puerbiorum	iii	Beatus vir qui inuenit	
	Ewangm	mt	xxv	Homo quidam peregre	
Barnabe	Epla	pu²⁸	x°	Signa sapie	
	Ewangm	Johannis	xv	Hoc est preceptum meum	
Viti	Epla	Hebreos	xi	Sancti per fidem vicerunt	
	Ewangm	mt	x°	Nolite arbitrari	in terde sua
Vigilia Johannis baptiste	Epla	Jeremie	i°	Priusquam te formarem	
	Ewangm	Luce	i°	Fuit in diebus herodis	
In die sancto	Epla	Ysaie	xlix	Audite insule	
	Ewangm	Luce	i°	Elizabeth impletum est	plebis sue
Visitacionis beate virginis marie	Epla				
	Ewangm	Luce	i°	Exurgens autem	ffuimus [illegible] in secula
In die x milia militum	Ewangm	mt	xxiiii	Sedente	
	Epla	Actuum	iii	Petrus et Johannes	
Vigilia apostolorum	Ewangm	Johannis	vltimo	Dixit ihesus symoni petro	Clarificaturus esset
	Epla	Actuum	xii	Misit herodes	expectacione iudeorum
In die sancto	Ewangm	Math	xvi	Venit ihesus in partes	Erit solutum in celis
Thome apostoli	Epla	Ecci^a	xi	Beatus vir qui inuentus	
	Ewangm	Johannis	xx	Sint lumbi vestri	thomas vnus ex xii
Translacio sancti martini	Ewangm	Luce	xii	Sint lumbi vestri	
Diuisio apostolorum	Epla	Sapie	v	Iusti perpetuum viuent	
	Ewangm	Math	xiiii	Jussit ihesus discipulos suos	

	Epla	Sapiencie	decimo	Iustum deduxit dominus	Deus in
Propri[um]	Ewangelium	Luce	xij	Sint lumbi vestri	Simile homini venient
	Ewangelium	Math	xxv	Homo quidam peregre proficiscens	Studiose dentur
Margarethe	Epla	Cor	x°	Cum gloria	
	Ewangelium	Math	xiij	Simile est regnum celorum	Noua et vetera
	Ewangelium	Math	xxv	Simile est regnum celorum	Nescitis horam
Septem fratrum	Epla	Hebreos	xj	Sancti per fidem vicerunt	
	Ewangelium	Math	xij	Loquente ihesu ad turbas	
Marie magdalene	Epla	Prouerbiorum	vltimo	Mulierem fortem quis	
	Ewangelium	Luce	vij	Rogabat ihesum	
Appollonie	Epla	Eccli	xiiij	Beatus vir qui in sapiencia	
	Ewangelium	Luce	xiiij	[illegible]	xij [illegible]
Jacobi apostoli	Epla	philippi	ij°	Iam non estis hospites	
	Ewangelium	Math	xx°	Accessit ad ihesum	
Felicis et aucti	Epla	Hebreos	x°	Rememoramini	
	Ewangelium	Luce	xij	Sint lumbi vestri	
Inuencio sancti stephani	Epla	Actuum	vj	Stephanus plenus	
	Ewangelium	Math	xxiij	Ecce ego mitto	
Sixti pape	Epla	Prouerbiorum	iij°	Beatus homo qui inuenit	
	Ewangelium	Math	xxv	Homo quidam	
In vigilia laurencij	Epla	Eccli	li	Confitebor tibi	
	Ewangelium	Math	xvj	Si quis vult post me	In regno suo
In die sancto	Epla	Cor	ix	Qui parce seminat	Sinite [illegible]
	Ewangelium	Johannis	xij	Nisi granum frumenti	qui ministrat [illegible]
Ypoliti et sociorum eius	Epla	Hebreos	xj	Sancti per fidem vicerunt	
	Ewangelium	Math	v°	Videns ihesus turbas	
In vigilia assumpcionis	Epla	Eccli	xxiiij	Ab inicio et ante secula	
	Ewangelium	Luce	xj	Extollens vocem quedam mulier	
In die sancto	Epla	Eccli	xxiiij	In omnibus requiem quesiui	
	Ewangelium	Luce	x	Intrauit ihesus in quoddam	
Octaua laurencij	Epla	Eccli	xiiij	Beatus vir qui	
	Ewangelium	Math	x	Qui amat patrem	
Agapiti martiris	Epla	Cor	j°	Videntes	
	Ewangelium	Luce	xij	Sint lumbi vestri	

Bernardi	Epla	Eccl[ia]a	xlv°	Dilectus deo	
	Ewangm	Luce	xj	Nemo accendat	
Bartholomei	Epla	Roma[nos]	viij	Scimus qm om qui	Ipsi dno meo
	Ewangm	Luce	xxij	Fca at e gtentio	xxij tibus ysl
Augustini	Epla	Eccle	xliiij	Ecce sacerdos magn9	
	Ewangm	Luce	xij	Sint lumbi vra	
Decollao sci Johannis	Epla	Hebe	xj	Sa pfid vicerunt	In monumentu
	Ewangm	Marci vj mat xiiij		Misit Herodes rex	et sepelierunt illud
Egidi abbatis	Epla	Eccla	xlv	Dilectus deo et hoibus	
	Ewangm	Luce	xj	nemo accendat lucnaz	
		Luce	xij	Sint lumbi vri	
Corneli et Cypriani	Epla	Sapie	iij°	Iustorum anime	
	Ewangm	Mt	xxiij	Ve vobis qui edificatis	
In exaltacione sce crucis	Epla	Philippy	ij	Hoc om sentite	Est di pris
	Ewangm	Johannis	xij	Si exaltatus fuero	ut filij lucis sitis
In vigilia Mathei	Epla	Proubiorum	iij°	Btus vir qui	
	Ewangm	Luce	v	Videns ihs hoiez	
Mathei sco	Epla	Ephes	iiij°	Unicuique	
	Ewangm	Mat	ix	Et cu transiret vide	Iustos sed peccatores
Mauricii et sociorum eius	Epla	Hebe	xj	Sa pfid vicerunt	
	Ewangm	Luce	vj	Descendens ihus	
Michael	Epla	Apok	xij	Fcm e plim	
	Ewangm	Mt	xviij	Accesserunt ad ihm	
Jeronimi	Epla	Sapie	x°	Iustum deduxit dns	
	Ewangm	Luce	xj	Nemo accendit	
In vigilia Symonis et Jude	Epla	Sapie	iij°	Iustorum anime	
	Ewangm	Johannis	xv	Ego sum vitis vera	
Jude sco	Epla	Romanos	viij	Scim qm diligentib deu	
	Ewangm	Mat	x	quotatis ex discipulis	
		Johannis	xv	Hec mando vobis	
In vigilia omnium sanctorum	Epla	Apok	v	Ecce ego vidi	
	Ewangm	Luce	vj	Descendens ihus	Copiosa merces
Martini	Epla				
	Ewangm	Matei	xxiiij	Vigilate qz nescitis	... cum
Pro amico	Ewangm	Johannis	xvj	Amen amen dico vobis	
Pro serenitate	Ewangm	Luce	viij	Factum est in una dierum	

Papa	Epla	Ad gal	xi	Fecis p occupatus fuit
Pseps	Ewan	Johannis	xviii	Ut sit mandata A manifestabo me ip
	Epla	Esdre	ix	Iusto esdras Iure deus
Contra iudeos	Ewan	Marci	xi	Ecce fid di Dicit pura via
	Ewan	Luce	x	Ecce dedi ptate vob scripta sunt 2
Caritate	Epla	Cor	xiii	Caritas patiens e
	Ewan	Johannis	xiii	Filioli adhuc
De ewangelistis	Epla	Apok	xix	Ecce bti qui
	Epla	Apok	xxi	Ecce ego Johannes
In die om scorum	Ewan	Math	v	Videns ihs turbas
Clementis pape	Epla	Heb	xiii	Doctrinis variis
	Ewan	Math	xiii	Sogite i adtbas
Pro infirmis	Epla	Jacobi	ultimo	Tristatur
	Ewan	Luce	vii	Intravit ihs capharnaum
Pro pauperibus	Epla	Cor	xvi	Rogat quo
	Ewan	Math	xv	Accesserunt ad ihm pharisei
In bello	Epla	Baruc	xvi	
	Ewan	Luce	xviii	Nolite solliciti ee.
Pro ecclia	Ewan Epla	Eccli	xxxvi	Miserere mei
	Ewan	Luce	xviii	Iudex quidam erat
Pro rege	Epla	Heb	xiii	Obedite ppositis vestris Faciam
	Ewan	Luce	xviii	Interrogatus ihs qn deus
Pluvia impetranda	Epla	Johni	xiii	Numquid precastis
	Ewan	Mt	xv	Misereor turbe
Pro agentibus vel ecc	Epla	Gen	xxiiii	Locutus e deus
	Ewan	Luce	decimo	Ecce ego mitto vos
	Ewan	Math	x	Euntes predicate dicentes

Scitis quia post biduum pas
cha fiet Math. xxvi. Ubi
quod passio xpi scribitur a Math.
eo capitulo predicto. Et Marci xiiii. Luc.
xxii et Johannis xviii capitulo. Math
eus diffusius pertractat et copiosius
et concordat cum eo Marcus. Sed Luc.
diversa obmittit que isti ponunt
quia presupponit eos sufficienter per
tractasse et aliqua ponit que illi
obmittunt. Johannes vero plurime
de passione scripsit quam alii scripse
runt ewangeliste et presupponit alios suf
ficienter pertractasse et scripsisse. Sed
continua. quia prius ad predicandum primo
ewangeliste devitat per ingressum in mun
do calumniatorum. Et ex de xpi ingressu
in mundum captum ad predicatores et sub
conversacionem. Sic debuit de xpi egressu
de mundo per mortem eius et passionem.
Et quia predictis discipulis passionem
eis dixit. Ecce ascendimus Jerosolimam et fi
lius hominis tradetur etc. Igitur describit primo
passionem xpi a judeis inchoatam
secundo per gentiles consummatam. Ibi Math.
xx. et Luc. xxviii. Ad tercium
sequentem. Vero primo de mense qui dici
Quid sit mensis solaris et lunaris tur primus. Unde in mense solari alio
in mense lunari. Mensis solaris accipi
tur secundum solis et capitur a kal. mensis
sequentis. Sicut januarius incipit a
die circumcisionis et finitur in ipso. Et po
tr stea ubi post kal. ibi incipit feb
ruarius sicut in vigilia purificacionis et hic
est mensis solaris. Sed mensis lunaris
dicitur secundum cursum lune et ille incipit ab
incensione lune et durat usque ad incen
sionem et talis mensis lunaris de novo
in mense ... ut patet in

vigiliis sequentibus. Illius enim mensis cum dicit luna
quartadecima, quo completo mense lunari de tem
pore, dicitur solempnitas paschalis
secundum judeos ut habetur Exod. xii. Judeis
fuit preceptum celebrare solempnitatem pas
chale et pascha. Illud fuit figura paschatis
novi et veri s. passionis xpi ut sciendum
sicut dicitur Exod. xii. Cum deus voluit
liberare filios Israel captivitate Egiptiorum
fecit multas plagas Egipciis et tandem
in finali voluit eos liberare ut e
duceret eos interfecit omne primogenitum
hominum et pecorum. Et quia hoc facere voluit
tunc precepit filiis Israel. Decima mensis primo
scilicet die eiusdem mensis sumerent de grege
agnum anniculum i. unius anni masculum
et sine macula non vellere sed corpore quia
non debebat esse claudus neque cecus et illum
agnum debebant servare a decima die
mensis primi qui apud judeos dicitur Nisan
apud latinos aprilis ab aperiendo quia
tunc terra aperitur ad fructificandum usque ad
xiiii diem ad vesperam secundum quod
tunc fuit in feria quinta quia prima vespera
fuit in feria quinta et tunc singuli domus debe
bant habere agnum et immolare et talem
agnum debebant occidere in limine domus
ita quod pertinentem occidere ... et pertinentem ab
eis et tunc debebant accipere de sanguine
agni et ponere super liminaria i. super su
periori liminari ianue. Et quia iste sanguis
non adhuc ... fuit de corpore ...
et fluebat ... hastile crucis et de
eodem sanguine debebant accipere et ponere
super utrasque postes ... et sic fuit
in signum crucis et hoc factum fuit in figuram
passionis xpi et quia filii israel secundum preceptum
dei hoc fecerunt tunc in media nocte transi
angelus ad preceptum dei et occidit omne primo
genitum in toto Egipto. Sed cum videret
ad domos judeorum tunc transivit et non occidit.

primogenita corporaliter et cuius euidens transitum angeli / pascha iudeorum dicitur transitus christi sicut christus transitus et angelus transiuit et non occidit eos et quia a nobis transiuit per passionem de morte ad uitam / ideo nobis est dicitur pascha a transitu uel passione Unde et preceptum fuit eis quod istum agnum assum comederent et cum pane azimo .i. non fermentato et cum lactucis agrestibus que amare sunt et sic preceptum fuit eis quod singule

No quot suffi ciebat ad esu agni

per familias deberent habere agnum et non quod singuli eos decem capita fierent unam familiam et ad esum agni prandentes pascalis prandentes non debent habere ut esse quia si per familias non sunt decem persone tunc debent tot uicinos propinquiores colligere quod esset decem Quod si sunt uicinum duntaxat tunc non deceo inuenire tot quod illi esset. ut cum esu agni et aliquis per familias sunt plures personas quam decem ut dicit Josephus ex agnis tunc debent diuidi in partes minutas ita

Dubitat quomodo iudei mensem lunare obseruabant et non solarem.

quod quilibet haberet partem suam / Dubium quia dicit sunt primus mensis iudeorum dico quod sunt aliquos annos incipiebant annum ut in romanis incipit annum in ianuario et sic mense lunari et iulius cesar incipit annum suum in ianuario et sic mense solari et quia sicud iudei fuerunt distincti ab aliis in circumcisione et ritu eorum et etiam deus uoluit eos distinguere ab aliis quo ad tempus pascha eis quod aprilis est primus mensis eorum / Unde sciendum quod iudei solum mense lunarem obseruabant et non solarem. Unde in aprili quando luna est xiiij tunc pascha incipit et prima dies sequens luna est xv tunc fuit solempnis dies pasche

Quot modis accipitur pascha.

Non pascha accipitur vij ut multis modis aliquando accipitur pro tota ebdomada scilicet septimana paschalis scilicet a xiiij die ad

uesperam usque ad xxj diem unde Actuum xij. dicitur uidens herodes quod iudeis placeret apposuit apprehendere et petrum erant autem dies azimorum quem cum apprehendisset misit eum in carcerem quatuor quaternionibus militum custodiendum uolens post pascha .i. post totam solempnitatem producere eum populo. Aliquando accipitur pro hora ymmolationis agni paschalis .i. pro sera xiiij die unde Mathei xxvj Scitis quia post biduum pascha fiet .i. hora ymmolationis agni paschalis et sic etiam accipitur capitulo xiiij erat autem pascha post biduum 2ª

Tercio accipitur pro prima die solempnitatis paschalis que fuit magis festiua et sic accipitur Jo. xiij Ante diem festum pasche et Luce xxij Appropinquabat dies festus 3ª

pasche scilicet magis solempnis Quarto accipitur pro festo epularum que fiebant tempore paschali per totos dies septem et sic accipitur paralippo. ubi dicitur non fuit pascha simile huic in israel a diebus samuelis prophete Quinto accipitur pro agno 4ª

paschali unde Luce uenit dies in qua necesse est occidi pascha .i. agnum paschalem Sexto accipitur pro panibus azimis unde Jo. xviij Iudei non introierunt in pretorium ne contaminarentur sed ut manducarent pascha .i. panes azimos Septimo accipitur pro ipso uero 7ª

christo corpore unde pascha nostrum ymmolatus est christus. Vnde Ebdomada hora dicitur epule pecudis azima uel Primo 6ª

in clauditur uendicionis uel primaria accipitur quia dixit uel prius dixit. dicit Beatus 1ª

quia post biduum pascha fiet. Non ut habetur Jo. xij quia in sabbato in uigilia palmarum

De bethania Christi

uenit in bethania que distat a ierusalem fere duo miliaria

Sam barduci et in eadem civitate in
domo symonis leprosi sibi factum
fuit convivium. Aliqui dicunt quod in alia
mone lepro sibi factum fuit. Aliqui
vero quod magis credo in domo marthe et
marie magdalene quia lazarus mi fuit
et hoc fuit sexto die ante festum pasche
ut dicitur in Johanne ante sex dies pasche quod
pascha fuit in parasceve secundum nos et
tunc septimo die scilicet in die palmarum
Christus venit in Jerusalem quia decimo fuit quod
agnus debet de gregibus et sic Christus venit
ab omnibus et intrat civitatem Jerusalem
et sicut decimo est quod agnus debet occidi
in luminie quod fuit passi mit et post
ex domum et Christus verus agnus pas
sione in Jerusalem recepit et tunc eius
humilitatem in ore confirmavit et eodem
die palmarum Christus eiecit emen
tes et vendentes de templo ut
fecit prius ut habetur Luce xix et
predicabat in templo usque ad sero et tunc
exivit civitatem Jerusalem et ivit in bethani
am. Unde dicitur Johannis. Pauper enim cum
hospitio nullus intrata urbe cum hos
picio in ope voluit. In feria secunda
iterum ivit in templum et ibi docuit sed
Judei tunc principes in dignitate leg
istarum templum cum ita edificatum ostenderunt
quod Christus loqui non potuit. Sed eodem
die apposuit eis multas parabolas
fer. 3a et tunc pharizei dicunt Christo in qua
potestate facit principes ministrorum
civitatis. Tunc Christus noluit videre sed
voluit questionem interrogare et tunc
ab eis an baptismus Johannis fuisset
ex deo vel ex homine et ipsi nescierunt
videre. Post hoc Christus apposuit eis pa
rabolam quod esset pater habens duos filios
et unus dixit quod iret ad vineam
qui videt nolo et tunc ivit et secundus dixit

vade ad vineam qui dixit faciam et tamen
non fecit. Tunc quesivit quis eorum vo
luntatem patris implesset. Et audivit quod
secundus quia filius fuit. Postquam audivit quod
nichil proficerent recesserunt ab eo et ipso
exiit accepit et usque in flumen suos
ab eo querentes utrum liceret censum dare cesari
quibus videt date que sunt cesaris cesari
et que dei deo. Et ita pie videt et bene
qui loquentes ad phariseos dicunt unum
si tam bene locutus est hodie et dixit quod
unus magister fuit qualis cum sunt
ut et dixit quod sic volebat coram
pontifice excusare me esse amicus
vero pro certo coram pontifice iniecerunt
acceptum alapam dedit. Et videns pon
tifex tales et multas alias parabolas
secunda feria tercia multas apposuit et in fine
... in sero in templo dixit illa publicanis
scribis et phariseis et inproperii Mathei 23
Et post eodem die dixit discipulis. Scitis
quia post biduum pascha fiet. Et venit quarta
feria et in cena comedit agnum. Et pascha
recepit phase quia agnus paschalis comedebatur
et filius hominis scilicet ego tradar quia post cenam
feria quinta Judas exivit et cum tradidit
tunc congregati sunt ubi tangitur de vendicione
consultacio scilicet quomodo fecerunt consilium ut trade
rent eum scilicet ad mortem et hoc fuit factum
in quinta feria in vigilia cene secundum nos quia
tunc fuit congregati ad pontificem cayphas
qui fuit summus pontifex anni illius.
Unde licet unus esset summus pontifex quod
deus vincet tamen quod iohannes ingravavit super
Judeos tunc cupiditate moti vende
bant sacerdotium et sic cayphas emerat
sacerdotium et sic fuit summus pontifex
sine episcopo sicut apud nos dominus papa
et domo caiphe conveniebant scribe et
pharisei cogitantes de morte Christi. Nota
ut habetur Johannis xi. Collegerunt pontifices et pharisei.

De vendicione et consultacione

et Unde ut hoc fuit factum quia in de-
cursu quarta feria sit factum dico quod cum iudei
viderunt quod Ihesus Lazarum resuscitauit quod
fuit unum insignius et solempnius tunc mul-
ti crediderunt in eum. Contra iudei querebant
interficere Lazarum. Unde iudei in textu
quid si Ihesus vellet regnare temporaliter dixerunt
quod Si dimisimus eum sic omnes credent
in eum et sic preualebit et incipiet reg-
nare hic. Romani male patiebantur regnum
super iudeos et tunc venient et tollent lo-
cum et gentem. Contra dixit Caiphas. Expedit
vobis ut unus homo moriatur. Nota Cayphas habuit
donum prophetie sicut Simon habuit gratiam prophetie
in dracatibus. Expedit nobis ut unus
moriatur homo. hoc dixit intercedens sua. quod dicat licet
non possimus hic eum quia ipsum ut moria-
tur ista sit nobis causa quod propter quod gens
Romanorum venient et tollent nostrum
locum. Et similiter tunc illa dixit aliqui
motus assumpsit et tunc cogitauerunt eum
occidere. Et hic dicit de modo per quem
modum sine tumultu possent occidere ipsum
quia multi de diuersis provinciis veniebant
et tunc iudei cogitauerunt. Ex non in die
festo ipsum occiderent ne tumultus fieret
in populo. Ex eo quod multi crediderunt in eum
Unde cogitauerunt ipsum post festum occidere
sed quia per Iudam habebant opportunitatem quod
occulte fieret. Consilium inierunt sicut dicit textus
Contra Iudeos et quia dicit tunc congregati sunt
principes sacerdotum et de modo quo
ipsum dolo tenerent et occiderent et di-
cebant semper primo Nota in die festo ante
quam Iudeis dedisset eis opportunitatem. Cum
autem esset ubi tangit de vendicione occa-
sio Nota Io. xii dicit Et tempore talis
vendicionis fuit quia sexto die ante pas-
sionem ut sic in fine et in euangelio patet.

Et quod dicitur alio tempore fuisse factum
non tamen quod tali tempore facta sit. sed quarta feria
quod fecit vendicionem Iudas cum habuit
occasionem a tali vnguento quia
propter recompensacionem talis vngenti Ihesum
vendidit. Nota in Iohanne habetur quod ante
sex dies pasce venit Ihesus in Bethaniam
ubi est discordia inter doctores
utrum fuit eadem mulier que
Ihesum in Bethania unxit de qua loquitur
Lucas in vii° et cetera quod non eadem
fuerit. Et Augustinus et Beda et Gregorius
dicunt quod fuit eadem mulier et quod
fuit Maria Magdalena soror Lazari
et fuit eadem officio bis unxit Christum
unus in Galilea quando fecit predic-
tacionem peccatrix accessit et semel
in Bethania quia non fuit peccatrix
nominata sicut Ihesus dicitur et fecit. Et
dicitur ecce in Iohanne hec quod pedes Ihesu in-
unxit et in Matheo quod fudit super
caput. dicit quod utrumque fecit primo pedes
Ihesu unxit quo finito totum vnguen-
tum fudit super caput Ihesu. Nota vn-
guentum est liquor preciosus medicine
compositus et terra Palestina fuit ca-
lida unde ex consuetudine talibus vnguentis
cogitabat Ihesum refrigerare et ungere
vnam libram vngenti. In hoc tangit
quantitas alabastrum est genus mar-
moris candidi habens concaue vngen-
tum conseruare et de tali marmore
fuit vas in quo fuit vnguentum.
Nota in Io. dicit nardi pistice. Et in
alio dicitur nardi spicate et pistice
et fidelis latine. Et tunc nardus
3 libra habens species conflatas
exquibus liquor est preciosus compositus.
fuit vnguentum et quod dicitur nardi pis-
tica est pistis grece et fidelis latine

De modo occidendi Ihesum

De occasione vendicionis talis et ea vendidit Ihesum

Nota quod vnguentum fudit super caput et pedes et super alabastrum

Et q(uid) i(n) Io(hanne) dixit Mar(ia) dispistici .i. fide
lis (et) p(re)ciosi unguenti (et) ideo ad multo
aliquo liquore. Videntes aut(em) dis-
cipuli indignati s(unt) dicentes. Hic tangi(tur)
disciplorum murmuracio (et) p(ri)mo t(an)g(itur) q(uod)
Iudas specialit(er) solus murmurabat (et)
alii dicunt q(uod) oes et murmura(ve)runt q(uod)
e(st) verisile quia p(er)suasi a Iuda q(ui)
dix(it) aliis videte ista multu(m) exp(e)n(d)it
in utilit(er) tam p(re)ciosu(m) unguentu(m) (et) h(oc)
tedit cum vendidit (et) unde alii
no(n) tam murmurabat tali ite(n)cio(n)e q(ui)a
Iudas q(uia) Iudas m(agis) ex ... be
alii aut(em) ex p(ro)p(ri)o ... q(uia) cogitabat ma
iore fructu p(ro)venire si dare(tur) paup(eri)
b(us). Et ip(s)e ... q(uia) fur erat
(et) loculos h(abe)b(at) (et) ea q(ue) mittebat(ur)
portabat q(uia) procurator disciplorum erat
et ideo voc(ab)at p(ro)curator sibi d(e)beba(t)
decimu(m) denari(um) et sup(er) hoc furaba(t)
multa (et) ideo ip(s)e loculos h(abe)bat .i.
loc(ulos) i(n) quib(us) reponeba(n)t ista que p(ro)
(et) dispe(n)sa(n)ti daba(n)t(ur). Et q(uia) fur erat id(e)
o que totu(m) furabat ... glo(sa)
ea q(ue) mittebat(ur) portabat ... eas
portabat furt(ive) ... i(d est) unguentu(m)
quod Maria fudit sup(er) caput (et)
pedes valuit ccc denarios usu
ales de quib(us) si venditu(m) fuiss(et)
aliq(ui)d ut totu(m) (con)furass(et) et ideo i(n)
... recompensam ... p(ro) xxx
denariis quor(um) quil(ibet) dece(m) usua
les valebat (et) s(ic) totu(m) valorem
unguenti recompensavit q(uia) decies
triginta faci(u)nt trecentos. Quid mo
lesti estis (et)c. Hic tangi(tur) murmurantis
disciplorum repressio ... quid molesti (et)c
... murmurat ... ista
mulierem ... bo(num) ... Na(m)
pauperes se(mper) h(abe)tis ... habetis

s(ecundu)m corporale p(rese)n(ti)a (et) passibilem sed
in spiritu ... unguentu(m) ... in
... Dicit ... quid facerat
... dicit aliqui ... duo ... male
... aliq(ui) de unguento fuarat ut corp(us)
mortuum postea ungat ... mors
... sunt ... facit q(ui) no(n) fuat
ut fuat unguentu(m) q(uod) postea faciet (et)
... factu(m) fuit q(uia) unguentu(m) q(uod) post mor
tem ... fecit tu(m) q(uo)n(iam) ve(n)it ad sepulc(rum)
... invenit q(uia) cu(m) ... resurrexit ne
putresceret. Vel dicit ... q(uia) non
facit ... q(uia) alii ... ungebat
mortuum ut eo dimag(is) posset ...
... (et) ... (et) ... possent
posset eos ... Et ... post mor
tem fuit ... alluit(?) quod
fiebat ... post morte(m)
... fiet ... ante morte(m) dico ...
... alluit ... ad se
pelienda(m) me fecit .i. sepulturam mea(m)
... figuravit. Amen amen dico vob(is)
ubicu(m)q(ue) predicatu(m) fuit ewa(n)g(elium) ... (et)
... dicet q(uod) fecit
i(n) memoria eius ... eius passio(nem)
(et) sepultura(m). Abiit aut(em) Satha(n)as
i(n) Iudam ... discip(u)lis. Vendicio(n)is
modu(m) (et) ordine(m) et p(ri)mo tagi(tur) dya(bo)li
in ... ad ... vendendu(m) 2o tagi(tur)
ordo vendicio(n)is ... abiit ... q(uia)
Sathanas intravit in Iuda(m) ... p(er)
... q(uia) ... eius
... Et Sathanas ... fuit
q(uia) ... vendicio(n)em sibi suggessit (et) ista
suggestione(m) vendicio(n)is dya(bo)l(u)s ...
... in sab(ba)to palmar(um) q(ua)n(do) Maria
unxit pedes ... dya(bo)l(u)s ... misit
i(n) cor suu(m) q(uod) cogitavit ... vend(ere)
Iudeis p(ro) ... recompensac(i)o(n)e. Sed
... dya(bo)l(u)s ... i(n) cu(m) q(uia)
... malu(m) ... suu(m) magis ...

quia tunc iuit ad sacerdotes et dixit
eis Et spopondit eum tradere eis
sine turbis. Et in quarta feria post
sumpcione buccelle de se demonius
intravit in eum ut habetur Jo. xiij. Et tunc
malicia proposita sua totaliter confirmavit
et complevit. Tunc sequitur in textu. Et abyt
unus de duodecim etc. ubi tangitur ordo
et modus vendicionis. Nota quod Scarioth
est nomen ville de qua fuit ortus Judas
cognomine quasi suum fuit Scarioth. Unde
abiit ad principes sacerdotum et seniores
populi qui conspiraverunt quod xpm morti
traderent non tamen in pascha cogitaverunt
ne forte cum ne forte tumultus fieret in
populo. Et in quarta feria conspiraverunt quomodo
ipsum caperent quo eum traderent morti et hoc
Judas sciens venit ad eos dicens Quid
vultis mihi dare et ego eum vobis tradam se-
crete et sine tumultu. Tunc pacti sunt
sibi xxx argenteos quos non statim
dederunt sibi sed tantum in die paschali. Sed
in quarta feria promiserunt. Sed tamen dicit
b. Augustinus quod sunt ibi denarij argentei
fuit venditus Joseph et iusto cambio
de uno ad alium pervenit quousque per-
ciperet denarios venditus fuit pro xxx
denarijs et unus eorum valuit x usua-
les. Nota quod xpus fuit venditus pro xxx
denarijs ut dictum est cuius figura fuit
Joseph qui eciam fuit venditus pro tot.
dicunt tamen Hebrei et Hebraica veritas
quod Joseph fuit venditus pro viginti de-
narijs. Ideo quia in digniorem esse quam ita pre-
cio venderetur. Sed dubitatur quare
vendidit. Dicitur quod propter [illegible] et cum tunc venderet
non potest prius in certo emere. Dicitur ad
a loculis tunc perdit. Et quia Judas erat
proditor sicut [illegible] vel [illegible] et non [illegible]
spetivit quia eius presencia in certo

Judeorum posuit Et dicit Quid vultis mihi
dare etc. Unde sic reputatur cum ve-
prosum et caveam dicens Ego vo-
bis eum do pro tanto quod non possunt
in cubito corpus eius tenere. Deinde in
quarta feria scilicet in vigilia cene Judas
quesivit opportunitatem tradendi xpm. Unde feria quarta male-
dicitur quia fuit sua feria quarta sed
in vigilia cene dicitur eodem die legitur epistola
quam ex planctu amissa in qua secundum latum
Et coram me vos [illegible] Unde xpus
venditus fuit tunc etc. Unde eciam Ambrosius
[illegible] psalmi post
[illegible] locum tenet
quia in quarta feria xpus fuit venditus.
Nota quod Judas multiplici peccato peccavit.
Primo avaricia unde quid vultis mihi dare.
2o furto unde Jo. xij quia fur erat
et loculos habens. 3o proditione
unde dicit et ego vobis eum tradam. 4o
symoniam quia [illegible] sicut
vendidit. Unde [illegible] Et pacti
sunt ei pecuniam dare. Et spopondit
5o per desperacionem unde [illegible] xxvij proiectis
argenteis recessit. Et 6o per homi-
cidium animam suam abiecit et laqueo
se suspendit. Et in [illegible]
[illegible] dies azimorum ubi tangitur
de [illegible] Et primo
describit paschale convivium quod xpus
cum discipulis manducavit et per
[illegible] dicit Venit ad
[illegible] ad diem azimorum
necessarium [illegible] dicitur
ubi ubi etc. Nota quod contencio est
inter latinos et grecos circa [illegible]
quod xpus fecit in pane fermentato vel
azimo quod [illegible] dicit
quod in azimo et [illegible] ipse
[illegible] Jo. xiij ante diem pasche [illegible]

tur de quo lavit discipulorum pedes et dedit
eis corpus suum et dixit. In die vnde-
cimo dies festi pasche incipiat luna
xiiij. Et si ante diem illum Christus lavit
pedes discipulorum et manducavit cum
eis pascha hoc fuit luna xiij. et ad-
huc panis fermentatus erat in domibus
iudeorum ergo Christus confecit primus. Ad xiiij
Cum iudei non intraverunt pretorium ne con-
taminarentur sed ut manducarent pas-
cha sed pascha manducabant xiiij
luna. Ergo Christus precedenti die agnum
non manducavit. Ergo videtur quod in pane
fermentato confecerat. Primo veritas debet
videri figure. Ergo agnus tempore [illegible]
figuralis occidebatur luna xiiij. Ergo
Christus debuit pati luna xiiij. Etiam
secundum eos Christus passus fuit xiiij luna
ergo precedenti die comedit pascha.
Item secundum modum corporis videtur dicunt
quod Matthei et Marci et Luce in hoc falsum scrip-
sissent tunc infideles dicere possent
quod et in aliis falsum scripsissent. Et si-
militer esset fides super quo firmatur
fides nostra et tota fides nostra esset falsa
Ergo [illegible] dicitur quod Christus cum discipulis suis
comedit eo tempore quo agnus secundum legem
a iudeis comedebatur scilicet luna [illegible]
consistente xiiij ad vesperam. Et tunc in-
stituit sacramentum novum scilicet corpus
et sanguinem suum sub specie panis et
vini. Tunc ad argumentum. Ad primum
Ante diem dico quod hoc est equivalens [illegible]
[illegible] pascha prima die solemp-
niori inter omnes que fuit in luna xv
secundum apud nos dies paschales [illegible]
diem illum comedit agnum luna xiiij
Ad secundum quod iudei non intraverunt dicendum
quod ibi pascha accipitur pro panibus azimis

quos iudei per septem dies comedebant
Ad tertium veritas debet correspondere et quando
dicitur agnus typicus fuit occisus luna
xiiij. Concedendum. Et dicitur quod Christus luna xv
passus sit et occisus dico quod agnus
typicus occisus fuit luna xiiij. Dico quod
duplex est dies naturalis et artificialis. Naturalis
constat ex xxiiij horis ubi talis incipit
computari ab eodem in idem. Sed artificialis
est tempus solis super terram et computatur a mane
usque ad vesperam. Modo dico quod Christus passus
fuit die naturali et quod luna die xiiij
quia in vespere luna xiiij incepit dies
passionis eius et in vespere lune xiiij perti-
nebat ad diem sequentem scilicet parasceves
in quo passus est. Ergo ut sic veritas correspondet
figure quia passus eodem die naturali quo
agnus paschalis occisus est. Et tunc talis
dies durabat a vespera lune xiiij usque
ad vesperam lune xv. Et sequitur in Luca
Et misit Petrum et Iohannem dicens [illegible]
ut habetur. Prima die azimorum dixerunt
discipuli ad Christum ubi vis etc. ubi dicit
de agno paschali [illegible] Notandum quod talis
fuit ordo [illegible] fuit
luna xiiij. Discipuli in Bethania dixerunt
ad Christum ubi vis etc. [illegible] tria
dixit eis [illegible] post biduum etc. Et eadem
[illegible] fuit in [illegible] sub
in Bethania post que facta est [illegible]
[illegible] quod scivit
quod [illegible] esset [illegible] de modo mortis
eius et [illegible] noluit eum impedire de proposi-
to suo quia tunc tempus passionis sue completum
fuit. Et tunc [illegible] discipuli
dixerunt [illegible] ubi vis in qua domo
paremus et comedamus pascha. Dixit eis [illegible]
[illegible] portans
[illegible] lagenam aque [illegible]
[illegible] et dicetis patrifamilias domus
[illegible] dicit [illegible] qui [illegible]

no fuit pro familias sed similis et illum
familiam secuti fuit in domum quam
intrant et tunc eidem patrifamilias dicunt.
ergo dicit. Notandum quod vocatur magister propter sua
doctrina qualis et bona qua sicut deus
docuit obtinuit et quasi ab omnibus
vocabatur magister. Notandum quod diversorium accipitur
dupliciter. Uno modo pro loco qui ubi est quibus tran-
situs in platea etc. accipitur in luca. Et
non erat ei locus in diversorio. Alio modo
accipitur pro loco secreto ad quem homines
divertunt ad tractandum secreta negocia etc.
accipitur hic. Unde dicit ubi vis paremus tibi come-
dere pascha i. agnum paschale etc. dicit. Et illud et
ipse ostendet vobis cenaculum grande
vel magnum stratum i. paratum. Abierunt discipu-
li, venerunt sicut dixerat illis et paraverunt
pascha i. agnum paschale. Dicunt docto-
res quod idem pater familias fuit occultus discipulus
sed quomodo eos ad illum misit. Notandum quod non
dixit dominus ite ad quendam nominatim
ad notam eos sed ad aliquem vocans
ut tamen quod voluntatem patet quod sic dis-
posuit cor illius alicui quod sibi in quo potuit
fuit sic potuisse disposuisse corda
iudeorum ne eum interfecissent ut hic
i. Iohannis. Nemo tollet animam meam. Vel
alia voce voluit aperte alicui quod ede-
ret agnum paschale. ad tuendum quod ipse esset
quibus cibis corporibus cum iniquitatibus
eam. Vel quod vellet sic tale in cordibus
omnium devote agnum paschale verum sa-
crificium. Circa dicunt doctores quod eundem
agnum quem ipse cum discipulis suis comedit
eis dedit hostes qui sunt crucifixerunt
ipsum sed quod ipse ad eum veniret et pascha
cum discipulis suis i. ideo sua manducaret quomodo primo
dicitur de agno unde aut ordinavit ut
duos agnos unum per se alium per populo.
Notandum quod in eodem cenaculo multa bona
facta fuerunt. Primo quod agnum paschalem
cum discipulis comedit. Secundo in cena-
culo eodem pedes discipulorum lavit
ibi et corpus suum sub specie panis
et vinum dedit et ibi instituit. Et in
eodem cenaculo discipuli et beata virgo
maria ab ascensione usque ad festum
pentecostes manserunt. Et tunc maria
beata virgo et discipuli cum in cenaculo in ce-
naculo erant spiritum sanctum acceperunt
quomodo legitur. Cenaculum magnum no-
tat ad loca spatiosa sed spiritualiter
eorum factione. Et cum facta esset
hora. Hic tangitur agnum paschalis man-
ducatio dicit desiderio desideravi hoc
pascha manducare vobiscum. Pascha
vetus et agnum typicum mandu-
care vobiscum antequam patiar. Notandum
quod illud magis tangit secure et ordi-
nem historie. Unde talis est ordo
quod primo comedit agnum de vespe-
re post duo verba desiderio de-
sideravi etc. Postquam dedit eis corpus
suum dicit ista verba. Et dicit hoc propter
anticipatione et tunc est verum dicit
unde postquam comederunt agnum sur-
rexit a cena et lavit pedes discipulorum
quo facto iterum recedit et accepit pa-
nem et benedixit et dedit eis corpus suum
sine et non facto dixit eis vinum (vinum) me
tradet. Unde dicit et illud. Et hoc sicut
tempore in quo sumus non manducabo
amplius illud pascha scilicet vetus donec
impleatur in regno dei. Notandum quod donec
ibi tenet in exclusione donec impleatur
i. novum sacramentum et pascha instituatur
in regno dei i. in ecclesia militante
et hoc factum fuit quando corpus et sanguinem
suum statim post lotionem pedum discipulorum
dedit. Novum instituit. Notandum de accepto
calice i. vase in quo vinum erat

quia qui comedunt agnum sunt
clauium. Dicitur accipite et diuidite
inter vos et illud fuit vinum primum
quia non sequitur dico vobis quod non
bibam de generatione vitis i. de vino
quod masticare debet donec regnum dei
veniat. In quo hic usque illud dicit
cum illud bibam vobiscum nouum
in regno meo i. post resurrectionem meam
quemadmodum non potauit. Unde ante
passionem suam comedit et bibit et
continebatur in corpore suo. Sed post
comedit et bibit et cibum masticauit
et tamen ab eo non continebatur. Unde suas
[illegible] et materiam [illegible]
[illegible]. Unde dicitur in regno patris
i. post resurrectionem in qua [illegible]
[illegible]. Vel de regno i. resur-
rectione in qua cum regnum [illegible]
Ideo ut hic exodi xij. Et plures
conditiones fuit requisite ad comeden-
tes agnum paschalem. Primo agnum
paschalem solum comedebant circum-
cisi. 2o comedebant cum lactucis agresti-
bus. 3o cum panibus azimis. 4o accincti
renibus. 5o calciati pedibus. Et
[illegible] quia [illegible] portant calceos
et preceptum fuit ut calciati comede-
rent agnum paschale. Sexto tenentes
baculos in manibus. Et quia agnus
paschalis significat corpus christi. Ideo volen-
tes sumere hoc sacramentum vere debent
habere istas sex conditiones. Primo debent
esse circumcisi quo ad vitia [illegible]
[illegible] de possessione. 2o debent
comedere cum lactucis agrestibus quantum
ad amaritudinem contritionis. 3o cum azi-
mis panibus quantum ad [illegible] puritatem
conscientie. Quarto debent esse accincti
renibus per castitatem. Quinto debent esse
calciati pedibus per affectum [illegible]

Sexto debent in manibus tenere ba-
culos in manibus quantum ad bona opera.
Et iste sunt conditiones requisite ad debitam
[illegible] boni [illegible]. Et iste agnus
debet comedi a familia in domo per quod
significatur quod qui sunt corporis christi debent esse
in unione ecclesie. Unde heretici propter mor-
tale [illegible] extra unionem ecclesie. Item agnus
debet sumi cum [illegible] per quod significatur
quod qui sunt sumentes hoc sacramentum debent esse
sine fermento [illegible]. Item debe-
bat sumere agnum assum per quod significatur
quod qui comedunt verum agnum debent eum
sumere quantum ad deuotionis feruorem. Item
totaliter debebat sumi sic qui sumunt
verum agnum debent ipsum sumere totaliter
quantum ad fidei integritatem. Item debe-
bat sumi festinanter sic iste agnus debet
sumi festinanter quantum ad [illegible] et
humilitate. Item preceptum fuit quod
non debet ex eo quicquam remanere. Sic
qui sumunt verum agnum non debent aliquid
remanere ex eo quantum ad simplicitatem. Primus
[illegible] ibi esse
[illegible]. Primo simpliciter debet
credere esse verum corpus et sanguinem. Et
hic [illegible] Et dicitur in Luce
Et accepto pane gratias egit et fregit
etc. [illegible] pasche immola-
tionem [illegible] noue pasche i. sacramenti in-
stitutionem [illegible] corporis et sanguinis
eucharistie immolationem et institutionem
et sumitur [illegible] sacramentalibus [illegible]
sub specie panis instituto. 2o [illegible]
[illegible] sanguinis sub spe-
cie [illegible] Ideo [illegible] illud
sacramentum [illegible]
[illegible] aliquid [illegible]
in memoriam passionis [illegible] in qua pas-
sione [illegible] fuit verum sacrificium [illegible]
[illegible] de hostia [illegible]
[illegible] hostia salutaris ut dicitur

ad ephe(sios) v°. Ceterum dicitur quando in christum profi-
ciunt tamen in ecclesia militante et christum
participamus spiritualiter et talium corpore. Cetera
dicitur viaticum quia christum prestat nobis dans viam ad
vitam eternam. Et dicitur eukaristia id est bona
gracia in eo conficitur qui est plenus gracia et veritate
in eo et nobis bona gracia confertur. Unde dicitur
ab eu quod est bonum et karis gracia quasi bona
gracia. Unde notandum quod christus postquam comedit
agnum paschalem cum discipulis tunc surrexit
a cena et lavit pedes discipulorum postea
iterum recumbens tunc accepit azimum pa-
nem et non fermentatum quia talis ibi fuit et est
materia huius sacramenti est panis triticeus et azimus.
Unde in prima ordinacione consecrando debet
sed triticeo in ista [illegible] adiungere quantum
est consummatum in se. Unde aliqui alicubi
ubi seratur triticum siligo nascitur et econ-
verso quia seminatur siligo nascitur triticum ubi
cum siligo nascitur ex tritico et aqua et est eiusdem
speciei. Igitur ibi non solum ex pane triticeo
verum et ex pane siligeneo potest confici illud
sacramentum cum sint eiusdem speciei. Tamen
Albertus magnus dicit quod est in speltha potest
confici illud sacramentum et tunc distinguitur de spe-
ltha quod duplex est speltha una que est eiusdem
speciei cum tritico et de illa potest confici ut
in Francia et partibus aliquibus solitum est et
de ista intelligit Albertus. Alia speltha est
que non est eiusdem speciei cum tritico et de illa
confici non potest et de illa loquuntur scolastici
et in Lumbardia ubi scolastici theologi fuerunt.
Unde illud sacramentum confici debet ex pane
triticeo vel quo non est eiusdem speciei cum
tritico. Notandum quod ad necessitatem huius sacramenti
non requiritur quod conficiatur in pane azimo
quia in fermentato etiam confici potest. Unde greci in
pane fermentato conficiunt sed nos in azimo
tamen consuetudine est ut istud sacramentum
in pane azimo conficiatur propter plura. Primo
propter exemplum christi. Unde christus in azimo

confecit et nos sequimur vestigia eius. Secundo
quia debet confici in azimo. Tercio quia conve-
niencius fuit in azimo quam in fermentato
propter misterium hoc quia panis conversus in corpus
christi et corpus christi fuit sine omni impedimento
corrupcionis tunc quia sicut panis quando iste
panis cum transeat in corpus christi debet
esse sine corrupcione fermenti. Quarto fit in
pane azimo ut per hoc significetur
puritatis et sinceritatis sumentis sacramentum
quod prius sine fermento erit
in fine debet esse sine fermento malicie
et peccati. Unde apostolus: epulemur in
azimis sinceritatis et veritatis. Itaque non in fermento
malicie et nequicie. Unde istis
condicionibus circumstantibus convenientibus
sacramentum confectio fit in azimo quam in fermentato.
Notandum quod dicitur hoc est corpus meum. Sacra-
menti forma consecratur corporis. Sed quia
christus pane benedixit et cum hiis verbis talem
virtutem tradidit quod tunc quam verba ista
sacerdos proferret quod tunc in instanti sub-
stancia panis convertitur in substanciam corporis christi. Unde
christus non servavit ordinem talem sicut
evangeliste describunt. Unde christus primo gracias
egit post benedixit tunc tercio fregit
et dedit discipulis suis. Unde Augustinus dicit in
libro de concordia evangelistarum quod evangeliste
non dicunt secundum ordinem rei geste non
tenuerunt in aliis. Unde evangeliste plu-
rima gesta scripserunt. Ideo non cura-
verunt quo ordine scriberent. Unde talis
fuit ordo christi: post locucionem pre-
dictam accepit panem sacratum in
manibus benedixit dicens id est talia dixit
scilicet hoc est corpus meum et tunc est ibi corpus
christi. Unde dicitur benedixit id est talia verba
dixit hoc est corpus meum et confecit talia
verba dicendo. Dedit eis potestatem et
virtutem conficiendi substanciam panis in corpus
christi. Item quod tunc post prolacionem verborum non

manet substantia panis sed tamen ac-
cidentia que non sunt in subiecto
et hoc virtute divina et spirituali. Se-
cundo dicens ipse [illegible] hoc est corpus
meum ex quo tunc speciebus panis sunt [illegible]
sunt non [illegible]. Ubi quod dicit hoc
est corpus [illegible] quod aliud pronomen non
demonstrat accidentia que ibi sunt nec
etiam demonstrat substantiam panis que ista
ibi non est sed demonstrat ibi corpus
christi est [illegible] hoc est [illegible] non [illegible]
in [illegible] panis sed quod sub istis speciebus
continetur est corpus meum. [illegible] quod ista
formam [illegible] etiam ab illo [illegible]
recepit qui eam a christo recepit sed
etiam apposuit enim ista [illegible]
quod non est de essentia forme. Unde si
aliquis obmitteret enim [illegible]
ibi [illegible] corpus [illegible] tamen qui [illegible]
tunc hoc faceret mortale peccatum [illegible]
cum [illegible] addita est [illegible]
[illegible] grammaticam [illegible]
[illegible] cum sequentibus. Unde [illegible]
quod predicta sine sequentibus nichil
[illegible] sed in ultimo instanti pla-
tionis [illegible] fit conversio sub-
stantie panis in substantiam corporis [illegible] et
alia successive [illegible] ultimo [illegible]
totalis [illegible] panis [illegible] in corpus [illegible]
[illegible] hoc est corpus meum quod pro vobis
tradetur id est [illegible] quod [illegible] nobis [illegible]
[illegible] ad [illegible] corpus
meum pro vita vestra et [illegible] mortem
et passionem. [illegible] hoc corpus
[illegible] sumitis [illegible] in
mea commemoratione id est mee passionis
[illegible] et [illegible] meo-
rum. [illegible] quod aliud [illegible] est [illegible]
tum [illegible] in [illegible] recorda-
tionem et memoriam divine passionis
[illegible] ad corinthios xi [illegible]

[illegible] totaliter [illegible]
bibet mortem domini annunciabit [illegible]
[illegible] constitutum [illegible] signum [illegible] dilectionis.
Unde magnum est signum quod aliquis ex
[illegible] sua pro alio [illegible] magis signum di-
lectionis est quod aliquis exponit suos
pro alio [illegible] signum est dilectionis
quod aliquis exponit se ipsum pro alio [illegible]
[illegible] quod maius
signum [illegible] dilectionis quod aliquis se ipsum ex-
[illegible] alteri [illegible] et hoc [illegible] fecit [illegible]
[illegible] sua [illegible]
[illegible] effectus est
[illegible] magis signum dilectionis quod aliquis
se pro alio [illegible] et hoc [illegible] fecit
[illegible] sua [illegible]
[illegible] filio suo [illegible]
[illegible] signum dilectionis est quod aliquis
se pro altero [illegible] et hoc [illegible] fecit
[illegible] sua et hodierna die fecit in
[illegible] eucharistia. Unde [illegible] duobus
[illegible] est [illegible] donum [illegible] donantem
[illegible] quod aliquis se [illegible]
alteri [illegible] unio [illegible] donum
et donantem [illegible] donat. Unde [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] Unde dicit Augustinus [illegible] tu me
mutabis in te sed tu mutaberis in me.
[illegible] aliud [illegible] est constitutum [illegible]
[illegible] sacramentalis [illegible] iohannis vi [illegible]
[illegible] non [illegible]
[illegible] constitutum est in [illegible] et pignus
[illegible] ubi dicit [illegible] ego
[illegible] non [illegible]
[illegible] corporali sed [illegible] altare [illegible]
aliud [illegible] constitutum
[illegible] ubi dicit ultra
ego [illegible] non [illegible] corporali sed
[illegible] altare ubi dicit [illegible]
[illegible] remissionem peccatorum
[illegible] post [illegible]

tangit institutionem sanguinis secundo sacramenti.
Unde forma consecrationis sanguinis est qua
nos tenemus non tangitur in evangelio sed eodem
ordine quo nos tenemus. Unde forma
consecrationis sanguinis est quam nos tenemus: hic est calix
sanguinis mei novi et eterni testa-
menti misterium fidei qui pro vobis et pro
multis effundetur in remissionem peccatorum et
patet in canone. Istam formam sanctus Petrus
instituit et eandem [illegible] ecclesia
elegit. Ubi Lucas dicit: hic est calix no-
vi testamenti et cetera dicit: hic est sanguis meus
novi testamenti. Et Lucas in [illegible]
in sanguine meo. Unde ecclesia tenemus
que verba sequentia scilicet misterium fidei et cetera
[illegible] scilicet de mente [illegible]
[illegible] unde dicit [illegible] omnia verba se-
quentia debemus [illegible] scilicet sanguinis
[illegible] in Luca [illegible] pro vobis [illegible].
Non quod ista quinto [illegible] non est de es-
sentia forme sed ex [illegible] to [illegible]
[illegible] scilicet ut denotet [illegible] sequ-
entia [illegible] est cum [illegible] est
cum calix sanguinis mei id est sanguis in
calice contentus est sanguis meus et pro-
[illegible] contentis pro contento. Unde non quod dica-
[illegible] calix sanguinis quia sanguinis ipse [illegible]
[illegible] esse ad [illegible]
sanguis [illegible] potus [illegible]
[illegible] vini. Et ideo addit: [illegible] de quo
potatur. Alterius [illegible] Non dicit novi et
eterni testamenti. Non testamentum [illegible]
vel [illegible] Unde dicit nova pactio fuit
ex de novo [illegible] vel nova [illegible]
[illegible] testamentis figurarum postea dicit
eterni testamenti id est finibus [illegible]
Et addit misterium fidei [illegible]
sanguinis [illegible] sicut [illegible] vini dicit
qui [illegible] ad eternam vitam [illegible]

[illegible] et non solum pro vobis
[illegible] vel [illegible] aliud [illegible] cum
[illegible] et [illegible] effundetur
[illegible] et signatur addit pro multis
[illegible] solum [illegible] pro vobis effunde-
[illegible] aliquis quod aliud [illegible]
pro [illegible] et [illegible] instituit
[illegible] laicis et adhuc [illegible]
addit. Et pro multis [illegible] laicis fidelibus
[illegible] instituit [illegible] speciebus [illegible]
Non [illegible] dicit [illegible] corpus
et sanguinem suum [illegible] sumpsit
[illegible] dicit [illegible] fuit [illegible]
[illegible] vini et [illegible]
[illegible] in [illegible]
corpus suum dando discipulis [illegible]
[illegible] et sumpsit [illegible]
[illegible] corpus et sanguinis [illegible] et
[illegible] cum [illegible] tale
ordine [illegible] ex post [illegible]
[illegible] sumpsit et
corpus [illegible] sumpsit
[illegible] aliud [illegible]
[illegible] dicit [illegible]
id est de sanguine existente [illegible] id est
[illegible] ecclesia [illegible]
[illegible] tenet [illegible]
[illegible] ipse [illegible] Non est quod
[illegible] corpus suum dedit [illegible]
[illegible] dicit quod [illegible] non dedit [illegible]
[illegible] Augustinus dicit quod est
[illegible] dedit et [illegible]
occultum [illegible] secundo nobis in [illegible]
[illegible] oculis [illegible] corpus [illegible]
[illegible] unde [illegible] cum [illegible]
si [illegible] occultum et si [illegible] alias
[illegible] corpus [illegible]
quod [illegible] cum [illegible] ut
[illegible] ab eo [illegible]
ipsum [illegible] quam si alius corpus

sum de dispositione et inde non tunc cogita
batur ex quo aliquis ex signum dilectionis
ostenditur tamen non tunc ipsum tradam. Ideo
videtur dicendum quod sicut erat passibile et mor-
tale quod sub specie panis continebatur in corpus
Christi quod tunc erat passibile corpus. Ideo et-
iam dicendum secundum dicit eius modo impass-
ibili quod passio fit per contactum corporum
et contactus corporum fit mediantibus dimen-
sionibus. Ideo corpus Christi sacramentale non
comparatur ad alia corpora continencia per
dimensiones specierum panis. Unde tunc sub spe-
ciebus continebatur in corpus Christi impassibile
et tale continebatur quale erat. Secundo
modo sub specie panis continetur in corpus Christi impassi-
bile et immortale et tunc dicitur secundum quod hoc
corpus Christi impassibile. Tunc vero dicendum di-
citur corpus Christi passibile secundum modo impassibile.
Unde Innocentius tertius dicit quod Christus tale
corpus dispositum dedit quale erat et
tunc erat corpus passibile. Ergo dedit pas-
sibile. Tertio dicitur quod virtus in corpus Christi
sacramentalium fit conversio et id quod
fit per verba consecrationis corpus Christi. Ergo
solum sub specie panis continetur in corpus Christi
et non aliud. Sed quod corpus Christi nunc
tradatur impassibile est et non est sine
sanguine nec est sine anima et corpus
et anima non sunt sine deitate. Igitur licet
ex virtute sacramentalium sub specie panis
continetur tamen in corpus Christi tamen quia corpus
Christi in celo non est sine sanguine sequitur
concomitancia realis cum sanguine
et anima et etiam deitas. Unde cum aliquis
celebrabat triduo ... est corpus mortuum
an verum est corpus Christi et est ibi san-
guis ex reali concomitancia. Unde
non est vera quod sumunt corpus Christi
esse vivum tunc sumunt sicut sic

dicitur sed dicimus quod licet corpus subesse
panis sumatur tamen ibi est sanguis vel anima
ex concomitancia. Nam non est quod aliquis
sacerdos unquam obmitteret consecrationem
hostie et super aliud dicitur hoc est san-
guis ex quo sequitur esse ibi sub specie sanguinis
corpus Christi per unionem dictam. Ideo si
aliquis sumpsisset de pane consecrato a Christo
in cena et in triduo in die passionis
sumpsisset nec tunc corpus Christi in triduo passum
vel mortuum fuit corpus Christi passibile sicut
in cena. Dico quod corpus Christi sub specie panis
tale fuit secundum substantiam quale fuit corpus
Christi quando sedit in cena cum discipulis non
cum eodem modo quia corpus Christi ut fuit in cena
et in propria forma sive specie comparatur ad alia
corpora adiacencia et circumstancia per proprias
dimensiones. Sed corpus Christi in sacramento
altaris tamen comparatur ad alia corpora circumsta-
ntia per accidentia specierum sacramentalium. Unde
ex quo secundum substantiam corpus Christi sub speciebus
sacramentalibus eidem cum corpore Christi sub propria
forma sive specie. Ideo quidquid pertinet
ad corpus Christi in sua substantia sive essentia
et secundum quod se per attribui ei et propria specie
et fuit in consistenti sicut bene mori
atque esse dolorem in tristicia crucifigi
convenit ei ad comparandum ad corpora extrin-
seca sicut fuit affixum cruci sive consputa-
tio ut fuit etiam in sacramento ut spinis
coronari flagellari et pati alia intrinseca
et quomodo dicitur. Ideo totum quod convenit corpori
Christi sub propria essentia ut sub substantia
fuisset corpus Christi per accidentia extrinseca
non fuisset convenit corpus Christi in sacramento
altaris tamen per modum. Unde omnia que
conveniunt corpori Christi secundum naturam propriam et conser-
vacionem tunc fuisset convenienter corpori
Christi sub speciebus in triduo. Unde corpus
Christi in triduo mortuum fuisset sed non

passionem doluisset non tamen dolore exterius
illato sed innato. Unde Christus sub speciebus
forma flagellabatur et alia patiebatur quod
est tales passiones corporis Christi ipsum vel
ab extrinseco illatas non sustulisset
sed tamen illa que sequuntur per corpus Christi
in illa sustulisset et corpus suum in pixide
vel fractum. Unde sensisset mortem et do-
lorem sensisset dolore innato per quod sensato po-
tuit sentire dolorem innatum sed non illatum
convenit illi. Exemplum magister [illegible]
meum est in me [illegible] illa [illegible] in [illegible]
Ex [illegible] plenius pertractat [illegible]
[illegible] amen dico vobis quia unus me
tradet. [illegible] agni pa-
schalis [illegible] eukaristie
institucione [illegible] proditor [illegible]
manifestacionem. Nota [illegible] quod
illud factum fuit antequam Christus distribuit suis
corpus suum dedit [illegible] in isto
[illegible] Ex Jo. [illegible] quod
ista dixit postquam eis corpus suum dedit
et illud [illegible]
sit non est contra fidem. Nota quod [illegible]
[illegible] proditoris [illegible] ipsum [illegible]
agni paschalis [illegible] et corpus suum
tradidit [illegible] et super ista [illegible]
maliciam suam quibus non fuit sed potestatem
[illegible] et maliciam [illegible]
[illegible] Unde Christus [illegible] in Luc[illegible]
[illegible] manus tradentis me mecum est in
mensa q. d. [illegible] meum est in mensa [illegible]
[illegible] me tradet in mortem. Et [illegible]
[illegible] dicere [illegible]
de proditore [illegible]
[illegible]
[illegible] fuit [illegible] et Iu-
das [illegible]
[illegible] cum esset [illegible]

[illegible] in Johanne. Et discipuli [illegible]
[illegible] ad invicem [illegible] de quo
diceret. Annuit [illegible] rogavit ut peteret
[illegible] quod vellet [illegible]
[illegible] et [illegible] non
[illegible] dubitarent de quo diceret
[illegible] cum [illegible] Numquid ego
sum domine. Judas [illegible] Numquid ego sum
[illegible] Nota quod [illegible]
[illegible] discipulis vel scutella. Nota [illegible]
[illegible] et [illegible]
tile in quo [illegible] ag-
[illegible] Unde dicitur [illegible]
ad mensam [illegible] sed dicunt doctores
[illegible] una scutella habuerunt agnum pa-
schalem et [illegible]
[illegible] agni [illegible]
corpus [illegible] de agno [illegible]
scutella. Unde [illegible]
[illegible]
[illegible] non est contra fidem [illegible]
plus [illegible] Nota quod [illegible]
[illegible] proditorem [illegible]
[illegible] ut Judas
[illegible] non posse [illegible]
proposito desisteret. 2° ut ostenderet
quod Christus voluntarie pati vellet. Unde
[illegible] cum [illegible]
[illegible] ipsum [illegible]
[illegible] manifeste [illegible]
[illegible] 2° ut nobis
[illegible] formam
daret. 3° [illegible]
[illegible] super Johannem [illegible]
Petrum proditorem [illegible] dentibus [illegible]
[illegible] filius [illegible]
[illegible] non
[illegible] in Luc. [illegible] Ex [illegible]
[illegible] Unde
[illegible] passus fuit [illegible]

corpore voluit. Licet bonum esse non
quod vocatur quantum ad ipsum secundum primam
eternam dampnacionem. Unde vel .i. et
dampnacio erat illi pro que tradidit. Bo-
num erat ei si natus non fuisset homo
Dubium. Aug. dicit libro de libero arbitrio co-
siderat quod bonum est esse quod bonum est nisi
voluit. Sed hic dicit contrarium. Melius
fuisset ei quod non fuisset. Homo natus qui
[illegible] dicit melius est non esse quam [illegible]
quod auctoritas sit [illegible] non
esse [illegible] amonio [illegible]
[illegible] pena [illegible] esse [illegible] non
bonum ut est appetibile quod nichil appe-
titur nisi bonum. Sed simpliciter non esse
tollit omne bonum. Igitur non esse [illegible]
[illegible] non sed ratione bonum [illegible]
est. Unde [illegible] appetitur non esse
quod non est appetibile. [illegible] quod
non esse [illegible] est ablatum pene [illegible]
[illegible] sed ratione bonum ablatum
quod sed ratione subtractionis miserie et
[illegible] mali et pene [illegible] non esse
[illegible] malo est [illegible] bonum [illegible]
ratione appetibile [illegible] intelligi-
[illegible]. Melius est non esse quam ma-
le esse [illegible] non sed esse [illegible]
[illegible] miserie [illegible] melius est non esse
[illegible] et [illegible]
bonum erat ei si natus non esset .i. esse
tale in [illegible]. Unde [illegible] dampnati
eternaliter non appetunt non esse omnino
sed [illegible] appetunt non esse miseri. Alio
exposicio [illegible] quod nota
quod duplex est nativitas: una est in utero
[illegible] est [illegible] corpus. Alia exposicio
sicut [illegible] in mundo [illegible]
ista [illegible] in utero matris [illegible]
[illegible] pena dampni [illegible]
[illegible] sed [illegible] exposicio

[illegible] peccato decedunt isti non solum
[illegible] pena dampni sed etiam pena sen-
tive eterna. Et tunc exponitur sic: bonum
erat ei si natus non fuisset .i. in mundum
quod [illegible] mortuus fuisset quod tunc fuisset
[illegible] pena dampni [illegible] sed [illegible]
[illegible] pena dampni sed etiam sensitive. Unde
Judas [illegible] sic [illegible] [illegible]
[illegible] dixit [illegible] ego
[illegible] sermo [illegible] [illegible]
[illegible] Igitur [illegible]
ego sum rabbi. Ipse [illegible] tu dixisti
et [illegible] non [illegible] ut per [illegible] visionem
[illegible] quia [illegible] non [illegible]
[illegible] Judas [illegible] quia
[illegible] non [illegible] tu [illegible] tu
dixisti [illegible] credebat quod vellet dicere
tu dicis sed ego non dico [illegible]
[illegible] Jo. xiij [illegible] ut [illegible]
[illegible] unum [illegible] quem diligebat
[illegible] Symon Petrus [illegible]
[illegible] ei quis est de quo dicit. [illegible]
[illegible] ipse super pectus [illegible]
ei dicit [illegible] est [illegible]
[illegible] et non [illegible]
ut [illegible] .i. Jo. [illegible]. Unde
[illegible] aliquis doc-
[illegible] sed [illegible] tunc
[illegible] sed [illegible]
[illegible] ad Cor. [illegible]
[illegible] sicut [illegible]
[illegible] in [illegible]
Unde [illegible] ordo [illegible]
[illegible] latus [illegible]
[illegible] apposuit caput suum
super pectus [illegible] et tunc Petrus annuit sibi
[illegible]
[illegible] esse [illegible] Dubium
[illegible] Petrus non quesivit [illegible]
[illegible] Petrus [illegible]

fuit acceptus in mensa sua locatione cum
disc. sc. in uno latere in paropside
certum et sed principaliter interrogauit Petrus Io-
hannem postea deinde interrogauit Petrus
et Iohannes domini sciuisse qualis esset
cui intinctam panem daret illud alicuius
addiderit. Et tunc Iohannes quia erat Christo similis fuit
inter alios accepisset et amore sed Petrus
ad deum non esset ita feruens fuit quia perdito
et quod obstaret uulgi uel principis doctores
diligere Iohannem plus quam Petrum Petrus
magis accensus fuit in amore dei quam
Iohannes. Et post buccellam intrauit in
eum sathanas intrauit id est totaliter ipsum
possedit propter suum malum perficiendo
tunc corporis statim tradidit quod dicit glosa
super id cum intinctum panem et spiritualis
non fuit corpus Christi sed panis et simplex pa-
nis. Vnde quia sequens expedit secundum
quod nota post cenam agni paschalis dedit
corpus suum discipulis et consecrat aliquem super
sunt errore dicentes quod nos esse eundem
modum debemus sumere sed esse debemus
confitere de uespere illud non ualet quia aliter
fuit de Christo cum de nobis quia nota veteris
pascha voluit terminare quando nouum in-
stituere sed nos confitemur cum sumus ieiuni
sacramentum et propter reuerentiam sacramenti
ut nullus cibus os sumentis infectat per quod
significatur munditia cordis ut per munditiam
oris munditia cordis significatur. Tertio
sacramentum debet sumi ieiuno stomacho
propter actualem deuotionem quae requiritur in sumente
corpus Christi que est maior in ieiuno
stomacho quam saturato quia qui comedit
et bibit tunc vapores ascendunt
a motu deuotionis sunt impedientes deuotionem
vnde in sumendo sacramentum deuotio requi-
ritur primo actualis munditia sed
sit saltem mortali peccato. Secundo requiritur actu-
alis deuotio quia quod dicit Psalmista illud
sacramentum capiat. Vnde quia hic tenemus
ex decreto cautum. Et dicitur sed post
superiorum corporis sed aliquid sumpserit
vnde Iudas postquam dedit buccellam
tunc statim Iudas exiuit et alii ad-
huc sederunt in mensa et comederunt
sed adhuc breuiter cum postquam co-
mederunt sederunt in mensa ita sunt
sine vnum morsellum tangunt in uino
et sumunt et sic esset possibile quod discipuli
post exitum Iude aliquid comedisse
quia dixit discipulis post corpus Christi
sumptione comederunt statim non de-
bemus esse sine quod esse non post
corpus Christi superiorum bibamus et comedamus
vnde dicitur de conse. dist. ii. liquido constat
Nota contra potentiam dictam manducant
id est corpus quod non sunt usque ad horam
sextam ieiunarent. Et quod ibi illudamus
non tenemur nisi cum deuotione sacramenti quod
ita dum post superiorum corporis abstinere
debeat sed ibi de generali ordine
quietes interualli. Requiritur inter-
superiorum corporis sed et alius cibus et quod
aliquis dicat ordo suus non
ibi de necessitate requiritur illudunt ualde
sed si aliquis post abstinentiam sic adaptat
propter reuerentiam sacramenti debet. Tunc ad
decretale dico quod ista decretalis non
est abrogata ut teneatur in sumenda
cum cena tenebatur et similiter
quod sacerdotes fuerunt deuoti
et graues. Et sequitur quod nota Iude dixit
Christus sicut facias citius et non dixit
perficiendo ut consulendo quod tradat
ipsum. Christus facias id est facies sic citius
id est cito. Et quod sequitur Iude dixit tunc

Cenes fuit panis i tinctus

nemo de eis in illo q(ui)a ... int(er) dei
vnde cogitauerunt q(ui)s vellet dic(er)e
q(uod) iudas ex quo sunt p(ro)ditor debet
cum ipse esset mira ad solicitud(in)e(m)
fuisti q(uia) nos iudeor(um) sunt q(uod) d(omi)nabitur
p(ro) istos dies p(ro)p(ter) ... q(uod) h(ec) ...
c(on)tra ... q(uia) n(on) e(st) p(er)monitione
vite aliq(ui)s fu(er)it i(n) qua ... (et) disci(pu)li
b(ea)ti fu(er)unt p(er) quib(us) emerent
mira ... fuit c(on)tentio int(er) eos
q(ui)s eor(um) videret(ur) esse maior // s(upe)r p(er)
c(on)tinua q(ue) p(re)cedente sub cuius of
fendit ag(e)n(s) p(re)paratio ymo latior
(et) s(e)c(un)d(u)m c(ontentio) in statu suo (et) d(omi)nacio(n)is
manifestacio(n)e sunt p(ro)priu(m) disc(ipu)lis
(et) cor(um) clarior (et) p(ro)p(ri)o fiat h(oc) (et) ita
q(uod) disc(ipu)lor(um) ad h(u)militate(m) exhortat
ibi i(n) q(ui)b(us) g(e)n(er)at(ur) n(on) d(icitu)r ... cor(um)
disc(ipu)li ... aliq(ui)s ... sunt p(ro)p(ri)i
de p(ro)p(ri)o p(re)cedentes vnde
disc(ipu)li occasione c(on)tencionis ex
h(oc) sumpserunt q(uia) i(n) medio disc(ipu)lis
cis sanguine(m) ... (et) q(uia) cog
itarunt ex quo moriet(ur) quis erit
dignior int(er) nos qui p(ro)ponat(ur)
nobis i(n) rectore(m) d(omi)n(u)s ihe(su)s ... v(er)o
c(on)tra h(oc) ... exortat(ur) dis
cipulos ad h(u)militate(m) (et) p(ri)mo disu
adet p(re)latis sup(er)bia(m) ...
q(ui) sunt q(uod) debeant h(u)miliari (et) n(on)
exaltari s(ed) ut i(n) aliqua dignit(at)e
c(on)stituerit d(icitu)r reges gentiu(m) i(d est) g(e)n
tilium d(omi)nant(ur) eor(um) s(cilicet) sibi s(u)bditor(um)
et qui p(otes)tate(m) h(abe)nt s(upe)r ordinaria
sunt malos (et) bonos c(on)ferre de
beneficia vocant(ur) q(uia) d(icun)t q(uod) bene
faciant (et) s(upe)r h(oc) gloriant(ur) vos aut(em)

n(on) debetis s(cilicet) sup(er)bie in dignitate po
siti s(ed) magis debetis h(u)miliari et qui
maior sit in vobis i(n) dignitate fiat
sicut minor i(d est) sicut puer qui est h(u)mi
lis ita qui maior est ... nos
aut(em) dic(itu)r s(e)c(un)d(u)m ... ipse qui
in s(upe)r est in dignit(at)e qua qui vult
(et) t(ame)n n(on) e(st) melior int(er) vos sicut q(ui)
sub(iectus) sicut qui post dictu(m) e(st) io(hannis) xiii
vos vocatis me magister (et) d(omi)ne (et) b(e)n(e) dicitis
sum etenim (et) iu(sti)t(ia)m ... vobis q(uia) p(re)des
vnos lauari q(uia) vos esse faciatis
q(ui) maior sit sicut ministrator et d(icitu)r
et ego i(n) medio v(est)r(u)m sum i(d est) fui sic(ut)
qui ministrat vob(is) s(cilicet) ...
qui fuit visib(ilis) ma(iestas) sup(er) ...
corporale p(re)sentia (et) ... n(on) ...
iudas ... visib(ilis) p(er) p(re)sentia(m) ...
in q(ua) sit ... cogitando de ...
... mea d(omi)n(u)m ... fuit et ego
dispono vob(is) regnu(m) modo hortat(ur)
eos ad h(u)milit(atem) p(ro)mittendo eis ...
n(on) q(uia) ... d(omi)n(u)s ... de ...
militate et ego dispono vob(is) ...
(et) regnu(m) sp(irit)uale (et) ... i(n) h(oc) mu(n)do
(et) ... ut edatis (et) bibatis cor(am)
(et) ... (et) ... dispo(sitio)
... in regno s(cilicet) ... militante
aliter ... s(cilicet) celeste ... de ...
triumphante et c(on)tra d(icitu)r vo(bis) v(e)r(o) s(cilicet) ce
leste ut edatis (et) bibatis i(d est) ut ...
mea ... visione ...
mea i(d est) n(on) ... s(ed) ...
... i(n) mea ... (et) h(oc)
regno i(d est) ... triumphante // n(on)
... ...
celesti p(at)re ... p(ro) ...
... nob(is) ... q(uia) ... vnde dicat
et ego ... modi ... et

ordinabilitas quia dicit dispono. 3a ta
germinacio quinta sanctius quia vobis
Quarto regnum auctoritas quia sicut
disposuit mihi pater scilicet eadem dispositione
dispono vobis. Quinto loca amenitas
unde dicit in regno. Sexto mense salubritas
ut edatis. Septimo divino societas ut
super mensam meam. Octavo loca securitas in
regno meo quia nunquam auferetur. Nono vobis
ut sedeatis super thronos iudicantes
duodecim tribus Israel. Illud est referendum
ad finale iudicium a parte quia tunc se-
debunt super xii thronos non iudicantes
sed possessione vel consessione presi-
dendo sed secunda ad presentem consuma-
do et exponendo et per xii tribus intelligi-
tur dulcis mansiones civitatis. Unde
in domo mea mansiones multe sunt et ta-
bel dicitur super xii thronos post xii
et est per Mathiam .i. repletum eligendo
qui unum thronum illud possidebit et
sic tunc sedebunt super duodecim. Ait
dominus Simoni ecce sathanas expe-
tivit per cribrum [illegible] quo clarior [illegible]
[illegible] ad eorum similiter. Hic
dicitur scandalum sive fuga qua eos
perducit [illegible] confirmator eorum primo predicat
fuga in generali. 2o predicat negacio Petri
in speciali ibi et ego dico tibi Petre [illegible]
ubi predicatur fuga discipulorum in generali per
[illegible] ubi dicitur et ympno dicto .i. gratiis
post cenam dicitur exierunt in montem
oliveti. Dicit omnes vos scandalum
paciemini in me glossa .i. ruinam peccati sep-
[illegible] pastoris
torem .i. Christum et dispergentur oves .i. discipuli
quia scilicet sunt in fuga eorum postquam [illegible] sic
precedam vos in galileam

[illegible] fugient in galileam quia potuit
discipuli cogitasse [illegible] primo [illegible]
tur cum alia regione quo possumus
venire ad eum tuto addit in gali-
leam quo sit remotior de iudea
Unde Petrus [illegible] dicit glossa de petro
[illegible] petrus ex magno amore que ad
Christum habuit quod non credebat quod possit
deficere unde dicit [illegible] petrus de sua
fortitudine nimis confidebat et ob hoc
cum Christo [illegible]
nobis exemplum ut non de fortitudine
sua presumat sed magis Christo [illegible]
credat. Dixit illud Symon ecce
sathanas [illegible] quod Christus volebat cunctis
dicere. Unde [illegible] temptavit [illegible]
[illegible] fugerunt et Petrus [illegible] negavit
quod [illegible] fecit [illegible] persuasione
unde dicit quia sathanas expetivit .i.
[illegible] petivit [illegible] quesivit ut
[illegible] vos [illegible] temptationes in-
cutit. Et ego rogavi pro te petre
Et ideo Christus rogavit pro petro et non
pro aliis quia petrus magis erat [illegible]
quam alii quia licet alii [illegible] facto
negaverunt quia ab eo fugerunt tamen
petrus plus quia verbo cum [illegible] verbo ne-
gavit [illegible] sicut alii [illegible] fugit.
Dubium quod Christus rogavit pro petro
ut non deficeret fides sua cum tamen
defecerit quia cum negavit [illegible]
quod Christus non rogavit ut petrus eum
non negaret sed ut in fine finaliter
non deficeret sed ad primum rediret et
sic [illegible] fides petri non defecit quia
[illegible] surrexit. Et tu aliquan-
do conversus confirma fratres tuos
.i. omnes alios apostolos et subditos
[illegible] nobis exemplum
[illegible] quia petrus post [illegible]
surrexit firmior quam alii apostoli

vn̄ dicit et tu qui sicut consummacio sicut tu
ob vnde dicit glo. quatuor dicit ewē
q. fides ecclie i petri mansit de sicut
primo ꝯtinualiter permanebit petrus
dixit domine paratus sum tecum ire in
mortem. Non q. petrus et alij apostoli quasi
hic dixerunt verbo dixit i. non fuit ne-
cessarium lic3 sicut dixerunt. Vnde michi contingat
mecum ire et3 discipuli communiter quasi i
mente sua quilibet vellet in mortem ire
vbi quidem falsum dixerunt. Sed quidam
aliquis dicit q. non est et in textu esse
ille dicit sicut. sed non michi et3 tu apostoli
dixerunt q. essent parati ire ad hec. In
gabuerunt i mente sua. In quo dico
tempore non ante hora i. hac die naturali
incipiendo nocte eandem i qua dixit
cum die sequenti pro die naturali Vnde quidam
dicit hoc i hac nocte s. artificiali die
Dubium est de loco hec. Quidam dicunt hoc
contra q. sicut et3 et quidam dicunt hoc
vinperio dicto exierunt i montem
oliueti et3 luc. et Jo. dicunt q. dixit
i loco vbi cenauit cum discipulis. Aug.
dicit q. est dicta q. fuerunt duo s. unus
ante sicut participatorum et alij duo
dicunt per vaputaciones sicut s. dicendum adhuc
manet. Vnde dicit postea q. tu ter pet.
et est petrus ter et videtur primo et
dixerunt e tenetis omnes vos scandalum
et in quo et est sicut luc. i loco cenam
cum dixit Symon sathanas expetiit
et Ecio ut sic in Johe et q. potuit
esse quod sunt cum petrus dixit. et quidem
non possum te sequi modo. Vnde dicit
Aug. et contra et quod sicut ordine
memorie sicut luc. et Johes dicunt or-
dine rei geste vel s. totum dicunt
i cenaculo esse factum. Dubium de
negacione petri tertia contra luc. Jo. dicunt
q. petrus ter negauit antequam galli
galli cantu semel et3 marcus dicit q. semel
negauit antequam sicut gallicantu et bis
ante secundum. Vnde dicit Aug. gallus bis
voce dedit. Aug. dicit q. hec per dixit af-
fectu petri non actu vel dicit q. tantus
timor i vasit petro q. et paratus
fuit ante galli cantum ter negare et
aliter dicit Aug. et quod concordat cum eo virgo
et sicut et dicit q. coram tribus s. contra luc.
et Jo. attendunt tres negationes i tota
tone q. ante primum galli cantum semel
et negauit et sic sequitur antequam gallus
et ter me negabis i. tota negatione
incipies et3 marcus intendit tunc ne-
gationis complementum tunc dicit antequam gallus
bis ter me negabis i. tunc negationes
mei perficies et complebis. Itaque ante primum
galli cantum sicut et eam secundum gallicantu
bis hec tenere quasi et s. intelligendum
vbique. Et3 dixerunt. Dubium vtrum apostoli nō
cum in persecutione i fuga omnes absco
mortaliter peccauerunt. Et videtur q. quia
fuge timor non est metus et3 dicitur
fugere timore mortis et alia non est
sicut fecit cum Judei volebant eum
lapidare abscondit se et exiuit de tem-
plo. Secundum quod discipuli fugerunt mortem
cum eum glo. sed illud sed ego contra
in composicionibus omnibus dicit glo. i. apostolos
q. i fide tempore passionis titubauerunt et3
qui dubitant i fide peccant mortaliter
et et videtur q. apostoli mortaliter peccauerunt
Non q. apostoli ante spiritus sancti missionem adeo
boni q. fuerunt sicut i festo penthecostes
potuerunt peccare mortaliter et venialiter
s. post spiritus sancti missionem non potuerunt
peccare mortaliter. Dubium Aug. affert
fide latius loquendo fides apostolorum dicens
dicunt n. fides latius floruit quam
fides apostolorum manserunt et subdit
in virgine est cum i tabernaculo mansit maria

quinimo [illegible] credidit quia apostoli in fide defe-
cerunt. Ad tercium quod dicitur fuge timore dicendum
quod [illegible] apostoli fecerunt duo
quod non solum fugiendo peccauerunt sed eciam fidem
dimittendo peccauerunt quia dubitauerunt [illegible]
de [illegible] deitate. Dubium utrum petrus nega-
do christum mortaliter peccauit et videtur quod non
quia dicitur quadam glossa petrus peccauit sub bre-
vitate i. sine deliberacione et tale peccatum non est
mortale. Item dicit glossa alia caritas fuit in
petro sopita non extincta sed caritas per peccatum
mortale extinguitur ergo quod caritas non
fuit extincta sed sopita non peccauit morta-
liter. oppositum videtur [illegible] non
de petro [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] peccatum mor-
tale [illegible] [illegible] [illegible] dubio
tenendum est quod petrus negando christum pec-
cauit mortaliter et ideo qui fidem negat
[illegible] fides [illegible] petrus mortaliter
[illegible] petrus negauit fidem [illegible] qui
[illegible] fidem [illegible] augustinus [illegible]
[illegible] [illegible] augustinus [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible]
fidei [illegible] petrus [illegible] est [illegible]
fuit qui dixit non noui hominem [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] primo [illegible] peccauit [illegible]
[illegible] duo [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] petrum venialiter et [illegible]
[illegible] non fuit [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] subrepcio fuit
in petro [illegible] timor [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
caritas in petro non fuit extincta [illegible]
caritas [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] vobis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] dixit [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quia apostoli [illegible] tempore passionis
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mittendi tempore pacis [illegible]
tempore persecucionis tempore pacis [illegible]
[illegible] discipulis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] infideles [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] victum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui
[illegible] [illegible] tollat [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] non
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tollat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tollat [illegible] augustinus [illegible] [illegible]
ut non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] nobis [illegible] [illegible]
possumus [illegible] [illegible] [illegible]
non debemus [illegible] apostoli [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] tempore pacis
[illegible] [illegible] non [illegible] [illegible]
vendat [illegible] [illegible] [illegible]
et emat gladium [illegible] dicit glossa
gladium [illegible] [illegible] [illegible] nobis
non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] defendi
non [illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] clementis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] duo [illegible] [illegible]
[illegible] duo [illegible] vobis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] oportet impleri [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
duo gladii [illegible] [illegible] [illegible]
per eosdem gladios duo [illegible]

intellectualiter quod habebat ad
agendum commendatum. Et petrus habuit
vitam activam et possessionem quia iohannes habuit secundum
[illegible] ad [illegible] mi[illegible] fuit
cum petro. Alio modo dicitur ecce gladii
duo hic secundum expositionem de duplici gladio
materiali et spirituali. Unde dicit glossa duo
permittuntur ad testimonium [illegible] sal-
vatoris unus evaginatus [illegible]
[illegible] ostendendum alter vero
ad ostendendum quod discipuli qui fuerunt
promissi facere quod facere voluerant vel
[illegible]. De gladio spirituali tamen duo
sunt novum et vetus testamentum. Aliter novum te-
stamentum quibus duobus gladiis contra
diabolum nos munimus. [illegible] dicit
[illegible] duo gladii hic sunt primus
spiritualis scilicet verbum dei. Alter materialis
ad defendendum et subdit gladio
spirituali [illegible] superior. Dominus Albertus
dicit per duos gladios intelligimus spi-
ritualem et materialem spiritualem verbum
dei gladium materialem prelatus non
debet [illegible] ut se vindicet sed
defendat scilicet [illegible] debet contra per-
[illegible] layci sed [illegible]
potestate [illegible] gladio spirituali
et laycali temporalibus temporali [illegible]
[illegible] non debet [illegible] layca
Et egressus ibat secundum (nota)
consuetudinem in montem [illegible]
[illegible] ad villam que dicitur getzemani
[illegible] cum discipulis suis
[illegible] discipulorum [illegible]
[illegible] a corpore [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible]
voluntate ad locum [illegible]
illud [illegible]
textum [illegible] dicitur

Venit ihesus in villam que dicitur getzemani et c. (nota)
Unde [illegible] sunt [illegible]
modo [illegible] olivarum [illegible] olive fu-
erunt [illegible] in monte et
civitate [illegible] vallis iosaphat per quam
decurrebat torrens qui dicitur torrens cedron
id est cedrorum grece [illegible] multi ce-
dri fuerunt ibi ponte super eandem ripam
Et postquam christus cum discipulis suis cenavit
de vespere et nocte civitatem exivit
[illegible] transivit eandem aquam et venit ad
villam que dicitur getzemani que est inter
torrentem et montem oliveti et circa istam
villam fuit ortus [illegible]
tamquam locum secretum [illegible]
[illegible] et [illegible]
ortum [illegible] locum
secretum et solitarium [illegible] in eo dispo-
[illegible]
duo [illegible] octo [illegible] scilicet in
ista parte orti [illegible] Et assumpsit
petrum et duos filios zebedei scilicet iohannem
et iacobum [illegible] et duo-
[illegible]
tedere [illegible] quo [illegible]
fuit in [illegible] intelligendum quod [illegible]
[illegible] formam [illegible]
corporis [illegible] intellectum et
voluntatem [illegible] corpori sit
quia scilicet organum corporeum in quibus [illegible]
iste potentie sed in solo [illegible] esse [illegible]
[illegible] istis potentiis [illegible] elevata
super corpus [illegible] potentiis in
appetitu sensitivo [illegible] in corpore et
ideo [illegible] duabus potentiis scilicet intellectum
et voluntatem in quibus non [illegible] corpo-
re [illegible] parte [illegible] superiore [illegible]
[illegible] in inferiore et superiorem
potentie superiore [illegible] intellectus et
voluntatis [illegible] in inferiorem [illegible] con-
stituunt potentie sensitive [illegible]
[illegible] ita quod

per intellectum videbat essenciam divinam et per eo similiter fruebatur eciam divina beatitudine et virtute divina talis beatitudo anime non fuit suspensa quin redundabat in corpus tunc corpus non fuisset passibile [illegible] et beatitudo anime non [illegible] a voluntate non redundabat ad alias potencias sensitivas et inferiores ut iste potencie inferiores poterant tunc contrarias [illegible] Et ideo anima non quo ad vires inferiores et secundum [illegible] sensitivas et affectus sensitivum paciebatur quia leso corpore [illegible] dolebat [illegible] anima sensitiva et quia ut visum est in xpo fuit [illegible] appetitus ideo secundum appetitum [illegible] Nota quod aliter fuit in xpo appetitus sensitivus et aliter in nobis differt primo quia ad obiectum quia in nobis affectus appetitus sensitivi frequenter sunt ad illicita sed in xpo tantum ferebatur ad licita. Secundo quia ad primum quia frequenter affectus appetitus sensitivi [illegible] preveniunt racionem nostram sed in xpo tales appetitus oriebantur secundum racionis disposicionem unde dicuntur [illegible] passiones non tales in xpo fuit [illegible] quia [illegible] prius [illegible] et pati [illegible] fuit in xpo [illegible] quia [illegible] voluntate sua non [illegible] sed [illegible] disponebat [illegible] passiones [illegible] nobis non solum in [illegible] et appetitu sensitivo [illegible] [illegible] et post se [illegible] sed in xpo fuit [illegible] quia [illegible] in appetitu sensitivo [illegible] non [illegible] impediebat [illegible] in xpo affectus sensitivos [illegible] quia [illegible] impediebat [illegible] et [illegible] in xpo [illegible] passionibus [illegible] secundum [illegible] anime [illegible] superiore fruebatur essencia divina et [illegible] in [illegible] secundum [illegible] anime eius in [illegible] tristicia et mestus esse.

[illegible] tristicia [illegible] fuit [illegible] et timor [illegible] tristicia [illegible] et [illegible] motum [illegible] motum [illegible] tunc [illegible] tempore quo [illegible] iudeos ad [illegible] et cum vellet ligare [illegible] et hoc [illegible] [illegible] fuit et timuit [illegible] passiones non [illegible] racionem in xpo sed [illegible] racione [illegible] non fuit [illegible] in xpo [illegible] passio quia [illegible] racione [illegible] secundum [illegible] in xpo fuit [illegible] quia [illegible] ista tristicia quia [illegible] manet in appetitu sensitivo et non [illegible] racione et [illegible] fuit in xpo [illegible] [illegible] racionem [illegible] et non [illegible] absolute [illegible] fuit [illegible] et iste passiones manserunt in appetitu sensitivo quia racione non [illegible] [illegible] fuit non [illegible] anima non [illegible] [illegible] sed anima xpo fuit [illegible] usque ad mortem [illegible] usque ad mortem intensive et extensive intensive usque ad mortem [illegible] esse ista [illegible] tristicia vel extensive usque ad mortem [illegible] tristicia quia [illegible] finietur quia [illegible] ab hoc tempore usque ad finem mortis [illegible] [illegible] voluit [illegible] [illegible] doctores [illegible] [illegible] [illegible] voluntas [illegible] voluit [illegible] aug[ustinus] [illegible] ut [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Textus s. Augustini li. et dicit
ma p(ro) agon(ia) [illegible] quod ipse o-
rauit ad patrem doctores dicunt
q(uod) recessit p(er)paruum paululum i(n) oratione
a discipulis ne eum discipuli vigilantem
et gementem audirent et in oracione ista
primo procidit in faciem suam faciendo re-
uerenciam deo patri et post hec se erexit
flexis genibus orabat. Notandum quod aliqui
voluit dicere quod ista oracio fuit sensualitatis
alii dicunt quod fuit rationis et verius
hii dicunt quia s(ecundu)m sensualitatem
oracio intelligitur dupliciter uno modo quod no-
tum sit sensualitati et sic non oraret
s(ecundu)m sensualitatem ut est sensualitas in-
[illegible] oracio est [illegible]
[illegible] sensualitatis et affectus idem
[illegible] quia oracio quo solum orat
Alio modo aliquid de oracione s(ecundu)m sensu-
alitatem scilicet ut affectus sensualitatis proponit
deo et ut sic [illegible] dicunt quod affectus sen-
sualitatis non proposuit deo. Alio quo patet
quod iste affectus sensualitatis erat vim
ut [illegible] subiecti proposuit
Vnde dicit [illegible] si vis transfer. Non dicit
absolute transfer sed dicit si vis et post
corpore in quo affectus sensualitatis fuit
sic voluntati subiectus [illegible]
iste affectus fuit subiecti voluntati
de verumptamen non sicut ego volo. Vnde
s(ecundu)m Bedam et Damascenum in hoc
non proposuit deo affectus sensualitatis
ut ostenderet quod in Christo fuit voluntas
naturalis preter voluntatem deliberativam
Vnde voluntas in homine est duplex na-
turalis et deliberativa. Vno modo volun-
tas hominis consideratur ut natura hominis
et sic per se [illegible] aliquid velle
[illegible] non vult [illegible] mori
velle mori. Alia voluntas delibe-
rativa hominis que sequitur iudicium
rationis et s(ecundu)m talem voluntatem
[illegible] ex [illegible] volun-

dum est [illegible] fuit in Christo quod voluntas
[illegible] deliberativa sequens rationem proposuit
deo vnde s(ecundu)m voluntatem [illegible] non potuit non
velle mori. Vnde dicit transfer [illegible]
i. mortem. Dyonisius Alexandrinus
exponit sic pater si vis [illegible]
[illegible] tuam transfer et ideo
subdit verumptamen non sicut ego volo sed
fiat voluntas tua [illegible]
[illegible] voluit dicere [illegible]
[illegible] passio et mors [illegible]
[illegible] sed [illegible] fuit ex-
auditus. Vnde ad Hebreos v. Cum cla-
more valido et lacrimis offerens ex-
auditus est pro reuerencia sua. Vnde sicut
petiuit sic est exauditus fuit
[illegible] s(ecundu)m rationem petiuit vnde debet
[illegible] deliberativa verumptamen [illegible] et venit
et invenit eos dormientes [illegible] sic
non potuistis q. d. debetis non dormire
[illegible] q. dicit sic non est [illegible]
vigilate ut non intretis in temptacionem [illegible]
dicit non est possibile [illegible] non temp-
tari [illegible] vigilate ne intretis
in temptacionem i. ne [illegible] a temptacione
[illegible] quidem promptus est [illegible] aliud
[illegible] ad discipulos [illegible] promptus est
[illegible] temptacionem caro autem infirma et ideo
succumbit [illegible] quidem promptus est
[illegible] ad [illegible] quod velitis mecum mori
caro autem infirma [illegible] Remigius
[illegible] quod dixit [illegible] ad ostendendum
[illegible] nature humane [illegible]
quidem promptus est ad [illegible]
[illegible] ad sensualitatem in [illegible]
abiit et orauit eundem sermonem et iterum
venit ad discipulos et invenit eos dormientes
[illegible] corporis [illegible] et non
solum [illegible] de morte [illegible] de [illegible]
[illegible] cogitatus [illegible]
[illegible] erant [illegible]
[illegible] apparuit autem
angelus [illegible] quo [illegible]

336.

ab angelo fuit confortatus. Unde videtur
quod statim post primam orationem angelus
apparuit ei et confortabat eum quod videtur
quod prolixius orabat. Dubium quare Christus
ter orabat ad innuendum quod omnes orationes
esse debent ad trinitatem. Vel aliter
dicitur Ter oravit ad innuendum quod debemus
tria petere scilicet preteritorum remissionem, virtutum
roborationem et glorie celestis ad partem. Vel
Angelus in specie humana apparuit Christo confor-
tans eum. Unde Beda dicit Alibi legimus
eum angelis ministrantibus ut deo ... legis
quod angelus secundum Augustinum dicit Christum confortavit ut
hominem quia Christo non confortavit eum quasi
[illegible] superiorem sed in fortiore
sensualitatis. Theodosius dicit Ut glorificantis
eum dixit Tu es virtus domine tu potes contra
mortem et infirmitatem [illegible] liberare
et salvare. Et factus est in agonia. Et agonia
idem est quod pugna cum aliquis agit contra
vires corporales sicut antiquitus
fecerunt luctando. Et sic in Christo qui tunc
quoad appetitum sensitivum timuit mor-
tem et tunc vires sensitive se agebant
volentes effugere mortem et ideo [illegible]
timore [illegible] posuit deo. Et factus est
sudor eius. Beda dicit Nemo putet su-
dorem infirmitatis fuisse quia contra naturam est
hominem sudare sanguinem. Vel aliqui vo-
lunt dicere quod Christus naturalem sudorem in terra
non potuit sicut alius homo. Et hoc
ideo quia Christus sumpsit modicum de cibo ita
quod nulla superfluitas non potuit ibi esse
Unde aliqui volunt facere [illegible]
[illegible] quamvis nec in Christo fuisse dicunt
[illegible] celeste et propter superfluitates
non contingunt sed illud [illegible]
Unde quidam [illegible] ostendere veritatem humanam
[illegible] in Christo [illegible] totum fuit in eo. Unde
in eo fuit maior [illegible]
[illegible]

[illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] sicut in alio homine. Unde sed
alius homo qui [illegible] sudat [illegible]
et Christus in illa agonia sudare potuit
Dicit et [illegible] voluit dicere quod Christus non
potuit habere egestiones sicut nos
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ita [illegible]
[illegible] aliqua ibi sit feculencia [illegible]
oportet expellere per egestionem [illegible]
Christus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] si ipse
egerebat [illegible] superfluitate et Christus
est [illegible] aliquis tales egestio-
nes in [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et sic ad hoc dico
[illegible] Christo non fuit [illegible] et [illegible]
tales egestiones [illegible] dicuntur in
decencia et feditate sicut [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] egesti-
ones et sic fuisset [illegible] [illegible]
[illegible] dicit [illegible] non [illegible] in pa-
radiso [illegible] Ad hoc indiguissent
cibo et talibus [illegible] non fuisset ita [illegible]
quod totum fuisset a corpore sed fuisset ibi ad
feculentum quod per egestionem [illegible]
fuisset sed [illegible] egestio [illegible] fuisset
sine feditate et turpitudine et tales
egestiones fuit in Christo [illegible]
vel [illegible] potuit [illegible] via [illegible]
egestiones in Christo potuerunt impedire
[illegible] illud quod in [illegible] fuit feculentum
potuit [illegible] [illegible]
sicut illud quod [illegible] in [illegible]
Unde illud debet egeri potuit a corpore
[illegible] calore [illegible] potuit [illegible]
in Christo [illegible] [illegible]
sicut factum fuit post resurrectionem
[illegible] Christus [illegible] et illud [illegible]
in [illegible] non [illegible] in [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] Christus potuit [illegible]

sudorem sed ego ut alt' homo bnd'
q̄ x̄ṗs sanguinē sudauit qͥ fuit sup
nalis ut ostenderet q̄ de toto corpe suo
sanguinē effunderet pro nra salute
Bnd' d' decurret in tram no quod
flueret ut riuulus i tram q̄ aliqui
stulti putant no tenendu ē q̄ fluxit
de corpe suo itaq̄ ptingebat terram
Theophilus d' q̄ eciam te psilit
lauant' [illegible] cu sudat uehe
ment' de sanguinē sudare et xp̄s
grossum sudorē sudauit ? liche
mētem [illegible] eciam ku voluit dicē q̄
sanguinē sudat sed dictu theophil
nisi [illegible] ab aliys no tenet' bnd' dicit
q̄ eo dimitte' sudauit sudore[illegible]
? ille sudor tingebat' sanguine cum
p poros exiuit itaq̄ gutte fuit sag
wince [illegible] Adhuc eo loquente [illegible]
c ostensa [illegible] venditor ? [illegible] hic no
ostendet' [illegible] tota pphecio bnd' tres
fuit ordo ei postq̄ [illegible] ter orauit
rediit ad discipulos ? dixit dormite et
et dixit illis [illegible] surgite eamus tut
tu discipuli' [illegible] ? aliys acto fuit
tibi obui' qui ptauit laternas
ne lumine extingueret' ? faces ad
illuminandu' q̄ nō fuit ne [illegible] posset
effugē [illegible] et [illegible] ne a
[illegible] eis [illegible] [illegible] gratia gbenit
ut ad festum ? quia [illegible] diligē
bat [illegible] eius d' q̄ tut [illegible] virtute
[illegible] excecauit eos ne ipsum agnosce
rent nec et Judas agnouit eum
[illegible] tut [illegible] voluntate ad
eos et dixit quē queritis dixerunt
ut ihm nazarenum dicit ipse eis
ego sum et postq̄ [illegible] dixit tut ipi
[illegible] ceciderunt in terra ? [illegible] factum
fuit virtute diuina [illegible] ? voce [illegible]
[illegible] [illegible] terruit eos et [illegible]
[illegible] eos ne aliquis diceret q̄

in eundo eis obuiam dedit eis occasi
onē ipm capiendi bnd' ostendit eis
virtute sua q̄ eet deus [illegible] [illegible]
d' [illegible] [illegible] [illegible] voce [illegible] eos de
[illegible] dixit et [illegible] ipe ē filius dei [illegible]
ignorauit ne [illegible] que querit dico q̄
no q̄ [illegible] [illegible] at [illegible] querunt
[illegible] super [illegible] permittit [illegible] eciam [illegible]
q̄ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ne [illegible]
[illegible] ignorare que quererent [illegible] ut
videat' se voluntarie offerre [illegible] oblatum
[illegible] q̄ ipe voluit [illegible] [illegible] facto eu
[illegible] dixit ego sum [illegible] acto corpe
[illegible] eum [illegible] et [illegible] Judas [illegible]
? [illegible] eu fuit tut [illegible] Amice
ad quid venisti [illegible] eu dicit
q. d. ego adhuc volo te [illegible] amicitie
meam sicut [illegible] [illegible]
[illegible] ? volo [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] eu dicto q̄ [illegible] voluit [illegible]
[illegible] occultare q. [illegible] [illegible] ne
[illegible] q̄ [illegible] aliqis fuit absconsus tunc
ostendat' nobis [illegible] ego [illegible] nocte ab
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eu et [illegible]
[illegible] ? ipe q̄ [illegible] [illegible] faciam
[illegible] dixit petrus [illegible] Juda ostendo fi
[illegible] [illegible] [illegible] q. d. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] signum
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] q̄ super isto [illegible] Johannes [illegible]
[illegible] [illegible] d' b' Augustinus in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sine [illegible] [illegible]
[illegible] atq̄ [illegible] [illegible] ? addit q̄
[illegible] faciet qui [illegible] [illegible]
et addit q̄ [illegible] q̄ [illegible] voluit [illegible]
[illegible] voluit [illegible] discipulis dixit
[illegible] [illegible] [illegible] gladio [illegible] voluit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] eu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] petrus [illegible]

338.

fundus fuit i dorſo ſꝫ eius inſione
nō expectauit ſꝫ mox famulo qui manu
p(ro)pria tetigit auriculam aptauit et ſic
reſtituit ſibi totum caput aptatum
Dixit ergo ad petrum mitte gladium in
vaginam cuius vero dixit mitte licet
zelus tuus bonus ſit tamen factum tuum
est inordinatum quia non potes me defendere
Sinite aliqui exponunt .i. adducite
in familiam ut ego eum aure ſanabo
vel sic usque huc ſi exponitur ſinite eos propter
voluntatem eorum uſque ad mortem meam
quia mors mea in Jo. dicit ſinite
hos diſcipulos abire. vel fuit ſolli-
citus de diſcipulis incipit capere quasi
ſed patet eius potentia quia diſcipulos po-
tuiſſet recepiſſe ſi hoc non fuiſſet factum
miraculoſe operatione. Vnde non eſt dubium
quin ex ſua potentia habuit eos ex-
ceptos a capere et dicit ſinite usque
vel sic ſimo s. xxxiii ca. et
non precedentes quidam quod ad primum
illud usque eos dimiſit ut ostenderet
aut quod non factum fuit ex ſimplici
perſuaſione ſed ex miraculoſa operatione
Et eorum patet quod voluntarie ſe ad
paſſionem obtulit. Dixit autem ad principes
ſacerdotum .i. ad famulos principum
qui principes fuerunt in ſuperbia ſua et
auctoritate ſua ſed non in propria perſona. Cot-
tidie apud vos eram in templo omni
tempore ſed quando audistis ſedentem paſſiones
ſed cotidie docuit in templo. Et non me
tenuiſtis q.d. quia tunc nolui ſed cum
ſi nunc nollem non poſſetis. Et tunc
ſed hec eſt hora veſtra .i. voluntatis veſtre
permiſſa et poteſtas tenebrarum .i. demonum.
Dubitatur cum petrus in ſubito gladium
ipſe potuit dicere quod tecum audiuit
angelo quod reddit eum in manus petri
ideo ſe de gladio prouidit ut reſiſteret

poſſit aliis. Alii dicunt quod non fuit
gladius ſicut modo habetur ſed fuit ma-
gnus cultellus quem habuit in cena ad
agnum et iſtum tunc petrus ſumpſit. Re-
linquentes diſcipuli eum vel relinquentes eum omnes
ſunt diſcipulorum fuerunt et iudeorum
fuerunt sicut dicitur. Fuga diſcipulorum
ex timore. Et primo oſtenditur eorum fuga
generalis ii. cuiuſdam diſcipuli in ſpeciali
sed adoleſcens quidam etc. patet quia
iudei manus iniecerunt in illum tunc etc.
relicto fugierunt. Adoleſcens autem quidam
ſequebatur eum amictus ſindone. Dubi-
um de iſto iuuene quis fuit. Theophilus
dicit quod potuit eſſe iuuenis de domo
in qua fecerunt agnum tunc non
loquitur. Aſſtinc quidam dicunt
quod fuit frater domini iacobus minor.
Alii dicunt Ieronimus quod videtur fuiſſe Io-
hannes qui licet poſtea cum beato
audiret ad crucem primo tamen tunc fuit.
Sed beda dicit quod fuit Jo. ewangeliſta et
hoc
loquitur post cuius vita de morte unde
poſt paſſionem usque diu vixit. Beda
dicit aliis eo non in vita alia ita ait
Beda dicit quod ad gloria de maribus
dicitur eius clariſſimus fuit ſupra veſtimenta
vel ſic et ſicut dicitur ... ſe inueniſ-
ſunt. Non ſindone cheſſa ... de
amictus ſindone ſupra nudo glo-
ria corpore et minor quo ita modicam
veſtem habuit nudam cum tenuerunt
eum ſindone tunc relicto ſindone
de ſe reliquit eis et nudus euaſit ad
tenebras et poſt hoc ſuper ſe veſti-
tum et ſequebatur. Et ſequitur in Johe
Doctores quo et ſimiliter iudeorum
corporis de aſſignacione eorum quia multa
de ſancta pilati fuit ubi ſunt buni
dicere qui poſt mille ... dicit
in euangelio non in Johe dicit ſignauit
quomodo iudeorum fuit ſed adhuc

q̄ dignu͂ morte putabat͛ iudici
ligat manibȝ ⁊ sic eē. 2° seq̄tur
¶ Hō q̄ nō ī cōvenit ipm̄ p(er)llaȝ
p(er)t p(er) quā exivit s͛ cu͂ discip͛ suis
tͬns vallem Iosaphat ⁊ torrentē
p(er)trans q̄ dicebat͛ aurea ꝓ tanto
q̄ auru͂ salamon dauid ⁊ omēs
res auro valentes ⁊ c͛ꝯ ꝑficia
q̄ ad officiu͂ in templo introduce
bant p(er) istu͂ p(er)trans. Sꝫ q̄ 2° ī aurea
torrentē p(er)trans vigiles vero iesu͂
digniu͂ fuit ut aliq̄ ī mundo eo lece
egredi ad patrē in redimē p(er) tanto
eē dicit͛ cu͂ torrentē qua dicit͛
deviat potentes et sacerdot. et phariseis.
Igi͛ xp̄i scā iur. ne aliq̄s eis in p(er)
cui ibi dicit͛. Et p° ad annam
qui erat de p(er) ratē cōiurabat. Et
Io. xi. pōt. aliq̄ dicit͛ ē in h. scā
lis et aliq̄ videbat q̄ p(er)mus Iohes
fuit ⁊ ideo 2° dicit͛. ad annam
primu͂ q̄ qui p(er) ī tenuit culpabiliter
primo tulerunt ī de. annae et q̄
isto anno p(er)redicti fuit pontifex ⁊
p(er)ncip(er)s sic. tūc. B. sūt ī. fuerat ī vern
tuam. viciis et q̄ fuit socer Cayphe
q̄ s(e)c(un)d(u)s anni p(er). Ideo nō p(er)ficiebat p(er)ti
ve n̄ ad eu͂ mitteret. Alia ca q̄ 2°
ad annam dicit͛ p(er)m q̄ annas s͛nior
fuit q̄ cayphas sigillati ⁊ p(er)mit
talia auro emebat sacerdoci
um omibȝ s͛p(er)vini p(er)mo anno alter
s(e)c(un)do ⁊ ē sequebat͛. Alibi ī uno
ubi detinuit de pet negat͛. et p°
de b ad domu͂ anne adductione
hanc dicebat͛ et ad annam tra
hebat͛ xp̄c ⁊ alio discip(u)lis aut
dicit͛ qui fuit iste discipulus nō ē certu͂
ascendere quo nōm eius tacet͛. Copiunt
aut p(er) s͛. notare. Sic Iohes eius scā
noīe nō nominat. Sꝫ nō ut dicit͛ et
Ihs. fecit apl͛ cum librate sꝫ dicit

dicit͛ q̄ aliq discipulis fuit ille qui s(e)c(un)d(u)s
qꝫ dubiu͂ q̄ue fuit ē q̄ ille discip(u)lus
fuit notus pontifici q̄nd dicit͛ q̄
Iohes doctus in lege erat ideo aliquo
sedebat cu͂ pontifice de q̄bȝ q̄ p(er)tinebat
ad legē ⁊ sic notus fuit pontifici. Sꝫ id
nō videt͛ verū q̄ ad sicut nōꝫ fuit
piscator quo eō dedicat legē aut
dicit͛ q̄ Iohes rusticus indoctus piscator
erat. Alii dicūt q̄ de familia pontificis
vel erat aliquis de sanguine Iohis quē
frequentauit aliquo ⁊ ex illo notus ponti
fici. Alii dicūt q̄ pater piscator erat
⁊ q̄ aliq(ui)s ꝑ se pisces vendebat ⁊ ad domu͂
pontificis venit ⁊ ex tunc notus fuit. Albertus
dicit Iohes inquit fuit utraq̄ ratione p(re)c
ab omibȝ et Albinus. xp̄ amabat
esse. ¶ Petrus aut stabat foris ⁊ tunc Io
hes exivit ⁊ c. dixit eu͂ in atrium
extimus ubi vulgares stabant ⁊ calefa
ciebant se ad p(ri)unas. Et 2° sunt ī
atrio in sacro ancilla ostiaria dixit ad illa
dixit petro nu͂q(ui)d ⁊ tu es. Io. xv. dixit
nō su͂. Crisostomus dicit ecce quid dicis petre
nonne dixisti paratu͂ su͂ tecu͂ ī morte
ire ⁊ nō abiecto ancille negas 2°
nō eu͂ esse in illis q̄ dixit tibi. Aug.
q̄ dixisti. Et stetit ipse in eo fuit
q̄ ūmis ī irogaurus dicit Augustinus
⁊ s͛p(er)fici vobis fuit et sub dicit de
vera p(er)dicione de p(er) scā p(er) suppsit
¶ Nō q̄ iudei p(er)ponebat 2° q̄ esset se
ductor ⁊ p(er)movens turbas s͛
dicit͛ hoies. et ex p(er)pocbat sibi q̄
falsu͂ doctrina dicit ⁊ docebat. et g°
annas q̄sivit 2° de discip(u)lis suis p(er)
tanto q̄ fugerant ab eo. et dicit de
doctrina sua utrū esset contra ⁊ ꝯtra
legē moysi. Sꝫ dicit͛ Crisostomus nō q̄ 2°
nichil videt de discip(u)lis suis q̄s
docuit ostendens sibi q̄ esset ante
tua q̄ nō in oculto sꝫ in manifesto do
cuit ⁊ q̄ in hō facit eius doctrina ē
autentica. unde dicit Io. xviii. ego palā

i. in manifesto locutus esse. Et dicit
in glossa eos qui hec audierunt q.d. tu
plus credis verbis aliorum quam illorum
ministrorum qui fuerunt a vobis missi ut caperent
Christum dicentes Nunquam locutus est homo sicut
loquitur hic iste etc. Isti fuerunt eos sic
fuisse locutos. Ideo credebat eos non
negare sed professos quod debent esse in testimonium
esse. Et ideo dicit Ego palam locutus sum
et respondeo in occulto nichil. Dubium

Dubium

non videtur esse verum quod sit locutus palam
et manifeste et publice locutus sit. Item
dicit quod in occulto locutus est nichil quod est
non videtur verum quia sepe occulte docuit discipulos
apostolos suos et talia que non fuerunt falsa
aliis audire. Dicendum quod hoc dicit pa-
lam locutus sum mundo, per intelligi quod palam
i. fuit etate omnibus et manifeste et
sic non fuit sic locutus palam quin non esset
plenariam sed eius sermo. Et in principio pala-
cium Christus non exposuit sed in futuro postea
declaravit postquam discipuli acceperunt spiritum
sanctum que palam plerorumque coram plebibus
in templo docuit. Ideo plurimis patuit.
Dicendum de secundo quod nunc discipulis Christus
non docuit sed docuit quod predicti
tempori hic dicitur debebat quod in tectis
audistis predicate super tecta i. in publico
spiritum sanctum et hoc fuit factum quia in pa-
labis eis loquebatur cum spiritum sanctum acceperunt
et illexerunt hec cum dixisset. Unus autem quidam
suus pontifex dando sibi alapam dicens
sic respondes pontifici. q. d. responsio domina
de stulta est et de irreverentia in loquendo
et ideo manum extendit et ipsi alapam
dedit. q. dicit ista veniunt videntes
pontificem et dicit Jesus etc. Fuit ille Mal-
chus cui auriculam Petrus amputavit et tunc
ut patet pontifex videt suo dicens
quod me cedisti sic iniuriose. Et si male
locutus sum testimonium perhibe de malo. Si autem bene
feci ipsum sic confingendo quia prius

dicit qui te percussit. Demum et si. Augustinus
dicit quod qui verbum hic dixit nolunt dicere ver-
bum super de facto quia certum est faciendum
sed dominium superato. Itaque hic debet esse
perfectus illud facere si esset ad hoc deci-
dit et etc. quod sunt alia mala illa
et pertinent et perfecit pacem supra quibus
ad multa mala asperitate extendit supra
premissa. 2o flagellatum ultra crucifixus
et mortuus. Et misit Annas ligatum
etc. Quidam dicunt ad Caypham adductum
2m
cum postquam ergo fuit ab Anna examinatus
misit eum ad Caypham ligatum et hac
est de domo Anne ad domum Cayphe
fuit adductus. Ideo talis est modus
Caypha erat pontifex anni illius
Adeo est quod Caypha fuit consilius
et totus astutus. Ideo presumebat quod de-
beret invenire aliquem maliciam
cum et causam aliquam dignam morte
ipsi miserunt eum ad Caypham. Et de
quod Annas misit eum ligatum hic potest
intelligi dicendo primo ligatum esse quod ante
fuit obligatus in spolitus et postea fuit
dissolutus in domo Anne iterato ligatus
est quod fuit ligatus ductus ad Annam
et tunc et postea sic et tunc ad Cay-
pham etc. Et possibile est quod cum captus
fuit statim ligatus fuit et ductus ad
Annam et tunc et postea ultra ad
Caypham. Et possibile est cum deberet
examinari ab Anna quod tunc fuerunt
soluta eius vincula et post exa-
minatione iterum ligatus et sic ad
Caypham missus. Et postea coram
Caypha obligatus. Modo continuatur
negatio Petri cum contulerat vale tacui.
Et tunc prima negatio omnes concordant
quod primo ad ostiariam ancille negavit
sed circa secundam et tertiam aliqui concordant
quod secundo negavit voce ancille. Lucas
dicit quod ad vocem viri sed

171

advocem multorum. Tercio dicit de tercia
negacione quod negauit illum cum pe-
nes stetit ante. Mathei dicit quod tercio
negauit ad vocem multorum quod dicit
Augustinus tangendo breuiter veritatem
euangeliorum. Secundo quod euangeliste contendebant
de sic negacione petri secundum quod loquebatur
dicit de personis cum accusantibus et
accusatis vel de loco ubi tunc petrus fuit
et sic variant. Unde tales sunt ordo
de tercia accusacione petri quod prima fuit
fuit ad vocem ancille et quidam euangeliste
non discordant. Tercio de petro ut cum pe-
trus stabat cum aliis ad ignem unde
quidam [illegible] cum audit se tuo-
cant [illegible] et [illegible] se disponebat ad
excundum Tunc una ancilla dixit
sibi Tu es unus ex illis et sic quidam
illorum accusabat eum et sic petrus
ad vocem ancille et ceterorum [illegible]
et dixit [illegible] exclusit eius [illegible]
Et sic de negacione secunda patet concordia
Et primo ad vocem ancille secundum [illegible] et
ad vocem [illegible] ut dicit Lucas et ad
vocem multorum [illegible] ut dicit Iohannes
petrus negauit Tercia negacio
[illegible] ad vocem multorum Iohannes quod ad
vocem [illegible] [illegible] illum cum [illegible]
[illegible] petrus negauit de
[illegible] [illegible] exire tunc
[illegible] [illegible] volentes
[illegible] [illegible] quos
sunt [illegible] [illegible] alterius
[illegible] cum magis [illegible] accusabat et
[illegible] Iohannes [illegible]
[illegible] [illegible] vero [illegible]
que ad vocem [illegible] multorum
accusantibus ter negauit [illegible]
de loco in quo [illegible] ter negauit et
[illegible] in domo Cayphe [illegible]
[illegible] Iohannes ubi dicit [illegible]
post primam negacionem Annas misit

[illegible] ad Caypham [illegible]
dicit [illegible] primo negauit in domo Anne
[illegible] [illegible] post primo negauit tunc Annas misit [illegible]
ad Caypham et petrus mansit in domo
Anne et post [illegible] negauit [illegible]
illud non [illegible] quod illud factum sunt
in domo [illegible] quod [illegible]
petrus [illegible] tercia negacio [illegible]
[illegible] Augustinus de concordia euangelistarum [illegible]
prima negacio facta fuit in domo Anne
[illegible] in eadem domo [illegible]
in Iohannes [illegible] post primam negacionem
misit eum Cayphe [illegible]
[illegible] ubi [illegible] [illegible]
[illegible] Cayphe in [illegible]
[illegible] tres [illegible] in do-
mo Anne Et statim gallus cantauit ita
quod post [illegible] [illegible]
[illegible] tercia negacio [illegible]
[illegible] [illegible] Augustinus
[illegible] media [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Augustinus gallus
[illegible] ter me negabis [illegible]
[illegible] [illegible] negacione [illegible]
euangeliste [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] volentes [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aliquid [illegible]
De ista negacione petri [illegible]
[illegible] petrus futurus pastor
et caput totius ecclesie et fuit papa
[illegible] post [illegible]
[illegible] cum [illegible]
ter negauit [illegible] ad questionem
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sunt [illegible] petrus

corpora culpa existentibus omni capite ad
dominum [illegible] dispensat gratiam culpe alicui eni
dicitur. Causa Petrus totius orbis ecclesie
doctor et magister ter negauit post salutem
et ueniam impetrauit ut in hoc maiorem
et gratiam omnibus indigentibus prebet. Secun-
da causa tercia regula [illegible] quia tenet in hac
materiale dispensat subditur verbo non
angelis sed hominibus arbitrium et data
potestatem sacerdotalem id est prelato potestas
sacerdotalis et data hominibus et non
angelis addit racionem ipse angeli
nimis possent spectare paruulis
symonia vindicarent et subditur
ut ipso apostolus ait prelatus pastoralis
[illegible] culpis compacientur gratiam
licencius ut alicuius pertinentibus dis-
cant esse mitiores. Ex ista sunt patrum
quam multi debet esse prelatum in [illegible]
in prelatum et ipse debet esse tentatus.
Vnde Petrus dispensat gratiam cuiuscumque
cum ipso post terram negaret est
misericors et quamuis deus in [illegible]
[illegible] b. Augustinus dicit Nos est intelligendum
quod acto criminali post peccatum [illegible]
sed intelligendum de acto diuino [illegible]
[illegible] diuino [illegible] ipsi diuini. Et primi
nichil [illegible] Petrus stabat foris
[illegible] fuit super in atrio Petrus
[illegible] est intelligendum [illegible]
sed deus quia sic [illegible] [illegible]
[illegible] Petro acto [illegible] et intentioni
sibi [illegible] quod constitutum de [illegible]
[illegible] negarent [illegible] et sic ad [illegible]
[illegible] aliquem nolunt dicere quod
[illegible] cum [illegible] [illegible]
quod animas ad [illegible] interioris [illegible]
[illegible] [illegible] exterioris
et [illegible] interioris [illegible] [illegible]

aliquis possit [illegible] in atrio
exterius [illegible] est de superiori et in
feriori [illegible] [illegible] magis
adoctoribus [illegible]. Et [illegible] foris
flerunt amare [illegible] [illegible]
[illegible] et ueniam meruerunt. Secunda [illegible]
[illegible] per legis sed eius [illegible]
non vero [illegible] [illegible] [illegible] et
flerunt ita amare quod ulterius [illegible]
de peccatis amodo non fuit [illegible]
Et [illegible] argumentum quod tanta
possit esse contritio de peccatis quod omnia [illegible]
[illegible] ut patet in Petro qui non sustin-
uit aliam penam quam amari sua
contritionem. [illegible] est [illegible]
[illegible] cum [illegible] sed quia [illegible]
magis ordinate [illegible] [illegible]
[illegible] cum [illegible] principes [illegible]
[illegible] querebant falsum testimonium [illegible]
[illegible] ad mortem [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ad
[illegible] [illegible] principes sacerdotum
et omne concilium querebant falsum testimonium
[illegible] Non [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
plurimi ad [illegible] et ipsi
omnes ista [illegible] [illegible] quos
[illegible] Non de [illegible]
venerunt duo falsi testes [illegible]
[illegible] fuit duo falsi testes [illegible]
[illegible] dixerunt [illegible] possum destruere
templum dei et [illegible] in edificare
illud [illegible] duos [illegible]
[illegible] templum [illegible]
[illegible] fuit falsi testes [illegible] qui
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
templum [illegible] [illegible]

illud scriptum dicimus p(er) edificabo
m(ihi) [illegible] sp(irit)u(a)l(ite)r corporis q(uia) x(ristus)
intendebat de templo corporis sui.
Unde solvite .i. vos solvetis templum
s(cilicet) corporis mei in morte inferendo
et in tribus diebus excitabo illud s(cilicet)
a morte resurgendo non reedifica-
bo templum. Et surgens princeps
s(acerdotum) d(ixi)t q(uod) surrexit ex [illegible] eo
eo quod [illegible] esse cum [illegible]
[illegible] et alii surgens q(uod) possit magis
[illegible] sibi loqui. Dubium quare
Ihesus tacuit et non respondit accusanti-
bus cum non [illegible] ea obiecta erant falsa
et non [illegible] ut alii q(uod) si dixis-
set eis veritatem non credidissent sed
calumpniati fuissent. Et non respondit
ut impleretur prophetia [illegible]
agnus coram tondente se obmu-
tescet. Et ait pontifex adiuro te
per deum vivum. Utrum Ihesus ponti-
fici adiuranti ipsum [illegible]. Et
videtur quod non [illegible] alium
[illegible] mutat ut dicat veritatem
[illegible] dico [illegible] qui
[illegible] per adiurationem mutat superiorem
aliquid dicendo veritatem contra [illegible]
[illegible] fuit inferior et [illegible]
superior [illegible] non debuit eum per ad-
iurationem mutare ad dicendam veritatem.
Dicit illi Ihesus tu dixisti .i. tu dicis
s(cilicet) ego [illegible] non dico [illegible] dico. Ve-
rumtamen .i. preterea dico vobis amodo
videbitis filium hominis .i. me sede-
re a dextris .i. in bonis potioribus
dei patris secundum humanitatem [illegible]
[illegible] secundum equalitatem divi-
nitatis. Et videbitis in fine mundi
[illegible] secundum humanitatem sedet
in bonis potioribus [illegible]
[illegible] secundum humanitatem recepit

superioribus [illegible] videntem in
nubibus celi .i. aeris quia in finali iudi-
cio apparebit in aere in forma humana
iudicando bonos et malos. Dubium
quare [illegible] non [illegible]
[illegible] voluit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] excepto summo pontifice
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] regno temporali [illegible]
[illegible] de regno spirituali [illegible]
[illegible] super iudeos
[illegible]
[illegible] usurpat
sibi regnum temporale [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] non credetis
[illegible] interrogabo vos non respondebitis
michi [illegible] interrogabat eos
[illegible] et non crediderunt [illegible]
[illegible] ad illos [illegible]
[illegible] filium hominis [illegible] david [illegible]
[illegible] david dixit in libro psalmorum
dixit dominus domino meo [illegible]
[illegible] non [illegible]
michi neque dimittetis me [illegible]
liberum [illegible] ad mortem [illegible]
[illegible] filius hominis [illegible]
[illegible]
[illegible] filius hominis [illegible]
[illegible] ad dexteram [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] passi-
onibus [illegible] passione sua

p(re)ciunt sic tunc [illegible] exaltatio
dixit [illegible] omnes tunc es filius dei et
aut vos dicatis q.d. non dico non nego
sed vos dicatis hoc et post. Tunc prin(ceps)
sacerdotum scidit vestimenta sua. Nota
mos iudeorum fuit quando audiverunt bl-
asphemiam contra deum tunc scindebant ve-
stimenta sua et maxime iudices et sic et
tunc fecit pontifex. Nota quod blasphemia
est quando aliquis id quod tibi creatori att-
ribuit creature. sed quia christus imputabat sibi
plus creaturis quia se dixit filium dei
et esse fuit quod dixit eum blasphemare
Quid adhuc egemus testibus q.d. non
egemus testibus quia nos ipsi audivimus
blasphemiam eius quod dixit se filium dei. Tunc ex-
puerunt ubi tangitur [illegible] iniuria illusio
et percussiones [illegible] Vnde nota fuit mos
eorum quando aliquis duceretur ad mortem
condempnatus tunc spuebant [illegible] sine
colaphis [illegible] percussio [illegible] dicentes
prophetiza nobis christe quis est qui te percussit
q.d. propheta dixit te prophetam esse et quia
propheta [illegible] non solum de preteritis sed
etiam de futuris. Dic quis est [illegible] propheta
tur dicentes qui te percussit [illegible]
21 [illegible] cap. Mane autem facto consilium
inierunt [illegible] principes [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible]
[illegible] fuit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] tota nocte [illegible]
[illegible] fuit [illegible]
9° [illegible] pilato
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

et mortem suam quod voluit cum magi-
ster vinctus [illegible] Alia ratio quia timu-
erunt [illegible] quod tunc
veniret ad pilatum et pilatus [illegible]
[illegible] corpus [illegible]
Nota quod illud pilatus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] pilatus [illegible]
[illegible] pilatus [illegible]
pilatus [illegible]
[illegible]
[illegible] pilatus [illegible]
[illegible]
[illegible]
Tunc videns iudas qui eum tradidit
quod dampnatus esset [illegible]
[illegible]
[illegible] iudas [illegible] tradidit
[illegible] dampnatus [illegible]
ad mortem [illegible]
[illegible]
[illegible] dampnatus [illegible] iudei
[illegible] blasphemum
[illegible] lege [illegible]
[illegible] dampnatus [illegible]
iuda. Tunc iudas videns qui eum
tradidit [illegible]
dampnatus tunc [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
laqueo se suspendit [illegible]
[illegible] iudas [illegible] desperando
[illegible] tradendo [illegible] vendendo [illegible]
[illegible] desperando
[illegible]
[illegible] dicentes quid ad nos [illegible]
[illegible] quid ad nos [illegible]

ut sit tu tibi. peccauimus ut non tu videris
.i. q. tuum tu videris quo nobis cum
tradidisti q. d. In pluta quocumque ut tu
videris .i. tu videbis tibi tuum est futurum
quecumque. Dubium est utrum laqueo
se suspendit dico quod q. punicio facta fuit
ad timendum quam pocius demonum est
qui tale torquent. Aliter ut arbore
g[e]ntulus quibus vocatur se dedis cuius
conscendendo per laqueum periret. Nota
corbanam est donum vel oblacio votiua
vnde judei cum ex voto aliquid donum vel
oblacionem ad instaurandum ruinas
templi dederunt et dicitur donum dedicabatur
corbane et locus in quo conseruabatur
talis oblacio dicebatur corbana. Et
principes attendebant quod isti xxx
denarii templi per judam reddite erant
accepti erat mala pecunia tradendo in
corbanam templi non debebat ex tamen
solum pretium in probat. Ideo consilio
inito emerunt agrum figuli. Nota
acheldemach ebraice sonat
id est agrum sanguinis. Ideo vsque
in hodiernum diem dicitur. Ideo vsque talia
die id est quando scripsit euangelium. Secundum scripsit
vocatur iste ager. Tunc impletum est
quod dictum est per jeremiam. Ideo quod jero. quod
in toto jeremia quod non legitur quod dicit
euangelista. Sed inuenitur in zacharia xi
quod quorum tunc posuit jeremiam cum sit
zacharie. Solebat Aug. dicit quod quidam
dicunt quod non omnes codices jeremiam
sed antiquioribus continent jeremiam prophetam
et quidem tunc post jeremiam dicit quod ozaas
scribit sed constituit in deus quod ozaas super
spiritu inspiratus scripsit euangelium. sed
jeremiam legitur quod jeremias emit agrum
a patruo suo et in zacharia tangitur
de xxx denariis et quod ex eo
scriptum est in capite concordat et
iste auctoritate confirmant quia
Aug. tangit agrum ab illo denarios. vnde
quod jeremias agrum a patruo suo emit fi
gurat quod judei debebant. Sed quia
jeremias est magis propheta apud eos quam
zacharias et dicitur de maioribus prophetis
zacharias vero de minoribus. Ideo
sunt jeremiam et non zachariam. Dicit Jero.
quod textum quod ob deo que inde jeremie
apocrifus ista autem de libro ad verbum
sed ait post spiritum ut habemus vnde
dicit Jero. Et accepit xxx argenteos
pretium appreciati scilicet quem appreciauerunt
a filiis israel .i. a judeis et suis complicibus
tunc sicut constituit michi dominus .i.
sicut deus per spiritum sanctum inuclauit
ut scriberem. Ideo zacharie xi sicut scriptum
est. et appenderunt mercedem meam xxx
argenteos et dixit dominus ad me proice
eos ad statuarium decorum pretium quo appreciatus
sum ab eis et tuli xxx argenteos
et proieci illos in domum domini statuarium
etc. Joseph addidit quod lege ad cay
pham. Postquam fuit ad cayphan
ductus et a pilato examinatus et primo
in publico. Ideo in secreto tunc etiam tunc quod
cum judei non intrarent tunc audiuit quo
ad pilatum ductus a rabus et examinatus
et primo in publico. Ideo in secreto tunc etiam
tunc quod cum judei non intrarent in pre
torium ipse duxit eum preside nec stabant
sed campis sed quando vel galea se
lauata. Unde quod cayphas cum fuit
judeus et erat in pretorium ad quod audiuit
quod quare cayphas erat in pretorium et non
erant judei et aute ad pilatum tunc
dimissa cohorte que comprehendit eum
viam anticipauit ad pilatum et fingens
conspiciendo in cuiuslibet animus educatur pre
latum et secundo consensu eum tradidit et tunc
Christus. Sed fuit ductus in pretorium fuit cum
pilato et sic dicit Jero. ad cayphan
in pretorium. Alii dicunt quod cayphas qui
corpore fuit habuit domum prope

nunquam fuit dimissa ligatura et eadem
ex quo presentatus fuit ligatus et sic
tunc vadit. Adduxerunt ergo Jesum ad
Caypham summum sacerdotem in pretorium. Ideo
cum esset pontifex cum illis [illegible]
nec pontificatus et aula habitavit cum
attinebat pretorium et sic [illegible]
ne pontificatus et tenuit pretorium. Ideo
alius textus habet Adduxerunt ergo Jesum
a Caypha in pretorium et tunc [illegible]
[illegible] in [illegible] et illud magis
verisimile est quam sit dictum. Et erat
dies. Quia multi dicunt ad literam
illum in quo dictum [illegible] alius vel
ad pilatum [illegible] fuit apud Caypham
deinde ad pilatum quod illa litera est
mala. Adduxerunt ergo Jesum ad Cay-
pham [illegible] quare quod libri [illegible]
[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
ista [illegible] [illegible] Adduxerunt ergo Jesum
ad Caypham in pretorium id est in pretorium et
non ad Caypham et ipsi Judei non in-
troierunt quidem quia dominus gentilis erat
et per hoc reputabant se contaminari si
intrarent et maxime in illo festo pasche
in quo debebat esse mundi. Ideo ut
interius permanerent se ad manducan-
dum agnum paschalem et etiam azimos
panes quibus tunc per illa verba non li-
cebat in die tunc domum alienigene
ne contaminarentur. Sed ut manduca-
rent pascha id est agnum paschalem et
tunc abhominabile reputabant se im-
mundari per hoc si intrassent in domum
gentilis et non reputabant se immundari
per hoc quod volebant condempnare sangui-
nem iustum et magna caritas corporis
fuit ex quo noluerunt intrare. Pi-
latus honoravit eos volens eis
satisfacere. Exivit ad eos et quia

putavit eum ligatum ut dig-
num morte noluit eum condempnare
nisi audiret accusatorem coram ad-
versus eum et [illegible] si se defende-
re posset. Unde dicitur. Quam accusationem
affertis adversus hominem hunc. Responderunt
et dixerunt. Si non esset hic malefactor non tibi
tradidissemus eum quasi dicat nos sa-
tis [illegible] diligenter examinavimus et
invenimus eum dignum morte. [illegible]
[illegible] Augustinus in originali [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] libera [illegible]
[illegible] languidi [illegible] [illegible]
leprosi mundati mortui resurgerent
[illegible] [illegible] fuit malefactor
[illegible] [illegible] de quibus [illegible]
[illegible] [illegible] dicit [illegible]
[illegible] in mala pro bonis. Pilatus
dixit. Accipite eum vos et [illegible]
pilatus [illegible] de [illegible]
dicit. Vos dicitis quod [illegible] sit
eum. Ex quo [illegible] eum ut
dignum morte [illegible] [illegible]
eum secundum legem vestram et [illegible] dicat de
[illegible] quasi [illegible] mortem non habet
[illegible] [illegible] pertinet ad [illegible]
[illegible] [illegible] dicit ista verba
Accipite eum [illegible] tanto quod eum [illegible]
[illegible] quod volebat eum [illegible] de
[illegible] corporis [illegible] [illegible]
[illegible] eius mortem. Dixerunt. No-
bis non licet occidere quemquam. [illegible]
de isto dubitatur. [illegible] dicunt
[illegible] [illegible] quando [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] aliquos [illegible] morte
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod apud Judeos [illegible]
morte [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] morte [illegible] dixerunt. Nobis
non licet [illegible] [illegible]

qui dicunt nobis non licet ... corpore festi-
tatibus diebus solempnibus ... et
illo tempore paschali nullum interficiebant
2° videtur dicere ... est ... lege
divina permissum fuit eis interficere
... malefactores ... legem
... eis ...
... non habebant ... iudi-
cium sanguinis quod extendebat se
ad mortem ... romani sibi ...
... Ideo dicunt nobis non licet inter-
ficere non licet interficere ut dicunt
... quia ... nobilis
... per romanos ... nobis
non licet ... tamen ...
... populo ... quod
... ideo non ... est in
... interficere ... contra
... Actuum vij ... iudei la-
pidaverunt Stephanum ...
... iudicis ... aliquibus
ut patiatur leges suas ... possent
... eis ... fuit ... malef-
actores secundum legem corpore lapidare
... fuit eis concessa lapidare
Stephanum ... fuit eis concessa
... suspendere vel ...
... habebant ...
... ut ...
...
... non ...
...
...
... fuit ... Ideo non erat
...
iudei noluerunt ... lapidare cum ...
lege ... Quod noluerunt
... cum lapidare ut mortem
...
... 2° ... ... tal

morte ... noluerunt magis ...
... morte ...
... non ...
... mortem ut dictum ... impleretur quod
...
...
...
... impleretur ... iudei ...
... pilatus ...
...
...
ut ...
...
... et ...
...
... quod pilatus non ...
... gentilis non erat ...
a lege ...
...
...
...
...
...
...
...
... et ...
... pilatus ...
... pilatus ...
...
...
... pilatus ...
...
... iudei
...
...
...
...
...
...
Ideo pilatus ...
...
... iudeorum ...

accusaverunt. Respondit ihesus a temetipso hoc dicis q. d. dixit tibi aliquis quod tu es rex vel quasi ex propria opinione me [illegible]. Respondit pilatus numquid ego iudeus sum. gens tua et pontifices tui tradiderunt te mihi. ergo [illegible] pro de lege iudeorum [illegible] alibi [illegible] Respondit ihesus q. d. [illegible] quid [illegible] principales dicunt [illegible]. Respondit ihesus Regnum meum non est de hoc mundo si esset de hoc mundo ministri mei utique decertarent [illegible] ut non traderer iudeis nolunt [illegible] intellige quod est [illegible] quo ad regnum spirituale in cordibus fidelium et quo ad regnum [illegible] [illegible] dum attingit [illegible] [illegible] dixit regnum meum non est de hoc mundo. et ideo pilatus admirabatur et fuit [illegible] quod tu es rex ubi est regnum eius quod non habet [illegible] imperio [illegible] Respondit [illegible] ergo rex es tu. [illegible] dicis quia rex sum [illegible] [illegible] et tunc [illegible] clamat sibi [illegible] regum sum [illegible] Ego ad hoc natus sum [illegible] et veni in mundum ut testimonium perhibeam veritati omnis qui est ex veritate audit vocem meam [illegible] ad implendo [illegible] [illegible] ego [illegible] meam [illegible] Dixit ei pilatus quid est veritas [illegible] pilatus [illegible] diffinitionem et diffinitione [illegible] de illa veritate per quam aliquis [illegible] de regno spirituali [illegible] ista veritas fidei [illegible] questionis [illegible] pilatus non expectavit sed ad iudeos exivit [illegible] quod ideo fuit ut audiret [illegible] quid est veritas [illegible] dixit [illegible] in eternum [illegible] veritas non [illegible] pilatus

Et cum hoc dixisset [illegible] quod innocens invenitur [illegible] iudicatur [illegible] fuit [illegible] pylatus non audivit [illegible] [illegible] fuit [illegible] [illegible] non [illegible] spiritualia sed temporalia [illegible] quod pilatus audivit tumultum iudeorum [illegible] ut postea magis [illegible] de veritate [illegible] quod [illegible] [illegible] dimitti debebat [illegible] solempnitate [illegible] [illegible] petivit [illegible] dimitti [illegible] pilatus [illegible] quod esset innocens [illegible] quo cum [illegible] iudeorum [illegible] Et statim [illegible] ad iudeos et dixit ego nullam [illegible] invenio in eo q. d. [illegible] cum dimitti [illegible] [illegible] qualis [illegible] dicentes Commovit populum [illegible] doctrina sua [illegible] galilea usque [illegible] usque civitate ista [illegible] pilatus audiens galileam [illegible] [illegible] quod [illegible] fuit [illegible] a pylato [illegible] quod [illegible] pilatus [illegible] quod esset de galilea [illegible] galileus [illegible] de galilea [illegible] quod bethleem fuit natus et [illegible] fuit in iudea sed in nazareth [illegible] et [illegible] fuit in galilea [illegible] fuit de galilea [illegible] [illegible] fuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pilatus [illegible] et [illegible] [illegible] quod aliqua [illegible] [illegible] [illegible] fuit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pilatus [illegible] [illegible] iudeorum

175
349

Et videns isto xpe et ipsi pylatus venit
ipso dicit. interrogavit eum multis sermo
nibus. z. iii. vidit et hoc propter tanto
xpe extremo silentio volunt audire
aliquo nova. Igitur et in malitiam inter
rogavit eum ut ex ipso que aliqua
asseret quo eum accusare posset
in non videbat. sed quia dignus fuit quod
veritate eius audiret ut vinceret per
superbiam docendi aliqua coram eo
Dubium quare pylatus misit ihesum
Herodi. Una causa est quia ex malitia
videbat quod xpus et Iudei cogita
verunt ego mittam te Herodi qui te in
occidat in morte et omittet liberum
Alia causa est malitiam misit eum quod
cogitabat Herodes in eo tamquam mor
tis reciperet et tunc ego eo magis
excusabilis de dampnacione sua
Tunc videt ex spectabat contra Herodem
et stantes accusantes eum et Herodes
spreverunt eum exercitibus cum suis
et illusit eum. Unde modus fuit quia
aliquis fatuus representabat in du
ebat veste alba. sic Herodes fecit
Isto in xpo. omnes illusiones factas
quas est in usu facere et Herodes
gerit primo quia xpc fuit velatus facie
et hoc propter humiliate cum sacerdos
velat caput. secundo fuit illusus alba
veste quia signat alba sacerdotis
Tercia fuit illusus purpurea veste quod
signat casula quam aliqui est purpurea
quarto fuit ligatus quod signat sto
lam toga et cingulus. quinto fuit
coronatus corona spinea et signat
mittra episcopi. sexto per baculum
arundine signat baculum pa
storalis et sic de eo illusiones facta

in usu quod xpc gerebat in usu suo cuius facere sacre
ipsi non recitat. sed xpc faciunt illu
siones ut iudei. Isto quod fuit causa
inimicitie inter Herodem et pylatum. et fuit
hoc quod pylatus interfecit sacrificium gali
leorum cum sacrificiis eorum unde dicit
Cyrillus in lectura. De quo Ga
nalillus dixit iudeis cum dispertuit. xpc
... et iudei persequebantur
eos tunc dixit iudas unus fortis
... et ... ex parte ...
de quodam more ... et aliud
... Iudas gali
leus ... professione ... pylatus
post se ... et omnes ...
... dixit ...
dico vobis ... ab ... eos
et similiter eos ... ab ...
hoc opus dissolvere. Et non credo
est non poterit dissolvere. Unde vel
Iudas galileus ante passionem
vel ... debent
sub ... romano imperio dixit Iu
deis quod non debent dare censum cesari
hoc audiens pylatus misit et cum
tantum fecit Iudam et galileos omnes
qui fuerunt cum eo et misit sanguinem
eorum cum sacrificiis eorum et hoc fuit
contra Herodi et propter ista tamen fuerunt inimici
Alia causa ... in
scolastica historia. quod fuit quidam
... qui dixit se filium dei ante
passionem xpi ... quod dixit
se velle ... in monte garisim
et ibi vellet ... et ...
in monte garisim et fuit ibi ...
Tunc venit ... et obtulit
sacrificia sua tunc supervenit ibi
pylatus et occidit magnum et omnes
qui fuerunt cum eo et propter hoc fuit in ga
lilea ubi Herodes dominabatur. Ideo
hoc Herodes in se tulit et pylato inimicabatur

Dicit igitur eis pylatus cum convocasset
principibus sacerdotibus et magistratibus / post
presentatum ab ipso pylato affectus est examinatus
quia tangitur contra causam [illegible]
[illegible] 20 [illegible] causa
sua in Iohanne [illegible] Beda [illegible] cum
pylatus iudeis [illegible] quod pylatus cum
principibus et plebe id est popularibus [illegible]
[illegible] eum mortis [illegible] ego [illegible]
[illegible] vobis [illegible] aqua [illegible]
[illegible] tangit
voluntas pylati [illegible] dimittere quia
[illegible] emendatum et flagellatum et
correctum [illegible] non [illegible] voluntatem
quia malum non fecit [illegible] reputatur
[illegible] dimittam eum quia vos reputatis
eum dignum mortis [illegible]
emendatum dimittam [illegible]
[illegible] magis [illegible]
[illegible] et populum [illegible]
[illegible] Beda non fuit pactum legis
ut iudeis in festo pasche vinctum
dimitteret [illegible] fuit ex ea
[illegible] deducta [illegible] ad illos [illegible]
[illegible] Romani [illegible] in festo
pasche corpus ut vinctum dimitterent [illegible]
[illegible] liberatis corpus de [illegible]
[illegible] [illegible] in festo pa
sce fuit liberati [illegible] quia pylatus
[illegible] ad hoc quod [illegible] dimitteret
[illegible] vinctis quos
[illegible] unum nomine
Barrabas [illegible] insignis id est famosus
[illegible] sua et malus fuit [illegible]
[illegible] malus [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] fuit [illegible]
[illegible] cogitavit [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] Barrabam [illegible]
[illegible] dimittere

[illegible] obstinatione [illegible]
clamaverunt [illegible] dimitte [illegible] Barra
bam [illegible] super tribunal in
[illegible] Beda dicit quod tribunal est
[illegible] iudicialia [illegible]
[illegible] tribunal et dat iudicium [illegible]
[illegible] tribunal quia [illegible] tribus adiusti
[illegible] ante iudicem [illegible]
[illegible] distinxit et iudicium eius [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] quod ante
[illegible] unde [illegible] pro tribunali
id est [illegible] loco iudicali
[illegible] loco [illegible]
[illegible] uxor py
lati [illegible] misit ad
pylatum dicens [illegible] et iusto illi
id est [illegible] cum [illegible] ad
mortem [illegible] quod [illegible] pro
[illegible] in [illegible] iudex de
[illegible] sacerdotum qui cum pyla
to [illegible] post [illegible]
[illegible] dei filius [illegible]
[illegible] impleretur quia
[illegible] messie [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] filium dei [illegible]
[illegible] adorna
[illegible] fuit [illegible]
[illegible] obum
[illegible] et non [illegible] sua [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] post
mortem descendit ad limbum et
se redimeret igitur [illegible] quod
[illegible] corpus [illegible]
cogitavit [illegible] et [illegible]
[illegible] post mortem descendit ad
[illegible] liberare [illegible]
sua aliud cogitavit [illegible] et
posuit quod [illegible] aliud [illegible]
pylati [illegible] quod dimitteret igitur

ei in visione in nocte apparuit et
comminationes et terrores fecit ut per sua-
deret Pylato quod eum dimitteret. Et
[illegible] visibiliter
demane cum Pylatus surrexit et
uxorem in lecto reliquit dyabolus
ei apparuit comminando ei et terro-
rem incutiendo ut Pylato persua-
deret ut [illegible] dimitteret. Sequitur
et principes sacerdotum et seniores
persuaserunt populis et cetera. Ubi patet
iudeorum [illegible] quod potiores
persuadebant populis quod peterent
barrabam dimitti [illegible] illud
[illegible] clamabat et hoc
fecerunt inducti per principes. Et quia
clamaverunt [illegible] ut
illud quod non potuit [illegible] sal-
tem [illegible] clamorem [illegible]
alia glosa dicit [illegible] iudeorum [illegible]
[illegible] apparet quod eis non suffi-
cit [illegible] flagellari sed volebant eum
crucifigi ut [illegible] tormentaretur. Et cetera
per crucifixionem in [illegible] efficeretur.
Nota quod multas occasiones quas sumpsit
Pylatus ut [illegible] liberaret. Prima quia
iudicium [illegible] ut eum ad herodem
misit. Secundo quia cum in morte [illegible]
[illegible] aliquem mortis [illegible] ut
[illegible] dimitterent eum. Tercio quia [illegible]
mortis [illegible] distulit [illegible] ma-
[illegible] non [illegible]
mortem [illegible] Christo ipsum
flagellavit [illegible] Augustinus Py-
latus [illegible] flagellavit non [illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible] flagellare ipsum dimitterent
[illegible] ipsum flagellavit ut [illegible]
[illegible] iudeorum [illegible] qui eum
[illegible] flagellabant

Sed dicis quare ergo quomodo eam liberare
dimisisset et [illegible] iudeis quare non
dimisit eum dicitur quod timuit imperatorem
contra legem [illegible] dimisit quod noluit
amittere favorem iudeorum contra favorem
[illegible] non dimisit. [illegible] peccavit Pylatus
eum non dimittendo sed iniuste sententiam
super eum proferendo. Et Pylatus [illegible]
[illegible] non [illegible]
eorum impleverunt [illegible] peccaverunt
iudeus [illegible] peccavit quod multa mi-
racula [illegible] viderunt exemplis [illegible] po-
tuit quod esset filius dei [illegible] quod fuit dis-
cipulus eius [illegible] multa [illegible] audivit
[illegible] et corpus suum
sibi [illegible] non
[illegible] exemplum [illegible]
credidit quod [illegible] peccaverunt quam alii
[illegible] principes sacerdotum plus quam alii
peccaverunt [illegible]
[illegible] fuisse [illegible]
signa viderunt [illegible]
[illegible] crediderunt. Et [illegible]
iudeorum peccavit [illegible] sunt [illegible]
[illegible] quam principes sed plus
quam Pylatus qui fuit gentilis. Sed ipsi
ex scriptura debebant scire [illegible]
[illegible] plus et Pylatus peccavit
quam milites [illegible]
et [illegible] iudeorum [illegible] occidit. Sed
milites [illegible] fecerunt ex iussu domini
sui. Sequitur videns Pylatus quia nichil
proficeret lavit manus [illegible] Ego sum
[illegible] morte huius iusti vos videritis
id est vos videbitis [illegible]
quid faciatis [illegible]
[illegible] sacerdotum [illegible]
[illegible] super nos [illegible]
[illegible] super nos [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] ex
[illegible]

veniret super eos. Secundum in quadam cro-
nica romanorum legitur quod quidam imperator
constituit quod nullus iudeorum capitium por-
taret sed collum apertum in signum quod fecerit
collum suum patere in quo Christianum effu-
sorum sanguinis se vindicaret nostri
quare iudeis sed supplicatum vindicte exposi-
tione iudei aliquis efficiebatur Christianus
et sic Christiani. Secundo Johannis. Tunc ap-
prehendit Pylatus Ihesum et flagellavit
eum. Unde glossa totum fecerunt milites
pylati volentes complacere iudeis ut vin-
dicari sint et redemi aliquam pecu-
niam a iudeis receperunt ut Christum cruci-
figerent. Nota clamidis secundum Ysidorum
est pallium quod ex una parte induitur et
fybula clauditur et tali veste ute-
bantur reges. Nota de veste coccinea
dicitur a cocco vermiculo coctus est genus
tincture et e grana et secundum ... quod rubeum
vinum. Johannis dicitur veste purpurea. Unde
dicitur quod vestis coccinea et purpura quantum ad
materiam et colorem sunt una. Et tam inde
innexus ... quibus ... sunt purpureali
coccus quin quam ... tunc effl-
uit sanguis et pars ... tinctura tali
tinctione sit rubea et tunc dicitur vestis
purpurea vel coccinea tunc vestis cocci-
nea tendit ad aliquem palorem
magis quam purpurea et sic fuit il-
lusio duplex vestis scilicet purpurea vel coc-
cinea et alba et dicitur quod Pylatus ...
coronavit coronam ficta quam cronica
qua coronat imperatores sed postquam iudei
plectebant, id est complicantes coronam de spi-
nis et de iunco ... malunis valde
acuti et illa posuit super caput
eius quam ... ad iuncte ... et spinis
confixerunt capiti suo ita quod acutu...
pungebat usque ad ossa capitis.

... ita quod sanguis effluebat per fa-
ciem et non solum sanguis sed facie
fluxit ymmo eo flebant. Et dedit
ei arundinem in manum per deceptione re-
gali et dixerunt Ave rex iudeorum. Et
expuentes in faciem eius sicut homines
dapnati ad mortem et post hoc confu-
derunt cum clamide et induerunt eum
vestimentis suis primis. Nota quod dicun-
tur fuisse illusiones scilicet in velatione in domo
Anne et altera ... Unde versus Velatu
tum angeli inde confidunt perfusione
sputo et quasi mutilitas percusserunt
velo operuerunt. Secundo coram Herode de ri-
sus et alba veste induitur. Unde versus
cum Herodes spernit deformibus et ergo
dubi coronam spinea. Cum Herodes cyro-
tecas et ergo clamos de sinos tu
in albis vestibus et ergo alba veste
ab Herode illusus. Tercio in domo pylati ubi
milites clamide coccinea eum
induerunt et coronam spineam super capite
eius posuerunt. Unde versus. Iudei ut dicitur
de corpore avellent efficient in
capite cum spinis usque ad cerebrum
defixerunt et sanguine ei ... in
manibus et pedibus apparuerunt ... et
de cum ... ... et
per illas tres illusiones ... ...
... quod in die pasche ter-
adoramus eum flexis genibus
dicendo ... ... quod
... ... illusi
... toto spiritu ... eum
adoramus ... ... sunt
militibus ... ... eos ut
... flexis genibus ...
... Ave rex iudeorum
quasi dicat tu velles esse rex iudeorum sed
tu non potes. Et ergo quam prius
oravimus tunc genua non flectimus
... ... sic illudi
... Johannis. Exiuit iterum pylatus

forcius post quam pius flagellatio xpi
tristi et tanta debilitate illusio fuit
post ea pilato ostensio Unde pylatus
[illegible] cum punitiones ipsius quod ut iu
dei istam punitionem videntes saciati
et a morte eius desisterent Et ideo
dixit Ecce homo non [illegible] mortem [illegible] et
[illegible] sibi ista [illegible] quod flagel
latio xpi et coronacio fuit [illegible] pretorio
et domo pylati Et quia iudei foris
fuerunt et non intraverunt in pretorium ideo
pylatus exivit etc. Exivit ergo
ihesus portans coronam spineam et cetera Beatus
Augustinus Exivit ihesus non clarus in pre[torio]
sed plenus obprobrio adductus iudeis
ad pylatum Et dixit eis pylatus
Ecce homo quasi diceret [illegible] toto
[illegible] fuit [illegible] per signa
Sancta et totis [illegible] eius [illegible] apparuit
Et dixit tunc eis pylatus Ecce homo
quasi d. vos videtis quod [illegible] tota
[illegible] sit Et si aliquid mali fecisset [illegible]
[illegible] punitus est [illegible] debet
[illegible] et eum dimittere Augustinus Cum ergo cum
vidissent iudei [illegible] non sunt
moti [illegible] sed magis accensi furore
clamant Crucifige crucifige eum
Unde Augustinus iudeorum [illegible] pro ligno
[illegible] non [illegible] quam [illegible]
[illegible] sit amplius et crevit Et
clamaverunt Crucifige ipsum [illegible]
corpus [illegible] quod [illegible] penas
morte et qui non [illegible] dictata
pena [illegible] Et dixit pylatus [illegible]
[illegible] cum vos [illegible] illum [illegible]
[illegible] dixit [illegible]
[illegible]
[illegible] crucifigi [illegible]
ego [illegible] mortem [illegible]
quod non crucifigam [illegible] etc. [illegible]
quod ei iudei [illegible]
[illegible] assignabat ipse [illegible]

fuit iudei et [illegible] [illegible] arguebat
[illegible] blasphemus [illegible] mori sed ipse
[illegible] quod debet iudei [illegible] probabat
quod filium dei se fecit et [illegible] ideo
[illegible] iudei [illegible]
[illegible] fuit [illegible] blasphemus debet mori
quia [illegible] filium dei et [illegible]
[illegible] fuit ideo [illegible]
per blasphemiam [illegible] cum esse [illegible]
[illegible] non fuit Et ideo [illegible]
quod [illegible] lege [illegible] debet iudei quia filium
dei se fecit [illegible] iudei magistra
[illegible] crucifigi [illegible] lapidari vel decolla[ri]
[illegible] alii [illegible] iudeorum
et alii [illegible] vel [illegible]
[illegible] iudeorum fuit cum [illegible]
morte [illegible] illud [illegible]
[illegible] quod pendet in ligno [illegible]
[illegible] alii [illegible] Augustinus
[illegible] quod [illegible] est
[illegible] et exemplum [illegible]
quod nobis ostenderet quod nullam mortem
timere debemus [illegible] passus
[illegible] iudei debeat
[illegible] mortem eligit
[illegible] quam suspendi [illegible]
in exemplo morte [illegible] voluit
quod [illegible] ut nos nullam mortem [illegible]
[illegible] cum timeamus [illegible] ut pena
[illegible] in ligno
[illegible] ideo xpus in ligno satisfecit [illegible]
et quod in ligno [illegible] in ligno quod vinceret
[illegible] audisset pylatus [illegible]
[illegible] magis timuit [illegible] causa [illegible]
[illegible] pylatus noluit [illegible]
[illegible] iudei
[illegible] timuit [illegible] non debet
[illegible] dicebant
[illegible] debet mori [illegible]
[illegible] timuerunt quod non [illegible]
[illegible] lege [illegible] gentilis erat et lege
non [illegible] sed [illegible] timuit [illegible]

audiunt eum esse filium dei fuit perterritus
sicud se anxie fecisse quam tamen quia plus tot
et tales penas in fide dei filio et ideo
dicitur cum potestate. Et tunc ingressus iterum in pretori
um dixit ad Jesum unde es tu. Es tu ne filius dei et rex
de quo audio. Dicitur vel de qua fit vel non
videtur quod primo ideo quia pylatus gentilis fuit
et ydolatra et non fuit dignus aliquam
sic de quo audio. Dicitur vel non videtur sibi
satis sufficienter respondisse de quo audio eius
etiam inquit aliud ipse. Dicitur communi
cantes quibus cuncti debent et ipse erat
gentilis ideo non erat in ipsum. Dicitur quia
totus Ytalia ita quod si ipse vidisset ipse
utique eum dimisisset et si fuisset prodicium
inisset. Nunc videretur et tamen quia tunc
aliter ad preceptum de parmacus vel sal
vationis. Et ideo non videtur eciam post
actum fuit ipse. Item etiam sic erat omnis
adoctrinatorum dicitur et si agnus coram
tondente se obmutescit. Et ideo fuit
ista prophetia impleta in eo ipse tacuit.
Et dicitur dixit eius. Tot et talibus
sic afflictus, talis ipse erat filius fui
tu gestis audiens tamen talis et ipsum
orbis terrarum regem et dominum angelorum
conculcata audiente in nichil videte ipsum
qui nimium. Et dicitur beatus Bernardus erat erat corpus
suum vel possibile inclinato capite vultu
placido sermone ameno voce submissa
de propriis in terra aspectibus parum vel de quo
et adeo prudens. Et dixit ei pyla
tus mihi non loqueris quia possum reddere
fuit dicitur quia et sunt in puncto finali
sine vel ad moriendum vel ad vivendum
et sibi non videtur tu subiugare nescis
quia potestatem te dimittendi vel
non. q. d. Cur ergo non loqueris. Et dixit
Jesus et et dictus verbis pylatus se comp
mauit ut ex quo a sua potestate pen
deret tunc et ideo velam aliam mortem a licet

Ideo semper responderunt et sic dicitur post iste
dici. Ex te tuo tenendo sue necessitati
dixit aliter non quia vellet suam passionem
impedire sed ut verba pylati exprime
ret dixit. Non haberes potestatem in me nisi
datum esset desuper i. celestis qui te
iudicem constituit vel desuper i. a patre
celesti sum oblatus et quia ipse non licet
et nisi ad sanctos suo filio suo non
pepercit et sic ibi non per Aug. et congi
tari qui dicitur. Et extra aliquam videbat
aliquam tacebat per hoc ut eum ad exemplum
pacientie faceret. Et qui videbat tunc
re regnatorem docebat. Et dicit glossa. dominus
alie pylatum primo quod potestate sua esse non
esset ideo a quo omnis potestas
est. Secundo docuit quod exercet suam
potestatem ipse permittit. Et tunc
cum dicitur propterea quia. d. habes potestatem in ydeo
est tunc Aug. nunc uisi quidem prius fuit
ta. Unde quod est propterea non debet
intelligi ad penam i. non est minimus
pecca quia pena ipsum non est aliter sed ipse
Tertio docuit ipsum quod peccando peccatum aliorum
qui eum tradiderunt pylato peccatum
maius fuit. Et sic dixit. Qui tradidit
me tibi maius peccatum habet. Ita etiam est quia
peccatum Jude et iudeorum maius fuit quam
pylati quia invidia et ex perversa et deside
rio pretium et cetera. Ergo quam maius
peccatum Jude quam pylati i. est quod
ipse predixit et ex proprio se excusare
potest. Et ex eo quod querebat pylatus
audiens iudeos verbis volentem dimittere
eum liberare scilicet se potestatem habere sed
asserit quia se ne male fecisse et
pervenerit. Verum tamen gratia tamen se magis
permittit cum ipse amplius pervertit. Et
Iudei autem clamabant et multa clamantes
pylato dicebant. Si hunc dimittis
non es amicus cesaris. Quia statutum
fuit a romanis quod nullus debet debet
se nominare regem sine consensu imperatoris.

ſz ipſe ſe dixit eſſe deum et c. Sent
preceptum romanorum. Ergo iudei debent
Hoc audito pylatus ſedit pro tribunali
et poſuit ſedem ſuam in locum qui
pretorium q. ſunt ſtratus lapidibus
et dicitur lytoſtratus a e ſ. Hebraice autem
ſtratus lapidibus et dicitur a lytos
quod e lapis et ipſe poſuit ſedem
ſuam ut manifeſte iudicaret. Ita
quod ſuam mortem non imponeret ſibi
ſi iudicis. Erat autem paraſceue
Paraſceue hora ſexta. Nota paraſceue eſt nomen grecum
et ſonat tantum quantum preparatio latine et
ſimul ſexta feria dicebatur quia in
eo paraſceue et ſunt ortum
coſt. quia ſabbatum habebat tantam
ſolempnitatem quod non licuit in ſabbato
preparare cibaria ſed in precedenti die
paſchali potabant fieri pro quanto in ſabbato.
Et habemus ſimile in exemplo cum
iudeis deus pluit mannam in deſerto
de celo erat in ipſa ſexta feria autem ſa
bbatum tum colligerunt duplicia ne
ſed aliis diebus duobus quia die
ſabbati non licuit eis aliquid operis
exercere. Unde dicitur Erat autem paraſceue
paſche i. ſexta feria ante ſabbatum. Et
nos dicimus paraſceue appellare
quod eodem die homo preparabatur preparatore
ad mortem et per mortem ad reſur
Unde Xus ſexta feria paſſus rectionem. Et dicit Algwinus quod
hoc voluit pati ſexta feria quia ſexta
die factus eſt homo et ſeptima die re
quieuit ab opere. Et ſic Xus ſexta feria
paſſus eſt pro redemptione humani generis
et ſabbato requieuit in ſepulchro
non in opere hic. Et erat hora
tertia et crucifixerunt eum et in
Quomodo paſſus hora tertia ſolo dicitur quod hora ſexta. Auguſtinus dicit
Et ideo dicitur tertia quia crucifixerunt primo

vocibus et linguis iudeorum et hoc fuit
hora tertia cum clamauerunt crucifige crucifige
eum. Et hoc dicit Marcus. Sed ſexta fuit
ut crucifixus manibus militum hora ſexta
et hoc tangit Iohannes Unde iudei noluerunt
totam mortem imponere licet ipſi magis
rei eſſent. Et quamuis preſentes eram
gerat i. per crucifixionem i. poſuit iu
deus et dixit. Et erat hora tertia et
crucifixerunt cum iudei eam mortem
petiuerunt ſuam. Sed Iohannes dicit hora
ſexta quia magis ſequitur ordinem rei
geſte. Dicit pylatus Ecce rex veſter
q. d. Ecce iſte homo deceptus
ſanguine et dixit cum ee rex
imperare et regnum q. d. ... pot
ſibi non ipſe ... et miſ
ſi non poſſit rex. Et dicit Regem
veſtrum crucifigam. q. d. hoc tot vobis in
derriſionem et dicit quod regnum ſit
crucifixus. Reſponderunt Regem non habemus
niſi ceſarem Unde conſidera quod tam
ſtimuli fuit et noluit ſe pro ea
ſtatione ... ſe ſubdere
ſeruituti romanorum ſolum ut
quomodo non habeant regem. Et
cum pylatus audiuit quod ita ſubdebant
imperio imperatori cogitauit quod ſi
illud impediret i. cum cognito
imperator ... crederet. Et
pylatus ideo tangitur ſuam diffinitiuam
pylatum ſuper eum ut crucifigeretur. Et hic
autem adducto Ihu poſt ſententiam latam
a pylato deſpexerunt et cum ini
micis facto ſed iudei voto ut dicit
Auguſtinus. Et dicunt cum contemptibiliter
ligatum et tamquam maleficum ad cru
cifigendum i. ponentes ſibi crucem
Multi diuerſimode ſunt puniti quia quidam ſupplicia ut ad crucifigend
ut milites alii ad ſpinas
ut nulli alii ad ſepulchrum.

ut latrones alio dicitur baiulans sibi
crucem circa horam nonam et cetera sed tamen
duxerunt eum secum. Et cum exirent invenerunt
Symonem cyreneum et hunc angariaverunt
ut portaret post eum crucem. Marcus
debilitatus fuit. Alio sibi crucem accipit
[illegible] quia crux longa et magna fuit
[illegible] lignum [illegible] fuit [illegible]
[illegible] pedes alio quod Cyrenee
et civitas in libia quam inhabitabant
gentiles et quia iste dictus fuit cyre-
neus et ista angariaverunt portare crucem
alii dicunt quod Symon cyreneus fuit
gentilis et [illegible] et [illegible] factus
proselitus. Dubium quare non permise-
runt ipsum portare crucem in angustia eius
[illegible] quod tota nocte fatigatus
et debilitatus fuit ita quod non potuit
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] Ideo Symonem cyreneum
angariaverunt portare crucem non in [illegible]
[illegible] quia [illegible] ad passionem
[illegible] Augustinus [illegible]
ignominias quas passus est cum portare lignum
in quo debebat pati supplicium crucis
ideo portare crucem [illegible] fuit [illegible]
in [illegible] de [illegible] eius super [illegible]
[illegible] eius [illegible] fuit [illegible]
[illegible] fuit super humeros eius qui portavit
lignum crucis in quo [illegible] in qua
[illegible] triumphavit et [illegible]
[illegible] hoste maligno [illegible]
[illegible] ut iste qui per lignum vicerat
in ligno vinceretur. Sequitur. Sequebatur
autem multitudo [illegible] aliqui
[illegible] ad aliquid [illegible]
et mulieres [illegible] in quibus erat maria
maria magdalena et cetera [illegible]
[illegible] mulieres devote qui fuit [illegible]
secute a galilea. Unde quibus [illegible]

post eum [illegible] quia [illegible] sunt
[illegible] gladio [illegible] Unde hic potest [illegible]
[illegible] impleri dicto Symeonis et
[illegible] per quod [illegible] gladius
[illegible] glosa quod non solum mulieres
sed [illegible] sequebantur [illegible]
[illegible] mulierum
[illegible] mulieres non audebant
[illegible] Sed [illegible]
alio quod multe mulieres sequebantur
que fuerunt de galilea [illegible] solum alius
[illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] quibus fuit
[illegible] factum fuit [illegible]
post [illegible] passionem [illegible] duos [illegible]
[illegible] super me [illegible]
[illegible] super filios vestros
[illegible] qui [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] venient in
quibus dicent beate steriles mulieres
[illegible] [illegible]
ad [illegible] et ubera que non lactaverunt
[illegible] mulieres [illegible] plures [illegible]
dicent beate quia ille [illegible]
[illegible] et non de pueris [illegible]
[illegible] fuit [illegible]
[illegible] quia multe mulieres
[illegible] filios [illegible]
[illegible] mortem [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] Unde [illegible]
[illegible] mortalis
[illegible]
[illegible] fuit [illegible]
[illegible] et [illegible] quia
[illegible] quid
[illegible]
[illegible] quod videbat
[illegible] iudeos [illegible]
[illegible] quod non [illegible] aliquem [illegible]
[illegible]

vtilibus tantum contusa fuit quod quilibet
tibi dicit q. d. multo plus vobis debeo
pati cum peccatores sitis. Sequitur. Du-
cebantur alii duo nequam cum eo ut interficerentur
illi qui ducebantur cum Christo ad similem
penam crucis ducebantur. Nota quod Christus
fuit nequam secundum opinionem iudeorum
qui reputabant eum esse malum. Nota
quod Christus voluit pati inter duos latrones
primo ut ostenderet quod pro peccatoribus mo-
reretur. Vel alia ratione ut ostenderet sta-
tum quem habebit in finali iudicio quia
tunc habebit bonos a dextris et malos
a sinistris. Tertia ratio: iudei hoc fecerunt
pro tanto locaverunt eum in medio inter
duos latrones ut crederent eum cor-
principem eorum omnibus qui erant socii
malefactorum ut per hoc a toto po-
pulo videretur. Alia ratio assignatur
quia per hoc factum fuit concor-
dia ut impleretur prophetia et cum scele-
ratis reputatus est. Et quare voluit
in tali civitate pati dico quod propter plura
primo quia istam civitatem sibi elegit quam
sanctificavit in qua fecerat signa et mira-
bilia [illegible] qui ibi [illegible]
[illegible] vocavit [illegible]. 2o voluit
ibi pati ut innueret quod virtus pas-
sionis eius debet proficere pro toto
orbe quia quasi quilibet [illegible] a
medio [illegible] ipsa
in medio sicut umbilicus in umbilico
[illegible] quod voluit ibi pati [illegible]
[illegible] et salutem in medio ter-
re. 3o ut ostenderet quod passio sua ha-
beret aliquem [illegible] principibus et doctoribus
et populis [illegible] magis [illegible]
in [illegible] apostolo ad [illegible]
[illegible] et facti sunt [illegible]
[illegible] sic [illegible]
[illegible] passus est ut ibi [illegible]

derisio et verecundia maior esset. 2o quia
voluit extra portam crucifigi dico quod
voluit ut veritas adimpleret figuram que
precepta fuit in lege quod hostie que offerebantur
pro peccatis debebant cremari extra portam templi
et quia Christus fuit vera hostia pro peccatis nostris
extra portam voluit occidi et mori. Unde
ad Hebreos 13 apostolus quod Ihesus ut sanctificaret
per suum sanguinem populum extra
portam passus est. 2o quod passus est extra
portam ut daret nobis exemplum exire
exeundi ab omni immunditia qui sancte
esse ut ostenderet quod non solum pro illa
civitate sed pro toto orbe pateretur. 3o quia
sicut Moyses fuit fidelis toti domui
sue sic Christus universo toti mundo. Unde de
Hebreos amplioris [illegible] Moyses
[illegible]. Nota quod Christus fuit tunc [illegible]
annorum [illegible] in tali etate usque
ad festum pasche. Et quare voluit in
tali etate mori dico quod hoc fuit propter
plura. Primo voluit mori in tali etate
iuvenili ut in hoc nobis suam caritatem
ostenderet quod pro nobis in perfectissima
etate et statu optimo moreretur. 2o voluit
in tali etate mori [illegible] ut in hoc
quantitate vel diminutione ostenderet
[illegible] fuit in perfec-
tissimo statu [illegible]
[illegible] sibi [illegible]
defecisset [illegible] mori voluit [illegible] post istam
etatem [illegible] plus deficeret quam proficeret
[illegible] 3a ratio in tali etate vo-
luit mori ut ostenderet qualitatem re-
surgentium quia in resurrectione generali
quilibet in tali etate in qua Christus passus
et mortuus est resurget. In tali eta-
te [illegible] resurget licet senior vel
iunior mortuus fuit in etate [illegible]
resurget. Sequitur. Et venerunt in
locum qui dicitur Golgatha. Nota
golgatha [illegible]
in latino idem valet quod locus calvarie

Quare Xpus passus sit inter latrones

Quare Xo. anno [illegible] voluit mori

De confixione

prius etiam detrimentum de quo ad eam
Quadruplex fuit detrimentum de quo passione
et primo fugit loca vilitatis secundo spatiorum in
dignitatibus ut patet Luce Et Iacobi non
tamen quando acerbissime passus est quia clavis
manibus et pedibus ubi cum sunt nervorum
Unde passio que infligitur illis partibus est
tum acerbissima quia ibi nervos multos
in manibus et pedibus [illegible] pas-
sio acerbissima fuit et prius tamen Ideo dicitur
[illegible] non est dolor similis dolori meo
Item calvaria est testa capitis humani
pelle et pilis denudata Et dicitur
ideo locus calvarie quia ibi mactabantur
malefactores ibi solebant eum homines
capitum decollari Et ideo passus
in tam vili loco et fetido quia pro animi
salute [illegible] Et sic dicunt aliqui
qui quia ibi fuit calvaria ade quia ibi
fuit sepultus Ut Ambrosius dicit [illegible] Ieronimus
dicit quod [illegible] sit favorabilis [illegible]
non [illegible] quia ut legitur [illegible]
est quod dicitur Iosue [illegible] in Ebron
maximus adam sepultus est Et dicitur
Ebron dicta fuit Cariath arbe id est
civitas quatuor quia ibi quatuor pat-
triarche fuit sepulti cum uxoribus
corum Adam cum Eva Abraham cum Sara
Isaac Iacob cum [illegible] Ad dictum
Ambrosii dicit [illegible] salvando Ambrosi-
um quod illud dictum per falsarios sit
inserta dictis Ambrosii Et [illegible]
non dixit aliud [illegible] quod multa
per falsarios dictis [illegible] sunt in-
serta Et dicit aliquis quare
depingitur sub cruce testa [illegible] hoc
dicendum quod secundum hoc [illegible] dicunt
quod voluit [illegible] depingitur
quando voluit [illegible] Et dedunt
ei vinum cum felle mixtum [illegible]

de vino mirrato Et [illegible] sup-
posito quod mirratum id est amarissimum [illegible]
[illegible] ex verbis primo
primo quod fuit vinum acetosum Unde
milites qui debebant custodire sus-
pensos [illegible] videlicet ut habe-
rent bibere et illud vinum fuit
debile et acetosum Alii dicunt quod
milites paraverunt hoc ex industria
ut hoc daret [illegible] ad bibendum
Alii dicunt quod milites paraverunt
acetum ut illud daret [illegible] bibere
ut cito moreretur et ab eo absolverentur
quia dicunt [illegible] quod acetum datum
crucifixis ad potandum cito mori-
untur Et dicit [illegible] Albertus quod illud
sit falsum primo quia [illegible] vinum
sicut [illegible] vinum ad bibendum Et
quando [illegible] sit dictum quod [illegible] istud
potum paraverunt ut non solum ipsum
exterius tormentaret sed etiam ut interius
cum amaricaret Unde dedunt sibi
vinum mixtum felle Ideo quia fel est
amarum et mirratum quia totaliter
in [illegible] totaliter [illegible] et hoc
[illegible] paraverunt ut eum intus cruciarent
In [illegible] Et cum gustasset noluit
bibere Et [illegible] noluit accipe-
re [illegible] quod [illegible] re-
cepit ad gustandum sed non recepit
ad bibendum [illegible] dicat
[illegible] quod non recepit ad bibendum
sed ad gustandum Et [illegible] Et
tertio ubi tangitur [illegible] in
dignitatibus et [illegible]
ostenditur [illegible] ad patres [illegible] pietatis
quam [illegible] suam orat
orando pro eis [illegible] Pater di-
mitte eis etc. Nota doctores di-
cunt quod [illegible] sunt exa-
uditi [illegible] qui cum

contempnunt sunt postea punitur
tytuli ut patet in Vespesiano
ut cetera. aliqui sunt qui licet ymma mor
tui sunt eius eorum quod fit de bene intelligi
per dimitte illis quia nesciunt quid faciunt
et sic cessat omnis instancia de eo
secundo dico quod non dedit pilatus
Christum filium dei in titulo ut est predictum
qui ignorauerunt. Vnde fuerunt iudi
ces et auctores ut quod Christum despiciunt
ex lege cum punissent. non in titulo
et post condemnatus eius quomodo sed
principes sacerdotum et scribe tamen quod
ex lege sciuerunt Christum esse messiam
in lege promissum. Et de aliquibus
non nominat in quo iniuste Christum dampnarent
dico quod condemnauerunt quia sicut non
nunt eum esse filium dei dicat aliquis
et alii fecerunt mala. quod non solum
condemnabiles sed multis auctoritatibus
sacre scripture nouerunt eum esse filium
dei sed ex odio noluerunt eum esse filium
dei unde dicitur etiam eorum in talibus fuit
ignorancia affectata et non credunt
alii fuerunt minores qui condemnauerunt
sciuerunt Christum esse filium dei et hii prin
cipes iudeorum predicti sunt quod non
crediderunt Christo eorum ut Pilatus non dampnat.
Et alii fuerunt qui Christum propria ignor
ancia et simplicitate crediderunt
non nos scientes scripturam et sic Pilatus
non dedit et eorum Pilatus condemnauit
est quasi quasi fuit ad finem
dicitur in lege. Dixit ergo tytulum
Pilatus et cetera. titulum scriptum a parte
tabule quod crucis fuit hostile
tendens in sursum super quod fuit lig
num transuersum ad modum ecclesie firma
tum. Et tunc talia signa ad moni
tionem Pilatus voluit fieri
titulum in capite tabule et
tabula ista super crucem. Alii dicunt quod de
ligno erat illud in sequenti tabula
tabula ad illud lignum ex quo sunt
in qua tabula fuit scriptus. Et iste ty
tulus fuit scriptus quamvis de causis. Primo
quia talis fuit. Et tamen morte eius
et talis fuit qui dicitur. Romanorum quod super
crucem ponebatur scriptura in qua
debebat intelligi causa quare esset
crucifixus et sic voluit facere Pilatus
quando est. Et posita est causa mortis super
eum. Secundo fuit scriptus propter distinccionem ab
aliis quia semper licet distinctio et diu
ab aliis latronibus cum eo pendentibus
fecit Pilatus scribi causam et inscribi
condicionem. Tercio ut quilibet legeret regem
iudeorum esse crucifixum et contra volun
tatem suam ipsi eum crucifixerunt. Certo
dominica. Et cetera fuit factum propter
Pilati ingenium in quo ea quam
fidelium obtinuit. Postea ponitur
tituli explicacio quod fuit scriptum in cruce
in ea ipsa et tabula Ihesus Nazarenus
rex iudeorum. Vnde quod cuncta conuenit
a sancto Spiritu potius apposuit Pilatus
ut quod tenuit ille quod debet
signare et laudare eum in aliis nominibus. Ihesus
Nazarenus rex omnium et omni misericordie
et immortalis morte moriuntur. Igitur
ergo hoc illum modum dicitur titulo
quod conuenit et dignitatis sua audit.
in terris quando conuenit primo. Ihesus per quod hic
a regione quod Nazarenus de ciuitate
Nazareth que interpretatur florida. Dignitas
in titulo quod rex iudeorum dicitur primo quod hic
nomine conuenit salutis singularis
vnde dicitur primo Mathei vocabis nomen eius Ihesum et
saluabit populum suum a peccatis eorum. Et
est forma exemplaris. De quo ad Hebreos
aspicientes in auctorem fidei
qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem et
vnum salutem. De quo Iohannes Hec est vita
eterna ut cognoscant te solum deum esse

De titulo vel Ihesus Nazarenus rex iudeorum

Secundo quia tangitur ibi nazarenus. Dicitur quia ipse
fuit in nazareth conceptus in bethle-
hem natus in ierusalem crucifixus. Tercio quo commen-
datur. ut predixit Jeremias Suscitabo
David germen iustum et regnabit
in domo Jacob in eternum. Vel sic aliter
exponitur titulus explanative ut sic
intelligatur hec est via de qua scribitur ut contempla-
te de [illegible] quia [illegible] et ideo in capite
venit dominus Jhesus et [illegible] salvatorem
expectamus dominum nostrum Jhesum Christum [illegible]
[illegible] ipse est [illegible] melius [illegible]
[illegible] in corde [illegible] de [illegible]
[illegible] quia nazarenus quod
interpretatur floridus. Ego [illegible] flos campi
[illegible] et de radice Jesse [illegible] flos
flos candidus id est [illegible]
[illegible] et floridus [illegible]
[illegible] quia [illegible] et ideo
dicit apostolus regi seculorum immortali invisi-
bili honor et gloria et postea [illegible]
secundo titulus quem addidit [illegible]
legitur est dicitur in [illegible] quo ponitur
hic titulus lectio [illegible] secundum [illegible]
[illegible] titulus [illegible]
super ponitur titulus [illegible] et [illegible]
titulum multi legerunt quia [illegible]
[illegible] quam legerunt [illegible]
erant [illegible] ex [illegible]
non multum distabat et ideo [illegible]
[illegible] loci sunt [illegible] quod multi legerunt [illegible]
[illegible] titulum [illegible] scriptio
quia scriptus erat hebraice grece et latine
et [illegible] intelligendum quia [illegible]
[illegible] titulum [illegible] aliud hebraicum
aliud latinum [illegible] titulus
scriptus triplex id est in lingua ebraica greca
et latina [illegible] quod multi fuerunt [illegible]
hebrayca et latina et ideo fuit scriptus
in illis tribus linguis ut [illegible]
[illegible] in [illegible] iudeorum quia
in [illegible] crucifixus [illegible] quale [illegible]

tribus linguis et non in pluribus [illegible] ratio-
nibus [illegible] quia iste lingue
erant magis famose et principales
[illegible] iudeos in lege domini
[illegible] et [illegible] speciale [illegible]
[illegible] et cultu dei lingua greca
propter [illegible] lingua latina
propter romanos [illegible] gentibus [illegible]
et [illegible] titulus fuit ideo scriptus
triplex propter [illegible] quod debebat [illegible]
[illegible] ad omnes gentes ad po-
tentes sapientes principes et [illegible]
tes deum cognoscentes. Dico primo
quia ad sapientes sed ad romanos quia
[illegible] et ideo scriptus
fuit in lingua latina quia [illegible]
fuit latinum. Et ad sapientes et ideo
fuit scriptus in lingua greca quia [illegible]
[illegible] sapientes. Et ad [illegible]
[illegible] deum cognoscentes. [illegible] in lingua hebraica
[illegible] deum cognoscentes [illegible]
[illegible] quia [illegible] hebraicam
[illegible] nazarenus sit dicto [illegible]
[illegible] vel dicit quia [illegible]
[illegible] iudei fuit
[illegible] latinis. Nota beda dicit quod triplex
est titulus [illegible] et [illegible] Triplex est titulus
[illegible] titulus [illegible] est
qui scribitur super sepulcrum ut sit [illegible]
[illegible] et [illegible] defuncti.
[illegible] titulus est qui scribitur
[illegible] et [illegible]
[illegible] titulus triumphalis est qui
scribitur in [illegible] et laude solempni
triumphi [illegible] de aliquo [illegible]
[illegible] solempne triumphum de omnibus inimicis
obtinuit [illegible] titulus triumphalem
[illegible] fuit [illegible]
[illegible] sic fuit [illegible]
[illegible] quia nobilis [illegible] filius

pendebat in cruce. Postea subditur
titulum a iudeis lectum videns iudei bi-
dentes quod titulus esset scriptus in terciam
diam volebant eum mutuasse dicentes
pilato noli scribere sic. s. rex iudeorum
sed quia dixit se esse regem iudeorum et ihesus non
fuit . hoc fecerunt ideo quod ipse vulga-
ris agnus putaretur erat ex consue-
ta esse dampnatus quod usurpavit sibi quod esset
rex et ideo si auferebat sibi nomen
et volebat sibi auferre famam. Pi-
latus autem . Sicut post illius confirmationis
crucifixo et consequenter titulum a pilato
confirmato unde dixit. Quod scripsi scripsi. i.
firmiter scripsi quod non muto. Beatus Augustinus
in originali super isto verbo notat duo
primo notat quod ipsius tituli indelebilitas
fuit dei predicta et sicut dixit de ipsa
passione fuit continuata isto modo nec
corrumperis titulum iste scriptorum. 2° notat quod
pilato ex divina virtute fuit revela-
tum illud dictum nec corrumperis seu de-
leas titulum iste scriptorum et ex eo ipse pi-
latus fuit excitatus quod dixit quod scripsi
scripsi. Nota quare christus voluit pati in ligno.
Augustinus dicit quod sicut genus mortis in ligno
est imago quomodo fuit salvacio hu-
mani generis quia sicut lignum fuit occa-
sio peccati ade ita eciam lignum debet si-
ci occasio tollendi peccatum. Alia ratio
Augustinus dicit. Hoc genus mortis fuit prefigura-
tum multipliciter in veteri testamento. Unde
dicit sicut totum genus humanum in archa lig-
nea fuit salvatum a morte ita ipse
in ligno est totum genus humanum ... cum nulla
tum alia eciam dampnacione. Ideo et
sicut filii israel volentes exire egi-
ptum per virgam ligneam obstaculum fuit
amotum ita per lignum crucis obstaculum
peccati est amotum a quo nos apertus mundus
reficit. Tercia figura. Sicut ab
eliseo in aquam missum ... ferrum

fecit. Hoc etc. Nota tota natura humana que de terra dampn-
nacionis in celum de ... celestis ... ascen-
dit. ... sicut per lignum sub-
tentabat manus moysi ut ... vin-
ceret amalech. Per lignum crucis ... sustenta-
bat christus manus ut vinceret omnes potestates
demonum. Quare voluit pati in alto.
Dicit Crisostomus ... aere mundaret sed
sanguine suo terram etiam terre terminos
mundavit. 2° voluit pati in alto
ut nobis per hoc preberet ascensum in celum.
Tercio voluit pati in alto ut ab omnibus
posset videri in signum quod pro toto mundo
pateretur. Nota quod scriptum est in auctoribus sanctorum
doctorum dei filius dum patiebatur considerandum est unio
mo passionis sed hoc quod suscepit in deum
una divina et humana est ut sic dei filius
non est passus nec est mortuus quia
... tu patiaris. Alio modo consideratur dei
filius non passus sed per subiectum hu-
mane nature humane et ut sic dicitur
filius est passus hoc tamen ad hunc
sensum est intelligendum quod filius dei
eadem natura humana est passus et
non divina. Unde in ipso est una
persona s. divina et due nature distincte
... quarum utraque proprietates suas
servat et sic Christus secundum passus carnem et nu
... tamen ... cum ... persona
... sic possumus dicere filius dei est passus
... secundum naturam humanam sed non
divinam. Et milites cum eum crucifi-
xissent etc. Hec quarta pars ubi tangi-
tur ... cupiditas apparuit in hoc
quod diviserunt vestimenta sua. Unde
... Augustinus patet hic primo
ignominia in eo quod eum nudum
crucifixerunt. 2° ... avari-
cie eo quod diviserunt in 4 partes
vestimenta et tunicam. Patet etiam ut
dicit Augustinus quod milites crucifigentes
... erant. Ideo in 4 partes et quod diviserunt
tunicam ... in 4 partes et ...

Quare eciam passus

Quare Christus passus in alto

Quod filius dei passus

De cupiditate militum

Augustinus de divisione vestium

militi cessit pars de vestimentis eius
Et post alias partes addebatur super eas
una tunica inconsutilis sed ipsa tota quia
non diviserunt sed super eam sortem miserunt
cuius ipsorum eam tolleret. Unde illud
dicitur in textu et sic intelligendum. Et
milites cum crucifixissent eum diviserunt
vestimenta sua in quatuor partes unicuique
militi partem et de eius vestimentis
divisis quibus milites fuerunt partem
et tunicam. Glossa. Omnes scilicet vestimenta
poterant sed non scilicet diviserunt eam quia
ipsa non fuit consuta. Et ideo eam re-
manere integram ... per ea luserunt
et super illam sortem miserunt. Cum
exercitia [illegible] Et addit textus
[illegible] quod milites quidem hec fecerunt
ut scriptura impleretur. Quamvis non in-
tendebant scripture impletionem que
dicit Diviserunt sibi vestimenta mea et
super vestem meam miserunt sortem. Et
beatus Augustinus [illegible] videtur [illegible]
quod dicit diviserunt sibi vestimenta sua et
super eis miserunt sortem cuius tol-
leret. Et quomodo verum quod super omnia vestimenta
miserunt sortem Augustinus solvit dicens
Quod computando tunicam inconsutilem
cum aliis vestimentis dicit Et super
eis sortem miserunt. Nota quod super omnia
vestimenta miserunt sortem sed hoc solum
propter tunicam inconsutilem super qua
miserunt sortem cuius eam tolleret
Et [illegible] quod super eam miserunt
sortem [illegible] in eam. Et non scinderent
eam quia scissa non valuisset
sed integra fuisset. Unde dicunt quidam
[illegible] quod [illegible] habuerunt sibi
vestimenta integra quia cuilibet cessit
integrum vestimentum. Et post super tunicam
inconsutilem miserunt sortem. Nota
dicitur [illegible] vestimenta mea [illegible] in textu
de quatuor vestimentis de quibus unum

cuilibet cessit integra pars et de veste
mea scilicet tunica inconsutili miserunt sortem.
Nota [illegible] tunica inconsutilis et duo
vestimenta una super alia posita sicut nos
ferimus pallia duplicata sed hoc non
videtur [illegible] quia si sic tunc potuit
dividi et tunc eos dissoluisset. Unde
Augustinus dicit tunica inconsutilis id est non suta
[illegible] sed [illegible] plicatio
plica [illegible] sed fuit facta opere [illegible]
[illegible] ut cyrotheca fieri solent. Et
virgo beata [illegible] fecit sibi talem tunicam
que cum ipso crevit. Dicit de super texta
per totum. Aliqui dicunt quod [illegible] fuit
contexta filis [illegible] ut solet fieri [illegible]
[illegible]
que [illegible] Vestem in sorte
[illegible] vestes [illegible] et
[illegible] cessit non videtur. Unde ex-
ponunt doctores de super contexta
[illegible] bene
[illegible] non [illegible]
[illegible]
in [illegible]
[illegible]
[illegible] sicut [illegible]
[illegible]
[illegible] in palestina in illa regione
[illegible] blasphemabant | De illusione
[illegible] de illusione [illegible]
[illegible] blasphemabant eum
dicentes Vah qui destruis templum
dei [illegible] substantiva | Quid sit vah
[illegible] principes [illegible]
principibus [illegible]
[illegible] non descendit de cruce
ut crederent [illegible] si descendisset tunc po-
tuit [illegible] qui [illegible] | Quare de cruce non descendit ut crederent
[illegible] qui non vidisset non credidisset
[illegible] venit [illegible]
descendere noluit [illegible] mortem
omnes [illegible] crederent [illegible]
[illegible] descendere noluit [illegible] mortis sue

sic diffinita a(n)i(m)a fuit. Ideo in illud
d(icitu)r Anshelm(us) de illis q(ui) pendebat cu(m) eo
s(cilicet) q(uo)d d(icitu)r alt(er) latrones qui crucifi-
cati cu(m) eo improperabant ei q(uo)d videt(ur)
e(ss)e c(ontra) Mt. xxvij. Lucas solvit d(icen)s q(uod) Mt. pon(it)
plurale p(ro) singulari. Unde Beda alleg(at)
Aug(ustinum) dicit q(uod) primo deridebat eu(m)
ambo s(ed) post q(uam) ille q(ui) ad dext(er)am
p(er)cepit et h(ic) sub(di)t p(ro)ti(n)us cu(m) de dexte-
r(is) p(ro)misis al(ter)i d(ix)it. Nec tu times deu(m)
nos quide(m) digne fact(is) i(d est) p(ro) iu(st)is
dignas p(e)nas malis factis recipi(mu)s
et subdit Memento mei d(omi)ne du(m) ve-
ni(er)is i(n) regnu(m) tuu(m). Unde Beda dicit
Crucifixi ... de co(n)spectu d(omi)ni co(n)fitebat(ur)
videt q(uem) d(e)putatu(m) ad morte(m) et re(g)na-
(re) q(uem) co(n)fitebat(ur) Xpi(stu)m ex vi(r)t(ut)e. Tunc
Xps d(ix)it Amen dico tibi hodie mec(um)
eris i(n) paradiso. h(oc) d(icen)s Xps s(ecundu)m de cle-
m(en)tia celo(rum) p(ro)misit. Et latronem i(n)
paradisum duxit. Quo ei p(ri)mus redde-
dit ... et dicit q(uod) p(ro)pter paradisum
suscitato more ... regnum celo(rum)
... d(ix)it ... i(d est) i(n) firmitate c(on)-
sciencie d(omi)ne ... in Joh(ann)e stabat iux(ta)
crucem ... mater eius et q(uem) d(i)lig(eba)t
q(ui) fuit b(eatus) Jo(hannes). h(ec) ... c(om)passio ... adiuva
ta ... cu(m) illo co(n)st(itit) d(icitu)r ... Jaco-
bi et Joseph ... i(n) Joh(ann)e de ... cle-
o(p)he ... videt(ur) q(uod) ... d(icitu)r ...
... dico ... tres marias ... noiat
... a filiis ... Ja(co)
bo et Joseph ... a noiat ea(m) a p(at)re
eius cleophe ... d(ix)it
... mu(lie)r ... c(on)-
sta(n)te et ... solitudine
... mulier ecce filius tuus
q(uod) d(icitu)r ... ego sum filius tuus et
i(n) obsequi(o) ... d(e)puto ... Johanne(m)
... et ... custos et minister
d(i)l(e)c(t)us d(iscipu)lus ... ecce mat(er) tua
i(d est) d(e)puto t(ib)i ea(m) ut sibi ei ministres et
custodias ... fecit filiu(m) ... sed
d(e)putavit ad eius servitiu(m) ... vide(tur)
... cu(m) illa ... ponit
... sequebatur ... a longe
... q(uod) Jo(hannes) ... stabat iux(ta)
... compassio ...
mulieres et alie devote erat ...
... potuit eis loqui ... co(n)suetu(m)
... marie ... beato Johanni
... appropinquabat finis et mort(is)
... fuit ... et ...
... recesserunt et ideo
... dicit q(uod) ... alio
... facti fuit post ...
... marie ... fuit ... principi(um)
Et quare ... tanto dolore
vidit ... allocutus fuit
d(icens) Mulier ... mat(er) ...
q(uod) ... mater ... audies ex
... amor ... si possibi(le)
fuisset gladio c(om)passionis transfixa
... gladio ... p(er)fossa ... ecia(m)
... mat(er)
... a dolore plena
possibile fuisset q(uod) p(re) dolore mortua fuiss(et)
... fuit ... aug(mentu)m do-
loris eius ... ea(m) nomine quo dulci(us)
... die passionis ... fu(er)at
... ma(ter) fuit ab
angelo annunciata et tu dicebaris fui-
st(i) ... gr(aci)a plena ... bene
potuit dicere ... plena g(rati)a ... sed ... nimio
dolore repleta ... salutat(i)one a(n)-
gelica ... p(re)dicto
verbo ... dicit ...
one potuit ... Et q(uia)
no(n) expressit verba ... potuit ...
exp(ri)mere Mulier ... filius tuus
quem ab angelo annunciate sp(irit)u s(an)c(t)o te
obumbrante concepisti ... vide
... c(on)fusu(m) ... ante ...
vend(itum) ... filia ... vide
... mat(er) ... audi ...

passiones clamoret. Et vide sanc-
te quam angeli de sedibus propriis venerunt
mactatum. Vide caput cum spinis
et pectus concavatum crudeliter perforatum.
Vide quod ligno in eo pependit moriente.
De videre quam adhuc [illegible] nec
ore [illegible] corde [illegible] et plurima sibi po
terant inde Maria de filii dulcore vice
singulare gaudium [illegible] et mecum
solacium fuit ut moriar tecum quam te ge
nerans in morte vendam. De videre
qualiter sepe benedicte anime eius gla
dius doloris pertransivit cum filios
suos oculos [illegible] dixit
Ecce filius tuus. Et subiungit de quali
mutacione [illegible] pro domino suo pro magistro
discipulos pro filio dei filius zebedei scilicet
Iacobus qui sunt filii zebedei. Sed
ista [illegible] quam [illegible]
media [illegible] beato Iohanni [illegible] sua [illegible]
potius alii quam alii discipulo. [illegible]
[illegible] hora [illegible] incurrit
[illegible]
[illegible] ut [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
in sua [illegible] officia et iusticia [illegible]
[illegible] fuit. Et alia [illegible]
[illegible] tenebre facte sunt
[illegible]
De Christi passione et [illegible]
De Christi morte et expiracione. [illegible]
[illegible] miraculum ostenso ut
[illegible] fuit [illegible]
[illegible] ut [illegible] filius dei [illegible]
[illegible] fuit [illegible] tenebre
facte fuerunt. Non [illegible] dicunt quod tenebre
solum fuisset in Iudea [illegible] non [illegible]
[illegible] quod et in egipto fuerunt tenebre

ut testatur Dyonisius qui in egipto fuit.
[illegible] lucis tenebre facte sunt super
universam terram a sole obscurato et ibi et
tunc [illegible] talis e-
clipsis [illegible] quod [illegible]
[illegible] Ideo
quod non potuit [illegible] sui [illegible]
Ideo iudeos suos [illegible] illud dominum
non [illegible] quod sol non [illegible] corpus
[illegible] voluntate [illegible]
posset iudeos suos [illegible]
Et talis eclipsis non fuit solito [illegible] facta
[illegible] non fuit facta
[illegible] inter solem
et terram. Unde Dyonisius in epistola quadam
ad Policarpum [illegible] quod talis e-
clipsis [illegible] lune facta fuit
et Dyonisius [illegible] quod [illegible]
eclipsim [illegible] miraculosa [illegible]
[illegible] filium dei [illegible]
[illegible] luna fuit [illegible] et dyametraliter
opposita soli [illegible]
[illegible] eclipsis [illegible]
[illegible] lune et solis [illegible]
[illegible] eclipsim fuit [illegible]
quod [illegible] sit eclipsis [illegible] luna
veniens ab oriente obscurans [illegible]
solis parte [illegible] occidente. Sed tunc fuit
oppositum quia luna fuit veniens ab ori-
ente obscurans solem [illegible] quod sit
eclipsis [illegible] pars quam primo ob
[illegible] et primo [illegible]. Sed tunc fuit op
positum quod luna quod [illegible] ab oriente ob
[illegible] solem usque ad occidentem [illegible]
ad orientem [illegible] occidentalem partem
illuminavit. [illegible] quod sit eclipsis
[illegible] luna [illegible] movetur
et [illegible] fiebat [illegible] primo
luna [illegible] sub sole stabat [illegible]
[illegible]

Quare sol fuit obscuratus

De morte b[illegible]

Ut tenebre fuerunt per universam terram

fiat quedam tenebre maiores quam fuerunt superi-
oribus tribus horis. Et circa horam nonam
clamavit heloy quod idem est quod hely. Unde
non hely enim dei quod est meus vel
hely i. deus meus lamma sabactani et cetera
zabatani significat dereliquisti.
Notandum quod geminat hely hely ut significet
quod duplex erat dei filius primo quod erat
dei filius naturalis 2o quod erat dei filius per
excellentiam gratie dei. Ut quid dereliquisti
me. Non est intelligendum quod deitas
unquam fuit separata ab humanitate
ab inicio incarnacionis sed quamvis
fuit tamen separabilis vel in morte quia
anima fuit separata a corpore Christi. Unde
quamvis fuit mortuus tamen deitas fuit
cum utroque scilicet cum anima in lymbo et cum corpore
in sepulcro. Unde sic est intelligendum ut
quid dereliquisti me in angustiis et
tormentis me exposuisti. Vel secundum
Theophilum ut quid dereliquisti me
i. manum humanam persecutoribus dedisti
et iudaicum populum. Quidam astantes di-
cebant. Augustinus dicit quod illi fuerunt romani et
non intelligebant hebraicam linguam. Tunc dixit
hely et cetera. Hii audiverunt vocem
et heliam quo dixerunt heliam vocat
iste et cetera. Iohannes. Postea sciens Ihesus
quia omnia consummata sunt dixit sitio
ut impleretur illud: Et in siti mea
potaverunt me aceto. Ideo ad illud
septies impleverunt quia predictis
tercie sciunt quod omnia dicta prophetica
in eo fuerunt completa preter illud ut illud
quoque impleretur dixit sitio. Et talis sitis
fuit naturalis aliqui spiritualiter exponunt
unde cum totus sanguis fuit ab eo
extractus et sic exsiccatus ideo natu-
raliter sitivit et illa sitis fuit maxima pena
eius. Milites quidam vas cum aceto

et colligaverunt spongiam ysopo et ca-
lamum porrexerunt sibi et tunc non bi-
bere. Et dixit consummatum est scilicet quod
de me scriptum est a prophetis usque summum
tempus ... Nota
spongia dicitur multum porosa et multum
liquoris capit ab liquore quam colligata
erat ysopo. Alii commentatores autem a-
rundinem et idem est quod dicit quod arundo
fuit ysopus etiam et arundo quod habet si-
milia folia. Unde ysopus debet dicere
media correpta ut vult ysidorus
ideo iste versus non erat bonus ysopus
et sibi media correpta tamen ysop-
pus media producta est liber i. quod
continetur bona vita ut patet et versus
ysopus est ysopus dat bonam vitam
Et ideo quod vocatur ab aliquo commenta-
tore arundo. Et porrexerunt ori
eius quia fuit elongatum a terra quod non
poterant attingere manibus ideo cum et
cum accepisset i. modicum gustasset
non fuit bibere scilicet amplius. Alii com-
mentatores dicunt quod non bibit quod est in-
telligendum quod nisi modicum bibit quod
non habetur per eo bibito cum sequitur
i. ... Et cetera non scilicet quia non porrexerunt
sibi natum ad istud dixit quod por-
rexerunt sibi natum quod non dare sibi
memoriam et cetera. Videamus si veniat
Helyas et liberet eum. Ihesus autem clamavit
dicens. Augustinus quod prope vicem clamavit
quod non potuit. Et cetera Lucas dicit in manus
tuas domine commendo spiritum meum. Secundo dicit quod Ihesus dixit
istum psalmum ante duos versus usque
ad istum versum in manus tuas domine. Quando cum
vero sit inclusus alii multi dicunt quod ...
illud incepit deus deus meus respice in me
et dixit totum usque ibi in manus tuas domine et
est sunt circiter quinquaginta versus
... quem distinctores per totum ...
versus et dicunt doctores quod illud vocatur
psalterium ... non super hoc ... clamavit.	Quod sit psalterium ...

voce mag(na) c(on)cus(sit) p(ro)p(ter) hoc audiv(it).
q(uod) ille clamor fuit miraculosus ex
p(ar)te eius cum morte s(ua) debiles et cla
mare no(n) p(otu)it si x(ist)us tunc fuit debi
litatus n(atur)ali(ter) clamare no(n) potuit
s(ed) talis clamor ita validus fuit mi
raculosus et ondit cum no(n) solu(m) esse
ho(m)i(n)em s(ed) deu(m) et ho(m)i(n)em. Alio q(uod) ille
alta voce clamavit p(ro)pt(er) plures ro
nes. p(ri)mo ad o(st)ensionem sue d(iv)i
nitate in eo existente. 2° clamat
ad ostendendum sue magnitudinis
3° ad demandum d(omi)ni cum humane
ne q(ua)n(ti)tate x° clamavit ut ost
enderet p(ro)vocacionem ad (com)passionem
Unde b(ernardus): Alta vo(ce) ostendit ut om
nes videat alte clamavit ut nullus
excusat(io)n(em) clamoris lacrimas emis
sit ut quilibet compassionem se(n)ciret
vnde s(an)c(tu)s (Iohannes) omnis creatura compati. x° mo
ueati s(ic) obstinati est pocius sa
sse fuit et mori(e)nta apta sicut solus ut
cum no(n) compati. x° q(uia) quo tam solus
passus e(st). Alio s(ecundu)m aug(ustinum) ex suspen
sione viribus deficit s(ed) tota fortitudi(n)e
sua a(n)i(m)e voluit usq(ue) ad p(un)ctum mortis
ut ostenderet q(uod) passiones violentes no(n)
possent extrahere a(n)i(m)am de corpore eius
s(ed) q(uod) voluntarie mortuus e(st) s(ed) sicut
p(ro)pria voluntate dedicatione (...) corpore
violenter (...) tanti fortitudine sua
s(ed) tanta sustinebunt violencie et ma
iores. Tunc sequi(tur) et inclinato
capite emisit sp(iritu)m. Ubi no(ta) q(uod) spo
ntanee sicut p(ro)p(ri)a a corpore inmanete
ex spe (...) sicut una (...) fines dis
tinguitur officiali (...) quia si anima
i(n) corpore i(n)mansisset x° nonne mortuus
fuisset. Unde (...) s(ecundu)m (...) s(ecundu)m
b(eatum) aug(ustinum) et gregori(um) et inanime mor
tuus fuit in quo patet eius obediencia
et etiam (...) sicut (...)
(...) fuit obediens usq(ue) ad morte(m)

Et patet (...) cum obediencia (...) quam
p(ro)p(ter) (...) passus fuit (...) p(er) divina(m)
potenciam potuisset (...) si sibi pla
cuisset s(ed) p(er)misit eos p(er)sequi corp(us) vo
luntate de quibus omnibus patet eius magi
stratus. Et ideo dicitur q(uod) (...) pri
mum dis(ci)p(u)lo (...) corpus peali
morte et persequentes septem sacramenta
unde notebat distinctione (...) domini
c(on)tinua copiose (...) post i(n)
fernum (...) ascensionem, i(n) diuina penthecoste
Et no(ta) q(uod) (...) utilitates q(uas) p(ro)ve
nit ex hoc q(uod) x(ristu)s fuit mortuus quia
ipse medicus factus e(st) compassione mise
ror(um) fidelibus intercessor exulum spe
rantium fallens (...) et solidus ex
stenis (...) delictor(um). Unde ipse
(...) propriis manibus (...)
p(ri)mo (...) auxiliator temptator(um)
ipse etiam corporis e(st) temptacionum et passi
one. Ideo ipse dicitur pro actibus et
temptantibus auxiliari (...) q(uod) (...) ne
gare et petrus se p(er)misit ut (...) pa
tuit. Tunc s(equitu)r. Et ecce velum templi sci
ssum e(st) (...) Ubi tangit miraculor(um) cunc
tatorum (...) x(ristu)s clamat tunc
velum templi scissum est cum clamore
fuit. Unde aug(ustinus) q(uod) x(ristu)s clamans voce
magna expirasse (...) q(uod) eodem
t(em)p(o)re velum templi scissum. Unde lucas
dicit: Velum templi scissum cum
clamore (...) no(n) e(st) s(ed) (...) d(icitu)r patri
a(p)ostolorum. Alio q(uod) i(n) templo fuit duo ve
la unum post (...) templi quod
fuit ibi ad distinguendum templum
inter(ius) et exter(ius). Et ea fuit ubi (...)
(...) interiora templi (...) velum
fuit quod fuit (...) sancta sanctor(um)
a sanctis interi(us). Alii dicunt q(uod) interi(us) (...)
(...) d(icitu)r q(uod) (...) velum fuit scissum
a summo usq(ue) deorsum et no(n) latera
liter ad innuendum q(uod) o(mn)ia figuralia
et legalia esset destructa et nova

lex instituit. Secundo quia dicitur monumentum aptatum
sed non tamen quia adhuc mortuus surrexe-
rit per spiritum ad corpus. Vel dicitur quia Christus
fuit primus qui surrexit a morte ad vi-
tam. Dicitur ergo quod Christus mortuus fuit et
monumentum aptatum fuit secundo quod corpus [illegible]
batur ita [illegible] in sepulcro nondum
adhuc surrexerat. Sed post quam resur-
rexit Christus tunc primo surrexit. Sed videtur
quod Christus non fuit primus resurgentium quia
prius Helyas et Heliseus ut habetur
primo Regum suscitaverunt mortuos
et Christus suscitavit tres mortuos
quo videtur quod Christus primus non surrexit.
Dicendum quod quedam resurrectio est a mor-
te ad vitam [illegible] modo [illegible]
fit aliqua aliquis redit de mor-
te ad vitam mortalem. Sic omnes qui
fuerunt ante Christum resuscitati redierunt
ad vitam mortalem quia post fuerunt ite-
rum mortui. Sed Christus fuit primus qui rediit
ad vitam immortalem et declaravit dicit
apostolus. Sed de illis qui cum eo resur-
rexerunt dicunt aliqui quod post mor-
tem fuerunt. Alii quod non sed quod cum Christo as-
cenderunt in celum. Unde dicit Remigius
[illegible] Dicendum est sicut cum
Christo resurrexerunt ita cum Christo celos ascenderunt.
Sed Augustinus relinquit hoc sub dubio ut
habetur in speculo historiali dicens utrum
omnes qui cum Christo surrexerunt iterum sint
mortui nescimus. Sed aliqui mortui
sunt quorum corpora nobiscum sunt se-
pulta de quorum vero sunt nomen [illegible]
[illegible] possessio et quod aliqui iterum sint
mortui. Sed [illegible] Centurio est hic ter-
tio confessio centurionis. Centurio est
qui post [illegible] et iste fuit [illegible]
tus appellatus ut custodiret ut non
tolleretur. Dicunt [illegible] in [illegible] dicat
Vere hic homo iustus erat. Sed [illegible] filius

Dei erat iste ut [illegible] Augustinus dicit quod
vix quis potuit dicere sicut [illegible] clamore
expiravit dicens. Vere filius Dei erat
homo iste et quia iustus fuit [illegible] tes-
tis. [illegible] primo [illegible]
cum levavit manus suas dicens [illegible]
[illegible] a sanguine huius iusti. Et
[illegible] Pilati [illegible]
iusto isto [illegible]
sanguinem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ut dictum est [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] post mor-
tem [illegible]
[illegible] Pilatum pete-
bat cum ut crura eius frangerent et
[illegible] fecerunt propter tres causas. Primo
quia in lege fuit scriptum [illegible]
quod corpora crucifixorum non debent in
patibulis pernoctare [illegible]
fecerunt crura crucifixorum frangi ut
mors [illegible]
erat [illegible] vespe-
re [illegible] sabbatum [illegible]
[illegible] ad festum [illegible]
[illegible] propter istas
[illegible]
[illegible] ibi [illegible] ma-
nerent [illegible] propter [illegible] fecerunt corporum
[illegible] frangi ut mortem corporum [illegible]
[illegible] Cum ve-
nerunt milites frangere crura [illegible]
Augustinus [illegible] fuit quod [illegible] militum [illegible]
[illegible] latronum [illegible] alter-
[illegible] venerunt ad [illegible]
volentes frangere crura ipsius [illegible]
venerunt [illegible] mortuum et crura non fre-
gerunt. Unde dicit Comestor in speculo
[illegible] fuit [illegible]
[illegible] alligatos [illegible]

Iohannes Comestor
in speculo historiali

Christus mortuus
[illegible]
non surrexit
[illegible] monumentum
fuit aptatum

Quare velum
[illegible]
templi
[illegible]

368.

quod vidit Io. xix capitulo. ut eciam mortuus
est recepit lanceam et fixum latere
suo statim exiuit sanguis et aqua
tamquam in [illegible] de quo prima petri i°
capitulo non in corruptibilibus auro vel argen-
to sed precioso sanguine domini nostri ihesu
christi. et ex aqua in lauacro [illegible] regeneracionis
de quo Ezechielis xxxvi capitulo effundam
super vos aquam mundam et dabo vobis
spiritum novum. Nota quod [illegible] dicitur quod miraculo
fuit tamen. Nam de corpore extincto
fluxit sanguis. Et dicunt doctores quod
aqua pura effluxit et elementaris
et humor non flegmaticus in signum mun-
dicie [illegible] ideo ut probaretur quod
corpus quod fuit verum humanum ex quatuor
elementis compositum. Et per hoc excluduntur
duo errores quorum primus erat heret-
icorum qui dicebat ipsum non habuisse
corpus humanum sed aereum vel celeste.
Secundus erat manicheorum qui dice-
bat corpus suum esse fantasticum. Nec
de corpore celesti nec de fantastico
emanasset talis aqua. Et propterea
toto iste sanguis et aqua effluxerunt
in signum [illegible] Io[hannis] v ca-
pitulo Tres sunt qui testimonium dant in celo
pater verbum et spiritus sanctus. Et subditur
Et tria sunt que dant in terra spiritus sanguis
et aqua. [illegible]
perhibuit testimonium patri de eius
[illegible] testificatus est in bap-
tismo [illegible] audita est vox: hic est filius
meus dilectus qui [illegible] transfiguratus
quando facies eius sunt facta splendida
[illegible] perhibuit spiritus sanctus de [illegible]
[illegible] baptismo in specie columbe
visus est et in specie lingue ignee [illegible]
[illegible] in die penthecostes [illegible]
[illegible] perhibent testimonium

de cuius [illegible]
sunt [illegible]
[illegible] exaltacio fuit [illegible]
confirmacio exiuit sanguis et aqua
ideo quod sanguis et aqua de corpore eius
emanavit. Et dicitur quod lancea san-
guinis de [illegible] ad manum militis
qui [illegible] oculos tetigit visum reci-
pit qui postquam [illegible] fuit [illegible]
tatus monasticam vitam duxit et
[illegible] martirium pertulit et vocatur
Longinus. De isto [illegible] et de
ista lancea [illegible] seu violacione [illegible]
[illegible]
[illegible] fuit [illegible] non [illegible]
[illegible] que erat mortuus
corpus [illegible] ut [illegible]
[illegible] frangerent et non [illegible]
non fuit [illegible]
fuit solus [illegible] et integer [illegible]
[illegible]
fuit [illegible] non fuit [illegible]
[illegible] Et lancea latus eius
aperuit et non [illegible]
ut [illegible] ut [illegible]
[illegible] ille aperuit illud hostium
[illegible] eternaliter
sine quibus ad vitam eternam nemo accedit
et [illegible]
figurata in Genesi [illegible] fabricatur
archa [illegible] fuit [illegible] in latere arche
debebat fieri fenestra per quam in-
trarent animalia que in diluvio non erant
peritura. Hec fenestra figurabat latus
[illegible] de quo effluxerunt [illegible]
ex quorum [illegible]
[illegible]
[illegible] iiii [illegible] quorum [illegible]
[illegible] anima
[illegible] fecunditatem
[illegible] columbe
[illegible]

cio est. Subdit magister quinque [?] eas
fior nunc secunditas ubertior quam
vulneribus. Augustinus: Christi vulnera sicut ex
fontibus emanavit totius salus nostra sed
per quasi rivulos venas et quosdam
poros effluxit nostra. Innuit beatus Bernardus
ergo si salvari debemus oportet quod sit
ex confluxu istorum vulnerum ex quibus
fluit nobis. Et subdit: sicut in quo quod quasi
eo sufficiant in vita si quid deest
mihi de visceribus aut hoc audiret
usurpo de vulneribus. Bernardus: nec deest
sibi scaturia quia sunt cunctis quasi per
que effluunt scilicet mina sapientia (?) fodere
vult manus meas et pedes meos et
latus per has rimas licet mihi
sugere mel de petra et oleum de saxo
durissimo. Sequitur: Pinde (?) meum nutu
in misericordia domini, in virtute sit nutu de
poculo quam dominus dicit in sacco domini
ergo quia ipsi dicunt in eternum. Ideo in
aspectum misericordiae bona nostra sicut
esse et effluens de vulneribus eius
sacra. Sequitur: hic non debebat illa ex
ponere ergo duo dicta sunt. Ideo duo
debebant dici debebantur cum quod credunt non
sunt sacra et quare ut impleretur
illud Os non comminuetis ex eo. Ubi
sciendum quod Exodi xij preceptum fuit de
agno paschali quod debebat comedi totus
cum intestinis capite et pedibus et os
sa non debebant frangi. Et quia agnus
fuit figura passionis Christi. Igitur sicut ossa
eiusdem agni non frangebantur sic et ossa
Christi qui fuit verus agnus et figuratus in Moyse
debebat frangi. Et dicitur quippe
fuit benedictus et humilitas passionis
quod scriptura fuit sic impleta scriptura Za-
charie xij videbunt in quem transfixerunt.
Et illud offendit et ad finale victi
cum est quod Christus clavis in manibus

et lateri ostendit et ut impii viderent
hic non quod vulnera sua mansit et
remanserunt in corpore eius apertis et non
misericordia dicit apostolus pluribus causis vulnera
Christi alias ut post resurrectionem dis-
cipuli viderunt sua vulnera et fierent
cum passione et crucifixionem et mortuum
et eundem nunc resurrexisse et fide
persistunt sicut factum fuit quod Thomas
palpavit sibi ad vulnera sua. Alia
ratio est ideo vulnera sua remansit ad con-
futanda iudeos in die iudicii apostolus
hoc ut ostendat eos persuasisse et
predixisse passionem suam et esse causa
sue mortis et sue crucifixionis et ut
videbunt eum omnes oculi et qui eum pupu-
gerunt. Alia ratio est quod Christus vulnera retinuit
in signum victorie ut triumphalia
signa quibus ad adversarium vicerit per
... quod cum vincere. Alia dicitur ratio
per beatum Bernardum quod Christus interpellat pro
nobis ad patrem. Ideo retinuit vulnera sua
ut patri ostenderet ista comparans non
sine ... Christus ... indignacione mi
misericordia et ... Post hec autem ro-
gavit Pylatum Joseph. Hic tangit
de sepultura et eius sepultura. Christo
igitur mortuo et lateri lancea eius perfora-
to Joseph venit ab Arimathia ci-
vitate qua fuit occultus discipulus Ihesu
apostolus metu iudeorum. Christus cum multos
discipulos habuit qui fuerunt occulti
quod multi timebant per iudeos excom-
municari et a synagoga expelli quod fuisset
magnum vituperium. Et de illis Ioseph
fuit unus de ... et ideo quia credebat
sermoni Christi et doctrinis eius dictus fuit
eius discipulus. Et ipse petivit licenciam
a Pylato ut corpus Ihesu tolleret et
sepeliret et hoc utrum sit pollutus
apostolus petens in veneracionem quia ille per-
nobilis erat et non solum apostolus ipsum

Dicitur quod vulnera sua servavit ad diem iudicii

De tumulacione Christi

de diligencia sepulture

sed post mortem ignominiosam quam pertulit
bysimul. Igitur venit petentes ut
sepeliret eum. Vita cum magna di-
ligentia fuit ad suam sepulturam.
Unde sepelierunt eum quod predictum
fuit usque et erit sepulcrum eius glo-
riosum. Omnibus fuit ignominiose passus
tam gloriose sepultus. Unde Joseph ac-
cepit corpus Ihesu de cruce et superveniens
Nicodemus qui venerat ad Ihesum noc-
te et iste erat unus fuit de occultis
discipulis. Et iste accessit una cum
Joseph ad corpus Ihesu et attulit secum
unguentum nobile quod erat factum
de mirra et aloe quo unguento un-
xit corpus Ihesu, racione cuius ut
non deberet putrefieri et corrumpi non
indiguisset quia predictum fuit ut specialiter
illud non dabis sanctum tuum videre cor-
ruptionem quia assumpsit corpus deifica-
tum. Et quia sed corpus fuit deitate
unitum ideo non fuisset corruptum etsi
si per mille annos iacuisset in terra tamen
si unus dies fuisset putrefactum. Ta-
men ex devotione supervenit iste
Nicodemus et portavit id unguentum
confectum de mirra et aloe. Unde di-
citur aloe est gutta vel aloes [illegible]
et est arbor non … odoriferum de
… et succo et ligno fuit con-
unguentum confectum et fuit in pondere
quasi centum librarum et … venit.
Deposuit ergo corpus Ihesu et illud con-
ditum unguentis et involutum induit
et posuit linteaminibus. Et sicut legi-
tur in alio loco de Lazaro quem
resuscitavit etc. Et iste fuit positus
institis id est quibusdam ligaturis
vel inspisis etc. Et quedam ligatura
est id est involuit corpus Ihesu institis
et pannis lineis et posuit super

faciem eius sudarium et aromatibus
unxerunt sicut mos est Iudeis sepe-
lire ut corpus Ihesu a corruptione re-
servaret. Et propter hoc est statutum quod
corporale quod calicem tegit non debet
esse sericum sed lineum et de panno
lineo ut tegitur de consecracione distinctio
prima quia tacto quod corpus Christi fuit pan-
nis lineis involutum. Sed dubitatur
quia alibi … potest quod fuit invo-
lutum syndone munda. Sed dicitur inde
quod possibile fuit quod Joseph qui primo
supervenit obtenta licencia primo
involuit syndone. Sed postea Nico-
demus superveniens syndone invol-
vit secundo corpus linteis. Ideo cum
quis posuit quod primo factum fuit
alius quod ultimum factum fuit. Du-
bitatur utrum iste ponitur … inter
istos de sepultura quidem non dubitatur.
Ideo quidam dicunt … et qua-
… potuit dicere quod discipuli
timebant sibi si sepelirent. Si non velle
… timore … fuit
in sepultura non … fuit. Ideo et
Joseph non debuisset … quia
… timuit … fuit … quod non
… Joseph timuit sed … magis
… discipuli quia nobilis fuit valde
et fuit notus Pylato. Ideo …
confidentia de eo quod erat favorabilis
sibi. Sed discipuli fuerunt pauperes et ideo
magis timuerunt. Et preterito ibi non
fuit. Alia non … dicta … ordinarie
factum fuit quod … dis-
cipulorum non fuit sepultura nisi
aliquis non fuisset sine sepultura
… posset dicere … vel
… quod eum … fuisset. Post-
quam ergo involuit corpus Ihesu lin-
teis … erat quoddam … orto
prope locum calvarie … non longe distans

altaris passionis in quo orto fuit
monumentum novum quod excisum
fuit in petra et istud factum fuit ordi-
natione divina in quo posuerunt corpus
Ihesu. Et in isto sepulcro non dum umquam
aliquis positus fuit. Et quare ibi
in propinquo sepelierunt eum dicitur
quod propter parasceve iudeorum quia vespera
appropinquabat que erat initium sequentis
festivitatis sabbati et etiam quia appro-
pinquabat festivitas paschalis et
ideo non potuerunt longe portare nec sole-
mpnitatem et vacacionem sabbati infringe-
re. Ideo sepelierunt eum in orto vicino
Golgatha in loco illo id est prope locum ubi
crucifixus erat quia prope locum
passionis erat monumentum. Secun-
dario quare Ihesus in orto fuit sepultus
dicitur quia in eodem orto in quo Ihesus captus
fuit erat finaliter sepultus ad innuen-
dum quod virtute divina passionis sue et mortis
sue liberamur a pena dampnationis pro peccato
in flicto in quo Adam morte deliciarum
incidit quod dampnum est curatum in virtute
divine. Tercio quare fuit in novo sepulcro
in quo prius nullus fuit positus. Respon-
deo quia illud fuit factum ex divina
ordinacione quia si aliquis alius ibi
fuisset tumulatus tunc iudei post Christi
resurreccionem potuissent dixisse quod
iste non surrexisset. Quarto ideo [illegible]
aliter quod sepultura divinis convenit in
tota sua necessitate. Nam Christus fuit conce-
ptus a virgine et utero eius nullus in quo
illis prius fuit portatus et de cuius utero
nullus post fuit natus nec autem
postea umquam fuit aliquis positus.
Et quare fuit sepultus in sepulcro
exciso in petra. De quibus [illegible]

possent dicere quod discipuli suffodissent
terram et eum subtraxissent et dicerent
plebi quod a mortuis resurrexisset.
Et quare in novo erat monu-
mentum [illegible] corporis [illegible]
in novo ad denotandum spiritualiter quod Christus
nullibi vult quiescere in nullis mente
nisi corde fructuoso nisi prius corde
[illegible] fuerit per penitenciam innovato.
Et quia modo est tempus innovacionis per
penitenciam ut scilicet per penitenciam innovemur
et ut corpus Christi in nobis possit quiesce-
re in vanum. Ideo primo prius debemus
insistere et nos operibus mundare et
in [illegible] corporis [illegible] viaticum
viatorum in genere confirmatur et ad termi-
num perducet. Quod nobis [illegible] ipse
deus qui cum filius virginis est pro nostra
salute passus ut nos in eternam
vitam ad eius dei termini perducat.
Et nobis concedat qui sine fine regnat
vivit et regnat in secula seculorum amen.

Explicit concordancia ewangelistarum
de passione domini per venerabilem
M. Mathiam de Legnicz

Et quare in sepulcro exciso in petra

Egressus ihc trans torrentem ce-
dron super quo captivo li-
bertas traditur. Et quo omnes purga-
bat speculum sine macula candor
lucis eterne velatum vita morien-
tum occiditur. Et ibidem dicit: O bone ihesu
amabilem te mihi reddit calix quem
bibisti opus nostre redemptionis hoc
est quod meam devotionem blandius
allicit vehementius exigit. Et quid
restat nobis miseris faciendum nisi
ut egrediamur cum egrediente et mori-
amur cum moriente. Egressus ihc etc.

Christi passio distinguitur in quinque
partes secundum quinque officia. In orto
tenuit flentis et gementis. In domo
Anne vel pylati tenuit officium fa-
mulus et in supplicis. In calvarie hospi-
cio tenuit officium malefici et rap-
toris. In via cum appropinquaret pa-
tibulo tenuit officium peccatoris et
latoris. In ligno tenuit officium
furis et latronis. Egressus gratia ihc
trans torrentem cedron id est transflu-
men tristicie secundum Augustinum. Dicitur il-
lum aquam tristicie tunc sic qui omnem
genus miserie in ipso. Et sunt scripture
de quibus aquis libari et fidelis propheta
ubi clamat: Salvum me fac deus
quoniam intraverunt aque usque ad animam meam. Et
sic egrediens pervenit ad ortum in quo
quatuor precipue fuit facta scilicet discipulorum
dormitacio. Domini orationis stillacio in san-
guinis in sudore. Signum precipue
ditare unde dominabatur Christi
in penitencia. Constabat et timor
mortis ex quo omnem turbavit sibi
cum mortis secundum prophetam. Timebat enim
moriam et corpore in fide et racione

Unde hoc est precipit
Conversacio mala
Verbum dei — ne cadet ho[mo]
oratio frequens
Confessio frequens

Item ex dictis patet quod prohibetur
hec verba sacramentum omnibus qui
tenentur solvere decimas parrochias
missales et non solvunt vel infi
deliter solvunt. Nam solventibus fi
deliter decimas quadruplex est remu
neracio secundum reymundum Prima
habundancia fructuum Secunda sanitas
corporis de hiis duobus dicit beatus au
gustinus Si decimam dederis non
solum habundanciam fructuum recipies
sed etiam sanitatem corporis consequeris
xvi q. pa decime 3a est remis
sio peccatorum Quarta celeste regnum de
hiis duabus dicit beatus Augustinus
ibidem Quam primum comparare
peccatorum indulgenciam desiderat pro
mereri reddat decimam et de novem
partibus studeat dare elemosinam pau
peribus Ergo qui ~~decimas~~ decimas
non solvit vel infideliter solvit
punitur per opposita Malachie
iii° Quia michi non reddidistis de
cimas et primicias ideo in fame
et penuria maledicti estis Inferte
omnem decimam in horreum meum ut
sit cibus in domo mea et probate
me super hoc dicit dominus Si non ape
ruero vobis cataractas celi scilicet da
do vobis pluvias et rores ad
fecundacionem terre germinacionis Et effun
dero vobis benedictionem usque ad
habundanciam scilicet bonorum temporalium
Et increpabo pro vobis devorantem
i. faciam quod vermis woeste et hungel
non devorabunt nec peiorabunt

terre vestre nascencia unde sequitur
Et non corrumpet fructus terre
vestre nec erit sterilis vinea
in agro. Et beatos vos dicent omnes
gentes scilicet ex bonorum vestrorum mul
tiplicacione dicit dominus exercituum
Item augustinus ubi supra Cum de
cimas dando et terrena et celes
tia possis promereri premia cur avaricia
duplici te hac benedictione frau
das. Hec est enim domini iustissi
ma consuetudo ut si tu illam de
cimam non dederis tu ad decimam
~~revoceris~~ revoceris i. ita infortunatus eris
quod vix decima pars bonorum tuorum
tibi manebit dabis enim impio
militi quod non vis dare sacerdoti
Item augustinus ubi supra Non deus
premium postulat sed honorem et
qui dignatur totum dare decimam
a nobis dignus est recipere nec sine
sed vobis perculo dubio profuturam
Hec ipsa omnia in predicto capitulo decime
Nam et antiqui patres temporibus
omnibus habundabant quia decimas
deo dabant modo autem hec tollit
fiscus quod non accipit christus. 16.
q. i. maiores libet i. et fide
liter quibus qui decimas solve
re eas solvere debent Nam qui
hoc non faciunt in statu dampna
cionis sunt ideo eis prohibetur huius
sacramenti suscepcio preter illi per
prendi capitulo quod scribit auctor uni
versalis boni de apibus Erat c° iii 12
quidam miles in brabancia

parentibus generosus qui primus erat totali-
ter seculo deditus beate marie
virgini erat devotus et ei cottidie
tres quinquagenas in salutacionibus
persolvebat. Infirmatus autem et ad ex-
tremam perductus est. Cumque per plures
dies plurimas mortis iacuisset in-
terrumpit subito et sorore monia-
le que iuxta lectum sedebat in-
clamavit dicens: Soror care
redi cito advocari facias sacer-
dotem. Circumstantibus omnibus presbiter ad-
vocatur et in maxima contricione de-
vote confitetur dicens: Ad tribu-
nal Christi iudicis raptus tandem in
presentia matris adelmonibus at-
tracta sum qui debetur. Sancta Maria pie
pyssima mater Christi rogavit fi-
lium ut ad corpus reduceret locum
penitencie susceptivus. Nec indig-
nus est ut rogavit. Unum de
peccatis erat per quod dampnatus 1
eram. Decime que de bonis et agris
meis subtraxerant sacerdoti.
Secundum erat cum sodalibus 2
meis pisces quorundam reli-
giosorum furto subtraxeram. 3
Tercium erat quod segetes et fru-
ges pauperum cum canibus meis
venaticis vagabundus destruxe-
ram. Hec ergo cum cunctis omni-
bus loquerer quidam convicinus
audit. Et cum inciperet dampnaci-
ones istas conscius dampna dicerent
cum nos dicebas vobis pure corde
remisit. Et ille inquit quia

da vita remissio vestra sufficerat ad salutem cum reposi-
cerem vobis in iniuriis refun-
dendis quia vos iniurias
michi dimisistis. Et hec dicens
restituenda dampna parentibus
assignavit. Sicque dispositis re-
bus ipse et pace inhabi-
tat devote spiritum exhala-
bat etc.

hesitare Unde vacillans tis
Vaco as are avi dicitur intendere insistere operam
dare circa aliquid Et sic in tribus significationibus
frequenter construitur cum dativo Item vacare dicitur cessare
vacuum esse vel fieri Et in talibus significationibus
construitur aliquando cum ablativo aliquando vero nullo Item
vacat impersonale id est vacuum est vel libet vel
optimum est Unde hec vacatio onis id est cessatio
vacationis vel ocium
Vadum di dicitur locus in aqua per quem homines
et iumenta pedibus vadunt vel transire
possunt s. vort
Vado as are id est per vadum transire vel
per vadum ducere ut vado equum id est duco
per vadum versus Te vado duco vado transeo
transvada vado
Vado dis si dere dicitur properare Nec est in usu
sine composito Et invado componitur Et
omnia faciunt perfectum in si et supina in
sum Ita dicit hugwicio per sincopam declinat vado
dis vasi
Vafer dicitur versutus versipellis et habetur
in parabolis salemonis
Vagio gis givi vel ivi ire dicitur flere plangere
plorare et est proprie infantium in cunis
existentium adhuc Unde vagiens tis parti-
cipium id est plorans Et hic vagitus tus tui
clamor vel fletus infantium
Vagor aris dicitur spaciari errare huc et
illuc discurrere Unde vagabundus da dum
et vagus ga gum
Vagedaber hebrayce latine dicitur liber
numeri vel numerorum
Valete valete totum est verbum defectivum
pertinens ad salutacionem
Valefacio cis cum dicitur est valedicere
eis a quibus recedit
Valeo es ui ere itum dicitur vigere sanum
esse et posse Item valere precium denotat
ut iste equus valet centum libras Item
valere dicitur proprie infirmari Unde vale-
tudinarius a um dicitur qui sepe infirmatur
Ita dicit hugwicio Nota et quod a valeo dicitur vali-
tudo inis id est infirmitas vel fortitudo Unde
contrarius infirmi et sic valitudo secundum quod
firmum dicitur a valeo dissillabum modo
est secundum diversas significationes Vallis salinarum
sic dicebatur quia ibi erant putei salis
Vallo as are dicitur munire circumsepire
et proprie vallo vel vallis Ita dicit hugwicio
Vallus li id est palus quo vallatur Unde hoc
vallum quasi cathenatura que fit de palis
super aggerem Vel vallum est ipse
agger sive illud quod mole terre erigitur
ut custodia pretendatur Et est vallum inter
murum et fossam Et dicitur a vallis id est palis
quibus vallum munitur Ita dicit hugwicio
Valva ve id est ianua Et proprie valve sunt
que intus revolvuntur et sunt duplices
Vanga ge dicitur quoddam genus fossorii quia
vangando fodit secundum hugwicionem
Vapor oris masculini generis dicitur calor
Vaporo as are producit dicitur calefacere fetere
vaporem emittere vel vaporando redolere
Vapulo as dicitur verberari Verbum neutro-
passivum et habet vocem activi et significationem passi-
vi et significat passionem ab alio illatam versus Ex-
ulo vapulo veneo fio gerunt ista sensum
passivi sensus voce gerunt aliena
Varica ce et hec varix icis est vena inter
coxam que si ledatur incisione vel percus-
sione reddit hominem curvum et inflativa
fit ex lesione et facit [illegible]
[illegible]
Variosus sa sum dicitur cunctis labilis varius
Vas dis masculini generis dicitur fideiussor vel obses
et dicitur a vado dis quia dat se vade hoc vase
et abire versus Obses sed vade ponto prius
ad tua vade Unde hoc vadium dii et hoc dicitur
promissum vel fideiussor et hoc vadimonium ii
Vas fictile dicitur vas compositum vel factum
de terra a fingo gis quod est componere
Vas tursumigacionis dicitur turibulum aut vas
alterum simile
Vasa belli dicuntur instrumenta belli scilicet arma
et maxime versus Dic belli vasa que bellum
continet arma
Vasa papirea dicuntur vasa de papiro
facta secundum ysaiam xviii cum exponit glosa In vasis
papiri id est navibus de papiris que
tante magnitudinis sunt secundum hystoriam alexandri
ut naves fiant ex eis vel cantis
de papiro facti quas per legatos mittere
Vasa pastoris appellat glosa quando dat
zacharie xi scilicet peram et baculum fis-
tulam et sibulum et omnia ista cum
posita sunt super in suis locis propter
sibulum quod est instrumentum latum et
tenue Et artificialiter perforatum quem-
admodum sibili reddit sonum
Vastus ta tum dicitur amplus et desertus
Unde vastitas tis dicitur solitudo concludis
de solacio ruina inter [illegible] Item
Vastitas potest in paralipomenon secundum
studine cum spissitudine dicitur
Vates tis quod est dicitur sacerdos poeta
Vaticinor aris verbum deponens dicitur
divinare et componitur a vates et
cano nis
Vaticinium ii dicitur prophetacio vel prophetia

Ite vaticinia dicuntur poetarum carmina va-
ticanum in papiis quidam locus est rome in
quo vates et deos honorat vaticinantes
ostendebat
Vatuefactus a um vana ps e Et est
idem quod euaruatus ab euacuo et fio fit
vatium significat aliquid idem quod optimum
siue aptum Et sic componitur cum primo Require in Ver
Uber eris dicitur mamma Et tunc est neutri generis
Item uber dicitur fertilis habundans
Et tunc est omnis generis hinc ubertas et compar
ubertas tis dicitur habundantia fertilitas
ubertim i habunde affluenter
Uecordia die dicitur furor aff demen-
cia a vecors dis o generis dicitur furiosus
vel demens vel stultus In vecordia die
et dicitur vecors quasi ve habens in corde
Vectigal lis me quidam dicit missale dicitur tributum
et quod de eo nectitur vel quod mare vel
per flumina vel per terram Item hoc et hec
vectigalis et hoc le papias quidam dicit i vec-
tigal soluens vel ad vectigal pertinens
et dicitur a veho is
Vectis tis mas generis dicitur quo aliquid vehitur
et portatur sic vectes erant fiderum
strulis positi ad portandum archam
Item vectis dicitur illud ferrum quod tam
ta serendi vel respandi hinc et illinc
vehitur Et est firmatiua hostium Item
vectis dicitur dyabolus unde Require in veho
a quo durum est et forte et rigidum et in
flexibilibus admodum vectis Item
vectis is generis dicitur mamma i tatthena
mamma
Vectmella dicitur illud instrum in quo
portatur vehitur vel vectatur
Vector ar eorum passiuum de quo
ezech xxvij et significat idem quod vehere
Veges is fe generis me cor in obs dicitur
dolium ab trahendo
Vegeto as aui me cor dicitur viuificare
sustentare regere confortare et vali-
tudinem conficere consolidare et est
actiuum eorum hec et significat vegeto tedo
viuifico quod sustento Unde a viui co-
fero consolido et dicitur a vegetum ta tum
quod est forte ad ultimum vel validum
firma
Vegetatus ta tum dicitur confortatus con-
firmatus
Vehemens tis dicitur forte quod vehe-
mente unde vehemeter i forte
Item vehemens dicitur furiosus vel
demens Et componitur a ve et habeo es et mens
tis quasi ve habens in mente Et inde vehementia
dementia Ita dicit hugo
Vehemoth expositiue sumpto in dictores
incipientes ab quo secundum Jeronimum Remigium et
post Et secundum omnes antiquos biblias et libros
originales incipit a b. et non ab d. Et
vehemoth in veritate nichil est
Velame actor expositio multis modis exponitur
In historia dicitur sic hoc tibi in velame acter
i in memoriam verecundie quod immediate
deprehensa es unde expositio subdit expone do
Et quocumque preperias memento te deprehe-
sam Andreas exponit sic ut verecunditum
neccasti fecerim sed satis pudibunde nisi es
Et hec i hec vrbanitas loquendi sua est
tibi in velame verecundie et sine periculo
potest esse ad eos qui totum sciunt quod neces-
sarius sit Et ne hoc presumas simulare
alijs quorumque preperias memento quod
iam in hoc sis deprehensa
Vellico as me cor frequentatiuum eius vi
vello lis li vel vulsi le vulsum quod est
eradicare carpere vellicare dicitur summatim
et paulatim carpere vel vellicas tis pro
tercipium de quo amos vij vellicans sicco-
moros i decerpens frondes sicomori et
aliarum arborum ad pastum pecorum unde
distinguens vellicans et decerpens pecus
accipitur
Vellifico as Et secundum hugo vellificor aris
dicitur velis tensis nauigare vel vela
facere vel erigere
Vellus eris i pellis corium ouis vel ani-
malis cum pilis Et dicitur vellus a
vellendo quod prius non tondebant sed vel-
lebant
Velter tris est quidam genus canum vena-
ticorum i. leporarii
Velum tortina velum tectura borda templi
et velo seredit cuius origo est velum
caput velamine sic monialis significat instrum
magne nauis quod velum Et non a velo
sunt sed a veho vbo
Vendico as me cor dicitur apparare vel usur-
pare i bezethin
Veneficus ca cum papias cor dicitur insistens
et faciens venenum unde hoc veneficium
ij dicitur malefaciens destruunt aut ora
a benefico ab quod est venenum facere
Veneo is iui ij ire venum venum in
supino dicitur vendi Et est neutrum
passiuum et quod sicut vba neutropassiua

Ventilabrum bra penult cor d(icitu)r palla venti-
landi instrumentum quo pallee ventilant(ur)
Ventilo as d(icitu)r grana ad ventum iactare
dissipare et spargere
Vestigare scrutare q(uasi) palleas discutere
Venum ni i(d est) venale vel venditio
Venundo as (com)ponitur a venum et do venundatum vel
a q(uo) venale Et (com)ponitur a venum et do dui
venundatus ta tum penult cor i(d est) venditus
Venustus a um d(icitu)r pulcher decens et (com)pa-
ratiue hec venustas atis i(d est) pulchritudo
decoris Et venusto as decorare
Vepres prius fem g(e)n(er)is d(icitu)r g(e)n(us) rubi vel
spinarum Ysa(ias) d(icitu)r q(uia) vepres d(icitu)r q(uod) maio-
res inter omnes arbores spinosas ve-
pre dicebat eo q(uod) vi prendat
Ver veris tempus de quo (com)prehendit(ur) et
d(icitu)r a virendo eo q(uod) tunc i(n) p(ri)mo post hyemem vesti-
tellus herbis et in florem omnia erumpunt
Et inde vernus a um i(d est) ad ver pertinens
vel clarus splendidus et delectabilis Et hic
et hoc vernalis et hoc le in eodem sensu Et
verno as i(d est) splendere clarere et delectari
Verbena ne species herbe i(d est) ysopus sicut
Vestigium i(d est) exemplum etc
Veredarius rii d(icitu)r nuncius curius(?) et d(icitu)r a
veredo d(icitu)r q(uia) e(st) equus
Verenda orum a verendo dicuntur Et pudenda o(mn)i-
a viri et mulieris (com)plus(?) nu(n)c s(un)t membra omnia
genitalia
Verecundus da dum d(icitu)r verecundus vel
timidus (com)p(ar)e cum exhibitione reverentie
Verecundia nie cor d(icitu)r pudor
Vergo gis si d(icitu)r tendere seu declinare vel inclinare
Vermiculus li d(icitu)r parvus vermis et q(uia) (com)po(nitur)
in Sacra pagina hic (com)po(nitur) sicut in histo(ria) (com)parat(ur)
David vermiculo ligneo qui tenerrimus vel tabella
d(icitu)r qui molle lignum durum (com)perforat dum
tangit(ur) nichil mollius illo cum tangit
n(on) durius illo Ita vermiculus d(icitu)r rubeus color
(com)po(situm) de (com)posito coccino nam coccum cocci-
num et vermiculum (com)ponitur accipiunt(ur) Sed vermi-
culatus ta tum i(d est) distinctus et variatus Ita (com)po(nitur)
in Can(ticis) Murenulas aureas
faciemus tibi vermiculatas argento
Vernaculus li d(icitu)r familiaris in domo nutritus
q(uasi) vernat i(d est) claret in domo et d(icitu)r a
verna ne q(uod) idem e(st) q(uod) familiaris puella vel
vernula le i(d est) famula in eodem sensu et sic
omnis g(e)n(er)is verna et vernula
Veruca ce i(d est) wratzel
Versatilis gladius expo(nitur) sic in histo(ria)
sup(er) Gen(esis) iii c. et collocavit ante paradisum
cherubyn et flammeum gladium atque ver-
satilem ut angelus arceret diabolum
Et ignis hominem vel q(uasi) ministerio angelorum
potius ignis ibi qui includeret paradisum missus
qui videlicet ignis nomine gladii nominatus
e(st) versatilis d(icitu)r utrobique secante(m) qui(a) perpetuo
fuit tunc in utroque sensu (com)petentius donis est versa-
tilis i(d est) aptus ad usum i(d est) ad collectus de voluntate
pellet ablatus n(on) fuit ad tempus p(ro)pter intrantibus
Helya et Enoch (com)ponit(ur) ideo in morte
(com)posita fuit destructus
Versiculor aris d(icitu)r vertas vel mutas colores
Versipellis omnis g(e)n(er)is et hic le d(icitu)r astutus
deceptor qui in diversa voluntatem et mentem
vertit et (com)po(nitur) a verto tis et pellis q(uia) diversis
modis decipit q(uasi) in varias pelles se
fuisse vertit
Versutus ta tum d(icitu)r callidus astutus malitiosus
qui aliud cito invenit et facile et (com)plibus fraudi-
bus Inde versutia d(icitu)r astutia Vertex
Vertex icis mas. g(e)n(er)is e(st) summa p(ar)s capitis qui
capilli colliguntur et in qua resplendet(?) ubi
et nuncupat(ur) Ita dicit Ysa(ias) eth(imologia) xi pone(?)
aut q(uia) frangit (com)positum Ita vertex appella-
nodus(?) et globi cimmeria que ad modum
vertitur apparet in ligno Sed vertex capi-
tum(?) s(unt) ligna ditia et vorticibus plenum
Vertigo ginis e(st) cum in circuitu vel circa pupil-
las circumvolvit(ur) Item e(st) quidam morbus capitis
s(ecundu)m quem ventositates quedam in intra
venis et arteriis exalat (com)prehendit
facere (com)soluta et faciunt (com)moveri in oculis
Inde vertiginosus a um qui vertiginem
capitis patitur (com)prehendit
Veru e instrumentum ferreum vel ligneum quo
carnes assant et e(st) neut(ri) g(e)n(er)is in sing(ulari)
nomino e indecl. s(ed) in plu(rali) habet veria verium
veribus (com)posita d(icitu)r lig(num) quinque inveniat(ur)
veribus
Vesania nie d(icitu)r stultitia insania furia
verecundia
Vescor eris verbum deponens d(icitu)r comedere
uti cibo et potu et regit ablativum et (com)pa-
ratur potius et supino invento accipit(ur)
ab vitor eris usus
Vespa pe al est al (com)positum volatile
aculeis venenosum s(ecundu)m Ysidorum hic vespe ex asinorum
carnibus putrefactis nasci d(icitu)r sicut scara-
bones de equis et apes de vitulis
Vespere aut sabbati i(d est) nocte sabbati
que s(ecundu)m nos lucessit et tunc in luce
prima sabbati i(d est) in prima die septimane
Et sic fuit dies dominica q(uia) de nocte
sabbati venerant non tamen cum lucibus aperte
noctis s(ed) diluculo scilicet cum dies dominica
illucescebat (com)putatione istorum novem

f. vespa ce et vesper ri et hesper pe-
pone no curauit qr fecept corp competes
confudent et p se multa posita inuenit
Vespero ri et vesperugo inis exposita
sunt supra ubi expo hesperus
Vespertilio onis qui secundum aves nocturna
lucifuga et sole visa Ysidorus Ambrosius
sed qui al ignobile a vespe nomen accepit ales
et id quod est volatile quadrupes et dentib;
utitur non oua sed pullos generat quorum oves
volitat aut in aere auium more
sed crepusculo vespertino et nota quod ves-
pertilio est mas. gen. sed prius in opusculo qui ait
In o et . cuncederis quoniam non sunt verbalia et
participialia masculina sicut ut stellio gur-
gulio nichil excipit ab hac regula
Vestibulum est locus ante fores qui dicitur por-
ticus vel atrium vel dicitur locus in quo
vestium vel locus adiacens
Veteranus na num dicitur senex emeritus
ita dicit Hug.
Veternum in est quedam infirmitas que fit
hominum diue langoribus et pigritie et inue-
ne vidua pene et componitur sepe pro
pigritia
Veternus dicitur eleganter patiens infirmitatem
Vetitus ta tum dicitur prohibitus
Vetulus la lum dicitur aliquantulum vetus
Vexillum li dicitur est a velum li

Viaticum a dicitur expensa pecunie vel
et corpus domini viaticum dicitur quod prepa-
ratur nobis victum in via
Vibex icis fi gen. dicitur inarsio et vestigium
quod fit in carne ex virga et quod per quilibet
inarsio est dicitur frutex expensa tica vel
minuta virga
Vibro as are dicitur resplendere et apparere
acute ad iaculandum sive quinnando
acute sed pleonasmus cum minuta virga
Viburnum na num dicitur a confinium
Vicia cie est genus leguminis
Vicissim adverbium pro vices vel alternatim
vnde hec vicissitudo est vicis alternatio
vel retributio
Vicissitudinis obumbratio vel vicissitu-
do obumbrans sive obscurans quia a deo
non procedit vicissim bona et mala
ad illam culpe obumbrat ipse nec
est summa lux
Vicus ci dicitur strata. Ysidorus Vicus est huiusmodi
dicitur villa ex civitate et sunt idem dicitur
vici et castella et pagi que sunt que
nulla dignitate honorantur ut vnde vica-
lis dicitur
Victima me dicitur ipse sacrificium pro hos-
tibus victis sed hostia pro vincendis

Victima pro victis datur hostia pro superandis
vnde victima ab dicitur sacrificare vel immolare
Villicus ci dicitur ville gubernator sive custos
vnde villicus ab officium villici dicitur et in
dicitur villicatio vel villicandi actio ville gu-
bernator
Villicatio tie est villa
Villus li dicitur pilus vel flosculus lane de velle-
ribus et et flosculus palorum quod stabit vn-
villosus a um villis plenus et componitur
ita dicit Hugutio
Vimen inis dicitur mollis virga vel coniundix
virgulum crescens
Vinacium cii dicitur posterius quod est vinum et vina-
cium dicitur quod fex vini vel illud quod remanet
post expressionem vini et placet expositio
Vincio cis vi tum dicitur ligare vnde vinctus
ta tum est ligatus
Vinea vnde sed ait campus locus est ubi vites
plantantur ista vinee vel vineta dicitur
loca vitibus consita ista vinea dicitur quedam
machina bellica que est contexta vite
ut dicitur
Vinea q ... qua deceratur et
asseribus sit et homines intra latentes
appropinquant muro ad effodiendum et
in ista significatione capitur Ezech. xx
Vinolentus ta tum est plenus vino
Vipera ra genus est serpentis sic dictum
quod vi pariat, nam cum venter eius ad partum
intumuerit catuli non expectantes
maturam nature solutionem corrosis eius late-
ribus vi erumpunt cum matris interitu sed
aut quod masculus caput oris in eo [illegible]
pe femine exspuat illa aut ex volup-
tate libidinis in rabiem versa caput
maris ore preceptum precidat ita fit
ut parens uterque pereat masculus dum
coit femina dum parit quod fertur esse sine
vulva sed et masculus sine virga
Virago dicitur que de viro acta habet nomen
quod pro inlicet animo gerit opera illius
que faciunt opera virilia
Viretum ta tum dicitur dicitur viridis et fortis
vel virgultis et dicitur a virga ita dicit Hugutio
et Io. Crisostomus dicit super matheum
mulier virata non facile decipitur item
est 28a lingua etiam mulier viran-
tes decepit
Vireta dicuntur loca virida vel herbis et
sertis viridissimis plena
Virgultum appellatur quod de radice ar-
boris nascitur et est inutile ab agri-
culis amputatur sed Hugutio Virgultum
dicitur auriga sive nil ..do virga vel locus

ubi multe vites habundat vel ipsa vinea
Vinifmal lis neut g. d. spiritus locus
ubi fit acceptus
Virus neut g. mobile d. venenum
Virulentus tatum d. venenatus vel vene-
nosus
Visus ci et hic viscum ci d. gluten quo
aves capiuntur et illud quod est int cute
et carne vel viscositas sicut tenera vis-
ta plenus
Visus sus idem est quod visitare desiderio
vide
Vitta te est infula quo sacerdotis caput
ligatur et d. a vinctio cio quia vitta est q
cum crinibus innectitur qua flueentes re-
ligantur capilli Item vitta est corona vin-
cit Item vitta d. secundum ysidorum quod ea pectus
intersectus i. mortuus est — connectitur
Vitalia lium in plurali sunt intestina quod
ibi vita i. anima continetur
Vitellus li d. medullum ovi
Vitricus ci d. pro pore ex alio viro filium
vel filiam habentem duxit
Vitulamen minis neutri g. d. planta illa
infructuosa que nascitur a radice vitis
vel olivarum dumtaxat ut sit nalis vel
sapientie iiij° Et spuria vitulamina non
dabat radices altas vide supra ubi de
predictis
Vivarium rij d. ubi piscibus pascuntur
vel conservatur
Vireo res d. viridis et fortis vel hic
viriditas tis et pertinet ad ingenium
Vivido a re d. vivificatis vel acutus
fortis agilis et d. rubeus color et bonus
Volutabrum d. locus sterc. infecti
sue in quo porci volunt diu suppu-
tare aut accipitur pro qualibus turpitudine
vel d. volutabrum vitiorum
Vorago d. gulositas vel locus profundus
vel baratrum vel ruina vel destructio
civitatis biato dici
Ultor oris ultus sum d. vindice
vindicare deponens est
Ubiquo nuit d. nalis humor tere ab ea
nunquam recedens sed ei semper adherens quod inse-
parabile accidens vel religiosus sa-
cer religiosus plenus proprius
Ulmus mi quedam arbor est quod in
celsum [illegible] ideo sic vocatur quod in ultimi-
nosis locis et humidis melius proficit
nam in montanis et asperis non lata
religio vide supra inmale
Ulna ne secundum quosdam est intensio
utriusque manus secundum alios cubitus quod

inter eum est ulna et quedam insuma
[illegible] cubito super dimensio d. ulna et
quod sit cubitum dicitur secundum de latitudine
Ultro i. sponte vel ultra cuncta hunc
Ultroneus a um i. spontaneus
Ulula le avis est nocturna et avis magne cor-
puris secundum naturalis et res ipsa que voce in palude
dime supo horrendo strident ista d. gla-
[illegible] et quod sit avis noctua
Una sabbati secundum augustinum apud hebreos
prima dicebatur dies que apud nos
dies dominicus d. que gentiles dies solis
appellant [illegible] vna
sabbati i. prima die septimane secundum dies
Urania a um et hec uranica dirato
Uranos grece i. celum et inde ab eo quod
igneum non ex eo quod ardeat secundum quia
ita splendeat vel uranicus ca cum
i. celeste autem hoc uranica vie quod
quasi hoc fit [illegible]
Uredo dis d. corrupcio ex vento
vento proveniens cum status segetes
aduste videntur in campo
Urus ri i. bos silvestris vel bubalus
Usia d. essentia vel
Usquequo i. aliquantulum adverbium quatenus
ps Domine usquequo i. undique
adverbium loci zach iij usquequo non miseret
apud ite usquequo i. quousque vel
quamdiu est adverbium tempus usquequo domine
oblivisceris me in fine
Ustulo as are i. urere et componitur cum sic
ut sic pro semiustulo ad [illegible]
de civitate dei potius suum salutis
obliti narrat in igne semiustu-
latus est et d. [illegible]
Item et esdre iiij holocausta ustu-
lata cottidie [illegible]
Uter vel ris vas de coriacio et componitur
de corea et d. ab utero
Uterini proprie dicuntur qui ex eodem utero
et diversis patribus sunt orti

X litera usque ad tempus augusti
in usu non erat apud
latinos et digne hoc tempore
assumpta est quo nomen
nomine innotuit quia
in figura crucis scribitur et ut d. pap.
pro in festum pro ch hec et scribitur
vel aliquam quedam dictiones grece
apud latinos scribuntur per ch aliqui
inveniuntur scripte per x ut pro charisma
charisma vel [illegible] [illegible]

et sit super in trina sillabas dictio-
nes que incipiunt a scribi per y. Et scribitur
per y nomina desinencia in y faciunt genitivum
in tis vel in ges excipiuntur autem nomina
ex omnibus lautam y in tis vel ges genitivum
terminat absque pernice imperantiorum atque
suppellex unde in compa preubi (?) ...
de y —
Xandita macedonum lingua aprilis
mensis et incipit per x

X Enium in i exponitur in exenium.
Xenodochium ij a xenos quod est
peregrinus dicitur xenodochium locus
in quo pauperes et peregrini suscipiuntur
et quiescunt vel hospitale vel ipsa
collectio vel susceptio pauperum et
peregrinorum. Unde hoc xenodochiolum
diminutivum et hic xenodochianes ij
et hec xenodochiaria i. xeno-
dochii custos —
Xenofontes tenor (?) cuiusdam hysto-
riographi —
Xenus i. peregrinus vel hospes et attenditur
in fine
Xenotrophia ae pen. cor. quod quere
xenotrophium est vide —
Xenotrophium trophus quod est custos
componitur cum xenos quod est peregrinus et dici-
tur xenotrophium phij locus ve-
nerabilis sive hospitale ubi peregrini
quiescant et inde hic et hec xenotrophia
qui vel que custodit xenotrophium
Xerophagia in xerofagus —
Xerofagus xeros vel xeron quod est
siccum componitur cum fagin quod est comedere
et dicitur xerofaga a um pen. cor. i.
sicca comedens unde hec xeropha-
gia e pen. acuta i. abstinentia
sicca comestio vel abstinentia ciborum
humectorum unde et quidam xenus ie-
iunio sic dicitur quod quibusdam
festis omnes homines utantur
Xerolobia xerus siccum componitur
cum libia et dicitur hec xerolobia
vel xerolibes i. sicca libia quedam
regio affricae —
Xerolopho xerus componitur cum lophos
quod est terra et dicitur hec xerolopho
phi pen. cor. i. sicca terra [illegible]
[illegible]
Xeromirra a xeron et mirra quod
est unguentum componitur hec xeromirra
i. siccum unguentum quod maxime confertur

Xeron vel xerus i. siccum et acuitur in
fine unde quidam (?) dicit xeron siccum
probat illud xerophagia
Xerxes rex persarum

X Ilobalsamum xilon quod est lignum
componitur cum balsamum et dicitur hoc xilo-
balsamum lignum vel cortex balsami
vel liquor emanans de ligno eius tincto
Xilocasia xilon componitur cum casia et dicitur
hec xilocasia sie i. lignum casie et
sic scribitur pronunciatur sed casia
Xilofagus xilon componitur cum fagin quod
est comedere et dicitur xilofagus a um pen.
cor. i. lignum comedens unde hec xilofa-
gus vermis ligneus —
Xilon grece latine dicitur lignum
Xirobalsamum in xilobalsamum vide
Xirofagus fagin quod est comedere componitur
cum xiros quod est fructus —
Xristus quod grece scribitur per x scribendum est
Xristus xrisma quia hec figura x re-
presentat ch ideo multi latini scribunt
christus per ch eadem in tercia littera in suo
loco ... [illegible]
scribitur tribus litteris ad significandum misterium
trinitatis —

Y grecus est et ideo potest terminare
sillabam et incipere quamvis con-
sonante sequente vel precedente sed
omnes vocales faciunt et scribi-
tur in grecis dictionibus vel barbaris
apud latinos vero ubique vero
scriptum plenius dixi in principio nomine
[illegible] in multis dictionibus grecis et bar-
baris est dubium an debeat scribi per
i an per y apud nos ad nescitur
linguas illas greche quam apud grecos
et barbaros in quibusdam locis scribitur
per i in aliis per y et ideo superius in nona
littera tractavi in principio de dictionibus
que incipiunt ab y et de illis que
incipiunt ab y et ut tamen quedam
[illegible] grece dictiones vel barbare que
communiter scribuntur per y de quibus et dictum
in nona littera supra et sunt iste ... [illegible]
... yaspis ypericon ypocrisis ypocrita
ypomonem ydolum ydraulis ydria ydro-
faba ydromalum ydromantia ydro-
mantia yperbati yperbaton yppatia
yper ypocorisma yperbaton

Z Abulon fuit filius Iacob et
interpretatur fluxus (?) ... filius
... odor habitaculum
pulchritudinis vel fortis

Sextum eum filium genuerat lya
quam secunda dixit habitabit mecum
vir meus unde et filius dotis est habi[tatio]
Zacharias interpretatur memoria domini tamen
sive auxilium septuagesimo anno de-
placationis templo completo Zacharia
predicante memoratus est dominus populi sui
et iussit darius rursus domum dei templum re-
edificari et verbis in templi iustus vel
iustificatus et est syrum
Zacheus interpretatur iustus vel iustificatus
et est syrum nomen hebreum
Zeb lupus interpretatur unde zebee hostia lupi
qua lupum suffocavit
Zebe in zeb fide
Zebedeus interpretatur donatus sive fluens
hic fuit pater Jacobi Johannis ewangeliste pro
dicti in Jacobo
Zebub interpretatur musca unde belzebub vir
muscarum dicitur
Zelus secundum hugwicionem dicitur invidia emulacio
amor vel fervor boni vel mali Et
ergo zelus in bono accipitur pro eo quod quis
nititur imitari ea que bona sunt Et in
malo pro eo quod quis dolet se esse meliorem
unde zelo as activum et zelor aris deponens
in eodem sensu id est amare invidere emulari
sive sequi per invidiam sive per amorem
Hugwicio Augustinus zelus dicitur fervor
cum quis mens abiecto timore humano
pro defensione veritatis accenditur Item a
zelus dicitur hic zelotes tis id est emulator
quo nomine dictus est symon apostolus a vico
galilee cana ubi aquas dominus convertit
in vinum cana id est zelus interpretatur Et inde
chananeus id est zelotes de hoc dicitur
in symone Et sciendum quod zelo aliquando
dicitur amor viri in uxorem pro qua non potest
sustinere ut alius misceat Unde vir
dicitur zelotes et secundum hoc dicitur deus zelotes quia
non permittit animam sibi desponsatam for-
nicari cum possit deos alienos et perdit
eos
Zelotipia pie [illegible] zelotipus est et
[illegible] ei
Zelotipus zelus componitur cum typus quod
est figura et dicitur zelotipus a um zelo
zelo plenus id est invidiosus vel suspiciosus
Et accipitur tam in activa quam passiva
significatione dicitur etiam zelotipus de cuius fide
timetur sibi vel alii Et est suspiciosus
unde ille homo dicitur zelotipus qui suspicatur
scilicet de uxore sua id est qui cum cruciatu

metuit castitate uxoris Et inde dici-
tur zelotipia Et uxor dicitur zelo-
tipia que suspicionem habet de viro suo
unde hec zelotipia id est invidia vel sus-
suspicio contra uxorem Et zelotipo
as id est invidere et ponitur transitive ut
iste zelotipat uxorem suam id est habet
suspicionem de ea Item zelus dicitur invidia
amor emulacio in bono sive in malo
unde zelo as verbum activum unde pro zela-
bam super iniquos pacem peccatorum videns
Et zelor aris verbum deponens in eodem
sensu id est amare vel invidere vel emulari
sive sequi per invidiam sive per amorem
unde in libro iii regum dixit helyas
zelo zelatus sum Qualis autem debeat
esse zelus inc Bernardus in xx
sermone in cantica zelum inquit tuum
inflammat caritas informet scientia
firmet constantia sit fervidus sit circumspectus
sit invictus Et in eodem sermone dicit
virtus siquidem discrecionis absque caritatis
fervore iacet Et fervor vehemens
absque discrecionis temperamento precipitat
Ideo quam laudabilis cui neutrum deest
quatenus et fervor discretionem erigat et
discretio fervorem regat
Zeta ce est [illegible] id est camera conclavis
[illegible] unde in passione beati thome
apostoli dicitur zetas hyemales et
zetas estivales Et zeta non est
[illegible] non est [illegible]
[illegible] dicitur zete hyemales id est [illegible]
[illegible] quas caliditas [illegible]
ducta flamma [illegible] domus que sub
pedes huit aquas
Zima grece fermentum dicitur latine
unde azyma sine fermento [illegible]
[illegible] dicitur zyma fermentum unde azyma
Zyntalia [illegible] musica [illegible]
hac [illegible] zynquilarum [illegible] ad
[illegible] acetitas
Zinziber est quedam species aromatica
[illegible] et ut dicit [illegible] in 2o
libro [illegible] calidum in fine [illegible]
[illegible] et [illegible] in 2o [illegible]
calidum est et sit cum eius caliditas
est fortis si non calefaciat nisi per
tempus [illegible] illud quod in ipso est de hu-
humiditate superflua Et ergo calle-
facto est forti [illegible] lenitivum
[illegible] inflacionibus Et ergo

nutrit mel quadam humiditate eius
superflue et expellat plurimum eius me-
moria consuat abstergit tuberositate
oculi propter humiditatem suam facto ex
eo altosal [illegible] tollime et bibitur et
corrumpit personal tamen quod est
Zyro vel zyrus dicitur navis quidam
mensis ut dicit glo iiij Regum [illegible] et
[illegible] indeclinabile
Zyzania dicitur zyzanium ij dicitur zyza-
nia nie secundum vel herba quisa [illegible]
lolium vel avena et ponitur quandoque pro discor-
dia secundum [illegible] Hugo
Zodiacus zodiaca circulus celestis sive
animalia vel signa unde hic zodi-
acus ci nominatur circulus animalis quia ibi sol
fingitur cursum eo quod duodecim signorum
nominibus animalium nuncupata que sol
intrans proprietates animalium sortitur
vel quia stelle in signis in figuris
animalium disposite sunt unde zodiacus
circulus iste autem sunt nomina duodecim
signorum zodiaci Aries Taurus
Gemini Cancer Leo Virgo Libra
Scorpio Sagittarius Capricornus
Aquarius Pisces Et dicitur sol mitigare
creature per vel Aprilis iusserit
zodiacum siquidem totum claudunt duo-
dena
Zoo
Zoticus ca cum i. vitalis a corrumpit
personal zozimus atque domas vel do-
mas vel domidus
Zucarum [illegible] vel zucarum
[illegible] siquidem videmus mel ac
[illegible]

Nota de hastitate
Nec aliquo in honore sive dolore
nec in pluvie sive turbacione nec
in [illegible] sive calamitate
quam dignum et est [illegible]
Aue vis prunie adorllany in beatis
ine

Cum iuxta sapientis assertionem bonorum
laborum gloriosus sit fructus constat
nimirum quod super his ille arbiter
remuneratorque laborem tanto contractus approbat
tantoque in lucem copiosius rependat
quanto hunc non ipsorum auctorum commodum
verum eciam in genere aliorum utilitati prospexit
esse compilatum. Cum inter viros
heremitarum sancti Augustini sciencia et vita egre-
gios in diversis voluminibus divinas ad in-
telligendas dictiones difficiles invenerim
que tamen me quamvis [illegible] sibi ob
[illegible] imperitiam ac obscuritatem
intelligere desiderata non sineret di-
[illegible] de gustale. Perutile ac omni-
no fore existimavi diligenter per earundem ex-
posicionibus doctorum scripta scrutando prout
ea quod ex singulis adinvenire [illegible] sic
excerpsero in unum quo mea et aliorum
in scripturis imperitia expositionis facili-
ter colligere. Et quod ad perficiendum
hoc vidi mea nimia ac sufficientiam
vereor. Rogo te lector hoc in domino
ut habeas paratum si qua deveniunt
ac polita doctorum horum scripta [illegible]
sufficienter tamen conscriptas addiscere. In li-
nea alicuius sententie corrige et tue scire
pio velis iuvamine suffulcire. Ca-
veat et placitum tibi si qua reperit
dictionem [illegible] vocata bona procedit [illegible]
[illegible] in dubitatione domini sunt esse [illegible]
[illegible] et a quibus [illegible] solito
[illegible] sine numine in speciali. [illegible]
bio quod credas quod ex ipso capite [illegible]
ponat. Inde signum in [illegible]
libus scriptorum vitio quod totum [illegible] scribit
de [illegible] absolet imputabilis. [illegible]
nova [illegible] omniumque locorum [illegible]
ulla [illegible] contentis [illegible] quod
in Biblia [illegible] continentur de [illegible]
nibus quas plerique a. b. c. non [illegible]
a. p. h. convenit [illegible]. Hec de [illegible]
que [illegible] ex eis subiungit [illegible]
ut simpliciores quod difficultatibus [illegible]
[illegible] in divisis [illegible]
locis qui non noverit [illegible] ut teneas
dictionibus quibus aliquotiens aspirare hoc e-
tiam hoc aliquem decipit exemplo. Nec te mo-
veant verba teutonica alicubi inserta
[illegible] hoc quod forte sunt intermixta alias
libenter ut quod simplicibus quibus prodesse de-
siderio in puncto sunt valde. Ceterorum vero diffi-
cilium hic obscuritates [illegible] ut primis
doctorum verborum discrepancias propter
intelligencie mee pauperiem in lucem [illegible]
mus compositum hoc potius non [illegible]
ab omnibus nominari

Abba syrum est ut ad Galathas iiij.
hebraice est et syriace pater et sic
accentuatur in fine.
Abacdabiz est [illegible] et dicitur [illegible]
[illegible] quod scribebat [illegible] secundum ij Esdre viij.
Abalienatus ta tum i. procul alienatus
Abarim mons in quo obiit Moyses
Abanus [illegible] est [illegible]
Abdico [illegible] uel aliter [illegible] abdi-
cat expellit [illegible]
[illegible] absentat ac [illegible]
[illegible] ab as [illegible] quod est [illegible]
[illegible] uel [illegible]
Abditus ta tum dicitur ab abdo dis est quod
est abscondere. In [illegible] in adventu po-
tentibus malis
Abduco cis cere dicitur abstrahere distrahere as-
portare. Unde abductio et abductus [illegible]
[illegible] quando [illegible] quibus alienat
a se ipso et [illegible]
Abel [illegible] nomen [illegible] nomine
lapidis super quam posita fuit archa
domini secundum Regum primo [illegible] vj
Abies est nomen arboris [illegible]
Unde abiegnus a um. de abiete existens
et abietarius i. carpentarius de abiete opera
Abigo gis egi dicitur [illegible] ante [illegible]
fugare [illegible] abducere alienare
et dicitur [illegible] de ablatione pecorum vel aliorum
iumentorum [illegible] abigeus fur pecorum et iumentorum
abigeatus [illegible] furtum iumentorum
Abimalech est nomen dignitatis generale omnium
regum Philistinorum [illegible] sicut reges
Romanorum Augusti et reges Egyptiorum
Pharaones et Ptolomei [illegible]
Antiochi ita reges Philistinorum
Abimalech vocabantur.

Abintestato adverbium .i. sine testamento ut dicitur
Abyssus. si. se. generis feminini dicitur profunditas aque Hugwicio
quasi sine basi et dicitur ab a quod est sine et bissus quod est
linum candidum q. sine bisso .i. candore
Et dicitur secundum ysidorum aquarum latentium ex quibus
fontes et flumina procedunt vel a quo omnes aque
sub terra currentes occultis venis ad
abyssum revertuntur .i. ad matricem
Ablacto. tas. dicitur a lacte removere
unde ablactatus. ta. tum et ablactacio
quod est tempus ut dicitur in historia. ... a lacte
a lacte mamille quod fit in tercio anno
... a lacte in femina quinto in septimo
... a lacte primo ... pueri removentur ... pedagogo ...
... anno ...
Abolere dicitur abstergere intendere oblivi-
oni delere negligere frequenter tamen pro delere
ponitur unde abolitus ta. tum. ...
Si ungas oleo sub crescit / in solitum
dat. ad ... et crescit. ab delet.
re. bene spiritus ...
Abhominor aris. dicitur abhorrere aliquid
cum execratione et componitur ab ab et ominor aris.
quod est augurari unde ... unde augurium vel
... dicitur unde ominosus. sa. sum .i. plenus
auguriis vel dicitur fortunatus
Aborior ris. tum .i. abortivum facere et dicitur
ab orior. eris. vel. iris quod est loge ...
... vel ... ut dicitur priscianus
xv / ... si dicas orior po. ... dicitur
potest vel ... ...
Abortivus. va. vum. dicitur non suo tempore ortus
et hoc abortivum dicitur quod ab ... dicitur
quod mortuum ... Gracia ... est ab
ortus quod ... ab alio postumus
... post exequias genitoris
Abra. bre. dicitur ancilla vel ... vel
... Judith. xv.
Abruptus. ta. tum. dicitur ab aliquo ruptus
et dicitur ab ab et rumpo. is. quod est separare
vel ab aliquo ... abruptus dicitur vel
de eminens vel excelsus et tunc dicitur a visu
vel ab accessu ... ruptus et ... abruptus ... ||ficis
absceyte / Absis. idis. fe. generis et absida dicitur locus ...
Abstrudo. dis. vel abstrudo. dicitur includere
... et componitur ab ab et trudo ...

quod cum pecte impingere in custodia includere
Absque. d. n. quod ad cunctis ... ut dicitur Hugwicio
Abutor. eris. abusus ... dicitur male
uti et construitur cum ablativo casu
Accalucesco. tum. dicitur ab ac ...
... ad vel ... dicitur ... apostrophe
Acharius. ... ... .i. sine gracia
vel non gracia et ... dicitur ab a quod est sine et
Achates. tis ... genus lapidis ... gemma ...
... et nigra ... albas venas
Et est proprium nomen viri
Acheldemach .i. ager sanguinis et componitur
ab achel quod est ager et demach sanguis
Acheron tis. est fluvius infernalis et dicitur
ab a quod est sine et chere ... sine
... ...
infernalis ut hugwicio
Achor dicitur vallis tumulis ... coc...
... in quo lapidatus est quidam
... ... et ... ...
... ... || sine capitis ...
Acephalus. ... sine capite ...
... ... et ... et ...
... dicitur ... ...
Et acer est nomen arboris ...
et tunc est ... ... acer acris
Acerra. re. dicitur vas in quo ponitur thus ...
Acerso is ire ... hugwicio dicitur vocare
secundum theologos secundum ... Grammaticos
... hugwicio / ... acerso ... ...
... ...
... ...
Acervus dicitur ... ... moles ...
... ... vel ... acervus mer-
curii ... ... et est tumulus
lapidum ... ... vel alias ubi
... vel ... ...
vel ... ... et dicitur ... ...
... ...
Acesco verbum inchoativum dicitur ... ...
Acetabulum est ... ... vel ... ...
vel ... aceto et dicitur ... ... c.
... c. ... est vas quo accepta
... liquida ... ... et ... non
Acies ei dicitur ... ...
... acuitur ... xv / est acies belli
... oculi ... ...
... ... vel ... ...
... ... vel ... ...

obsitu
persolcti

ab accidia q e tristicia vel molestia vel
anxietas vel odium // acer eciam accedo i. 'l
Acedo. di. dum. d'r anxietatem vel accentu di.
Acemetus sed po. m.o xx. xxx. e. id.
pedutus et spectus ad bellum
Acinus se. mus. dinuus d. in. sn. st. aliqui di
cunt q s. spuma vine / alii dicunt q sit
aqua cum qua lavant torcularia ex
presso vino qd e potus pauperum / aliquando di
cunt q s. vina in maturia no. aliq. dicit
s. acinu // advocatus
Acitus. ta. tum. nec cor. vel producta d.
Acola se. papia vulta s. dr. finitus
vicinus propinquus affinis cultor loci in
quo no e natus cultor alienus et e qs
cfr. acola no apparus priam col. incolatum
Acomicedanus no. m. declin. quus q
d. qui vice reg. fungebat cum judicio
reges sedebat. ita d. glo. ii. xv. viii.
in historia d. scriptor gestorum tpus ste
d. cancellarius sed d. glo. ysa. xxxv.
Acinomia d. asperitas vel violatus
Acrisia e qui s. hoies sunt oculos et non
videt sed quando fuerunt i tenebris
suis et d. et aca qu hoies sunt i una
lux aliq. et no videt et d. ab a q e s.
et cris. iudicium q. sine iudicio qd fit s. vis
Acs. i. tamquam a re liti quemadmodum
Actio. cis. ere. d. advocare et co actum
Acito. tus. ere. d. frequentative age
Acubo. as. are. d. multum cubare perdere
Acubo. bis. e. qui toto corpe sup. cubi
tum incumbendo unde acubitus tus tui. i.
quiestio sine lecto
Acuratus. ta. tum. i. diligens curatus et no
q curatus s. q no d. tum pro eo qui
curat. tum pro eo qui paruat ponit.
Acurate. aius. tissime. adverbium
. i. diligenter i bono studio curate s. opposite
Acus. cus. cui. fe. g. est i sti. tum d. sive ad
quicunq aptum st d. spinus vel spinens
qua mulieres sinus peplis prime solet
pro ornamento st acus d. porta i hom
st acus e. pergamentum sumenti. i. palea
vel est acus s. palea acus s. sutorum apta
s. acus eucl. sunt s. acus huic acus orinat
fronte pilos vestes sessos i vita acus

Acus e fur facias dat i gtu
S. acus lim. acus pinn pedibus
Sext acus hum. acus mulieres

Adamas. antis. sed d. ysid. etho. li.
xvi. d. indicit lapis fuit et in
dicorum singulis bus colorem et sple
dorem cristallinum nunq at vltim in
clini auellanc i ptus sine vlli cede
materie vel ferro vel igni vel vnq calle
scit / s. cum sit invictus igneus q contemptus
sic vino recenti sanguine impi m adamantinus. a. u.
Adar. d. ostiarius mes.
Adaugma. tis. d. augmentum si vel profectio
inpatrite in put.
Adecimo. as. are. i. decima accipe
Adeps d. pinguedo et ppc interior id put
adeps animal fons pinguedo q multa
st d. medulla enim q e ipa pinguedo ps
Adimo. is. e. nec cor. auferre tolle
Adinstar. i. admodum vel ad similitudinem d. et
s. instar. no. in declin. i. cludit i se. sic
siporis ad vel debet ei apponi nisi ex
apponere cum at exponent instar vel
d. i. sim. i suo locis / Adinvicem d. nonnunq modum participii
Adipiscor. eris. d. acquire
Adiumentum d. auxilium subvecio
Adlethia no. magistri q f d. luctor pugil fortis
Admissarius d. qui caballus et ppe invictus
admittit et equis ad coitum ut ge
neret vel adumissarium sortina d. con
ceptio autumpnalis / Admodum. i. valde
Admoneo. es. e. i. apponere applicare
Adoleo vide sup. vbi expo. aboleo
Adonay. i. dominus. vnum de decem nominibus dei
Adonis. adis. m. pedia i troy et pecul.
cor. mobilis q d. fuisse amasius
veneris que occidit aper ab ipso vulnatus
Adopto as. are. d. adfiliare vel i filium
vel i filia assumere adopto. onis. i. adfiliatio
Ador. in declinab. d. siue tritia si pugnatis siuti
Adorea. e. sunt in d. i. vult agrid
Adprime vel adprimum. e. adverbium. i. valde
et spe debeo media producta / s. Huguntionem
Adria. e. d. ciuitas quedam eo q sit
magis petrosa q alia vnde i dq
dicit q s. regio vel no. tertia aqua inde
d. adriaticum vel adriaticus ca. cum d. persu
Adrumetum pcul. pdi. sed. ge. acta
xxxiii. i. adriana ciuitas vel incles
adrumetum ciuitatem affricae et adrum no.
Advena. i. alunde veniens / Advectus ts. i. adve. ans
Adventius d. quidam mos a qrie vel venire

Adulor tari ipse cui aplicatio mea. pdca
Advesperascit .i. vespera appropinquare incipit in
personaliter tamen pt esse dici dies advesperat
.i. intendit advesperum
Adult'. ra. ri. est adalterius thorum accedere
et nô sed dr ex sm'. adulteri. scilicet coniunctio
stuprum dr. de florem virgineo. Conubialia
stuprum cum sanctimoniali vel affini vel virgi
ne sponsata raptus cum puella violenter
educta de domo patris fornicatio cum
ancilla ista fit cum soluta spali' s. vidua
meretrice concubina
Adulterine plantationes sapientie. iiij. dr.
cu'. metaphorice plante sunt nô nobiles et
ista litteram approbat Aug. in scdo libro de
doctrina xpo Et Rabanus et alii doctores
dr. et ibi spuria vitulamina cuius expo
sicio ponitur in loco suo i fra in meis ...
Admodum .i. valde cuius exponitur adverbium
Affectum mea. cor. .i. valde familiariter
assidue sit dr continue sollicite sit mea.
producta .i. frequenter Greg. Et dicit as
fectum tunc signat habitum dicitur affectum
frequentem significabit et est affectos primi cap.
affatu est scdo. Affatim mea. p. c primo
Affectus tus. tui. e. dilectio de novo s. pape.
Amicicia federe consociatus dilectionis
Affer. fra. ro. dr. a verbis de affirmat
Afficio est e. multa s. q. Greg. phos ipse
de civitate affectus et fortius cap. primi hic signat
Afficio est frequentem tunc patrio ipse
Affidatio .i. fiducia prestare fidem vel ...
.ii. dr fidei amicitie hospitii
Affinis dr propinquitas seu parentum
Afflatus. tus. tui. dr inspiratus ab alio
Affluo. xi. dr. habundare in affluens et cetera
Affor aris dr alloqui et flandio ... .
Affricus mea. cor. dr ventus austri flans
apud vel scte vocatus vel affer ubi primum
Agapa pe vel agape. pes. pi. la
bor alibi dilectio caritas dicitur
quia ecclesia rogata vel agapius .i. dileo
Agger eris mas. g. dr congeries terrarum
sive molitis at po. se. vel p. fossato i
vel. cer' aspirata. vel apud ...
Aggestus tus tui. dr. coadunatio sive cumulus
ab aggero dr. quod est cumulare adunare
Agiographus. a. um. i. sanctus scriptor et dr. ab agios
quod est sanctus et graphus scriptor agios et grams

Tagos agnus. a. m. agios otheos ista
verba p latina agios dr. sanctus inde
.i. sanctus fortis athanatos eleyson ymas
.i. sanctus et immortalis miserere nobis. Agios .i. sanc
tus ab a quod est sine et geos terra .i. sine terre
filiare. Theos .i. deus. yskiros .i. fortis
Athanatos .i. immortalis. Eleyson
miserere. ymas .i. nobis. Ymmo ista cu
dr. kyrie eleyson .i. domine miserere et kirie
dr. deus p. nnn. v. z. leyson miserere
Agite adverbium hortandi sed quoniam pluraliter
vid'. h'. adverbium age hic plurale
inmet agite. Virgilius. Ergo agite o iuvenes
et ista significatio vi. accipi ... v. sao
Agite nunc divites Jacobi. Gre. pluribus
et agite discendum dic age soli
Agmen. is. dr. exercitus
Agnalia dicuntur quod descendunt amatho
sexu cognacione pratris dicitur de s'
Agon dr. pugna certamen
Agonia mea. pd. idem est quod agon ven
litus ri. facit e. agonia .i. pugna scilicet tatis
vivus de morte v. anxietudo ut tollendam
Agonisma. tis. neut. g. .i. pugna
Agonisor. aris. dr luctari in morte
Agonista. qui sic g. .i. pugnus cum morte
sit ago agon vel vestrum et imitatum ergo
ago. as .i. imitari morte in Agonista et
Agricola. qui sic quod vel qui colit agros Agonista
Agressum. ve. dr. insultus periculum
Agulus dr baculus pastoralis ad agitandum
Ala. le. e. ps volucris et dr tuna
vel pes militibus exercitus sit dr. ist.
mente pugne munitio. ... Evolat et
pugnat tamen super ala
Alabaster dr pixis vngenti de alaba
stro qui continet vngentum Est autem alabaster
sed g. species generis marmoris candide
et plurima variis coloribus tincti quod cor
rumpe nô permittit vngentum
Alabrum e. id. i. quo fila tenent ... vtim
h'. alabro quod quia in femina fuso et noti
quod filum a colo dua i fuso a fuso in ala
brum et in gurgellum et in glomicellum
et primum postea in telam
Alac. s. i. pupira dr. gignimus fortis
expeditus et alacris velox
Alapa. dr colaphus ... alapus dr
ille qui alapas placido vertu accipit vnde

Alapo . as . Alapiso . as . i . alapas dare
Albor oris ma. p°. d alb3 colorem d ang
Albugo . inis . d subtilis membra visu
impediens tenuis pellicula et glaucitas
et albedo oculorum et dr album quod est in ovo
Allegoria me. p°. d ab aleon quod est ali
enum et gore dicere vel locucio . qui aliena
dicta quando aliquid dr et aliud intelligitur est n.
de uno . ad aliud sermonis translacio / Et
modo allegoria sunt multi modi quando apponi
ut ysaias p x . cu3 ante quod non est a
persona ut aries occasus p anne tem
passa . ¶ ab dixo ante quod non est apersona
est . n . persona res rationabilis vel dimidua
fra . cu3 a loco ut x. p diactibus ascendit
i monte ibi . n . cimmentia loca sed supre
tem eloquencia . cui . vel excellentia . cu3
a numero ut apphe . vii mulieres . i viro unum
id est vii dona gratie x. cu3 a tpe
ut nos s. fugit vini i hyeme aut / gelo
cadio cu3 a negocio fco ut i f ferro
golye a dauid . s. i scripture dyabol a x°.
Allecina ml[.]tas sunt copiosas quas
venatores fugiunt . d . allectu . multiplici sedere
ia no. dm ‖ cod d alle . i . canticu lu . i .
laudes dum ‖ 3 ambrosius d. alle . i . lux
lu . i . vita ia . i . vita augus. alle . i . salvum
lu . i . me ia . i . fac dne salua me Greg
gorius alle pr lu filius ia . spus scs . Alle
e hebrainu this autem sup p[.]ma
uno aut vox barbara est ‖ pro e uet gf
Alees alit ma. cor . i obliquus gus g dr auis
Algeo ges . xi . verbum neutrum aliquod
supino et caret quod frige. Inde algor oris
et algus . gus . gen . pfrigore
Alias ultra acuta idem est quod in alio tpe
et tunc est adverbium tpis ‖ Et alias . i . in alio
loco tunc est adverbium loci ‖ / Sed non est nomen
alias quod sunt ex quibus atq3 loca
da. sicut ejus vero ‖ Et alias po. p aliqua
p alit et tunc est adverbium quod in frangit
Allicio ere c. xi d atthe vel ad se tu
delectacione trahere quod provocare ‖ lec
Allido dere d grave vel pateat vel alig
Alienigena . e . quo g d communis et
d ab aleon quod est alienum et genus id
vel gnacio sit barbara et indigena
Alietus ti d falk vel genus aquile

Alipedes dus d g quod g et cyclops qui
habet alas inpedes ‖ Alten . kuobeloch
Aliqui siqui nequis sunt acuta accentus
in penul . sillaba sed mutant penul . producunt
ut dicitur ‖ ubi tenet dicitur adverbio quod
ubi d quod qui timent et corp gpoita in
penul acute pferu. ‖ x° / eum qpoitu ts
Aliter tum ter d spe sine status et dum
ab alo as ‖ Et alitus ta tu . d nutritus
Alig' no arbor vel cyerle ‖ ab alo ibe
Aloa . e . f. g et aloe . es . est quedam arbor
suauissimi odoris cuius summu et lignum
apte ynue nut hymania adolebat altaribus
‖ Et est herba amarissimi succi quod pti succus
gstringitur ad modum piris et valde medi.
Alto dum d p[.]dans ‖ a lia amas
Altofilus penul cor. i . alienigena vel
Alpha est prima . lra ap grecos quod ultima
pes i si summat se ex duab orig . vz
Altar tus . rg . et ll . altare et ‖ pruca et feg
altar . ris . f. idem est ‖ ex altero
Altoz . oris . f . ti . d . po . me d gted ti
Altimor as ac d uicissitudines ob
simile ut i. c chorus d sum b fu t alle fum
Altus na . um . d pro sinuatures
gtumatus ‖ Altrine mobile d alte d duob
Altilis fer g f i sign. et h altilia i . pelli
s auces quantum et aluit i do
estudiose i pugna ut pulli et auses
Altisonus na . m . d alte sonans
Altitonans ans g f d deus qui alte tont
Altusceps adverbium . loci i inde
altu profundu altu sublime sonorus
Aluear uct g f et li. alucal. ‖ mel
g f d vas i quo apes mellificant
Aluey et d uent sit loci fluminis
Et d vas grande sty ad modum alueus
fluminis i quo pedes lauant et olea
lau nees ut sit alucolus d. tum tam
aluei fluminis quod aluei vas tm d
mel et uelit pene alueolo
Alupiny est quod mitit et mitit ‖ po est et
Alumo . onis et h alumines ei et allu
in sit ea vena s. ? aqua et pi dudans
et gstipatio uirarum coagulus
Aluta te d pellis ut allutarius . i .
pellipaus et hugwinc

Alma . e . dr vas ad fudend vinu vl
Alula dcitur

Ammanu . p dur^x eq dr et scbit
Apsu e nom loci qd dicit amm
Ambages dr dubia locucio Abag . similiter
Ambicio . ois idest e q cupiditas vl e
tuity vl maly appetitus q ambicosi sc
Ambiciosy . i . cupidy zppe honores sctedit
vn h ambiciositas z ambages p eod .
Ambiguus . i . dubius Hug
Ambio ire dr cuidale cupe et ab ambio
ire Ambio sunt ire i tmes vestigia e
eau sc i eo q venit ab eo
Ambo onis dr pulpitu vbi ex alialz
ptibz sc gradus ambo ois idest e eq gdy
Ambra bre dr species valde ama
a luadel tangit cpellus pdicta
Ambidexter . tra . trm q vtraz manu vti
Ambro onis dr deuorator pricis ipsiptos
Ambrosia . e . qda herba pdulcis et
nectar pout
Amen . i . vituis te mortali fid apoc
ly sc amen . i . be sic amen . i . fiat vba
Amens tis sine papi . dr eo q ope . t ha
tus mtis furosus . et sy mente vnd
sc amencia . i . furor vecordia mala
mentis alienacio et amencia e ppetuus
vicui dementia tpale
Ametistus e lap pciosus ei et gemmas
purpureas pincipatu obtinet vt dr ysid
Amigdalus e arbor sic amigdala . le .
et ho amigdalu e fructus loga nux
Amicio cis ae . i . vestire tolm artiy
Amiculu dr subsidiu . amiculu adiu
ment solacium vn amicior vl auxilian
Amomum . mi . pd . inc . et gsucuti
e quoddam ges femis
Amphiteatru . dr locus circulat factus
vbi possunt cunctatus vide inc . cor
q . quoddam spectaculu et dr ab amphi
q e circu et theatrus palaciu
Amita . te . i . soror patris inc . cor
Amnis masculi generis . i . flumius
Ampulla le . inc . cor . e vitriolu vl fiala
i qua offerbat vinu
Amurca . ce . dr fex vini

Anabolagiu dr amictoriu lineu
a feiatis vultz symeby

Anathoma quo gst peult pd . dr hemita
Anaglifica . orp i mo pli peult . cor
dicit . pt eminentes ab ana q e
sursum et glyphys pctura sc dicit . vasa
supius sculpta
Anagoge dr excessus . i . altitudo vt de deo
et angelis et dr ab ana q e sursu et ge
lux vn anagoicus ca m q tractat de celestibz
Annales inc . pd . dr libri sic glose
annorum historiis gtinentes
Analogia dr vti pporco vl racio vl
origo vl similitudo sc fuerat vta dr Hugo
Anastasis . sc . gsal anastasios . i . v
Anathema . ts . inc . gf . dampnacio exco
sc anathema ois gf dicit . positio
maledicio ex gratia et dapnacio sc
anathe . i uet . gf Iosue vii po . peco
q i pbatu adit vl phibitu filys isrl
de scda secesso . i . i certo angusto sc po
pseparaco vbi dr aleo i spur largiles et
anathema ista . i . alio spu dei . afflato
dr ipi esse anathema . i . sepatum a deo
patre et spu sco vl diuinitas sua e separata
ab ipsa . vel ad alius falsum
Anathotides . i . de vico anathot
Anceps tis dr gladius vl res alia
duas hns acies sc dr dubius
Ancillor aris dr famulari vl pseqm
Anchora inc . cor . e instrumentu ferru q
i tine naues i portu morat
Ancthu inc . pd . dr herba odorifera
ortulana tulle sed dr papi
Ancilo . ae dr desiderare anxiari
Anfractus tus dr anfractus sc diuer
ire vl loca aspa pictur plca anfra
tus et ruinis sc dicit . q feuce
et concauitas vn fractuosus . a . u .
Angario . ae . i . gpello inuite corgere
vl angariaz facere Angaria . e . dr gpello
vel inusita coactio et exactor
Angaria tes ry . dr bedellus gpulsor mustus
Ango . dr gstringendo affligi l molestare
Anguli locus i pla imo po i biblia
p pilopibz sbloris sc ysa . xxix poni
pingeo fortis sine fortitudine
Angustus . ta . tu . i . strictus et dr ab ago
an . sic . dr . angustie . ts . Anim . vm . ain

Non autem et spiritus ita differre dicunt doctores
quod anima est ipsa vita qua homines constant
spiritus motum corporis sed potest ut quarta vis
et anime ipsius ut potentia rationalis omnis
ut anima spiritus esse potest tamen non econverso
Animus autem omnis genus dicitur omne illud quod
anima sensibili vegetatur
Animus dicitur voluntas secundum Papiam consilium
iudicium propositum mens sensus intellectus
Animadverto -tis -ere dicitur animo vertere considerare
et componitur quasi post punire. unde animadversus
-sa -um dicitur punitus et animadversio generis
feminini penitus [illegible] vel pacientis
Animequus -a -um secundum Papiam dicitur sapiens
Animequior quo genus idest qui placet
Ansa -e dicitur circulus vel ante pugnam
vas tollitur vel cortina cortine [illegible]
inde ansula -le parva ansa
Ante et antea sic differunt quod ante
locum et tempus significat antea vero tantum tempus
ante componitur per adverbio eligendi
ut in Iob Antequam vadam ad terram et cetera [illegible]
quam vadam [illegible]
Antela le dicitur cingulus vel cingulus equi
Antelucanus -a -um dicitur ante lucem factus
vel existens et est verbi dictum
Antemurale dicitur defensio ante murum
scilicet est fossa vel vallum [illegible]
Antenna -e dicitur corda arboris in navi
Antesignanus qui signum ante alios
gerit vel vexillum [illegible]
Antipodes [illegible] dicitur [illegible]
Antipodes dicitur [illegible]
nos pedes [illegible]
Antistes dicitur magnus sacerdos quasi
ante alios stans
Antiquus ab anti [illegible]
Antiphona [illegible]
[illegible]
Antrum [illegible] spelunca [illegible]
[illegible]

Apparitor dicitur minister pretoris
ad occidendum malefactores
Apprehendo [illegible]
[illegible] tabularium [illegible]
[illegible] civitas scilicet Emaus

Appella dicitur iudeus [illegible]
[illegible] sine pelle [illegible]
Appello dicitur ad alium iudicem vocare vel
ad audiencia alterius postulare
Appendix
Appendo [illegible] dicitur suspendere et non quod
pendo [illegible] supinum
Apex [illegible] summitas [illegible]
[illegible] dicitur [illegible] apices
[illegible] frontispicium
[illegible] frontispicium dicitur frontis
[illegible] dicitur apex [illegible]
Augustinus super [illegible]
[illegible]
[illegible]
Apiarium est locus ubi apes mellificant
Apis [illegible] fructus [illegible]
Apium [illegible]
Apocha [illegible] scriptum quod [illegible] debitor
[illegible] solucionem [illegible]
[illegible] debitor
Apocalipsis idest revelacio unde liber apocalipsis
[illegible] revelaciones [illegible]
ab apo [illegible] calipsis velamentum
quasi revelamentum vel revelacio [illegible]
Apocrifus -a -um dicitur secretus occultus
[illegible] dicitur [illegible] scriptura cuius auctor
ignoratur [illegible]
Apocrisiarius dicitur legatus [illegible]
[illegible]
Apoforeta [illegible] vel apo
[illegible] dicitur vas ad [illegible] poma vel
aliquid aliud [illegible] dicitur vas ad [illegible]
[illegible] [illegible]
Apologeticus -a -um penultima correpta dicitur
[illegible] vel scriptura [illegible]
[illegible] dicitur ab
apo [illegible] et logos sermo
Apoplexia est subita sanguinis effusio
[illegible] apoplecti dicuntur
Apozima [illegible] penultima correpta dicitur [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
dicitur ab a [illegible]
[illegible]
[illegible] Hugwicio super id. [illegible]

Sit apona hois i cogitatu ipsius
d'. glo. i. stupro vel dinario simulis
vel molestia | st. ii cor. viii | Apponianu
es d'. glo. i. paupes simus 7 dr' appo
nos g'e. qe paup late sunt s'ii illa
glosse apona. i. paupertas st sup
id. ys'e. lib. apponaty d'. glo. i. obsta
tus z & i felia'te corp 7 s'. ih'. appo
nia vel e q estnaa ut d'. papi. appo
nia e no' ge est aut flux'. vel dinaro
vel fecus vel i liqne sordes elementorum
q i alio p'zut. vel q'ignunt'. cum di
nerse arcicles 4 lapides | i. ligo'. 7 c. q. gt
Apostoli e aliquis i ecclie apud. vel.
Apostolos qfe dr' missy late
Apotea. cella' ghoren i poitoly
Apparator aut e pcon de tunare b de po.
antiqui dicu. pao. ab gz mo parat
Appme. i. valde minus eximie
Aqualiscirois. i. p'gu'. sy copulacois
sed. e aput nos aqua bndicta
Aqueducty e via p qua duca' aq appo
leos vel guttator'. pq d'aq deducat'.
Aquilo dr' q aq ligat 7 e vety gelidy
Aquilus la. lu. dr' q lt na | bestiarum
sunt cm ut aquila nuste
Ara ce p'a logn dr alcat p'. buus
e stnbly vi est ara porarius bus
q ne ara corp. tio q ara paltac
portu no assum'. bara vo pstabilo
lissum'. Arnuncla. i. pua arauc. i.
Arbiter tri dr' iudex p'natus | sulcy
7 dr' ab ar bitrando vel iudex vola
tarus. st dr' testes q osiliorum i unclator
| Gen. xl | vbi dr' q Joseph qui dic
domu absq arbitrio facit
Arbitium e libra volutatis iud'e.
tur dr' arbitror aut d de po. q dr'
iudicium pferre sy estimare
Arbustu ti dr' arbor nouella 7 te
nera i qt razio fieri pt arbustu. qi
arbore hasta vly dicit lor i ar. estut
vel autis qu arbores ascedit Exodi
xxx.
Arca e bestia qui felis est videt hu
micy lauiat ipsy 7 occidit sy postea
vicious ad aliquem vndes facie sua ir

corda' se occidisse sibi silem amodo
nunqm cedit huniem
Archa testimenti testificat'. dr' | Exod
xxx | i. q posita e testificat'. i. tabule
i qb3 sptu erat testamentu qz ibi
posita dira pro testim'. posita e cum
vna vrna aurea plena manna i testi
ficaciones q pane dedisset eis de celo tra
bile intestificat'. virga aaron i testimoni
q ora q d. d. faciat 7 obb'. dra
e archa testim'. cena dr' tabernaclum no
dit'. archa | i. pibz tres ee bbz cog
nomi archas prima noe moisi sunt
altra tria b. ligneca prima altra me
tallica tria nemtz | pecto spor ta posterior
tulit altra solt lege ames sub lege
manes | st lege soluta hac pelagy
tulit hac moys hac spc alius
Archani' ce stat archa vel custodit
vel thezaurus secus st archa a. n.
ad archa princes vn archisinagogus
dr' pnceps sinagoge
Architas te meo p'd'. e no' pitagore
i doctrina plimu eruditi q' tuc. d'dr'
Architecty 7 architector princeps arti
ficu sic belesael tenim
Architrelinus princeps trelinij est at
trelinij cenacly arbz lectis dis
cubentu dicta tria lectos i appatu co
uiuij multos locos stnebat i quibz
disscubentes eplabat | st i mat'. vo
sebz q architrelin' st maior dus vel
tarttor adplidu | Archar'. dr' scin'
librorum vbi ante pu. smalia.
Archonium. z ciumulus maiorum sy
aliarum rerum Archontus a. n. d. loblig
Arctus sidus e
Ardea avis st . vo | ardet mea ardet cu
pes
Area. dr' tribiarum equalitates abeq
litate sed dru vel aplanatie st dr' locus
vbi terunt'. frumetu
Areola pemb. car est vndai' vel or
tuls vbi nutriut'. bone herbe
Arefaco. dr' exsiccare | Jopere
Argentari' dr' qui custodit argentu vel q
Argilla e tra tenax | vn sunt lateres
q dr' ab argis q' fuine i lateres glutus
Argillosus pr. n. z tery vel tra tenudious
argilla

Argumentu secundum papi. st voces ves
tigia testimonia indicia non certe
suspiciones. Et subdit argumentu
inventu e q in principio libri. Unde ca
usam pandit. st eo q arguit me
tem z arguit ignorantiam ut in tun
se confundat. Arida . . dr terra st ar
gumentu e rei dubie faciens fidem
Ariel s. m. Iheronimi deus leo dicitur ul
leo dei iuxta gra. et quia post primo
forti ut s. paralip. xi. xx. st percussit
duos ariel i. fortes viros ad modu
leonis quia post gram si hic ut ysa. xxix
ve ariel ubi dicitur glo. de ierlm q pote
tissima et fortissima fuit vel ibi ariel
dicitur ppt templu et altare Ideo post ppal
tari eze. xliii. ipse ariel iiii cubitorum
fuit ubi dicitur glo. ariel leo altaris
s. m. quosdam st ierlm leo ul fortis
dei altare dei ppe in quo ulmatio dei e
ul leo i. fortis dei cui
Aries ariet dicitur machina seu instru
mentu ad destruendum st dicitur quo i
pugnatur aries
Ariolor aris dicitur divinare ul gensulte demones
Ariolus divinator qui circa aras idolorum nephas
Ariopagita dicitur s. m. papi. Dionisius fuit
dictus ab ariopago que est athenis sicu
ria vn glo. actuum xvii ab ares
ydolo martis qui ibi colit z pagos vil
la vn ariopagita dr illa villa ul curia
atheniensis eosdem et h expo melior
Arismetica dr scientia tractans de virtute numerorum
Arista dicitur spica. pulsator vel spones
dicitur spicas collige vel ponitur
Armamentarium e locus armorum ubi re ponitur
Armamentu dicitur armatura ab armando
st dicitur utensilia navis
Armeclausia dicitur tunica q ante et retro
divisa sed gesligte rok
Armentu q. arimentu aptu ad arandum
[illegible] Crexoni [illegible] ut he. i. ewe
Armentariu dicitur custos armenti sicut acta [illegible]
Armigeria e genus organi ad arma ligat
at q fit cu aqua ita dr [illegible]
Armilla le dr ornamentu brachiorum
quia post p similitudinem simio Unde Iob xl
armilla perforabit maxillam eius
Armonia i. concordia
Armyani dr humanus sig paupla nat
Aroma. ta dr q. circoma non aie [illegible]
z cp l z pigmentu qd suo odore aere i fert
Aromatizas i. redoles
Aropaga.
Arra re. e res i credendo dicta ut gentium
s. m. [illegible] et e ps ptii
Arrabo. nis gr dr pignus qd dr. p
re bona sed p coniugio z p ducat hat
bitur in co ppo diabo vent ptii omnes
bona venit i. vendit
Arreptitius q agitur a demonibus
Arrogans ois gr dr superbus q o attribuit
q no st in arrogantia dr superbia
Artabera. persic or dr mensura iii modiorum
Et ysid. dicitur q e caput egyptios sectata
morum bucarum xiiii papi. Corym gentis
ul lignum orbem complectens
Arthemo. onis e modica velu va
les prora ad ducendum navis q a dato lat
vn dr velo levato artheone est
Artela e prua vena p qua intuiti e
stat spiritus et aer
Artheticus. dr articulorum morbus ul
qui test i finibus i articulis
Articulis dictum pta st e pars membri
l. papia st proprium nominis st unus simboli
st unus p dei multiplicatus st color re
thoricum qui sigla verba p ferunt sig querete
st post p numero dei ut i gen
Artocrea ab artos q e panis et creas
caro q. panis cu carne decoctus
Arthocopus p[illegible] vulgriet
Arturus signum vii stellarum i ac luces
z sex viii. z mag auget quas stellas
tertii appellant st ide e boetes arto
philax ymnus septemtrio septeto
Artus s. m. papi. st maiora membra
ut brachia z manus ut dicitur arti
st dicitur quexiores z minora membrorum
Arvina ut sup.
Arula e vas circu quadrangulare i quo
ignis iacebat i altari z quatuor cornibus
vas primarum

Arundo · dinis f. m. hug. deriue ssolin
dependes et sepe poi. p. canna vocatur
yrundo sug. erugo conit arundo
Arundinetu. ti dr locus vbi constant a
rundines vel canne
Aruspex f. m. papias dr horarum inspector
· i · sacerdos qui dies et horas in agendis
custodit vel dicuntur aruspices q exta
conspiciunt pecudum et ex eis futura predicant
Aruum · vi · dr campus vbi rusticus
aruia colit facit aruum secundum aruum
Arx arcis dr turris ab arcendo quia arcz
hostes et prohibet

AS · ass dr obolus vel pondus constans
ex vncijs vbi pro obulus
pondus as est possessio totalis in vulgar
sermo que in sacco comprehenditur · i · beunt.
in legenda sancti cristofori
Ascella · le · est concauitas sub brachio
· i · vchsel quod alio nomine dr subircus
quia ad modum irci fetet sed vocatur
ala auibus ut in leuitico hec.
Ascia · e · est instrumentum carpentari
bus acutum sed ascio cis ire de adiore
Ascopa · pe · media correpta · est vas sile
vtri vel vasculum · Iudic · viii · c. pellis
Assecla · que · g. f. dr famulus vel comes
qui sequitur aliquem sed assector · vs · re · de aff
Assereo ab are media producta dicatur
confirmare asserere in asserio · dicitur · aff
Assidei dicuntur iudei qui sepultum
diuino insistebant ab assiduitate
dicti qui assidui ut iudas et fratres eius
Assidus · dis · media correpta · pinus dr Casium
Assilio is ire · dr aggredi vel ad
impetere cum gaudio Adsilire in
composito f. v. conuertitur · cum dicto ut et dico et
composita ab ad et salio is ire · i · saltu
facere et corpus habet saltum · si

Asilu li media producta dr papias est templum
quod remigens et Romulus constituerit
e. de ecclesia Asilum est preclocum quem vio
lare nephas sit sicut cenaculum et dicitur
ab a quod est sine et sylon tractus quia
nephas est aliquem inde trahere et offendere
sed Asilus masculinum g. f. dr musca que stimulat
apes et boues turbat vbi est autem asilus
apes misit sinauerit asilum
Asiatis ab assistendo dr eo quod sistit
iuxta vel consistit ad famulum unde
Sapie ix. da in dne sedium tuarum
assistricem · i · sapientiam
Assolatus · tui · tu · dr ad solum · i · ad
terram strauit · de solio depositus vel ad
solum media positus vel redactus
Asspergo ab are dr aspirare
Assponor aris deponens tunc et transitiuum
· i · despicere
Asspiro ab are · dr anhelare conari
deuenire valde spirare vel facere et e
contra a verbo qui cum flat et spirat
· i · naturaliter facit et est compositum ab ad
et spiro quod est vino vel spirat duo ex
flo vel olere sicut redolere vide sancti Aug.
sed aspirare pertinere sunt vnde
Hay. vi. Dom aspiret dies · i ·
clementum et redimet vbi ro cum
spirans et fuit in genesi
Assus · ides · est genus serpentis
Astatus ti penultima producta est formam
stelle et post per signo adeo quod obuius
fa fit. ut per elucescat
Astipulor · aris · vni deponens · et est
idem quod auxiliari vel confirmare
Astrologia · e · est astrorum sermo sed
astronomia astrorum lex
Astruo · is · xi · dr affirmare confirmare
roborare docere
Asturia · e · dr insidiatus ingenio
dicitur quia est dolosus

Astula le. e astula qd cadit de ligno
cu dolat'
Assumptu. ti. neut. g. ul assumentu
ti. dr id quod de aliquo dempit'
ul assuit' ad aliud faciendu ul reparand
Assumo de corp. i. ad bonos corp
Reg. xxiiii. i. ab una extremitate tre
que vid' celo coniugi usq ad aliam
Attenebri. ne. cor. dr humilis
Atanatus. i. inmortalis
vide ubi expo' athanatos
Attenuare e verbu actiuu et dicit'
subtiliare amichilare infirmare
attenuatus. i. depauperatus amichila
tus subtiliatus infirmatus
Ater. tra. trum. i. obscurus. ra. ru.
Atistal. te. e quoddam vas plutonis
Atlethia ne. gen. qd. gr. dr lucta
tor pugil miles fortis
Atthomus mi. ne. gen. corpus est cor
pus invisibile propter sui paruitate
et dr ab a qd e sine et thomos
diuisio qr non recipit diuisionem
Attomicus. ca. cu. ne. cor. ille e
qui e signo superbie eleuatus t
est quodam pauore perculsus ul p
territus ul pauefactus / Attinetu
Attinectarium dr vas in quo poni
tur conuecto est septorum dr
Attritus. ta. tu. i. afflictus corruptus
consumptus inuecatus. fessus
Atriu. trii. e magna domus et dom
e atriu qd addant' ei tres partes
Atrox. cis gr dr seuus crudelis [crudelis]
Aucep. ps. gen. gr. dr aliquis
aues capiens unde aucupiu
dr aucupis officium ul exercitus. fortu.
Aucupor e aues cape
Audeo es dere e vbu neutropassiuu
et e diu i vba neutropas. et neutra
passiua ut pz i [illegible]

Auello is e. dr separare
Aurinus dr in singl. qui sine uere et
e mas. est sin quosdam fer g.
Auersor aris viii depo. dr desistum
odire et spernere et ir acc
Augur ris dr qui diuinat p aues
Augurior aris ul augurio as ne
q diuinare mat' me garritu auiu
Aua ne dea ab auo dr mat ma
tris ul patris // Auu e sorr sua
Aula le e domus regia st dr s[illegible]
in q rex ponit'
Auricalc. ci est genus metalli scilicet
auro i. [illegible] et ab auro et cal
con [illegible] qd aure malu habens
auri colorem et no valorem
Auricularis i. consiliarius secretarius qui
sp hit licenciam ad rege intrandi
Aurifex es dr qui operatur de auro ul
qui facit aurum a facio [illegible] facio
atiq dicebat / Aurifodina dr locus
ubi foditur aurum
Auriga ge dr qui aues agens
qr agit et ducat eqs pennatos in
aurigis et dr ab aurio as qd e pruire
vn gaste Aurio pnto auriga dr in
Aurigo ginis dr acis ul auri
corrupto vlgariter [illegible] st dr
morbus reddens [illegible] flaw. sicut
[illegible] acupiter vlgariter gelsucht
st e regius morbus
Auspex cis. gen. gr. dr qui diuinat in
volatu auium / Auspicium tis diuinacio
qd auis spicium dr est auspicium [signum]
bonus euentus
Auster tri est ventus pluuiosus
apte meridionalis que vetu vicat
serenus de q ps p die sol no uret te
Austerus ra rum et austeris
et hoc austere i. asper in eode ss
in austeritus
Autenticus ca cu i. liber plenus legibus
legalibus et dr ab autentin i c[illegible] gre

fidele satis exe dicit inf autor et
Auctor et actor ut sc. in Ebicasmo
| vbi at hic et autor est
Autumpnus est qta ps anni et autumpnus
us vocatus a tempestate qui folia arborum
cadunt et maturescunt omnia | unde Autumnalis
as. ale i. estiuale autumpnalis affinale
Auunculus. di. pater matris | h̄ et patruus
et attauus vltimus post auunculum | aut
Auis. mas. gn̄s di. signum ꝗ̄ voto vol-
Aurugia di. wlgar. siner slap
Azimus a. u. i. sine fermento ab a quod est
sine et zima fermentum
Azima. me. fe. gn̄s est festum pasce in
iewangelio. Erat azima post biduum
Azimum. mi. neu. gn̄s di. panis sine fermento
vt i ewangelio. Erat autem dies azimorum
di. eciam azimus. a. u. ut ut ibi comme-
debat azimos panes | vbi | Asima sunt
festum pasche sunt azima panes | Non
fermentata sunt et azimus aziua dicitur

B Acca. ce. pro duo c. dicitur
fructus oliue et lauri et
pro ꝗ̄ fructus quorumlibet et precipue
arborum siluestrium
Bacheus ornamentum di. colli et
crinalibus auribus pertinens admodum
fratherie | vnde bacheus. a. di. commu-
latis vnus | Babus sunt vide in vy
Bacilli. li. est vas ad portandum pu...
et alibes admodum vas quodam
scrutina vnius cruit
Bachor aris. vn de pono di. se
me vel celebrare | Bacus. de hoc
Baclo as. ale. i. baculo portare et quod
pomi cum de ut de baculo in co
Bamlo. as. ale. di. portare. bamlus
qui aliquid portat

Balare est clamor proprie ouium vel capro-
rum vocibus emittitur | in balatis dicitur
omnis in balatu tamen di. vox ouium
Balbucio. is. ire. di. male loqui
tardare in | Balbus qui non explicat
bene verba sed per ... | balare qui loquitur
Balsamus est arbor | sic. Hug. sed bal-
samum est lignum vel fructus vel liquor eius
Balteus. di. cingulum militaris
et est cerdoleum quod i modo sumitur est ... mas
et ... gn̄s fe. vel neutrum | vbi cicasmus.
Bethi. i. quod consilium | Hug. gencius baptisma
Baptisterium est locus vel fons baptismus
Banicus di. qui vocatur a vomendo
et di. in fine et di. pagani. qui vomigo
vel papian ichene vel profundi ... partes
in quibus debitores pepiquaint
Barbarus di. crudelis incultus sto-
lidus et est nomen ... anticus
ita dicit Hug. | sic barbari dicebantur
antiquitus omnes gentiles exceptis
hebreis et latinis | Et ob hoc apostolus
paulus ... et hebreis fuit se esse
debitorem grecis in vel in mat. vers.
Bao. onis. di. quibus inmodi ...
... fratres sic matt. ... th
Basilica. ce. di. regia domus impe-
rialis vnde basileus rex di. et basilica
regie habitaciones dicuntur ideo nunc diuina
templa nominantur basilica quod ibi regi
diuino sacrificia offeruntur | Basili-
cus. ci. regulus in templis latine co-
quod rex serpentum ut eum videntes fu-
giant quia flatu vel olfactu suo
eos necat vel et homines si aspiciat
interimit | ... ab eius aspectu
nulla auis illesa transit sed quamuis
sit eius ... pereat consumitur de ... ca-
nuncupatur | est autem longitudine semi-
pedalis ... alus albus ma-
culis aspersus | Bas. est ... pes subpo-
culatus et ... amicus profundatus

Et dicitur ex inius pro plante
Basium dicitur osculum uxoris uel filiorum
Et suauium scorte uel scorto Et basium
blandicie. suauium voluptatis Et vbi ba
sia iunguntur et ut habetur in crasino
Basterna .ne. dicitur vehiculum uel portatorium
duorum equorum   Vbi habetur
Bathus secundum Io. est eadem mensura que
valet ephi. videlicet tres modios et
deputatur ad liquidis licet et aliis
Bedullamia est nomen arboris
.i. pucke uel byrke / nominativus
Beelphegor interpretatur silacis .i. ig-
Beelzebub secundum Ysidorum ethi. viij.
ydolum fuit accaron quod interpretatur
deus muscarum seu vir muscarum. ze
bub .i. musca vocatur / vel vetus .i. fetus
Beel ydolum babilonis fuit et interpreta-
Belliger dicitur bellum gerens vel fortis p
liator duellio .in. belligerare .i. pugnare
Belua est dicitur vorator uel siluestris be
stia sine marina
Behemot de quo habetur Job. xl.
interpretatur animal uel bestia Et ysidorus
ethi. viij. et hebraice in lingua ebreorum
et in latina sonat animal siue bestia
eo quod de excelsis intra tendit p
nito suo ut animal brutum effectus
Et non secundum Io. Ian. ysidorum et secundum
omnes antiquas biblias et libros
originales behemot inuenitur a
b vehemot in vi. uel est
Ben. scripture aliqui ornamentum colli
excauientes animalis effectum Aliqui di
cunt bey. fibula uel clipeus
Bene fuit nomen cuiusdam magni.
Benedicere ponitur pro maledicere Reg
Job. ij. benedic deo .i. maledic
Bufiet dicitur bufactus bufiactus languens
/ ut habetur in mne vorum

Busticata .i. bustion // vagodi bite
Bensilus .li. sapit modicum dicitur silus sinu-
Bethanie mensis anni .i. mensis septembris
Bedullium est arbor in iudea et arabia
secundum plinium / arbor nobilissima magna et
silis olyue et folys rubea eius lacrima
est tunsuadi et amara odorifera in gustu
amata sed nigra est odorifera qui lacrima
uel gummi est in fusa vino tam gummi
quam arbor dicitur bedullium seu bedellium
Biblieis ponitur in legenda sancte cecilie .i.
quod de biblo .i. de vino facti ad bibend-
sanguine uel intincti et est nomen adiectivum
et de tra vbi fiebat / ut habetur in mu
vorum biblieis .i. duplicabat bintheis
Bybly. cant bibatores cum quod sue
biblos dicitur sue gabel vocatur
Bibliotheca est armarium / sic reponitur
librorum et dicitur a biblos greca quod est
liber latine et theca quod est repositorium / nam ut
ysidorus Et quandoque ponitur pro biblia sed
in legenda sancte Io. .i. bec. / uel capitulum
Biceps .tis. dicitur id est quod habet duas acies
Bicolor .i. duorum colorum in bicolatus .ta .tum.
Bidens dicitur animal eo quod inest duobus dentibus
Bigen est currus duarum rotarum
Bigamus. dicitur ille qui habet duas vxores
Bilibris mensura ponderis est vas capiens duos
sextarios uel est pondus duarum librarum
a bis et libra componitur eciam adiectivum
Bilinguis .gue. gf. et h. bilingue s.
et bilinguis quod habet duas uel tres linguas
et persilitur dicuntur medaces .i. fallaces
Bymatus .tus .tum. dicitur spacium
duorum annorum et componitur a bis et annus
uel abinus quod habet duos dentes uel tres
Bithanatus pendens ponitur dicitur bis mor-
tuus a bis et thanatos mors
et pt ce adiectivum uel substantivum
Burtu .ti. dicitur vehiculum siue plaustrum
duarum rotarum a bis et rota quod currum p. sellis

Birru· in ul' birrus d' vestis pilosa
ul' vestimentu grossum
Bisextus· ti· i· post iiii^or annos unus dies
adiectus c'putat'· n· p singlos annos quarta
ps assis c'plent annu bisextu z d'r
q' bis sex dies dictus c'sequi' sunt
q' e unus dies ... de anno ...
Byssus· si· e genus lini albidissimi d'
est ex genere purpure candidissime in
byssinus· a· um· cuius medium sillabam alii
corripiunt alii acuunt / Ab / Regula bis-
sinus producit corrept'· v· sub
Bimalassus ul' bitalasiu d' locus
bicolos i· mari ubi currunt ut ... cum
duo maria sicco i medio consistente
dicit' est vestigium luto i ipsu de sic
act' xxvii
Bitumen· nis· ut dicit Aug'· e genus
terre quod z gluten d' Anglo· aut
sic Gen· vi· ex ... sic bitumen est
gluten fuimus ... quo iuncta ligna
ulla violencia dissolui poss' z produ-
cit ubiq hanc sillabam· tri·
Bivium d' locus ubi due vie g'untur
Blanca· i· delicosa
Blasphemare d' i· blasphe de ... Ipse
antiq'tate istius s'iffraciones p' Aug'
XV / blasphemo curso t' detego ul' i blasphemando
Blasphemiam p'ducit ... a blasphe do
d' i ... blasphemio e aut ... in
peccatum z mai' ... qu sit ... Mt xii
Hy
xii / Sipr / blasphemiam ... remitti
i· blas' q' sit in spiritum sanctum spiritus e
sic eius z blasphemia ... eius
Blasphemus· a· um· d' maledicus
detractor vituperator
Blactero as ac' seu blacteo· i· stulte
z sine ca loqui ul' tempit' loqui ul' de-
clarare ul' detegere / ita d' Aug'
Blesus· a· um· i· balbus ul' d' blesus
qui frequenter qua verba frangit

Boanerges· i· filii tonitrui
Bocfordus· ... ul' ... · ne
... de quo in abdia ... locus
e ul' inde septemtrionalis q' ...
... / Bagia e torques ... tonis
Balides ul' Balis· ides· me· cor·
d' massa plumbi p quam naute ex-
plorant profunditatem maris / Ab / Ba-
lis ... massa significatur p
quam naute solent maris explorare profund
Bombex· cis· e vermis ex cuius eg'
stione fit lana serica ul' ipsa ... gsta
Bombicium· cii· est lana q' ege ... Bodras
Bonus sicut d· Ios· sic· e· vi· e ebrini-
cum z e quedam herba qua septu-
aginta interpretes dicunt herba fullonum
q' in palestina in humidis z i uire-
ntibus locis nascuntur z eande vim
hr qua z nitrum ad lavandas vestes
quod aut sit nitrum vide i sua litera suo
Bostar· aris penultima p'd'· d' locus
ubi boves stant videl' stabulum sic
locus ubi corpa ... cremabantur
Botrus· d' id q' e i racemo sicut d'
Aug'· cuius pomum p racemus· l· racemo
cuius p uva ut ... Num· xiii q'
sic magnitudine in morte probant
Botrio onis ul' bot' d' aliud q'
exit de fructo qui tingescit
Bractea me· cor· sicut d' ysidorus ethi-
xix· e ... tenuissima ul' alii me
talli lamina z pappi· ut d' ... cap· ...
Braca· ce· d' locus qui e i ... corpis
Bravium d' nomen ul' donum ... sit
d' premium ... ul' cursus sit· d' ... buds
ad que currit' ul' ... ad quem quis
prius venit tr... hebit
Brevia· e· i· mensura ul' vas ...
Brumus e quidam ... z d' a
brumos q' e brevis ... eo q' fit brevis
ul' q' brevi durat / Bruma· e· d'
gelu ul' q' ... i arboribus ... frigus

Brucus . m . n . dicitur species locuste . vnde [illegible]
Bubalus . li . dicitur animal magne fortitudinis
media correpta s. bos siluestris quod non potest domari
nisi aculeo ferreo naribus eius infixo quo
circumducatur . inde bubula . le . pro ferina ponitur
Bubo . onis . est auis feralis a
sono vocis nominatum habet et moratur in cauernis
vel in sepulcris vulgariter [illegible]
Buccella . le . est paruum frustum panis
vel quod bucca semel capere potest
Buccina . ne . media correpta . dicitur genus
tube et dicitur a bucca et cano . is . ere .
Bucolicus . li . [illegible] in legendo sancti
Marci [illegible] et est proprium nomen loci
Bulla . le . dicitur proprie est [illegible]
rum puerorum vel equorum vel camelorum
[illegible] collo suspensis in rotunditate
bulle que a vento in aqua inflantur qui
bulliendo sunt . vel dicitur proprie sigillum et sigil
lo papali et pro veste quadam
Bulio . [illegible] . vulgariter [illegible]
Burdo . onis . est animal bigenerum i.
ex quibus duobus natum s. ex equo
et asina sed mulus [illegible] burdone
procreet equus [illegible] asello [illegible]
mulum generat minorem asello eque
Burgum . gy . dicitur castrum vel villa
in hic et hec burgensis . Bustum . ti . i. sepulcrum
Butirum . neutri generis est pinguedo
lactis a bidenti [illegible] quod lacte
[illegible] valde . [illegible] buxum [illegible]
Buxus . xi . feminini generis dicitur arbor et buxum
neutri generis dicitur lignum [illegible]

Cabulon vel cabul in
lingua [illegible] sonat displicens
[illegible] dicitur quod [illegible]
appellant oppida que dedit
ei Salomon cabul eo quod displicuerunt
sibi . Chaos . i. confusio

Cabus bi est nomen mensure [illegible]
legitur quod quarta pars cabi stercoris columbarum ve
debatur quinque argenteis [illegible]
columbarum ut [illegible]
Credendum aut dicitur nomina stercoris vocari
[illegible] guttis [illegible]
Calabus . bi . dicitur vas [illegible] media correpta
[illegible]
[illegible]
Cadauer . [illegible] neutri generis dicitur a cadendo
eo quod morte cecidit et dicitur cadauer
quasi caro data vermibus [illegible]
Cados [illegible] vel cadus [illegible]
[illegible]
Caladrius . dri . [illegible] est auis que
in deutronomio [illegible]
[illegible]
[illegible]
Calamistrum est acus ferrea [illegible]
[illegible]
[illegible] capillos [illegible]
Calamitas dicitur dampnum vel infelicitas
vel miseria [illegible]
[illegible]
calamitas a [illegible] calamus [illegible]
cum grando segetes deicit
Calamus est canna vel stipula segetis
et penna scriptoris et proprium nomen
arboris et est fluminis campanie dicitur
est species aromatica [illegible] calami
[illegible]
[illegible] calami
Calathus media correpta est cophinus vel canistrum
Calcaneus a calcando dicitur et est illa
pars pedis que sub talo est vel [illegible]
religatur
Calcedonius est lapis preciosus ut dicitur
in glosa super Apocalipsim colore pallens
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Calcitro dicitur calce vel pede percutere terram
et tussitum. Item dicitur infixe terre et uectrix et
dicitur calcatrix secundum Hug. —
Calculus est genus lapidis durissimi
et rotundi et ex parte leuissimi de quo ysa.
Et uolauit unus a dextris de seraphin
et in manu eius calculus. Glo. calculus
est lapis igneus et carbunculus qui sub flam-
men colore igneus dicitur. Item dicitur minima
ponderis pars sicut est pars obuli. Item dicitur [illegible]. Item dicitur
gladius. Item carbo. Item lapis vesica ho-
minis. Item dicitur calculus lapides minuti quos
antiqui in manibus tenentes numeros computa-
bant. Unde calculator. Calculus est [illegible]
[illegible] carbo. Calculus est pondus
minimum lapis et acutus. [illegible]
tibus calculus est vocitandus [illegible] versus
non est de genere. Item dicitur calculos. [illegible]
Caldaria est dicitur quod caldarium et [illegible]
Calibs masculini generis quoddam genus ferri durissimi
Callidus a um i. studiosus versutus et [illegible]
Caligo i. [illegible] ficum [illegible]. Item [illegible]
[illegible] et caligas indue —
Callis masculini generis est semita post hec vi-
sta tussitum pecorum eo quod callis [illegible]
sum atteritur et est differentia inter callis et
callus. vs. Est ovibus hic callis [illegible] hic callus
[illegible] callis [illegible] callis per
corpus semita callis —
Caluaria est dicitur superius os capitis
[illegible] superius [illegible] locus
qui hebraice golgatha dicitur caluarie
locus nominatur a caluis ossibus que de con-
suetudine in eodem loco decapitatorum capi-
ta truncabantur. Item non quod in [illegible]
[illegible] quod debeat [illegible] —
Caluicium et caluicies et caluaria
secundum Hug. dicitur locus sine duo sup-
cilia possunt sic dici quod caluicium
et caluicies dicitur defectus capillorum vivi

i. cyf [illegible] swyl

hominis sed caluaria de feminis capillorum mortui
Calumpnior aris dicitur false criminari et
i. deponere et accusare unde calumpnia et [illegible]
Callus li masculini generis i. duricies pedum
que sunt calcaneus. Item duricies interior ma-
nuum. Item cutis lardi —
Calx cis masculini generis est posterior pars pedis
Item lapis exustus sine cemento terre et feminini generis
vs. Calx masculinum pungit [illegible] stringit femina murum
Camaleon onis est bestia [illegible] vento
vivens diversa varietate [illegible] in capite
camelo similis collo equo pedibus bu-
balinus pectore ut pardus —
Camelus animal est gibbosum —
Camera est nomen [illegible] —
Campiductor i. ductor aliorum [illegible]
campus et a verbo duco. —
Camus in. dicitur genus freni quo equi cohiberi
solent. Item laqueus camus quo ligatur vel asinus
Canalis dicitur eo quod cauata sit ad modum
canne [illegible] in masculino
ut dicit ysi. et Hug. Item in [illegible] canale
in eodem [illegible] melius —
Cancellaria [illegible] dignitatis
[illegible] cancellarius qui est talis dignitatis
Cancelli dicitur appodiatio [illegible] capi-
tulum [illegible]. Item dicitur fenestra [illegible] cancellata
ut [illegible]. Item secundum Hug. cancel-
la dicitur ala palacium [illegible]
pictis. Item inter [illegible] et
pices quod claudit chorum —
Candaces est nomen dignitatis [illegible]
regine ethiopum dicta candaces
sicut romani imperatores cesares [illegible]
[illegible] regum [illegible] —
Canicies [illegible] dicitur senectus [illegible]
Canus [illegible] capillus albus in capite
Canus a um pertinens ad senectutem
Canicularis dicitur dies quibus canicula
i. stella [illegible] regnat [illegible]
Canistrum dicitur vas de folijs [illegible]
textum [illegible]

vn̄ z uo' accip' z ē idē q̄ sporta
Cano . is . ē . i . cantare laudare modula
re metre scribere
Canopeum penl . pd̄ . ē rethe sub
tilissimū q° iпpellunt pulices z musce
cū locus dormientū z maxime nobilium
sed unde sit sī q̄dā ciuitas z ē in sub
latum z i summo acutum
Canopus ul canopia ciui ē egipto
vn̄ canopicus . ca . cū . i . egipciacus
Canor . oris penl . pd̄ . trisillabum
z. actus modulacio in canoris ē dulce
suauis pro sonus
Cantarus ē vas vinarium
Canticū ē exultacio mentis̄ habita de
eternis i voce prorupens ita d° glo in ps
Cantus . ti . scd̄e decli . s̄ß teuſonica
rothe vulgariter volgere
Chaos . grece ē confusio tenebrarum i mense
ul profunda diuisio ǂt in luca ponit
p impossibilitate mutandi uita z vbiqʒ
po' naturali: hic ǂ chaos i fug ġfi . principia
Capitoliū ē dom' consuli ul consili
Caparis nie . cor . ē genus fructis silua
lentisco z maxime in oriente a grecis
n . uo' i troisse vocat eo q̄ habeat in su
mitatibus semina rotunda capitella
Capedo . inis fēi gṡ d° i gen' studium
Capesso is ē . vn̄ desiderium z percipio
z p desido z cupio in vet' quidam
proferunt capesco q̄ sī dubius sit semper
capescitum ǂita po' hug°
Capitū . ē os turre sz hewptlach
Capitellū . id ē q̄ sup columpna po'
Caprea ne cor . d° alii siluestris
q ex ibex est appellat ǂ uocat'
Capricornus al ē quod amore vinotrus
Captabat in cuiz insti . i . auid' appe
tit i auidum insti in captela . tu . uo
quotiens captum ppro' cū deoc sig frate
membrorum sig̃t auctoria membri ut inetcaptionem

Capus pi mas' g° ē auis sz falke
Caput acapio q̄ capit omēs sensus z quicq̄
po' p principio ut ibi inapite libri scp
tū ē . i . i principio quicq̄ po' p fine vnd
caput habeat caput usus suis
Caract' eris . ut hec ex pa . z hug'
scām usus ē z d' latine ymago nota uel
effigies forma salis tra figura stigmata
note percudit in ponit' vn̄ caracta
nota caracter d' ǂcalbi color
Cardeon omis fr' phim ē auis
Carbasus ē uelum nauis q° alies
base . i . fundamentum in fron z est in ǂsio
Carbasus vna cūt si cū . z hu
Carbunculus ē lapis preciosissimus q̄ car
bo ignitus cuius fulgor in nulla nocte
vincit' lucet . n . i nocte adeo ut
flammas ad oculos vibret
Cordiacus d' ille q̄ pati' i frumitate
i corde z d° acordiam g' q'ē cor la'
Cardo . dinis . dubium gṡ ē ps ostii q̄
vti' in foramine z quicq̄ po' p foramine
ǂt quicqʒ d' extremitas alicuius rei ul
celi ul aliarum rerum ǂst po' p articulo
ul p optimitate ut q̄ i cardine ē lemit
pt exire ul intre Cardinus i sillabu
est ubi ferrosa . discl . cuius sumus
capillorum fluus cumat z fit queda
vz didaxscolinde radix eius i aqua
decocta cupiditate bibendi potatorib
inspirat inatre vtilissimus cibus ē ad
mastolos petrandos
Carectū . ti . ē locus ubi crescunt carices
Carex . ut ait pa . z ysider ē herba
acuta z dura
Caribdis vorago gurges fosse profunda
bariam ide valet q̄ gurgitibus aculis
naues absorbeat
Caruca . ce ne cor . ē sicus grassa
spissa sine sicca z spissa
Caries ei ē putedo z sed' hug°
caries ē ppe lignorum ǂputedo at aliarum
rerum dicitur . ē . i eo sensu

Carina -ne. me[dia] p[ro]d[ucta] e[st] extrema navis
p[ar]s quasi p[ro]pria navi [illegible]
Carisma -tis neu[tr]. g[eneris] d[icitu]r donum s[piritus] s[ancti] & d[icitu]r
Carinulis e[st] no[men] mo[n]tis [illegible] dicunt vidi[sse]
Carpasius e[st] color similis auro q[ui]da[m]
Carpentari[us] d[icitu]r faber lignari[us]
Carpentum e[st] g[e]n[u]s vehiculi pompaticum
v[e]l ferratum aliq[ua]n[do] .i. rostris [illegible]
s[e]c[un]d[u]m cu[m] ferri [illegible] [con]tingere
Carpo -psi -ptum .i. [illegible]
[illegible] d[icitu]r [illegible] ut [illegible]
ut d[icit] Hug[uccio] e[st] vas vimineum [illegible]
[illegible] quod solet fieri vindemiatoribus
[illegible] in aliquibus p[ar]tib[us]
Cartilago me[dia] p[ro]d[ucta] s[ecundu]m Hug[uccionem] est
[illegible] vel alti[us] rei tener[illegible]
[illegible] molle ut medulla vel costarum
[illegible] / Carruca -ce e[st] vehiculum
Carrum -ri e[st] g[e]n[u]s vehiculi
Casa -se e[st] p[a]rva dom[us] [illegible] tugurium [illegible]
claudendo d[icitu]r in casula dictum
Cassia -e e[st] herba aromatica [illegible]
[illegible]
Cassidile -lis me[dia] p[ro]d[ucta] e[st] pera
aucupis [illegible] capte
Cassilis [illegible]
Cassis -idis e[st] galea. cassis -sis .i.
rethe [illegible] cassis id e[st] galea [illegible]
Caster .i. december
Castimonia -e .i. castitas
Castra dicuntur multitudines [illegible]
[illegible] ut edificia [illegible]
[illegible] ut edificatur
[illegible] castra q[uia] ibi libido
castrat[ur] vel q[ui]a olim [illegible] habebant
mulieres in castris
Castrametor -aris me[dia] p[ro]d[ucta] s[ecundu]m Hug[uccionem]
[illegible] castra & metor [illegible]
ponere vel munire castra [illegible]
[illegible] metor [illegible]

Castrimargia -e q[uae]d[am] gula vel ventris
[illegible]
no[n] facit castos
Casula .i. p[a]rva dom[us] [illegible]
[illegible] messorum [illegible]
ne pluvia [illegible]
Catabulum -li d[icitu]r locus publicus [illegible]
[illegible] custodie [illegible]
[illegible] clausa [illegible]
Cathaclisimus d[icitu]r diluvium universale
& d[icitu]r a catha q[uod] e[st] univ[er]sa & clima [illegible]
[illegible] toto [illegible]
[illegible] climata mundi
Cathacumbe [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] sepulcra vel cripte [illegible]
vel [illegible] ut sup[ra] [illegible]
Catalogus d[icitu]r ordo [illegible] vel series
Catalmane .i. [illegible] mane [illegible]
[illegible]
[illegible]
Cathaplasma -tis neu[tr]. g[eneris] d[icitu]r [illegible]
vel emplastrum seu medicamentum
Cataplasmo [illegible] emplastro [illegible]
Cathaplectaceo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
.i. [illegible]
Cataracta -te e[st] via subterranea [illegible]
aqua [illegible]
in celo dicu[n]tur cataracte [illegible] nubes
.i. [illegible]
tonitrua ita d[icit] Hug[uccio] [illegible]
[illegible] cataracte celi .i. fenestre
[illegible] .i. nubes
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ad aures & oculos [illegible] Hug[uccio]
[illegible] -e [illegible]
[illegible]

Cathecuminus dicitur aliquis in fide instructus sed nondum baptisatus
Cathedra est sedes doctoris
Caterva est cetus sive societas sive turma Catervatim adverbium gregatim .i. congregati
Cathezizo penultima producta verbum activum et significat plura /vide/ Et quando quis confirmat recte credendo sive refutat sicut nunc in forte imbuit hic cathezizat et dicitur a cathezis que est doctrina vel locus doctrine /versus/ sic fit.
Cathezizor . aris . activum passive in predictis
Catolicus . a . um . dicitur interius universalis vel generalis grece enim catholicum vocatur ita scilicet in unitate virorum
Cathinum . ut dicit ysidorus est vas vinarium fictile et melius nomen neutrum genus quam in masculino inflexum. sic et salinum dicitur vas salis vel vas cuius species vinum tenerent hic vero catholicum
Cathomus . mi . masculini generis correptum dicitur flagella vel virga sicca consilium ipse cum . diminutive dicitur
Catuli albi sine dente . sic bestiarum
Cancio . onis . dicitur vel fictio vel obscura cio cautela et dicitur a caveo . unde cautus ta tum .i. providus circumspectus
Cancea . e . .i. cavea vel locus concavus ubi aves vel animalia includuntur
Cavana dicitur idem
Cauillo as . are et cavillor . est deridere contendere cum iocose verba aliquid decipere sed sophistice fallere vel calumpniari
Caula . le dicitur ovile vel locus in quo damni
Caverna . e . media correpta dicitur fossa ca-
Causidicus qui tractat causas ut assessor advocatus iudex orator defensor
Causor . aris . verbum deponens dicitur conqueri calumpniari reprehendere inculpare vel dicitur voce vel re ostendere /vide/ Causa pro causat scilicet causam in orbe Causa causarum cum sapiens agit versus
Causticus . dicitur comburitur consumitur ...
Cautere ... est ferrum quo cutis adurendo in fine ad curandum. secundum papiam vel quo uritur
dapnati ad significandum ut viso signo ab eis caveatur. unde cautio . onis et cau- uteriatus . ta . tum /vide/ tantum. Cauterizo/ cautericum aliquando contra consciam .i. corruptam et peccatorum cauterium in ustionem /vide/ Cau- terium pro dicitur in carne [illegible]
Cecucio tis ire . verbum est . neutrum . est obcecare suppl- cecum esse vel fieri [illegible] inde cecucientis . tis
Cedar . est regio sarracenorum dicta a cedron filio ysmaelis
Cedes . dis fem. generis occisio vel percussio
Cedo . is . si . cessi cessum verbum activum .i. locum dare succumbere incedere concedere scilicet cedo . cecidi . et casum in supino verbum est activum qui sit scindere verberare /vide/
Cedo ~~dicitur locum~~ dono do locum scindo sic- cumbo incedo . verbis concedo ipse notatur scilicet cado scilicet cado est contingere vel evenire unde dicitur bene cedit .i. evenit et cado pro impersonaliter aliquando pro accido pro die et et nocte pro cedo
Cedrus .i. cedrorum et genus arboris similiter ibi Egressi sunt usque torrentem cedron
Celo . as . are dicitur sculpere pingere vel caelare /vide/ Cerium sculpsit celat signas absconditum celat et similiter vocatum significatorum constructum cum duplici accusativo ut celo te ponitu et multa talia verba quae notantur /alibi/ in secunda parte ... postulo posco etc.
Celatura . dicitur scriptura picta celata
Celebs . libis media correpta et syllabarum quibus dicitur quasi celeste vitam ducens .i. virgo castus sive solitarius secundum vel vir- sine uxore
Celeri et puleri nomina sunt in declinatione tertia debet scribi et per quod secunda syllaba incipiat ab l. scilicet prout in interpretationibus Erant autem cohortes sive legiones pugnatorum sed in historia dicitur eum dicitur fuisse fortes indices et similiter celeres extimatores pulcra admirabiles
Celeuma . tis canticus est nautarum scilicet dicitur a athmesta qui collectis singulis sit eis communis /vide/ Et vox nautarum in tercitum

Celibatus r. dicitur celibes est virginitas vel castitas
Celtis mas. generis est instrumentum ferreum aptum
ad sculpendum et dicitur a celando. sumptum est in Biblia
in Job. vel celte sculpentur in silice. Et quod congruum
in originali et antiqua Biblie scriptum est et
nullus expositorum ponit ibi celte.
Cementum. attendendo dictum est eo quod cesorum
lapidum fragmenta calce et minutorum la-
pidum congregato et fundamenta domus dicitur ceme-
tum eo quod fit cesis lapidibus. vide Hug.
in cemeterium quod cum cemento operatur et inde
dictum linteum. vel quentill.
Cenaculum vel cenatorium est locus cenandi
Cenodoxia. est cenosa gloria vel vana
sicut est gloria mundi. Cenosus lutosus sordidus
Censeo. ses. sere. sum. i. suadere iubere
iudicare statuere deliberare movere ex-
istimare iudicare.
Centrum dicitur punctus in medio terre vel
circuli vel alterius rei aequo equaliter
distans quecumque pars circumferencie. Est enim
in quadam yspano ferialis/terrarum centrum posi-
tum ibi centrum ponitur pro sole eo quod in medio
sit planetarum quia dividit eos per septem celi motiones
Centurie. rerum. sunt partes exercitus centum
Centurio qui est super centum
Cenum. ni. i. lutum vel immundum in ce-
nolentus ta. tum. i. lutosus sordidus
fetidus immundus
Cephas grecus est Petrus eo quod in capi-
te apostolorum sit constitutus. cephas n. grece
dicitur caput latine
Cephalica. dicitur vena capitis
Cerastes. tis. vel cerasta. te fe. generis
est species serpentis duo cornua habentis
grece. Ceros. n. grece dicitur cornu latine
Ceremonie dicuntur observaciones sacrorum
vel religionis sine sacrificia constituta
¶ Et nota quod in lege et in prophetis quedam
erant quorum noticia est valde necessaria
scilicet moralia iudicialia ceremonialia
premissa et sacramentalia/moralia erant
precepta decalogi. Exod. xx. Iudicia-
lia erant illa que pertinebant ad pacem

conservandam. Exod. xxi. Ceremonialia
Hebrei et Ceremonia erant in differentiis
ciborum et distinctione ciborum in compulsione
iudicandi in observatione solempnitatum
de quibus habetur. Levit. per totum. premissa
erant ad alliciendum fidem permissio terre et
sancte manachorum et melle. Exod. iii. Et
premissio agelica custodie. Exod. xxxiii.
Terre multa aqua meum. et promissio cibo-
rum et multiplicatio Levit. xxvi. in
preceptis meis ambulaveritis et cetera. Sacramenta
erant figure sacramentorum nove legis
sicut est sacramentum pasche. Exod. xii. Et in
tuli cuiusdam Levit. xvi. Et puer dicta cerimonia
in moralia. ut aut quod est gratia et ineunt de festo
et de festis quam quidam hanc observancie gratis
non conferebat in ceremonialia et per sacrificium venialia
Cerimonus. a. um dicitur purus sanctus actuus
sedulus pelagus macho devotus
Cerinacl. inc. pos. dicitur plurimum vel
cursus eo quod tumor sepem
Cermaltus. a. in pyxeal pos. dicitur superbus
supercos et dicitur a ceinus sepe quod
ecollum superbia colli in cervinctatem
pertinens i. ipso tumore
Cervisia. que. ceris vis i aqua et dicitur pota
eo de frugibus facta vel valomodo confecta
ita dicitur in uno libro. quo admodo tere
Ceruleus dicitur flavus vel glaucus
Cesuries est crines vel capillatura
Cespes dicitur terra guleum herbis ut festo vel ygna
Cessito inc. con. cadere offendere fodio
Cete ndt. generis et pluralis numeri et medie tinale.
sunt in mense belluarum corpora in mari
inotabilis equalia. Est cetus ti. dicitur pisces
sicut magni corporis qualis fuit cetus
qui accepit Ionam cuius alvus tante
magnitudinis erat ut inferni obtineret
in figura dicitur ex persona Ione. ii. de ventre
inferi clamavi et cetera. congregatio
Cetus. ta. tum. dicitur multitudo societas
¶ Cyatus me. con. dicitur cyphus secundum
ysidorum vel cellis constitutum sive pastentatum
Ciborium est ornamentum altaris que dicitur colup-
Cicer. ceris. neutri generis est genus legumine
tangitur

Cyclas . adis . me . cor in trisillabis est
vestis a rotunditate dicta sinu strictu
deorsu lata et ampla
Cyclops . pis me pduc . dr gigas
monstruosus hns tm vnu oculu in
fronte in cyclopeus . a . u de quo
hes in legenda tyburtij et eusanc
Cydaris dr mittra seu infula pon
tificalis et ornametu capitis
Cygnus . ni . alauda dr eo q can
tus dulces . walz modalat hiug
wlgarit swan
Ciliarcha dr princeps s . mille a
cile grece sign q sigt mille et archos
princeps dequo antiquitus fiebat teloria
Cilicium e vestis de pilis contextum
Cima . me e summitas olerum ut cu borp
in de cimarum . cimas auffire schole
Cimba . be . e nauis . l . naucula wlg
Cimbalu . e instrumetu musicu pro
ssimu . s . phiala ex puro metal
lis facta quod acutu reddit sonum
Cimex . cis . mas . gen e vermis valde
fetidus wlgarit . wantze
Cimium . e genus t e quedam species
aromaticu coloris pallidi . s . konel
Cynamomu . e quedam arbor aromatica
cuius cortex est in modu canne
Cythara . e instrumetu musicu me
cor . et dr q ciens . i . mouens ciem
sono suo ul q citet . i . moueat ho
ad psallendum vn ait papi q cantab
blm idem sigt et dr q qui cant . i . mo
net ad modulacoem de q . ocechar . hy .
Cyntinj dicunt capilli a capite mu
liers dependentes sed cytinus dr collec
capillorum in vnam seriem
Cinctorium dr illud quo aliquis cingit
Ciniphes sed dr in hystoria musce s
adeo subtile ut visus non acute cernat
effugiat et corpus cui insidet acubo terrat
stimulo Et ysid in xij ethy . dt . q sunt
musce minutissime aculeis pmolestie
Et no q hos insectes pro ciniseciones
posuit musca canina et declinat
h' cinifes hmi . fis . et dr cynos q e canis
Cynomia grece dr musca canina lat
ita dt ysid ethy . l . xij t e musca ve
nenosa et dr a cinos q e canis et pro
dt q no e musca canina s comoda
et h . ea dr in mine vero
Cinnus . ni . ut ait hug arbor est
et lentiscus sed dt glo danielis arbor
cuiusde cuius foliorum sucus scissure
labiorum et manuu consolidat vide
in fra ubi expo lentiscus
Cyppus . i . truncus in quo ponu captiui
Cio . cis . cie no incipiedo ab s . sed a c
est gingn . vim actiu et ide e vocare
In cuius composito ... cius v ...
cico . cis . cire . sede gignit in coniugacione sequi
Cypriarches . i . princeps cypri et e
mas . gen et tcie declinacois
Cyprinus . ni . e arbor aromatica seme
album hns coriandro simile scilicet q
coquit oleo et sucus q inde exprimit
cyprinus vocat vnde regium vnguetu pst
sed cyprus e insula sed dicta
Circa et circiter et circum s . differunt q
circa ptinet ad duo tempus ut circa annos
decem et ad locu ut circa ecclam Cir
citer vo ad numm tm ut circiter mille
annos Circum vo tm ad locu ut circu
monte Vn dt papi q circa e adverbium
tpalis circiter tm numale . circu tm localie
s in predcis exemplis sed tm ppositoes
Circinus me cor . capit compelti et dr
quod agendo edificia facit circulu
vn circulo dr ul dr q circinans
q extensa ht brachia quorum vnum
e fixum in cetro alterum vo vult i circu
ferencia in circino ab cie . i . circuire
ul a circino opari
Circumuictus . i . q . principii teges
sin vbiq ul vndiq opieus et e ois . gen .

Caumpedes dicu^r sandalia dicu^r eo
obsequia sinorp sed^t & atipedes ia
d^t. papi / & sc^t ambo mas. g^e / z^m h^gu^{oz}
& declinat^r h^c caupedes h^ui^s pedis
Circumcendor. i. cendor
Circumstribo / s^m hug^{oz} / d^r cinge^r dauie
cclude^r i cclude^r stringe^r ul i. moue^r / ste
po^z. quod p cirumueniz ul decipe in cir
specto scripti. a. u. & h^z & h^ec circumscriptabilis
& h^c le. i. undiq^z circuduc^tz undiq^z cinctus
Circumspector. i. scrupt^r circumspicie
Circumuenire. d^r decipe / s^t po^z p circuudire
/ in circastin / d^t fallit ubi aliq^ circuuenit
ali^u & c^e circuitio ac circuido loca multa
Circumseptus undiq^z circudatus
Cyrena ciuitas libie q^ ex nomine suo
cuuitatem cyrenensem adedit qua & libi
na & cyrenensem uocauit
Cyrographu. n. ut cirographus d^r a
cyros q^ e manus & graphos scriptura q.
manu scripta scriptura alicuius q^ sit propria manu
scriptum / ul / Cirographus^e scripto quo q^firma
ex pacti fortius cu^a manibus vidi^e
res & emeret — citio
Cirogrillus e bestia spinosa maior
Cirpus. pr. e iuncus planus non no-
dosus in cirpenis. a. u. aliq^ d cirpo
Cis aduerbium loci. i. citra pte / s^m
inde dicitur citra & e cuius significato
nisi q^ cis tm e locale & cit locale
& tpale / / colligu^r aque pluuiales
Cysterna sed d^t pri. e locus profundus ubi
Cytharedus pen^l prod^r. d^r q^ i cythara
cantus. a. tu. i. proprie i cantare / psallit
Citior cpatiui a cito / pris / uillam
cito ieni ap^d horis ciciorem ee
ireor quod firmam & ult^a illuc
Ciconia e auis que dr wl. storch
Citra & ultra i dint citra ad nos
Citropedes dur vasa coquine cum
trib^z pedib^z / inde p^a uasitingi exprim
Clades. d^r fe. g^e. i. pestile^z calamitas
gragium & quit aca^z p pestilecia
Clam. i. oculte secrete in cladestinus
a. i. ocultus in clanculum. i. oculte.
clam e aduerbium qualitatis quod proponit^z
casuali / q^ fibula insertur^z
Clamis / d^r s^m ysid^r / sit pa. epallium
q^ ex una pte induit^r u^c. q^ suit^z sed
Clango. g^e. g^e. xi i pstito & gui st^e
e sonus tubarum in clango. i. stipitus
Classis. id^t. e naui^u multitudo^t. ex est
una nauis
Clauus. vi. d^r s^r acutu quod ad-
fixer^t ligno / st clauus d^r i paguclu
st clauus quo ngi^r gubnaculum
in h^ac s^ee. po. / pu^o & ppe / st clauus
d^r uest^e qua deferunt preguus tensum
-nus p^t ub^z sive uest^e digni^t / ul / cla
ua. fecit clauus a pit clauum dno
nigit Clauus i. nigra uest^e q^z sit
& clauus / indno te clauo rege cla
uo pente clama / dicitur^z clitu corpus & forte dicu
Clerios g^a. i. sors la^e. ul hores in -cta
Clibanus. i. fornax & me^q cor^{ta}
Clima. t^e d^r plaga ul pars celi ul mundi
sed soli dia^x. st climata mundi s^z
ptes orientales occid^e les septetri-
& australes / q^z d^r acclinis q^e laus. i. pulitus
Clinicus d^r q^uo pt surge^r de lecto
Clistrum & clister. f. e instructum me
dicorum quo sereti fim a uentre pdu^ctu
faciunt exire / q^z tus t d^r a cleo. i. declino
Clinus e asterisus modicus ul magnus
mobil de penserib^z motus ul flexuosus
Cluo. is. e. d^r clarus ee ul pollere
unde h^c hec^r de me uber
/ Coaduno. as. i. g^z gre^e aduna^e
Coagulum. i. gaustra & coinsisstant pls
Coagulu ac ego g^e eo ag^e lacsapiat
in coagulo ab sta acti quidam
q^ fuit p o quid^t pars & forte melig^e
Coccinum me^q cor^a & g filu uestei colore
s. dom rocca flore qui ex mattibus e
in q^ecta sua iuruitly nutrit cum
sanguine tingit^z & fit coccinum inde
/ st f^r id y^s / / quo fiunt panni meca

ut coctiuu dr gl'o i.d. cocub' et cocti'
et uuncks ued in fra ubi expo' uinck
Coccus . ci . mas. gn e tictura medi'
int ruben et croceu dr coc aliqu in
mas'o gn parua rubeus . i . rotphelbel
qui bis dr tinctu ut mag colerat
Cochitus . me'a pdt . dr flumen infernalis
W tiel ms' lamenta tua dat cochiti flucta
Coclea e me'a cor et dr a spe sub cir-
cla fed pbz fiet a tribz cauiz eta
dr testa ipius liches / W Sic coclearum tr
stalam testam cz timaces
Codchot hebraicu e Iudic Ezech'
xxvii dr q bissu et scica et codtoth
pposuit in merca tuo p quo falsi co
dices hnt cotti / Lz cottod e orda
ba q in orginali et antiqis libris in
breui't et isti expo' gl'o . clint hebrei
ocis pcosas mars h no' vocau ul spes
uiem qua sumo m exprunt quasi
dicat ppt latinu lig' no masit sz
transtatus no e u aliqua dico cosp.bei
Cocodrillus mala bestia in tra ul
in aquis uolas e at qdrupes lon-
gitudine plezo hns cubitoz viginti
dentaw dz et vnguibus miti . i . crudeli
armat' nocte i aquis die i humo
quiescit oua fouet in tra
Codex ci . e liber / optito . i . caudex sic . cuic
Cocinus . us . e . me'a cor in pnti suponit
Cocquale . i . sil equale me pducta
Coheres . i . sil heres et cuius gn
Cohercitus . a . u . me . cor . i . coercitus
p ppsitu a cohercitor ar
Cophinus . dr vas ex uiginis factu
quo munda' stercora ul porta' tra
Collactaneus . a . u . i . in eode lacte
ul tpe nutritus et alapa i gena
Colaphizo . as . e i collu pcute
in colaphus . e pcussio i collo sic
Collapsus . a . u . i . deiectus i via
Collega . ge . i . socius i officio ul crebr
W Communis comitibus iungit una mensa sodales
Collegius fuerat officiu socios labor unus
Colera e vna de quat' humoribz corpis
qui sunt sanguis colera melancolia
flecma . et vnusquisqz horu sui
elementu imitat . sangui aerem colera
igne melan'ca terra flecma aquaz
sunt at qua'or humores sz qua'or elementa
que conseruant corpa nra
Collibeat . i . sil libeat ul placeat
Collibescit . i . valde delectat
Collibista . i . nummulari9 ul trapezeta
qui recip' collibia . i . munuscula
Collibia . i . parua munuscula ul poma
nuces sic dr etia qui pecunie
Colica e passio ab intestinis nome
assumpsit vulgar' uul darmgicht
Collido dr e . i . sil ledere conquassare
Columbus e herba vnee crustas iacq
ul locus p que aq defluit ul desunt
Collirida . e . dr panis triangularis firmus
ul crulari ul lagana
Collirium . ij . unctum fcm ad tergendum
feces oculoz ita dr . hug' / ca collido . dr
Collisor . ois . dr debellator et pstrator
Colo . as . ac dr purgare fecibus e-
mitte ul liquefacere
Colo . is . e . in optito sic pla in agros
ius forma superos colit atqz parentes
Hos amat ex' colit amat ornat honorat
Collobium . bij . fuit vestis longa sine
manicis cuius usus modo i dalmatica
e mutatus
Colonia . e . me'a cor'ra dr castrum ul
urbs et ppt deficie indigenarum nouis
colonis adimpletur / sic dr cultus
religionis ul agricultura / inquilinus
Colonus agricola et habitator incola
Coloquintida . ae . dr cucurbita
agrestis ul herba amara wlgar'
wuczschwling i agris sic diffidit
herba et in scripturis fructu modicu
iocando colere et sec . x . c / ubi dr
fecerunt agrestes cucurbitas amarissime

modreb hys qui in ortis nascunt
Coluber . bri . e ge⁹ serpet⁹ sc̄ crescit
Colu . li . e maior decisio ul' [mēbrū]
clausula oronis
Columbar . ari . neut . g . dr̄ latibulum
seramen ubi nidificant columbe sic̄
dicunt columbaria loca quadi-
nam p que remi emittu⁹ / sc̄ ge⁹
vinculi apto collo
Colustrū dr̄ lac nouū uel g⁹ . brust
Coma . te . in t̄sillabis me cōm dr̄
minor distīctio ul' incisio ul' sectio
Comaticus . i . breuit' distinctus · das
seu digressiuus / ·co inue
Commaticu inc.ᵃ ari ī t̄sillab . i . sic
Comando as . i . sic mādere l' comā-
Comeat⁹ tyrun dr̄ expensu / dicunt
nōīa latine sic qumcantibz
Comed' cu sanguine e cū veste cu-
mbz malis quocūq mō occiditur
⁊ coquit aut sangui' deluit
Comedia e villicus cant⁹
Comentariensis dr̄ cartularius
Comentū q̄ e lib' expositori⁹ sed p⁹
[lib° exposit] / ⁊ e expositor ul' expo-
sicio / dicunt' eē comentū q̄ sūt
ambia gesta ul' festa / p̄storius
Comentitiolus dr̄ p̄us testis expo-
Comentu e plurim studio ul' doc-
trina i mete sitorz i vnū collect⁹ et
st' ⁊ qualz lib' ⁊ qlz op⁹ deali-
qua arte qponitu dr̄ comentu s;
in mō vsu dr̄ lib' expositori⁹
Comeo . as . are . dr̄ transire l' qrere
⁊ dr̄ a cū ⁊ meo . as . are .
Comercium e depsonibz una vedic
ul' diuersez rez quantitas ut sigs
dāret mantellu pappa ⁊ equus
eē dr̄ comiam diuitias ⁊ quitat'
/ ūa sō qcessit deo qtnitī ⁊ deo quo
sangi⁹ e sua deitate descendit
deitas / asscendit qquitus ⁊ exalta
ta e sc̄ ec̄ctia q glorio adunia fit
qmercū

Comerint . i . offendit ul' male meruit
ita dr̄ in iur' vsor
Comessacō ul' comesacō e / aliqs
e sumptuosa ⁊ excessiua ⁊ luxuriosa
comestio ⁊ debz scribi p vnū m . ⁊ sitū
[dr̄ huguicio in] / comessu⁹ . i . qmestus
Comilito . onis dr̄ cū alio milite
existes ul' miliciā exercens cū alio
Cominstor . cti quest⁹ sū . i . qui conuiē
ul' ad incona i duci exigitu adi-
venire inentu qponē pla studio ul'
doctrina i mēte istim i vnū collige
Comi q mē. cor. dr̄ qpe . qcomgit
Commissura dr̄ acomitto ⁊ qpago
ul' incisura Comitat⁹ . tus . tui . i . societas
Comitor aris dr̄ associari ⁊ qsumit
aliqn cū dto qui cū acto
Comitto pla sign / ul' / comitto sepe
portat cui qz lio ⁊ cōingo circo
pecto facio reprehendo dimitto qmitto
dr̄ ponē ul' custodie ul' cred'
Comodus . da . u . dr̄ utilis lenis
⁊ mansuetus
Comolo . lis . le dr̄ sic mole qterē
[lnj vsu . in] / facies paupez qmolit
⁊ corrupi . penl' ⁊ ē qmgā .
Commune po sepe p ī mundo et
ē tertū a gentilbz quas iudei i qmu
bat i mundas ex quibz aliquis ves-
cebaunt ul' distinguebant sed iudei
ū malia ⁊ quibz gentiles vescebā
qma sīt ⁊ immunda dicebā
Compact⁹ . ta . tu . i . quctus qunctus
in pulsus formatus ⁊ dr̄ a qpingo
Compago . inis . ⁊ copages . idem
sigit sc̄ iunctura qiunctoz ⁊ dicunt
Compedit⁹ . a . u . dr̄ inā / [a qpingo]
thecnatus adhu qpedi pōdur ⁊ dicunt
q . copede ul' pediē astrictus et
dr̄ a copedio as . qpe illaqueare ⁊
Compello . as . dr̄ alloqui uel clāse
alloquē qui eie qpellat voce loquendo
/ ⁊ qpellare dr̄ sic vocare l' i aliū cade
Compendium dr̄ quodcūq breue ⁊
utile in qpendios . a . u . ⁊ eg° dispēdi⁹

est longu et inutile impedimentu vo lo
gu et utile et ponit ee p expensa vn
circista debemus sit utilibz gpen
dia dicas. legis et cautibz dispendia
dicas leges si utilia dicas impedimenta
Compio is d agnoscere in venie mea
cor in aptus d recte capiunt
Compes edis mea cor in obliquis d
kathena que pedes tenet ligati et e fe g
gtm ad auctores g ee po in mas g
Titis in agnauit gpede men
Compilo as mea cor d impendere
ul aliena dare in suis intimiste f poi
pfiari in h copilaco i gpoco alic
Compingo gs d impelle iungere con
glutinare firmiter forte et gpo a co et
Compitu ti me cor d loca plugo
ubi plets vie geunt sed biuiu et qdiu in
et d a co q e sil et picos q e via
Complector teris d gstinge l apleiare
Complices pt q uno pcto ul reatu
uncti sit ad malu ad bonu at inip
et decetur gplex cis / pcussi
Complodo d e me pdur d sit
plaude ul repcute manus et claude
dolori ul gaudii causa et d collide
ul adinuicem gcute coplos ad inuice
Complurimi ul gplures id sit g multi
ul plures et una ps
Compluties ta tu i pluuiis irrigatus
Compos otis me cor gis g inisil
labis d potes uoti sui assecutor cui
aduotu succedunt oia et d a co q e simul
et h et h potis et pote q d possi l al po
tes et copar potior tissimus compo
tes i gsortes
Concha q gcaua et po plurie sil lana
toio vii in palip in mo fecit conchas
decem inuenit ee pmase creo et p
testa cuiusda pisci et p ipso pisce in co
chula i dicitur a concha / cantme cor
Conceptiuus i sil captiuus Cocaui i loca

Concentus ti tu d concors cantus s
armonia et e quedam ps celi dauis qui
gcantus co q inuic gcinerunt unde dicitur ad
Job ait concentum celorum quis narrabit
et gcentu celi celi quis dormire faciet
Conado d e e ubu inctile i q amo
mea cor et gpo a co et cado
Cedo me pdu vii actiuus et e diuide
et ptes et gpo a co et cedo dis
Concilium gtum e cuiusde iouctis co
q i unu guenieba et qm intencione
cuiusque tractabat vn conciliu a quo
dicere dei q gsilium co q i unu oes
dirigebat incurtis i tuntu na ciliu
oclorum sit vn conciliu gpo a co et
ciliu ex i gcilia cilia i singulos
gsideraces i unu gueniunt ul gcilium
q gsiliu a gsiderando et gcilium di
cit et sepulture sed in legenda sci ku
nisii ul damasii repitur
Concino nis d d gpone gmisere or
dinare gpare fabricare unde gcinnus
i gcors in gcio cis i gcinnico in co
cinnator d cuius sermo ad oes digi
Concisus clangor i fractus sonus
Concito mea cor d puocare incitare
Concitus i velox et me pt corripi ul
pduci et s de gpaut a cito vo et ei
gpoita ul a cito gpoita pduas z bii
cius pt pciato i cito ul suscito bii
Conclamo vis uevit gf et i fe gf
conclamus d cauea secreta ad qua
pulsitans claues pueniunt ut d Aug
Concarpere d piniale
Concretus a u d gspissatus agglutinatus
coagulatus conglobatus ul gnuietus et
gcresciendo i sit artus
Conctor ari de po i stati et cunctor
i morior ul dubito ap vbo cunctus
ti i frinctu pissu ulgi r. sterile
a sedo vbo cuncta i mora / po p pxe
Concubina e mlier q et cuius sibi d e
Concute i gmouere

Condensus a um dr nemorosus spissus
opacus occultus secretus plenus arboribus et fruticibus
Condicere i. simul dicere vel ordinare sed sa-
tale decerne plurium ubi non unus sed
plures dicunt vel unus plura dicat
Condicio onis dr lex sive pactum et
compositio actionum et dictio omnibus quod est pluribus et
sibi quod condicio secundum dictum est simplex et
speculum solla. Item invenimus pro et ut con-
dicio i. constitutio et tunc est nomen verbale
tamen ubi condicio dicitur simul pa. condicio
quod est testium et dicitur quod condiciones quod
non unus testis invenit sed plures vel quod
in se convenit. Item dicitur pa. condicio
et fortuna eventus sors exitus pactus
Condio dis ire dicitur spargere vel dul-
corare vel condire. ta. tu. speculum pro dictum
Item pro similitudine corpora mortuorum condi-
ta dicuntur quod speciebus aromaticis in-
unguntur. Item Condio dis est facere con-
nigacione dicitur condiscere vel comprehendere vel oc-
cultare unde conditus ta. um. media correpta
Condo vero condit olus sed condit
aurum i. abscondit
Conduco componitur a duco Item conducit
precium tradens pro rebus et dinatum. Con-
ducit ille locat conducit quod precium dat
Condulus as i. dicta locus adulatis
Confertus ta. tum i. repletus constipatus
conspissatus sed fertus et dicitur a confercio
cis tum et conjugationis i. complere constipare
conspissare sed fertio et componitur a facio et fer-
cio cis ire i. repugnare vel saginare
vel replere et cetera supra in ... et vide in supra
Confestim i. est cum festinacione cita
Contrito confestim mox protinus illico statim
Continuo propere velociter et properant
Cursim festine festinanter quod repete
Actutum celere cito mature subito quod
Item dicta nove ... claudunt ...
Item extemplo quod illico ... pri... ... de-
...

enestagio violenter sed simulato Conqua-
litas ... sa sed perducitur in hac dicitur vesti-
gio sed propter luce natura corporis... u...
Confisco as est plus fiscus significat ...
Confectum ... ... fumo cingo ...
fico sed ... cum ... vinco ...
... significatur in isto et in confectus
ta. tum. sed pa. confice i. consumere vel
dissipare
Confinium nii dicitur finis vel locus terrarum ubi
finis duarum contingunt seu conveniunt et dicitur
...um et finis uel qui quasi conjunctio fini ... terrarum
Conflare i. sed flare fundere aurum vel
aliud metallum et ... propter pluribus
ad fundendum in conflatorium. dicitur locus
ubi sit conflacio fundendis et formandis aurum et
pro eo dicitur infinitum conflandis sed
est follis conflictatio i. certacio repugnacio verborum
Conflictare i. repugnare litigare in ...
Confligo gis est i. sed fligere pugnare vel
contendere et est comparatio actum et fligo qui
... in ... et cetera in supra i. certare
dissipare destruere demolire et fligas
vel certe Consonare
Consonus nuc. cor. dicitur mutuare idem
Confundo pla signat ... permiscet
clamat ... dissipat vicit
... ... vocis ... mutat
Confutus as. media producta dicitur confundere
convincere vel reprobare Item continuare sed gerere
Congero gessi dicitur accumulare congregare
in congestus ta. tum et congeries congregatio
Conglobo as. media correpta dicitur coadunare
coadunare in modum globi rotundare
in conglobatus a um.
Congredior i. pugno confligo vel luctor
in congressio.
Conniveo i. oculos claudere et ponitur
pro assentire obedire in quinque i.
assensus ut ille sive quinque sim vel ...
i. sed assensu corporis a. cum ...
Concretor oris dicitur interpres conjunctus
partus sortilegus divinus

Coniectura dicitur iudicium suspicio suspectio
vel cogitatio seu estimatio. Item coniectura dicitur
linguinetum i. extimatio conspectio similitudo
Conicio cis cere. ieci iectum et ectum i. suspicor
dicitur similiter vel estimare opinari conbinari
vatum (?) prophetare.
Coniunx gis est qui coniunctus est sive tam
viro quam mulieri et facit coniugis abiecta
n. i. vero ad differentiam sedis pro quo dicitur coniux ubi
iugo ingitur in coniugio. coniux. [?] de iunxi et [?]
Conniveo. ves. i. impare vel coniuere
Conquiniscere. i. oculos claudere vel
caput inclinare. [?] fulmentum (?) capitalis (?) [?]
Consciuus. a. um que mecum scit secreta mea
Conscendo is re. [?] scandere (?) dicitur conniscere
[?] conterere (?) conungere ut ista conseruit
brachia conserunt verba et componitur a con
et sero quod duo significat scilicet seminare et plantare
vel in actum. [cum (?) corr.]
Consulo. eris. eri conside(re) et non consider(e)
media producta. sed quidam legunt et male licet
consulere i. veri (?) tamen i. [?] pro. plus
[?] petitu (?) predicti mediam [?] et dicit
[?] quod in composita mutatur a in
i. in [?] quidam volunt dicere
suspicio (?) quod tamen non credit [?] si sit
de composita in consistori. [?] de loco ubi stat.
[ad inde (?)] Consitus. a. um media [corr.] producta (struck through)
dicitur consertus vel ornatus dumsimodo
seu plantatus
Consobrinus. i. cognatus vel dicuntur
filii sororum. [secundum Hugutionem] [?] consobrina
Consolor aris. i. confortare solacium
prebere sed solari tamen venitur sepe in passiva
significatione et componitur a con et solor aris sed [?]
quod eius solor. et eius composita et verbalia
a betus (?) descendere [?] producunt [?]
sillabam so Consorcium [?] consorcium i. societas
Consors. tis qui habet sortem simul [?] sortem
Conspersio onis. i. farina aqua conglutinata
sine fermento et idem quod azima unde glo[ssa]
Corin. v. [?] Conspissatus (?). a. um i. quinctus et iunctus

Conspicor aris dicitur considerare contemplari
intueri. in conspicuus dicitur eminens placens (?)
Conspiro dicitur theod. spiro. spiritu spirare et concordare
Constans (?) tis. stare (?) dicitur complanare vel [?]
pauimentare
Consternor aris verbum deponens i. metere
facere terrere stupefacere cadere examine esse
vel aliquo timere vel aliquo casu in con-
struatus (?). ta. tum.
Constipo media correpta dicitur media producta dicitur
condempsare coniuallare cumulare congregare
implere protegere fulcire. [ita dicitur Hugutio]
Constro (?) as. i. similiter stare et po. [?] constrinxi (?)
ut domus constat. i. de construitur ex
tecto et pariete. Item constare i. perseverare ut
allegat (?). i. perseverat in proposito. Item
constare est certum et apertum esse ut in constat
de hoc. Item constare pertinet ad precium ut x.
constat. x. marcas.
Constupra (?) media correpta si non accidit aliquid
dicitur corrumpere
Consuetudo. [?] dicit Hugutio est quoddam ius
quoddam moribus institutum quod pro lege
suscipitur cum deficit lex nec differt
an scriptura an ratione consistat
Consulo. is. duo. facit i. consilium quere (?)
tur construitur cum accusativo ut consulo te. i.
consilium quero a te. Item idem est quod consilium
dare et tunc construitur cum dativo ut consulo tibi
i. consilium do tibi. Consulo te quero
tibi consulo consilium do consilium rogaturus
sultus consilium dat [Diudire (?)]
Consummare dicitur finire perficere ad effectum
Contagium gii. et contagio onis. in eodem
sensu dicitur habetur putredo lues morbus
pecorum vel omnium qui defacili vadat
totum gregem. Item contagiosus. a. um dicitur
a tangendo. quod contagium sepe ponitur
aspecto quod ex sua contagione se permisscere
corrumpit et inficit aliquam [?] polluere
Contamino. as. dicitur detumpare (?) [?]
Contemplor. aris. deponens est et ponitur pro videre
prospicere et proprie instum (?) ad invisibilia licet
quodam ad visibilia referatur.

Contu(r) de quo [Iane. i. continues predi-
caba(tur) gtri. i. usq(ue) ad conticinium
Contubernalis aut(em) dicitur q(ui) est cum alio in eo-
dem contubernio t(em)p(or)e & d(icitu)r q(uasi) tentorio ul(tra)
amicorum existentes [in ysa(ia). xv.] dic(itu)r ver-
tes eius usq(ue) ad segor vitula conante
ubi filii libani erant consuente
Contestor. aris. i. s(cilicet) testem adiuncta
ul exortari simul assere sicut fuerit
testamentum & compo(nitur) a con & testor. aris
i. s(cilicet) testem ul testamentum facere ul dare
Conticeo ul conticesco. i. tacere ul ob-
mutescere
Conticinium. e tempestas noctis silentii
ut d(icitu)r secunda hora noctis i(n) primo sopno
intempesta d(icitu)r tercia hora noctis
Contignatio. e tignorum iunctio ul coap-
tacio in edificio a contiguo as q(uod) e(st) tigna
iungere ul coaptare i(n) structura [pos]tea
tignum ferunt q(uod) contignatio iungit ex
positione tigna vel in fine
Contiguus. i. vicinus proximus quia
iungit domum altius suus contiguo. i. cete-
ul fieri contiguum [fabricare
Contingo. gis. i. s(cilicet) tango ul attingo
Contraho. is. e. i. colligere astringere
Contribules dicuntur de eadem tribu
contribules & compo(nitur) a con & tribus & h(ic) tribules
a h(ic) tribulis & s(ic) producit hanc sillabam
utrobique & dat tribulo tribulos quando
tribus una tribules [lat(ine)
Controversia d(icitu)r certamen negocium
causa questio contencio disceptatio & est
corripit hanc sillabam. si e(st) in metre
Contubernium. ii. d(icitu)r tabernaculum ul
societas ad tempus cuiusque conveniendi comma-
nendi & d(icitu)r q(uasi) contubernium
Contubernio. onis. d(icitu)r socius ul comilito
qui cum eadem e(st) in aliquo
Contubernalis id e(st) q(ui) contubernio & di-
citur contubernales q(uasi) tabernacules
Contumelia. e iniuria & que provia(?)
& p(ro) contumelia e(st) verbis & tunc verbis

superbie per contempnens in contumacia. i. superbia
Contumax. acis. om(nis) gen(eris). i. inobediens superbus
Contumeliosus. a. um. plenus contumelia in verbis
mala dicere plena dicta insultare conviciari
exprobrare in facta abs tam(en) verbale verbis
Contus. ti. gen(eris) ma(sculini) d(icitu)r telum & hoc que non est ferrum
ferramenta cuspidis quem portabit iusticia locio
traste s(ic) in tumultum prestator fuit do(n)y e(st)
sup [de in sipucere sepe(?)
Contutor. aris. e(st) simul protegere defen-
Convallis. i. magna vallis ul convalles
les dicuntur compressa loca locorum inter montes
[ut d(icitu)r Ysaie. xlo.] convallis. i. alluvium dici-
tur. petrapolis aquas urbibus sedem
quinque m(in)ime salis ul mortuorum dicitur
quod nihil in eo vivit & nihil in eo mergi potest
ul lacus asphalti. i. bituminis ul vallis
salinarum quia multum ibi bitumen invenitur
ut d(icitu)r in historia
Convenio d(icitu)r quoque ut conveni(t) convenit
me. i. decet [et d(icitu)r alloqui ut tibi ergo
vos ad convenio o iudei. i. alloquor
[et d(icitu)r advenire ut ista que convenit. i. advenire
[et convenire. i. s(cilicet) ire & pacisci de ultro
[d(icitu)r contra] conventio. convenio. convenit
convenio t(ibi) unum. de inde. i. pactum
[et convenire e(st) exigere aliquid ab aliquo
vel etiam vocare ad placitum compellere [et,
convenire sunt per inesse ut albedo in
convenit. i. inest [et po(nitur) p(ro) assimilare ut
ille convenit isti i(n) albedine. i. assimilatur
20. Exigit alloqui de g(ener)e s(cilicet) assimilat
fingit ad cuius vocat compellit q(uod) inest
pergit admiat redunat convenit e(st)
in urbanis de iste dictum patebit i(n) secundis
Convexus. a. um. i. tumens ex quo sursum
seu inclinatur i(n) modum circuli flexus
ut d(icitu)r curvare ubi corpora [ultra cor(pus)
Convicium d(icitu)r vicium ex dolo vico
Conviciator. aris. d(icitu)r deponens. i. conviciari
inferre vituperare & conviciari dicto in
convicio conviciari. i. contumelia vituperium
Convictus tus tui. i. societas in convictio
Conus. ni. i. summitas galee vel crista

et est fructus cypressus unde dicitur in metro ubi cypressus
Conuulsus .a. um .i. similiter euulsus dissi-
patus dissipatus eneruatus
Cohors .ortis. dicitur proprie multitudo militum sociorum
sed castra militum et dicitur multitudo
Cophinus media correpta. [illegible] est vas
vimineum factum aptum ad stercora mundanda
et portanda terram
Corniculum quod pro parvo cornu dicitur vel est
adverbium loci
Corban .i. donum vel oblatio vel votum
secundum Hugucionem in textu capitulo vij. Et dicit
Ieronimus vel unum corban quod est donum vel munus
et proprie secundum donum votum / ipsas elemosinas
Corbona est signum gazophilacium in vestibulo
templi positum ad quod sacerdotes vocauit
Cordatus .ta. tum .i. sapiens et dicitur quasi
cordi datus vel cui cor datum
Coriandrum .dri. est quedam herba que
ipsos creauit et olera condita cuius
semen est candidum et tortum et superius
lymphatici vino perfecto reddit in
venenum si super modum ebibitur ...
Coriarius dicitur a corio sed qui comparat coria vel
vel qui operatur in coreis
Corona est genus neutrum et in singulari numero et in
corona pro qua pro brachio coronat cor
mua in manibus eius et in multis locis pro
pro fortitudine et potestate ut in [illegible] corona preciosa
coniungam ut in [illegible] pro pro dono
spiritus sancti ubi legitur ... agnum sponse
ornatam .i. corona .i. vij [illegible] et corona
dicitur [illegible] sive acies bellando
Cornilus est arbor quedam [illegible]
Cornus est quedam arbor cuius fructus corna
dicuntur [illegible] Cornus corna quod peccatum
et corona coronam et [illegible]
Corrupcio est actio qua corona [illegible]
Cornuta diadema facies moysi [illegible]
quosdam radios splendoris quos [illegible]
visus hominum non poterat intueri glo. [illegible]
[illegible] Corona dicitur ornamentum [illegible]
vel tabulatorum adhuc media producta [illegible]

Chorus media sillaba longa que pro [illegible]
musico secundum [illegible] in [illegible] et [illegible] Item
dicitur mensura xxx modiorum et est ventus
qui flat ab occidente et est multitudo in
sacris collecta et est locus ubi conueniunt clerici
in ecclesia ad laudandum deum Et est quedam dicta
chorea ut in libro [illegible] lege quod puelle
ducebant choros [illegible] mensis [illegible]
est conventus et dicitur [illegible] chorus et saltat
[illegible] [illegible] et [illegible] Et est [illegible]
[illegible] [illegible] chorus et [illegible]
Chorusicatio dicitur splendor vel fulgor
Chorusco .as. avi. dicitur splendeo fulgeo
Cos. cotis. est lapis quo ferrum acuit ad secandum
Cotidie ... media producta [illegible] est
avis regia quam Josephus [illegible]
ortigia vocavit [illegible]
Cotigonometra et est [illegible] [illegible]
sive maior et parva [illegible] morbum [illegible]
Crapula .e. immoderata voracitas est
cruda epula dicta cum cruditate [illegible]
cor et stomachus efficitur et quod [illegible]
per excessum in potu ut [illegible] crapulatus
a vino [illegible] vinum bibit unde [illegible]
tat in [illegible] [illegible] [illegible] multa meri
Crassitudo .i. pinguedo
Crassor .aris .i. desinere pinguescere et [illegible]
deponere in crassus .a. um .i. pinguis
Crather .teris media producta [illegible] et
cratheram .re. in eodem sensu dicitur calix
habens duas ansas [illegible] mediocres cyphi
et calices vinarii qui appellantur
cratheres et inde quod crather [illegible]
[illegible] in singulari scilicet crathera vel crathera
et pluraliter genus neutrum scilicet crathera vel crathera
[illegible] et crather [illegible]
Cratis .tis. [illegible] dicitur instrumentum [illegible]
tu de [illegible] super quo sunt cementarii
in edificantes muros altos Item
Cratis est instrumentum ferreum ad carnes
et ad pisces assandas in [illegible] dicitur
Creagra .media correpta. dicitur fuscinula ad
carnes de caldaria extrahendas
Creber .bra .brum. dicitur frequens spissus
assiduus et comparatur in crebresco .scis.
dicitur [illegible] [illegible] crebro respondet

Creditus -a -tum .i. quem datus est quamvis
Cremium .n. dicitur id quod de frixis carni-
bus extracta pinguedine remanet
ardens in patella sed crementum dicitur
sacrificium quod aliquibus dicebatur holocaustum
Crepido -nis .i. pars in rota est summitas
reparata vel eminentis alterius rei sed crepido
ponitur pro ruina sed summitas a cacumine alta
ris vel eminentis dicebatur crepido et
ipsum sacrificatorem. [Augustinus super Ezechielem] de sy
(...) usque ad crepidinem .i. sacrificatorem
ut dicit glossa.
Crepito -as -are dicitur in sonando sonum facere
(...) .i. sonans in crepitu
dicitur strepitus conflictus sonus flamme sed
(...) vulgaliter
Crepundia -e .i. cuna vel instrumentum
in faucie vel vox que a faucibus emittitur
vel signa vel indicia que exponuntur infan-
tibus vagientibus adhibentur vel mo-
nustra sive blandimenta que infanti-
bus infantibus vagientibus exhibentur.
Crepusculum est initium diei vel noctis
et dicitur a creperum quod est dubium quia dubia
lux quasi dubium inter diei vel noctis
prima pars vel ut pridem est creperum
dubium dicimus unde certamen in ipsius
Crepusculum mediis nescitur .i. non venit
neutra dubia
Cretheum dicitur alia dies in qua datur iudi-
cium de fine et dicitur a cerno quod est iudicium
Cribrum dicitur instrumentum aptum ad purga-
dum fruges in cribro -as .i. purgare
discernere vel ventilare
Criminor -aris est verbum deponens et que-
rit cum quo et vel ablativo alicui crimen im-
ponere unde crimine pessimo criminantur
Ioseph fratres suos apud patrem suum sed
de odio eorum et de coitu cum brutis
animalibus vel solum inter se pro coniunctione
patres [...] sicut dicit Speculum
Crypta -te est domus subterranea vel
Crisolitus est lapis preciosus similis auro
in colore et dicitur a crisis quod est aurum
Crisoprasus est lapis preciosus et sic dicitur glossa
[Apocalipsis vltimo] sive ex viridi cum auro
mixtus et dicitur ex crisis quod est aurum
Crispo -as .i. crispum facere quatere vibrare
vel torquere in crispum et cetera (...) glaucus [dcu]
Crista -te est cuius vel galea in cri- [cata panes]
status .i. galeatus (...) q. mixta
Cristallus fit quod est lapis (...)
(...) fuit quedam puer (...) fabulas
mutatus fuit in florem (...) [Florentinorum Etym.]
Croceus -a -um dicitur cuius (...) unde dicit
[Augustinus] (...) auctorem [(...) m.]
ubi dicit (...) vestiebatur in crocea a
(...) sicut (...)
Cronon grece dicitur tempus latine unde cronica
-ca -cum .i. temporalis (...) cronica
.i. series vel ordo ubi (...) temporum inscribe-
bantur vel continentur (...) et distincta (...)
per tempora [unde dicit Augustinus] (...) cronicon
in (...) [...] in fectis et (...)
Cruciatus -a -um dicitur plenus (...) sanguine
Crurifragium dicitur (...)
Crusta -te vel crustula .i. superficies
vel cortex panis vel alterius rei unde
crusto -as -are .i. crusta facere vel addere
vel apponere crustam alicui et compo-
nitur de (...) crusto .i. valde crustare
vel crustas aufere [unde dicit Augustinus] Item
crustula est panis oleo conspersus in medio
¶ Cubicularius dicitur familiaris et secretarius
cubiculi vel custos
Cubitus -ti est quod pro brachium (...)
super cubitum sed est quedam mensura que
usualiter constat ex pede et dimidio
Cubitus vel geometricus constat ex
sex pedibus sive novem
Cucuma -me .i. media cor (...) ad
calefaciendum aquam ex (...)
Cucumer -ris .i. media (...) vel cucumis
-ris (...) melonis (...)

Cucumerarium dicitur locus ubi crescunt
cucumeres vel reponuntur
Cudo. dis. dicitur facere vel fabricare poli-
re ferire sculpere componere
Cultio. onis. i. agricultura
Culex. cis. est animal parvum volatile a
culicis molestum. vulgariter mosche
Culina. ne. media producta. i. coquina
Culmen. inis. i. summitas vel altitudo
Culmus mi est calamus spice qui ima-
dialiter nascitur licet aliquantum approximatur
pro ipso folio unde spica exit cuius
prespica ponitur [illegible] Hug. ¶ tellus
Culter. tri. vel cultrus et cultrum. i. cl-
Cunctatio dicitur mora vel dubitatio et
hic cuncta te et dicitur a cunctor scriptum per
n. quod cunctor pro requirere scribitur per o
de hoc vide circa in scribendo
Cuneus. nei. secundum Papiam est collatio mi-
litum in unum multitudo. est etiam instrumentum
ligneum a parte anteriori acutum et atte-
nuatum ad scindendum ligna et adfirma-
ndum clavum. et dicitur albus panis a
similitudine ¶ Cuneata. cuneati fecit alicui
Cuniculi est genus agrestium animalium
dicti quasi caniculi eo quod canum indagine
capiantur et excludantur a speluncis. sunt
dicunt occulti introitus et fosse subterra-
nee. Cuniculis. i. pedibus cavillis
secundum [illegible] de a minus [illegible] ¶ capra
Curulis. lis. et hoc curule media producta
sunt equi trahentes et vinctum alia currus
Curriculum dicitur cursus
Curiosus est qui obmissis propriis curat
aliena. Cursim. i. curiose
Curulis media producta dicitur sedes consul(um)
aliquando vero ponitur pro ipso consule
Curinus [illegible] dicitur ex hebrea
falaris in singulari [illegible]

Dabreiamim hebraice grece
paralipomenon. dicitur vero latine verba
Damascus. sci. est urbs
Sirie condita et nuncupata a
damasco dispensatore Abrahe filio
Damula sum dama ut ait papias
i. capra agrestis sive silvestris habens cor-
nibus ad timendum et in bella
Danubius quidam est famosissimus
fluvius et per longum in se flumina recipit
et in vii hostiis in ponto fluit hoc de nuncupatur
Dapsilis quidam largus et hic dapsile dicitur
largus qui erogat [illegible] de [illegible]
¶ Debacchor. aris. dicitur fremere contra ali-
quem vel a furore cessare
Debriatus a um. i. valde inebriatus
Decacordum. di. i. decem cordarum
et dicitur a deca quod est decem et corda. De-
cacordum psalterium est instrumentum
musicum cum x cordis quo hebrei usi sunt
propter decalogi ¶ deca quod est decem
Decanus qui habet x homines sub se et de-
Decapolis regio x civitatum et dicitur
a deca quod est x et polis civitas
Decerno. nis. dicitur diffinire statuere iudi-
care deliberare in decretum. ti. ¶ the
Decrepitus. ta. tum dicitur minime vel sub-
Decamutatoria vestium. i. x. paria
vel vestes nove ex quibus permutare vestem
Decido media producta dicitur finire et componere
a de et cedo quod est incidere sed decido
media correpta i. cadere a de et cado quod est cadere
¶ Decipula. le. est instrumentum ad deci-
piendum seu ad aliquid capiendum ut mu-
res et similia ponitur ex ibi esca ut capiat bestias
Declivus. i. ignavus vel desidiosus
Declivis et hec declivis et
hoc declive dicitur inclinatus habens
sub circulo et de a de et clivus quod est
descensus montis vel ascensus seu
flexuositas ad modum non magnus
vel a cleo quod est inclinare
¶ Decor decoris media producta in obliquis

dia'. recumbas pulc'do in decoro ab
mec'. p'dc'. e decoru ul pulcrum facere
Jt decor oris mec'. cor'. in obliquis
.i. honor in decoro mec'. cor'.
Nunc venerior decoro quem pulcro
videbo decoro principium primi declin'
e decor est forte et utrumque dr a decet
Decrepitus. a. um. i. valde senex
et morti propinquior
Decretum dr diffinitum statutum in-
dictum placitum deliberatum diuisum
dr est decretum ordinala clero ste
decreta torum dr liber in quo continet'
decreta dictata et ul qui hic ste pro militibus
Decurio. onis. dr nobilis decuria
Dedecus oris mec'. cor'. i. vicium et pecc'
quod in obliquis e vituperium
Dedico. as. ac. e dico diuale conserere
deo consecrare et proficere i. hoc ultra
sign'. vide' penu' Deut'. xx ubi
dr quibus qui edificat nouam domum
et dedicauit eam ul dedicare dicitur
ibi incipere uti dr origo i. historia
dedicauit. i. incepit et composuit
a de et dicas quod e consecrare conserere sine
Deditus. ta. tum. venit a verbo dedo
et e id quod subiectus sponte traditus vel
occupatus hic de mea librorum separatus
Defatigatus ta tum. i. valde fatigatus
Defectus. a. um. i. primus a corde ...
Deferbuerat. i. sine desidat feruit-
gata est / Defleo. es. pro sup'mo
et sonat. b. p. v. mox romanorum
Defero. fers. tuli. latum. i. de uno
loco ad aliud ul deorsum ferre unde
defere. i. accusare i. quasi sig'. sepe
reciderit in Boecio de consolatione phie.
Jt defere e honorem impendere et sic
consistit cum dto ut defero tibi honorem. i. impendo
Defessus. a. um. i. valde fatigatus
Defino. as. mec'. cor'. dr valde
finire ul abstergere / Defictio. i. mors

Defunctus. ta. tum dr qui desiit quod non habet
Degener. eris. omnis generis dr qui exigit
i. degenerat qui de optimo genere natus
male viuit sic ignobilis qui nobilitati
generis non concordat / In / Degenero et possessos pa
pro quod domini et possessos / Omnis error
deum est sit una ...
Dego gis. egi. p'tri. et supinum non sunt visu
dr viuere quasi sine in paupertate
Deicio. as. ac. i. finire et valde mane
et sic accipitur p'o Reg. xxv adiecit sona
Deiecta David sic pro pro inde
Deificus. a. um. i. diuinus
Deindustria. i. deliberate et proposito
de proposito est e / dr apud ... patet
Delator. i. accusator in fine mi ey
magna ... p'o lib'o / Symon
pecuniam et pure delator sine ...
delator dr qui detegit quod latebat
et dr a defero de quo sup' in delatio
.i. accusatio predicto de pretacto in delatio
et adsignat et alias dicitur a defero quod
delatus. ta. tum. dr de uno loco ad aliud
ul deorsum latus ul accusatus
Delatus ta tum. i. ducto ul destructo sit
... delebis dr clero / Cuia ... no
Delibo. as. ac. in actum dicitur. Certum
sacrificare immolare sic contingere ul partem
degustare et sic illa significatione Dicitur
Ex. x. Et delibatio facta e et massa
delibatio p'r pro particula ul portione
ad superiorem eius quia partem contingit ul de-
gustat de re ut habet ...
textus in Ebr. iiii / Ergo. ii. ca delibor
... glo quod delibare dr degustare sed
et immolare et in exponere delibor. i.
immolor quod paratus eat apls deo im-
molari in morte sua
Delibatus. i. a vinctus
Delego. as. i. de aliis eligere
Delino. mec'. cor'. dr leniter facere
ul planare in delinitus. i. lenis factus
ul planatus et composito. ac. et lino. ibi est

Deliro as. i. deviare exorbitare
discordare. Et nota quod discordare corrupte
habet sillabam li. et componitur a de et lira, lire
que est instrumentum musicum et corrupit
primam li. Et delirus, ra, rum. similiter cor-
rupit hanc sillabam li. et est idem quod discors
secundum alios significationis delirus et delirus
quod a verbo descendit producit hanc sillabam
li. et componitur a de et lira que sulcus vel
deliro discordo deliro devio dicitur
Est lira sonus primum caput est et lira
sed in deliramento. i. fatuitas
dementia discordia deviatio animi
et dicitur delirus ra rum quod deserit et
mente deficit et dicitur a deliro
Deliciosus dicitur dum labitur mortem
facit ut dicitur [illegible]
Delubrum bri medii correpta. i. templum
Deludo. dis. dicitur decipere. Item de medio
de medio fiat. i. tollatur. [illegible] teneat
Demens. entis. i. amens. i. sine mente
vel qui deorsum a mente vel quod diminutionem
mentis habeat
Demento as. are. verbum activum eiusdem
quod insanum mente mutare [illegible]
et componitur per sincopam dicitur et demetor
aris. in eadem significatione deponens
Demeto tis. medii correpta. dicitur detrun-
care secare metere valde metere et
simpliciter metere. Unde dicitur ad hebre(os)
tam demetam possionem eius
Demolior. iris. i. valde deorsum
moliri destruere aliquid vel ad ni-
chilum deducere. Unde Ezechiel [illegible]
corrodo seu dirimo [illegible] lector [illegible]
[illegible] demolior tria significat
invenitur etiam demolior in passiva
significatione et est deponens et passivum in
demolitum [illegible] producit hanc
sillabam li. Invenitur etiam demolio is
ire medii producta activa significatione per [illegible]

in multis locis [illegible] in 4o Esdre
Desecio i. ablacio medii producta vel dicitur
Denato as. are. medii correpta. est deorsum natare
in denatacio. i. malediccio [illegible]
vel digiti ostensio cum sibilo plena
Denso as verbum activum dicitur inspissare
in densus. i. spissus et spissabilis
Dentes eciam pro [illegible] pro finibus
iii Re. x dentes elephantorum
Et Ezech. xxvii dentes eburneos
mutaverunt in precio suo. Item vastare
Depascor eris dicitur depascendo corrodere
Depio. i. valde pio. Item devastare [illegible]
Deprehendo [illegible] depono dicitur de [illegible]
de repente et subito [illegible]
Depes [illegible] medii correpta [illegible]
desidia. i. pigricia
Depremo [illegible] agere [illegible]
de filio. i. de aliquo [illegible]
Desolor aris. i. solum facere devastare
derelinquere solacium auferre vel extra
solacium ponere in desolatoriis [illegible]
invenitur desolo as [illegible]
Esdre x desolabit [illegible]
Despicor aris. i. despicere in despectu [illegible]
despicabilis [illegible] i. contemp-
tibilis et despectus
desponsacio [illegible] i. desponsare
Destino [illegible] desolacio [illegible]
[illegible] vel deorsum [illegible]
Destino as medii correpta legare mittere
vel deputare assignare [illegible] vel signare
[illegible] maledicere [illegible]
Detego medii correpta i. aperire [illegible]
Detestor aris i. valde testari execrare
Detracto et detracto [illegible] significat
designare [illegible] negligere [illegible]
detrahere [illegible] significacione
accipitur [illegible] detractum
de verbis [illegible]
tracto et nota quod [illegible] detracto
formatur a verbo detraho et similiter

416.

contracto a contrecto et sic facit i. venit
detrecto contrecto.

Detrimentum dicitur dampnum vel diminucio vel
peioracio et dicitur a detero quod peiorare quia
[Ysidorus ethimologiarum] ponitur loco positivi et sic
fit comparativus detero deterior deterrimus
Detumesco .i. tumorem deponere
Devenusto as. dicitur deformare
Devexus a. um. dicitur depressus
Declivis .i. declinatus
Devirgino as ac. .i. virginitatem auferre
Devium .i. absque via
~~Devoto as ac. dicitur pro devotum donare~~
Devoto as ac. .i. maledicere execrari
emissum votum infringere secundum Papiam et sunt
voce et inter alia secundum Papiam [1. pe. 29]
ubi dicitur optimus homo a devocione sua
.i. cum secundum voto vocatur quia cum quis devoverit
quia Deutronomium dicitur secunda lex .i. repeticio secunda
ea legis et de ea quia pro singulis replicat
Dextro as ac. dicitur pro dextram donare
dextra. sumitur pro concordia et pace ut
[.i. Machabeorum xiiij] quia pacem veteris pro dextrarum
dextre faciebat in templo. Ita dicitur or-
dinamentum dextre quod convenit viris
et mulieribus et est amplum ut dicunt quia
cum manicis vel hoc dextrariolum
dextris in dextrarium .i. ornamentum dextre.
Dyadema dicitur corona regis de auro
lapidibus preciosis. venit graece
Dyalogus dicitur sermo qui versatur inter duos
Dyametrus vel dyametrum masculini generis dicitur
linea que per medium duo equalia dividit
Dyana. est dea vel ipsa luna dea
venandi secundum Papiam discordia vel discordia
Dyaphonia. nec. penultima producta dicitur dissonancia
Dyaplasma .i. divisio
Dyaria. est expensa dierum plurale
vel magni ventris cursus ? vomitus
Dica. ae dicitur tabula vel alveus vel carta
que ? continentur debita aliquorum secundum

que cumque sunt debita et nota debitorum et
debitorum et per quas pro qualibet carta vel tabula
Dictio omnis dicitur dicio .i. potestas ? ? ?
ut per aliquos ante singulari
Dicax est omnis generis dicitur facetus verbosus
vel qui libenter loquitur secundum Papiam loquax
vel qui in modo et multum loquitur
et comparatur dicacior. or. est dicitur adulator
Dictus tus tui dicitur actus vel passio dicendi
Didascolus grece latine magister vel doctor dicitur
Didimus grece dubius vel geminus latine
Dydragma dicitur nummus valens duos
denarios vel duales stateres quia habet
duo dyadragmata secundum dictum ? videtur
dat communiter ? dyadragma duos
stater. aliud duplicabit [? nota]
dyadragma. est continens et ac de
eludanus secundum quod ? in secundo ? ? dechi.
Dyecula est diminutivum a die ? deponens
Dyffamo as ac. [?] actus dicitur manifestare
festive publice de tegere dyvulgare
Diffido. dis .i. desperare non credere
Diffinicio ponitur pro ? sed dicitur glosa
[super Ezechielem xliij] Diffinicio cum
usque ad tabulam ? pro ? ? ? ? ?
? de diffinicione [Daniel ix] pre
? ? quippe diffinicio glosa ?
? ? ? ? ? ? ? ?
Diffinicio est ? ? explicacio
Diffiteor. eris dicitur denegare in ?
Digero ris. gessi. gestum dicitur [? ordinare]
explicare ordinare vel ordinem describere
vel in unum ordinare exponere vel dividere
enarrare ebrietatem deponere cum ?
? et potus dimidium ? ? pro
? ? ad membra ad sec
? ? in digestis. a. um. est
digestum dicitur quidam liber legalis sic
dictus quia ? legalia ibi excellent
digesta [? ? ? ?] dotatus et comparatur
Dignitosus a. um .i. ? dignitate
Diiudico dicitur ? ? ? ?
Dilapido as. dicitur dispergere inutiliter

Diluculo qui apparet aurora in dilu
culo cum nocturna tempora clarificantur Luce vice
simo quarto et dicitur aluctes .xi./ Et sic supino
diluo ab e producta abluere mundare.
Dimidium dequocumque de quo tractabitur in principio
id est media parte vel sorte imo secundum
pictagoras et dicitur dimidium tanquam quod
filii esse vel eius recipitur tantum primissionis po
ssidere et tamen tempus medietatem presencia.
Dydima sapientia iustitia vel severitas
Dyastorum masculini generis id est suinus
Dyplois idest fe. gen. dicitur dux amictus
et dicitur a dya quod est duo et ploys quod est plica
quasi duplicata vestis cuius tamen competit
militibus et maiori gallice
Dypondium et non dispondium ut quidam
legunt et male dicitur quoniam componitur ex
ex duobus assibus et dicitur a dya quod est duo
et pondus quasi tantum duo pondera id est duos
asses/ Aliquando ponitur dyapondius in masculino
genere/ Alii dypondium in neutro genere
Dypsa sie et hec dypsas adis est genus
serpentis vel dypsas idest quod latine situla dicitur
que quemcumque momorderit siti perit tamen victum
cum extinguerit quod senacii vel tercia
senacat mortem/ Lucanus magister in historia
Dyrges est e vel ii masculini generis dicitur ob
stupere palescere vel obstupere fugi
dum facere vel fieri Ierundelis
Diru a .n. dicitur amarus horrendus furibundus
Dirutus a .ta. masculini generis dicitur destructus
Disceptio as est disputare contendere me
vel est iuste iudicare in disceptatio id est
contencio vel disputatio
Dissidium .ii. dicitur repudium separatio per
vinum fieri vel dissensio in dicitur numero corporum
Disiectus id est solutus ab omnibus
Disserens a .n. dicitur a distinctor
Distoferis masculini generis dicitur dapifer
et dicitur quasi ferens dapem

Disposuit .la. .su. masculini generis id est astola
disciplina divisus indoctus illiteratus
Distincti dicitur perdistinctam sine distancia
separatio est in luca quod ex discussione
capillorum apparet in summitate capitis distinct
dicitur in distinxi ab .ac. id est capillos divide
Dissimulacio/ sed dicitur papias mulierum in sto
macha sed quod dicitur/ usque sed/ co quod curis dividit
Dissimulare dicitur diminuo
Distubo .is. .e. vi. .itu quod ponitur addit et
cumbo ab eo quod inclinare/ Et cubo
as dicitur in cordibus sub/ idest in cubat in
cubitum mittat et addidit sic con- klius
mittat. dub. et ac quincunt sub semel
thesaurus/ Cum per te vis obit ob de laguz
in in spatt et alii vitat titulus/ Accubes
dormit distubes sedula sint/ Decubes
morte aucti succumbere studium et
Discus proprie dicitur scutella licet aliquando
pinctoria pro mensa vel mensale ponitur
Et discus dicitur ludus proiciendi lapide
vel dicitur locus ubi ponitur scutella/ vel est
discus ludus discus quod in gea mensa/ Discus
scutella sed discus quod in mappa preludo
invenitur/ ii. Machabeorum/ iiii.
Dissensio dicitur separatio discordia
Dissentia est ventis minimus fluxus ostia
cum ulceratione intestinorum/ vel Cruda ligen
simplex quod dicitur cum sanguine dissen
Dissero is .iii. .situ. id est texere dicere sa
pienter loqui consummare et sic traherem minimum
.s. in supino licet duo sit in preterito
Disserto .as. id est frequenter disserere
Dissertus .a. .um. id est doctus eloquens sa
piens et facundus a dissero de quo supra
in dissertudo id est disertio et eloquentia ut supra
Disseco as cui seu dissicio dissecam
dissectum id est in morte separare dividere
dissege distringe et dicitur a dis et seco et
tusit ad tam gingam/ In uno est in supino
dicitur dici inetis sepinum dissicet non
distute/ Et in alio supino/ dicitur disc. sopium
dissicet

Dissideo des sedi me(dia) cor(repta) in trissillabis
invenit(ur) q(uam)vis p(ro)ducat(ur) in simplici d(icitu)r discordare
dissentire discors fieri
Dissilio lis d(icitu)r dissolvere et in eodem s(ensu)
Dissilio tre coniugat(ionis) | idest valde
Dissidium d(icitu)r discidium alicu(ius) q(uod) e(st) longum et
Dissero ris ... coniugat(ionis) [illegible] activ(um)
idem est q(uod) divido | activ(um)
Displodo dis e(st) i(dest) gaudere vel gemere et
Distraho his ... d(icitu)r distribuere
vendere vendicare in distinctis ... ...
Distringo dis ... d(icitu)r diversis mod(is)
stringere applicare situare ...
... tangere et ... ... pt ...
Lapi Ezech. xvij ... d(icitu)r et fructum eius
distinguet et in p(ro)logo Amos ubi d(icitu)r
pastor et rusticus ... distin-
... tu aliq(ui) dicunt distinguere ... ...
ut ... patres libros et correctos a
distinguo d(icitu)r distinctus a um i(dest) severus
vel austerus ... ... pater
Divinalis ... ... d(icitu)r impi-
Divido dis d(icitu)r distinguo dilacero divello
Divisorium d(icitu)r locus quo ubi ... ... ut
vel dividunt(ur) ... aliqua ... ... item
divisorium ... pro ... Luc. xvij
... ... ad quam ... ...
ad secta ... Item sup(er) Luc(am) ... no(n)
erat ei locus in divisorio | d(icit) glo(sa) | divisorium
e(st) domus i(n)t(er) duos muros duas ...
... ... ut ... ...
advenientes
Divinus dicitur theologus q(ui) de deo tractat
item divinus qui divinat ... se ... ...
divini ... simulant et astucia ... ...
... ... vel ...
Divinitus adverbium loci i(dest) a divinis et
celestibus | Divus a um i(dest) s(an)c(tu)s divinus
Divinus a um i(dest) deificus ... ... di-
vinus fit ... qui ex mortali fit immortal(is).
Et no(ta) q(uod) divus vel divum ponit(ur) ad(verbi)-
alit(er) divo i(dest) s(ub) celo vel ex(tra) tectum ...

... ... sub divo
Divulgare d(icitu)r diversimode vulgare publicare
... palam manifestare

Doabilis ... ... doabilis
et doabilis ... doabilis e(st) ...
... ... et ingeniosus et d(icitu)r a ...
doabilis ... ... qui ... ...
vel ... ... ut
... ... doabiles et ...
... ... doabilis ... ... doab(i)l(is) ...
Dolabra bre ... dolabra ... ...
... d(icitu)r instrumentum dolandi ... ...
ita d(icit) Hug(o)
Dolo as i(dest) levigare parare ...
Doma ... ...
domus sine tectum ... | Item ... summa domus
doma doctrina ... ... a domo ...
venit a ... ...
Domus ... ...
... ...
Alii dicunt ... ...
... ... ad tectum
domus ... libani ... ...
... ...
... ...
... ... libanus ... d(icitu)r ...
Domus d(icitu)r ... ...
... ...
... ... domus ... ...
... ... | locus ubi ... ... in templo
donarium ... domus ... ...
Donativum i(dest) stipendium
Dorcas ... ...
... ... ad
d(icitu)r ... ...
... valde | ... dormio ...
dormito et dormio ... ...
Dos dotis e(st) quod dat(ur) uxori a marito
et e(st) ... ... nubit | ... ...
Donatio q(uod) dat(ur) ... ...
Item ... d(icitu)r quod dat(ur) ... ...
post nuptias ita d(icit) Hug(o)
Dragma ... ...
... ... glo(sa) sup(er) Luc(am)
xv ... ... dragmas ...

Item dromedarius est camelus pro saccis. Item
dicitur questio super interrogatio ubi dromedarius
tunc genus loquendi. Item dromedarius est
animus vel animal dulcia. Dromedarius
Dromedarius vel dromas. adis. utrumque
dicitur animal minus camelo sed velocius et in-
minatus fertur ibi. Unde glosa super illud Ysa.
Ysa. dromedarii madyan et effa vel epha.
Item alia glosa madyan et epha regiones
sunt trans arabiam camelis et dromedariis
plena abundantes. Item dicitur alia glosa super
predictum locum quod dromedarius dicitur qui ducit
dromedas. Dicitur autem dromedarius a dromos
quod est cursus vel velocitas centum miliaria
circa currit in die vel plus.

Duciolus vel ducillus vulgariter gappe.
Ductilis. lis. quod genus. Et hoc ductile
dicitur illud quod malleo in fundo producitur vel
qui producit sed cum fusile quod in fundo
dictaverat i. timens. et est adverbium qualitatis
et dicitur a duco et tacco quod autem tacco producit sed
Dumus mi dicitur spina vel spinarum collectio.
Duodeviginti. i. xviii. quasi duobus minus quam
decem preter xx. et est omnis generis pluralis et
hoc in legenda beate katherine.
Duran quidam fluvius vel campus que giga-
tes edificaverunt turrim. Item daniel
iii. dicitur statuit eam in campo duran.

Eadem producit mediam sillabam
quod est ablativus et in obliquis
ubi autem est media correpta. Vel
in obliquis eadem facit ablativus eadem
Eatenus. i. eadem vice vel eo modo
Ebdomada. de. et vel ebdomas. adis
dicitur septimana et dicitur ab ebda quod est septem.
Ebenus est arbor crescens in india vel
ethiopia que cesa durescit in lapidem
cuius lignum nigrum est. Item ebeneus a um
vel ebeninus. i. aliquid de ebeno factum
Ebeomite penultima producta fuit quedam heresis.
Ebur. oris. media correpta in obliquis est
os elephantis. Ebulire. i. extra mittere

Ecclesia sicut ait ysidorus grecum est et interpretatur
i. convocatio katholica et universalis dicitur
quod per totum orbem dilatata diffunditur non
sicut hereticorum conventicula qui in quibusdam
regionum partibus coartantur. Quod autem ecclesia
una sit septiformis a Johanne in Apocalipsi. Septem
et una ecclesia septiformem plenam spiritus
designatur. Ecco. i. sonus qui fit in vallibus
Ecco in declinatur. Ultima acuta dicitur vox
vel sonus aeris collisus super se reso-
nans reciprocus i. dissonans sonus.
Eculeus. ei. dicitur tormentum in quo martires
ligati funibus extendebantur et brachia et
fustibus cedebantur. Id est i. vocatus super audit questio.
Edax cis media producta in obliquis dicitur vorator
insaciabilis et sumptor gulosus in edacitate.
Eden ebraice dicitur paradisus terrestris et
interpretatur delicie vel dicitur audeo etc. hic
tum paradiso loco convenit qui amenus
dives et deliciosus. Unde dicit Hugutio
Edentulus a um. i. privatus dentibus sicut senex.
Edentulus. la. lum. i. absque dentibus sicut infans.
Edera media correpta est herba adherens
arboribus et est index terre frigide.
Edes edis genus femininum i. domus. Edicta dicitur.
Edictum. ti. dicitur preceptum vel ordinatio regis.
Edicunt indicunt festa sacerdotes.
Edilis media producta masculini generis dicitur custos domus.
Edissero. ris. dicitur aperire ostendere et componitur ex e et dissero unde per
Edituus tui et editua masculini generis dicitur custos
domus et dicitur ab edes et tueor eris.
Edo. dis. prima sillaba brevis. Emitto pro produco
vel manifesto. Expo comedo expono perfecto dico
nomen in modo et loco denotare edo.
Edo es est. i. comedo. Utrumque habet sillabam. De.
Eduas ab ac dicitur ale mutire et corrumpitur.
Edulium dicitur alimentum vel cibus aptus
ad comedendum et dicitur ab edo es i. comedo.
Effeminati dicuntur molles et enervati ad
fragilitatem seu vilitatem feminarum deducti
in quibus nulla est virilitas. Item effeminati
dicebantur sacerdotes qui sacra faciunt cybile.
cybele fuit quedam dea secundum fabulas. Item dicuntur
inlicebria pacientes vel priapo ymo-
lates et est eadem et declinatur effeminatus ta tum.

& dicitur ab effemino quod est debilem vel molle
vel femineum facere
Effeminatus ta tum dicitur mente sive sub effectu
& vilis. Humanum animum exercebis & dicitur
ab effero as. inc. cor. i. crudeliter agere
vel facere | sed in versu efferor aris deponens.
Effero effers extuli .i. elevare
Effeta vetula anus .i. ad apire te
ubi impetum mari tuo sicut plinius
Effetus ta tum dicitur debilis sive fetu | p[ro]lis
sive fortis. Vetula mulier que desiit parere
dicitur effeta quia frequenti fructu exhausta
partus cum assiduus debilem ea reddit.
Ita dicit Hugwicio // vide efficacia.
Efficax ax omnis generis dicitur utilis quia expe-
dies propter studiosus agilis & operatur in
Efficacia .i. virtus effectus
Effigies .i. forma // te vehementer rogare
Efflagito as are. expostulare expe-
Efflo as dicitur con flare vel flando emittere
Effor aris verbum deponens dicitur loqui plenarie
explicare. inde effatus ta tum .i. locutus
plenaria explicatione ita dicit Johannes in summa
tua super ... libri generis ubi dicit quod ille ...
possit. dicit affatu sed at libri habent
affatu sed dicitur effatu // sacerdotale indumentum
Ephod dicitur vestis sacerdotalis que latine dicitur
vel interpretatur superindumentum. Erat pal-
lium super humerale quo toga sacerdota-
lis tegebatur ambiens & erat duo genera
unum lineum & simplex quod sacerdotes habebant
Aliud ex diversis auro gemmis contextum
habens in utroque humero duos lapides
scilicet smaragdinos auro gelusos in
quibus sculpta erant nomina patriarcharum
quo olim pontifices utebantur | sed ephod
potest omnibus per quolibet vestimento sacerdo-
tali esse prout plerumque vestimenti sicut
Samuel & David ephod lineo induti
Effrenata te mente. cor. & secundum quosdam | leguntur
accentu in fine cum sic dicitur. admodum la-
est at nos tamen ... & bethseem dicitur

Effrenatus a um dicitur quasi carens moderamine preter
Effrons ontis .i. verecundus // signum apparens
Effulgeo es est dicitur ex fulgere per appresse //
¶ Egenus & egens dicitur quasi ex geten & sine
quem in nostrisque genus gete quasi inde egenus
Egeo es ... est emittere processum
in egestum quod deventum mittere processum
Egipciacus a um aditus nomen // fetidum
quia inquolibet mense dicitur duo dies mali
egipciaci quia ab egipciis fuerunt inventi
Egipcii .i. conpicientes quia in qualibet hora
horarum dierum non erat bonum sanguinare
.i. minuere vel sanguinem emittere vel aliquid
operis incipere illos dies egipciacos vocant.
Egregius a um .i. nobilis quasi ex grege positus
Egero as dicitur spiritu exercitum detestari sed ...
¶ Eya est interiectio exhortantis | de m. vox
Eiulatus tus tui dicitur magnus ploratus sic
& ululatus in eiulo & cetera
Eiulo as dicitur flere dolere manifestare voce
confusa clamare & videtur esse compositum
ab e & iubilus quasi ex iubilo esse
& pertinet ad mulieres
¶ Elate pulmatorum sunt productiones rami
excellenciores sparsim in excelsum tendentes
vel decorum pendentes sicut aliarum arborum
& sic dicitur elate quasi elevate quia ab effectu
venit & producit in ... sallam | sed elaces
vel elate grece latine vero abies dicuntur
& sicut ... videtur quod debeat corripi ...
... ad dictum elate pro ramo palme
Alii dicunt quod sit dictio greca & indeclinabilis
& debet in fine acuentuari
Electrum tri dicitur metallum cuius tercia pars
est auri due partes argenti & dicitur
eo quod admodum sit solis auro argento
quod clarius relucet efficatus ceteris metallis
omnibus metallis. Huius tria sunt genera unum
quod ex pinu arbore fluit quod succinum dicitur
alterum metallum quod naturale. tertium habetur
tertium quod coctis partibus auri & argenti // ...
Electrum est sit genus est genera metallum
Electum tic tempus dicitur / Emisio ...

vel tempus actus consideratur in mobilitate tic
illius dicitur inter cetera.
eadem ambiguitas in greco legitur silet quando unum
tempus tamen indicabatur effatum et latinus
possunt interpretes eleum tempore vel unum
prospectio
Elegans. tis. media correpta. trissillabum dicitur
valens excellens nobilis utilis pulcher
et dicitur ab eligo secundum ita dicit Huguitio
Elementum est littera alphabeti cuius figure
dicuntur formaciones litterarum sed elementum
dicitur terra aqua aer ignis ut supra sol.
Elephancia media producta penultima
et est genus dicitur magna lepra.
Elephas antis et elephantus ti pro eodem
animali dicitur
Elicio cis dicitur extrahere educere excitare
Elido. dis. est .i. ex ledere ad terram proicere
vel aliter ledere in verum extra protendere
Elimas interpretatur magus et fuit unus de
numero malefactorum apparatum est elime mago
no ut habetur in actibus apostolorum
Elimino dicitur expellere extra limen foras
emittere eicere proicere vel portare publice
Elimo as are .i. purgare unde elimatus
.i. purus vel purgatus clarus
Elinguis guis generis omnis et huius ... est ex lingua
positus .i. extra pluralitatem vel proprietatem lingue
ave sed vir linguosus lingriosus videlicet
elinguis qui nescit uti verbis sed alii
dicunt quod elinguis .i. quasi mutus .i. sine lingua
Elisus a .um. media producta fractus vel lesus
vel percussus et dicitur a ledor eris
Elixa .a. aqua coctus sine [illegible] aqua dicitur
Elocatus a um .i. ex locatus
Elogium dicitur inscripcio malorum sed ibi in
estimam precis filium eius dicitur proverbium dicitur
responsum cognominis ordo et textus in [illegible]
Eulogium vero dicitur proprium vel bona fama
vel testimonium vel mutus sed [illegible] Beda
Elul dicitur et no ebul dicitur septentrio
secundum aliquos a hebraicum

Emancipo .i. a servitute liberare sed in
iure solet consuetudo ut filius de po
testate patris liberatus dicitur emancipatus
et servus a servitute dicitur manumissus
Emarcio. cis. dicitur languere vel arefieri
Emax acis dicitur cupidus emere
Emaleos [illegible] appellari in fine [illegible]
Emeritus a um merendi vel bello
[illegible] positus sed veteranus qui post toga
vel lorica militia et etate peracta miles
Emergo gis dicitur ascendere vel exire
Emicio as dicitur splendere
Emina dicitur que mensura media sextarii
continens ad emendum vinum vel annonam
Eminus est .i. ex manu apparere
in orbe supprimere
Eminus media correpta .i. a longe quasi ex manu
Emissarius multorum modorum accipitur dicitur em
aquam vel hircus qui in desertum mittebatur
sicut in levitico legitur sed dicitur emissarius
ad nunciandum vel fundandum sed dicitur lictor qui
mittitur ad vindictam et inveniendum pro aspero
Emissiones tue .i. missio tua de levitico
ita dicitur in viro lectorum
Emisperium neutri generis .i. dimidium et est
duo emisperia unum in superius et inferius [illegible]
[illegible] nos in suo volut [illegible]
si vero est alias ce
Emola le est vas [illegible] media correpta
sed [illegible] alia [illegible] [illegible]
Emolumentum a ab emolo et dicitur lucrum
molendini quia hoc de molendino [illegible] mo
litura sed postea per quolibet lucro et commoditate
Emortuus a um ex premortuus [illegible] mortui
Empedites tis pedes vel dicuntur
empediten ita quod non sit vilandi [illegible]
deo greca et dicuntur utraque de vestibus
indectorum [illegible] [illegible] usque ad
pedes de pendulis in modum dyaconalis
dalmatica [illegible]
Emphiteosis .i. melioracio sive contractus
melioracionis ut cum aliquis dat agrum
suum alteri ut excolat et melioret illum
et ista locatio fit ad tempus aliquod cum ad x.

ad xx annos. Aliqui vero impetum et fur
credit hebes quod dum solent percussione
Emphiteosis omnes navantur .i. vulgariter erbelige
Empireus .a. um. .i. igneus
Empticius qui in precium emitur
Emulor aris dicitur indignari Ezechielis viii
Erat statutum ydolum zeli ad provocandum
emulacionem. Item emulari dicitur invidere Ro. xiii
non in contencione et emulacione. Item emulari dicitur
imitari. prov. iii ne emuleris hominem iniustum
vel Emulor. Ista dat invidere ac imitari. Et
dicitur hortor aris. Emulator .i. indignans
vehementer amator imitator invidens. Item
Emulans antis et emulus la. lum. .i. emula-
tor. Item emulacio dicitur indignacio vehemens
amor invidia imitacio
Emunctoria dicuntur forcipes quasi seu
instrumenta quibus candele emungebantur
sive madidabantur et dicitur ab emungo gis
¶ Encenia orum .i. plurali dicebantur festivitates
dedicacionis templi. ¶ inunctu medicorum
Enchiridion dicitur liber manualis vel instru-
Energia grece latine dicitur vis efficacia
effectus. vii. [illegible] nescio quid energie vi-
ua vox habet ab ore magistri sic disciplinas
facilius nescio quo pacto recipitur. Item dicitur
agilitas rerum gestarum vel gestarum sub
oculis inductio. Item energia dicitur divina
virtutis. Fulgencius demones per energiam
non condicione illabi anime. Item energia dicitur
interior operacio sive labor. Item dicitur furor
in Energumenus dicitur arreptus a demone
Enervo as .i. debilitare. Item [illegible]
Eneus a um dicitur de ere vel metallo-
Engadi locus est in quo arbusculas
balsamum desudantes
¶ Enigma tis scilicet figuratus vel obscura lo
cucio sive similitudo vel questio occulta
que difficile intelligitur. unde Sampson ut illud
de comedente exivit cibus et de forti e-
gressa est dulcedo. significans ex ore leonis
favum esse extractum et hoc est enigma
Sampsonis. ¶ Elab dicitur resplendens
Enitor teris est sive supino innitor consil-

Enixe .i. certe vehementer
Enixus a um dicitur ab enitor quod idem est
quod pario ris. Item est intus. Enixa dicitur
mulier partu liberata. Item plane declarate
Enodo as dicitur elucidare aperire ex-
Enormis quod est extra normam. Enormiter dicitur
ingens supra modum cuius mensuram pre eius
magnitudine invenire non potest. Item manifeste
Enucleo as .i. exponere quasi nucleum
ponere et ponitur pro aperire enodare expedire
¶ Eos grece dicitur sol vel oriens vel
primus splendor aeris clarescentis quem
auroram dicimus. Item eous .i. orientalis
Epar. atis. dicitur intestinum corporis vulgariter lebir.
Ephebia est penultima producta dicitur prostitucio
seu prostibulum puerorum et ephebeorum vel [illegible]
in Machabeorum iiii. Ubi dicitur in ephebia iuvenes
[illegible] vel collectio ephebeorum
Ephebus a um media producta dicitur puer
iuvenis pulcher lucidus decorus et imberbis
est sine barba
Ephesum si .i. insula media correpta et in
diminutive ephesinus a. um. et ephesius a um
Ephi est mensura trium modiorum et tantum est aridorum
sed bathus in liquidis et tantum capit
Epicaustrum est instrumentum quod fit super
ignem causa excludendi fumum. neutri generis
Epicaustorium dicitur locus ungentorum ubi se
ungebant ad ignem. Item dicitur locus destinatus
[illegible]
in passione sancti Thome
Epycurii ab Epycuro philosopho dicti sunt quasi
veritates amantes dicuntur. Epicurei vel qui
asserebat summum bonum esse voluptatem corporis
cuius philosophi [illegible] pre ceteris docebat
deum nil agere [illegible]
[illegible] esse [illegible] corpus [illegible]
postquam mortuus fuero
Epimenia [illegible]
Epilogus locucio vel conclusio sentencie
Epinicium orum dicitur festivitates et gaudia
acta pro victoria [illegible] Machab. iiii
[illegible] Ecce epinicia agerent in [illegible]
solemnis superatis hostibus [illegible]

celebrabat dr at ab epi q e sup tuy
cos victoria / v' trā dr̄ triphg' z palma
Epinicion me' cor' i trissilabis in tptā
Episcopiu n dr episcopatus vl locus
vbi epc habitat z pape / sup'g e capitellu
Epistiliu dr aliud q po in capite colupe
Epitaphiu dr sup scbit' tumulo
mortui ut dr Hugwicio / a Epitaxis .i. actus s' capitale vl multi do
Equanimit .i. paciēt
Equest g' z h equestr' t h equestre .i. a equo portus / it Eques idē est .i. a cēquos q's vna voce plōs eos f'
Eruditio ab me' pd' i trissillab .i. in ditatis eucte
Eruldo me' pd' i trissilla / e dolde a i mouerat
Eramētu dr vas seu instructu aliq de ere sed fiamētu de ferro
Erinni⁹ in dr loc⁹ v' fuit' pecua
Eregione .i. exopposito due ptes s' vbi vna regio opponit' alti
Ergastulu vl ergasti'm dr p'uata cus todia .i. carcer' loc⁹ vbi dapnati se dent sine aliq' opant' / it dr cut p alt' e corpis i quo aīa i hac vita ptinet'
Ericius e at spinis coopetu Ericiu se quēda bīj dicat q' sit dumstr arcalia
Et nō q pa. / z y sed / sībut p' i a spina silla sq̄ mag z minacine
Erogo dr exspēd' p' elemosinas ppe z e me' cor' ta vl distribue
Erpica te dr istructu rusticorz ad tēndas glebas z thi' abolz z dr ege wlg.
Eruca .e. dr uīnis q'ug vocēb olca me' pd' s doctuale me' cor' dr
Eructo z eructuo idē ē z sigt iructu face. vl emitte vl expme
Erugino ab peul cor' .i. erugine sine rubigine ptrahe
Erugo . inis . dr sugiensugā / ita dr Hu / z pa / it dr corruptio segetu ut hebu i glo sup iij / Amos vbi dr rubigo vl erugo dr ub qñ ymber noctē sup te neras spicas cadit z molle stete sole ast' in rubeu colorem z inanescunt

Ina adhuc tenent / it erugo dr viam sed cus f'z z po' sepe p animo peame
Erumpna . ue f' . .i papi dr miscia clades labor in Erumpnosus a . u . i miser laboriosus inops /
Esto ad tuos uenerabas ggen pppn esto .i. ponat' /
Etham dr ee silua i q torrentes fuit qui exsiccanti st' i gessen filiorz isrl. sed Jordanus / vii po / ā statim flumios etham
Ether eri i acc̄ō etheri vl. thera .i. locus ingo' st' sidera z frequēt' po' p supioni pte aeris de acc̄ō greco for mitū fc ē ethera . ve sic aera . ve .
Ethymologia e expo̊sitio vnius voci bli p aliud vocabilu vl unu al plā mag' notu vl nota in eade lingua vl diuis f'il' i vz ppetate vl lrarz ppe tuatem similitudine
Ethnicus ca . cū me' cor' dr gētilis z dr ab ethnos grece q genus latine
Euanco es . me' pd' . dr i trisillab' dr dispare
Ewangelizare .i. ewangt'm iniciare s' pdicare vl informare / vii cit' xi / pa pes ewangeliza't .i. ewangelio infor mant' z obsuatores ewangeli efficiunt'
Euaporo . as . q pō' ab e z uaporo q' e calefare vnē vl vapore eute z sut ambo neut'
Eubeant' ad me' cor' i vto z i obliqs pcul cor' f'il' quez v su dr by grecs ab eu q e bo'ē z chav' gra z q̄ui' gf
Euentus ty tui . dr ab euenio z dr casus pncipii finis / 9 / Euetu dr pncipiu sine q' casu
Euestigio .i. de ppinquo / it euestigio f'il' hug' .i. cito . ofesti ptinuo
Euergent' .i. bufam'
Euge .i. letare gaude' . bu hic te ad vbu laudant' letant' vl hortat' ap' i pspua . i tie cro applauda'tis ab fit' q' quaz e exultatoē' / h'm Eze' vxvi / pco q dixisti euge t' quaz euge

ē insultatoris. ps. lxix. dicentibus michi euge
euge quasi admiratoris. Ezech. xxv
Euge conferuntur secundum Apostolum quasi adula
torum vel significat seruire confessi confessoris
sua quando dicitur euge euge quasi appla
usi. Mt. xxv et Luc. xix. Euge
serue bone et fidelis
Eulath [illegible] quasi posita sunt in consumate
[illegible] alios [illegible] consumate [illegible]
id est ita dicitur [illegible] Est autem regio
iudee secundum [illegible] ab eulath filio yepte
uel yeptham
Euro as dicitur debilitare enervare que
eo uires ponere
Eunuchus nomen grecum et idem quod spado
et dicitur quasi [illegible] quandam [illegible]
[illegible] liquidare [illegible]
et [illegible] ad [illegible]
inutile uerba. Ysa. lvi. sed [illegible] in hi
storia exponentes uerba eorum dicunt Sic
ne omnes [illegible] nutoria putantur
distinxit dominus eunuchos qui quidem
sic nascuntur et dicuntur proprie castrati id est
casti nati. Alii fiunt sic ab hominibus qui
proprie dicuntur spadones a spata id est a
gladio et forte cum [illegible] instrumento
aliquando castrabantur. Alii se castrant
propter regnum dei qui dicuntur proprie eunuchi
id est bene uincentes ab eu quod est bonum et nichos
uictoria et hec ultima uictoria est et deo
uitandum
Euphonia dicitur suauitas uel sonoritas
Europa dicitur tertia pars orbis [illegible]
Euro aquilo eurus [illegible] aquilone
et orientem secundum glo. sup actuum xxvii
Euum [illegible] est illa duratio que habet
principium et non finem secundum Augustinum
Euum est seculum uel tempus uel spacium quod
cum mundo cepit esse [illegible] quod euum
[illegible] finit et
que post [illegible]
[illegible]
¶ Exacerbo as est [illegible] et dicitur

exasperare ad iracundiam et affligere
Exactor dicitur iniustus et proximus petitor
seu qui torquendo exigit. Is. iii. Ve prima
exactor [illegible] exactio [illegible] est id est [illegible]
Exacuo as dicitur perfecte acuere uel ex
uel ultra alios acutos. Ezech. xxi
Iste acutus est gladius et dicitur ab exacuo is
Exaggero as dicitur aggerare augere
accumulare seu exponere
Exagito as dicitur sollicitare stimulare
[illegible] uexare [illegible]
Exalo as dicitur spirare redolere odorem
Examen inis dicitur lingua statere [illegible] qua
consideratur equalitas ponderatorum. Unde
examen dicitur iudicium discretio probatio
inquisitio. et examen dicitur apum co
gregatio [illegible] dicitur congregatio [illegible]
in examino. et examinatum id est libe
[illegible] Examinet [illegible]
[illegible] Examussim id est regula
riter diligenter ex toto indubitanter
Examinatus [illegible] Exa
nimis [illegible] sine anima
id est mortuus
Exemplum [illegible] exemplar
Exarchus dicitur princeps alicuius sexte
partis ab exa quod est sex et archos princeps
Exardo as [illegible] dicitur feruere
Exasse id est ex integro
[illegible] as dicitur [illegible]
[illegible] [illegible]
Exatto as [illegible]
Exceptor dicebatur qui dampnandos
ad [illegible] excipiebat
Excerbro as dicitur cerebrum excutere
Excessus [illegible] passione
et morte dicitur cum ibi excessus quem
completurus erat in ierusalem
Excedam [illegible] excecare [illegible]
[illegible] dicitur esse [illegible] multorum
uino [illegible] insurgebat
Excidium dicitur destructio uel ruina
Excido [illegible] est actiuum et est idem
quod secando aliquid facere uel eruere
et [illegible] ab ex et cado et excido [illegible] dicitur
cadere uel [illegible]

Excola as me. pe. di pgare emitte
liquefacere t liquare t di ab ex t colo qd
sup pdcus significatus
Excolatus anis me. pe. i tsillabis
di purgatus excoctus t ab excolo ut sup
Excors dis ois gn. i. sine corde inerti
fatuus insipiens
Excubo as. bui me. cor. i tsillab
di vigilare custodire qsi ex cubare
Excubie arum. i. vigilie
Execror aris vbu depones. i. ab
hominibus maledicere execrari exto
sicap facit in execratus t execrans
t hic t h execrabilis t h. le. inpia
ex execro aras
Exedra. dre me. cor. di kathedr
tronus sedes t amica secta ul locus
thezauri ul locus supellectili. i. absi
dia q e locus edificii t e gireu ul
exedra di locus modicus separatus a
ptoio ul palacio ul exedra ge
e fenestre que exterius dilatantur t
interius coartantur t i pi ps gazophi
lacio istus sig. exes. ponit hugucio
¶ Ex paralip. 9 xxviij dt. glo in exedris
id est lanius ul cubiculis i quibz habitat
leuite t sacerdotes ul melius diceba
domicilia mi teplum i quibz habitabat
ministri t reponebant vasa. Et dice
bant exedre qsi ex edem sunt excedo
dicuntur sedes assessor ab assedeo
diete ul qsi assidue
Exenium di munusculum sine donum t
spale qd aliam mitti de longinquo
q quer di putatum t eponitur ab e
t xenium q e
Exentero as ac di i viora psus
extrahere t di ab ex t entera q sunt
intestina pisciu
Exequie arum dicuntur officia mortuorum
t illa q fiunt circa sepulturam
Exformatus. a. tu. i. ex natura for
matus ¶ Exicium di mors ul tormentu

Exilior aris depo. t fit ca passiua t
e idem q exulem mitti ul mitti
Exilis quis gn t h. le me. pe. di sb
tilis ul modicus
Eximius a. u. di nobilis pclarus
excelsus t c. ponitur ab ex t ymus quasi
ex ymo positus
Eximanio is ie e quagt pcul pe.
in tsillabis e penultima cute t tancum
relinquere despicere diminuere amplificare
Exodus gte exitus ul egressus la
t di ab ex t odos q e via ¶ Exomis
Exorbito as ac di declinare devia
Exorcizo di adiurare ul sufflare
Exorcista. i. adiurator ul increpator
t e quis gn in exorcismus un q f.
Ysido di adiuracio ul increpacionis
sermo adversus dyabolum ut discedat
Id e ut. me zacha. in increpet te deus
sathan. dur vn di exorsus e. i. incept
Exordium di inceptus t di ab exordior
Exhorreo res mi. Luc actu. di inhorrere
Exosus a. u. i. odiosus ossa exosse
Exosso as ac di lauare dissoluere
Expectabilis quis gn t h. le sed i legenda
bte agathe le. di in exitionibus
bg natus ul nobilis. ab expecto as
ul expgiscere sp pabilis q. acti spirant
t mirando laudando t honorando
Expedicio di exercitus ul pgressus
ad pugnandum gilare ul excitare
Expgefactus di ab expgo t fio
Expgiscor aris depo. t eide q eu
Experrectus a. u. i. a sompno excitatus
t di ab expgiscor q ppo. ab ex t
pgo t di ap t rego ¶ notaa
Expiamentu di expiacio ul eta
Expior aris quis gn di pbare ul pbari
Expers tis ois gn di sine parte
Expio as ac di pfre purie ul pgare
mundare pum facere in expiacio di p
gacio mundacio t purifacio in Expia
men t idem sig
Expiro as ac di mori spm emitte
Explico as ac. i. explicata ponere

apire solue ordinare dirige et distinguere
Explicat explicant verbum defectivum
id est finitur vel terminatur vel finiunt et
determinantur ut Ieronimus de eo plus
Exploro dicitur inquiro et videre considerare
in congruitas
Exprobro as are media correpta dicitur vitupera
re conviciare [illegible] tu sapienter
Exquisitus ta tum id est excogitatus
Exsolanus na num dicitur extra solum
proprium positus vel ex solo id est terram
Exsors ortis omnis generis id est sine parte et
sorte [illegible] putrescere vel consumi
Extabeo es et bui et sine supino de
Extales media producta masculini generis et hoc
extum ti idem significant ut dicit Pa
pias intestina animalium purgatorum
parte intestina vulgariter yngeweyde
I Re. v putrescebat extales
corporis ut dicit Iosephus fertur fuisse ex
violencia passionis dissenterie
ut putrefacta egererent intestina vi
mines ebulientes de aquis illa
corroderet
Extasis media correpta et feminini generis dicitur
pavor vel excessus mentis dicitur autem
extasis eo quod mens non a pavore ali
enatur sed extimitate revelacionis
assumitur ita exponit glossa Actuum in
super id est et repleti sunt timore et extasi
Extimeo es ere est timere vel aufere
expulse facere vel extra ex timore ponere
vel cadere et expe dicitur de consulibus sed
extiminare id est demoliri dissipare
ut glossa Io. super [illegible] Extiminant enim
facies suas id est ex timore terminare
condiciones abducunt id est decorant et
demonstrant in exterminator dicitur ille
qui abicit aspectus terminus in extermi
nacio sive exterminium dicitur desolatio
destructio expulsio ex timore eiectio
sed extiminium dicitur mors et potest aliquis
ex timore vite
Exterius na ni id est extraneus
Extimplo id est statim mox continuo
Extimus id est ultimus nomen a dicitur tum
Exstirpare dicitur evellere eradicare vel
ex stirpem extrahere vel destruere
Extorris quis generis et hic extorre dicitur
exulatus a patria seu extra terram propriam
expulsus vel sine terra vel pre
Extrico as are media producta dicitur extri
nicare expedire dissolvere exsolvere
extrahere terram ponere expellere quid
aut sit trica vide in T in suo loco
Extum ti dicitur intestinum ut Eze. xxi
Exta consulunt id est ab intestinis consu
lacionem quesiunt ut [illegible] et hec
extalis vel extispex quod dicitur augur
qui inspicit exta [illegible] Alex
in doctrinali exta non habet singularem numerum
sed tamen plerumque vide supra ubi expo extas
Exuvie arum dicuntur spolia vel
vestes nove quia exuuntur dicuntur
eciam exuvie et induvie imitacione
pectus quia induuntur et exuuntur

Fabulas a fando poete
nominaverunt quia non sunt res
facte sed ficte loquendo
Facesso sis dicitur desistere loquendo dicere
Facinus neutri generis dicitur quod perpetratur de facile
Factio onis dicitur actus vel accio fa
ciendi dicitur eciam factio ficta accio sed
po per divisionem et hoc facit [illegible]
sup [illegible] ewangelium incipit cum viderit
abhominaciones et facie sunt in medio [illegible]
Facula le et fax facis idem sunt sed
signum ardens de nocte [illegible]
Fagus gi est nomen arboris vulgariter buche
Falanga ge et falanx [illegible] dicitur
[illegible] vel multitudo militum legio
sed falanga vulgariter dicitur [illegible]
Falanstrum [illegible] ad [illegible]
[illegible] firmamentum [illegible]

longe et pertinet ad segetes
Falarii cives dicebantur qui habebant fal-
ces in singulis civitatibus
Falcidia est lex per quam heredi debetur
sua legitima hereditas scilicet quarta pars hereditatis
vel tercia vel medietas sub Octaviano
magno imperatore fuit Falcidius tribunus
plebis legem fecit ne quis plus in
extraneis per testamentum legaret quam ut quarta
pars superesset heredibus ex cuius nomine lex
Falcidia nuncupata est
Falera. rum dicitur ornamentum equorum
sed eciam ponitur pro ornacione aliarum rerum
ut uberorum in falleris ab ea. i. ornatum
ut ille utitur uberibus faleratis. i. ornatis
Falsiquus. qua. quum. penultima correpta
dicitur qui falsa loquitur
Falx cis dicitur instrumentum quo vites ampu-
tantur. messes metuntur et per ea falcatur
versus patet in Grecismo ffalx metit et
Famen. inis. dicitur locucio et dicitur a for fari
Fantasia et fantasma differunt quia
fantasia dicitur ymago corporis alicuius
visa cogitacione postea in animo configurata
fantasma vero dicitur animo species in animo figura-
ta quam nunc vidimus et dicitur ab
apparens grece quod est apparicio latine
Fanum. ni. dicitur templum ut patet in Grecismo
Far. ris. secundum Hugwicionem omne genus
frumenti vocatur modernum autem far omne
genus significat grossius tritico dicitur pocius
cum precium tritici ipso
Farao est nomen non hominis sed honoris sicud
Augusti appellantur reges sic farao
reges in egipto. ita dicitur in nove uberorum
Farcio tis ire ppe dicitur replere ventre
vel bursam in farramen. inis. dicitur
gasa et minuta ut ea in testum far-
ciatur. i. repleatur. vulgariter ey darm
Faretra. tre dicitur instrumentum sagittarum
vulgariter eyn kocher

Fas indeclinabile. i. licitum et differt a iure quia
fas est lex divina ius est lex humana fas
est ire per alienum agrum non est autem ius
fas contrarium nephas quasi non pharias. i. non
licitum autem cuius contrarium ponitur proterea quod illi-
citum est lex quantum ad hec. dicitur latum aggium quod primo liga
fascia. e. i. ligatura quia tegitur pectus et mamille similiter cum ligis
fascialis id est que fascia
Fascino as are mea correpta dicitur incantare
in fascinacio. et fascinus et. hoc fascinum
omnia pertinent ad ... vide in calamo. et media correpta
fasciculus dicitur parva congregacio lignorum vel
aliarum rerum ad portandum
Fasces vero in plurali dicuntur honores
Fascis cis id est est pondus in singulari
vel est fascis pedis in plurali fasces dicuntur honores
Faselus dicitur navis vel cimba
Fastidio dis ire verbum activum dicitur honore
spernere contempnere tedere inde hoc fastidium
dicitur superbia vel tedium inde fastidiosus a.
um. i. superbus tediosus et comparatur
Fastigium dicitur summitas alicuius rei vel altitudo
Fastus us tui dicitur superbia contemptus elacio
et fastus ti pro declinacione dicitur analis
id est liber in quo gesta anni vel gesta
regum conscribuntur inde et eciam declinacionis
procedit inde fastuosus a. um. dicitur superbus
elatus arrogans
Fastitus ta tum dicitur magus mathematicus
divinus sortilegus quasi fatum canens
Fatisco cis dicitur deficere fatigari tepescere
tamquam aperiri et dicitur a fatim quod est
habundans et ysco quod est scindi et dicitur eciam
nescere lassare deficere desinere inde fatiscens
omnis gis dicitur deficiens vel fatigatus
Fatum. ti. secundum Hugwicionem dicitur eventus rerum
a deo preinstitutus vel temporalis successio
Favilla dicitur extincta scintilla
Favorabilis autem ponitur in legenda sancti
Nicolai pro vento bone laudis
Faustus ta tum dicitur felix cui fortuna
favet et a faveundo inde fauste. i. feliciter
Favus. vi. dicitur mel in cera vulgariter
honig seem

faux est multarum significacionum. fauces
dicuntur anguste fistule/ gutturis per quas
ab intimo pectore spiritus exiens sonum
vocis emittit. Item fauces dicuntur maxil-
lule vel maxille quibus quendimus. Item
dicuntur loca angusta et stricta sicut sunt
aditus viarum inter altos montes
Item fauces dicuntur hostia vel exitus
fluminum in mare
Febus grece id est sol
Feculentus a um plenus fece vel fe-
cibus et dicitur a fex cis et lentus plenus
Fedus federis dicitur pax que fit inter dimi-
cantes vel pactum vel pactio [illegible]
femen inis sed proprie pars corporis
que et femur dicitur. Item femen est mulieris
femur viri ut patet in circasino glosa
Feminale lis vel feminale est femi-
Fenero as are vel feneror aris
deponens dicitur mutuare vel mutuari ad
usuram dare vel accipere vel super usuram
addere unde fenus eris dicitur usura scilicet
dant quod usura est lucrum de capitali acce-
ptum fenus id est lucrum de usura sumptum
Fenile dicitur locus ubi ponitur fenum
Fenix arabie avis est in toto orbe
unica et singularis quingentis annis vivens
que cum senescit colligit virgultis aromatum
et struem ex instruit et conversa ad radium
solis alarum plausu voluntarium sibi
nutrit incendium sicque de cineribus
suis alia avis scilicet fenix consurgit
Feralis que le generis omnis feralis dicitur
crudelis mortalis lugubris funebris
Ferculum dicitur appodiacio sive reclina-
torium. Item ferculum papias dicit mensa
sine discis [illegible] et vasculum missorium
in quo epule feruntur. Item fercula sunt epule
sive fercula sunt cibus. Item agea est vehiculi
fercula carpentum dicuntur. cenas fer-
iati carpentum [illegible] dicitur pompaticum
Feria e id est cessacio unde dies solempne
feriarum antiquitus appellabant quod fere-
bat id est cessabat ab operibus servilibus

feriati dicebantur iudices solempnitatis
a ferio as vel ferior aris quod est cessare
ab operibus. Item ferio componitur ferior [illegible]
Ferme id est vel quasi vel fere idem
Fero fers tuli latum verbum est anomalum
cum invenitur in quattuor significacionibus. fero id est
[illegible] affert [illegible] animus [illegible]
tarum [illegible] Item fero id est dico ut
cesar fertur vicisse pompeyum. Item fero
id est sustineo vel patior vel tollero. Item fero
idem est quod porto. confert capit et patitur
fert dicit fert quod gerit
Fescenine arum vel fescennie arum
dicuntur carmina que nuptiis canuntur
movendo cantum ut puerorum sopiat
[illegible] laudibus ut in sermonibus
[illegible] de assumpcione beate virginis ubi
[illegible] fescennijs vocabulis laudibus invenitur
intitur causa fescennus a um id est imparatus
a fescennio oppido dicto
Fetialis [illegible] dicitur princeps vel gnarus
a feto as quod est parare vel generare et est
[illegible] Item a feto as dicitur fetialis et
dicitur ovis vel pecus [illegible]
fetus tus tui dicitur partus vel fructus vi
vel mulieris vel pecoris [illegible]
fetus ta tum dicitur plenus fetu et fecundus
fetosus sa sum id est plenus fetu
Fiale erant calices sive cyphi de vitro
et dicuntur a greco fyalin quod latine dicitur
vitrum. Item papias. fiala est vas aptitudine
diffusum et licet ad diversa offi-
cia sumuntur ut ad potandum. thus
[illegible] in historia et ad multa alia
tamen inter vasa potatoria computantur ab
ysidoro. Fiber est idem quod vena
Fiber idem est quod animal alio nomine castor
Fibrum dicitur extremitas mulieris
Fibula le dicitur id quo pectus feminarum
ornatur vel id quo pallium tenetur
in humeris vel cingulum in tibiis videlicet
[illegible] id est lecor — [illegible]
Ficarius a ficu et dicitur ille qui colligit vel vendit

ficus s(ecundu)m dicu(n)tur homines silvani de ficubus
vinetes ysa. xiii. s(ecundu)m habitabunt dracones
cum fatuis ficariis .i. fatuis hominibus
silvanis. Alii dicunt quod ficarii et fatui
sunt homines qui inter ficus et alias arbo
res morantur qui in ysaia centhauri
et pilosi appellantur
Ficus etiam dicitur morbus quidam sicut dicitur arbor
et fructus eius unde ficus cum stnica inmistis
tamen nota quod lignum et fructus sub eodem
nomine significat. Sed ficus pro morbo sequitur
declinationem et masculinum per obliquos casus
declinatur sed in istis septima declinatione quartam
sequitur declinationem quam fructum sed pro morbo quartam
declinationem et secundam declinationem. Ficulnea est proprie ficus.
Fidis .i. corda. Ficulnea componitur dicitur
figulus li .i. compositor et dicitur a fingere
quod est componere et fingens lutum fictor luti
Figura a fingendo .i. similitudo forma
sed figura hominis est forma nature sed figura
utilitatis sunt significationes dicitur figura ubi
unum pro alio exponitur. sed est eadem p(ro)nunciatio
Fililus filius saltus dicitur david. Reg.
ii. c. xxi. et in libro paralipomenon. dicitur pers(cuss)
sit adeodatus filius saltus polimitarius
bethleemitarius goliath gethen(um). unde
dicitur adeodatus quasi adeodatus a deo datus
et a deo in regem. Filius saltus assumptus
est polimitarius de pastoris et salto.
polimitarius quod de genere bethel poli
mitaria fuit unus cuius quilibet modo
ampliavit cultum domini per bethleem
mita deus apparuit ut in historia habetur
Filex tum dicitur vulgariter eyn fylcz
Fimbria est dicitur extremitas vestis vel
filum quod pendit ad decorem in extremitate
vestis sed fit in stolis et in manipulis
in pleris partibus altaris
Fingo gis xi dicitur ornare componere formare
plasmare et excogitare componere ut infra
Finitimus a um .i. propinquus vicinus confines
Findo .i. divido inde fissus a um. et
componitur infissus
Fistula vel fistella dicitur vas designat

vel diminutiva nominis gerebat ubi aliqui
exponunt ut dicit ysidorus. Papias et dicitur
quod a dicitur fistella cirpea exponitur quod
de cirpo .i. de illo genere iunci contexta
in modum navis quod liniunt bitumine .i.
super indumentum specierum tenacissime
Fistula. ne dicitur in quo exponitur aliqui
unde dicitur fistella
Fiscus ci dicitur bursa seu archa publica
sed fiscum dicitur quod ideo alicui principis
ad mansionem colliguntur. Sed fiscus dicitur
pecunia principis et archa publica
Fysologus dicitur tractator naturarum rerum
Fistula quod et cassia dicitur est in bona
aromaticus sed prima et secunda propria quod
bibulate aquebulsa nec arbor est odo
rifera composita. Vide dicit glossa exodi xxx.
sed fistula est instrumentum canendi ex cal
amis factum sed dicitur aqueductus vel
meatus unde dominatae fistule dicuntur vel
vocantur canales
Flacteus .ii. proprium est defendens
ab hoste. Unde flactro es quidem quod meatus
in flacteris .i. meatus quod meatus eo
fiunt et arceret flactero quod preteri
itur vel ysidorus. Erat ut lingua eius flac · xv
tenta .i. arcnata
Flagicium dicitur peccatum vel dedecus et secundum ysidorum
quod agit in domino cupiditatis ardor
impeciens scilicet pravum. Facinus vero quod alterius nocet
inde flagiciosus a um .i. libidinosus
vicinus vel criminosus
Flagro as ac dicitur comburere sive arde
Dicitur fraglo. Dicitur redolere vero fla facit
ardorem sed fra designat odorem inde
proprium flagrans et fraglas secundum h(ug)p(ucionem) l
secundum h(ug)p(ucionem) i · inde flagrans et flagellum. Vide in eodem
secundum hugonem scilicet virge vel similes lignorum
dicuntur ere flagra incendia vel ardor
secundum ysidorum similitudo vocarum et aliorum
fructorum flagella nominantur eo quod per flatum
agitantur. Flagrathanica dicuntur
flagella de funiculis et de nervis fit
dicitur de vinis vel corrigiis thaurorum fit

flamen est ventus et ponitur sepe pro spiritu [flo]
flanesco cis dicitur flavum vel aureum
colorem habeo
flavus a um simul dicitur albus vel rubeus
flavus est color et dicitur val
de rubens sicut flammam et homines flavi dicuntur qui habent
pillos flaveos vel aureos
fleotomum vel fleotomum mi dicitur
illud instrumentum ferreum quo vena percutitur
inde fleotomia id est incisio sangui
nis et fleotomo as ac id est percutere
vel producere sanguinem et dicitur a flegma
quod est sanguis et thomos divisio
flegeton tis dicitur quidam fluvius infernalis
et ponitur quandoque pro inferno
flegma tis unus humor de quatuor humo
ribus principalibus humani corporis
sed dicitur est vide supra ubi exponitur colera
flegmaticus id est qui abundat flegma
flexuosus a um id est plenus flexu
ris unde vel qui tradit viam varia
fluctivagus a um id est instabilis
fluctuo as dicitur quamvis [?] [illegible]
vacillare fluctibus inundare vel fluctuat
id est dubitat quatitur vacillat inundat
focaria dicitur mulier coquinaria a fo
co unde in ii regum [viii] filias quoque vestras fa
ciet sibi unguentarias et focarias
nullas [illegible] genebinarias [?] et focaria
dicitur quia ipsa focum fatigat igne et sedet
focus ci secundum papiam est fomes vel in
strumentum ignis in quo ignis fovetur et
dicitur locus in quo ignis fit in domibus
et quandoque ponitur pro igne in sequitur focarii id est
locus in quo fit ignis
focularium est idem locus
follis masculini generis dicitur instrumentum fabrorum
ad sufflandum ignem
folliculus est tecta [?] frumenti vel lini
vel cuiuslibet alterius rei que granum continet
involutum et est diminutivum a follo
fomes tis a fovendo dicitur nutrimentum
ignis origo et lignum ardendum

sive fungus quo capitur sive fovetur fomes
dicitur proprie quidam [illegible] et scintilla de cunabis [?]
aferro candenti
foramen est cavus de quo agitur in similis
camela per foramen acus pertransire et
clauda [?] tamen dicunt fuisse in urbem porta
una porta que dicebatur acus ad quam
convenientibus camelis propter compendium
vie cum oneribus suis non potuit transire
exoneratis et iterum receptis oneribus in
trabant [?] [illegible] qui filius [?] notatur
[illegible] impossibile oportet cum dives [?] amo
rem opum dimittere si vult ad vitam ingredi
foris et foras differunt [illegible] a foris
egredior quia foris stat foras [illegible]
forceps est instrumentum quo tenetur
ferrum ad fabricandum et dicitur a forma [?] [illegible]
[illegible] quibus vectes ponunt in se [illegible]
forfex cis dicitur instrumentum ad fila
scindendum et forpex est instrumentum
quo [illegible] pilos [illegible] forfice fila
pilos carpe forpice forcipe ferrum forfex
est filorum corpus scindit [illegible] pilorum
caveatur [illegible] falsitas declinatur [?]
forfex et pex [illegible] generis sicut
patet per [illegible] ubi agitur de generibus
foris [illegible] foris id est in aperto [?]
[illegible] et pluraliter hec fores foris [illegible]
dicitur [illegible] forsan [?] [illegible]
formella dicitur [illegible] vel [illegible]
in historia scolastica exponit ii q [illegible] [?]
[illegible]
fornicari sepe ponitur pro ydolatrare
fornix cis masculini generis est obliquus dicitur
arcus triumphalis ut accipitur in [illegible]
et dicitur domus meretricum [illegible]
fornix [illegible]
arcus [illegible] exterior [illegible]
forus est circumdatarum [?] [illegible] locus [illegible]
de dictis et forus est locus in [illegible]
cendens [illegible] et ubi [illegible]
[illegible] solet [illegible] supra dicimus
locus ubi [illegible] que et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[in navibus [?] [illegible]]

Fotus ta tum. i. nutritus mollitus aple-
batus infectus calefactus et dicitur
a foveo ves ere. i. nutrire calefacere re-
creare sed quandoque quis reficitur. pabulum vel
calorem vel pinguem vel papulem(?)
protectionem et defensionem
Fragio vide supra
Fragmen minis trisillabum dicitur frustrum
Fragor oris media producta trisillabus dicitur
sonus contritionis vel collisionis vel
tonitrui vel altius soni
Fragum quod vulgariter erdber vel ...
Fratria vel fratrissa dicitur fratris uxor
vel uxoris soror
Fratruelis matertere filius filius fratris
b Fremo mis dicitur perstrepere et rugire proprie
simile ursi indignari ut dicit papias
in preterito fremui
a Framea est mucro sicut sic ficarios(?) est
quod in hiis versibus framea vindicta
regnis ensis lancea dicta framea
mors due de quibus defendet ab hac re
Frenesis dicitur ipsa rabies
Freneticus a um qui frenesim habet
Frequencia dicitur multitudo assiduitas
Fretum ti. mare vel maris furor vel
inundacio maris
Frendeo es ere. dui. dicitur dentes percute-
re concutere stridere in quibus et inde frendes
dicitur qui minuendo dentes frangit
vel comprimit premit
Frigellus dicitur avis quedam
Frigo gis quod est terre coniugationis dicitur coquere
in patella in oleo vel in vino vel in aqua
vel in sagimine in frixorio a. u. quod in
patella coquitur in frixorium dicitur patella
vel ferrum super quo coquitur
Frivolus a um dicitur vanus inutilis
vacuus caducus et animus instabilis dubius
falsatus pro precio
Frontispicium dicitur frontis inspectio vel
facies in frontispiciis a um quod est magis

frontem vel impudibundus vel proterius
Frugalis quod est temperatus. lex. dicitur temperatus -
Frugalitas dicitur parsimonia modestia
est n. frugalitas virtus inter avaritiam
et prodigalitatem
Frugi omnis generis indeclinabile dicitur
bonus temperatus abstinens ab alieno contentus
de suo conceptor dimanans utilis valens
bonus | Frustum dicitur pars
Frumen minis dicitur eminens pars gutturis
qua vescimur et qua cibus sapit
Fruor eris verbum deponens sed fruitus
et fretus sum et fructus sum et hic fruor
inheret alicui rei propter se ut divinis
fruimur mundanis passionibus ... fruimur
et pane fruimur officio utimur vilibus
acceptans potimur
Frustra est adverbium qualitatis i. vanitate
vacuum sine effectu
Frustror aris dicitur impedire aliquem
vel fallere sine decipere in frustratus
dicitur fructu laboris eviduatus et illusus
et dicitur frustror a frustra frustror ab con-
tactu in frustra dicitur pars
Frutectum dicitur locus ubi crescunt frutices
i. parve arbores
Frutices dicuntur breves arbores sicut
solent esse in virgulto silvarum
Fucus dicitur tinctura que fit de herba
vel pictura et herba similiter dicitur fucus
et quidam dicunt quod quilibet color suppositus
dicitur fucus quia alicui mutat colorem
vel supra xxvi rubricandum flaccus fuco
colorem cuius in fuco ab ... de colo-
rate fuco supposite | Fucus secundum papias
fucus dicitur fucus mediatum dolus in-
sidie astucia quia supponitur colorande
virtuti | Fucus a unus avis maior
ape et minor scrabone non mellificans
avis sed aliorum mel devorans sed hinc
fugerunt et numquam fugerunt
Fulcio cis civi cire actum dicitur sustentare
columne dicitur esse ornande
Fulcrum cri dicitur pes lecti et dicitur a fulciendo
et ponitur pro lecto et quolibet ornamento

Fulgor oris me[n] p[ro]d[uci]t et fulgur uris me[n]
cor[ripitur] d[icitu]r [et] fulme[n] nis [et] ita distinguebit q[uod]
fulgor oris mas[culini] g[e]n[er]is [est] p[ro]p[ri]e magnus
splendor et d[icitu]r a fulgeo es [et] et in fulgu-
ros[us] sa sum i[d est] fulgidus [et] [com]ponit[ur] cu[m]
p[er] [pro]fulgid[us] valde[que] alius fulgid[us] q[uod] fulg[ur]
[et] fulme[n] sunt neut[ri] g[eneris] et sunt ictus
celestis iaculi a fuendo d[ictu]m / fulgurio as
d[icitu]r fulgur[are] et tu[n]c [est] actiu[um] [ut] in p[er]s[ona] f[a]c[it] i[d est] ful-
gura choruscare d[ici]t[ur] g[lo]s[a] fulgura i[d est] fulgo-
ra ul[tra] chorusca i[d est] clarifica chorustatione i[d est]
miracula fac ... q[uod] [com]possit
[com]poni fulgura i[d est] admonitio fulguris
mitte festina chorustatione i[d est] miraculoru[m]
claritate ad terrendu[m] reprobos [et] demulcen[dos]
pios et sic [est] actiuu[m]
Fulica ce [est] auis mansueta [et] mag[na] [et] minor
anete in stagnis [com]morans qua[m] quida[m] he-
rodyon uocant
Fuligo inis d[icitu]r nigredo q[ue] [com]pendet de trabi-
bus et fit ab igne et vulgariter d[icitu]r rus ...
fuliginosus a um i[d est] plenus fuligine
et fuligineus a um i[d est] niger
Fulma ne i[d est] coquina
Fullo onis d[icitu]r qui lauat [et] tingit pannos
[et] excandidat aufferendo sup[er]flua
Fuluus a um d[icitu]r ruffus seu rubens a
fulgeo es ita d[icit] pap[ias]
Fumarium rij ul[tra] fumigale a fumo d[icitu]r
[per] caminus p[er] que[m] exit fumus
Fundo di a fundendo d[icitu]r Et [com]fundo a[g]
et p[ro]p[ter]ea vasis [et] pago et p[ro]p[ri]e pallodio
q[uod] fundit opes ul[tra] diuitias [et] ... / allodium
fundus fundus [est] ... mare ...
Funditus aduerbiu[m] i[d est] a fundamento [com]ponit[ur]
Funebris bre g[enere] [com]m[uni] et h[oc] bre d[icitu]r mor-
tifer siue lugubre ul[tra] q[uo]d ad ad funus
p[er]tinet
Funestus ta tu[m] d[icitu]r mortifer [com]pun[ctus] ...
qui fune gaudet crudelis fune pollut[us]
Fungor eris funct[us] sum d[icitu]r uti [et] p[ro]p[ri]e p[er]tinet
ad officiu[m] et regit abl[ativum]
Furiosus a um d[icitu]r furia plenus insanus
furia n[omen] insania d[icitu]r
Furuus a um i[d est] obscurus niger
Fuscina ne me[n] cor[ripitur] [est] q[uo]dam instrum[en]tum
ferreu[m] q[uo] utuntur gladiatores ad feriend[um]
piscatores ad pisces capiend[os] / [et] coci ad
carnes extrahendas de caldari ul[tra] lebete
ul[tra] olla fori fuscinula d[icitu]r ita d[icit] hugo
Fusco as d[icitu]r obumbrare obscurare
denigrare
Fuscus ca um i[d est] niger

Fusile d[icitu]r q[uo]d tu[n]c fundit[ur] sed vas ereum ul[tra]
stanneu[m] econtra ductile q[uod] malleo p[ro]ducit[ur]
Fusus si instrum[en]tum filandi q[uod] alio no[m]i[n]e dicit[ur]
[com]pensum q[uod] [com]pendet a colo i[d est] spille / Ite[m]
Fusus [est] instrum[en]tum ligneu[m] cu[m] duabus tabulis
ul[tra] tribus tabellis quas [com]tinuit p[ro]lapsus
quendo [com]parem
Futilis lis g[enere] [com]m[uni] [et] h[oc] le q[uod] cito [com]fracte
decurrat ul[tra] decurrere p[otes]t ul[tra] futilis homo
qui nil potest retinere ita dicit hugo

Galbanu[m] ni me[n] cor[ripitur] sed ait dias-
corides latina [est] eucula herbe
filius ferule by redolentis / Cuius
odore serpentes fugiat / Galbanu[m] h[ab]et ut g[ra]na[m]
fabe q[uo] glutinu[m] med[ici] eode[m] sensu d[icunt] / [et]
galbanus [est] gen[us] pigmenti albi scilic[et]
suc[us] ferule
Galea ee me[n] cor[ripitur] [est] armatura capitis
ite[m] galea ee me[n] p[ro]d[uci]t gen[us] [est] nauigij
velocissimi / vo[cabulum] / Pinno caput galea p[er] pe-
lagus p[ro]pero galea / Ite[m] alius ... inter
galeas in equore dico galeas
Galeatus a um d[icitu]r capite ornatus ite[m]
galeatu[m] p[ri]ncipiu[m] q[uasi] armatu[m] contra hos-
tes sacr[os] canonis
Galerus ri et h[oc] galeru[m] ri in eod[em] sensu
i[d est] pilleu[m] ex corio
Gallicinium ij d[icitu]r gallor[um] cant[us]
Gallus p[ro]p[ri]a s[unt] q[uae] h[abe]nt p[er] hos usus
Galli auis gallus p[ro]p[ri]us galliq[ue] sacerd[os]
Est gallus flumen qui bibit inde furit
Gallus gallinacius d[icitu]r qui cu[m] gallina nu-
triat pullos q[uod] mulier sole ei deplumat
ventre et fricat cu[m] vrtica qui ille ur-
ticat libentissime incubit sup[er] pullos
et eos nutriat sed non et gratulat sicut
gallina / Ite[m] gallinacius d[icitu]r capo q[uasi]
gallina / Ite[m] gallinacij dicu[n]tur imbecilles
et molles et effeminati homines
Ganeo is ij ul[tra] ui d[icitu]r [com]uade [com]mitiare
ul[tra] latitare q[uo]d vulpium [est] Et t[ra]nslatiue
transferetur ad homines lecatores [et] lecca-
tiates qui inutile multa [com]sumut max[im]e
cu[m] se p[ro]uocat ad luxuriam
Garbale d[icitu]r manipulus metentiu[m]
Garrio is riui ... gen[us] [est] auium ...
Garrit auis [com]p[ro]p[ri]e garrulat [et] ap[er]te loq[ui]tur
ite d[icit] pap[ias] q[uod] garrire et loqui ita
distinguebit[ur] loquitur q[ui] dicere [et] [com]parate
loquunt[ur] ac Garrit aut[em] qui multum
loq[ui]t[ur] ac p[ro]cacius dicat at falsis verbis
utit[ur]
Garrulus a um d[icitu]r ... loquax

nugat
Gadeu ra i wagen i carrac
Gaudimonium ij i gaudium
Gausape pis neu gen dr mantil. Et inuenit p quodam gne palli. Et facit ablat in e et no in i
Gaza lingua psar dr thesaurus pecunia opes ul diuicie
Gaza ciuitas insignis palestine q apud veteres erat finis chaneor ad meridiem
Gazophilaciu dr archa ul locus ubi pecunia ad suandu In ezech gazophilacia cellule que sut ubi thezauri re dut Item gazophilaciu idem e q exe dra vide sup ubi exponit exedra In histo sc alliu R q gazophilaciu erat archa desup hns foramine posita ad dexteram ingredientibus ita altare in q mittebat pcu offerendu ad sarcitatecta templi reparanda et suabat
G Elu neu gen z indeclinabile dr a gero q e fero et lego ab eo q terram ligat et stringat uo frigus gelu dicitur cu feru terra ligat Cuq calore cares dirito fla ga cadesit A gelu dr gelicidiu i gelu cadens
Gemma e nobil lap dcs q gummi eo qd admixtar gummi tralucat Gera gemma e fallitulg sine thera vnd frondes et flores pcedut
Gemarius qui opa de gemma
Gemellus a um i duplex la liem
Geminus a u i duplex ul duo vn gemini dicu duo fil nati Ita gemini d non est tabz s beniaminn Et tc dz scribi p j in principio et no p g Et sic hz Ieroni libri lmites g corrupti sut de hac hes in pro xxvij d ij z in pro secdo
Gene st inferiores ptes sub oculis vnd barbe inchoant nam genus gre dr barba latina
Genealogia e penul pdc dr fma ul fmo de gne ul linea gnatois sed in pmo at Et dr a genesis qd e na ul gnato z logos qd e fmo quasi fmo de genesi
Gener ri sede declinatois dr qui hz filia altius
Generositas tis i nobilitas
Genesis inspta na ul gnao vnd ges dr liber quidam in quo exordiu mudi z gnato seculi qtinet z declarat hic ges ul genesis os ce

Genitilor aris vbu depones dr gemma inclinare
Gemmo inis me cor int ssile dr gne ul gnatio a gingno is
Genitaculu li e cibz q plunt ieiunium an prandiu Prandium at fit in tia Sed merenda et anti cena fit in nona Obsonium at pt nonam Sz cena in sero
Geometer qui tractat z docz mensuras terre
Geometria ars que tractat de mensuris terre
Germanitas tis dr ppinquitas sed dt glo zach xjo
Gerontia ce dr senex veterata z e masc et
Gerula le dr nutrix z portitrix Et gerulus dr baiulus portitor ul suasor negocij Ista dr pap
Gerundium nanu Et per sincopa gerundius a um venit a vbo gero gessi stare Et gerundia dicu quedam nomina que gerunt quodam significatoi suoru vborum et insup si veniat a vbis cmnibus actiuus utramque hnt significatoi s actiuam et passiuam
Gestatoriu dr illud in quo aliquis portatur Et gestariu ria ad gestatoem ptinens
Gestio is iui ire grte cinquitatois dr cupe gaude et gestus letitia reprimere Inde gestiens tis qticipiu omnis generis q capit qstras significatoes
Gestus tus tui dr motus sine actus z agitato corporis
G Ibbus bi dr struma z dt hurt Et e in pectore gibbus in dorso Inde gibbosus a um Sz cesarius post gibbosus habz struma gibbosus ac ante
Gygas tis dr magnus corpe fortis viribus In gygateus a um q ad gygantes ptinet penul pdc false at opinat quidam impiti de scpturis sris prevaricatores Angulos cu filiabz hominu ante diluuiu concubuisse Et exinde natos gygates i nimis grandes et fortes viros de quibz terra repleta e hucusqz sut Liba ysydori
Gignasiu ul p aliqs gymnasiu dicebat scola ubi docebant iudei ritus gentiliu Iracathi Generalit at gymnasiu e cuiusda exercitij locus
Gnro as are e gnrum volue circulare rotare z curuare

Gyronagus a um i. diaconeus
Gyrus secundum pap. dicitur circulus coronalis circu-
datio
Git genus est seminis nigri minutum simile cimino
in quantitate sed nigra colore et in pane
spargitur dulcorando quod et dicitur nigella Glo-
[sa] super [...]

Glabrus a um dicitur levis facies vel
glabri sunt pueri sive mulieres. Unde
Augustinus de civitate dei in [...] Glabros
inquit et male barbatos videns
Glans dis. Etymologiae glandes tis dicuntur
Glarea e. dicitur argilla terra glutinosa
vel lapilli minutissimi fluminum quos
aqua trahit de fluvio. Ita dicit pap. Et est a
ultima acceptatione (?) per glarea. Job xxx
Glaucus a um dicitur viridis et color est
nigro albus tenens medium albi. Val-
lis ca dicitur in inter arbores
Gleba be. dicitur frustum terre sed que terra
solida quomodo abrupit
Glis at glis terra tenax glis lappa
vocatur. Glis ris mus est glis tis humus
glis gliris lappa vocatur
Glisco is est dicitur desiderare cupere et scisco
cresco ardesco pinguesco superbire in-
dignari placitum eius et super non se duci
Globus bi. dicitur corpus solidum rotundum ag-
mine acuus spira rotunditas lumen
Glomus ini. masculini generis et glomus eris neu-
tri idem sed fit coacuatum filorum
Glos lis lignum vetus est de nocte
sevemi. Glos tis flos et glos ris
soror fratris
Glutinum ni. neutri generis dicitur uisto in quo
conglutinatur i. coniungitur. Item glutinum dicitur
terra tenax utilis ad compages navium
et aliorum vasorum. Item glutinum po-
alicui quod cavitate quia ipsa coniungit animalis
sicud glutinum asseres vel alia
Gluten nis idem quod glutinum colligo
Glutino as neutri generis ideo est quod coniungere
glutino colligare
Glutio tis cum ut glutinum quodque coniuga-
tor dicitur devorare comedere
Gluto onis dicitur gulosus devoratore
lectator

Gnarus ra rum dicitur sciens cantus
conscius cordatus cautus sol-
lers peritus sed ignarus quod contrarium
Gnaviter nis a um dicitur doctus sapi-
ens studiosus vigilans strenuus

fuit aut dicitur non proponit hug. et sic potest
sumi pro navis
Gog fuit non principis a quo omnes sub-
diti eius appellant magog sed a jacob
qui postea appellatus est israhel omnis populus
hebreorum sortitus est nomen. Ista habentur
Ezech.
Gamor est mensura quinque sextariorum. Ista
dicit glossa exodi xvi. Item gamor est decima
pars ephi aut secundum mensura trium modiorum
Grabatum ti sed ait magister in hystoria
ibi est lectus pauperum in quo corpi
nichil stratum est sed tantum capiti et dicitur a grabat
quod est capitis caput (sorti?) ascenditi stratum ipse dicit
et grabatum grabatum dici solet
abbreviatum. Quod tamen auctorum nullum
posuisse probatur
Gradarius dicitur equus mollis in cedentis
sive successive mittes
Gradus insepso i. fere xxx. i. ubi dicitur vno-
tum ut ita dicam gradum. Ego et mors dum
dimi. Gradum n. ibi. / dixit quieta domus
sue vero imposita evaserat manus appa-
ratorum. Item gradus quoque cum passu constat
Et est sensus minimum intervallum fuit inter
me et mortem. Ista scribitur in hysto.
Gramma tis nomen grece dicitur liter vel descriptio
Granarium dicitur locus ubi reservantur frumen-
ta corum spicarum
Grandevus a um dicitur aetatis magne etatis
Graphium dicitur stilus cum quo scribitur
Grassor aris dicitur invadere latinari predari
impugnare crudeliter a gradior quia impetu
gradi ad agendum crudeliter. Unde grassator
oris qui crudeliter agit latro predator ho-
micida. Sed crasso as et crassor aris per c
a cresco vel est facere vel fieri crassum vel
impinguare vel impinguari
Grates et gratias sic distinguunt quod gratie
deo aguntur. Grates hominibus. Gratia fit
pro gratis referamus amico
Gratuite et gratuito adverbia sunt i. gratis
et sine remuneratione. Et sic adverbia gratis
Gratuitus a um i. gratis et sine precio datus
Gratus a um dicitur gratum faciens gratiosus
acceptabilis vel accepto placitus memor
beneficiis compositus floridus delectabilis
Gryphes genus animalis et dicitur pennatum
quadrupedum omni parte corporis leo animal
est a facie aquile simile. Equis et hominibus
vehementer insidiatur adeo quod equitatem
armatum cum equo in sublime rapiat
Grossus sus sum dicitur crassus in materia et in mabilis

adeundum Et qre sit sicut pruntue q
ad pulsum venti de facili cadit
Gumphus qphi mas sc̄ d̄r vinclm incta
sive iunctio cglutinatio cchathenatio ali
quorum corporum
Gurges itis mas sc̄ g̃ pfunditas aq̄ ul ista
pars aque ubi aq̄ cu impetu vadit pot
est sepe p maria pap d̄t q gurgites est
locus verticulosus in flu̅e altus pfundus
vorago fossa latrina barat̃
Gurgito as me cor d̄r vorare ul imple
ubi actum est
Gurgulio sc̄d ps Ethy ro a gutture non
trahit cuius meatus ad os ꝛ nares ptend̄
hinc viam q vox ad lingua tr̄smittit
ut posset v̄ba collidē
Gurgustium ij d̄r vas viminen in quo
reservat̃ pisces capti Et ac nuncupat̃
piscatorum recthe sm pap d̄r gutturium ango
secretum angustum locus tabnar tenebro
sus ubi omnia turpia fiunt cella modica
ul domꝰ pauꝑis
Gutta d̄r q glutinosa aglutine Et est
diff inter gutta ꝛ stillam vn ps Ethy viij
Gutta ē q stat Stilla q cadit hinc stil
licidium q stilla cadens Stilla n̄ cōtra dic̄
gutta sm stillicidium dc̄m eo aut stat pe
det de tecti ul arborib; q glutinosa gut
ta ē sed deciderit stilla Itē gutta que
infirmitas ē Itē gutta d̄r sp̄es aromatica de
qua d̄t Ex xxx

Habena ne d̄r locus sive statio
cllm ꝺ feeno Item habene sunt
funes ꝑ nauium
Habilis lis q est et h̃ le d̄r
ad habendum aptus ꝛ comodosius ap
tius et d̄r ab habeo habes cgruos
Habitus tus tui d̄r qlitas corpor ex
applicatom corpor adueniens difficile
mobile
Ite habitus d̄r vestimentum ut iste mo
nachus gerit vestem monachalem Item
habitus d̄r status ul volutas ul appeti
tus ul actus ul passio habendi
Hamula le ꝑ assimilatom i fistumula
Hamus mi d̄r ferrum recurvatum alr̃ retium
cum quo capiunt̃ pisces hamus etiam
est macla lorice ꝓ aculo sed hami ap
pellant̃ anuli ul circuli illi quib; ctex
it̃ lorica Et in istis duab; sigificatonib;
habemus qd hamus pducit p̄ma sillabam
Item hamus d̄r asser eu q subtegi
tur sub arborib; defendendum in vineis
ul in domo ut stemma ul thezauris ut
si aliquis fur ingrediat̃ ea pedib; infiga
Et tunc corripit p̄mam sillabam Et ab
hamo d̄r hamat̃ ta tum i curvatꝰ ad mod
hami ul ANNULIS i circulatꝰ ul squamis
ctextus ul hamo infixus Ite hamus
d̄r ccathenatus et hamis ctextus Vn
lorica d̄r hamata i hamis ul maculis
ctexta ul ccathenata
Hastile lis me pdc dim ē ab hasta ꝛ
pot p stipite candelabri Ite ponit̃
p stipite haste et ē neu g̃
Haustula ex sthusse

Hebes ec me cor in oblig̃s q est
d̄r ineptus inchitum tardus obscurus
stultus piger tardus inervis
Hebeo es vi sed supino d̄r obtubi obscurari
obtenari stupe pigē et tardare
Hebetesco et ce qigsste mansueste d̄r
Hebeto as me cor d̄r suffocare obstinē
obtenare hebetē facē Vn hebetatꝰ ta
tum et ē actum
Hebetudo inis d̄r suffocatio tarditas ob
scuratio absterratio obtusio pigritia fa
tuitas
Hebeninus ul hebenus Regie inter
dictes incipientes ab e Eup
Hebreus dic ab eb̃ q fuit nepos arfaxa
at filij sem Augustinus tn dicit meto
queris utrū ab aber dcō sit hebreꝰ
Vl ab abraham quasi habrahey
Hetlbeta d̄r masicula depicta penni
nens ut d̄t glo sup illud Ezech xvj
Hely heli lamazabathani Exponit
eterne d̄ dē meꝰ ut q̄ dereliquisti me
Hemoroyssa se d̄r mulier fluvium sanguis
patiens
Heremus in fei est solitudo ul de
sertum
Heremicola le q est i heremo coles
Hereo es si sed tare est i nimici dubi
tare morari sed morare
Heresiarcha che mas est d̄r magiu he
reticꝰ q princeps hereticꝰ
Hermofroditus herma grece masculus
et frodi femina nuncupat̃ Vn hermo
froditus ul hermofrodita d̄r q utrumq
sexum h; hic alio nomine d̄r andragine

ul andragaunt hy deptra mamillam
vnalem mulier sinistram hntes viqsi
et paruit 2 qingunt Et hes vno ple
mebro vtant als debat abentia coherti
Hermosus sa sum d' rapto aut sumtesti
nam solliculos testicido descendunt
heralis lis q gf Et hoc le filius herus
qy ad here ptinet sed pr ad pcem
Heres edis me pet et me declacois et
mas sg d' magnus baro et di' etiam
sutor pntu
Herus ici d' dns ere
Herrais d' vags 2 instabilis
Herodes d' pollitens ul glos f ethymo
logiam Et no qd tres fuerunt herodes
pmo ascalonita qui occidit in bethle
hem pueros innocentes ab bimatu 2 inf
Herodes antipas q occidit scm Jo bap
Tercius agrippa nepos magni herodis
sub quo occisus e scus Jacobus frater
Johannis gladio pos ascolanita necat
pueros antipa Johem agrippa Jacobu
claudes in cacre petru
Herodiani dnr insticn ul milites herodis
Herodion onis idē e qd herodius
Herodius dij auis e ferocissima de gne
accipitrs omni volatiliu maior qui
Aquila vincit
Heros herois i baro fort ul sapiens
et dnat ab herus ul ab hera 2 dicit
heros q ethereos et e ethimologia et
no qpontagm d' herois idis i baro
nissa ul uxor herois Et hinc intitu
latus est liber eplar ouidij Incipit
liber herodiu q' ferre omes eplem
eo qtente sut misse ab herondaib he
sito hesito as are d' dubitare
hesperia ut gta dicit e hora q e inter
diem et nocte ul nocte 2 diem hesperus
ri est stella occidentalis que in vespe
pt solem app Et no qd hic hesperus
ri et hic vesperus ri Et hoc vesper
ri Et hoc vesper ri et vesperugo inis
nomina sut vnus et eiusd stelle que
in nocte pt solem app Et in mane d'
lucifer ul lucifer ul fort Et dicunt
quidam q hc no pt ee in eodem tempe
q eadem stella in sero sequat solem et
in mane pcedat s hoc qtingit in diuss
tpibs hec omnia ponit hug hestin de
quo Dobroni dnr noui

H vas adis d' qdam signu celeste
2 quels stella illi signo pt dici hyas

Et d' ab hietas gre qd e pluuia lat
q in orto suo pluuia efficit vn sed d'
vs ettij q telas illas latini suculas
appellauerunt q nascut pluuios signa
monstrat sunt aut stelle in fronte thauri
et oriut tpe vnali vba sit ves
Hybernus a um ab hyemes inis
hybernu tpe e illud qd e int hyeme
et ver q hyeme venit qr tpe pluuium apte
totu hyeme sigt vnd hic hybernalis
et hoc hybnale p eodem Et hoc hybern
ii Et hoc hymbernaclm e domus ad hy
emand
Hymbino as are d' hyemare
Hyenana me cor e bestia q sexum
mutat ut lepus Et hec bestia e noct a
mortuor corpa deuorās 2 de sepulcris
corpa effodiens et cuctis sedibus vestes
Dicem hyenaz spes qui de spuma mor
tui homis nascit d' et lupus asslau
hitas in defessis sp loc
Hyn grece est mensure q d' sextarius
Sc hyn bacchus in liquidis insiat chorus
et ephi sed hyn e mesura vini sextaru
bacchus e mesura xo sextarior chorus
e mesura xxx modior Ephi triuu
modiorum
Hymno is ire e ad mod equor clamar
vnde hic hymnicus d' clamor equorum
Hymulus li me cor d' filie diu ul capre
vel d' ceruacea lupus affliauit
Hio as are d' os aperire sca pt aliquid
p fatigacia quaiupi pfundi papince pdesi
derare p desicit Et hiatus ous au i ore
ul angls vel apio
Hirtus a um i asper hirsutus
hispidus dam apul cor d' asp hirsuti
pelosus irsut squalidus horridus
hister ti e flumen qui 2 danubius d'
historiatus a u apul cor i hystoriae
sculptus ul depictus vngarum ul paries
in quo ples depingunt historie ul sculp
put hystriatus d' q historiatus
historia annalis e sin q pannu sunt
kalendaria historia qm vno mese sta
i stari aliqd insigne q vno mese sunt
Effimera e q recepta stam e i in vno die
ul in qra mensi hac sitmudie Effimera
e quisris qui morat eadem die qua nasti
ugit in histo

H oloscaustu intp totu incensu vnd
d' in histo holocausta dicebant illa
sacrificia que ta incedebat Olon i
totu Cauma incendiu d'

holocaustoma et idem ē qd holocaustum
homuncio dr̄ homo nō grandis forme
hora ve ꝑ aspiracōm signat tp̄s s. xxiiii
partem diei nālis Item sn̄ aspiracōe ora
ē regionem ut limbus seu extremitatem
vestis vel cortine vel alterius rei Unde versus Asp
pirat horam tp̄s z significat Et nō aspi
rans limbum dabit et regionem
horripilacio omīs ē pilorum erectio ꝓ hor
rore Item ē tipus febris
horror i. pauor seu timor vehemens
horologiū dr̄ id in quo comphenduntur hore
ab hora z lego gis
hostilo as are pˀe cor inmplu dr̄ hostias
libare siue sacrificare et aliqui tn̄ dicunt
et forte bn̄ qꝫ nō dz dici hostilare in hex
iiij f. Et z ustulare qꝫ exponere loco
suo

H ruinstemodi cōpenl cor ē vna p̄s
vel dicio indeclilis z ō gr̄ ꝑ huiꝰ
et modi cōposita Incōposita sillabica
adiectione
humettus a um i. humidus sicut diu
humeo es i. madidus ꝫ humidus
humerale li dr̄ ꝑ pug humeros Item
humerale dr̄ qui in extremitate axis
ponitur ne de ea rota labatur
huis regio ē ablius nequaꝯ sem sit
appellata In qua habitauit Iob q̄ eo
tpe fuisse phibetur quo moyses filios
isrl eduxit de egipto

I acincto ti ē lap̄ p̄ciosus Item iacinct
ē quidam flos sic dc̄us Item iacinct
ponitur in ezech. pro vestito Item
iacinctinꝰ a um cōpenl por dr̄ ad
iacinctum ptines iacinctine col
les i. atritum corpis ceruleri siliꝫ
vel aerei
Iacto as are dr̄ frequentat iace glat
laudare gse aut sed dr̄ ꝑ p̄p Iactatum
in fluctibus fatigatum in eis
Iactancia cie dr̄ arrogancia vana su
bia
Iactura re dr̄ dampnū z ꝑ nautas
qn̄ in inundite tempestate iactantur
merces in mari quos ꝫ ꝑ proiectione lapidis
sicut de sc̄o stephano cantatur
Iaculum li a iacio ꝫ dr̄ telum missile
hostia lancea sagitta z vecthe cōposita
torum Item iaculꝰ ē quidam serpens
volatilis de arbore in arborem se

iaciens
Iades require supra int dictoēs incipi
entes a h. h.
Iaspis dis ē gema viridis sicut smaragdo
I begotis ē aīl cornutum de gn̄e caprarum
sed capra hīt aīl in altissimis cōmorat
ut si feras vel homo aduersitate cōpserue
rit de altissimis saxorum cacuminibus se
p̄cipitatis in suis cornibus se illesum suscipi
pit et p̄ eodem aīali p̄ Iob xxxviii
vo/ Cornua sit ibex iob testis z ibit
inde et dr̄ in wlgari steynbok
Ibis huiꝰ ibis vel ibidis ē auis aquatica
vꝫ ciconia egipciaca q̄ ainu rostro rust
purgat et ē serpentibus inimica vo/ Est ibex
quadrupes auis ibis z mundus ibis
hostis serpentum dr̄ auis ibis Ibis a ib
serpens sit ibis sit mundus ibis hec ibis
sit auis serpens tis mundus idis
I conomus mi cōpenl cor dr̄ dispensator
domus villicus
Ictus tus tui i. percussio z dr̄ ab ico et
ē ictum qꝫ ē cōpenl cor. ictus ta tum i.
percussus a um
I dea ee i. for vel exemplum mundi
cōplato voluit ꝙ ydee omnium rerum
fuissent in mente diuina anteq̄ prodiret
in corpa qꝫ si ipse intellexit ꝙ visio rerum diuat
ab eterno n. pruidit forum anglz vel
Idiomatis dr̄ ꝓpe mos loquendi cuiusque
lingue q̄ in aliam nō facile transfertur
Idiota te q̄ et sp̄ap dr̄ imperitus ig
narus insitus rusticus indoctus brut
stolidus abidus qꝫ ē diuisio et idea qꝫ
ē quedam lrā vel ydus et ota qꝫ ē aure
Item ydiota dr̄ qui ꝓpa lingua tm̄ nāli
cōtentus lrāꝝ studia nō sequitur
Idiculum inꝯpta assilliens eos vel saliens
eos
Idolatria trie ydolorum cultura vel ser
uitus inꝯpta
Idolum li ē simulacrum ꝑ humana effigie
factum et cōsecratum est Inde ydolum in
tractoribus ydolum n ista for lrā sonat
Et ab eo ꝑ diminucōm ydolum ē dictum
Idolium ij dr̄ locus ubi ydolatrie ve
neratur z colitur ydolum
Idolothitum ti dr̄ ydolo cōsecratum vel y
molatum Item huiꝰ corrupti cōpenl
Et z ustulus hz cōm
Idoneus a um dr̄ incomphensibilis

aptus utilis conveniens In hac ydoneitas
tis i. convenientia aptitudo utilitas
Ydrae e dicitur vas aquile ab ydros quod e aqua
Ydropicus ca cum dicitur ille qui patitur
ydropim vel ydropisim que idem sunt Et
sumpserunt nomen ab aquoso humore nam
greci ydor appellant aquam est enim humor sub-
cutaneus cum inflatione turgida et anhe-
litu fetido ex vitio vesice conveniens
Ydrus dicitur et hec ydra re dicitur serpens aquati-
cus dicitur ... dicitur ... declaratio dicitur
separatio vel divisio mediana
Ydus ... in kalendariis ... a civitas
et ... mensis et legitur a ... cum que sub-
intelligitur ... dicitur ... quia ... ab eodem
adverbio quod ... dicitur
Yena nomen ... super ... dic-
tos magistros a b h
Yentaculum li dicitur cibus quod solvit ieiunium an
prandium
Yerarchia hic dicitur sacer principatus
Yerichontinus a um penultima producta
Yerusalem civitas dicta e salem a conditore
qui dicebatur salem postea dicta ebus
ab amplificatore qui dicebatur iebus vel a ie-
buseis habitatoribus postea illis duobus
iebus et salem coniunctis civitas dicta
e ierusalem quasi iebusalem et postea a salomone
dicta e ierosolima ... et hec ierosolima
... Et ierosolimitanus ... in eodem
sensu et quasi illa civitas
Ygnavus a um e tardus inefficax
piger stultus insipidus et comparatur
Unde hec ignavia vie
Ygniti spetes dicebantur in libro numeri quod
... velocitas fuerunt ad modum
scintillarum vel quod tacti veneno inflamma-
bat usque ad ruborem et tuorem ut dicitur in
historia
Ygnominia dicitur infamia
Ygnosco scis ivi itum dicitur parcere remittere et
indulgere
Yllecebra bre penultima correpta dicitur mala il-
licita delectatio sic dicta quod illicit et deci-
pit sic hominem
Yllectus a um dicitur illaqueatus seductus
ad malum tractus et quasi in illicito ... posi-
tus vel ligatus Et dicitur ab illicio cis
Ylex cis media correpta in obliquis e arbor
glandifera
Yllibatus a um dicitur incorruptus et dicitur ex
in et libatus a um i. gustatus a tu Unde
dicitur virgo illibata i. non tacta vel gustata
in operatione carnis
Yllicio cis cere lexi dicitur illaqueare in laqueos

ponere in fraudem facere vel ducere Et compo-
nitur a licio cis cui vel lexi licere licitum vel
licum quod e trahere
Yllico i. statim mox continuo confestim et de-
stabi pro ... vel
Yllicius a um media correpta dicitur infectus deturpa-
tus maculatus et venit a passivo verbo
quod e illinior eris
Ylium dicitur intestinum primum et rotundum adhe-
rens renibus animalis sed quando in arietibus inte-
stinis Et ... dextra
... ut in tria declinatione vel prima de-
clinatur ... non regula
Ylle hinc ... idem e quod illud
Yllido is idem e quod decipere et deridere et
legitur ... et ...
Yllustris tris tre ... dicitur preclarus
nobilis quasi valde lustratus et qui claritate
multo splendore generis et sapientie ... luciferus
et dicitur ab illustro as
Yllunies ei dicitur squalor vel immunditia
Ynabditus i. inabsconditus
Ynaccessibilis e ... Et hoc le ad quod
nemo potest accedere
Ynalto as avi i. exaltare
Ynaccessus a um i. quod nemo potest accedere
Ynanis e ... et hoc inane dicitur vanus
sive fructu
Ynaquosus a um i. sine aqua
Ynauris ... dicitur ornamentum auris
annulus qui in aure confixa gestatur
Ynbecillis e ... et hoc le dicitur debilis quasi
sine baculo et sustentamento infirmus aegrotus
invalidus
Yncombecillus a um dicitur in eodem sensu Et
hec inbecillitas tis i. infirmitas
Ynbellis e ... et hoc le dicitur debilis inva-
lidus et impotens
Ymber bris pluvia magis dicitur ab inebri-
ando quia inebriat imber terram ...
dicitur qui iacta terram semina facit qualescumque
umber ... quo ad maturitatem
producit Unde ... stabunt isti ... sub
... Et ymber pluvia nubis ...
... Est ymber ... nos
... hac nomine pluvia ...
... ista
Ymbuo is ... dicitur instruere
informare ... replere Unde inbuti
... capit ... significationes
... adverbium eligendi ... Unde
... alicui ... affirmandi
... alicui e ...
illativa ... i. et ...

scabi qz vnum ¶ Et hz accentu(m) in fine Et
e scabendu(m) qz vnu(m) in ca(su) d(a)t(iv)o ad ablatiu(m)
huius nominis vnus ma(n)um h(abe)t a(ccentu)m huius
Incastratura a loc(us) ca(ssu)s a castr(is) ubi
aster astra insig(n)it(ur) (et) co(m)paginat(ur) i(d est) ge
mmet
Incassum i(d est) frustra ut ait hugo adiubiu(m) (et)
qualitat(is)
Incarnatus a um i(d est) f(a)c(tu)s carna
Incentivus a um d(icitu)r qui incendit ut estus
libidinis
Incentor d(icitu)r aliquis qui incendat atque inflammet
ita d(icit) ysi(dorus) ethi(mologiarum) x. Et addit ibidem Incentor
e(st) qui prava suggestione aliorum cor suc
cendit (et) persuadendo inflammat
Incestus a um d(icitu)r non castus qui cum moni
ali vel consanguinea vel virgine concubuit unde
hoc incestum Et hic incestus tus tui
d(icitu)r talis coitus
Incavestus a um d(icitu)r sine cavea
Incisio d(icitu)r sectio Ysi(dorus) pos(uit) pro distinctione me
mbrorum vel usitatu(m)
Inclita a um i(d est) valde gloriosus
Inclusor oris d(icitu)r qui scit gemmas in auro
vel argento includere
Incola le com(munis) g(e)n(er)is d(icitu)r qui aliquem locum ad se
pertinentem ad se incolit seu inhabitat. Ysi(dorus) d(icit)
differentiam habent nomina accola et incola compositum
ipsum accola non consistens (con)stans colit incola
[illegible]
Incolatus tus tui d(icitu)r cultus vel mansio In
ps(almo) vero ubi d(icitu)r heu mihi quia incolatus meus prolongatus est
glo(sa) i(d est) peregrinatio
Incolumis com(munis) g(e)n(er)is (et) hoc le d(icitu)r alacer fortis
sanus (et) integer ab in (et) columen Inde
incolumitas tis i(d est) sanitas corporis et alacritas
(et) fortitudo
Incolo lis ab in (et) colo d(icitu)r inhabitare
Incomminus ne(utri) to i(d est) [illegible] ex in (et) [illegible] in cu ad
ubi cm quasi cu(m) suo canali
Inconcussus a um i(d est) stabilis (et) immotus
Inconsutilis d(icitu)r habebat tunica (christ)i q(ui)a non
fuit consuta cu(m) non fuit incisa sed contexta
per totum
Incontaminatus a um d(icitu)r impollutus
immaculatus Contaminat(us) n(on) s(ed) pap(ias) d(icit)
sordidus inquinatus impurus inhonestus
maculatus deformis
Incrassatus a um i(d est) impinguatus
Increpo as qui facit ui in preterito tr(ahit)
e idem q(uod) increpare sed qui facit avi tr(ahit)
est idem q(uod) vitupero

Increscere d(icitu)r in consuetudinem venire Aug(ustinus)
metu(m) in expressis [illegible]
Inculco as are d(icitu)r imprimere insinuare
Incubo bas bui are d(icitu)r imminere sive subiacere
et torquere
Incunctanter i(d est) indubitanter
Incuria rie d(icitu)r negligentia
Incussus sus sui d(icitu)r perturbatio concussio
Incus dis d(icitu)r massa ferri sup(er) quam fabricatur
et e(st) me(diam) p(ro)d(ucens) incudis
Indago as are me(diam) p(ro)d(ucens) d(icitu)r investigare
requirere Inde hec indagatio onis i(d est) inves
tigatio inquisitio consideratio
Indago inis d(icitu)r copia silva(rum) canum [illegible]
canum [illegible]
Indefessus a um i(d est) infatigabilis
Indempnatus a um i(d est) non condempnatus primus
Indempnis nis com(munis) g(e)n(er)is (et) hoc ne i(d est) sine dampno
Indemutabilis lis com(munis) g(e)n(er)is (et) hoc le i(d est) im
mutabilis
Indico cis me(diam) p(ro)d(ucens) d(icitu)r imponere p(ro)vocare
precipere annunciare (et) e(st) p(ro)prie sacerdotu(m) qui
annunciant festa et ieiunia Sed edicere
e(st) regum (et) imperatorum Ysi(dorus) x Edicunt reges in
dicunt festa sacerdotes
Indictio onis a summa vel decimatio sive
hominum vel collatio Ista a(ccidi)t in [illegible] Iste
indictio e(st) computatio vel conceptio [illegible] vel
intollerabile Et ita sunt ij species [illegible]
Ista indictio s(ive) computatio e(st) spatium quindecim
annorum indictionum (et) cetera
Indigena ne com(munis) g(e)n(er)is i(d est) ibidem genitus et
in eodem loco genitus ubi habitat unde [illegible]
gena
Indiguus a um i(d est) indigens
Individuum a m d(icitu)r illud q(uod) separari non potest
Induo dui dutum d(icitu)r imponere infra inserere
inducere vel dicere sicut foras emittere
Indoles lis f(eminini) g(e)n(eris) a sin dolo d(icitu)r etas
iuvenilis ingenium [illegible]
opponit huic [illegible] pap(ias) indoles e(st)
[illegible] sobolis nobilis [illegible]
[illegible] Ysidorus [illegible]
concordat Indoles p(ro)prie ymago quedam
virtutis future (et) appetit in infante puero
Indulco as d(icitu)r adulando dulcia loqui
de quo d(icitu)r ECC vij
Indulgeo es dulsi sic h(abe)t [illegible] Indul
gere item accipi(tur) pro concedere ut pap(ias)
indulsit michi hoc perlator Item

accipit p vacare vel operam dare ut in
dulge gule noli que vetus amica est
Ite accipit p remitte ut indulge nobis
dne pcta mea q pcta sicq oes bna possit
p hunc usu Indulgere sonat qnt vacat
aut operam dat etc sed hunc d quoq a
neutro quoq activum sicud pz in pdictis
exemplis
Industria e sed ait pap e assiduitas
studium cura capedo cupiditas ardor
auiditas labor pseuerancia constantia
doctrina sollercia
Industrius a um d agil studiosus stre
nuus et expertus efficax
Indumen ar vestimentu
Inedia d paupitas q e in ede i in re fa
miliari in d ab in et edis edis q e domus
sp ptus q no aptus d apto quq
Inermis mis q est c hoc me i sn armis
Iners tis o gn q ad nl faciendu e aptus
ul paciens in h et mercia cie
Inestimo cenaculo i in cellario ubi p
estatem frigus captat
Inexhaustus a um i inexplicabilis
Inexorabilis q est 2 hc le e q nemi
exaudit
Infandus a u i no nominandus
Infascicato i in congregatoe
Infaucibus i in ingressu
Infaustus ta tu i infelix cui fortuna
no fauet
Infectus a um corruptus gramatice
Infensus a um i offensus ul iratus et e
plus de infensus infestus iratus ul
inimicus ex
Inferiae dur obsequie mortuorum
Infestus a um d iratus importunus
molestus
Infectio i corrupte pollue gramatice
et e activum
Inficior ari d negare q vero e et
d ab in 2 facio q infectum i c factum
dicere ul verum fatam negare cu a cre
ditore posit inde inficias et opticium
ul inficiat intingit et qui negat infi
ciatur
Inficiacio e vei negacio debite cu a cre
ditore posit
Infodio is d subtea abscondere
Infremo is d dictus ex vite rugire q
fremere irasci indignari
Infrunitus a um d insipiens 2 indiscretus
et compo ab in et frunio nis q est

illa ps gutturis ubi sapit cibus vel in
frunitus d q sn frunie i sn sapore
et discrecoe Vulgo qt dici infrunitus
q sn frunie qui no querit saporem
in cibis sz semitrucatos morsellos
deuorat et deglutit Ite infrunitus d
insipiens 2 imprudens ab in 2 fronesis
q e sapia ul prudencia q sn fronesi Ite
infrunitus d inuerundus q sn fronte in
q appareat signu verecundie Ite infrunitus
d ho preceps in verbis 2 fact q sn freno
qz no regit freno rois Ite infrunitus
d corruptus ul putrefactus 2 ad opus
boni inutilis 2 ineptus q sn frunio
Est em frunium pulvis subtilis de con
tritis arboribus corticibus factus qui coriis sup
positus ea consolidat et a corrupcoe conseruat
et ad opa facienda habilitat Unde dr
frunio is in ul ui iuai frunio conficere
ul frunium suppone in coriorum confectoe
Unde frunitores dnr q coria fruniunt
Infrunitus vero sic vis qr quoq notabis
frenus fronesis frunie frunia frenia
dabis
Infrusorium vas in quo oleu infunda
bat lucinis
Ingeniculans i genu inclinans siue
flectens ab ingeniculor ari
Ingenitus ta tu i innatus siue naturalis
Ingens tis o gn d magnus
Ingenuus a um i natalis liber qui cu fuit
sz libertate no amisit ut libertus
Inglorius a um i sn gla
Ingluuies ei fe g i vorasitas su
gulositas
Ingruestit fames coruoalde opprimit
et grauat
Ingruo is d imminere instare im
pendere instare 2 maxie in malo
Inguen inis d ps corporis inferior
que e circa genitalia
Ingurgito as d deuorare implere
vorum e activum
Inibi i in eod loco
Initie arum dnr funiculi molles qbus
alligat queri intimus de stuppa
et de serico ad opus nobilium
Inicio as verbu activum et initior ari
verbu deponens p eode accipitur s p
inchoare consecrare sacrificare inducere
sacrificare ut in ps Initiati sunt be
elphegor i sacrificauerit ul sacrifi
cati sunt beelphegor

Inhio as i hiare desidero vel attingere conari
et est neutr
Initus a um in̄e cor̄ cōpositum ab hoc vo
ineo is quod ē intrare incipe pervenire
habere inchoatē parti firmare
Inmanis et hoc ne dicitur crudelis ferox
asper et comparatur dicitur et magnus vel grandis
secundum hug
Inmarcessibilis et hoc le neut
dicitur incorrupta supremus quod sine marcore
ac lassitudine
Inmensus a um i sine mensura
Inmeratus a um i indignus
Inmunis et hoc ne dicitur liber et
expers aliena rei et sine parte vel tribu
to unde immunitas
Innitor eris dicitur appodiare inherere insiste
consolidare inniti
Innixus a um dicitur appodiatus inherens
insistens consisus innitens ab innitor eris
Innubabe i innupta
Inoffensus sa sum non lesus
Inoleo es in̄e cor̄ dicitur consuetus insolidi
dolui vel molevi dolitum vel letum dici
crescere insuescere consuetudinem invenire
Inolitus a um in̄e cor̄ dicitur consuetus in
crescens inherens invalescens
Impar aris et dis in̄e cor̄ insolidi
dicitur inequalis
Impedatura re dicitur pedis mensura
impressio vel investigatio est aut peda
ut dicit hug vestigium humanum unde dicitur
compedo ab in̄e cor̄ i pedam facere
vel imprimere vel investigare Et in dicit
hec impedatura [Reg. ij hest. v] dicitur
et hoc quesita e consimus investigatio
vel genealogia computatio
Impendo dis e sū dicitur distribuere
Impedimentum et hec impensa se ambo
ponuntur pro expensa Et dicitur ab impedio
invenitur et impedium pro sedulitate
unde impediosus sa sum i sedulus
et intentus Et impediose adverbium
i sedule et intente [ita dicit hug] Item est
impensa quod idem e quod expensa unde
supra sup
Impertior iris dicitur dare distribuere et e
tiam deponens invenitur et in voce
activa [Vide thab] primo et in aliis locis
Impetigo inis e scabies sicca preve
niens a corpore et cum asperitate et deforme
forme
Impingo is pegi gere pactum invenitur
pro offendere vel cespitare et secundum hoc est
neutrum [Ecc. pro iij] iii pes tuus non impingat
et invenitur activum pro impellere vel
repellere [Ecc. xxx] non impingas ne im
pingamus idest repellamus
Impio as are sceptrum intisite et maculare
Implano as in̄e cor̄ pro dicitur decipere vel in
errorem ducere [Gen. xxvij] iure dictus
ille me implanavit [secundum hug] hinc
implanator ab in et planas quod e
error vel vagatio unde planeta dicitur
Implico as dicitur innuiste
Impolitus a um non complanatus non sculptus
et desendit de expolior ab in et polio is
ivi ire quod e sculpere ornare vel complanare
Impono is dicitur iungere vel inculpare vel im
putare vel imponere dicitur ad decipere et tunc
construitur cum dativo ut impono tibi i decipio
te Unde [Gen. xxix] Quare imposuisti
mihi Ubi false biblie habent que vera
imposuisti mihi et tunc facit supinum im
positum tu Unde hic impostor i deceptor
et hec impostura i deceptio
Importunus a um dicitur improbus infestus
inquietus quod non habet portum i quietem
quod in naufragium ferat Unde hec impor
tunitas i infestatio inquietudo
Impos tis in̄e cor̄ insolidi et in obliquis
o quod dicitur impotens qui voti ad effectum
producendo potest
Impostor oris dicitur deceptor fallator fraude
faciens et dicitur ab impono nis cuius
expositionem vide parum supra
Impostura dicitur fraus deceptio dolus
ab impono nis
Imprecor aris dicitur imprecari deprecari vel op
tari vel imprecari mutuo malo dicere
cum opera imponere Unde imprecatio onis
i mali optatio
In presentiarum adverbium temporis e vel loca
lem aut quod e adverbium temporale idem
e quod in presenti sive modo et sic accipitur
ultimo genus f. Cum aut e adverbium
locale quod idem e quod in presentia et sic
accipitur secundum [xxxiij] C.
In promptu i in promptitudine ablativo
ab hac promptu non est in plus
Impune i sine pena libere sine vin
dicta Impune non cedit i non habi
turum est vel non accidit sine pena

In quo quaestio adverbium affirmandi. Inquam est
verbum defectivum et non habet plus nisi inquam
et facio facit tribus temporibus. Augustinus idem
quod dico · dicam [illegible] quibus pretitum dicit mihi
sed fictum
Inquilinus dicitur ille qui incolit i. inhabitat
aliena
Insanus et insanies in hoc differunt sicut [illegible]
quia insanus dicitur ille qui perpetuo amnus
furorem habet. Insaniens vero subito incita-
tus vel indignatus
Insicio idem est quod ad fissum tuendum furculum
inducere
Insideo dis de in et sedeo componitur insessum idest
est quod inuadere vel cadere et tunc pretito et supino
et componitur ab in et sedeo quod sedeo est quod sedeo
[illegible] est homini sedeo sedere facere et [illegible] aius
Insignis et hoc et hoc ne dicitur nobilis
preclarum ornatus quod habens eminens signum
pro alijs in bono et eciam in malo quod
est insigne in neutro genere pro indicatione
vel signo aliquo nobili et ornamento. Item
insignia in plurali dicuntur preclaritates vel
honores
Insignio is iui dicitur ornare nobilitare vel
instruere polire
Insitum verbum est cordi impressum sed natura
inseritur stirpi
Insolesco scis inchoatum ab insolitus es
litus sed dicitur incresco augmentatum alie
quod solitum est scilicet quod aliorum consuetudinem
superbire et demente fieri. Item insolens
componitur dicitur superbus vel fatuus
Insomnius et hoc et hoc ne a · sine
dormicione vel sompnio
Insons tis omnis generis dicitur innocens et sine
culpa
Instar id est ad similitudinem neutrum genus et indeclinabile
et in se includit hanc preposicionem ad
Instauro as dicitur reparare instaurandum
operis restitutum reuindicare reintegrare
Instita te dicitur vitta fascia lata [illegible] cingulum
ut quidam dicunt est cum quo puer in cunis
ligatur quo eciam ligantur mortui
Institor oris idem est quod operator
Insubdiatum a um i. sine subsidio
Insudo as in et sudo dicitur in singularem
insistere vacare operam dare et componitur
ab in et sudo as et est neutrum
Insulsum a um i. non salsus quod sine
sapore salis i. sapientie
Insulto as re dicitur inuadere illudere insultum
facere vel inuadere cum quadam cavillacione
et derisione hoste deridere. Unde de beato
laurencio legitur dum inimicis commo
insultat levita quod ubi quidam [illegible]
dicit exultat quod accipit assatus sed et ad
ipsa et manduca
Insumo is psi me dicitur expendere quod in
opus superius sumere. Unde Jacob iiij capitulo
petitis et non accipietis eo quod male
petatis ut in concupiscenciis vestris sumatis
voluptatibus vestris expendatis
Intaminatus a um dicitur incorruptus
integer immaculatus inviolatus
Intempestus ta tum dicitur inutilis quod [illegible]
quod suo tempore in actu. Unde nox dicitur intempesta
quia ineficaci quia non habet ydoneum tempus
gerendis rebus invenitur est intempesta
nocte i. mediae noctis. Est enim tempestum ti-
num temporis quota videlicet hora noctis
cum gallorum cantu et dicitur intempestum quod
nullis temporibus tempestivum et componitur
ab in et tempestatum quod est congrua
utilis quoniam in tempore suo
Intecto as dicitur minas immittere Inte
tonis ante i. minas immittens in [illegible]
Interpolis lis et hoc et hoc le dicitur interpo-
latum relatum et plane complanum enim
relatum quod rursum videre. Item
[illegible] non sculptura complanatura
hoc et non ad opus in [illegible] pre dictas
Intercapedo is fe · genus dicitur distancia sive
spacium
Intercido dis comp et componitur dicitur intercipere dividere
unde intercidens tis i. intercipiens vel divi-
dens
Intercalumpnium est quod componitur intercalum ab
vel spacium dividens ens. Unde in [illegible]
dicitur media intercalumpnium quadrata non
rotunda dicitur ysido media intercalumpnia
de tabula superiore quod sed alie decorate
erat [illegible] sculptura et in summitate
sui habebat rotunditatem unius et dimi-
dij cubiti in qua lucernam ponebat
Interius tis et [illegible] a um
et intercutaneus a um eciam per eodem
accipitur quod est inter cutem sine superfici-
talis vel malus humor
Interimum i. in medio spacio
Interimus a um i. sine [illegible] corporis

Intimaco · i · cumaco
Intuicio onis · d · mors sine necacio · 2 dicit ab ultro super hunc · vsi neco ab Intuectum tu mutata · v in · J et additacio fit inter mio et no meneco Intuecio n · ic est
Non · est dobulio a quo fodit posset ista intinui bo pap · d · bellu in quo omnes penit nullo remanete
Intpello as · d · interogare alloqui ad ire intercede
Intposo as pen corr · d · obturare mergere impedire interrumpere corrumpe variare no conmutare sine inpollitone i sine mco
Intpola ce quedam veste que de vetus tate ad noua specie reducit
Intpretes tis q · est · d · q transfert vna lingua in aliam ul qui exponit vna lingua per alia
Interstitiu ii · d · intervallu ul spatiu inter aliqua
Intsum es e ut interfui
Pro intrest inuenit in psonali per essi ul ptinere ad utilitate ul offitiu alicuius et pro hoc construit cu ysto omni casualium exceptis gtis tam principalium pnominum pmitiuor quibus quere · ysto construit cu ablto eor possessiuor in fe'o gnie et in singlri ut intest mea sua mea vera
Ita intest sine psonale siue impsonale i distare deum hre siue ee h vna hui
Intestat ta tu qui no fecit testamitu
Intestina due intiora hois ul alitius corpis quit stantia qr sut in intior pta corpis · Vn · d · intestinu a um ide q intus
Intexo is pui otu i · in ul valde texere intpone intexere et cpo ab in 2 texo is texom qr e telam facere cooprire or dinare ostrue
Intropo late · i · ad plitudiem lateris ita accipit in ff pn
Intuco ab nic cpo · d · pmpedie
Inualeo es nic cor intransit · d · cplo ualeo qr fieri pspari
Inualescens tis gto · d · pspperans ab in 2 ualeo
Inualitudo inis i infirmitas
Inueco ab · d · portare
Inuehoris pi ctu · d · malefid aci malitsio aio ul lingua detractoria repntare con Inuectiuus ua de- tractorius maligmis · Et h · Inuectiuu et hec Inuectiuncare ipa icptiuco de tuito vituparo Vita d · hug
Inuestigo as pen cpo · d · inquire dili genti exploracre vestigia sequi
Inuidiosus a um · eu inuidet · Et inuid ea um e qui inuidet · Vn hec inuidia dolu aliene felicitat · Vn Inuidiosus ergo no inuideo ac laboro
Inuigilo as · d · insiste vacare operam dare
Inuisus ia fe odio despectu e i eu despect vide niel visitare et pnu · p visitare si pmiud no hz in vsu
Inuius a um i sh via nic cor · Vn Inuia deserta qr no colit incola tra
Inultus a u i · punitus
Inuolutotu pen cor a inuolues extra vei qr et sic in dictis inro aliud quam videbat inuoluit · de hoc Ezech x vij alt esdre

Ioppe e opidu palestine maritimu in tribu dan ubi usque hodie saxa mo strant pcelsa in littore maris sita in quibus andromata religata qm sey gta vria sui fuit liberata fuisse pstidio
Iota pe d · aug · e minor ceteris lris qr vno ductu fit apex aut in aliq simili illig pitula

Ippocapistes gre ltic · d · ptector ab ypper ppoirae 2 pistes · Erat n vn de custodibus regis vel pd aliq dut ypa capistes i fideles inspectores ab ypper qd e valde 2 pistes qd e fides · vel yppacapistes i notarius ab ypper qd e sup 2 pistes assistes q sup alios fideliter assistens
Ipocrita te q est · d · fictor ul simulator et reputator alterius psone simulat in se ee qd no e · Et cpo ab ypper qd e sup 2 crisi qd e aur q sup auratur in superficie et quotius · Vn ee bonus cu intus sit malus
Ypocrisis sis fe gst · d · plato ypocrite
Ypodromus i ul ypadromu y pen cor · d · cursus equorum ul stabulu speciale in quo equi veloces fuabat ul domus obstinua ul genus tormentum vetlust

ypapanti dicitur obuiacio uel occursus et sic ap-
pellatur festum purificacionis quia symeon
et anna obuiauerunt domino et filio benedicto
et sapit nam et est femininum generis et media correpta
ypopnigium est illud instrumentum fornacum
quod sustinet ignem sic dictum quia subtus
gerens ignem secundum hugo
ypostasis feminini generis dicitur substancia vestita sine
qualitate et proprie conuenit primordiali
materie ita dicit hugo
ypotheca est cui res commendatur et pignus
nomine dispositio pacto uel cautione sola
intuenda
Irrefragabilis et hoc est et hic le dicitur
immutabilis cui resisti uel instari
non potest unde irrefragabiliter aduerbium
Iracundus et iratus dicitur maddus fertilis
fecundus
Iris dicitur iris media correpta in obliquis mas-
culini generis est nomen celestis arcus
Irrito as media correpta dicitur euacuare vanum
facere cassare debilitare destruere Irri-
to as media producta dicitur ad iram prouocare
contra ritum alicuius facere Jeronimus irritat eua-
cuat irritat prouocat irritat inritat hu-
dius qui nos irritat ad iram
Irretitus id est illaqueatus et penultima producta quibus
enim irretiuntur eum multis sermonibus id est
illaqueauit
Irrogo as media correpta dicitur infligere inferre ali-
malum
Irroro as media producta dicitur humectare uel
perfundere et rigare
Irrugio is quarte coniugacionis dicitur mugire et valde
rugire ad modum leonis clamare et
componitur ab in et rugio quod proprie leonum est
Irruptio ris dicitur violenter intrare uel irruere
Isagoga id est instructio uel introductio
Isopus est herba pulmonibus apta
purificandis Jsopus dicitur etiam aspersorium
aque quod in quibusdam locis fit ex
illa herba vel dicitur sic propter similitudinem
purificacionis ita dicit hugo et est feminini generis
unde in tercio libro regum in 6 dicitur de salomone
quod disputauit super lignis a cedro que
est in libano usque ad ysopum que egreditur
de pariete Unde scias quod ysopus et mater
de ualibus herbarum componitur ysopum
in neutro genere Jeronimus de acentu

eiusdem nominis que sunt de vitalibus herbarum
et medicinis amarea corripiunt mediam
ysopum Alii tamen dicunt quod sit indeclinabile
Unde notate bene et egregrius ille
versificator ebrardus et alanus in anti
claudiano cum aliis quibusdam volunt
quod producatur media Quod autem ante usque te-
nendum relinquo tibi Ysopus herba
ysopum dat bona verba
Israhel interpretatur videns deum et inde quia sunt
iacob et interpretatur vir videns deum hinc pro
trorsus iudeorum israhel vocabulum sortiti sunt
hinc israhelita et israhelitice a
um Et nota quod quidam ydiote et imperiti
solent in hoc nomine israhel h tacere quod h
an e in eadem sillaba sonare non potest
in latinis dictionibus sed operantur Nota enim
israhel est latina dictio uel greca Set israhel bar
bara est dictio non a barbaries autem
legis grece secundum hugo
Italia regio et patria romanorum
ab ytalo rege vocabulum trahens
Iter sabbati dicitur vnum miliare secundum legem
id est mille passus
Itinere trium dierum ninive ciuitatis tanti
ambitus erat ut trium dierum itinere
vix circuire posset Jonas uero propheta
et supra naufragii memor trium
dierum omnes dicit cito festinans compleuit
Iuba-be dicitur coma leonis crinis equorum
et est cristatum reconbilium Item iuba dicitur
crista que supponitur galee
Iubar jubaris generis proprie lucifer dicitur quia iubar lucis
effundit unde et quodcumque splendens iubar dicitur
est et splendor solis et lune et stellarum
iubar notatur est neutri generis
Iubileus dicitur annus requiescionis gaudii
et letitie et remissionis 5 scilicet quinquagesimus
quo serui liberati donabantur debita relax-
abantur captiui absoluebantur possessiones
gratis reddebantur hec verba sunt hug
Iubilus est gaudium quod nec lingua exprimi
nec corde retineri potest secundum hugo Iubilus
est vox confusa pre gaudio unde iubilo as
dicitur cantare gaudere quadam voce confusa
pre gaudio exultare
Iudea alio modo terra pro tribum appellatur
aliquando due tamen tribus quod quanta iudea
vocabatur ad distinctionem galilee et sama-
rie aliarumque regionum in terra promissionis
Et nota quod apud historiales iudea ad
palestina Galilea uero et samaria

ad cohercendum pertineat
Iugalis lis quod lx et hoc le dicitur iugo as-
suetus sub iugo positus quod domitus
Iugerum ri et hoc iugerer quod quantum
accipitur est spatium terre quod unum arantum
potest arare in die pos. etc. ro Et ait
augustinus constat longitudine pedum ducen-
torum et posita latitudine CC ro
Iugis quod lx et hoc que dicitur assiduus fre-
quens continuus et perseverans unde iugiter
adverbium
Iugulum li dicitur collum Item iugulum dicitur quan-
tum quod est diminutivum
Iugulo as are dicitur iugulum incidere vel
amputare
Iugum vocatur cacumen montis Item dicitur
lignum instrumentum quo boves iungun-
tur quod quadam similitudine iugum dicitur similiter
Iunctus ti i. iunctus i. positus
Iuniperus ri est arbor que in volgari dicitur
quolderbolden vel wachelderbomm
huius arboris cinis si cooperiatur ignibus
per annum dicitur durare
Iurgium secundum papiam dicitur quarum contentio
et dicitur a iurgo as quod est rixari litigare
et quare in causis attenditur unde dicitur iurgare
quasi iure agere vel iure garrire Et dicitur
obiurgium est confirmationis iurgium dicitur quod iure gar-
rimus Item iurgare dicitur reprehendere casti-
gare corrigere culpare verbis impugnare
Et sic hoc construitur cum accusativo Ita dicit
hugutio Et non quod iurgo et abiurgo pro
litigare venit sicut In alia significatione
sunt activa et inveniuntur iurgor aris et ob-
iurgor aris
Ius aqua iuris vocatur ius dicitur esse optabis
quia comparatum dicitur brodium vel aqua in qua
coquuntur carnes cum portione quia comparatione
sunt iudeis Ius iurandum dicitur iuris iurandi
Iuvenis omnibus avibus est de genere vultur
alba et minor quam vultur

K Alende dicuntur primi dies mensi-
um Tres namque dies in quolibet
mense spacia nomina habentes
a quibus denominantur alii dies
appositis dictionibus numeralibus scilicet kalende
none idus dies initiales mensium
dicuntur kalende Et dicuntur a kalo quod est voco
quia preco ascendebat locum eminentem
et clamabat kalo est dies sextus usque

ad nundinas vel totiens quot dies debebat
durare nundine Ideo dicitur kalende in primo
mensis hoc autem fiebat ut mercator adve-
nus et transiens occultaret latitudinem nesci-
ebat latentes vel latites quare totiens pre-
cones clamaret et ita nesciebat quando
mercatoribus poneret insidias in viis None
autem dicitur a non quia nullus deus habuit festum
in nonis Vel dicuntur none a nundinis quia
tot dies durabat nundine quot sunt none
Idus vero dicuntur divisiones ab ydus
idnas quod est divide quia dividunt menses se
in duas partes equales vel quia tunc dividebatur
nundine
Kmadus quod duo ve dicitur comportus
kmatus quod comuter dicitur deus cum illis
Kyrieleyson i. domine miserere et sunt due
partes et non dicitur composita Ita dicit hugutio

LL Abesto cas are dicitur subvertere
evellere facere laborare vel labi
mactare Ita labesco componitur apud
quosdam dictas capit significationes
Labes bis fe dicitur immunditia contaminatio
putredo ruina miseria
Labium in corde meis ubi gerendo labor
Labo as are i. labi fluere titulare va-
cillare timere Unde labesco est inchoativum
forme
Laborinthus secundum dicit versus est complexis partie-
tibus edificium quale erat apud cretham
ab dedalo factum ubi fuit / thaurus
inclusus in quo si quis intraverit sine
glomere lini ubi exeat inveniendo non
est et dicitur laborinthus eo quod nemo inde
labi potest hoc in modo liberi
Labrum bri et labium ii a labo dicitur
Et in hoc dicitur quod labrum dicitur superius
labium inferius Vel labium mulierum labrum
virorum Et est quedam asperitas in
labiis virorum propter pilos quod deficit
hoc littera est posita in hoc nomine labrum
Vel labrum vasis labium vero oris unde
labrum invenitur quod ipso vase in quo
corpus lavatur Et dicitur labrum a
lavando quasi locus infantium in eo fieri
solet quia sepe frequentius invenitur
Invenitur et labium latera i. vestibulo
quedam in similitudine quod fieri solet circus
ad vel ipsa extremitas in parte superiori
Invenitur et labium mense i. margo
vel extremitas Item labium vel labrum

i. lavando dicimus luterem vel aliend vel
quodcumque vas ad lavandum In super id Exo-
di 30. d. facies et labium seu labrum
eneum vase sua ad lavandum. Et glosa labrum
erat vas in quo lavabant ingressuri
templum dei et sanctificaturi et vestes
suas accepturi et deposituri et consis-
suri fuit de specialis mulierum que excu-
babant ad ingressum tabernaculi et sic d.
labium vel labrum
labrusca sed d. vitis erratica de sentibus que
inter margines nascitur vi. et labrus-
ca. dicta est a labris quod est extremitas terre
lacertus est pars brachii a cubitu sup. i. mus
seu musculus
lacta est genus herbe pectoris sic dicta quia brachia
habeat cum lacertosus sa. sed d. fortes quia
magnos habent lacertos et fortes
lacesso sis tercie coniugationis huius con-
situm et supinum ad modum quarte coniugationis
d. provocare irritare contumeliis afficere
probra dicere insultare et est verbum activum
lacessitus a um per. vel pos. provocatus
irritatus affectus contumeliis et d. a
lacesso Unde comparativum vide supra genus
lacessens tis dicitur fatigatus
lacinia d. extremitas pars vestimenti ora
vel finis vestimenti Item lacinia d.
vestis laceata vel d. a lacere laceata la-
cinia vestis
laciniosus a um i. laceratus
lacto as. d. lac prebere Item lacto tas.
tui d. lac sugere vel lacto lac sugo
lacto lac prebeo nato A lacto as vel
lactans tis. Et a lacto tas venit
lactens tis
lactuca ce d. eo quod ex habundantia
lactis exuberat et quod lacte nutrien-
tes feminas implebat hoc in venus ve-
neris usum agit
lacuna ne d. fossa in qua remanent
aque post effusionem ymbrium
vel ad quam confluunt immundicie Et
est pars inter fores sicut fovea est
Et quadam similitudine lacuna dicitur
quecumque vene vel fossa ventris Item d.
quiddam cavum Item d. supellex domus
vel locus ubi ex supellex domus
reponitur secundum hugutionem invenitur et aliquando
pro vestibus vel consecrationibus accipitur
lacunar nis media co. latus pannis
et pro tenuis quibus in aere tegit

et postea in oleo frigitur
lagena ne est vas vinarium unde hec lagun-
cula diminutivum
laganus panis dicebatur panis ille quo
quibus vesci poterat et distinguebatur inde
in historia super leviticum Tria genera panum
sunt sacerdotales leviticas et laycos Sacer-
dotales erant panes propositionis qui de quibus
superius fiebat quo non licebat nisi solis sacerdo-
tibus Panes levitici quorum offertorium quibus
soli de tribu levi vescebantur et quorum pars mas-
cula ministrare non poterant et filias huius
familias si non maritata vel vidua vel
repudiata nisi matrimonio rediret ad domum
patris sui ut esset quasi filia familias huius
non vescebatur advena vel conductus qui
est mercenarius Et sacerdotis conductus et emp-
ticius quibus vesci poterant layci et omnes
quibus quibus poterant vesci verna corpo-
re infra ubi corporale conductus
lama me d. locus voraginosus vel lapis
in via abruptus quod viatores lamentari
facit secundum hugutionem
lambo bis bi d. lingua tractum liquorum
sumere lambui non est dicendum in preterito
secundum quosdam sed labi sunt secundum eundem debent dici laberunt
et non lambuerunt Judicum vii. et omnes
biblie habent ibi lambuerunt
lamia e est monstrum habens pedes equinos cetera
membra feminea Ita d. glosa ysaie xxxiiii
Vere sed id est certum quod et lamie nudaverunt
mammas d. glosa lamia est crudelior feris
fratribus quod cetere bestie d. quia catulos
suos lamare faciunt
lamina ne est latum ferrum aurum vel argentum
vel alterius metalli
lampas adis est lucerna de vitro
lamuel est nomen salomonis et interpreta-
tur in quo est deus
lanugo inis per c est flos tribuli qui cotidie
simpliciter excitatur est levi flatu effertur in
aerem Item lanugo d. coma capillo
in barba
lanifex qui lanam facit vel ex lana
operatur
lanificium est lane operatio Et d. lana
super poma
lanx cis est latus discus et est sanctus Ex
pars lances dicuntur scutelle de libra pen-
dentes et hinc quod lanx aliquando pro libra
ponitur et Ita d. hugutio
lappa pe est herba spinosa que vestibus
inheret sepe ob asperitatem suam id est
stette

Lapacie cis ē cibus qd olerib(us) confert
ita d(icit) glo(sa) Judic(um) v. Et vn(de) lapaciat(us) cib(us)
ē et olus expoit eundem d(icitu)r et ee sito
fieri int(er) duas tabulas coptegas s(ecundu)m hug(uicionem)
Item aliqui dnt lapacias ollas esse
impares
Lapidicina ne d(icitu)r locus ubi lapides esse-
dunt ul' madunt
Laquearia s(un)t q(ue) cameram subtegunt et
ornant Et laquear p(ro)p(ri)a testudo came-
re d(icitu)r ad instar laquei cuati fra(ct)a q(uasi) alio
nomine d(icitu)r testudo et latinar Et inde h(oc)
laquearium rii 1 laquear a laqueatus
a um s(ecundu)m hug(uicionem)
Larua ue fimbrie q(uo)d p(o)n(itu)r sup(er) faciem
ad terrendum pueros Item d(icitu)r malificus
incantator 2 umbra demonum 2 demon
et pl(ura)r laquearia s(un)t ligna tabulata ul'
polita quib(us) ornant(ur) camere ul' domus
ite s(un)t q(ue) sup(er) titula ponit(ur) 2 in ipse
illaqueant
Laruales dic(untu)r demoniaci
Larus ri e auis al' volans q(uo)d q(ua)nq(ue) t(er)ra
q(ua)nq(ue) aq(u)a inhitat natat ut q(ui)stib(us) vo-
lat instar auis q(u)a auis e ingens 2
co(n)pinguis s(ecundu)m hitans iuxta aquas no
p(er) longe volare Vn(de) et agiles homines
frequent(er) eam capiunt currendo
Lascivio is iui me p(ro)d(uctum) mi(s)sile 2 lud(e)re
q(ui)ete quiquietomb(us) e idem q(uo)d disturbare
ul' voluptuose viuere
Lascivus a um d(icitu)r petulans luxurio-
sus Vn(de) h(ec) lascivia e voluptas petu-
lancia libido ul' luxuria
Latebra bre d(icitu)r latibulu(m) seu secretum
q(uo)d latet
Latericius a um d(icitu)r aliq(ui)d f(ac)tum de late-
ribus
Latex it me cor(repta) mi(s)sile 2 (con)s(tructum) q(ui) d(icitu)r
aqua stans latens ul' aq(u)a de latina
ul' limpha Et ulib(et) liquor dic(itu)r
latex Et d(e)clinat(ur) q(uo)d adiectiu(m)
Latibulu(m) li d(icitu)r occultacio
Latria e e s(er)uitus religionis q(uo)d soli
deo debet(ur)
Laterna ne d(icitu)r secessus publicus
cloaca Et s(e)c(undu)m id 4° R(egum) 10 ca(pitulo) destru-
xerunt eadem baal et fecerunt p(ro) ea
latrinas Et infra in hist(ori)a subterra-
neos cuniculos ad mundandas vias
orbis

Laurus e arbor de qua capita victor(um)
coronabat(ur)
Laurea e 1 victoria ul' corona de lauro
Vn(de) laureatus ta tum 1 laurea coronat(us)
Laureus ea eu(m) d(icitu)r pinotat(us) acinutus
h(ic) aditus vn(de) laureatus tib(us) diuinus
L(ebes) tis me p(ro)d(uctum) in obliquis mas-
culine vas e coquinare et lebeta te
in eod(em) sensu(m) tertii Et no(ta) s(ecundu)m hug(uicionem) q(uo)d
lebes h(abe)t duplicem act(usativu)m s(cilicet) lebetam
et lebetem in eod(em) sensu
Lechitus ci e vas aptu(m) oleo
Lectica ce me p(ro)d(uctum) d(icitu)r lectus infirmor(um)
portabilis Et s(ecundu)m hug(uicionem) d(icitu)r ornat(us) quo
desertur lectus ul' cortina q(ue) lectum
ul' ipse lectus Et no(ta) q(uo)d exterior p(ar)s lecti
d(icitu)r sponda interior pluteus
Legatarius a um cui legatum dimitti(tur)
Legifer feri qui fert ul' portat lege(m)
et p(ro)p(ri)e ac adiectiuu(m)
Legio onis h(abe)t vi milia vi centos et
lx homines
Legittimus a um d(icitu)r bonus s(ecundu)m lege(m) habitus
ul' f(ac)tus
Legittimu(m) q(uo)d s(ecundu)m data lege(m) e s(er)uandu(m)
Lego as auci mitte Et inde legauit
illud in ecclesia sed legare e intestatu(m)
aliquid ad dimittere Vn(de) Qui mittit legat
moriens sua munia legat Legatus missus
legatum morte relictu(m) est
Lego gis d(icitu)r furari colligere erubesce scripta
reficere Et plerumq(ue) ponit(ur) q(uo)d studere Vn(de)
Fur aur(um) flores virgo nauta q(ue) flores
Electu(m) equore singula quisq(ue) legit
Leno onis penul(tima) p(ro)d(ucta) d(icitu)r ruffianus 2 e
Vn(de) verbor(um) nebulo meretricu(m) s(i)t tibi leno
Lenocinor aris deponens et e idem q(uo)d
blandiri turpi adulacione ul' seducere a-
lasciviare delectari
Lenocinium ii d(icitu)r meretricatus 2 leccatitas
Lens tis genus e ligumen lens dis e
vermis capitis Vn(de) lens dis capiti lens
tis quenit ori
Lentasco cis d(icitu)r molestare ul' intestire
Lenticula le d(icitu)r vas olei 1 ampulla
s(ecundu)m q(uo)d sacerdotes 2 reges linebant(ur)
Et diminutiuu(m) a lente s(cilicet) genus ligumi(nis)
Vn(de) lenticula q(ue) a lente dic(itu)r lenticula
vas
Lentigo inis d(icitu)r macula in facie lenti
similis

lentiscus ci e arbor que vulgariter dicitur
melborum
lentus ta tum d. flexibilis ut lenta leta
salix. Item lentus ociosus tardus piger
mollis non fortis. Unde lentus d. lentus
ita lentus d. non habens statum ut frumentum
d. lentum cum non est habens statum vel flexibile
lentus sic mollis non habens statum. Est piger
et tardus non fortis desidiosus
lepidus da dum d. sale sapie conditus sua-
vis curialis dilatus mollis
letum ti d. mors. Unde hic et hec letalis et
hoc le. i. mortalis
letargia gie d. oblivionis infirmitas
s. oppressio cerebri cum oblivione et sopore
iugi. Unde letargiticus ca cum qui talem pati-
tur infirmitatem
leuca i. miliare. Ysidorus. Nicolaus de lira
d. quod proprie stadia faciunt unam leucam
leviathan serpente vecte vel sic propter
i. Ysidorus exponit. Glosa leviathan additamentum
eorum dicitur. Vel aut additamentum
eorum d. quod propter culpam mala mala sug-
gestione intulit hanc cottidie augeri
malis suggestionibus non desinit in
serpentis tortitudine fluxa mollicies
intelligitur aut dura rigiditas ut ego hunc
durum sufficerat quam malleum et vecte no-
minat et serpente duo quippe sunt per
maliciam mollis per blandimentum ver-
tis d. quia ad nera pateret. Ita exponens
aut quia insidias mollitur infundit
leviathan d. serpens tortuosus sub habitans
in aquis
levigare ere me cor d. misterium ad levi-
gandum eum habilis
levigo as me cor d. applanare leve
i. planum facere. Unde d. levigo quasi leve
ago leven d. planum et leve pon-
derosum. Unde vero dicitur applano levis
per levitate levis. Unde levigatum dici-
tur applanatum levigatus
levir viri i. frater mariti vel uxoris
levites grece dicitur hebraice oblatorius
sive sacrificatorius aut minis-
terialis latine
levus a um i. sinister tra trum

Liba ab are d. sacrificare simile
de pane defusate contingere et cathe
nibus super ubi expos de libare
libamen a libando d. sacrificium
vel cibus et maxime de liquidis
libamen bi est sacrificium de liquidis. Item semi-
luct d. ymolatio quia panibus quia alio nomine
d. oblatum
libatoria dicuntur vasa in quibus libamina
offerunt vel gustant. Item libatorium
d. locus ubi sacrificat
libato i. sacrificato
libanus e mons arabie ubi colligitur thus
nota quod ut papias dicit hic libanus pro monte
hec libanus pro arbore hoc libanum
pro thure et innuit. Glosa est 2 q. 8 capitulo
d. ibidem in textu quod libanus incisus
inspice d. Et certa regulas postiani libel-
lus repudii exponi ubi exponit re-
pudium
libens tis d. voluntarius omnis generis
a libo bis
liber beri d. bachus i. deus vini qui
hominem liberat a curis et sic accipitur
[illegible] Item liber bra brum d. qui non
subiacet dominio. Item liber bri d. codex
Item liber bri d. interior tunica corticis quod
adheret ligno. Item liber i. bachus
vel vini sive crede natus sic liber est
codex vel scriptus ab arbore corticem. Item a
beri facit genitivum beri. Item gloss.
libertum a relatione dicitur vel libertum
i. manumissum qui cum prius fuissent servi
postea fiunt liberi et libertati donati
Et sic de simili contrarie fiunt quod primo
fidei paganie restituerunt. Ita exponitur
christo [illegible] de synagoga
libertinorum
libertus d. ille qui de servo factus e liber
et d. a libero ab quo liberatus i. colibertus
et manumissus libertinus filius liberti
filius libertum simpliciter iam liber in le-
gibus d. in cum sed aut [illegible] per eorum
hec manumissus libertus collibertus
libertinus
libitina ne me pe d. fere
liberians d. scriptor vel
liberalis hic et hec et hoc le. largus
humanus benignus s. qui libenter
donat et non mulcat in libera
licium d. i. d. filum et ipse id quod immo-
datur s. tele per quod stamine trahit
et ligatur
liciatorium est grossum lignum et teres
circa quod licia i. fila involuuntur. Item
liciatorium d. locus ubi textor tela

oritur
Licitor ar(is) d(icitu)r appreciator vel additor sed immi-
nuens precium rei que vendit(ur) ut si q(ui)s se
dicat velle dare p(ro) aliqua re x s(olidos)
lidos et alius supveniens dicat Et
ego dabo decem vel xij vel si omnis
dicat iste equus valet x solidos et alius
xj vel xij Et p(ost) licitari ali-
quid p(ro) simplici vendere
Lictor oris d(icitu)r capitor qui dampnatos
sive reos caedebat vel ad mandatum
iudicis quoquomodo puniebat
Liddeus i(d est) preceptor vel doctor
Lien enis quedam pars intestinorum
id est splen
Ligeus ei i(d est) bachus a ligo as quia
ligat linguam et impedit
Ligo onis ferrum in marrita id
est sech ligo hawe
Ligula le d(icitu)r corrigia vel corrigia
cum qua aliquid ligat(ur) unde ligulatus ta
tum i(d est) ligulis ligatus vel plenus Et
hic ligulatus ti id est coquus cum
ligule multe s(unt) in ipso et vestes
pannos quos induit sec(undum) Hug(uitionem)
Ligurius rij est lapis preciosus electri
similis in colore
Limatus ta tum d(icitu)r politus rectus
Limax cis d(icitu)r vermis in limo morans
een ertsnekke
Limen inis inferior pars hostii
Limes itis d(icitu)r callis quasi ex via ducit
et s(unt) proprie limites transversa in agris
itinera vel fines qui agros limitat
et terminant unde limito as d(icitu)r terminare
finire
Liminium d(icitu)r captivitas exilium
expulsio extra limen
Limitatus ta tum terminatus finitus
Limpha phe d(icitu)r aqua unde limpho
as est adaquare
Limpidus da dum d(icitu)r clarus politus
perspicuus vel sanus planus
Linea stricta dicebat(ur) camisia to-
tum corpus operiens et strictis ma-
nicis adherebat corpori ut nullam
esset ruga et descendebat usque
ad pedes unde iste poderis i(d est) alais
Ista expo(sitio) habetur ex glo(sa) Ezech(ielis) 28
Item sup(er) Levit(icum) viij Et Hugo quod

sive b(…) inceptes vocat(ur) subucula et
d(icitu)r a sub quia sub aliis vestibus poni-
ebatur
Linguosus sa sum i(d est) plenus loquela
et habundans in loquendo
Linistipula d(icitu)r fasciculus lini
Lino is ui ire coniugationis vel magis
causa differentie a novo lini d(icitu)r leviu
in composito quod aleo est simplici nasci-
tur quod est in usu Exo(dus) de dolio cum
lino et levio d(icitu)r quod delet vitia verba
si christiani dicamus ergo sunt christiani
lino is linere levi litum litu Est ab
linere operculum apponere cooperire
obturare dolium Item linire d(icitu)r inficere
detur pace conglutinare Et proprie in hac
significatione d(icitu)r linum cum una res quasi in-
ficiendo supponit(ur) alteri tunc proprie
linit dum calo suppducit vel lutum
Item linire est destruere vel delere unde hec
litura i(d est) deletio vel superinductio Ita
exponit Hug(uitio) Et bito
Linio is ivi vel ij quarte coniugationis
idem est quod ungere non linitum ta tum Et
hoc liniment et hec linitio Ita dicit
Hug(uitio) Eliminatio est error quorundam
qui ponunt linire pro linere cum signif(icatione)
diversa Ezech(iel) xiij Alii autem linebant
quod linebat quod sup(er) proximo est composit(us)
Ita paulo post in eodem capitulo Et
ad eos qui liniunt absque temperamento liniunt
dicit quod liniunt Item et sequitur textus
dicas eos ubi dicit ubi est litura qua
linistis vel levistis et melius Item sup(er)
proposito ostendit(ur) litura enim quod supinductur
toe et deletio a lino is d(icitu)r et non a linio
a linio d(icitu)r linitura et non litura Item
linistis vel levistis d(icitu)r in composito ab hoc
verbo lino et non a linio quod facit liniuist(is)
Item Amos vij Ecce dominus stans sup(er)
murum litum non linitum Item Exo(dus) proprie
lagenis lita oleo i(d est) non conspersa sed
superinductum quod ey in superficie oleum
ponebat
Linostima ne est vestis ex lana lino
que contexta
Linthear se est d(icitu)r manutela
Lintheum ei d(icitu)r pannus lintheus
qui sunt in lecto Inde lintheolum
et lintheamen

limpe cal ut fecit q possit hois inte-
riora penetrare visu et vocatur in theu-
tunico lins lichts
Lippus pa. quum dr cuius oculi sepe lacrima-
ntur lippitudo dolor oculorum sepe lacri-
mantium zowerocke
Liquet i apparet manifestum est et est
verbum impersonale
Liquido i manifeste
Lica .ce. dr instrum musicum Et tunc
corripit primam sillabam Item lica
ce dr sulcus et tunc producit primam
sillabam Et componitur tango lirare sacio
eius venit liram delico disto etc.
delico deuio dicitur Est lira sulcus
primi caput est et lira sedit
Lito ab are sacrificare immolare In
lito ta tum et litandum at dum Et
est verbum activum
Litostratus dr varietas pauimenti
vel variatus color in pauimento vel
congeries lapidum diuersorum colorum
vel pauimentum vel quoddam aliud opus
quod fit ex lapidibus diuersorum colorum
ista dicit hugo
Litus a um i superinductus
Liuor oris me gentis infestill est inuidia
ruborum et nigredo que remanet
in carne ex percussione Versus Est liuor
inuidia liuor est volimus et nigredo
Liuidus a um inuidus volneratus
et nigredine seu maculam ex percus-
sione in carne habens
Liuens tis idem est quod liuidus Et dicitur
componitur a liuco as liuum quod est inuidere
vel fieri liuidum vel inuidum
Lixa est dr incendius garcio qui sequitur exer-
citum in expeditione et portat aquam
ad opus exercitus magistri
Lixo as are dr pla aqua coquere
Lixus a um i in aqua coctus
Lixiuium quod fit ex aqua et cinere
Lota et hugo i longe

Loco ab are dr in loco ponere
statuere et stabilire collocare
locare Etiam dr precium conducere cuius
capit ille conducit quod precium dat
Loculus li dr pluribus locorum Bursa
scrotum
Locuples tis quod producit e pan in
obliquis et tenua in e et mi in
in nto et in oro i est aut diues humidas

et componitur a loculus ci et plenus a um
quasi loculus plenus i plenos habens loculos
vnde locupleto as i ditare
Locusta te sunt minuta animalia que habent
longiora retro crura et sunt munda
secundum legem quibus in deserto pastus
est Johannes Unde Crisostomus super actus apostolorum
locusta sunt volatilia quidem munda
tamen pura non sunt satis magis volatilia
que manducabat Beatus Johannes in deserto
constituta sunt radicas inustas vel
aues et dicitur ad locustas
Lodex icis dr vestis hirsuta
Logos i sermo vel ro inde logicus i
sermocinalis vel racionalis Et hinc logica
dr triuius vel ars talis
Lolium dr illa mala herba que crescit
inter segetes et malum semen facit et
pertinet lolium i raten
Longanimus ia ium Et hic ne longa-
nimis ma imum dr qui longo tempore susti-
nens nullis passionibus perturbatur
sed ad omnia sustinenda paciens est
Idem et magnanimus cui contrarium est
pusillanimus
Longeuus a um i longi euui temporibus senex
Inde hec longeuitas
Lorametum ti dr concathenato lignorum
quod solet fieri in fundamentis edificiorum
vbi non potest inueniri terra solida ad
fundandum edificia Et dr a lorum ri
quod est kathena quasi sicud kathenule in
loro coniungunt ita ligna illa connectuntur
Item loramenta dicuntur complexa lora vel
laquearia secundum hugonem Et componitur dr sunt
loramenta dicitur in parietibus tabule vel
alia ligna que innectuntur
Loripes dis dr claudus qui habet cortos
pedes ad similitudinem lori vel qui habet pedes
ligatos quibusdam lorris ligatum
Lorum ri dr habena cingulus liga-
mentum

Lubricus a um dr lapsuriosus
ad mala labilis et pronus lasci-
uus et viciosus Item dr locus lubricus
in quo de facili potest homo labi Et
non dicimus nisi lubricum et labile
quia labile est quod labitur sicud fluuius
lubricum autem non dr quod labitur sed
in quo quis sicud terra argillosa
vel glacies Item et lubricum dicitur

q q labit inde et ut quidā sperens/ Lꝯ ꝯ
labil e fluuius dicit labiacus antique
et ad utrumque de labor eris exivit Item
lubricus dicitur a lubrico as dicitur labi vacillare
lubrico et tē vl um inchoatiuum dicitur luce
incipe
lucifer dicitur eo quod inter oīa sydera plus lucē
ferat Est aut unus de planetis Et dicitur
stella matutina
lucifuga ge e quedam auis que fugit se
ab aspectu diei
lucifacio est comp̄ositū p̄ducit inflexil dicitur lucem acci
lucifio fis i acquirere
lucubratiuncula le compositū cōr dicitur vigilia
vnius noctis Et dicitur a lucubro as quod est deuo
te vigilare ad lucubrum id est ad lucernam
luculentus a um i plenus luce i clarus
aptus splendidus et comparatur Vnde luculen
ter adverbium
lucus ci dicitur nemus peculiare i speciale dicitur
peculium est ppa pecunia filii familias
ludemanibus celi dicitur venatoranibus in
tende vel indulge vel diuinatori prolatum
animum quere Ita exponit Baruch in glosa
lude pro ydola facere sic exponit
Ex xxiii ubi sic habes Lugi vidisti facta
filium agar et tempore ludere i ydola fa
cientem Ipse exposuit n inde sed scriptura re
ptit quod ysmahel prius simulare lusus fe
cit sic pro ydolatrie glossa Exo .xxxii. ubi 2 cor .x.
dicitur sedit populus manducare et bibere et sup̄ra
surrexerunt ludere id est ydolatrare
ludibrium e aliquid vel res que de ludo et co
tempni digna est Ita dicitur papias Item ex quodam
principio seu derisione et dicitur Et ludo is
ludicrus cra crum Et hic et hec ludi
cris et hic cre dicitur ludo plenus vel quod in
ludo geratur
luo is e lutum pro huius equiuocum est lue
n dicitur depurare maculas Vnde hec lues is
i macula sordes vel pestilencia vel
morbus repentinus Item dicitur purgare unde
est lue id e quod punire Ita idem e quod ꝑ
solue sustine ut iste luet penam
i soluit vel sustinet Item luo spectat
ad actum venereum vel coitum vnde sunt
in actu coeundi Vnde Vlgo dicitur arietes
in lignum i coeunt vel coyre appetunt
Vnde Hic luo compositum penas conte
lire tenebras dicitur et lucere quando
soluitur omnis
lugubris e et hoc bre dicitur tristis

flebilis
lumbare ris dicitur cinctorium lineum eo quod
lumbis adhereat vel quod lumbos ligat i braca
lunaticus ca cum dicitur qui in singulis lunacionibus
vexatur et mente laborat cum luna crescit
augetur in Justo sic ait vel ideo a Ieronimo lune
capiunt lunatici Et quia demones eos vexant
huius temporibus ut per lunam infament lune
creatorem
lunbale lunulale dicitur est ornamentum ipse
quod est ornamentum mulierum factum est ad
modum lune de hoc Ysaye iii in fine
luridus da dum dicitur pallidus obscurus te
nebrosus et proprie luridus calor dicitur mortui
lustralibus aquis dicebantur aque purificacionis
siue expiacionis sed est apud nos aqua
benedicta
lustro as ab [illegible] habet significacionis dicitur n circum
dare semare compungare circuire lustrare
expiare Ita dicitur Hug[uccio] Vnde lustro circuido
designat siue [illegible] conpungo circueo lumo
siue expio Vnde in Alia [illegible] istas significaciones
sortitur
lustrum tri dicitur spacium v annorum Item cubilis
siue locus ferarum lustro volunt quod lust
cubile fere quinquennia lust fuit Item
lustrum dicitur lupanar meretricium
luter eris dicitur concha vel mare eneum
in quo lauabant pedes et manus sacerdo
tum vel facte hostie Et dicitur a luo is
quod est purgare
lutulentus a um dicitur sordidus fetidus luto
plenus et comparatur
luxo as dicitur tales fluxus sed feti
ditas luces sordes vel turpis voracitas
tas Vnde in principio agentibus pulsa luxuria
i talismodo vel fetiditate Errat ergo
omnis dicentes luxione quia pro eo luxuriae
nichil est
luxuria est proprie solucio libidinis a
plicata aut appellare dicitur luxuria
superfluitas in coytum in cibo et in
vestimento et in aliis rebus
luxus us ui dicitur solucio libidinis
Et ponatur pro qualibet superfluitate

M

[illegible]cedo omnis nunc tamen in
recto vel compositum prout in obli
quis et omnibus est
materia nec pro huius est
longius species eo factis

lapidibus sine cemento que iunctae aliaque
claudunt. Macio .n. generis longum diu-
cie maria dicitur membrana secundum mar. qua
involvitur puer in ventre quod dividitur in partu
et secundum puerum. In sup(ra) id Gen 38 c. Quare
divisa est propter te maceria ubi dicit glo(ssa) De-
vidimar membranula que iacuit cum
manum emisit ut alter nasceretur. Et pro-
spiritudine vide infra in loco suo
Maties ei dicitur maciedo
Macilentus a um amarie attenuatus
sive valde macer
Machinamentum ne instrumentum pugnandi quod
est sepe pro fabrica mundi
Machinatio omnis ibi est quod exquisite
inside commenta astutia
Machinor aris est cogitare malum vel as-
tute insidiari
Macto as in subscriptis significationibus invenitur
Macto significat necat ymolat atque ditat
Machus ius belli iota machus machi
belli
Macula le multipliciter accipitur dicitur lesure
oculi vel deformitas velleris de quibus
duobus habetur in Levit(ico). Dicitur etiam macula
intricata retis. De quo Iob 18. Inmisit
in rethe pedes meos et in maculis
eius ambulabat. Et dicitur circulus lorice
et cuiuslibet immundicie vestigium
Madian et epha secundum glo(ssam) regiones sunt
in Saracabia camelis et dromidariis
habundantes
Magisque aliquando pro magis et hoc poe-
tica licentia
Magi ab oriente venerunt etc. Matthei ii. A
Crisostomo Magi id est malefici sed sa-
pientes intelliguntur. Ita dicitur in historia quod
a magnitudine scientie magi sunt nuncupati
quos in greci philosophos, persi magos, Indi
sebas, latini magistros appellant
Magis compluris id est multo plus quam vel esti-
matis et est comparativum a magis. quod
compulo
Magistratus tus tui erant maiores
et rectores in populo
Magnanimus a um et hic et hec magna-
nimus et hec ne in corde sensu pluda(?)
fortis magnus ad ad difficilia incipienda
et perficienda
Magnanimitas spontanea rerum diffici-
lium aggressio
Magnas atis quod hic et magnatus ti dicitur
qui maximus est in populo
Magniloquus qua quum qui magna loquitur
Magnopere id est multum vel diligenter

vel studiose ad verbum est qualitatis vel quantitatis
Magnitudinis vel magnitudine vel apoto-
pum dicitur sedus caulis qui nascitur in tirso
absinthii vel ipse tirsus absinthii
Mala le id est maxilla vel mala superior ma-
xabula inferior. Proverbiis dicitur quod c. / caulis
Malagranatus ti fe(minini) generis arbor quedam
cuius fructus dicitur hec malagranatum
quod habet grana intus idem et malum gra-
natum. Et dicitur quod ex punica regione primum
est translatum
Malus li id est pomus que mala gerat
malus navis sunt carbasa in malus
Feminam sedam mala sanctis utique mala
Malagma tis est herba medicinalis
confecta vel potius emplastrum medicina-
confectum
Maleficus a um dicitur incantator sive cul-
tor demonum
Malleoli sunt habetur in glo(sa) Daniel iii dicuntur
novelli palmites vel sarmenta arcens
Malo malis id est magis velle. Verbum est
compositum a magis et volo. Ab hoc descendit
malens participium quod ponitur pro id est magis
volens
Mambre est nomen viri. Et secundum huius nomen
est civitas quae alio nomine dicitur Ebron
Mamona ne. Secundum Jeronimum in quadam
glo(ssa) ad Matthaeum vi. Sira lingua dicuntur divicie vel
nomen demonis qui est diviciis prepositus cuius
eius dictus sunt secundum opus eius utitur ad decipi-
endum recreando laqueis diviciarum
Manaa interpretatur sacrificium. In Baruch
i dicitur Emite holocaustomata et thus
et facite manaa. Ubi aliqui libri habent
mana alii habent misericordias
Mancipium quasi manucaptum dicitur servus.
Et hic et hec manceps in eadem significatione
frequenter appellatur quod in bello capitur
et in servitute redigitur. Et in sunt huius
ampliata est appellatio huius nominis
manceps vel mancipium ut dicatur filius
nondum emancipatus vel ipsa filia manci-
pium vel quidquid potest manu capi vel subdi
mancipium dicitur ut bos equus omnis hec
in alia statim ut nata sunt mancipia
esse putantur nam ea que in bestiarum
numero sunt tunc videntur mancipia esse quando
sive domari
Mancipo as. Alias mancipio secundum papiam
est mancipium facere in servitute redigere
manu captum adducere. Et reddit huius
quod mancipare est manum tradere vel ducere
vel dare. Et simpliciter ponitur pro dare vel
ducere et est activum conveniens exponenti

p[er]tinere
Manicus ca. ad i. cates manu
Manda dis di ul dui de sub su d[icitu]r man
gmede
Mandragora re. q[ue]dam h[er]ba h[abe]ns radice
similis h[omin]is eius poma s[un]t pulch[ra] odorifera
et insipida hanc dicunt quida[m] vale[re]
ad steriles fecundandas Theodorus ma-
dragore sili fis agresti stacti d[icitu]r a
eo q[uod] cortex madragore cu[m] vino datur
ad bibendum illis quorum corpora p[ro]pt[er] cura[m]
secanda sunt ut soporati dolorem no[n]
sentiant. Ite[m] s[ecundu]m aug[ustinu]m Mandragora
e[st] genus pomi. Vn[de] se[cundu]m id Gen. xxx. Et
i[n]ssus ruben repit madragora d[icitu]r
g[e]n[us] pulchra poma et insipida. Et
subdit ibidem in glo[sa] Mandragora
genus e[st] pomi simillimum pepone pre-
mi sp[eci]e odore suaue olet ad mag-
nitudinem mali maciani t[em]p[or]is
Manasses hebraice d[icitu]r oblivio ul
obliviosus latine
Manes mas. et co[mmun]is nu[meri] p[ri]ma longa
s[un]t dii ul aie infernales et declinat[ur]
manes manium manibus. Vn[de] Illuc
gluto manes ubi tecit e[xt]ra manes
Cum manibus mando f[ir]ma manibus
ora tango
Mane e[st] nom[en] indecl[inabile] ul adv[er]bium Mane
techel phares dixisse invenit appe-
dit. Vn[de] Mane techel q[uod] phares vi-
gili si metonomaces. Vnq[ue] perrades
si vix ss amares. Rapta resignares
et meliora dares
Mango onis d[icitu]r venditor equo[rum] Ale-
xand[er] dolt q[uod] mango sit custos seu
pastor equorum
Manica ce d[icitu]r cathena ul vinculu[m]
quo captivor[um] manus ligant[ur] manib[us]
Vn[de] in ps[almo] nobiles eor[um] in manic[is]
ferreis. Et ysa[ia] xlv. Et vinculi ma-
nici p[er]gant. In exo[do] de p[re]cept[is] dei
E[st] e[ti]am manica e[st] illa p[ar]s tunice ul cami-
sie q[ue] e[st] ab humeros usq[ue] ad manum
Manicas ab d[icitu]r festinat mane venire
Manipulus li. a. cu[m] de segete q[uo]d q[ui]s
apprehendit manu aliq[ui]s metendo. Ite[m]
Manipulus e[st] ornamentu[m] manus
sacerdotis
Manticia eorum lboyzak
Manser ar[is] d[icitu]r natus de meretrice
Mansionarius d[icitu]r hostiarius q[ui]
eccl[esi]am custodit
Mantiles lis q[uod] et[iam] et hoc le in eadem
si[gnificatio]ne s. Teclam mense mappa
Manubie ar[um] di[cun]tur spolia. Item di[cun]tur ex-
cubie p[ro] noctis spacia vigilantes
Manumissus sa. sum d[icitu]r libertati datus
a manumitto do ul mitto tis et mittor
ce q[uod] e[st] de manu servitute emittere
Manus in manu. p[ro]u[erbiorum] xi. Non erit
innocens. manibus que lira exponit
manus in manu sp[iritu]s si fuit i. si cesset
ad horam a mala operatione. Non erit
innocens. ii manus cessat a mala
voluntate. Et si q[ui]s faciet op[er]a bona
ul manus in manu i. securi[ter] ponat
i. audacter q[uod] p[ro]mitte[re] ul fiduciare
q[uod] no[n] erit innocens malus
Maranatha s[ecundu]m pap[iam] interp[re]tatur d[omi]n[u]s
venit ul d[omi]ni adventus. Et d[icitu]r q[uod] sicud
e[st] in ep[istol]a ad Cor[inthios] xvi. Et Aug[ustinus] id
est quibus no[n] amat Ih[es]u[m] d[omi]n[u]m n[ost]r[u]m
ih[esu]m sit anathema maranatha d[icitu]r
glo[sa]. anathema i. separatus a deo ul
condempnatus. maranatha i. donec d[omi]n[u]s
veniat ul in adventu d[omi]ni
Marceo ces cui si supino et marcesco
cis ce d[icitu]r liquescere ul debilitari corpo-
re. ul pinguescere. Item marcescere. et[c]
Mare mortuum q[uod] e[st] penthapolis
Mare eneum sed fusile fuit lavatorium
in quo lavabat[ur] sacerdotes
Marchionus d[icitu]r extremitas alicuius regni
ul loci
Maritima dicu[n]t[ur] loca mari vicina
et dicta q[uasi] mari intima. et d[icitu]r mariti-
nus na num
Marco onis sunt vigilius
Marsupium pii d[icitu]r sacculus pecunie
Massa qpla sicut Et cum respondet in-
venit[ur] in biblia ul massa ap[u]d he-
breos e[st] que pondus d[icitu]r et q[uan]titas metalli
alicuius
Massa palathare d[icitu]r pondus ul magnu[m]
omnis q[uod] sit palatha vide infra in
suo loco
Massarius d[icitu]r ille cui commissa e[st] cura
totius familie
Mastix ic[is] d[icitu]r resina ul gutta
Matrisfamilias ita vocat[ur] q[uod] per quanda[m]
iuris solempnitate[m] in familiam transit
mariti. Et dicta sic q[uia] dotatur
Materfamilias q[uod] sed matrona nec
e[st] cum qui q[ui]a i. q[ui] nec nati. Item nec

mater familias illa est que plebs eius est
mad familia ex duobus componitur
Materia est quod [illegible]
per lignis mediocribus vel pro edificio aptis
Matertera dicitur soror matris
Mathesis sine h est vana quod est sine as-
piracione dicitur divinacio unde mathema-
ticus i.e. divinator Item mathesis
cum h cor(reptum) et aspirata et sine h
dicitur doctrina scilicet quadrivium mathesis
unde mathematicus i.e. doctor
quadrivialis Et hec mathematica i.e.
quadrivium i.e. doctrinalis sciencia
Matricida de compositis qui vel que
occidit matrem Et componitur a cedo is
cecidi
Matricula le(gitur) quia mater ponitur
i(d est) cartula et presbiter cartula conscripti
omnes unde in vita sancti Silvestri quod ha-
bebat viduas et orphanos in ma-
tricula suprascripta
Mannus ci dicitur niter
Mausoleum lei dicitur sumptuosum monu-
mentum a Mausolo rege egipciorum
sic dicto Nam eo defuncto uxor eius
mire magnitudinis et pulchritudinis
ei paravit sepulcrum intantum ut usque
hodie cuncta monumenta preciosa ex nomine
eius mausolea nuncupentur [illegible]
Et producit ubique hanc sillabam le vel
eum mausoleum pronunciat aut [illegible]
peccat aut thelonium non recte esse
rector

Mechanica f. e(st) et quedam sciencia
vel doctrina ad quam pertinet fabricare
opera omnium operum dicitur
Mechanicus quia manu fit unde mecha-
nici dicuntur omnes qui exercent artes que
manu fiunt
Mechor aris dicitur adulterari [illegible]
nes [illegible] aut accipitur [illegible]
cogitatio carnalis que subsistit [illegible]
adeo et omnis libidinosa concupiscentia
Et omnis adulterina actio Et omnis illici-
ta cupiditas potest dici mechatio
Mechus a um dicitur adulter vel adulterio
Mediocris i(d est) in medio situs
Meditullium lii i(d est) medietas sed illud
quod est in medio
Medulla le dicitur illud molle quod est in
concavitate ossium intimus Item medulla
[illegible] accipitur pro intimus liquor
quod adipe [illegible] et huiusmodi unde dicitur

medulla cedri vel medulla tritici Et
dicitur a medius a um eo quod sit in me-
latens
Medullitus adverbium i(d est) ex intimis partibus
de adulterio loci vel qualitatis
Mel silvestre dicebatur in libris [illegible]
[illegible] ad quo videtur concordare quod
dicitur Canna de rore mel confert [illegible]
[illegible] quia maritimum foliis Item quidam
gloza dicit quod in deserto inde sunt arbores
folia et lata et rotunda lactea coloris
et mellis sapore habentes que [illegible] fri-
abilia manibus confricantur et eduntur et hoc
dicitur mel silvestre
Mello autem erat campus et quedam
profunda vorago vallis Et postea
ipsa civitas vocata est Mello Ista dicit
in historia Judicum Nec exponitur sic
illud textum iii Regum xi Salomon edi-
ficavit Mello et coequavit voraginem
civitatis Item voraginem coequare
vel Mello edificare precedit [illegible] expo-
sito quia supponitur eodem accipi debet modo
[illegible] in quo arx erat et civitas dicebatur
[illegible] inter montes et civitatem erat
vasta quedam profunditas et vorago
Mello nomine hanc repleri et re-
liquo solo coequari iussit Salomon
Melodia die dicitur dulcis cantus sive
dulcedo cantus Et est compositum a
melos quod est dulce et odos quod est cantus
Melota te est vestis de pilis came-
lorum vel melius alia est quia et taxus dicitur
cuius pellis dicitur melota quod est valde
hispida Ista dicit glosa Hebreos xi
Membrana est pellis tenuissima
[illegible] aliis [illegible] Item dicitur
pergamenum
Memini sti [illegible] defectivum [illegible]
[illegible] novi [illegible] memini [illegible]
[illegible]
Meo as are i(d est) manare ire defluere
unde hic meatus tus tui Et hic et hec me-
abilis et hoc le [illegible] meander dicitur mea-
der [illegible] flexuositas [illegible] amplius Et
[illegible] anfractuositate et deceptione invenit [illegible]
[illegible] in libro [illegible] tortuose [illegible]
qui mille [illegible] anfractibus agitatis [illegible]
hic meander vel [illegible] amplius a [illegible]
[illegible] flexuosus et [illegible] vertitur
[illegible]
Memphiticus [illegible] a civitate

mephis
Menes defectus. Unde apud hebreos mene dicitur
luna quia singulis mensibus deficiat. Unde secundum Hugwicionem
Menia menium menibus in plurali tantum sunt muri
civitatis
Menianum ni dicitur solarium. Unde papias Meniana
sunt solaria de cenaculorum parietibus eminentia
Mensa omnis dicitur mensurator
Menstruum trum a mense dicitur scilicet fluxus mu-
lierum sanguis. Ut eciam dicitur vox / Menstrua sunt super-
fluitates mulierum sanguinis dicitur aut menstrua
a circuitu lunaris lumine. Unde solet hoc evenire
consuetum
Luna enim greci mene dicitur. hec et muliebria
nuncupatur. Nam solum mulier animal menstruale
est. Cuius cruore contactu fruges non ger-
minant. Acrescunt musta moriuntur herbe
amittunt vigorem et arbores fetus suos
subito corrumpit. Inferrescunt era. Et si qui
canes inde ederint in rabiem efficiuntur. Gluti-
num asfalti quod nec aquis aquis nec ferro
solvitur cruore ipso pollutum / sponte dis-
pergitur. Ita amestico menstruosus a um i.
ad menstruum pertinens vel a mense conside-
ratus ubi exponitur muliebria
Menta te est herba odorifera que vulgariter
dicitur Myntze
Mensus a um et cetera dicitur perimanus expletus
defectus et completus
Mercatum ti tus tus tui dicitur locus in quo
emitur vel venditur. Ita dicitur eciam mercatum.
Et dicitur a mercor aris quod est emere vel vendere
vel mundinare
Mercennarius est qui servit pro accepta mercede
conductus precio
Merces edis dicitur premium vel precium
Mercor dicitur est mercor merces. Unde Juno vel Juno
Mercurius semper mercatus. Sed vige sicud est
quasi in precio mercari deus. Et iste vel-
timus scilicet mercari est precium antiqui scribi articuli
quod erat mercis. Qui dicitur in quo non remanserit
licencia preciari eo usus est apposuit. Sic componitur commercari de-
mercari premercari
Mercurius fuit ab assiduitate intendi vel
accepit / Et est lucis quia mercandi sercibos
ibat. Unde hec in titulo deum. Et est equorum
ad scribendum quod inscribitur in lampade ad tenendum
papirum et ad auem
Meridies dicitur quasi medius dies. Unde meri-
dianus a um. Meridiari sicut et gesta-
bat in meridie / ut habetur in Job. 5
Merops est genus auium i. Grunespecht
Merare ri dicitur commune bonum et commercium

et a fece separatum. Unde meracus a um i. pre-
clarus et defecatus. Et hic et hec et hoc merax
est quod eodem et comparatur meracior
Merops est et hec mercuromum in idem sunt
et dicitur a medeor aris
Messias hebraice greci christus latine unctus dicitur
Messis dicitur segetes et tempus dum matura est. Ita
messis est tempus vel actus metendi
Meticulosus sa sum i. formidolosus ple-
nus metu
Methodus di dicitur remedium via vel finalis
terminus
Methonomia nomen est quod post continens pro
contento ut Bonomia pugnat i. bononienses
Metor aris i. tiare vel terminos ponere et metas
constituere locorum. Ita metari est metiri. Et
metari tiace quoniam metiri aliis rebus
Et quoque metari est castra dividere et assignare
loca militibus in castris vel castra ponere
vel munire / Et inde castrimetor aris i.
dividere vel ponere vel munire castra. Unde cas-
trametati sunt filii israel i. posuerunt vel
mutaverunt castra / Carmina et ceteri
dinnosso sit terminat / Sic tamen ipsa est
a lege metri soluta
Metreta mensura quedam est continens x
sextarios ut dicitur post arti. xxxiii

Meco as cui dicitur splendere. Unde micans
Mantis participium
Micrososmus ni dicitur minor mundus scilicet homo quod
dicitur minor mundus
Migale lis me est animal natum ales ad
videndum gulosum. Papias ingluviosum.
Ita scribitur in glosa leuit vel vocatur at
in theutunico hermil
Mistma at. Medicorum in obliquis et neutris
genere sed dicit glossa ipsa et ordeum est cum palea
ut dicit Hugwicio quod mistina est pallea mi-
minuta vel tractura ficulnei compincta
vel ad unguentum aptum ad abluendum vel
confectio sapor vel confectio aliorum vel
aliquorum aliarum rerum bonum odorem. Regum Dan.
Cap. 13. dicitur Susanna affer michi oleum
et mistmata. Super quem locum dicitur magister
in historiis mistmata est ordeum cum pallea.
Unde faciunt mulieres decoctionem forte
adulterum faciet. Et bene exponit
hoc et in orthographia defectum Hugwicio
qui ita dicit. Ex quidam corrupte
dicunt smigmata quia ibi non debet
esse s
Mistico as ace dicitur tussire
Milago vel Milago genus piscis est
et evolat super aquam quociens cuiat

sup aqua ul op aq tepestate euenire
designat h huius
Milicia celi d(icitu)r instructio stellar(um)
Milles adiuben male
Mina ne d(icitu)r lib(ra) vna ul talentu p(ro)ut d(icit)
pap(ias) Et subdit mina grece appellat(ur) h(abe)ns
h(abe)ns siclos qui faciunt obulos mille du
centos p(ro)pt(er) minas altitudines murorum
dicimus
Minitens ad picte d(icitu)r canibus ul infir
mus qui no(n) pt fugere vbi s(upra) Sed mine
mitit canib(us) aut qui fugere nescit
Minito as are d(icitu)r frequent(er) minari
Minium ij d(icitu)r color rubeus
Mino as d(icitu)r expelle ul duce actiue
Et minor aris a minas minute vbi s(upra)
dicit quo minatur lupus illi determinat
Minutu ti neu(trum) exponit(ur) e media
p(ar)s quadrantis Vn(de) in Ewa(n)g(eli)o lu(ce)
q(uo)d mulier paup(er) et vidua misit minor
bam rono quadrante malo legit(ur)
duo minuta
Mirica sed(et) gt ip(s)e e arbor arabic alti
tudinis quinq(ue) cubitor(um) plus spinie ste
mirica e gumi seu gutta cordis aut
amarica eiusdem arboris Et d(icitu)r mirica
q(uasi) amara
Mirrar congestu aderise p(er) mirra fac
tu Vn(de) in cant(icis) x a. compost semine
tu ac[..]tio vbi s(upra) congestu nardu s(e)c(undu)m nar
dus d(icitu)r arbor Est vnguent(um) mirctu
s(ecundu)m gumi mirica ul arbor
Miricus arbor arotica ul spata Et
d(icitu)r s(icu)t ip(s)e mirica amari eo q(uod) ing(ra)
tissima arbor s(i)t ut miricus appella(tur)
arbor q(ue)dam h(abe)tur ier(emie) 33o c(apitulo) Et d(icitu)r p(ro)
in p(ro)logo Jer(onimi) sup(er) zach(ariam)
Mirteru ti d(icitu)r locus in quo mirti crescit
Mirteus a um e ad de mirto arbore
factu
Misereor eris construit(ur) cu(m) g(eni)t(iv)o ul
d(ati)uo ut misereor tui ul tibi
Miseror are construit(ur) cu(m) ac(cusativ)o ut
miseror te
Miserat verbu(m) defectiuu(m) et construitur
cu(m) ac(cusativ)o z g(eni)t(iv)o ut miseret tui ul te
vbi s(upra) penitet z tedet miseret quinq(ue) et
quidq(ue) ista accusatiuis iungit(ur) cu(m) g(eni)tis
Misteriu(m) d(icitu)r sacrum ul signum ul secreti
gnificatio occulta ul absconditu(m) ul occultu(m)
semp(er) clausu(m) secretu(m) q(uod) occultu(m) h(abe)at
disputator(um) ul intelligentia Et d(icitu)r
a mistis ul mistice grece q(uod) e secretu(m)

latine ministeriu(m) iniquitat(is) i(d est) occultatio
iniquitatis
Misticus a um d(icitu)r sacr(um) diuinu(m) occultus si
gnatiuus s(cilicet) cu(m) ad d(icitu)r z aliud intelligi
Mna e grece expondit(ur) s(e)c(un)d(u)m multi codices
h(abe)nt mina z eidem Vn(de) exponimus e grecum
s(ecundu)m latinum vbi s(upra) dictio mina pondus
mensuram dictio mina Et appendit
c(entu)m dragmis ponit sup(ra) ubi expo(nitur) mina
Moderor ar(is) s(ecundu)m papiam d(icitu)r cohibere
abstinere refrenare temp(er)are gub
nare regere z construit(ur) cu(m) ac(cusativ)o Item
inuenit(ur) moderor ab q(ui) eod(em)
Modifico as are d(icitu)r temp(er)are
Modiolus li d(icitu)r lignu(m) rotundu(m) q(uod) e
in medio rote q(uod) q(ui)d a p(er)it traxit iusit
s(cilicet) in quo z radii incrementi infixi sut
s(e)c(undu)m nabe
Modulor ar(is) e dulcit(er) cantare melo
dias facere Jnuenit(ur) z modulo in eod(em)
s(en)su
Modulo li d(icitu)r e a modo d(icitu)r z modulo
tropus cantus s(cilicet) qui ponitur in p(ri)ncipio vnius
s(alm)i ul matutinaru(m) ul vesp(er)ar(um) Jte ponit(ur)
p(ro) modulatione cantus
Modulatio onis cantatio dulcis
Mola le d(icitu)r lapis in quo frumentu(m)
mallitur et terit(ur) Et d(icitu)r a molo is
Jt(em) mola d(icitu)r puluis ex farina z aq(ua)
z sale q(uo)d olim mitt(eba)t(ur) torma aualis sp(er)
moladi fundebat et si pariet(er) sedebat
bonu(m) erat Si titubabat malum
erat z renuebat(ur)
Mola asinaria sic d(icitu)r q(uia) cu(m) ea per
ministeriu(m) asini molat(ur) Asinus in
pleris q(ue) molendinis voluit rotam
cu(m) mola asinaria
Jt(em) mola asinaria d(icitu)r q(ua)m asinus pt
portare
Molaris mas(culini) g(ene)ris d(icitu)r lapis magnus
ad mod(um) mole Jte molares dicunt(ur)
dentes magni maiores q(ui)a cu(m) eis
cibos molimus Jt(em) hic z hec molaris
et hoc re ad molam p(er)tinens
Moles lis g(ene)ris f(eminini) d(icitu)r quantitas magnitudo
pondus
Mollis lis e g(ene)ris z hoc molle d(icitu)r quasi
pacificus mitis Jt(em) molles dicunt(ur)
flagiciosi ul sodomite effeminate
siue qui barbam no(n) habet
Malicio onis d(icitu)r conamen ul mali
cosa operatio
Molior iris q(uod) est in re cu(m) difficultate
conari Et exp(on)e de magnis rebus

pare marmorae fabricare ex cogitare disponere misteriose vel difficulter ad faciendum
Molo lis ui ere secundum aut huius tertie coniugationis supino aut facit molitum vel molitum producta penultima correpta
Est autem molere idem quod acuere ut iste molit cultellum Item idem est quod terere teritur iste molit triticum vel aliud genus Item idem est quod coire unde de sampsone dicitur iudicum xvi clausum in carcere molere fecerunt vel molere quod autem quod seruiliter operari unde in historia dicitur molere fecerunt quod opere seruili eum affligerent hebreorum tamen tradunt quod philistei cogerent eum dormire cum mulieribus robustis ut ex eo robustam sobolem susciperent
Moloch nomen est ydoli amonitarum
Molosus est canis magnus et robustus alius rusticus
Momentum ti est decima pars puncti vel vel hore Item dicitur precium [illegible] Momentum precium momentum dicitur tempus Item momentum statere versus vel stilus et lingula in cuius medio libro posita per quam cognoscitur utrum lances in trutina equaliter ponderent
Momentaneus a um id est transitorius cito transiens parum durans
Monarchia dicitur vniuersalis et singularis principatus a monos quod est unum et archos quod est princeps
Monas adis id est singularitas principium sine numeri quia dicitur unio vel unitas vel singularitas
Monimentum ti dicitur a monitu et dicitur quod amonet vel admonet et ad memoriam reducit et a moneo es
Monocerothaurus hoc caput habens leonis
Monogamus qui unam tantum nupsit uxorem Monos enim unum dicitur et gamos quod nupcie interpretatur
Monstrum est ut ait augustinus quod extra naturam nascitur vel minus quid habens vel minus habere et dicitur a monstro as
Montanus fuit quidam hereticus qui dicebat prophetas non intelligere quod dicebant Et quod loquebantur more amentium ferarum id est phitonissarum
Monumentum est sepulcrum mortuorum a monendo dictum quia moneat mentes intuentium ut cogitent de morte Item monet ad memoriam defuncti et ad conceptum sui
Montes gelboe nec ros nec pluuia veniat super vos ii Regum primo Ubi dicit magister historiarum Secundum ebreos dicitur super te sit [illegible] montes gelboe subaudi ve vobis postea inferat nec ros nec pluuia veniat super te Montes hii ut dicunt hebrei fuerunt prius et imprecabatur eis dauid non ariditatem sed sterilitatem quod aridi essent Unde subdit neque sint sic agri primitiarum id est fructuum optiorum sed prius autem dicunt prophetiam esse completam in diebus helie Alii dicunt in eternum montes ut ante neque post pluisse Et quod maledictum confirmatum est
Mons oliueti dicitur mons tamen luminis quod de nocte ex parte occidentis illuminabatur igne templi qui erat iugiter in altari Mane ex parte orientali primo recipiebat radios solis cumque illustrarent ciuitatem habebat et copiam olei quod est fomentum luminis magister in historiis
Mortarium dicitur a morte eo quod semina ibi in puluerem redacta et mortua fodiantur Item dicitur quod fit hic mortariolum diminutiuum
Morticinus a um compositum a morte et cedo dis Et fit hic per duo [illegible] et tunc retinet e quod aliquo cui mors violenter illata est Item componitur a morte et cado et tunc corripit penultimam Et tunc retinet per a quod mortuum est consumptum vel morbo Item morticina cadit [illegible] morticina morbo
Morus ri est arbor Cuius fructus dicitur morum
Mortabilis lis quod et hec le quod frequenter mouetur a mota ab ore quod est frequenter moueri
Mucro onis est gladius longus secundum quosdam teli acumen Et dicitur a macron quod est longum
Mulceo es si sum dicitur leniter palpare delectari leuiter manum ducere molle efficere
Muliebria dicuntur in plurali dicitur mulierum menstrua quibus deficientibus deficit vis pariendi Ita dicit magister in historiis super genesim xviii desierat sare fieri muliebria id est menstrua Mulierum solum autem menstruale est
Mulsum si dicitur potio ex aqua et melle confecta Unde super illud autem Neemie viii Comedite pinguia et bibite mulsum dicit glossa Mulsum est vinum melle dulcoratum Unde [illegible] autem corporat mulsum in [illegible] ante quod vino nouo

vel dicitur esse lat
Mulcto as are dicitur verberare dampnare pu-
nire et proprie in pecunia / Et est secundum hug
Mulcto as descendit ab hoc verbo mulceo
es quod licet in superficie mulceat tamen commutatio
fit mulcto ab a minori de quibusdam qui
consueverant imponere et dicitur mulcto
as et multatus tatum et mulctata / Elu
non sunt ibi e
Multa te dicitur condempnacio proprie in pecunia dicitur
a mulcto ab quam expositum est supra
Multipharie i multis modis multiplici
sermone adverbium est quantitatis vel qualitatis
Et quod hic adverbium sepe invenitur ista
actus multiphariam positum adverbialiter
Multisona ne penultima correpta dicitur multisonis
omnibus generis vel dicitur vel dicitur multigenus
na num
Multivolus la lum penultima correpta dicitur multa
volens
Mundus mulieris dicitur apparatus ad ornatum
mulieris pertinens unde ff de hest in d acci-
piat muliebrem mundum et / dicitur in historia
i vestes et cultus et ornatus mulieris in
tempore debebat / variis pigmentis inuncti
et indui vestibus regalibus et dicitur muli-
ebre mundum
Mungo gis xi ctum i purgare et proprie
mucum de naso eicere et pice et quod
remanet de combustione candele au-
ferre / unde / sepe pro decipere vel quod deci-
piendo aliquid auferre / unde hic muccus a
putredo que de naso exibit / unde emungo
demungo emungo / unde emunctorium
forceps cum quo candela emungitur
Hugwicio
Municeps cipis communis est quod compositum glo-
catum lxxxiii / ubi dicitur non reperitur tamen
municeps glo / de vocat se tamen sed mu-
niceps a municipio i tractorio illius
civitatis in quo nutritus est dolos
suffitie quod est civis eius dicitur aut
municipium quod tamen munia i tributa
vel munera reddat / vel municipium
dicitur castrum munitum in confinio regionum
ubi solebant morari stipendiarii milites
qui dant vel accipiunt munia i munera
pro custodia castri / Et nota quod munium
a manu dicitur i debitum officium vel tribu-
tum vel munus / Et dicitur munium quia manu
fit fieri / Et compositum cum capio is / Et de
hic municipium / Et dicitur hug / municeps
et municipales et municipari / Comma
in eodem sensu dicitur hic nomine civium castri

castellani in municipio nati et per ma-
netes et et milites stipendiarii / qui pro
custodia municipii munia capiunt et
et quedam genus civium romanorum sto-
dium / vocabatur
Munimen dicitur obsidio / unde in iiii
libro regum ii / Et sanctus apostolus non misit de
urbe hac nec circumdabit eam munito
i obsidione
Munificus a um largus gratus
Munificencia i largitas
Munium ii i debitum officium vel tributum
vel munus
Murena ne est quidam piscis similis
anguille habens se serpentibus tamen traditur
et capere a serpente cuius hic ea manduca-
tum est nam capite abscisso vivit intimum
per cauda aut abscisa statim
Murenula le est ornamentum colli cum
cathenula ex auro et argento ad simili-
tudinem murene ordine flexuosa facta
Murmurico ab nou quod / inveniuntur
et murmuror aris deponens
Musach erat archa in qua reponebat
donaria ad opus vel principium ad rectores
sarcinatoria templi / Et hebrei asserunt
ce crisana in quibus sabbato cantabant
Muscipula le instrumentum quod capiuntur mu-
res secundum papiam muscipula pedica i laqueus
quibus pedes alligantur
Musculo li i genus muris / Item dicitur illa no-
dosa caro que est in tibiis et in brachiis
/ unde dicitur musculosus a um i fortis quia plenus
musculis
Muscus viriditas vel viridis color / Item
eque? dicitur musco i terrem
Mussito as are dicitur dubitare vel cum si-
lencio murmurare / Item mussitator i
dubitans vel murmurans cum silencio
Mustela le quidam mus longus a mus ris
et telon quod est longum hic in cremo
sub dola in domibus ubi mutat catulos
suos tussire mutatque sedem separetur et
murices concipit falso aut opinatur quia
ore mustela ore concipe vel effundat
quia secundum ysidorum ethimologiarum xii
Mutatorium i vestis preciosa quia quam sume-
re alia mutatur
Mutio is ivi vel ii dicitur murmurare ad modum
mutorum / vel velle loqui et non audire et
est proprie mutorum vel loqui non audientium
Mutilo as are est aliquid membris truncare
Mutuo as are est mutuum dare ut mu-
tuo tibi hanc pecuniam / Item mutuor aris
deponens est idem quod mutuum accipere

ut mutuor a te pecuniam / Et mutuo
post dante sed mutuor accipientem
Mutuus a um dicitur mutuo datus et accep-
tus / Unde hoc mutuum quod mutuo datur et acci-
pitur

Nablum hebraice grece psalterium
latine organum dicitur / Ita dicit Papias
In historia autem super ii Re. c. 6 dicitur
sed post / Jeronimus dicit quod inter psal-
terium et nablum: psalterium est canora cy-
thara x cordis coaptata que percutitur
cum plectro / Nablum vero per manus hinc
digitis tangitur
Nabo deus philistinorum
Nactus a um dicitur inveniens seu adeptus
consecutus a nanciscor quod est consequi accipere
et invenire / Et est deponens
Nanea [illegible] a drama de quo
in [illegible] j
Napta te est purgatura lini vel [illegible]
altius vel Salustium ut scribit in historia
quod napta sit genus fomitis apud persas
quo magi medea incenderunt / Alii ossa
olivarum que proiciuntur cum amurca accensa
napta appellari putant / Et ita dicit Papias
Et concordat cum glosa Dan. iii in principio
dicit napta dicitur babilone modo liquidi bi-
tuminis profluere et incendiis ignibus
amica esse et longe a mota ignem
expiat / Unde igne napta fovet manat
ex bituminis instar ossa [illegible] olee
[illegible] amurca malleoli sarmenta
[illegible] ad omnia sicca
Nardus di fe est herba spicosa et
et aromatica / Unde hoc nardum dicitur unguen-
tum vel confectio eorum
Nardum pisticum dicitur fidelem puram sine ad-
impositione vel deceptione non adulteratam
cum aliis herbis / Pisticus enim grece latine
fidus dicitur / Nardi spicatum dicitur species nardi
in eo sit vel quod de spicis et foliis sit
confectum / Ita dicit Hug. / Nardus spica-
tus de spicis sit tibi natus / pisticus
aut nardus quod fidus sive fidelis
Nam pisticum grece meo sermone fidus
est / In omelia scilicet ferie [illegible] dicitur
in ramis palmarum / dicit Hug. / quod pisti-
ci locum aliquis credere debet / Unde erat
hoc unguentum preciosum
Nassa [illegible] quoddam instrumentum ex viminibus
tamquam [illegible] contextum ad capiendos
pisces / In quo cum intraverit piscis exire non
potest Et dicitur wolgariter reusse
Natale lis neutri generis et hic natalis in eodem
sensu dicitur nativitas / In kalendario autem
natale lis et nativitas quia ibi nativi-
tas appellatur [illegible] ut nativi-
tas [illegible] Baptiste quia
natale lis vel lis dicitur obitus sanctorum quorum
obitus in [illegible] nativitas enim celibus unde
natalitius a um dicitur ad nativitatem pertinens
Et hoc natalitium id est nativitas
Natatoria siloe / De quo Joh. ix / Dicebatur
piscina vel collectio aque ex pluvia / Est autem
siloa fons ad radicem montis syon qui
non iugibus aquis sed in certis horis ebulliens
cum strepitu et gemitu fluit de cursu / Cuius aquam
ut exciperet quasi stagnum non longe
a fonte constructum erat quod modo natatorium
modo piscinam vocat scriptura
Nates tis inferior pars corporis [illegible] in
singulari [illegible] belle
Nathiney hebraice [illegible] grece
[illegible] latine
Nacio dicitur nascendi [illegible] actus vel passio
nascendi / Item dicitur gens sua propriam cognationem
vel collectionem ab alia distincta ut gallici
britones theutunici / Item nacio dicitur eorum
[illegible] que est regio vel terra par-
[illegible] / Ita dicit Hug.
Natus tus tui dicitur nativitas
Nauci neutri generis / Est indeclinabile dicitur [illegible]
nucis [illegible] vel exterior cortex nucis
vel id quod est intra nucleum nucis quod in medio
quod est niger [illegible] ut idem
quo nolunt nucleus quod quidem nichil
valet / Et componitur cum nichilo
Nauclerus ri dicitur ille ad cuius sortem
pertinet navis [illegible] nauclerus qui
sorte regit sibi navem deinque nauta
regit navem non sorte sed arte
Naufragium dicitur navium fractio
Naufragus [illegible] / Et naufra-
gor aris [illegible] deponens [illegible] dicitur peri-
clitari et naufragium pati
Nausea dicitur vomitus vel voluntas
vomendi affectu
Nazareus sanctus flores vel floridus
vel [illegible] dicebatur quia nazarei dicebantur
qui ex voto se obligabant [illegible]
usque ad determinatum tempus [illegible] ut sa-
muel et gerebant se deo et quasi separa-
bant se a [illegible] / vita hominum [illegible]

cor. h cat lex omi tpe separacois sue no
uacula no ascendebat sup caput nazarei
nichil qz inebriare potat bibebat ul
edebat aliq qz cet ex vinea ab uua
passa usqz ad tpe deputatu

Nebulo onis i. leccator q vanus est
Necesse neu. gn et indeclinabile qz
alr esse no pt. ite nccie e utile ut nccie
e deu orare

Necessarius ij q amicus qz utilis e z
in tpe ncitatis pbat

Necessitudo z ncitas in hc dnt s papi
qz ncitas ad fc cogit. sz ncitudo est
amicitia dilco affinitas affectus ul
ppinquitas ul vinculu ppinquitatis in
uenit tn qnqz vnu p relicto

Nectar aris neu. gn q dulcis liquor qz
vino pigmetu qz nectit linguas bibe
ciu

Necto tis xi ul xui ie sigt ligo. Necto
dat inserere quiqz pi ligare

Nefandus a. um q aquis adeo malus
qz dignus locucoe ul noiacoe no sit z q
a non z faris q. no fandus ppt mala p
petrata

Nefarius a. um i. scelerato no dignus
facere qz po ubi gne vita hom suste
tat. ita dr ps Vel nepharius q no
nominandus i indignus qz ab deo sua
debeat ppt mala petrata

Negotium pla sigt q n ociousia ta
tp ac contenco disceptaco ita qnqz sigt
actu alicuus rei. Cum cru e omnu
uenirer. ite

Nenia nie q carme qz sup tumulos
mortuor cantabit. ite q cantilena que
sup mortuos cantat. ite q cantilea cu
qua nutres pueros mirabilibus pacifi
cant. ita q res supuacua medacium vanitas

Neones neui nere q filare

Neomenia e q innouaco lune

Neophitus a. peul cor q nouus in fide
a neos qz e nouu z phitos fides q.
in fide nouellus ul nouicius

Nepos tis q filius filij. Et q nepos q.
natus post filios ex filio natus z nomen
ut hic nepos et hec nepos. Ite nepos
q luxuriosus qui bona parentu p luxuria
psuit. Et q a nepa qdam serpente pr deo
qui natos suos psuit excepto eo qui
in dorso suo residens inhesit. postea
ipe qui suato e psuit patrem. Et e q.
gn nepos p luxurioso. no dr eo sensu
Et nati stirps masculi nepos z luxurios
hic est a nepa de natis ptq. vemit illud

Nequa i. malus ois gn. Et indeclile. Et
differt a malo ut quidam dnt. Gma
malq a nalr. nequa uo qui neqz se
continere a pordib. Unde z nequa q luxurios
qui neqz se ptinere a malo. Sn quidam
vituprabat patiu suu dicens. O neqz neqz
itu sequissime sic es. Neqz qz nichil
nequior ce pt

Nequeo is i. no possu ex no z qo qs
possu. Et e quite coniugacois. Et hab
in ptito imperfcto nequiebam me pdic
in filio. Et in futo nequibo filio. Et
in supio corrupit media nequitu tu.

Nequa i. ne ab vna dco opposita pd dr
postianus in tractatu de fictis noms
Compo ab ane et qt. vel s. penides a
ne quis normus no utem eqqs

Neruus ui e fibra seu vinculu qz me
bra colligant. ita q corpus ferrea cor
meti sed eppus in qz pstringunt hoies.
vn Job viij posuisti in neruo peide
meu. Ite q neruo torquere impiis qn
tenere celebrantqz finat numis quibus
ossa ligat

Nexuiceus a. um peul cor q ad de
nuo inmor epistes

Neutbi i. in neuto loco. In neuto loco
pt z neutbiqz. q s ubiqz

Nenus ni q matula qm hoie nasti
ita qnqz po p culpa ul offensa

Nexus a. um ns ui ligamine seu vin
clo aut iunctura

Nichilominus peul cor i. no aliquo
minus

Nicolayte arz dnt heretici tenentes
secta nicolai q fuit vnus de dyaco
nibz qui pstituti fuerant apls hic
in tatea de gdolocitas vesti hec.
docuit ut pubere z omnes vxores ha
berent i. vitissim pmixtia pmitte

Nicticorax cis q anticos qz e nox
et corax qz e coruus q. coruus nocti
qz de nocte vigilat

Nidor oris q odor z gre coquine vel
assator

Nimbus bi q pluuia peeps z re
pentina ul ventus pluuiosus. Ite
nimbus q densitas nubis tempestas
z obscura

Nimirum i. ito adu. affirmandi

Nimpha phe q aqua ul dea aqrz
ul sponsa in nuptijs

Nisus sus sui q conatus

Nisani i. aplis
Nitor ae͡r sum sus .i. laborare ꝯtendi conari
et parare. Nam in ꝑtu e maxime labor
et conat⁹. Et ꝑ parere sunt mixa sed d
huiꝰ ꝟbi n̄ ꝯmiꝫ ꝑtitudꝯtm̄ s. nitens
insus ul nixus inponuis ul nitedo
Nitro Enn nitrū dicit a na salis. Est aut
sp̄es terre qui sitis ē munito ꝫ abulo dcu
si infundat᷑ aq̄ fumigat et valꝫ ad locoꝫ
corpore et vestiū. Et d̄ a nitro eo q̄
res multas facit uꝭ at d̄ nitr sūpst
vocabulu a nitria opido egipti ubi maxe
me nascit᷑

N Noctu i. de nocte ul in nocte adu
ē tpis
Noctua ē et nocticorax et lucifuga
idem sunt s. corvus noctis no tamē
Noctua ē bubo na bubo maior ē
Nonaria ē d̄ meretv
Nona ar dicebat᷑ plene iudme ma
mens
Norma ꝯtra regla ꝟtre ul linea. sm̄ .7 n-
normis et enormis sic adiecta in eod
ꝟsu i. irregularis ꝫ deformis
Noto as frequentatiu ē huius ubi nosco
tis. Est aut noto idem ꝙ frequent noscē
designare denotare signare reprehende-
re. designat inpare ul noscē suspendere
et designare reprehende significare
Nothus cui ē vento qui ꝫ aust d̄ iste
notha d̄ deuota i. de infamia ul ꝯcepto
nato sed de adultero ul adultera. Iste nothus
d̄ qui de patre nobili ꝫ de mr̄e ignobili
nascit᷑. Cui ꝯtrarius ē spurius q̄ de
m̄re nobili ꝫ de patre ignobili generat᷑
Novacula le d̄ rasorium quo barbe
raduntur ꝫ ꝯsi innouat᷑
Novale lis ē ager primum ꝑscisus ꝯtra
d̄ glo. ezec. Et nō ꝙ hic novale
lis et hic lis dicit in eadem significacione
ꝫ pap̄ s. ꝙ terra ul silua de nouo culta
seu seminata
Novercа ē ꝯtrat᷑ cuius tu vocor se dñ
cuius filius no es
Nouissimus a um d̄ ultimus i. rario
ꝫ significacione qua debet hec sup
ꝟbo huius nois nouus
Noxa ē d̄ culpa ul offensa. Inde nox-
ius a um. Et hic ꝫ hec noxialis
et hō le dicit᷑ nocivus culpabilis

N Nubilis omis d̄ apta ad nubend
Nubilo a iu d̄ obscurare sp̄us
Nudius tercius ad dubium tpis ē ut d̄ ꝯpstia
Et ē dicto ꝯposita a nunc ꝫ dies ꝫ tercius
q̄ nunc ꝫ dies tercius. Et sic ꝯponit᷑
nudius quartus et ꝯnalr sed huiꝰ cu
aliꝫ nomine ordinali iungit᷑ ceius co-
ponendo ut nudius tricesimus. Et sic omnia
adubia tpis et significat ꝙ citto. Et d̄ pen-
dere fusionum i. ꝯtemptorio modo
Nudiuꝫ la sidi i. ex toto nudus
Nugas indecli le habiꝫꝯ ē. Et ē
idem ꝙ nugax. Et ē omis ꝯ ut d̄
ꝯpstias. Et inveni tam in singulari
ꝙ in plurali nūo ut Ecclesiastici iij Nugas
i. vanos d̄ glosa
Nugator ae͡r ē ꝯ d̄ vanus fatuus in
sanus inutilis assidue nugis intendit
Numen inis i. diuinitas
Nus ꝑfus ē cuius ꝑtes aliquote sic sumpte
reddunt suum totum
Nus habundas ē cuius ꝑtes aliquote sic
sumpte excedunt suum totum
Nus monades ē nus int unum ꝫ x
ꝫ d̄ a monos q̄ ē unum ꝫ decas q̄ ē dece
Nus decades ē nus qui ē int x ꝫ centum
Numisma tis ꝯpe ē inscripcio in numo
q̄ et moneta d̄ ꝑ q̄ numi distinguit᷑
iste ꝯpo ꝙ ipo numismate d̄ ar vij
ꝯdita in numisma census i. numi
qui ꝑ censu capit᷑ d̄ ꝯta ꝯpo in historia
Nummularius d̄ mensarius campsor
negociator
Nuncius ꝫ res ipsa ꝫ ꝯpsona d̄
Nundine ar in plurali dicit tm̄ arum
mercaciones
Nurus rus rui ē uxor filii tui
Nuto as d̄ frequent nuo sed facit
quis qui nutu digiti ul actibus ꝯtre
nutare d̄ hesitare titubare seu deinde
dubitare vacillare cunc moueri
Nutus tus tui d̄ ꝯsensus voluntas
ꝫ signum ꝙ fit actibus ul manibus

O Obaudio is d̄ obtemperare s. audiendo
obedire ꝯvenit ꝫ in ma-
la significacione abaudirei
male ul ꝯtra audire auditu
obstruere
Obduco is ꝫ d̄ obstruere reparare
ꝯstruere opponere dele obumbrare
obtegere obvelare ꝫ ꝑducit int silbas
Obductio onis d̄ mors ul oppressio
Obductus tus tui d̄ latus decepcio
Obelus li m̄e ꝯr ē nō in libris
s. sor sagitte ul regule ul verum
q̄ superflua fodit

Obesus a um d' vndiq3 esus ul corrosus
& in alia sign. de sinitu (Effem lib) Et ubi
d' ex ho obesis i. rotundis et plenus compin
gendine corp. d' sit obesus a um dici
pinguens corpulentus crassus refectus
saginatus
Obex ecis d' obstaculu repagulu
Obfirmatus ta tum d' obstinatus et obdu
ratus
Obstinacie rea rei i. notitiua
Obiectus tus tui d' oppositio obiectio
ab obiecto as et idem e quod obicio
Obiurgo as are d' increpare corra
dicere moue obpugnare ul ad iniuriam
litigatione redarguere (Inuenitur et obiur
gator aris in eadem sign. In obiurgato
quod sapit quod das significationes
Oblato as are d' dele ul obliui
oni dare
Oblitus ta tum os immemor oblitus
manet oblitus ipse semitque animum obli
uiscor erris ab obliuior
Oblongus ga gum oblongum e id quod in mod.
dilatatur sz in capitibus restringitur ut nauis
Obloquor eris d' detrahe derogare ob
iurgare
Obnixe ad. instanter
Obnitor eris sus sum ul nisus sum obniti
d' obsiste repugnare aduersari contrare re
bellare gr. tonari ut d' papias. Et ob
niti d' enitu niti obsequium. Vnde obnixe
adu.
Obnoxius a um d' qui propter culpam
ul offensam alicui alicui e suppositus
deditus obligatus. Et papias pro supposito
et subiecto quocumque modo Ita d' hug.
Obnubilo as are d' obfuscare et
e actiuum
Obortus a um i. subito natus ul exo
rtus
Obreptio cipis psi media prod. d' subin
trare
Obrigeo es rui Et obrigesco cis
e e rigidum ul stupidum fieri
Obrisum auri i. obradians et fulgid
et in tolor optimi Et declinatur
obrisus a um et prod. me. sz pi bam
Obrizo is rari d' apprime decere
Obscenus na num d' turpis fedus
Obscuro as are d' per sat. rogare
ul obsequit. rogare
Obsecundo as are d' obedire obtemp
perare prosperare prosperum facere et e neutrum
Obsequor eris sequi d' obedire sinie
in omnibus sequi. Vnde hoc obsequium quod
Obseruare accipitur in bo. sign. et in mala
In bo. d' obseruare i. vndiq3 seruare ad
imple ut iste obseruat madatum dei
In mala d' obseruare i. contra seruire insi
diari ut ibi obseruabit peccator iustum et
complet et exequitur obseruat et insidiat
hec duo sign. obsuo sequor ca..
Obses idis o g. (sed ait hug.) d' vas
vadis propter aut dum obsides quod ab ob
sessis dantur ul qui dati eo hore custo
diuntur. Et d' ab obsidio es quod e contra sede
cingere ciuitatem ul et sedere. Vnde hoc obsidio
d' obsidendi actio
Obsono as are me prod. d' cenare et
hz obsonare inuenitur simpliciter pro cenare
Et pro te obsonare e pro cena et sopom
alicui comparare. Vnde hoc obsonium in tibus
comestio
Obsonium ij ss hug. d' cena ul prouis
ibus et delicatis que pro cena et sopom
sunt. Vnde quibus modicis et delicatis cibis
ut alios stipites obsonium dicitur
Obstetrico as quod penultima prod. d' seruant que
tractare leuiter educere admodum obste
trix. Vnde obstetricans ante
Obstetrix icis me cor. d' mulier que astat
parientibus et accipit pueros de uteris p
rodeuntem
Obstinatus a um d' in malo induratus
obstinatus inreuocabilis pertinax
Inuenitur et obstinatus in bono i. firmus
et stabilis. Vnde pro. Ruth usus sine
capitulum
Obstrepo is ui me cor. d' strepitu
ul sonitum facere
Obstrusus sa sum d' clausus et d' a
trudo dis quod e inpellere impingere
in custodiam includere
Obstupeo es me cor. inpsllo d' quod
admiratione et tiore desicere
Obtempero as d' obedire
Obtendo dis di tentum ul sum d' aldure
oppone ul abire obuelare adum
brare obtegere
Obtentus tus tui sed gt. gto. actum
et f. idem e quod occasio et venit ab
obtendo dis quod inmente sup. oppositum
Et ss hoc obtectus d' contextus ul
obumbratio ul similatio. Inuenitur
obtectus ab optineo es quod e impetrare
acquirere
Obtuitus citus me prod. sit aspectum
obtutui me cor. e aut ide quod contingit
ul forte venit

Obtrecto ab ac dicitur contra maledicere vel
obtrectas aut contrapticipium i. detrahens
Et obtrectator ris i. detractator emulus
Obturo as are dicitur obstruere claudere vel pro-
ducit mediam in prosa
Obtusus a um dicitur clausus et obtectus
ab obtundo dis tusum quod est undique tundere
prohibere obtectare obsurdare obprimere
obturare
Obtutus tus tui dicitur aspectus visionis
Obulus li dicitur dimidius scrupulus Est
aut scrupulus 20 pars unicie Item obu-
lus dicitur medalia i. medietas nummi
Obumbrabit tibi luc evangelio refrigerium
faciet contra omnem estum nostrum Item
glosa obumbrabit uno alii corpore impletur lumine
et corpus Ideo ei virtus altissimi ob-
umbrabit quia in eum verbo lux incorporea
corpus suscepit exquo fidelis obumbra-
tur omne in se refrigerando mentis acce-
quit

Occasus sus sui dicitur occidens ab oc-
cadente in sole dicitur Item dicitur obitus
eius occasio onis supra
Occiduus a um dicitur fragilis et caducus
ab occido dis inde cor
Occior nas dicitur delator et habetur in legenda
sancte margarethe
Ocius i. velociter adverbium comparativi
Occiput caput posterior pars capitis
Ocrea e dicitur tybiale caligamentum
vel calliga ferrea unde contra ocreas
pro stemulis ponitur
Octoginta et uno octuaginta
Occulo lis lere quod duplex est dicitur abscondere
tegere occultare Inde occulens tis omnium generum
Occubo bis bui are dicitur mori quia sol
dicitur occubere cum sub terram demergitur
In occubitus tus tui pro utraque sufficit acce-
ptatur pro morte quam pro occasu solis

Oda de greco l dicitur laus cantus et oda
laus et oda finis et odi omnia
Adoro ab et ador ar deponens est
stilus adorare presentare vel aliquid pre-
sentare

Offa fe dicitur frustum panis humec-
tatum Unde hec offula le dim Et
hec offella le Et est dicta inter offa
et ampa vel offa in apposito est in fermo
vel offa quam panis in fermo offa
est in aliis liquoribus
Officio cis pass inde est quod habet

pro hinc vo sum Efficit obtumbat ledit
nocet impedit obstat
Officiose i. aliquantulum
Officipendi nom indecli le i. officium prebens
qui sibi pro suo labore non habet remuneratum
vel in re katho nomine subeas quod dicitur
officipendi

Olea e est vel oliva ve prima dicitur huiusmodi
dicitur arbor oleum vel olivum liquor
bacca fructus et sepe ista confectas con-
fundit
Oleaster tri mas gen dicitur olea silvestris
arbor inculta amara atque infructuosa
sed in insito olive ramo virtum mutat
radices et vertit in propria qualitate
Olivetum ti locus est ubi crescunt olive
Oleo es cui vel ui etum dicitur fetere Unde
olidus da dum i. fetidus et opat
Oletum ti dicitur fetor vel locus ubi fieri quis
mingit quia ibi fiunt fetus
Olor ris mas pro dicitur ab mobilis et mas gen
pro pro fetore et pro avi quia aliter vocatur
cignus
Olfactoriolum li dicitur vasculum in quo
mulieres portant odoramenta et dicitur ab olo
olefacio cis quod est facere olere
Olim i. in preterito in presenti in futuro
Unde pro preterito notat olim sed fu-
turum
Olosericus ca cum i. totus ex serico
Olympus pri quidam mons qui olon
lipas i. totus lucidus et sepe ponitur pro
celo Unde olimpus a um et olim-
phicus ca cum et hic olipiadum vel olipius
imi i. mons et hec olimpia ce
Et hec olimpias adis in eodem sensu
festum vel sollempnis ludus quod est
qui fiebat ad honorem iovis
sed quod quinquennium in olimpo Un-
de ludus fit sumus in primo omni
quarum olimpias erat

Omelia lie appellatur tractatus
Omen minis dicitur augurium
vel eventus
Omnicreatio onis et omniconsilicato
onis per oul pro est in omnibus est libelli
omnium et consilii ad laudem pro
opposita quia illi poete in scriptis suis
pluribus multos usus composuerunt
qui inveniunt in suprascripte que-
minus contra quos preceptores quidam
presentaverat et post in omni

collegerunt
Omogenius a um .i. romig ne
Omen inis d' fortūa
Ominosus d' fortunatus vel infelix
Onager gra me cor d' asinus silues-
tris et ferus
Onichathe e herba aromatica q alio noie
ungula d' ppt similitudinem humani unguis
Onichinus m penul cor Et onix pic'is
st .s. gemma sive lapis indicus et arabicus
compositum habet colore ad similitudinem humani
unguis na grec dicitur ungue onice
Onix vide sup' in pp' pposita sup ponit
Onocenthaurus vi e ar opositu ex asino
et thauro Et d' ab onos q' e asinus
et thaurus vel sd' alios dicitur Onoce-
thaurus e al q' ex pte ho' et ex pte
asinus putat' Et ita te pas
Onocrotalus li me cor est avis
huius facie asinina similis cigno s; ma-
ior Quarum vero duo st genera huius unum
aquatile et aliud solitudinis et dici-
tur in levitico lxxxi ca'
Et d' ab
onos q' e asinus et facies gtur asini
Onomina dicitur q' uno noie multa
significat ut aries et no addas ferri
aut actor a' militum
Onus eris .i. sarcina vel pondus Unde
onuscula dim' et onustus a um .i.
sarcinatus et hec onustas et onustosi-
tas et onusto as are Et gpo' de
onusto .i. valde onustare vel onus
auferre Et e actiū cū o s. g'h hui'

Opacus ca cū me pdu' d' obscu-
rus condensus tenebrosus
Opansus a um obiectum oppositum
obductum vel circu' extensum vel undique
tensum et descendit ab hoc verbo expan-
dis q' d' undique pande extende
Opera re d' in ecclesia agendis sedulii-
tas studium intento labor exercitium
auxilium
Opes in plu st divicie sed in singulari
nec auxilium protectio
Ophel turris erat non longe a tem-
plo enormis altitudinis et in qua
parte civitatis posita sit hec paralip.
ijo ubi d' de manasse rege q' edi-
ficavit murum ab introitu porte piscium
usque ad ophel
Opido ultima acuta e adū e intentiui
et gpo' primitiuum vel q' valde Et in
q'a significacione gpo' q' splendide
Item opidare .i. splendide comedere

et debz opido acui in fine ut dictum est
et debz scribi per unum p. ad differentiam huius
nominis oppidum di q' exponetur immediate
inferius
Oppidum di d' civitas brevis vel castrum
sive st firmitas Et tu vero scias q' oppidum
discrepat magnitudine et menibus a civitate
et castello et pago Oppidulum li e dim'
ab oppido
Opifex icis d' conditor sive factor ar-
tifex operatus sive opus faciens
Opilion non e loci vel provincie
Oppignoro as are d' confederare subar-
rare dato pignore colligare
Opilio onis d' custos vel pastor ovium
Oppilo as me pdu' d' obturare clau-
dere concludere et gpo' ab ob et pilo as q'
e in pila tundere terere ac rape Et no
q' pilo as et abeo gposita gponitur
habent similiter penultimam Item aut pilo et de-
pilo et cetera dicuntur a pilus li et cor-
ripit hec silba pi
Opimus a um d' dives habundans
Opimacissima Judicum iij .i. opulentissima
ditissima Item quidam libri habent ibi opi-
matissima .i. notatissima famosissima et
gpo' sit opimatus cior sius
Opitulor aris d' auxiliari ope ferre
Inde hec opitulacio et opitulamen idem
auxilium
Opobalsamum .i. cortex balsami vel
liquor manans de incisione corticis per
cavernas Cortex enim illius ligni per-
cussa ferro inde angulis q' cavernas ex in-
mi odoris guttam stillat
Opprobrium d' vituperium dedecus derisio
Et gpo' ab ob et probrum bri
Opprobrium egipti d' preputium q' apud
hebreos opprobrium immundicie extitit
Ita d' inde in histo' sc' ad Josue jo
.b. hodie tollit a nobis opprobrium egipti
Et subdit ab hac vocatum est nomen illius
loci tollis preputiorum vel galgala .i. re-
velatio q' significacio per tu dicitur opprobrium
ab eis ablatum servitutis egipti et labor
deserti q' gessiunt sed alia nominis interpreta-
tio interpretatur enim galgala libertas
Optimates q' optimum potentes dicuntur
meliores et honorabiliores in populo
Et declinatur hic et hec optimas tis
Optio onis d' electio vel desiderium
Opulentus ta tum .i. diviciis plenus

Ora re sicut dicitur regionis sive vestis
extremitas
Oraculum dicitur propiciatorium Exo. xxv.
quod fecit propiciatorium id est oraculum
et in eodem sensu accipitur fere per totam bi-
bliam nec per hoc ad sensum cum dicitur ubi
dabantur responsa quia de medio propiciatorii
solebat deus reddere cum per templum accipitur
accipi in iiio Regum vi ubi dicitur quod ingressu
oraculi fecit hostium. Item oraculum
dicitur alloquium sive responsum divinum quod
deus per oraculum dat. Unde infra ubi
exponitur propiciatorium. Sed in plerisque in-
venies quod oraculum sit propiciatorium
Orarium iii dicitur operimentum capitis est
et stola sacerdotalis
Orbare dicitur viduare privare et proprie
filiis quasi orbum facere. Unde orbus ba bum
id est privatus cecus et qui filium amisit
dicitur orbus. Unde versus dicitur Leviticus ... le-
cus mutilis gerit instincta videndi
lumine privatus violenter dicitur orbus dicitur ab-
orbatus cecatus vel viduatus
Orbis dicitur circulus sepcies. Unde Iob xxxvii. Pro eo
quod in orbe terrarum fuisset dies cuncti et
ponitur simpliciter pro circulo vel rotunditate vel
rota. Item orbis mundus vel terre circulo
Unde in psalmo orbis terrarum quo curvatur qui
portat orbem id est principes terre vel an-
geli quorum ministerio regitur orbis
Orbita te dicitur vestigium rote quasi rotu-
da et dicitur a orbita quasi orbis iter id est via.
Item ponitur pro revolucione anni. Unde in hympno
ubi cantatur Reddit nobis gaudia anni
reduxit orbita anni revoluto
Orca ce est species amphore. Unde dicitur orca
et orcaolus
Orcus ci dicitur infernus. Eo. Orcus habet ma-
nes animabus corpora cuncti. Et picturis
celis umbra per lustra vagantur. Et orcus
sit manes vade in a
Ordior iris ui id est telam orponere
vel loqui vel incipere loqui. Et hic accipitur
pro tela orponere sic compositum exordium sum
et ... ponitur pro incipere vel loqui sic
orsus sum
Orexis dicitur rodo
Organum ni dicitur ... vocabulum generale
est omnium musicorum
Orificium cii dicitur infimus foramen quo
et per quodlibet foramine accipi potest

Orion onis signum est sive astrum cum tharum
vestitum fulgens. Et nota quod salutare
producit penultimam. Unde Eo. Sed orion cor-
ripit eam. Unde propter auctores discorda-
tes potest corripi et produci pro libito. Sed
ovidius in voce quid sentiam
Orix orum est ... dicitur secundum legem al. mundi
et immundum id est mundi quia esui concessum. Ut deute-
ronomii xiiii a immundum quia sacrificiis non erat aptum
ut dicit glosa super Levi. Item orix est avis quedam
pinguissima ita ut cultellum hebetet sua
pinguedine
Ortix est media producta est gallina silvestre
hasilhum ...
Orizon onis masculini generis est media sperra
apparens super terram
Orchigometra tre generis est avis sive co-
turnix id est brechinogil de orthigia in-
sula ... aut simpliciter ponitur quod totum
et corripit nature ... sillabam me
sed metri gratia mutatum. Causa et liquida
potest esse indifferens
Orthographia phie dicitur recta scriptura que
docet scribere recte
Orthodoxus dicitur catholicus sive recte
credens et ut credit vivens aut recta
glorians. Dicitur in recta fide existens ab or-
thos quod est rectum et doxa quod est gloria. Hic est
omnis recte fidei quo nomine non potest vocari
qui aliter vivit quam credit

Osanna ultima acuta est hebreum
quod salvifica vel salva obsecro et sub-
auditur populum tuum vel totum mundum. Et
est hebreum compositum ab osi quod est salvi-
fica et anna quod est interiectio deprecantis
Oscillum li dicitur quoddam genus ludi sicut ad fu-
nes suspenditur de arbore in quo pueri
et puelle sedentes impelluntur
Oscito as are dicitur ore aperto hyare
vel foras emittere id est gebim ab os oris
et scio as are quod est movere
Osee ori dicitur ... qui alias habi-
atio et venit a superno obi defectu
... ... osu osu
Ostento as are dicitur frequenter ostendere
Ostentum ti dicitur monstrum sive res admi-
racionem faciens que apposita ad oculum
potest audiri
Ostentus tus tui dicitur narratio et mag-
illa quasi sit eum signo mobili est narratio
audita. Unde habemus ... Clarificetis
filium dei et ostentui habentes
Ostrea arum quedam quasi ... est

¶ Ouo as are & gaude Ite ouare dici
qn ams oua fit
Ouans tc ptcipiu & gaudes
Ouant adubiale i gaudent
Oximel i mel aqua mixtu uel
mistu mellatu

P abo omb me pdc mobs
et mas tz est opmenti
gena ue vehiculi tres
pacatus a um me pdc
apacator are pacificans est
pacifica erant sacrificia q fiebat
p pace data ul danda
Pacistor eris pactus su pacisi
mlta sigt pacisti n & in pactu re-
cipe in pactu ponere ul dare ul pmit
tere in pactu pete in pactu facere
amicitia face ul ventate fac Vnd
hec pactio & quento pdco pmisso
Et hoc pactu i placitu quetus s-
nt ptes queinos sptura & pactu
q ex pace actu
Pagella le dim a pagina pares
foly ul libri
Pagina ne quqz & carta quqz lib
quqz sptura Vnd & in sac pagina
stabit hoc
Pagus gi & villa Vnd h pagula le
dim & paganus ni i villanus Et dic
pagani omis qui morat ex ciui-
tates Vnd & quicuqz morat extra
ciuitate dei i ecclam paganus dici
ta dt hugo
Palla le & tobalia csecrata su sac
usui deputa s hostie cseruande ul
palliu paupib
Palam i apte maifeste adu e & habz
ultiam acuta ad dram hug nom
pala le ita pala p coram ppo est
Palata te me pdc a fiaus me pa
las i tabulas cpressa
Palestina puincia philistim Vnde
metpolim habuit q nuc & asca
lon exq ciuite sadem regio pales-
tina e nucupata Et nd q apud
historiatos Judea ad palastina
galilea vo et samaria ad phenu
ce ptineat
Palestra tre & lucta ul locus
luctatois Et & a palon q e lucta
ul motq q ibi freque se luctates
mouet pta expo in marts uiie
Paliurus ri apaul pducta e h̃ba
dicta apoleis ro e tib R he ysac
xxxiiij asperima & spinosa sz
flette

Palma e manu extesa s digitis ex-
tensis et explicatis Contrariu e pugnu
s manu clausa digitis ctractis & claus
Est ergo palma extesa pugnus claus
Item palma & qdam arbor ꝑ vs sic dca
q manu victoris solet ea ornari h arbor
pcera et decora rogultu diuturnisqz vesti-
ta fndib folia sua si ulla succesione
gsuat Vola ꝑ vs imme fulmari edit
Ite palma & victoria q palma arbor
victores ornabat Vsq palma manu p
palma victoria palma sit arbor Vsq
sit arbor et extesa manus et victoria
palma
Palmes tis & ramo vitis mollis q per
nouella brachia emissus fructu affert
Palmus mi & quedam mesura s a pol
lice usqz ad minimu digitu manus ex
tesa
Palo as are duas sigficatoes hz nam
palare idē e q manifeste apire Vnd pala
de quo supius dcm e Et in hac sigfice
e actiu Ite palare idē e q vagari
& in hac sigfice e neutru
Palam aut i dicitus & e ptcipiu
a palo as q nuc e sup expoitus
Palpo as are & treme mouei salire
anhelare sed qui atam trahit gnde
palpare & adulari blandiri ul ma-
inbus gttare sed sicut vs palpat
grauat manib blandit anhelat pal
pat adulat tremitat salit atqz mouet
Palpo onis & qui palpat ul adulat
Vsq palpo manus actans ul palpa
vocat adulans
Palpito as frequetatiu e hug ubi
palpo as hug expoz Vnde pare sup
Palus li & fustis qui in fossis figit
i ppfol Vnd paxillus dim
Palus udis & locus aquosus sp
hns herbas
Panacothes i ciasticq a pan q est
totu & ares uirtus & thesis positio i to
tetinus cni uirtutu
Panes ppositois vocabat ꝑ panes
azimi de simula mundi valde qui in ti
tulo sabbati recates & calidi por-
tabant sup mensa & simlis suppo
bat patena aurea Et sup patena
pugillus thuris & erat ibi dimitti
usqz ad sabbatu seques tuc illis sub
latis et thure incenso sup altare Noui
panes cu alio thure substituebatur
sublatos uero soli sacerdotes comedebat
hij dicebat panes ppositois q apositi
erant coram dno in memoria sempi
ternam ꝑ tribus filiorum isrl Ite

compositis ponitur in historia super exodi xxv
Pango componitur sicut cetera. Estque idem quod tango
et tunc facit preteritum panxi et caret supino
Sed dicit Hugutio quod doctrinale ponit pactum
Item est idem quod coniungo. Et tunc facit
preteritum pepigi in supino pactum. Item pago
idem est quod pactum facio. Et tunc facit preteritum
pepigi in supino pactum. Vnde panxi dicit
carmen coniunxi dic bene pepigi. Cum pactum
feci dicito tunc pepigi
Panifico as avi quod facere panem. Et hic
et hec panifex in eodem sensu
Pannosus a um dicitur qui vilibus pannis
indutus est
Papa pe est nomen dictio admirationis seu
mirabilis cuius nominis in benedicere et co-
pulatione mutatur et papat pater
Papas in greco papat vel papatis
Et est ille cui datur infantium custodia. Et
est secundum quosdam masculini generis et secundum quosdam communis
generis theutonice keynsucker vel keynklu-
kerynne
Pape interiectio admirantis
Papilio onis dicitur cantarum. Item papi-
lio est parvum animal volatile quod sub papilione et
lumine accensu volitat et ab igne perit
Papirus ri feminini generis quod pertinet pir-
pes quedam iunci i. binzen vel semden
Item est quedam herba que igni et cereis
sit apta. Ita Hugutio
Papirio onis est locus ubi crescunt
papiri
Papula est pustula aut eruptio cum
rubore circumscripta. Et eo papula dicitur
est quod papula fuit aut papille ca-
pita mamarum que sufficientes complecun-
dunt
Parabola secundum aut. Boetius est rerum genere
dissimilium comparatio. Et dicitur a para quod est iuxta
et bole similitudo quia similitudo vel comparatio ex dis-
similibus sumpta iuxta se ponitur ut cum se com-
pos. quod comparatur leo christo. Vbi tractatur
est verbum dei vincit leo. Item parabole
dicuntur proverbia Salomonis eo
quod in ipsis sub comparatiuis comparatiua simili-
tudine verborum et virtutes conducit
Paraclitus id est consolator dicitur spiritus sanctus quia
nos consolatur in tribulationibus. Item
paraclitus id est advocatus dicitur filius quia in-
terpellat pro nobis apud patrem. A para
quod est iuxta et clisis quod est consolatio vel
advocatio
Paradigma tis neutri generis dicitur similitudo
ut secundum aut. Boetius. enarratio exempli hor-
tantis aut deterrentis ut de lazaro paupere
qui portatus est in sinum abrahe. Contra
ut divite epulone qui sepultus est
in inferno et dicitur paradigma a para quod
est iuxta et digma quod est dignitas dicitur unum
nomine vel quasi dignitas ipsius exempli vel ex-
emplum dicti vel facti alicuius ad exemplum ad-
eo dissimile genere quemcumque
Paradysus locus est amenissimus in parte
orientis constitutus omni genere ligni et
pomiferarum arborum consitus ubi non
frigus nec estus sed perpetua aeris
temperies. Cuius loci additus post peccatum
hominis interclusus est. Ideo secreto
a mari terra annua habitatione semotus
est adeo altus ut ad lunarem circulum
attingat. Vnde et diluuium aque illic non
peruenit. Dicitur et paradysus celum empir-
reum. Item vita beata dicitur paradysus. Item
paradysus ortus deliciarum letitie
Paraferna est quod quasi mulier habet preter dotem
Et dicitur a para quod est iuxta et ferna quod est
dos quasi iuxta dotem
Parasiten non dolositore i. non bonum
interpretatur
Paralipomenon grece latine dicitur liber re-
siduorum supplementum quia ea que non continentur
in libris regum
Paralisis sis penultima correpta morbus quo
membra dissoluuntur. Et componitur
a para quod est iuxta et lisis solutio quasi resolutio
Et inde paraliticus ca cum. Ita dicit Hugutio
Paranymphus dicitur internuntius inter
sponsum et sponsam ut nuptias
componat. Et sic angelus Gabriel ce-
lestis paranymphus vocatur eo quod mis-
sus adeo ut inter ipsum Christum et beatam vir-
ginem incarnationis internuntius
extitit. Vel paranymphus dicitur custos spon-
se seu mater domini. Item de sto Jo. ewan.
lectio quia fuit paranymphus domini i. custos
sponse seu mater domini vel paranympha
dicitur que nympha i. sponsa viro coniungit
Paraphonista te com. ge. i. cantor vel
Paraphrasis sis fe. ge. i. canticum
distus. Et secundum paraphsis est vas
quadrangulum quibus absconditur i.
latibulis
Parasceue ves grece latine preparatio. Vnde
sic dicebatur sexta feria quia preparabatur
que erant necessaria pro sabbato sic et

in deserto duplex mana colligebat
ut habetur Exodi xvi in glosa
Pasceus ci um cpositum dicitur lectator glutto
a pa quod est ius et sitio quasi venter sitiens
dicitur locullator scilicet qui sit gestu seputare
gestus et apoces mitos
Patura vel idem est quod apparatus
Pardus est bestia velocissima et varior
colorum et preceps ad sanguinem
Parenticida de communi genere dicitur qui occidit pa
rentem parentem a parenticida abiicitur e et n et
t mutatur in c et dicitur parricida vel compo
a parte vel apice vel a parica scilicet qui occidit
ipsum parentem vel parem vel qui parciam pre
didit hic huius
Pareo es ui dicitur obedire
Parietina ne penultima producta dicitur corrupti pari
nes quod parietes stantes sine tecto et sine habita
toribus unde Ezechielis 26 de parietis parietinis dicitur
dicitur ubi quidam male legunt parietibus
Parilis lis communis generis et hoc le dicitur similis
Pario ris peperi est producere vel equale
parietem dicitur producere emittere vel laborare
acquirere unde partus a um i acquisitus
Et hic partus tus tui id est actus pariendi
vel id quod paritur Et nota quod pro fuit olim
contemptu coniugationis licet nunc sit tercie
Parius a um dicitur ad ad Paros insula
unde lapis parius dicitur qui apud Paron
invenitur et qui candidat marmore
unde parius quoque dicitur marmoreus vel ad
modum marmoris plenius
Parsimonia est penultima correpta dicitur temperancia
frugalitas paucitas abstinencia
Parcior ris dicitur diuidere
Parvipendo dis dere dicitur despicere parum
reputare componitur a parum
Parumper id est aliquantulum
Pascha equivoce est ad tamen vespera
in qua immolabatur agnus dicebatur
pascha unde Mathei 26 Scitis quia post
biduum pascha fiet Item dicitur agnus
Mathei xxvi Ubi vis paremus tibi comedere
pascha Item pascha dicebatur panes
azimi unde Iohannis xviii Non intraverunt
ut non contaminarentur sed ut manducarent
pascha ad vos Pascha parasceve sabbata
zizania mammona mana sunt
neutri generis et declinationis prima
Passim id est ubique vel aliquo publice
vicissim indistincte omnibus
Pastinum ab ante correpta dicitur tale pla
tare facere firmare et hoc pertinet
ad vineas plantandas unde pas
pastino as qui fimo vite fodio colo planto
unde hoc pastinatum id est vinea novella
Pastoforia componitur thalami laterales vel cubicula
in quibus levita excubebat in atrijs domus
domini ut habetur in glosa i Machabeorum et idem dicitur perbo
phorbisto et supra iii regum sicut cum partitibus
laterum erat pastoforia id est loca separata ad
commodandum in quibus sacerdotes de partibus
sacrificiorum que eos contingebat vescebantur
coram domino
Pastoralia dicuntur pastorum loca pascendis
alibus apta animos commo
Patricida de qua tale que occidit patrem
et componitur a patre et cedo dis cecidi quod est
perimere obcecare
Patricius cii dicitur senatus vel aliquis de
familia senatorum quod quis potest intelligi propter
patres conscriptos impugnator Et nota quod pa
triarche et patrarum dicitur sed quia sicut patres filiis
ita illi rei publice fideliter providebant
Patro as are dicitur facere perficere committere
ignare
Patronus dicitur defensor quia affectu paterno alios
defendit Et inde patrocinor aris id est defendere
et constituitur ad dicto Et hoc patrocinium protectio
vel defensio
Patrueles dicuntur quorum patres germani
fratres fuerunt inter se Et nota quod patrueles
communis generis et producit penultimam
Patulus a um id est manifestus apertus pa
tens Et communiter patulum est quod semper patet
ut aures nares et silva Pando pandis dicitur
quod ad horam patet et ad horam non potest sed
occultatur ut oculus Et componitur propatulus
la lum id est valde patens et apertus
Paulisper id est parum vel modicum
Paulominus quoque est una dictio composita
et tunc idem est quod fere sed ibi paulominus
habitasset in inferno etc. Et est adverbium remis
sivum et producit hanc sillabam lo Unde
sunt due dictiones et tunc est idem quod parum
minus sed ibi minuisti eum paulominus
ab angelis Et tunc unaqueque dictio
suum habet accentum
Pauxillus a um et pauxillulus a um
ambo sunt diminutiva huius nominis paulus
a um unde pauxillum id est paululum
aliquantulum seu valde parum
Pauxillus li diminutivum huius nominis paulus
Pectusculum parvum pectus diminutivum
a pectore
Pecten inis est instrumentum pectendi vel
texendi quia fila telarum vibrat compona
et informat dicitur etiam plectrum cythare

Et d. et pubes viri et mulier et quidam
pistis secundum hug. vol. est pecten plectrum
pistis pubes quasi mare rasto carpit
hic lanam tela colos quasi coma
Pectoralis lis quod est et hoc le ad pectus
pertinens Et hoc pectorale dicitur zona id est
pecta sed sunt equi
Peculatus tus tui dicitur furtum de re publica
Peculium ut dicit hug. est pecunia res ex
macionem positum in potestate filii vel servi
sup quod et non habet potestatem pater familias
quasi tum ille cuius est et adeo proprium est peculium
quod licet filio de eo facere quicquid vult pro vo
luntatem quia secundum hic et hec peculiaris
quod est et hoc re dicitur ad peculium pertinens
vel proprius vel privatus vel familiaris vel
specialis Et inde dicitur missa peculiaris id est
privata vel specialis
Pedagogus gi dicitur ille qui ducit et regit
puerum Et dicitur a pedos quod est puer et
gogos ductio
Pedalis lis quod est et hoc le dicitur ad pedem
pertinens vel mensuram pedis habens et in hie
regione po. ge. xi b. ubi dicitur vemit filius
tuus pedalis prelacionis tue quod dicitur tanti
possidebit regnum tuum quod nec passus pedis
de terra tua remanebit tibi Et componitur
semipedalis bipedalis
Pedes itis dicitur vir similiter ambulans
pedibus per quem notes hic caveat quendam
abusum qui dicunt nos ibimus pedes nos
venimus pedes cum debeant dicere nos
ibimus pedites
Pedester dicitur qui pedibus incedit Et per
aliam similitudinem et plano declarat aut
sic hic pedester hec tris hoc tre
Pedetemptim id est paulatim leniter
adverbium est
Pedica que pede capiens dicitur cathena
vinculum pedum sed manica manuum Item
pedica est instrumentum ad capiendum alia
pedes
Pedissequus qui quum que pedes sequitur
dicitur famulus vel famula qui vel que sequitur
pedes domini vel domine
Pedor oris media producta abs est
mas. ge. dicitur proprie fetor pedum
Pejero ras media correpta dicitur perjurare per
iuramentum committere a per et juro secundum sub
tractam re et muta u in e correpta
dicitur pejero pro perjuro Et similiter dicunt
quod pejerare est facere contra assertionem quasi
semper ubi perjurat aut contra promissi
tum iuramentum secundum Brevissimum pre-

perierat affirmat secundum perjurat sed fran-
gens abjurat priam nunquam reddit
nullam abjurat et perjurat premere
dubitans
Pelex icis dicitur gubernans a pelliciendo id est
decipiendo dicta eo quod pelliciat id est decipi-
at lenocinatorem et subtrahit ibi primus secundum
per semper l. scribitur pelex
Pelicatus tus tui dicitur concubinatus scilicet prima
tum pelice
Pellicio is lexi vel licui lectum vel licitum
dicitur decipere
Pelliciens tis participium quod est id est deci-
piens a pellicio quod est quod est decipere
Pellicanus avis egyptiaca habi
tans in solitudine in litore nili fluminis
secundum hugu. facit aut secundum vero per accidens
pullos dicitur quasi per totum luxe dentibus se
ipsum vulnerare et aspersione sui sanguinis
vivificare pullos suos Ita dicit prus
ethi. pro Et nota quod pellicanus secundum opiniones
diversas per se producit et corripit penultimam sillabam
Pelliparius rii dicitur qui parat pelles
Pelta te est scutum brevissimum in modum
medie lune curvum
Penas dabunt id est sustinebunt Ita expo-
nit Cess primo
Penates tum id est domus interiores proprie vel
domestici vel privati dei dicti domibus
presidentes quos antiqui in domibus colebant
et eorum imagines in domo habebant
Pendo dis pependi sum dere media correpta
in infinito est idem quod suspendere Item ac
ponderare reddere tribuere sustinere Et
Appendo tribuo extimo suspendo
reddo sustineo pendo propter suffi-
memento Pedeo suspensus pendo
dum subleuo pondus Item pendo do-
pena dum pendeo suffero penam
Et nota quod pendo is est verbum activum
et tue conjugationis pendeo vero
verbum neutrum et secunde conjugationis
Pene id est fere adverbium remissivum
Penetralis lis et hic penetralis dicitur
defacta tamen vel locus interior et se-
cretus in domo in templo et ponitur
quandoque pro domo Ita dicit hugu. Et in
dativo et ablativo pluraliter facit penetralibus
regulariter in pro non penetralibus ut quidam
dicunt et male Et similiter animalibus 3o et
d. Et cunctis. in f. Et art. 29. d.
dicimus lecti penetralibus Et nota a penetrali
ab dicitur hic et hec penetrabilis et hoc

penetrans Tribit et hec penetrabilis
et hoc le et pd dicitur huic penetrabile
quod penetrat vel quod aptum natum est penetrare
Penetrale quod penetratur vel aptum na-
tum penetrari cum quibus ponitur eorum
reliquo
Penitudo idem est quod penitentia
Penthacontharchus appellatur princeps
super 50 et dicitur a pentha quod est 50 et
archos quod est princeps Ita exponitur primo Machabeorum
iii° ca
Penthapolis est regio v civitatum que celesti
igne consumpte sunt scilicet sodoma gomorra
adama seboim et labeos segor ubi Trevisa
xxv
Dicitur a pentha quod est quinque et polis civitas
Nam quod ibidem mare mortuum sive lacum
salinarum dicitur Jeronimus libro 10° dicit quod
mare mortuum nichil concipit vivum
nec in se accipit ad originem viventium
Nam neque pisces habet nec aves nec
naufragia patitur quia omnia viva cum eo
in eo ad fundum demergitur lucerna si fuit
accensa supernatat extincta vero in fundo
demergitur Ita dicit magister in historia scolastica
Penthameter est versus quinque pe-
dibus constans
Penthateucus ci a pentha quod est quinque et
teucos quod est volumen quasi quinque libros
moysi
Penthacosten a penthe quod est quinque et
coston quod est decem quasi quinquies decem
scilicet quinquaginta quia tot dies sunt inter
pascha et penthecosten utroque die
inclusa Et declinatur hec penthecoste
huius penthecostes cum accentu in
tem sed in reliquis casibus secundum Rudimentum
et catholicon invenitur et hec penthe-
coston indeclinabile
Pentheres vel penteres sunt naves que
habent vel quinque ordines remorum habentes
hec pentheris
Penula le sd dicitur vestis eciam pix est vestis
sive pallium cum fimbriis longis glosa ad
secundum Thymotheum iiii° dicit sicut penula erat vestis
consularis qua induebantur consules ingredien-
tes curiam quam precepit paulus a romanis susceperat
propter mortem vero eius ob recordationem
patris hanc vestem sibi paulus retinuit
Et sic hoc venit sicut eius romanum vel penula
dicitur hic volumen lectis Ieronimus ad algasiam vo-
lumen hebreum replico quod paulus vocat
quosdam penulam vocat Vocat Et haymo
testatur quod sit penula vestis Jeronimus
fatetur quod sit liber intitulatus Ita penula dicitur
vilis cappa que pene nulla pili est
Penus nus est masculini generis Et hic penus in
Et hic penus oris et hic penum ni Et hoc
penum indeclinabile omnia in eodem sensu scilicet cola-
rium quod in eo reponuntur unde homines nutri-
untur scilicet colarium vel cellarium
Penuria est dicitur inopia egestas
paupertas et proprie que est in penore id est cellario
Pepo omnis est species melonis id est erdepfel
Pera vero est pera dicitur pellis caprina a collo
pendens pervenienta usque ad lumbos Est autem
linteus proprie natus ad opus rusticum Item
dicitur sportella vel tractica quam gerunt aut pera
dicitur sacculus ille quod portat peregrinus sub
ascella et pendet a collo Dicit magister in historia
super xxvii dicit quod est vas in quo mulgetur
vel panis portatur
Peragro as are dicitur circuire perambulare
inquirendo quantum peracare quandoque
agros circuire Et dicitur a per et ager quasi
ager qui non peragrat agros circuit Item
peragrare est sine suo ita maxime huic
illuc ire
Perampliùs id est valde amplius
Percello is perculi le perculsum idem est
quod ferire percutere decire conturbare
Percontor aris dicitur inquirere scrutari
Percunctor aris dicitur morari vel dubitare
Ruge Percontor nota illud quod pcontor pro in-
spicio Percunctor quia per dicitur est moror
Perdeo es bui le dicitur volutari pub-
licana sive in publicum venire Et producit
media in versu
Percussura proprie numismatum secundum math
xv. i appellatur fabricatio nummi monete
in qua superscripcio sit vel impressionibus
passis idem est quod percussura
Percutere more gladii idem est quod percutere
in gladio et est quidam modus loquendi
vel potest ibi ab consumere vel devorare
Perdix icis avis nota habet est avis do-
losa atque immunda nam masculus in
masculum insurgit et obliviscitur sexum
libidine preceps adeo ac fraudulenta
est ut alterius ova diripiens foveat sed
fraus fructum non habet denique cum pulli
vocem proprie genitricis audierint quodam
instinctu naturali hanc que fovit relinquunt
et ad eandem que genuit revertuntur dicitur
autem perdix a perdo dis / quod est amittere
dolore destruere Dicit in historia quod si masculus
sue coniugis nidum invenerit destruit
et ova absorbet
Perefflucus id est eternaliter perituri
Ita exponitur hebreo 2°

Peregre i. ad peregrinandum et est adverbium temporis
vel significat ad locum per locum in loco et de loco
secundum Hugutionem
Perendie i. post crastinum adverbium temporis Et
dicitur respectu cuiusque perendine Et dicitur perendie
quasi perempta una die ut dicit Hugutio
Perendino as are i. morari per unum diem
et dicitur a perhendie et dicitur pos tu simpliciter pro
tardare
Perfungor eris dicitur uti vel destruere vel destitui
secundum Hugutionem Unde perfunctorius a um
ad perfungendum aptus et destructorius
unde in Platone invenitur perfunctoria
mundi forma i. destructoria vel transitoria
secundum Hugutionem
Perfunctorie i. leviter vel transitorie.
Peribolus li dicebatur murus exterior
cingens gazophilacium cantorem et
custodientem altare secundum exposicionem super
Ezechielem xlii Et dicitur murus area domus
domini qui totum templum per quadrum in circuitu ambiebat secundum exposicionem super Ezechielem
xlii Et componitur a peri quod est circum et ambulo secundum Hugutionem Et inde hic peribolus et hoc
periboliu dicitur deambulatorium spaciatorium
Perichelides secundum Hugutionem dicitur ornamentum mulierum et brachia vel
pedes [illegible] circulus coronatur
Et hoc testatur [illegible] componitur a peri
quod est circum et telon quod est [illegible] telon
dicitur brachium sive crus [illegible] civitate antiqua solebat [illegible] perichelides
Pericopen dicitur particula vel decisio Et
dicitur a peri quod est de et copi quod est [illegible]
Periferasis i. circumlocucio cum una res
pluribus verbis describitur et scribitur
Peripsima [illegible]
tum [illegible]
reddatur abicitur ut lima-
tura [illegible]
Et [illegible]
peripsima [illegible]
[illegible]
peripsima [illegible] suber pomi [illegible]
quiliarum domini [illegible] sordes
suber dicitur cortex
Perisoma [illegible] vestis [illegible]
antiquissima i. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] lapsum secundum [illegible]

secundum Hugutionem In historia autem dicitur fecerunt sibi
perisomata i. succinctoria i. bracas breves
Perneco as dicitur strangulare perfecte necare
Pernicies ei dicitur mors vel interitus Unde
perniciosus a um i. mortifer letalis
pernicie plenus Et hic et hec et hoc
pernix icis i. perniciosus destructor Et
corripit hanc sillabam in obliquis
[illegible] pernix i. velox quasi dicitur
a perniteor [illegible] a quo pernicitas i. velo-
citas dicitur [illegible] pernix velox [illegible]
[illegible] notum Pernitor [illegible]
dat reliquum
Pernox [illegible] dicitur vigilans
Perordo as dicitur per ordinem enarrare
et producit mediam
Perpaucus i. valde paucus Et una pars
est adiectivum substantivum inveniuntur secundum
[illegible]
Perpendiculum li est instrumentum cementarii
quo emittitur unde perpendit equalitatem muri
Perperus a um dicitur perversus malus [illegible]
unde perperam adverbium qualitatis i. perverse
male non recte per quo potest [illegible]
[illegible] Et dicitur a perito [illegible]
Perpetior [illegible] perpessus [illegible]
violenciam pati
Perpetro as dicitur perago et perpetro in malo
Et componitur a per et patro quod super ex-
positum est in suo loco
Perpes tis [illegible] in obliquis omnibus
[illegible] i. perpetuus
Perplexus a um dicitur cum quadam re-
volucione [illegible] vel [illegible] col-
ligatus nodatus
Perquam simulis [illegible] et hic [illegible] i. val-
de [illegible] una pars est
Persenatus [illegible] dicitur dignitatibus
officium persone
Perspicax acis [illegible] dicitur clarum vel sub-
tilis vel [illegible] vel [illegible] videns Unde
hec perspicacitas
Perspicuus a um dicitur clarus et manifestus
Perstrepo [illegible] dicitur resonare
Perstringo [illegible] dicitur perfecte stringere
summatim tangere vel dicere
Persuasus a um i. inductus
Pertica [illegible]
Pertinax acis [illegible] dicitur valde vel
imprudenter tenax [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible]

Percussus a um dicitur percussus verberatus
quassus confractus et perforatus et sic sumitur
Actuum 9 Et dicitur a percudo dis percudi
et tusum et componitur a per et tundo dis
Percussura dicitur foramen
Pervagor aris media correpta in prima syllaba verbum
deponens et significat idem quod perscrutor
Pervicax acis media correpta et o producta dicitur obsti-
natus in iustitia induratus contumax
improbus continuus importunus et compo-
nitur a per et vinco quia vincere sua obstinatione vult
vel quia pervincit vitas verborum quod bonum est
indicatio mali et ... pervicacia
in eodem sensu
Pervius a um dicitur perambulabilis quod
per viam pateat sit porta pervia
Pessimo as verbum activum dicitur pessimum
facere deteriorare pessundare destruere unde
dicitur Ecclesiastici 31 Et huic nichil comparabis
et tempus pessimabis
Pestilentia est pestis et sumitur Actuum 24 totu
...quod deum applicendit ...
ad plebes ... Et dicitur a pesti et ce quasi
... late et lentas quasi plenus Con-
tagium oppositum est supra
Pestis dicitur quidam morbus quo membra
dissolvuntur et putrescunt et dicitur a pestis
quasi ... latio ... morbus iste ex
corrupto aere contingit et nunc pestis
nunc contagium vel contagio nunc passio
inguinaria nunc lues appellatur
Pestilens tis o generis dicitur peste plenus et
corruptus
Pestilentus a um idem est quod pestilens
Pessulum li media correpta dicitur sera lignea
qua seratur hostium
Pessundo as are dicitur sub pedibus dare et
conculcare
Petalum li media correpta et neutri generis dicitur lamina
quod sit lamina oppositum est supra
Petra ... dicitur et petrus
Petulans tis o generis dicitur luxuriosus lascivus
importune petens unde hec petulantia
Petulantia dicitur ... lascivia audax
male petit alienum pudorem
Petulcus ca cum dicitur importunus impetendo
unde metractus petulatus ... ste
petulans dicitur luxuriosus quasi sepe petit coitum
unde petulcus autem importune petere et
... coitum
Phanum ni dicitur templum
Pharao ... in ... liber ...
... habuit dignitatis et ...
... et apud nos augusti appellant reges
Pharetra dicitur repositorium sagittarum

Pharisei divisi a populo quasi per iustitiam
interpretantur dicti a phares filio inde hii cultu
austero et victu ... vivebant et dictaverunt
suas statuentes quibus traditionibus ...
determinabant fuerunt in quadam iudeorum heresi
Phase ... acuta ... idem est quod
pascha
Phaselus ... dicitur navis parva a phaselo
quod est transitus
Phasianus ... fasanc
Philateria erant quedam membrana in
quibus pro moralia mandata continebant
que pharisei in fronte et in brachio sinistro
alligata gerebant ut religiosi viderentur Et
dicitur a philaxe quod est servare et tyraxe quod est lex
quia in illis lex servabatur
Philargicia dicitur amor pecunie vel avaritie
Phiton ... dicitur incantator divinator et
phitonissa incantatrix vel divinatrix et phi-
tonicus a um dicitur divinatorium Phiton enim
fabulas poetarum ... fuit quem occidit
a pallo subitum eorum qui ... ...
divinationis ... dicitur phitonicus ...
ea ars resuscitandi mortuos unde ...
Regum 1 28 ... dicitur quatem in ...
habentem phitonem id est artem resuscitandi mor-
tuos Ita dicit magister in historia
Phisiologus dicitur inquisitor natura rerum
Philosophia interpretatur amor sapientie Et sic
difinitur Est philosophia et rerum humanarum
divinarum quam cognitio ... vivendi
... Est philosophia et ars artium et disci-
plina ... studio aliarum ... Est philosophia
et divinarum humanarum quam rerum ...
est possibile probabilis ...
Piaculum li dicitur flagitium nephas peccatum
scelus mors ... piamentum ... re-
medium satisfactio ... Actuum 4 2 ...
Pictacium cii dicitur illa corii particula que
...
... dicitur epistola ...
et modica ... dicitur cedula de membrana
excisa
Pigaudus quedam avis que inter alia ...
... dicitur xiiij a
Pigmei sunt populi statura cubitali
... a cubito pigmei dicuntur hii
inhabitant montana in ... quibus ...
cunis et accanus Ita dicit papias ...
dicitur quod pigmea est regio unde pigmeus
a um Et ut dicit beatus augustinus pigmei
... semicubitales sunt quorum ... annos
... septimo senescunt Et
... pugnare cum gruibus et armati sunt

abrepus grumbus
Pigmentum est confectio ex vino et melle
et diversis speciebus suavis odorifera. Pig-
mentum vulgariter dicitur claret.
Pigmentarius ria rium ad pigmentum
pertinens. Item dicitur qui facit vel vendit pig-
mentum.
Pignus oris quod o dicitur filius vel amor
vel iudicium vel signum amoris vel con-
federatio vel confirmatio amoris. Unde
pignoro as dicitur confederare confirmare
amorem, inde hoc pignus eris quod e
dicitur vadium quod pro re aliqua datur. Et inde
pignero as id est pignerari obligare. Unde
quidam versificator ait: Pignora pro natis
sed pignera pro vadiatis. Pignus in o
natum sed pignus in e vadiatum. Item contra
Pignora natorum dicuntur pignera rerum
et hunc contrarietates frequenter apud auctores
confunduntur et ponitur unum pro reliquo.
Item stora cives dicuntur pignus.
Pila secundum Hugucionem est pilotellus cum
quo luditur rotundum habens formam et vo-
bile. Et dicitur quod sit pilis plena. Pila
et dicitur tabina. Item dicitur pes pontis vel quod sus-
tinet pietatem vel effigie hominis in compi-
tis positum. Et pila est instrumentum vel ad vas in
quo tunditur. Et pila dicitur quedam tela
Romanorum. Differunt tamen in correptione
et productione quia pila dicitur que est tela
Romanorum dicitur tamen in correptione
et productione quia pila pro tabina et instrumento
et pro telis prima producit. In aliis vero
significationibus eam corripit quod istis
versibus distinguebit: Et pila pes pontis,
pila ludus, pila tabina, pila terat
pultes, sed pila gerunt in hostes Her-
cinna Hugucio.
Pilus li vel secundum alios ab pilo li instrumen-
tum quo fit in pila vel in mortariolo.
Item pilus dicitur quod pendet de pelle sed capil-
lus dicitur aut in correptione et pro-
ductione quia pilus pro instrumento confirmatur
producit altera corripit. Unde quidam: Est tibi
e pilus pilus est in fronte capillus.
Pylosi sicut dicit Ieronimus super ysaiam pi-
losi sunt ad similitudinem hominum quorum
forma sed papias ab humana effigie incipit
et in bestiali extremitate terminatur vel
pilosi sunt homines incompti sicut dracones
decubones vel   vel silvestres
homines.

Pincerna ne quod gerit dicitur vini dispensator
vel propinator qui porrigit ex officio
poculum domino suo.
Pinna ne dicitur summitas cuiuslibet rei ut
sunt templorum et murorum. Item pinna ne
et pinnula le, pinnula le quod supereminet
in dorso piscis pro quod scilicet piscis levat
maculum malitum. Ista expone deutero xiiii c.
Pinnaculum li fastigium cuiuslibet templi
vel domus. Ista dicit Hugucio. Et dicitur a pinna ne.
Pio as ab are dicitur purgare, mundare.
Porca est ei quod ad modum arce ex lignis
construi solet ut ardeat.
Pir in ignis est grece et inde lig-
stranes et agerie(s). Porca tunc ardet
recipit bustum vero iam exustum vocatur.
Ista dicit Papias. Item pir componitur cum pyrites
quod est pirisio et dicitur pyrigopus pi quedam
species metallica ex qua denarii au-
rei et ... ereis. Vel quidam lapis
flammeus sic dictus quod combustione et calore
habeat ignis. Item pyropignatum dicitur id in-
strumentum ferreum quod sustinet lignum in
igne. Hoc Hugucio.
Pyramis idis media correpta in recto se gerit
dicitur quedam alta structura et quadrata
a lato incepta et in augusto finita
que fiebat antiquitus super sepulturam
mortuorum. Et dicitur a pyr quod est ignis et
ydos quod est forma quia habet formam ignis.
Pyrata te media producta et masculini generis dicitur
latro marinus.
Pyrgus gi secundum Hugucionem signum est
in alea super quod ponitur illa rotunda instrumenta
et est pro fenestra cum quando ponitur illa alea
ut tunc dicitur ille amisit omnia in pirgo.
Pirus ri arbor satis nota.
Pirula le dicitur extremitas nasi.
Pisa se gerit est quoddam genus legu-
minis. Et putant illi qui dicunt quod
pisa sit pluralis numeri et neutri generis. Ista
dicit Hugucio.
Pisticus cum id est fidelis. Unde nardi
pistici dicitur fidelis id est puri et non adulte-
rati ad invicem aliarum rerum. Vide
super ubi expone nardus.
Placenta te dicitur dulcis panis de
simila et adipe vel melle litus.
Unde quidam dant oleum simila mel
pinguedo placentas.
Placator oris media producta nobis dicitur
tranquillitas mitigatio placatio.
Vide in c. Complectet placa

placatore eius i placabit eum ut eius pla-
citum consequatur
Plaga que dr volumus. Item plaga quasi
dr circulus ps celi. Eadem et clima
et pte ꝑ pciam ul' vito ꝑ aliquo acti
ita dr hug. Ita plaga dr rethe ul'
pocius funis rethis breuis. Volnea
sz plage regio plaga ul' plaga rethe
primum pducas tela corripias
Plagiarius dr qui quastuz pla-
gas alijs infert. Et no quod scdm pap pla-
giator et plagiarius in eodem sen-
su e s. venditor hominum ul' deceptor
seu seductor qui seducit alienos fi-
lios et pueros ul' mancipiorum ul' pecorum
ul' alienorum distractor
Plantago generis hba quedam que
in volgari wegebreyt vocat
Plastes tis dr fictor ul' figulus q
formas imprimit et dr a plasma
as quod e formare. Et inde hoc plasma
tis s. factura fictura. Et no quod
scdm dectat hic plastes huius
plaste. Et scdm modernos a pte declina-
tionis Ysa. vocem. plaste p doli
onos nichil sit huius dt dc sit h
plastos huius tis et vide hec aplastro
Platanus in ne cor quedam arbor e
huius folia lata tenerrima et mol-
lia alijs folijs i ahorn
Platonia e spem cor locus e ro
me ubi iacuerunt corpa beatorum petri
et pauli aplorum
Plaudo dis dc sui dr ꝑ leticia
claudere manus et fil tangere manibus
signum leticie exprimere
Plausus sus sui dr gaudium manibus
Plaustrum tri con libudir / astensu
Plebeius a um e homo sine dignitate
qui non hz honorem
Plebescitum ti e quod communi sensu plebe
statuitur
Plecta te dr quibus nexibus ex vir-
gis uel papiro ul' carecto fiunt
ita dr hug et dr a plecto tis. Item
e talis duas ansas hns i dex et sini
ther ut dr manetraton
Plecto tis xi xui xu dr punire v
beare flectere ul' ex vinculis ad co
ponere. Item plector pocius unde
ponitur dr ꝑ quinque ubi dr Si septem
crines capitis mei licio plexueris
1 filie gruper

Plectrum tri dr gubnaculum nauium ul' lingua
in corpe ul' pocius ultima ps lingue et
pcussorium cythare quo flectit huc
et illuc
Plerique mdc pl i multi et declinat ple
rusque pleraque plerumque
Plerumque i multotiens
Pliades adis quedam signum e in celo et
dr a ꝑpolis quod e pluritas quia ples stelle
sit in ipso s. septem et non appz nisi sex
Occasu suo hyeme ortu uero estate
ostendit
Plodo dis dc i plaudere ul' repercutere
unde explosus i repulsus
Plumatum i tunica sit dum qz sit
plumis plena
Plumarius a um dr vestis acu pictum ul'
scriptum et in modum plumarum variatum
Uel lingua pluma dr acus. ita dr in
histo sup exodi
Plumbatum ti ul' plumbata te dr torme
tum ul' flagellum de plumbo

Pobbes ie mc cor mobs et mas
ges dr genus ul' creatura sub te
rra potius dr eius culis
Poculum ꝑs scdm ysid et potio dicit
quod poculum dr vas ame ipsius bibere
e assuetudo. Potio aut quod in talice
poculum et alijs inuenit ... pociu
Podagrica ghee ne ... dr quedam
infirmitas pedum
Poderis ris e vestis sacerdotalis
linea et talaris quod alba vocat
Podex icis i culus
Podium dij dr baculus super quod innitunt
ad clauum sepe senes ... et podium
ubicumque innitimur. Et podio as aui
Unde appodio as aui et subpodio ias
comitti et secundum hoc sit neutrum et abso
luta. Item pnt co tunsta et actiu ut
podio te appodio illum subpodio istum
podium suppono illi ul' podio susce
to ul' podio facio inniti. hug
Poeta e est ars poetica. ita dr
hug. Et ea inuencio ars liber etiam
ykona sit ecma
Polenta te e genus liquidi farina
subtilis de fabis ul' tritico ul' de
ordeo et quidam ab in fcus dict
polenta. Item polenta. nostre ... dicit
quod genus cactis et manibus effectatis
ita dr hug in histo
Polia e i armentum ul' grex et

que pluralitas vel collectio equorum vel aliorum iumentorum. Et dicitur a polis quod est pluralitas. Hugutio.

Poliandrum dicitur tumulus vel sepulcrum vel cimiterium et dicitur sic quasi polion quia ibi sepulta mortuorum polivit? vel inportat multitudo virorum a polis quod est pluralitas et andros quod est vir. Et secundum hoc proprie dicitur cimiterium propter multitudinem sepultorum.

Pollicitator -cis dicitur frequenter pollicens vel promittens.

Pollicitatio -onis dicitur frequens promissio.

Pollinctor -oris dicitur lavator sive sepultor mortuorum. Ezech. xxxix.

Polimita -e, penultima correpta, dicitur pannus vel vestis ex variis coloribus contexta et distincta et dicitur a polis quod est pluralitas et mitos quod est filum. [illegible] Remigius exponitur Remigius mithologia. Est et exponitur vestis operosa a mithologia sermo fabulosus. [illegible] mitos contexta sonat. Unde vestis polimita i. pluribus coloribus tincta. Item polimitarius a -um i. variis coloribus distinctus et hic polimitarius qui talia vel manu contexit.

Polina -e dicitur scientia que tractat de regimine civitatum.

Politicus -a -um dicitur civilis.

Polocronitudo dicitur varietas temporis et dicitur a polis quod est pluralitas et cronos quod est tempus latine. Ut dicit Magister in historiis.

Pompa -e i. magnificentia, gloria, processio que solet fieri victoribus in triumphis vel ab [illegible] funeris et pompe dicuntur ludorum machine [illegible] proprie [illegible] ex [illegible] et proprie ab ostendendo in pupa [illegible] et pupatice [illegible] superbe vel pompose.

Pondus dicitur neutri generis [illegible] est quod pondus.

Pontus -ti masculini generis dicitur mare eo quod potenter [illegible].

Populus est humane multitudinis cetus et collectio tam ignobilium et plebs est collectio [illegible] nobilium. Et dicitur populus a polis quod est civitas. Item populus est quedam arbor. Unde populeus a -um [illegible] po[illegible] populus est arbor, populus collectio plebis.

Porphirac? omnis purpurea [illegible] lege [illegible] eadem et pellicanus [illegible].

Porro [illegible] quandoque [illegible] quandoque pro valde quandoque pro longe quandoque [illegible] quandoque [illegible] sequentem.

Porus -ri est minimum et subtile foramen in corpore per quod sudor emanat. Item porosus a -um poris plenus et opertus.

Porisma -tis, i. aptum [illegible] et illud [illegible] dicitur porismata et regule quas geometre supponunt ad ostendendum. Unde porismata que apparent et illuminant mentem doctoris.

Portendo -dis dicitur idem est quod porro i. longe tendere, significare, destinare, longe pro futuro ostendere. Et componitur a porro quod est longe et tendo -dis. Inde portendentibus [illegible] i. portendentibus vel significantibus. Unde Zach. iii: viri portendentes sunt i. positi in signum futurorum. Item a portendo dicitur hoc portentum i. [illegible] prodigium vel [illegible].

Porticus -cus feminini generis dicitur domus illa que est foris. Porticus Salomonis dicebatur in qua solebat Salomon stare ad orandum. In qua die dedicationis erexit columpnam eream super quam oravit flexis genibus. Cum tamen iudei solebant stare cum orarent. Ita dicitur in historiis.

Porta dicitur terra que emittit inter duos [illegible].

Postela le dicitur antilena? [illegible] quod postmodo [illegible] sub cauda equi. [illegible] antela dicitur id quod ante pectus equi tenditur.

Postera a -um dicitur qui postea sequitur. Unde postumus dicitur natus subsequens.

Pastoralis est pro [illegible].

Postis masculini generis dicitur quod pro hostio stat [illegible] firmat hostium.

Posticum -ci [illegible] est hostium latens et ingressus aptus [illegible] quidam [illegible] et hic postis et hec postica [illegible].

Postliminium dicitur reversio de exilio [illegible] amiserat [illegible] captivitatis expulsio [illegible].

Pasthumus? [illegible] qui post [illegible] patris nascitur.

Potestatus -tus -tui dicitur dignitas sive [illegible] potestas.

Practica dicitur actualis.

Precasius? [illegible] quidam qui est valde viridis.

Prasinus a -um i. viridis coloris [illegible] prasini generis dicitur viride [illegible].

Precavitor [illegible] et [illegible] omnibus generis dicitur [illegible].

Precator -oris dicitur intercessor.

Potenter [illegible] primunt in

cantur et succentor qui subsequenter ca-
nendo respondet
Preceps tis o. g. i. d. cum impetu cadens
vel quod pertinet ad precipitium vel precipi-
tio videtur substantivum ad [illegible] in principio
[illegible]
Precipitium i. fossa prerupta vel rupes
Preco onis i. qui aliquid annunciat et dicitur
a precino nis quia cum canit vel pro aliis
cantat
Precodici i. initium diei i. gallus
Preconium ii i. laus vel annunciatio laudis
et potest quandoque sumi pro annunciatione et capitur
in bono. Unde dicitur hinc preco et preconium pre-
dicatio prophetarum vel pronunciatio ad
iudicium
Precordia sunt loca cordi vicina in quibus
sensus percipitur
Precoquus qua quum media correpta i. tempesti-
ue et ante alios fructus maturus et dicitur
quia pre aliis coctus calore solis
Precox ocis media producta et o. g. i. d. proooria idem
significat et dicitur ambo a verbo precoquo
quibus positum quod est pre aliis vel super vel plus
vel ante coquere vide precoqua vel precox tibi
sit matura sit una
Predestino as are i. preparare preordinare
premittere ante vel ab eterno destinare quid
debet fieri constituere aut boni et mali.
Predestinat autem boni tantum sicut accipitur
in sacra scriptura
Predestinare est preordinare vel preparare ad
gratiam in presenti et gloriam in futuro. Et componitur
a pre et destino as media correpta quod est legare
mittere deputare assignare sufficere
Preditus a um media correpta i. pre aliis dita-
tus euelatus sublimatus ortus
Predor aris verbum deponens est idem quod spo-
liare invenitur et in voce activa sicut
Iudith ii°
Prefero fers i. preponere
Prefulgidus sub sequens [illegible] i. pre
clarus prefulgidus
Preludo dis i. ante ludere ante maiorem
ludum ludulum exercere unde hoc preludium dii
i. primus ludus ante maiorem sicut
Prelum li et hoc pressorium rii ambo in eodem
sensu i. torcular ubi uve premuntur vel
calcatur vel potius id lignum quod uve pre-
muntur a premo is
Prenestis civitas ab urbe decimo milia-
rio ab urbe romana
Premoneo es quod dicitur vel dicere tam

quo nomen apponit
Prenostico as are i. predicere pronosticare
Prepes tis media correpta i. missili quia [illegible] i. velox
Et proprie prepes est quod expeditur sine alia velo-
citate ut avis
Prepostero as are i. quod preponit quod est postpo-
nendum [illegible] festinare
Prepropere inordinate prius ante tempus
Preputium i. anterior pars carnis quod amputatur
vel circumciditur iudeis. Unde preputiatus a um i.
habens preputium precisum sed iudei dicunt preputi-
ati preputium et quandoque i. pre pars unde
preputiatus i. magnum habens preputium. Glosa dicit
hinc preputiatus tam potest dici a preputium quam
sed a galea galeatus et tunc preputiatus
i. qui habet preputium non amputatum sed
genitales. Glosa preputia domine primi fructus
quod omnium dicebat unde preceptum fuit
Israel levitico xix° Cum intraverit terram
promissionis et auferent preputia arbo-
rum quas plantaverint quia quomodo exponendo subdit poma
que germinant immunda erunt vobis [illegible]
non est in hebreo et videtur velle dicere quod fructus
primorum trium annorum immundus esset et
abiciendus fructus vero quarti anni sanctus
deo et omnibus [illegible] in quinto anno
et deinceps domino sive esset et esibi-
lis. Glosa dicit magister in historia. Unde id primo
[illegible] fecerint sibi preputia sunt expo-
nunt in historia i. non circumciderant [illegible]
suos ut quod ritu preputiatorum vivebat
[illegible] voluit quod quedam [illegible]
faceret [illegible] sive [illegible]
[illegible] esset [illegible]. Et subdit ibidem
[illegible] flagitii preputia domine [illegible]
capita [illegible] preputium
summitas [illegible]
Prerogo ab are i. prefere extollere
Preruptus a um sicut [illegible] i. alto po-
situs preceps excelsus [illegible] preruptus
i. [illegible] ruptus vel ab antiquo [illegible]
ruptus a prerupio pis
Presagium gii i. divinatio presentia vel pre
nuntiatio futuri
Presagus ga gum i. presciens futuri
Prescribo [illegible] i. acquisitio [illegible] super
aliquam rem aliquo spatio temporis pos-
sidendo
Presertim i. precipue [illegible] teste [illegible]
[illegible] quando est casualis
sed [illegible] post [illegible]
hinc [illegible] presertim [illegible] presertim
[illegible] maior precipue primo

Presses idest quod presidet vel qui presidet
Presidium dicitur auxilium vel defensio, aliis
vero dicitur perfugium sive locus munitus ad quem
aliquis confugit ut se defendat
Prestabilis quod et hic et hec dicitur multum ab
hostibus et pre aliis valens excellens
Unde prestabilis super malicia id est nimia
excellens malicia
Prestans ante o. et dicitur multum et pre aliis
valens excellens. Et comparatur prestans
tior simus prestantior dicitur prelatior excel-
lentior et pocior. Et sic simpliciter expone
participia et nomina verbalia a presto des-
cendencia. Et hec prestancia tie
Prestigium gium est species magice artis
sive humano sensui ludificatio
Presto id est in presenti loco vel principaliter
in presencia adverbium est temporis. Et dicitur presto id est pro
vel ante sto vel in presencia sto etc. Et nomine
presto puer adverbio dicto
Eligit hic tempore sicut illud atque locum presto-
lor expecto prestolor quod dicitur. Unde qui
idem est quod expectare vel constituit cum dicto
et dicto ab hoc
Presul lis dicitur princeps defensor episcopus
pro defensore ponitur in tempore quo cantamus
diis presul et custodia
Pretexo is pui dicitur texo prius
Pretexta est puerile pallium quod usque ad
xvi annos quidem nobiles sub disciplina
cultum debant. Unde et pretextati quidam
appellati sunt
Pretorium rii dicitur locus in quo locum residet
vel dicitur capitor orum
Pretor oris nomen est mis sello est idem in
civitate quod prepositus in ecclesia. Unde pretorius
a um ad pretorem pertinens
Pretura est dignitas pretoris
Pretoriola domus est ipsius domus in navi
vel domus cellaria in navi etc. Sunt
pretoriola navis cellaria dicta
Prevaricor aris vel potius prevaricor aris
idem est quod transgredi vel infringere. Unde
prevaricatores legis dicuntur transgressores legis
Priapus proprium nomen. Fuit inventus
quidam de Lapsaco civitate Hellesponti
qui propter magnitudinem virilis membri
Ameliciis pro deo habitus est et ab eo
dicitur priapus vile membrum. Et dicitur deus
ortorum vel simulacrum magna habens virilia
Pridem id est antea preterito tempore longo

aut adverbium temporis est et comparatur pridem prior primus
unde primo adverbium et primitus
Pridie id est primo vel precedenti die adverbium temporis
Est prima azimorum est xiiii dies mensis
primi quo agnus immolabat et huius ple-
nissima est et fermentum abiciat. Ista dicitur papias
Primarius dicitur lapis dicitur qui primus in fundamento po-
nitur primarius a um idest quod primus
Primas at dicitur primus in populo et quasi
unde hic est primatus tui id est preeminencia
Et primas dicitur quasi quaedam dignitas hominum qui
bus ecclesiastici ecclesie subiciuntur et hic primas
tis tui et hic primas est mas et
Primiceri in est qui primiceriam in regere
vel rector primus et ceri quod hoc primiceria
rie vel propter in ecclesia dicitur dignitas illa
Primicie pro dicitur hugutio ex quo sunt qui de fru
gibus primis et que primo deo offerunt
in libro super exodum xxiii et dicitur sic primicie
nunc sunt primi fructus et offerebant
in pascha et in penthecoste et scenophegia
Ideo quod hoc nomen primicie ad dominum tantum
in plurali numero invenitur
Primogenita dicuntur quibus primogenitus
Unde super illud genesis xxv. Comedit
et bibit quod parvipendens quod primogenita ven-
didisset dicitur in historia scolastica primogenita
dignitas quas habuerant primogeniti in
generacionibus suis ad aaron habebat
nam primogenitus vestem vel specialem
spectabilem qua induebat tantum
in sacrificio offerendo et recepturus
spiritualem benedictionem a patre ipso in
sacrificiis et quemque benedicebat mi-
noribus et in hiis duplicem ciborum
tradit est quod in divisione hereditatis
sicut duplicem recipiet. Et nota quod primo-
genitus dicitur primus natus et postquam alii
sed et etsi dicitur primogenitus comparatur sic
primogenitus antequam nullus natus
est quam alius et sic populus dicitur primo-
genitus, vel angelus primogenita morte
dicitur superbia que fuit prima causa
apostasie
Primor aris dicitur maior vel dignior
in populo vel primus in ordine. Unde
primordium a um id est capitalium
Primor. Ista dicitur hugutio. Et primor tis
mas et comparatur sic et potest primores
sunt primarii id est filii electi

Proastus a um i. antiquus
Pristinus a um i. antiquus priscus
Privignus dicitur qui patre vel matre priva-
tus et habet vitricum vel novercam
Proavus dicitur avi pater quasi prope avum
Probatica piscina sic dicitur in historia super
Jo. Dicta a probaton quod est ovis quia in eo
ministri oves lavabant
Problema tis est questio difficilis solu-
tione indigens
Probrum bri dicitur crimen quod in honestum
[illegible] minima
Procax cis omnis generis dicitur [illegible] importunus
lascivus impudens [illegible]
et [illegible] et dicitur ille qui appetit vitam
aliorum
Procella le dicitur vis venti cum pluvia
Procelle non autem de fluminibus dicuntur sed de ventis sunt
dicte et componitur [illegible] procella est
tempestas pluvia repentinus impetus
venti vel marina
Proceres rum per sincopam sunt principes civitatis
et omnes nobiles et primates proceres
dicuntur [illegible]. Et proceres [illegible] dicitur
a proceritate. [illegible] proceres [illegible] quasi procul
a [illegible] et [illegible]
[illegible] in similitudine
Procerus a um dicitur longus in statura
Propudor i. confusio et [illegible] interiectio
que convenit [illegible] pudor et
dolori [illegible] prodolor et sceleri [illegible] dicitur pro-
nephas dicitur qua interiectio dicitur in lucano
[illegible] in [illegible]
[illegible] duas partes [illegible] duobus accen-
tibus [illegible] propudor accentum
[illegible]
Procomitium [illegible] principium [illegible]
[illegible]
Proclivus va vum [illegible] proclivus et hoc
[illegible] idem signat [illegible] proclivus vel procli-
vis idem quod inclinatus. Et dicitur ab a-
clivus quod proclivum est in ascensu [illegible]
est in descensu. Inde dicitur quod declivum est
deorsum inclinatum vel planum vel deor-
sum a clivo. Proclivum autem [illegible] est
[illegible]. Et po-
nitur [illegible]
[illegible] et [illegible] a proclivus quod super
expositum est
Proconsul [illegible] vel forte pro duplex [illegible]
[illegible] consul [illegible]
[illegible] esse a [illegible]
[illegible] ut quidam voluit [illegible] accipitur
in legenda quatuor coronatorum
Proconsul dicitur qui vice consulis fungitur
Procrastino as are dicitur in crastinum protrahere
[illegible] semper differre
Procus ci [illegible] vel procus i. petitor
[illegible] mulierum vel [illegible] nuptiarum
[illegible] a procando quod [illegible]
[illegible] et [illegible] ea [illegible] olim
[illegible] dicitur [illegible] procax

[illegible] placaverat. Et componitur ab are [illegible]
[illegible] vel minimum pretium [illegible]
[illegible]
[illegible] novalis [illegible]
Prodigium est quod portendit aliquid futurum videre. Et
est novum signum ut in celo stella que
cometa vocatur. dicitur autem prodigium quasi por-
ro i. longe dicat. Et dicitur prodigium quasi por-
ro dictum quoniam significat et aliquid fu-
turum premonstret
Prodeo dis dicitur in aptum venire quasi
in antea ire
Prodo dis dicitur tradere manifestare
unde proditor
Produco cis [illegible] absentare
extendere prolongare in conspectu vel in aptum
vel ex ducere
Productilis [illegible] et hoc le [illegible] illud
dicitur productile quod non est fusile sed productum
tunsionibus malleorum
Prodigus a um diffusus vel immoderate largus
et effundens unde prodigie adverbium et
hec prodigalitas
Prodolor vide supra ubi expositum est propudor
Prohemium [illegible] latine prefatio
Prophano as are dicitur violare polluere
contaminare
Prophanus a um quasi procul a fano i. templo
[illegible] qui sacra polluit
prophanum et dicitur quod non est sacrum
Profitor [illegible] et indubitanter
Profesti dies dicuntur festis [illegible] i. sine
religione [illegible] festi [illegible] religionis
et [illegible] sunt [illegible] profesti quasi procul a
festo
Prophetare multis modis dicitur prophetare
[illegible] futura predicere Ysaie vii Ecce
virgo concipiet. Item prophetare est preterita e-
narrare ut Genesis [illegible] in principio creavit
deus celum. Item prophetare dicitur alibi facta
absentis narrare Regum iiii [illegible] dice-
bat Elizeus Nonne cor meum in presenti
[illegible] homo [illegible]
[illegible]. Item est prophetare reci-
tare [illegible] Paralipomenon [illegible] David et
[illegible] separavit filios
Asaph et Eman et Idithun [illegible]
[illegible] qui prophetarent in cytharis et psal-
teriis. Item prophetare est laudes deo canere
Numeri xi [illegible] ut omnes [illegible]
prophetarent. Item idem est quod doctrinam [illegible] Cor
[illegible] spiritualia
magis autem ut prophetetis. Et [illegible]
[illegible] quod [illegible] prophete
et doctores. Item prophetare est [illegible] et
[illegible] officium [illegible] Exodi vii
Aaron sit propheta tuus i. prolocutor
Item prophetare est [illegible] Jo-
sue dicitur propheta qui [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] hos [illegible] prophetarum
[illegible]. Item prophetare est
[illegible]
[illegible] paulus qui prophetat in medio [illegible]

sue i. more acceptitorum aliena recipiebat
quo [illegible] xxviii
Prophetes tis qui propheta est
Proficiscor eris id est procedere ambulare
Profligo gas et profligo gis eandem habent significationem
scilicet destruere dissipare devastare civitatem
et sic dicitur in legenda sancti Adriani
invenitur pro dissipare unde dicitur tu ii domine
meus licet profligasse videaris divitias
tuas unde tantum habes pecunie ad compen-
diale
Profluvius a um id est largus et effusus
habundans
Procerior oris i. longior vel prolixior
Prolixus a um id est longus productus
et prolixus comparatur prolixior
Prologus e scriptis operibus prefatio que alio
nomine prohemium dicitur
Promico as are id est fulgere
Prominens tis id est altus excelsus
Promiscuus a um promiscuum vulgus
id est confusum et separatum [illegible] Item
promiscuum genus quod grece epicenon id est
sub una dicitur et uno articulo
utrumque sexum aliquando denotat
Promo is e... id est manifestare expe-
dire ore dicere unde hoc promptuarium promptitudo
i. paratus expeditus ad ad agendum
Promulgo as are id est manifestare pronunciare
Promptuarium ij id est cellarium unde hic
promus mi id est custos promptuarij unde
quidam dicebat Gaudeat ista domus
que bonus est sibi promus Et dicitur promptu-
arium a promo is quod est expositum supra
Promuntorium id est eminens locus vel
saxum in mari
Pronuba be media correpta dicitur vel soc-
dalis que assistit nubenti et que nubente
vinco iungit convenit ad hoc pronu-
bi Ysidorus libro xviii c. d quod uxor sap-
ientis accepit maritum cum de amnis
eius et pronubis i. paranymphis sibi astantibus
Propago as are id est extendere protendere
unde hec propago ginis linea cognitionis
extensio flagellum vitis extensum
sub terra Versus Fortis propago [illegible] in fu-
tura propago. Ladislaw
Propensior oris id est profundior extensior
dilatatior habundantior vel propensius
Propicio as id est placare propiciari placare
Propiciatorium dicitur tabula aurea
eiusdem longitudinis et latitudinis cuius
et archa ut archam tegere sufficeret
hec dicebatur oraculum quia dominus de loco
illo responsa dabat Cassiodorus ait dicitur
dicitur oraculum quia orantibus dat dicebatur
et propiciatorium quia ex eo loquens dominus
propiciabat populo quia die propiciationis
dicebat clarum dominum super ibi descendere
In glosa ait ad hebreos ix dicitur quod
dicebatur propiciatorium sive oraculum
quia apparebat angelus domini loquens
moysi quo dominus propiciatus erat
populo

Proportio dicitur similitudo habitudo comparatio
Propugnaculum Ysidorus ethicorum libro xv propugnacula
murorum sunt dicta quod omnes propugnant vel
sunt unde super loco suo
Prora re est anterior pars navis
Prorogo as are id est protrahere prolongare
Prorsa est producta oratio a lege metri soluta
Prosapia e i. stirps progenies dicta vox
alicuius generatio
Proselitus ta tum dicitur qui convenit de gentilibus de-
scendit ad ritum iudeorum quem sic et sic
exponit glosa [illegible] proselitus fidei lex
careat innotescat theophilus fidei
instituit lex immaculata
Prosodia dicitur i. accentus [illegible]
Prospecto as are id est desuper aspicere
speculari de alto videre
Prospero as are habet activum i. prosper-
um facere convenit et prosperor aris verbum
deponens i. prosperum agere bene in psalmo
domine salvum me fac o domine bene prosperare
Prostibulum li id est lupanar domus
meretricum item dicitur ipsa meretrix ista exponit
glosa levitici xxi Sanctum et vile prosti-
bulum non ducent uxorem
Prostituo is tui id est filiam vel aliam
mulierem in lupanari [illegible] pone
unde prostitutio idest meretricatio
Protelo as are id est prolongare dif-
ferre distendere
Protervus a um id est valde tervus
[illegible] bilis
Prothoparens tis media correpta id est primus parens
Prothoplastus i. primo plasmatus et
dicitur a prothos quod est primum et plasma ab
[illegible] is media correpta id est procul vel an-
[illegible] commovere extollere
Provectus ta tum id est promotus subli-
matus auctus cumulatus unde etas
provecta id est annis aucta et cumulata a
provehor is
Provenio is ire id est procul vel ante
venire habundare crescere pullu-
lare unde hic proventus tus tui
Proverbium id est parabola similitudo comparatio
Proverbiorum liber dicitur quia salomon in eo
sub comparativa similitudine figuras verborum
et ymagines veritatis ostenderit [illegible]
aut veritatem ad intelligendam legen-
tibus reservavit
Pruina e [illegible] gelatus [illegible] et
[illegible] matutinis temporibus fragili
que in pruine non accepit quia sed
ignis [illegible] a [illegible] quia est ignis
[illegible] et ad frigus et ad ignem
pertinet [illegible] et calor [illegible] frago
et dicitur pruina
Pruriens tis participium [illegible] dicitur
patiens ardorem vel adustionem
carnis [illegible] ad scalpendum
dicitur autem a prurio is [illegible]
[illegible] quia est mollities [illegible]
[illegible] Et invenitur [illegible]

Ita a prurio hec pruritus tus tui. Et hec prurigo ginis i. ardor vel adustio carnis corporis vel animi cum corpe ad stulpendum prurigo et dicitur scabies

Psallo lis lere dicitur exultare iubilare congaudere vel cantare. Et proprie non psallere est gestu corporis exprimere gaudium mentis. Et hec quadam digna qualitate vocis

Psalmigraphus penultima correpta dicitur David a psalmo et graphos quod est scriptura

Psalterium est quoddam musicum instrumentum sic dictum quia in eo psallebatur et cantabatur psalmi. Et hinc psalterium dicitur liber ubi psalmi continentur. Vel psalterium grece hebraice nabla latine organum dicitur

Psaltes tis masculini generis dicitur peritus in cytharis et aliis musicis instrumentis. Tradunt philosophi quod armonia lectum reddat leniorem et tristem tristiorem. Et dicunt mathematici quod multi demones armoniam ferre non possunt. Et quoniam illud ita scribitur in historiis

Pseudo grece latine dicitur decipiens vel falsum. Unde pseudo apostolus i. falsus apostolus pseudopropheta i. falsus propheta. Pseudo vagum decipiens et in hiis et in similibus potest esse compositum vel appositum. Et est pseudo indeclinabile in utroque numero et masculino et omni genere

Pseudographus penultima correpta i. falso inscriptus intitulatus

Pubes bis fe. generis dicitur etas puerorum xiiii annorum. Item pubes dicitur collectio talium iuvenum. Item pubes dicitur barba prima s. lanugo et generis infimi. Unde hec pubes a quo pubedo et inpubes

Pubertas est dicitur etas definita s. xiiii annorum vel qua pubescit puer

Publicus ca cum dicitur omnibus communis quod proprie pertinet ad omnes homines eius civitatis. Publicum quod ad omnes generaliter pertinet. Publica a b c d i. divulgare omnem facere

Publicanus dicitur qui vectigalia exigit vel qui publica negocia seculi lucri sectantur adiectum est

Pudicicia dicitur integritas castitas verecundia

Puerpera re dicitur mulier que primo et in annis pueribus puerum parit

Pugillar aris neutri generis et hic et hoc. Et hic pugillaris in eodem sensu dicitur penna vel tornum vel tabula manualis que pugno potest includi. Unde luc. i f. Et postulans pugillarem scripsit. Item hic et hec pugillaris et hoc re dicitur ad pugnum pertinens

Pugillus li dimi. est a pugno. Et dicitur pugillus secundum glo. super exo. vos. dicitur contractis digitis manus pugnus tamen quoniam arti modico quod potest comprehendi pugillo

Pugio onis est genus gladii ad pungendum aptus et dicitur parvus gladius bis acutus

Pulmentarium rii dicitur quibus cibi perimuntur

Pulmentum si huius dicitur cibus delicatus et suavis

Pulpa pe dicitur caro sine pinguedine que fit est tunda et grossa caro brachiorum

et omnium

Pulpitum dicitur eo quod lector vel psalmista positus in publico conspici a populo possit quo liberius audiatur

Puls tis dicitur cibus ex aqua et farina confectus scilicet puellis

Pulverulentus a um i. pulvere plenus

Pulvillus li et pulvinus in eodem modo dicitur i. pulvinari vel cussino

Pullus li dicitur omnium animalium fetus recens et hoc ita dicitur versus. Item dicitur pullus la lum dicitur niger unde et vestis nigra pulla dicitur

Pumex icis masculini generis lapis est levis et cavernosus et dicitur pumex quasi spumex eo quod spume densitate coniectus sit et est aridus tantaque natura desiccandi habet quod si missus fuerit in vas mustum desinit et sinat ita dicitur versus

Punctus ti et hoc punctum ti in eodem sensu s. quod pungendo fatimo primum linee et punctus est similiter quantitas indivisibilis prima dispositio linee et ultima in compositione. Item punctus est unius post non est. Item punctum appellatur compunctio quarta pars hore. Unde compunctus sit pelle et punctum dicto scitum

Pungo gis duas habet significationes. Et duo habet preterita scilicet punctum facere sicut in libro vel punctura inuare. Et secundum hoc habet preteritum punxi. Item est idem quod stimulare consigere. Et secundum hoc habet preteritum pupugi. Unde versus pupugi boves pupugi punxi quoniam quatinos

Puniceus a um i. rubens

Pupilla le est medius punctus oculi in quo vis est videndi

Pupillus a um dicitur qui vel que caret matre vel patre vel utroque

Pusillanimis a um et hic et hec pusillanimis et hoc me in eodem sensu i. pusillanimus a um i. timidus similiter compositum a pusillus et animus. Unde pusillanimitas i. timiditas

Pusillus a um i. parvus modicum dicitur a pusio onis quod est parvus puer. Pusillus componitur cum animus et dicitur pusillanimus de quibus habes immediate supra

Pustula le secundum ait ysidorus ethimologiarum est superficie corporis tumida collectio seu puncta elevata in cute. Et dicitur a pus quod est putredo vel est quedam infirmitas que vexat hominem putidum

Puto as are dicitur computare. Item putare dicitur purgare scilicet vineam a sarmentis superfluis exhonorando. Unde putamen minis et putator oris i. putator vinearum. Unde cant. ii tempus putationis advenit in quo scilicet vinee superflua resecantur

Puteoli secundum glossam actuum ultimo locus est ultra Romam ubi Virgilius fecit balnea medicinalia singulis in scripta propriis titulis ut dicitur Ponit quod similiter valet egritudini. Unde Salernitani invidia ducti superscriptas in mare fecerunt tytulos destruxerunt et edificia mutilaverunt aliqui tamen codices non habent glossam istam

Puteus ei dicitur fetor a puteo tes quod est fetere

Quadrans tis secundum Hug. genus masculini generis quod habet duo minuta. Unde marc. xii actu

dicitur illa misisse duo minuta quod silicet
est quadrans quadrante in corbana quod
silicet est quadrans. Secundum hugonem quadrans est
quarta pars nummi vel libre. Quandoque in compositis
quadrans est quarta pars dici naturalis scilicet sex hore
computare secundo. Quadrans est quarta pars
cuiuslibet rei divise in quatuor partes
Quadrarium dicitur spatium quatuor annorum
Quadrafidus a um compositum id est in
quatuor partes fissus vel divisus
Quadragenas hugonem dicitur caravana a
quatuor ... tota ... quadratus a um
quatuor angulos / componitur ...
Quadratus dicitur quadrans dicitur quatuor angulos
vel latera habens
Quadrivium dicitur ubi quatuor vie con-
veniunt
Qualus li dicitur vas vimineum per quod
mustum collatur quod quasillus dicitur
Quam secundum aut hugonem christianum / secundum hugonem
ubi et aut de quantum. Coniunctio est electiva
ut potius divites esse volo quam paup-
erem ibidem est / et ... infiniti
nominis et adverbium similibus ... duplicatum
quod quantum adversativa accipit ut ...
... quam quantum copulativa
ut ... confirmatur quod minus ... Item
est adverbium eligendi ut bonum est confidere
quod confidere in homine ... tamen quod tenera
ibi comparative et negative / non ... homine
Ista quod ... infinite et admirative ut
sapientia ... quod bonus est suavis est
domine spiritus ... consequenter ... ut
ibi ... quod bonum et quod iocundum. Et secundum
hanc ... quatuor dicitur quatuor ... tantum
Quantotius / valde cito
Quarta vigilia noctis venit ad eos
Act ... Quatuor vigilias ponit
... in historia super predictum textum quatuor
vigilias faciunt excubatores in castris
Prima dicitur conticinium in qua omnes vi-
gilant. Secunda vero intempestum in qua
adolescentes. Tertia gallicinium ...
... Quarta antelucanum in qua senes.
Has dictis aliis nominibus nominant. Vero
... media nocte ... an-
mane / ...
Quartanarium ... est mensura
Quatuor ... dicitur qui quatuor milites
habet sub se
Quassare ... dicitur ... commovere
... Et est activum
Quatinus coniunctio est ... et ponitur
a qua ... in ... non ...
aut esse due dictiones ... cum ...
et dicitur quatinus ... quia
post ... in ... dicentes
Quatinus ... non ... venales
elephanti. Et quatinus ... due
dictiones quibus frequenter ...
... Et ... dicitur ... quatenus
... documentum / ...
qua ... vel ... in ...
dictio quatinus est ... quatenus ... isto
dicto sub media brevis est ... longa. Si stat
... brevis ... met
Querere ... Et ... meditare ut
iste querit panem ... interrogare
sicut iste discipulus querit a magistro. Significat
et investigare ut iste querit equum quem
amisit / investigat ubi invenire possit
Queso quesumus est verbum defectivum /
... quero ... rogare ...
... erat album integrum et regulare
... est verbum defectivum quia non venit nisi
duabus ... temporibus scilicet queso et
quesumus ... in ... Quesumus
... nil plus nisi quero
Quin / non ... est adverbium ...
... Quin / potius
adverbium est eligendi. Quin / cur adverbium
est interrogandi. Quin / certe adverbium est affir-
mandi. Quin / insuper adverbium est ordinis
Quin etiam / insuper magis ... adverbium
ordinis. Quinimmo ... esse ...
vel duo. Quinimo / potius adverbium est
eligendi et tunc est una dictio ... Quinimo
... adverbia dico. Eligit hic ...
... dictio vel due sunt dictiones. Et
tunc quinimmo / certe potius
Quinimo / certe adverbium est affirmandi
... / potius adverbium eligendi
Quinquennalis agon / olympias quia
quatuor annis expleto in quinto ...
... agit
Quinquies quadragenas una minus
accepi. Secundo Cor. xi. idest quinquies ...
accepit quadragenas passiones
una minus ... videntur. Et
quinquies ... flagellatus est a iudeis ...
... accipientes plagas ...
... in deut. xxv. ...
... ut
quadragenarium numerum non excedant
... ... abeat
... hugo et beda ... libro
... quo erat
passiones apostoli ... quas
... apostolus ... et asta-
bat tortor ... quadrafidum flagellum
... in manu sua ...
... ex quatuor ... et ...
fierent ...
Quiris ... / hasta
Quisputas ... est una dictio et ...
ibi putat ... adiecto. Et ...
... accentu ... super ...
penultima ... hugonem
Quisquilie ... dicitur purgamentum
frumenti ...
Quiquidem ... donatum. Coniunctio est
rationalis. Et est idem quod quia. Et
est dictio composita ex quia et quidem. Et
... accentum super ... penultimam.
Et ita ... legere ... hugo
Cor. xv. ... Quiquid ... hominem
... et ... due sunt dictiones
... quod in ... auctorita

et in mlt alijs locis pt quidq esse
oia dto vl duc qui receptiori ty usu
point p duab leg sed volueri
Quousq i quodiu adiu[n]c[tu]m ē temporis Quo ē
usq i ad quem locu ē adu loci [illegible] Temporis
sed loci dicit signific quousq
Quot non ē indecl ē o ff et tn plis
num Et in quotus tantu non inalc
ul ordinale nt quod ē Et quinq iste ē
ex q p[ri]mus Cū do dicam nt quod ē gt et
qp Quod ē non relatiu i au lato rei
recordatiu h[ab]et sed declaracionem p[ri]ncipis
Quia tenet manu ponu q o de
distiq pii dedi ē non inalecut qt hes
denarios in bursa Tertiu ē quinto ut
vado ad lectionem p[ro]p[ter] officiam

R

Abi mutata magr[ist]l doctor
siue docens me aut magr
meus
Rabbonii idem est
Rabidus da bu d[icitu]r furiosus
insanus vastens Vn rabies ei sem
cia insania furia
Racha ē manis et vacuus quē volgā
iniuria absq cabro dice possumus Ita
dt Ierony[mus] et pap hoc ubu ē hebreu ul
qp melius est Racha ē interiectio affectu
indignatis ostendens sed ad dolens
cuius heu et ad delectati dicimus vach
Siue ad indignanti Racha dicimus Ny
ty ct[iam] ul latinis ad hoc potest inf
[illegible] huius
Racemus me producta ē pua uua
remanens post vindemiam Ite racemus
[illegible] huius et primus racemus hic vini
stilit ps botri
Radius dn d[icitu]r splendor solis et stellar
Ite radius ē illud tectu et subtile
lignu q a modiolo rote usq ad ta
tu dirigit et multi fingit i spere the
Ite ē misterium textoris i pecten ul
manucula ul lignu q distinguit
stamina
Radius ē d[icitu]r virga q geomet faciunt
figuras in supposito puluere
Rama interp[retatur] excelsa Vn in ecclesia
Vox in rama audita ē i in excelsis
ē ciu ciuitas q rama appellat Vnde
glosa sed hieroni[mus] Inde pip v ē vi
miliaria a bethleem sed dicit glo
sup aut in vox in rama
Ramnus m ē h[erb]a quibus mollis q
postea in spinas vertit Ita dicit glo sed
[illegible] huius dr q ramnus d[icitu]r genus
spinar Et ut dicit ē spina alba
ul ramnus cuius [illegible] Iosephus nar
q ferenti ex ipsigne hic dicit
Rancidus a um d[icitu]r rancidus ul
fetidus amarus ex vetustate in
[illegible] unde a rancor
Rancor oris d[icitu]r ira indignatio dolor
amaritudo mentis ul fetor a q[uo]d
fetor ex vetustate carnis procedes
Raptim i celeriter festinat et ad
impetum violento q raptum
Ratio mentis hois dn est iudicat

Vo ē sed tu spirat spus ē [illegible] proprio
ē mentis motus in h[oc] qui dicit disting
ul quite valent Ratiocinator aut rona
bilis subtilis et disputacio at actus ad
pictor indagatoris inuenta cogitatio
Racionale et ronabile dicit h pleriq
videant idem signific q[uo]d ronale d[icitu]r q uti
racione ut ho angelus aia Et rationabile
aut ex roe d[icitu]r ul agit ul ratione dicit
ul agit Vnde oms hoies sunt racionables
totu sunt de pector ite ronale d[icitu]r pannus
quadratus qui erat in pectore sacerdotis
in quo erant lapides preciosi sicut habet
exo xxviii
Ratis tis fe g[e]n[eris] [illegible] d[icitu]r latus nauis
E[illegible] post q ipsa nauis [illegible] prora q ratio
ps est nauis ps alta puppis dr rati
esse rate ventre dr et carina
Ratus ta tu participiu ē descendens
a reor reris ratus sum quod est existimare
putare Vnde ratus sum i existimaui
putaui Ite ratus ta tu nom et tuc tm
vz quar firmus ma mu et [illegible] ratu
d[icitu]r illud q ē ronabile et utile vnde et
hinc quo pollicitatio d[icitu]r ratu esse gestor
hoc ē firmu atq perpetuu Item hac
signific accipi Hic xxxii b ubi dr
accepi librum possessionis signatum
et stipulaciones et rata et signa foris
sicq q d accepi carta sigillata in
qua continebantur stipulatores i petitiue
interrogaciones et rata i permissiue re
sponsiones et signa i astaria assertores
astates u[e]l q testibus in fine carte sole
bant scribe nomina et signa sua in testium
q ipsis testibus mnf ul signa ap
pellat sigilla Con stipulacio plenius
expone loco suo
Raucedo sed aut [illegible] ē amputatio
vocis hic et archiereasus vocat eo q
clausam et raucam voce reddat ab ar
[illegible] minua raucitas in eod sensu
R
Reatus tus tu d[icitu]r obligatio ad penam
Rebellare d[icitu]r repugnare aduersare
iterum pugnare Vnde hic et hec rebellis
Et hic le Et h[ec] rebellio i repugnacia
et pcr[illegible] firmiter parare ad bellu vel iterato belli
iteratio
Rebos ab are d[icitu]r resonare Vnde reboo as
are idē ē q sonare
Recalcitro as are d[icitu]r repugnare ul resiste
retro percute iare sed faciunt equi qui
percutiunt insidentes a se
Recaluesco tui tere d[icitu]r iterato calidus
sed a caluesco d[icitu]r calidus Recaluus
a um et recaluatus a um idē ē q re
caluescer
Recondo i occulto ul celo
Recens tis o g[e]n[eris] d[icitu]r nouus
Recensio sio sui sitū penult cor scde
coniugacionis Ite recensio sis sui penul
prod tercie coniugacionis in eode sensu dicit
i. numerare recitare recolere rememorare
venerari Componit aut ista duo
uba a huius a duobus suis supinis

s. recensio es sui per ciuitatibus et censio
nes sui certe ciuitatibus quod licet in ciuitate
dicunt non tamen differunt in significatione ut
dicit hug. ait. Componitur et hug. dicit s.
recensio sicut est in tria ciuitate quod eadem
significatio est quia doctores alii in hac sibi
contradicunt. Ergo hoc ipsum pone non enim
Recidiua dicitur ex reiunis reparata quasi
rasum vel renouata secundum recidiuare i. iterum
in morbum cadere unde recidiua arbor
sicut que alijs secatur repullulat Vide ecclesiastici
primo
Recimatorium i. laus qui comportat salz
Reciproco as. i. iterum petere vel mutue se
petere vel contra vel reuertere unde reciprocus
ca cum i. reuersus repetitus unde reciproca
dicitur illa constructio in qua eadem persona iterum
petitur secundum hug.
Recio cis. rexi in rethe capere et componitur necto
tio cis nexui i. illaqueare impedire secundum
hug. unde nexititus id est illaqueatus
Recrastino as. are. dicitur moram protrahere
Reda de est genus vehiculi iiijor rotarum
Reduco gen. me. cor. verbum actiuum dicitur contra
ducere
Redimiculum li. se ipso est ornamentum quo mulieres
in capitibus suis alligantur
Redimio is. ire. certe ciuitatibus dicitur iterum
ornare unde redimitus ta tum. componitur et componitur
a re et dimio is quod est ornare
Redinus na num dicitur iterum vel secundo comes
Redoleo es ere cum lit. dicitur odorem emittere
fraglare et tamen de bono dicitur pro olet tamen de
malo Vide et hug. et componitur a re et oleo ut
posita sicut d.
Redimitus a um dicitur cinctus
Redundo as. are habundare dicitur recti redire
et componitur a re et vndo as. quod non est in usu
Refello is le. dicitur rectius fellere refutare ab-
nuere recusare
Refertus ta tum dicitur plenus vel repletus
Refocillo as. are. verbum actiuum est et dicitur reficere
restaurare recreare et dicitur sibi quod duplex s. et
componitur a re et focillo as. quod est nutrire vel
reficere Vide et hug.
Refragor aris me. pe. dicitur nutrissimo dicitur resistere
rebellare
Refragatio onis dicitur resistencia vel rebellio
Refugus ga gum me. cor. dicitur qui fugit do-
minium aliorum
Regula aurea de qua Iosue vij dicitur et
uigesimalis capitulo. Vide secundum alia significata. Componitur
illud versus Regula dat legitimum preceptum
Regula forma
Regulus li dicitur quasi rex stante vel regno
vel dicitur et componitur subregulus quasi
quasi regulus Vide dicitur quedam genera auis
sic dicta a sua qualitate Vide dicitur quedam
species serpentis rex serpentum qui et basiliscus
vocatur versus Regulus est species rex quasi
regulus ales
Relego as. me. pe. dicitur expellere ex-
cludere et banire sine confiscare et cetera
Religio onis secundum ait pap. dei cultus

re dei veneratio ysidorus autem ait religionem certa
principium sit dicta. Religio appellata quasi
eam deo vni ligamus animas nostras ad
cultum diuinum vinculo seruiendi / actiuum est
Reliquo as me. cor. dicitur liquefacere verbum
Reliquie dicuntur partes residue secundum reli-
giosos ossa et vestimenta sanctorum que nobis
relinquuntur ut eorum merita sanctitatis eorum
digne venerentur ut eorum vita imitentur
Remeo as. are dicitur reuerti iterum redire
Remeatorie dicitur iterum meatia vel reddendo
matica et inueniuntur in passiua significatione
Castum a. Est componitur a re et metior
mensus sum vel secundum hug. metitus sum
Remex igis me. cor. dicitur ille qui remigat
Reminiscor eris idem est quod recordari ad me-
moriam et reducere et caret supino Et
suppletur preterito temporis quia caret componitur
preterito temporis
Remissus sa. sum dicitur remotus vel iterum missus
condonatus dissolutus negligens et debilis
indulgentes hec significationes ponit ecclesiastici de-
pap. et hug.
Remigium est instrumentum nauigandi s. remus
Ren renis mas. gen. vel renionis dicitur
imperare
Renunculus li. diminutiuum a ren Et dicuntur re-
nunculi pinguiones renes vel intestina que iuxta
renibus adherencia Et sunt rotunda ad
modum testiculi et sunt comestibilia unde
versus Intestinorum genus renunculus est
sunt renes liuonie secundum nectio alimentum
Vide alibi versus Est intestinum renunculus et
generat Nam duo sunt nectio renum
sunt vocitata
Renitor eris ti dicitur recusare
Reor reris ratus sum dicitur existimare
putare unde ubi componitur ratus
Repagulum li. dicitur obex seu vectis
Repandus a um dicitur recuruus ad modum
lilij Et componitur a re et pandus a um quod
est curuum Vide et hug. quod pandum proprie
quod diuigit cornua in inferiorem partem
et quod in superiorem partem dicitur curuum
dicitur tamen potest dici pandum equus
diuisis respectibus
Repedo as are me. cor. dicitur reuerti re-
meare et componitur a re et pedo as quod est
pedum facere vestigium pedis Vide equus
dicitur repedare cum retro pedem iacit et
percutit versus Dum quadrupes repedit
caueas ne te pede ledat
Repo pis psi re ptum dicitur ventre prorsus
ambulare secundum faciunt serpentes et quidam
pisces qui latent in mare Et in repto tamen
frequentatiuum Et a repo dicuntur reptilia
Et secundum ait pap. reptilia sunt que ventre
et pedibus reptant secundum reptilia dicuntur
que natant quia reptandi habent speciem et nat.
Vide in psalmo hoc mare magnum et
spaciosum manibus illic reptilia quorum
non est numerus Reptilium tamen sunt genera
trahencia ut lumbrici qui se trahunt

sup(er) ventrem / Repencia ut colubres qui in tostare
suare se(mper) incipiunt / Repencia pedibus ut lacerte
Repudio as. are .i. fastidire, spernere, respuere
repellere / Unde repudium dii .i. repulsio vel
scriptum repulsionis quod sub testimonio testium
presenti vel absenti mittitur
Repurgo te, (con)pono compositum ex re et purgo ... restau-
rare sed restituere et refecte refecte   [illegible]
Rescio tis, iui .i. scire vel cognoscere, aire et
Resculus, (con)positum, (com)positum que ponere vel alicubi
inveniri / Resciculus alicubi ... vel
... decem dicitur reculo ...
Resinare ... liquidum et ...
... quod est manare, lat. Alii dicunt
quod resina .i. a resudando et hec videtur
velle Ysidorus ethimologiarum xvii ubi ait / Quidam graecis
nominibus arborem dicunt Resina grece dicitur
quod ... manat / Est enim latina sudore con-
gelati liquoris .i. ... aliquos et resina-
tex ... liquor / Nota quod quidam dicunt
quod resina corripiat mediam sillabam
alii autem et gramatici dicunt quod producat
Resipisco cis .i. a malo cessare
Respecto as, are .i. reparare vel resti-
tuere, instaurare, ponere / Et sit stauro
unde infra in loco et patebit tibi expositio
aliorum duorum verborum s. instauro et restauro
Restis tis, fe. gen. .i. funis unde hec re-
sticula, dim.
Retorto as, are .i. retinere ubi frequentatiuum e
Retica dicuntur ligna quibus vineas subli-
gatur
Rethorica, ce, ars ornate loquendi / Et dicitur
a rethor quod est locucio
Retortus a um .i. iterum retortus, flexus vel
iterum voluta, sed filum bis filatum .i. retorquere
... quod .i. iterum missus sed iaculum quod iterum
mittitur in hostes et .i. retortus a retor-
queo es quod (con)positum a re et torqueo quod est
curvare, flectere, voluere, mittere vel ia-
culari / Et inde ab eo (con)posita capiunt
... exceptis ...
Retundo is, di .i. retundere vel tundendo iterum
(con)primere acumen ferrei destruere
Reuera .i. certe utique
Reuite .i. recalcitrare
Reuisio sis sit sed .i. visitare vel iterum desi-
dero ...
Reuma ... .i. tempestuosa maris vel alio-
rum fluminum inundacio vel ille fluor aque qui
fit ex tremore agitacione / Item reuma
.i. ... fluxus a capite vel ab alio
membro

Rheo as, (ve)rbi are .i. esse vel ... ra-
... induere alicui corporale
... et (con)positum ... ab
... / Et ... ... (con)ponitur
et ... supina
Rictus tus, tui .i. ... oris aperto vel
quod dicitur ab ...
Rigor, oris .i. ... ... et
... membrorum
Rimor aris .i. subtiliter scrutari et inquirere
Rinoceron vel Rinoceros rinoceron
vel rinocerotes ... ...
... ... .i. ...
in ... ... in fronte ita ...
... validum ut ... imperauerit

aut ventilet proiciet de decliua hora-
nonne diuisi doctores diuersa posuerunt
probabilibus ... Unde quod dicatur ri-
noceros ... et ... monoceros / Et ri-
noceron et monoceron faciunt ...
Rite .i. recte / Et ... more ... ...
Richmus ... (com)positum .i. ... ...
neus in fine clausulorum / Alii dicunt richmum
in ... ... in ... omnis carmi-
na ... adherent
Ritubtus tui .i. mos consuetudo ad iusti-
... ...
Riuales dicuntur duo unam ... ...
Robur oris, neu. gen. .i. ... (com)positum mobile
.i. fortitudo, vires / Unde et quedam species
arboris .i. robur quod valde firmum est et
... arbor vel lignum .i. robur / Et inde
robusta a um .i. forte et firmus
Rogatio ... .i. elemosina / Ita ... in vita
sancti Johannis elemosinarii
Rogus gi .i. ignis pro mortuo vel dicitur
... ... liquorem in igne ita dicit
pap.
Roscidus a um, ... (com)positum .i. humidus rore
madidus
Rore ... rorulentus a um .i. plenus rore
Rubeta te .i. rana in rubis morans
et valde nociua
Rubigo inis .i. ros noxius qui reddo
segetes manes et vacuas vel rubeas
facit / Item ... rubigo est virus rodens
ferrum vel segetes
Rubus bi .i. lignum densum et spinosum
... quod ... fructus vel ... ...
rubeat mas. gen.
Ructo as, are .i. ex ... ... more ebri-
orum ...
Rudens tis .i. funis nauis / Et ... ...
... .i. a rudo is .i. ... quod est cla-
mare asinorum / Vigi dicitur rudentes ... asinos
funes ... rudentes / Item rudio dis dii vel
... .i. quod est clamare ... aliud sive
asinorum sive aliorum / Et (con)positum ... et rudio
... ... .i. instruere quod ... ...
ruditate ponere
Rudus eris, neu. gen. .i. fractus ... ...
vel ... ... et ... ...
vel rudus .i. illud quod de fossa ...
que purgatur
... a multis impedita corrigat
... pauperibus ... ...
... alios ... ...
... altius dissoluit ...
... ... cupit ... ...
... constituit aliud sibi subrogat
... ... dubitat ...
... aliud ... ...
Bona fraude sua mea ... abrogat
Sibi dat quod non sibi competit ...   Ille
Rudis dis ... et hec rudis .i. noua
... ... rudiatur
vel ... quod datur pauperibus elemosina
petentibus / Rudimentum .i. nouum ...
nova instructio
Ruga ge .i. ... et ... pellis
sed cutis ... ... et macilento
vel in veste
Rugitus tus tui .i. clamor leonis
... et ... ...
in Job

Rumino ab are dicitur ruminare, refustare
cibum ad rumina vel ad rumine recenciore. Est
autem rumina vel rumine eminens pars gutturis
proxima gurgulioni in qua cibus vel po-
tus distinguitur. Eadem pars dicitur frumen, et rum-
ta quasi frumen. Ructus est in homine, rume
et rumina in bestiis. Unde et ruminalia dicuntur
quedam alia et ruminare homines.
Rupheea ee media producta quoddam dicitur spata vel fra-
mea. Versus. [illegible] papie rupheea
libere rupheos [illegible] melius sonat et sit [illegible]
titat usus.
Rumusculus li parvus rumor.
Runcinum ne media producta est instrumentum ligneum
fabrile et rutrum quo [illegible] tabule dolantur
ut una alteri connectatur. Ita dicit Raymundus super
usuras Plinii id est [illegible] mulier [illegible] Et beatus
Augustinus in iiii libro de civitate dei xi capitulo Ru-
cina dicebatur antiquitus dea illam quam pre-
fectis ad rura [illegible] a tica asserunt.
Runa [illegible] ab dicitur [illegible] alia [illegible]
aut [illegible] producit mediam sillabam.
De hoc sunt isti versiculi. Runco runcina
capit ut medeor medicina. Ergo doctrina
lector dicas asinina. Runa sit exceptur
ut runcina corripiatur. Item runcina dicitur lima
qua limatur ferrum. Versus. Nobilis est runcina
fabro sed runcina nulli [illegible].
Rupes [illegible] dicitur saxum eminens.

Saba [illegible] dicitur [illegible] Plinii
b civitas est in finibus [illegible]
saba est arabie regionum quam
inter sabei habitant. Alii
dicunt quod saba est fluvius
a quo tota terra nuncupatur.
Sabbanum grece idem est quod mappa vel
sudarium secundum Hugucionem.
Sabaoth [illegible] est de x nominibus quibus deus
nominatur apud hebreos. Et interpretatur
exercituum sive virtutum. Unde in prefacione deus
virtutum [illegible].
Sabbarius dicitur [illegible] secundum papiam et hug.
[illegible]
Sabbati iter dicitur miliarium sive mille
passus ultra quos non licebat iudeis
ire in die sabbati. Actuum primo.
Sabbatissimus dicitur sabbati observancia
vel feriacio sive requies.
Sabbatum secundum dictum hug. dicitur a sabbe
quod lingua assiriorum dicitur septem. Et non
quod septima dies septimane. Et ipsa
septimana dicitur sabbatum. Unde Luce xviii.
Ieiuno bis in sabbato id est in septimana.
Unde iudei solebant computare dies prima
sabbati id est prima dies septimane. Secunda
sabbati et usque ad sabbatum cuius
nomen mutatur. Sed dicitur simpliciter sabbatum
sabbatorum quod excellencia respectu
aliorum dierum qui sabbata appellantur.
Unde in computo ubi agitur de computa-
toribus dierum secundum silvester ferias et
hebrei sabbata. Et unde actuum xx.
Vespere autem sabbati quod exponit
infra loco suo. Et [illegible] et una sabbati
loco suo infra exponetur.
Sabulum dicitur levissimum genus terre

vel dicitur terra arenosa dicitur hug.
Sacramentum est id quod in eo geritur ut est
baptismus, crisma, corpus et sanguis
domini. Unde secundum hug. [illegible] dicuntur sacramenta quia
sub tegumento corporalium rerum virtus dei se-
cretius et latenter eorum sacramentorum opera-
tur. Unde a sacris vel secretis virtutibus
sacra dicuntur que ex isto misteria dicun-
tur, secreta et [illegible] habeant dispensacionem.
Item sacrum dicitur pignus sponsionis secundum
[illegible]
quod sacramentum quod violat quod quis promittit
credere est secundum aut quod fit [illegible] fidem vel
[illegible] iuramentum.
Sacrilegus a um dicitur sacre rei fur [illegible]
et quod scelerato vel flagicioso.
Sacrilegium dicitur sacrarum rerum furtum.
Sacrilegium committitur furando sacrum
a loco sacro aut sacrum de non sacro aut
non sacrum de sacro. Committitur et quis per
[illegible] vel enorme [illegible] secundum quem tollit [illegible]
in iniuria dei.
Sacrosanctus a um unde compositus est et componitur
ex sacro et sancto et sacre declinacionem
mutatur. Dicitur autem sacrosanctus in sanctitate con-
firmatus.
Sadducei interpretantur iusti vel iustificati
seu iusticie aut iustificatores. Hii resur-
rectionem corporum negant, dicentes [illegible]
[illegible] est. Dicunt [illegible] et in terram [illegible]
legis libros receperunt [illegible] prophetarum
vaticinia respuunt.
Sagax [illegible] dicitur providens.
Sagena ne grece genus est retis piscatorum.
Sagina ne media producta dicitur pinguedo. Unde
saginatus pinguis impinguatus
obesus.
Sagma [illegible] dicitur in historia stratura
est asini. Sed hug. dicit quod hec sagmane
quod corrupte vulgo dicitur salma scilicet
sella vel pondus vel sarcina que ponitur
super sellam. Unde et equus sagmarius
et mula sagmaria dicitur.
Sagum grece dicitur operimentum de pilis capra-
rum [illegible] Exodi xxv et operimento secundum in exodo
habetur tabernaculum testimonii operiebatur. Item
dicitur vestis tenuis et abrasa secundum in legenda
sancti hilarii habetur.
Salamandra dicitur quoddam animal est in igne
[illegible]. Unde quidam versus. Quatuor [illegible]
[illegible] vita [illegible] elementis. Talpa terra
cibus, cameleon in aere vivit, allec
unda fovet, flamme pascitur salamandra.
Salarium rii dicitur stipendium redditus
et [illegible] quibus. Ita dicit hug.
Salebra bre dicitur a sale et dicitur fractura
vel asperitas viarum vel salebra locus
lutosus vel lutum molle in via et dicitur
a salio quia facile saliat. Unde salebrosus
[illegible] id est asper durus amarus
et lutosus secundum hug.
Salinaa ne dicitur locus ubi [illegible] invenitur sal.
Salio [illegible] et [illegible] quondam
salium quod [illegible]
[illegible] Item sallo [illegible]
[illegible] Salio [illegible]

ſſeu d͛r ſale condita aſperge Et iſta ſunt acta
vel verba ſallio ſallis abiu ſalio cum de cantica
pſallo ſtallio ſalitudat ſalſu ſallo ſupi
dat ſalio ſaltu Et pſallo p canto muſicum
Salina ne d͛r a ſale q ſalſa e 2hz ſalis
saporem
Salivunca herba e ſpinoſa z medicinalis
huius ſpicas nimi odor Cuius flos ſilis
roſe dic͛
Salix cis e arbor de q̄ Ⅾ͛ (?) eccli xxiiij
Salix dicta q celeris e saliat 1 velociter
creſcat arbor lentus viminibus habilis vin-
culis Cuius ſemen hanc dicit de natura
Ut ſi quis id in poculo hauſerit liberis
careat ſz et feminas infecundas efficit
Salſugo ginis d͛r amaram z ſalſus humor
terre qui ipm̄ terram ſterilem facit Item
ſalſugo ſz pap d͛r res quo ſalſa fiunt et
d͛r a ſale
Saltem coniuncto e adverbiata Et ſcd͛ d͛ hug
ſalte p ſincopa d͛r ad ſalute Sm̄ ethimologiam
e incorruptum abuſus q p ſalta dicunt ſalti
q inuenitur in biblia dicitur ſtrabi ad ad ſal-
tim q ſaltem ſignificat Ciuidem d͛r iſte
venit ſaltem 1 ſaltando venit ſive q
ſaltus et e adverbium qualitatis Saltim
ſaltatio d͛r ſaltim diminutivo
Saltus tus tui d͛r actus ul paſſio ſa-
liendi Item ſaltus d͛r loca ſilveſtra ul
vaſta ubi arbores excelſe in altum
plus q in alijs locis Vel ſaltus dicit
ſilva rara ubi beſtie int͛ arbores
facile cōpit ſalire Unde cōmitas ſilvarum
d͛r ſaltus q ubi arbores iam succiduntur
(?) hug
Salum li ſed d͛r mare q ſalſum e z amarum
Salutare ul in neu ſt ſubſtantivum eſt
idem q ſalus
Samaria rie Civitas eſt a q̄ omnis
regio q et ſam fuit ſamaria vocabatur
quam ſamma(ria)... ſalmanaſar rex aſſiriorum conſtruxit
et dedit q ſamaria 1 cuſtodia q conditor
ipſe tranſtulit in medos ibi cuſtodes
conſtituit
Sambuca ul ſambucus e quedam arbor
concava z mollis Unde hec ſambuca ge-
nus quoddam ſimphonie d͛r q ſit de
arbore illa
Samia dicunt vaſa fictilia a ſamo
inſula ubi ars figulorum primo inventa
e iſta expone glo ſup iſtud locum
vaſa ſamia teſta de ſamiis terris Et de-
clinatur ſamia ul ſamius ſamia u
Samia ne d͛r civitas inſula q̄ua
decades erit in ruſta(?) Unde ſub ſamo ab-
Sanctaſtorum dicebat apud veteres locum
templi ſecretior q ad q nulli acceſſus
ſacerdoti dicitur ſit aut ſanctaſtorum q e pro
oraculo ſtiora ſt ſcd tantica taticorum
dimiſſa ſpectabant
Ecd aut in novo teſtamento z plurimo
dicebat exterior templi
Sanctimonia nie 1 ſanctitas Unde h
ſanctimonialis feria ſanctitati dedicata q-
ſta et ſancta monialis
Sancio tis cis xi ul tum ubi actum
d͛r ſtatuere confirmare ſtatim ſacre z ne-
cessitatum pene ab iniuria defende
ſed ſacro omis
Sanctuarium d͛r res ſta ul locus ubi
ſta reponunt ul ubi res ſte geruntur
Sandalium lij d͛r quedam panna quo
aliqui nobiles ſolent recipi ut pape z
cardinalem Item ſandalium d͛r panna
quo operiunt funera et corpora mortuorum
Sandalia a dicuntur ſatulares in quibus
ipſa ul epus ſolz miſſas cantare quales
beatus bartholomeus deſcribat Itā d͛ hugo
Item ſup an Ven. Calciatos ſandalijs
d͛ beda ut pedes neque tecti eſſet neque
nudi ad terram ſ· creat q ſolee
Sane 1 ita
Sanguiſſuga ge e vermis aquatilis
ſ· yrudo eo quod ſitit Cenoalit potatibus
inſidiatur Cuius illabitur faucibus ul uſpiat
adheſerit ſanguinem hauriat et cum ni-
mio cruore inundavit evomit q hauſit
Tertio q quidam conſtant affirmat q
ſanguiſſuga corporale ſed q eo q ſugo
generatur prima producit a quo ſanguiſſuga
q conpoſitum venit Et dicitur q nullo
pcibus utatur ea bum ſz allex in doc-
trinali opponitur tz dicas ſ q gl longa
eſt hinc tibi quinta dempta Hugo
ponitur ſz ſanguiſſuga breviabis (?) hinc
ſto conpoſitio etcd z quibus uſq conſtitit
Sanies ei d͛r putredo ſanguinis
Saphirus ra rum media cor d͛r quedam
gemma (?)
Saphirinus a lap pretioſus ſilis ſereno
celo qui percuſſus radijs ſolis ardentem
emittit fulgorem Ita d͛r in glo que
ſcribitur in fine apocalipſis Unde ſaphirinus
a um· ad ſaphirum pertinens
Sarabarlla li z capit la lorelligna(?)
caldeorum vocantur crura hominis et tibie
unde z braca quibus hec tegitur Sara-
balla q tibiales z cruralis dicitur
unde dan iij et d͛r Saraballa eorum
fuiſſet immutata
Sartago a nis media cor d͛r pondus ſive
omnes gte ſartagine ſunt vaſa q coquendis
cibis z alijs neceſſaria
Sarcio tis ſi tum z ſz antiquos ſartum titum
d͛r ſuere Unde ſartores dicuntur ſutores
Sarcio conpoſitur cum re z d͛r reſarcio ib
1 conſuere reſtaurare ſed reſtituere Item
ſarciare ul reficere Sarcio e actum ad
omnibus ſunt conponitur
Sarcophagus gi ut ait hug
lapis e in quo mortuorum corpora con-
duntur Et d͛r a ſarcos q e caro et
phagin q e comedere q corpora in
eo condita conſumunt Unde z queritur ſepul-
chre ſarcophagus d͛r ſz papias non
videt q debeat dici ſarcophagum
Sarculum li e ferramentum cum manu-
brio ad purgandum ſegetes aptum
Et d͛r a ſarco us viſitul (?) q extirpare
attrahere herbas z noxia evellere
Sardius e gemma ſanguinei coloris
rubre terre ſpeciem habens Ita d͛r in glo-
que po in fine apocalipſis
Sardonix ſd d͛ glo ſup Job. xxviij
e lapis terre rubre ſilitudinem habens
Sardonix lapis e pretioſus de quo

d(icitu)r glo(ssa) in fine apoc(alipsis) sic dicit glosa
Sardonix tricolor e(st) nigra in imo Can-
dida in medio rubea in summo huius d(icitu)r q(uia)
h(abe)t colore(m) duar(um) gemmar(um) Sardii et
onichi ex quib(us) co(m)ponit(ur) Sonix ab ide(m) s(it)
Sarepta e(st) civitas modica int(er) tirum
et sydonem (et)c(etera) et silua quo(n)da(m) urbem
Sarepta dicebat(ur) (ut) h(ab)et(ur) in hist(oria) sup(er)
iij reg(um) xvij Et in(de) sareptanus na num
ad sarepta(m) p(er)tinens ul(tra) de sarepta existens
Sario is vide sup(ra) ubi expo(sui) sarculu(m)
Sarmata dicu(n)tur ramusculi inutiles
de vitib(us) seu de alijs arborib(us) abscisi
Sarthago ginis d(icitu)r patella (et) co(m)p(ar)ac(ione)
bradpfanne
Sartatectu(m) d(icitu)r reparato tector(um) ul(tra) tem-
plor(um) ul(tra) (et) tributu(m) collatu(m) ul(tra) templor(um)
ad ip(su)m reparandu(m) ul(tra) restaurandu(m) (i)ta de
huius Et d(icitu)r a sartio tis cuius expo(siti)o(ne)m
vide sup(ra)
Sathago gi(ni)s me(dia) cor(repta) agi(tatio) g(ra)t(ia) d(icitu)r sat(is) agere
festinare conari et co(m)po(nitu)r a satis (et) ago
Et no(ta) q(uod) o(mn)ia co(m)posita ab ago acta s(un)t
preter ambigo dego (et) sathago quest(io)
Satelles tis e(st) minist(er) crude-
litat(is) (et) sceler(is) miles tyranni malefi-
cor(um) socius latronum domesticus siue
fautor Item satelles d(icitu)r qui adheret alt(er)i
ad custodiam
Satio onis d(icitu)r q(uia) seminant(ur) actio ul(tra) q(uia)
sator(um) actio Unde ait [illegible] grauine ul(tra)
spem desiderabit oculus i(d est) grossa spem
artificialem et sup(er) hoc co(n)cordes socio-
nes i(n) sata concordia q(ue) d(icitu)r pulch(e)rrima
s(ed) opa ne(que) q(uam) arte
Sator oris d(icitu)r seminator (et)c(etera) in compo(sitione)
et queant lapis pond(us) p(ro) creatore
Satrapa pe me(dia) cor(repta) d(icitu)r sapiens iudex
rex dux (et) p(re)fectus p(ro)uincie (et) e(st) mas(culini) g(eneris)
Satum ci genus e(st) mensure continens (et) di-
midium modium capiens iuxta morem
p(ro)uincie palestine
Sancio as are d(icitu)r uolneare p(er)cute(re)
Unde sauciatus ta tum (et) co(m)p(ara)t(ur) (et) sincopam
saucius a um i(d est) sauciatus (et)c(etera) satius
s(cilicet) sauciatus sepius
Sauma me d(icitu)r onus huius
Scabro onis no(ta) scrabro onis e(st) u(er)mis
qui nascit(ur) de carnib(us) equor(um) putridis
longa cauda h(abe)ns (et) d(icitu)r volatile vocabul(um)
Scabies et lep(ra) utr(um)q(ue) passio d(icitu)r ab
asp(er)itate cutis (et) squamarum (et)c(etera) scabies
tenuis asp(er)itas (et) squama r(aro) e(st)
Scaffa fe d(icitu)r q(ue)dam nauicula de una
arbore grauata
Scalare q(ua)si scala h(abe)t co ad scala(m) p(er)ti-
nens Est aut(em) scala lignea p(er)tinia (et)
lud arcus militu(m) Unde scalares ale
dicu(n)tur p(ro)prietates militares (i)ta p(os)t
in lexecda s(anc)ti martini
Scapellu(m) ul(tra) scapellus d(icitu)r cultel-
lus est n(on) dim(inutivum) a scalpro na(m) h(oc)
scalprum ul(tra) h(ic) scalprus d(icitu)r ferru(m)
quo aptat(ur) corium (et) cu(m) quo radit(ur)
ul(tra) cultello scriptor(um) ul(tra) ferru(m) q(uo)d(am)

q(uo)d alio no(m)i(n)e d(icitu)r celtis
Scalpo is p(er)si p(er)tio d(icitu)r tractare p(ro)p(ri)e scalpe-
re cu(m) uno digito ul(tra) duob(us) caput tractare
Unde h(oc) scalprum ul(tra) scalprus ul(tra) scalp-
pellus ul(tra) scalpellu(m) que o(mn)ia sup(ra) expo-
sita s(un)t
Scandalu(m) li e(st) dictu(m) (et) f(actu)m ul(tra) signu(m) cuius
occasione t(ra)hit(ur) ab in (con)sensu(m) p(e)cc(at)i mortalis
Et d(icitu)r a scandalon g(re)ce q(uo)d e(st) offendiculu(m)
lat(ine) ul(tra) offensio ul(tra) ruina ul(tra) impactio
pedis Aug(ustinus) scandalon equorat obex
impactio casus Unde scandalizo as are i(d est)
offendere ledere et occasione ruine dare
t(ra)h(er)e p(ro)mmu p(ro)uocare eu(m) in (con)sensu p(e)cc(at)i
mortalis occasione dicti ul(tra) facti ul(tra) signi
excitant
Scapula le i(d est) humerus s(ed) spatula
Scaraoth quida(m) sinus e(st) unde h(ic) (et)
h(ec) scarioth et h(oc) the (et) scariothes
Hug(ucio) s(ed) melius sentit p(ro)babo tunc docuit
Scateo tes tui te(ne) p(ro)r sup(er)mo Et sca-
turio ris ire et scaturizo as o(mn)ia signi(fi)c(ant)
p(er)fusionem s(cilicet) f(luere) ebulire siue emanare
erupe s(ic)ut facit aqua cu(m) tract(at) int(er)
angusta et cu(m) emanant in locis
angustis Unde h(ec) scatebra re d(icitu)r aque
ebullitio ul(tra) erupta siue ortus
Sceda de d(icitu)r q(ue)m matariola in q(ua) s(cri)bit
notarius ex ore meo q(uo)d et adhuc eme-
dat(ur) et nec du(m) in libro redacta e(st) Sm h(oc)
scedula dim(inutivum) ul(tra) d(icitu)r q(ui)a q(uo)d adhuc emedat(ur)
et no(n) du(m) in libros redactu(m) est Et e(st)
nom(en) g(rec)u(m)
Scelestus a um d(icitu)r scele deputato
facinorosus flagiciosus Et d(icitu)r a scelus
eris q(uo)d e(st) facinus siue flagiciu(m) hug(ucio) dicites
regni celesti nusq(uam) placuit scelesti
Et s(ic) c(um) celestis no(n) associat(ur) scelestis
Regnum celeste clausum t(ibi) s(it) c(ito) scelestes
Scema tis d(icitu)r figuratio siue figura (et) mos
loquendi d(icitu)r (et) ornatus dignitatis h(ic) h(oc)
ornamentu(m) regale corona g(ra)nd(i)c(on)stitas
Scenofactoria ars de q(ua) ar(tif)ex fit uicco
actum p(ri)mu(m)q(ue) alis p(ri)mi d(icitu)r ars faciendi
tab(er)nacula ul(tra) umbracula ul(tra) funes
Scenon g(re)ce d(icitu)r umbra ul(tra) funis l(ati)ne
q(uo)d p(ro)p(ter) (com)poni cu(m) facio t(ra)h(it)ur i(n) umbram
ul(tra) tab(er)naculu(m) ul(tra) funes facere Unde h(ic)
scenofactor d(icitu)r huius artifex Et no(ta)
scenofactorius a um ad scenafactore(m)
ul(tra) ad scenofaciendu(m) p(er)tinens
Scenophegia apud hebreos dicebat(ur)
festu(m) tab(er)naclor(um) et d(icitu)r a scenos q(uo)d
e(st) umbra (et) phagin q(uo)d e(st) comedere q(uia)
comedebat in umbraculis solitu(m)
Sceptre tri d(icitu)r virga regia
Sciolus li me(dia) cor(repta) q(ui)dem e(st) q(ui) doctus
ul(tra) sciens
Scirpus pi sp(ec)ies e(st) iunci s(ine) semiden
et incipit ab s l(ite)ra s(ed) p(er) p(er) x(?) p(er) et
p(er) et e(st) planus siue nodo Unde
in (pro)u(er)bio Et (quod) minimus e(st) in scirpo
nodu(m) q(ue)rit
Scissitor ar(is) uerbu(m) deponens d(icitu)r i(nterrog)are
querere (con)siderare inuestigare inq(uirere)

intercisare
Scisma tis dicitur discordia divisio a scissura
animorum
Scismatici dicuntur ab aliis divisi vel segregati
solum ex consecracionis tantum discidio
qui in eadem cultu et eodem ritu credunt
ut ceteri et secundum eadem opinantur
Scatu ti dicitur dextrum iudicium vel statutum
Scirus a um dicitur sciens vel sapiens unde scio
lus la lum diminutivum
Scopo as are et scopo pis ere dicitur
mundare purgare et scopis domum
Scopulus li dicitur eminens saxum ardua
et prerupta
Scoria rie secundum ysidorum dicitur purgamentum sordes
et fex metallorum que in igne excoquitur
unde secundum galienum scoria est suffocatio respiracionis
ita ut anima deficere vel ventus obstruatur
et tumor in pectore reperiatur
Scorpio onis et scorpius ii idem sunt et
per plurimum dicitur in scorpio et scorpius virga
aculeata vel flagellum in gazinodepu
vel flagellum bellum in similitudine gladios
plurimas Et est animal de serpentibus Et est
genus serpentis et sagitta venenata
Scorpius est signum etiam sagitta flagellum
unde est compositum nomen locus unde dicitur asce
sus scorpionis
Scotator oris i meditatator
Scratum ti dicitur meatus vel meres meatus
Scrapedo inis vel secundum ab scrabedo inis
dicitur asperitas sed quia tamen contrahitur crassitudo
Scriba be qui scriptor est Et effertur
dignitas unde hic scribatus dicitur eius dignitas
vel officium Scriptor autem est qui
precepto scribit Scriba institutum a scri
ptum dicitur in Baruch
Scriptito as are i frequenter scribo
Scrupulus li secundum hugonem dicitur ad molestia
sollicitudo anxietas dubietas ac
difficultas subtilis quod prius scrupulus
dicitur lapillus et asper Et hinc scrupulosus
per vocem unde scrupulosus a um i
scrupulis plenus Et nota quod scrupulus
est idem a scrupus pi Et est scrupus
lapillus et asper
Scrutator aris dicitur inquirere investigare
subtiliter inquirere inspicere
Sculptilis quod est et hoc le media correpta
dicitur quod sculpitur sive celatur talis
similacrum in forma alicuius sculptum
sculptile i sluchthale
Scurrare dicitur ille qui aliquem sequitur
tibi gratia dicitur et a scella a sequor do assecla
unde secundum papiam scurra et scurro dicitur vaga
tor vaniloquus parasitus sed lecator
qui aliquem sequitur cibi causa
Scurrilitas tis dicitur lecacitas turpitudo
turpis ludus iocularitas que a stultis
curialitas dicitur ad ephesios v. Scurr
rilitas que ad rem non pertinet
Scutanaus est qui desuetus curam habet
faciendo et vendendo ea scuta unde
componitur scutifer dicitur qui fert scutum armigerum
Scutra tre dicitur vas eneum istud
equalis amplitudinis in ore et
in fundo ad calefaciendum factum

sita dicitur inferius in historia scripturarum iii Regum
Scutula le dicitur monile in modum scuti ex
auro compositum et habetur in ezechiele
Scutulata te vel melius hec scutulatum
neutraliter vestis quedam preciosa et habens
in se quosdam orbes vel oculos secundum quod in
quibusdam panis secatis videtur id
est concavitates de hoc ezechielis xxvii
Secta te compositum in malo est aliqua
disciplina Et dicitur a secto as unde secta
sectator dicitur quod secti sunt et divisi ab unitate
fidei Secta et aliquando accipitur in bono secundum
plures et tunc dicitur a sequor eris quod sequenda
i tenenda est secta dei vivi
Seculum est spatium centum annorum ut seculum
congregatio vita et per quolibet spatio temporis aliquotu
tulum longo unde dicitur secularis dicitur etas tempore etiam
spacium intervallum vite cursibus et sequitur
seculum et perpetuum condit et tempus unde in
secula Et nota quod in a secto dicitur seculum
per sincopam et dicitur seculum a sequor quod
unum sequitur aliud
Secundinae pene producta dicitur folliculus
quo involuntur pueri in utero et secum
nascentem ut aut et marcdo vilibus
habent folliculum illum secunda non secundinas
Secedo as are dicitur compensare compescere facere
in bonum quietem vel secreto loco sedere actum
Secundus da dum nomen ordinale unde secundi
annum dicitur prosperum bonum
Secretarium rii dicitur locus secretus vel
sicut secreta alicuius
Secus i male prepositio est Secus vero i aliter
adverbium est qualitatis
Seditio onis secundum aut ysidorum ethimologiarum v. est dis
sensio civium quod secessum alii ab aliis
essent unde seditio dicitur quod seorsum ire alii
dicunt quod seditio est discordia et animorum dissensio
Et nota seditiosus sa sum quia seditiones facit
et discordiam exigunt
Sedulus la lum dicitur assiduus intentus
bonus et dicitur sedulus quasi sine dolo
Sedulitas tis dicitur assiduitas bonitas
sollicitudo blandicia officiositas
Segmentum ti quod est et segmine secundum alios
ethimologiarum v dicitur purpura intexenda cadens frusti
dus sive igne quasi inutile accipimus
Unde hec segmitiles ei et hec segmitia
est i contracta
Semen inis est quod in agro spargitur ad
germinandum fructum unde hec semen tis i
semine sparsum vel tempus seminandi vel ipse
actus seminandi Et hic seminarium
i semine augmentum rei exordium vel vas
in quo ponitur semen unde a semen
dicitur hoc seminium i semine augmentum rei
exordium vel lucrum de semine unde dicit
hugo est etiam pomi cetera Unde est
viator seminum campo quasi sacrum
Semestris est sementinum quia marathia
clauditur aut suo tempore spargit in agro
Seminium augmentum rei duratur origo
Seminaminis quod est et hec nemine
seminanimus ma mum in eodem sensu dicitur
semivivus sed quia mortuus

Semicinctus de quo latum vir h. dimi
vestes ex uno latere dependentes vel
zone sive vestes nocturne vel tenuis pu-
dam quo utuntur judei in capite minus
lata et componitur a semis quod est dimidium
et cinctus ti quasi dimidius cinctus neut
genus et declinatur hoc semicinctum huius ti
Seminecis et nece genus et hec necis penul
cor dicitur semi mortuus vel quasi mortuus
vel in media parte necatus
Seminiverbius dicitur seminator verborum
vel seminiverbus i. spermologus quod semina
verbum dicit ista et iste actuum xvii. s.
sit spermologus unde in loco suo
Semis idem est quod dimidium quasi dicitur pars
pronunciare. Et nota quod declinatio huius
nominis semis diversi diversa componunt
quidam tamen asserunt quod semis quando ponitur
pro dimidio sit tertie declinationis et declinetur
semis semissis pro pondere aut sit
indeclinabile. Alii vero dicunt hoc oppositum di-
centes quod semis pro dimidio sit indeclinabile
et quando pro pondere accipitur declinetur semis
semissis. Et ista opinio magis videtur
esse indeclinabile unde dicitur ita indeclinabile
semis est pro dimidio pondo semissis
Semiustus a um imperfectus non perfecto
plenarius
Semiustus a um dicitur medius crematus
a semis quod est dimidium et ustus quasi
crematus
Semperiterna dicitur semper eternus
Senectus et senium in hac differunt
secundum quosdam quod senectus est ultima etas ani-
mantis in senium vero dicunt tamen decrepita
incipit nam hec etas a quinquagesimo
anno et lxx terminatur etas ...
senium vero est fessa sive decrepita
etas vite ultima annorum huius etas
nullo certo annorum tempore diffinitur set non
fine concluditur. Senecta est ipsa pars
secundum quod senectuti accidens
Sensim i. paulatim et propriissime adu-
bium qualitatis
Sentina ne dicitur fundus navis vel
locus in navi ad quem undique aque confluunt
quasi ibi confluunt fetores sentine
Sentis tis sentes in plurali i. spine
Seorsum dicitur separare vel seorsum
ponere activum est
Septennis nis ne et hic et hec ne dicitur septem
annos habens
Septuagies septies. Lucas xvii. In
huius explanatione licet maxima
inter doctores dissonancia inveniatur
Augustinus in omelia super eundem Lucam
Simile est regnum celorum homini regi
qui voluit rationem ponere cum servis suis
dicitur quod septuagies septies idem impor-
tat ac si diceretur lxx vicibus
et quidam aliqui concordare videntur
Alii vero dicunt quod septuagies septies
sonet illud quod quadringentesies et non-
ngentesimo vicibus tercie quod placet
Septum ti a sepio pis dicitur ambitus
circuitus locus circumclausus unde intra
septum templi i. intra ambitum vel
clausuram
Sepultus ta tum dicitur tumulatus
Sequester dicitur reconciliator quia discordes
reconciliat pacificat vel quasi certantibus
medius intervenit apud quem pignora
deponi solet et dicitur a sequor eris
quasi eius qui eletus est utrique pars fide sequatur
Unde hec sequestra tre i. reconciliatrix
Sequestro as dicitur separare et ipse certantes
activum est
Serare est quoddam instrumentum dentium mor-
dacitate resecantes arbores vel ramos
unde serrato as i. serram secare. Et ser-
rans tis omnis generis
Seraphin plurale et in neutro genere et masculino genere
non est ... declinabile
Serapis pis neut genus est deus est quia id
sacres populo suo ingenerat. Simulacrum eius
ibi nasci prohibet aquibus hoc ... ar-
bores vel ramos sola dumtaxat ...
aut ipsum custodire bobus ut notaverant ...
Serratio dicitur seratus ta tum i. de serra
exeuntes et componitur cum olon quod est totum
et dicitur oloseratus ta tum i. totum de serico
existens
Series ei dicitur ordo vel tenor et dicitur a serico
ris unde sero as dicitur ordinare vel in
ordine ponere
Sero idem est quod tarde et componitur ab hora
quia est modicum diei. Et nota quod sero
indeclinabile nomen est vel potius adverbium licet
quidam ponat nominale set et manet ut
cum dicitur abstinuit sero et pulchrum mane
Sero ris sevi satum idem est quod seminare
Sero ris rui ree sertum idem est quod con-
platare et est activum multis super ...
Seribere est servare set pertinent ad sata seu
Serotinus a um dicitur tardus vel tarde
vinet vespertinus
Serotina admissura i. antepenultima
corripitur
Serpo pis psi pere ire est quod latenter
ire vel corpore vel ventre repere
unde hic et hec serpens
Serum ri dicitur liquor qui defluit de
recenti caseo dum premitur
Serus ra rum i. tardus maturus
unde seroinus sive adverbium et hec
seritas i. tarditas
Sethim nomen est montis et regionis et
arboris quia arbor sit est et spine albe
in foliis. Et est lignum levissimum
et imputribile et incremabile quod
diutius utitur eo candidius invenitur
ita dicitur in historia super exodum
Severus a um dicitur rigidus austerus
quasi sine pietate iusticiam tenet. Lege de
psalmi xxviii. Noli esse iustus multum ubi
dicitur glossa. Summum ius summa iniuria
Severitas tis dicitur austeritas rigor
et intentio iudicii vel vehementia
ultionis
Sevus a um i. crudelis
Sextarius duarum librarum est qui
bis assumptus nominatur bilibris
ac sextarius licet de speciali mensura

Siban i Iunius

Sybille olim vocabantur omnes femine que divinam voluntatem hominibus interpretari solebant. Sicut enim omnis vir propheta propheta dicebatur ita omnis femina prophetans sibilla vocabatur quod nomen ex officio non ex proprietate vocabuli est. Decem autem sibille a doctissimis auctoribus fuisse traduntur quarum omnium carmina efferuntur in quibus de deo et christo et gentibus multa scripsisse manifestissime comprobantur.

Sibillare proprie spiritu est et ab homine sibilante. Unde hec sibilla li. in simili et sibula in eodem etc. et in tertia. Et sicut dicit pap. sibulus est spiritus tenuis sit aut ex aere pulsu vel verberari aer ictu.

Sicarius rii dicitur qui defert sicam. Est autem sica genus armorum a secando dicta. Est enim genus gladii velut dicitur et latrones qui tali gladio utuntur sicarios appellamus.

Siceracere si sit ne adverbium est interrogandi media correpta dicitur potus omnis qui inebriare potest preter vinum excepto.

Sicimes si sit ne adverbium est interrogandi.

Siclus cli genus ponderis est apud hebreos pondus uncie. Unde apud grecos et latinos quarta pars uncie est et stater medietas dragmas appendens duas. Unde hic in divinis libris legitur. Siclus uncia est. Sed modo in libris gentilium quarta pars uncie.

Sicomachia dicitur pugna autem unde dicitur pravi dentibus de sicomachia i. de pugna aut de vitiis.

Sicomorus ri dicitur ficus fatua in foliis moro similis in aliis ficui. Ita dicitur in historia.

Siccitubi media correpta i. si alicubi adverbium loci est.

Siculus la lum media correpta dicitur aliquis de sicilia.

Sido dis sedi idem est quod sedeo et est neutrum et caret preterito et supino. Unde composito dis media producta et id est quod madeo vel cadeo. Item est hom sedeo sedi sessum.

Silex icis secundum pap. dicitur lapis durissimus qui ictu ferri ignem emittit et quod si di et iuxta auctores in masculino et in feminino invenitur.

Siliqua que media correpta sicut ait hug. genus est leguminis quo porci in affra comedunt.

Item siliqua dicitur folliculus cuiuslibet leguminis et germinatio eius. Ita plinius dicitur arbor quedam vel arboris fructus sed aliquos.

Siloa le fons ad radicem montis syon qui non iugibus aquis sed in certis horis ebullit cum strepitu et cum quieto fluit de quo ad iugi aquam ut decurrerent quod stagnum non longe constructum erat quod modo natatoria dicitur sicut dicit scriptura.

Sillogismus est flexuosa locutio et captiosa locutionis conclusio.

Simbolum secundum in glo. super id quibus et et de iocatores potibus et dantes simbola consumuntur est collatio sermonum ut in gentibus vel collatio expensarum vel in communi loco. Et dicitur a sin quod est con et bolus quod est morsellus quia quilibet ponit ibi morsellum i. porticulam. Unde ideo interdum dicitur simbolum apostolorum quia in faciendo id quilibet posuit ibi bolum suum.

Simila le secundum physicos est ipsa farina secundum nos theologos delicatissima.

Simulacrum media correpta idem est quod simula

Sima media idem est quod duplex ma i. camera et invenitur in vita beati silvestri ubi quidam exposita legitur sima. Unde dicitur hic et hec simmista secundum hug.

Simmista te quod duplex in dicitur secretarius qui consilius est ministri vel dicitur camerarius et est quod secretum. Unde invenitur david simmista domini et dicitur a sima media quod est camera.

Simphonia media producta dicitur vulgo lignum tamen quod utrique parte extenta quod virgulis hinc inde musici feriunt scilicet in eo ex concordia gravis et acuta suavissimus cantus. Ita dicitur post ecce in iii. Et super id luce. Post audivit simphoniam et chorum dicitur glo. simphonia est collatio quorumlibet sonorum. Et dicitur a sin quod est con et phonos quod est sonus vel concordia vel consonantia sonorum. Eius contrarium diaphonia i. voces discrepantes vel dissone.

Simulacrum cri est ydolum seu sensibile aliquid effigiatum.

Simus a um i. curvus quod presimus est qui nasum habet curvum. Unde hec simitas ie.

Sinacsaria grece latine dicitur congregatio vel conventio. Et quia non collectim ro semper supponit numero plurali.

Sinapis pis media producta et fem. generis accipitur quod herba. Et hic sinapium media producta. Ut hug. invenitur quod semine et confectione que fit ex eo.

Sincerus ra rum. Et hic et hec sincerus et hec re in eodem sensu i. sine cera sive mollitie sive flexibilitate vel quasi sine corruptione sine vitiis. Ita dicitur hug. Et componitur a sin et cera et sinus hic ta sincera quod sincerus producit mediam. Item potest sincerus exponi a sin et caries quasi sine carie vel sine corruptione. Ita exponit glo. philipp. Ut sitis sinceres i. sine aspiratione corruptionis et sinus hic corripit media. Sed sincerus a carie si sincerus sive cera et quia quod sincerus proprie corripi et produci in medio sunt diverse opiniones.

Sinciput i. anterior pars capitis.

Sinchronon i. tempus a sin quod est con et cronos tempus quasi eiusdem temporis.

Sinderesis est superior pars rationis seu vis aut motiva que semper nata est fixa in superioribus naturalibus et movet ad bonum et abhorrens malum.

Sindon onis media correpta nomen grecum est vestimenti sicut est camisia et quelibet sunt per vel ex lineo panno sericeo.

Sigillatim i. singulariter quod similiter vires separatim quod singulos quod quo quidam dicunt sigillatim i. expresse quod venit a sigillo ab quod est sigillum facere vel sigillo designare firmare claudere sigillatim quasi sigillatim dicitur a singulo la lum quod est omnis et una. Et sunt in quo id accipi distribute ut singuli comedunt i. separatim quilibet per se.

Singulare certamen monomachia quando unus pugnat contra unum sicut david pugnavit contra goliam. Et dicitur monomachia a monos quod est unum et machia quod est bellum.

Singultus tus tui secundum pap. dicitur suspirium

vistorum compulsus comploratus gemitus tristicie planctus secundum Hugutionem. Singultus est ictus anhelitus ad difficultatem et dicitur a singultio quod est trahere spiritum et anhelitum ad difficultatem, et debet facere supinum singultitum; facit aut singultum. Unde singultosus a um, arcte frequentatus id est constrictissimus. Et singultim adverbium.

Sino sinis sivi situm, vide in permitto: permittere, et finire. Item dicitur finire, tardare, cessare.

Synodus di media correpta et est femini generis, id est dici conventus et congregatio episcoporum et clericorum.

Synonima dicuntur ea quorum fit una pluribus nominibus significatio una, ut est illud: ensis mucro gladius; terrestris tellus humus; culleus tinarius sive gesum; didici comperi accepi novi; quoniam omnia sunt idem.

Synagoga vide.

Synopis pis idem media correpta, in terra ponticus nobis calor quidam existens.

Syntagma tis dicitur ordinata doctrina vel doctrina composita.

Synus nus ni masculini generis, a sino sinis, et significat multa: dicitur in collectio vestis dicitur, et sinus palpebrarum. Item dicitur naturalis portus, et recessus fluctibus littus. Item maiores maris recessus dicuntur sinus. Item sinus altaris dicebatur in quo consumebatur ignis qui ponebatur super altare. Et in ista significatione accipitur Ezech. xliii b. Item a sinus dicitur hoc sinum, est non vas de quo multociens, Virgilius: Implet manna sinum coagula lactis, sed dicitur magis in coagula. Historia: Sinus Abrahe locus erat in superiori margine inferni aliquantum habens lucem, sine ulla pena materiali, in quo erant anime predestinatorum usque ad descensum Christi ad inferos; qui locus propter sui tranquillitatem sinus Abrahe dictus est, ut sinus maris dicitur, et dicebatur Abrahe quia ipse fuit prima via credendi; spem eius predicavit dominus deus, tamen accessit huic locorum. Job: Vovit tenebris pro tedio expectandi, unde in tenebris stravi lectulum meum.

Smerchus dicitur coequator vel exercitium dicitur quasi ex comparationem Huguitio.

Syon mons est in Iherusalem, et sepe ponitur pro ipsa civitate. Et Syon interpretatur specula vel speculatio, quia in sublimo constructa et de longe venientia contemplatur, sepe etiam significat ecclesiam secundum Hugutionem.

Siquando id est si aliquando.

Siquidem id est certe media correpta.

Siquis id est aliquis una dictio composita secundum Priscianum in tractatu de figuris nominum. Et hic est ceteris accentum secundum neque.

Siquomodo id est aliquomodo, vel sunt due partes et duo accentus. Et eidem ac si diceret: si aliquomodo, nichil est quod dico.

Siquomodo id est aliquomodo due partes sunt et duo accentus.

Syrasyrim hebraicum cantica canticorum latine.

Syrena ne. Et hec Syren, Sireni, cum ... [illegible]

[illegible] maximum quod dulcedine sui cantus navitas attrahit ad loca periculosa et submergi facit. Unde dicitur a Syren, quia est tractus. Ita dicit Hugutio in glosa, sed Papias aliter dicit. Syrene sunt draconia vel serpentes cristati et alati, et alii dicunt pisces marinos in specie mulierum.

Syrophenissa dicta est mulier gentilis cananea, Chananei namque quondam iudeam incoluerant; et Chana dispersi sunt et ex hac dispersione erat hec mulier, et dicebatur Syrophenissa, quasi ex Syria et Phenicie orta.

Sirtes tis femini generis, dicitur loca periculosa in mari, et dicitur a syren, grece quod est tractus latine, eo quod ad se trahit omnia.

Sistarcia cie, vel secundum alios Cistarcia cie, idem est quod saccus vel pera.

Sisto tis, caret preterito et supino, secundum quod accipit mutuo a diversis secundum diversas eius significationes. Sisto neutrum absolutum et transitivum. Unde est absolutum idem est quod sto vel maneo, id est tardo, propter hoc sto stetit; secundum hoc accipit preteritum et supinum a sto, et facit sisto steti statum. Unde neutrum est transitivum, idem est quod statuo, ut iste sistit mensam, id est statuit. Accipitur etiam pro firmare vel retinere vel stabilire, ut siste equum. Item siste dicitur representare, ut ibi ut sistent eum domino, et secundum hoc transitivum est et accipit et supinum a statuo, et facit sisto statui statutum. Virgilius: Sisto facit statum, si transeat atque statutum; si sit neutrale, steti nullumque supinum. Sistitur accipit mutuo ut dictum est. Et componitur a sisto absisto, id est longe fieri, et a sisto presto, consto.

Sistrum tria est genus tube vel aliud instrumentum quod percussum reddit sonum, sicut tympanum et cymbalum.

Situla le secundum Hugutionem est vas quod aquam trahit vel potius ipsum vas. Et dicitur sic quia apta sit sitientibus ad bibendum. Item situla dicitur sors quia quis momordit sitipr[ius?] ... Ita est ex. eth. xxxj. Et dicitur magis in historia quod situle adeo sunt convenienter calcata compaindeant quorum eventum ante contingebit quod sentiat vel constricta sentit mortem.

Situs ta tum a componitur a sino sinis, dicitur sic ... unde hic situs tus tui dicitur ordinatio vel positio vel humor vel modus vel natura vel vetustas vel longitudo temporis vel negligentia. Ita dicit Hugutio.

Smaragdus di gemma est que omnium gemmarum virorum optinet principatum, nam et herbas virentes frondes que exsuperat ...dolon intuitu implet [illegible] oculorum pariat. Item a smaragdus di dicitur smaragdinus a um, non possessivum, et potest ponere secundum glosam possessivam. Licet aliqui ex eodem capite compositum dicant, inveniemus hic smaragdo, unde quod smaragdus di cum smaragdineus a um. Unde Apoc. iiii b. Et hinc multe bibl[ie]. Et erat in circuitu eius similis visionis smaragdinis, alii habent smaragdine. Et tunc est nominativus possessivus.

Smigma tis quod quidam dicunt migma tis, sed corrupte, est confectio unguentorum

vel confecto unguenti saporis vel aliarum rerum boni odoris Ita dicit hug[ucio] vnde dan[iel] viii afferent oleum et smigmata vide supra ubi compositum inuenies

Smirna resina calami vel mirre

Sobolos lis fe. g. te. dicitur proles sive progenies filius vel filia

Socer cri dicitur pater coniugis vel mariti

Socrus us ui dicitur mater coniugis vel mariti

[illegible] unus habes natam socrum et dico vocata

Est socer coniugis genitor socrus genitrix eius [illegible] Gener est ipse socrui cui filia nupsit

Sodalis lis c. g. te. dicitur socius in mensa

Solarium dicitur secundum papiam [illegible] patent qualis fuit locus in quo dauid bersabe lauantem aspexit et adamauit

Solers tis o. g. te. dicitur sapiens cautus Et secundum hug[ucium] [illegible] comparatur

Solercia cie dicitur sollicitudo vigilancia astucia industria instantia et dicitur a solers

Solicito as dicitur persuadere ex loco suo mouere quasi ex toto et multum citare et commouere

Soliloquium i. solitarium eloquium sicut tu nobis ipsi nobis ad interrogata [illegible]

Solitarius a um i. singularis et dicitur a solus secundum Isid[orum] vnde heremite dicuntur solitarii qui soli in heremitoriis commorantur Item solitarius a um i. consuetus dicitur a soleo es

Solor aris dicitur consolari solacium alloquium [illegible] vnde hoc solacium et solamen Solor componitur cum con et dicitur consolor aris et cum de et fit desolor i. deuastare vel derelinquere et solum facere Solor et eius composita [illegible] habent passiuam sed deponentia sed antiqui faciebant solo as actiuum vnde et composita uerba sepe ad hoc inueniuntur composita in passiua significatione secundum auctoritatem hug[ucii]

Solocenus [illegible]

Solum li secundum hug[ucium] dicitur quod sustinet aquam vnde terra que cuncta sustinet et firmat et ad sustinendum solum dicitur Item solum dicitur inferior pars pedis quia eo vestigia pedum terre imprimimus et quia corporis molem portat Et in ista significatione accipitur in quodam sermone de sanctis sunt pascha et penthecostes ubi dicitur diuina voce dicitur ubi dominus [illegible] nostro [illegible] solo affixa [illegible]

Sompnus ni dicitur quies in dormiendo Et differt sompnus et quies [illegible] in intepore naturali animales virtutes dicuntur quorum sensus Et ro[tio] et intellectus Naturales virtutes dicuntur appetitiua retentiua digestiua expulsiua Et in sopore quiescunt animales virtutes dum non dormit homo melior fit digestio et [illegible] cum non homo nec videt nec audit nec discernit nec intelligit Naturales virtutes [illegible] digestiua et cetera Et nota quod a sompnus dicitur [illegible] quod videtur in sompnis secundum auctoritatem hug[ucii]

Sonipes dis mas. g. te. dicitur equus qui pede sonat terram percutiendo

Sons tis o. g. te. dicitur nocens culpabilis et vitiosus [illegible]

Sophista te mas. g. te. in loquendo deceptor uerborum imitator apparens sapiens sed non existens

Sophisma tis neu. g. te. dicitur sermo inuolutus ubi in falsis fingitur connexionibus veritas manet

Sophia phie i. sapientia

Sopio pis piui sopitum dicitur facere dormire sedare compescere [illegible] facere quiescere et est actiuum Unde sopitus ta tum

Sorbeo bes bui sorptum vel sorbo bis sorbitum a sorbendo [illegible] usus non habeat et deuorare ad molle deglutire Item

Sorbiciuncula le dicitur liquidus cibus qui de facili deglutitur sicut sorbitio facta de farina

Soreth interpretatur dilectus et est genus vitis optime que uberes fructus facit Soreth et nomen loci

Sorex dicitur a sorica et rodo dis quia sic rodit ad modum serre et [illegible] vnde hec soricula et soricellus diminutiua et hec soricetum i. locus ubi sorices habundant secundum hug[ucium] Vulgariter [illegible] vel aliqui mus [illegible]

Sors tis dicitur coniectura ut [illegible] multum de sorte quoque dicitur possessio vnde legitur quibusdam sunt in sorte beniamin Item dicitur [illegible] successio ex naturali conditione vel diuina dispositione ut ibi ut tu dies abstineret noctemque [illegible] Itemque capitale [illegible] dicitur quod quidam accipit ultra sortem usura est Item dicitur casus vnde ouidius Metamorphoseos primus amor phebi daphne peneia quem non sors ignara dedit etc Item sors dicitur fortuna vel euentus rerum vnde lucanus in primo commisere sortes etc Item quod portat [illegible] quia apostoli faciebant sortem super matthiam [illegible] Sors fatum augustum sors est capitale Sors quoque ministerium successio tempus sors est hug[ucio] dicit quod sors est euentus vel fortuna vel casus vel oraculum quod in quibusdam locis dabant per sortes [illegible]

Sortior tiris dicitur per sortes diuinare sub[illegible] ministrare diuidere adipisci et dicitur a sors tis

Sortica i. per sortes operor

Sospes tis o. g. te. [illegible] hic [illegible] sospes [illegible] quasi superstes vnde hec sospita te

Spacior aris dicitur uice deambulare huc et illuc [illegible]

Spado onis dicitur eunuchus castratus et dicitur a spata i. gladio Spadones et [illegible] dicuntur pueruli [illegible] carentes

Spasmus mi g. te. latine dicitur subita contractio [illegible] aut neruorum i. crampus

Spata i. gladius vnde dicitur spatarius qui spatas vendit vel famulus qui spata portat

Spatula le secundum hug[ucium] dicitur vel folium palme vel fructus palme [illegible] Item dicitur armus et que in pectoribus [illegible] vel ramus accipiunt spatule [illegible]

Specto as are dicitur considerare

Specula le dicitur locus altus aptus ad circumspiciendum sicut custodes murorum et uinearum vnde speculor aris i. videre inspicere [illegible] explorare de alto inspicere et dicitur [illegible] quo alio nomine dicitur spectaculum

Speculator oris dicitur qui [illegible] in alto loco aptus ad circumspiciendum [illegible]

ad speculandum sed custodes murorum
et camerarum
Specus sub cui fit et concave deorsum
dicitur locus concavus in rupibus caverna vel
fossa subterranea
Spelunca idem est quod specus
Spera re dicitur forma rotunda unde et
rotundi circulus quidam dicitur spera mundi quia
eius species in rotunditate formata est et quasi
rotunda et volubile est dicitur spera a vo-
lubilitate et rotunditate a qua et quibus
pueri ludunt et pilecium et specula le-
dum et spericus ca cum rotundus solidus
ad modum spere
Spermologus a um dicitur seminator verborum
a sperma quod est semine et logos quod est verbum
vel sermo quasi semine est verbum dei
Spes ei minuitur in plurali in Marco viii
Noli frustra tolli vanis spebus
unde quidam versificator dixit hic de tibi
spe spes non spebus
Spiratus ta tum dicitur spiratus habens vel spiris
ornata vel ex spiris compositus unde in
Genesi spiratum dicitur in cole quasi de spiris
armature factum fuit
Spiculum li dicitur sagitta et brevis lancea
que acuitur ad instar spine unde spiculor
aris iaculari vel spicula acuere
unde hic spiculator aris artifex qui
portat spiculum ad occidendum et in ipso
quodam speciali quod et quasi radio
Spinter indeclinabile et neutri generis vel spinter
teris dicitur fibula vel armilla que fit
circa pectoris
Spirare dicitur tortuosa quo involuto
in serpentibus fit pura vel pura
pura spira picta tabula
Spirator vel spirator
Spiro as dicitur emittere spiritum ducere vel
suspirare vel olere vel flare vel reddo et
le
Spiritualis le quod est et hoc le et spiri-
tualiter quod est spiritualis et hoc le liquido
prece videantur dicuntur tamen hec huius
quia spiritualia ad spiritum pertinent communiter
sive bonum sive malum sed spiritualia bona
sunt que spectant ad spiritum et ad vitam
eternam
Spiritus dicitur flatus vel anhelitus vel anima
et dicitur a spiro as quasi agens vel
velle quod aspiro dicitur spiro as velut
aut dicitur spiritus quasi dicitur anima mathei xxvii
iesus autem iterum clamans voce magna emisit
spiritum voce magna et dicitur ratio Gali-
tea quam ipsi iniquo adversus spiritum
et dicitur spiritualis intellectus unde in
Corinthios ii littera occidit spiritus autem
vivificat et dicitur respiratio actus
vel operatio et spiritus requiescit sed
post dolorem et est in secundo Samuelis
spirat omnia et fortis spiritus et omnibus
et dicitur ventus unde Ezechiel viii a-
duxit spiritum tiarum et dicitur ira
vel indignatio unde Ecclesiastes viii no

permanebit spiritus meus in homine et dicitur
superbia unde Ecclesiastes x si spiritus potestatem
habentis ascenderit super te locum tuum ne dimiseris
et dicitur spiritus sanctus ad quem ductus est Ihesus
in desertum a spiritu etc. Nota quod Anthelme dicit
super illum textum Nota non esse vir
hunc spiritum dicit utrumque in veteri et in
novo testamento spiritus sanctus adiunctione tibi
in bona parte et accipitur et dicitur spiritus dicit
hic Job xvii spiritus meus attenuabitur
et dicitur pro voluntate unde Genesi spiritus
domini ferebatur super aquas littera ista sic expone
spiritus domini id est voluntas ferebatur super aquas id est
super primam materiam formis conditis dispo-
sita sicut voluntas artificis super
res concepto animi producenda vel aut
quia materia prima tenebrosa vocatur que probat
formis stabile fixionem vocatur aquam
quia ad formas quandam flexibilem incli-
nationem nomine abyssi quasi sine formis habens
quandam tenebrositatem imperfectionem vel spiritus
est anima vel spiritus spiritualis dicto spiritus
sit indignatio bilis id est fellis et spiritus tu-
mor inde hic vita quasi spiritus almus in
gelus et flatus ventus quasi aer ventus
Spiritus stridens dicitur ventus spirans
Spleneticus ca cum dicitur ad splenem pertinens
vel qui patitur in splene
Sponda de dicitur exterior pars lecti id est eius
spanbette
Sponte adverbium qualitatis id est ultro volun-
tarie sed ponitur quandoque nominaliter ut sponte
mea facere melius tibi est ut dicamus non
esse ablativus et non adverbium licet possit
quandoque adverbialiter Sed cum adverbium esse
non ponitur vocatur non sibi adiungitur
adiectivum nisi in neutro genere nominale quid
et quandoque aliqua dictio non nominalis
quandoque ponitur vocatur pro in neutro genere tunc
et suscipit adiectivum in neutro genere ut
lege tuum cum aufer tuum secundum Hugonem
Sponte quandoque fuit et malus est
subito inevitabile veniens
Sportula et sporcula diminutiva sunt ab
hoc nomine sporta quod est dicitur id est fiscus et
sportula non bene exponendo est id est ar-
gentum in sportula
Sporcitia immunditia vel feditas
et dicitur a spurcus cus quod est et est fetidus
immundus
Spurius a um quod qui de matre nobili
et de patre ignobili nascitur cui contra
nothus est spurius dicitur de patre nobili
et matre vidua cognatus est dicitur ignobil
degenerans unde sapientie quarto b spuria
vitulamina non dabunt radices altas
id est degeneratio et non Italia et hoc littera
habetur et antiquiores libri Augustinus
in ii libro de doctrina christiana ... dicit
dicitur adulterine plantationes unde
infra ubi exponitur vitulamine
Squaleo es dicitur sordere est vel sor-
squalidum vel asperum vel sple-
dere squalor squaloris et hic quarte
quod est dicitur squalidus da dum et squalores
et a quod est in eodem sensu sordibus esse

et moultus

¶ Squama est spetus vel piscium et lorice vnde

Vnde versus etc. xxiij q. d. aut. Squama est lorica fer-
rea ex laminis ferreis aut ereis concathe-
nata in modum squame piscis

¶ Stalten secundum dicitur Hug. et genus operis
vestimenti quod est gunna vel lacinia quibus vto-
sup gen. zl. dicitur quod statte idem est quod inua
et declinatur hec statte huius stattes quod in-
uenit et statten mede

¶ Stadium ij. est viij pars miliarij constans ex
centum viginti quinque passibus et quinque pedes
passum faciunt / vnde versus / quinque pedes passum
faciunt passus quoque centum viginti quinque sta-
dium si milia reddes / octo fac stadia
duplatum dat tibi leucam / Et sic mille
passus faciunt octo stadia .i. vnum milia-
rium quod constat ex mille passibus

¶ Stagnum ni dicitur aqua stans vel distans
Et stannum in genere est metalli primum dicitur
sibi per se sine pro duo .ni / vnde versus / Stans aqua
dat stagnum species quoque metallica stannum
Et ernet primum vel tin. tynnare stannum

¶ Stamen inis dicitur filum vel quod stat erectum
in tela .i. warff

¶ Stater eris media correpta masculini generis
quoddam pondus est scilicet medietas vncie appen-
dens aureos treos / vnde dicitur stater quasi
tribus solidis stet

¶ Statera re media producta dicitur libra siue trutina
instrumentum scilicet ponderandi / vnde versus / libra statera
stater est quod librat in illa

¶ Statio onis secundum Lat. capitulo etc. xv. Est lo-
cus vbi naues ad tempus stant / unde dicitur
unita ista quasi habet ad tempus stamus / Item
statio dicitur ubi stat exercitus quod dicitur statio / vnde versus
Est statio vita statio porta sta-
dium quod / Et Ij qui sgs sto caput omnibus erit

¶ Statua est dicitur ymago vel simulacrum et
dicitur a sto as quia statum alicuius representat
vnde statuncula le diminutiuum scilicet parua ymago
parum simulacrum

¶ Statuarius a um dicitur ad statuam pertinens
Et dicitur qui facit statuas sculptor ymaginum
Et hec statuarium dicitur candela cum qua
emungitur statua vel cruda cera vel altare
Ita dicit Hug.

¶ Statuo is dicitur constituere edificare fabricare
ordinare constituere ponere

¶ Statura re dicitur status hominis scilicet magni-
tudo eius

¶ Staurachium genus est polli depicti ex-
chorate quod est gutta ita ponitur in legenda
de sta cruce in exultatione

¶ Staurum ri dicitur lignum in quo perdita sus-
penduntur Ita ut a perdentibus inueniantur
et eis restituantur / vnde instaurare dicitur
quod in stauro ponere / vnde versus / A stauro staurum
lignum dicitur esse vocatum restitue da sub
dictis quod perdita condis / Et ideo tamen sic
quo perdita semper reparatur

¶ Stauro aparis tum ui ut instauro et
tum re ut restauro Et sic duo liba com-
posita sunt supra in sit locis suis

¶ Stellio onis genus est lacerte textum habens
varium colorem in modum stellarum

¶ Stemma tis dicitur nobilitas vel ordo gen-
tium nobilium vel honor vel dignitas
vel corona Ita dicit Hug.

¶ Stemo is dicitur pacificare componere

in sellare obruerunt vel honor vel dignitas vel
corona / vnde versus / Sternuntur equare mare lectus
capellus et hostes Credere sella singulis

¶ Sternutatio est tum inflatio incipiens aper-
tore quo tum expulsio per os non inueniens
rebus tangit et per nares per totum corpus
totum corpus quatit Ita dicitur Ysido. super Iob
xli. b. / vnde versus / Strenuo singulos vos sternuto
strenuo sterto

¶ Sterquilinium dicitur stabulum vel locus stercore
plenus

¶ Sterto tis tui secundum sup. dicitur dormiendo
naribus resonare

¶ Stibium ij dicitur vnguentum vel color quo
meretrices et dissolute mulieres faciem
depingunt de hoc que require

¶ Stigma tis dicitur signum cauterium cicatrix
caracter in hosti quod fit calido ferro
Ita dicit Hug.

¶ Stilla le dicitur gutta dicitur tamen stilla et
gutta differunt etc. xiiij. gutta est que stat aut
que pendet de tecto vel de arboribus dum
aut descendit stilla dicitur hec stillicidium quasi
stilla cadens

¶ Stillo as dicitur deguttare vel stillatim mittere
vel infundere

¶ Stilus est columpna lignea vel est sub in ipsa
vel immerso / vnde versus / clausula materia stabile
officiumque ac instrumentum sit stilus ingenium

¶ Stimulus dicitur aculeus compunctio molestatio

¶ Stipendium dicitur dicitur Luc. ij. premium faciens labore
et proprie illud quod militibus solet dari pro precio

¶ Stipes itis masculini generis dicitur   et truncus
ligni qui sustinet arborem et dicitur stipes quasi susti-
nens stans vel sustinens pes vel est id quod re-
manet in terra de arbore abscisa / vnde versus / Est
stipes baculus stirps stipes iacta plebs

¶ Stips pis est obulus stips stigis aurea
palos

¶ Stipo as are dicitur condensare cumulare
cumulare replere fulcire constipare protegere
componere Ita dicit Hug.

¶ Stipula le dicitur Hug. Et versus etc. xviij.
folium siue palea qua culmum ambit
atque fulcit ne pondere frangatur grauatum

¶ Stipulatio onis dicitur interrogatio petitiua
ad inuicem vnde promissiua vt dabis
hic dabo Et dicitur a stipulor aris quod est inter-
rogare et que petitiue tum vnde facta
promissione vt si interrogans dicat dabis mi-
chi equum Et interrogatus respondeat dabo hoc est
stipulari Et dicitur a stipulo la lum quod est
firmus Ita dicit Hug. Et sic hec stipulatio
et pro diti confirmatio

¶ Stirax arbor arabie similis malo ci-
donij

¶ Stirps pis sic dicta quod dicitur truncus radix
et stirps dicitur progenies propago origo

¶ Stirpe vna prodita scilicet episcopes et aues
dicuntur prodita .i. nata vna stirpe .i. au

¶ Stomachor aris sub dicitur deponens dicitur
irasci indignari / vnde stomachans et
participium irascens indignans

¶ Storax gen. arbor est arabie cuius
resina eodem modo appellatur

¶ Stragoes is fe. gen. dicitur prostratio
occisio deiectio

¶ Stragulum li dicitur proprie stratorium quod
lecto vel sedili supponitur Ita dicitur in historia
vnde in ijo Exo. vnde dicitur vestis discolor

quia manu artificis diversa varietate distinguitur.
Stragulatus, ta, tum, dicitur stragulo ortus, vel
dicitur pannus vel vestis discolor manu artificis
varietate distincta, et est adiectivum.
Stramentum, ti, dicitur insellatura, scilicet id quo equi
sive muli et cameli sternuntur, idest insellantur.
Et generaliter id quo lectus sternitur, idest paratur, dicitur strament-
um, sive sint vestes sive ad quamlibet sternitur.
Stratorium, ii, dicitur lectisternium quia in lecto solet
sterni, et etiam dicitur insellatura. Unde Josephus:
in [   ] Rachel posuit ydola in str-
atorio cameli, idest substella. Hoc ponit ibi
pro sub.
Stratores, lectisternatores, idest compositores lectorum,
[   ]
Stratus, tus, tui, et hoc stratum, ti, ab hoc
plecto accipitur.
Strenuus, a, um, dicitur qui agat prospere
et valenter.
Stratoc[   ] [   ] [   ] quibus
in eodem [   ] dicitur fortiter sanare [   ]
[   ] et utrumque tamen superius habes post
Strophium, phii, neutri generis, dicitur angulum et
corrigia cum gemmis, ita dicit Hugutio.
Structio omnis quedam, al. in plurali numero, autem
duos pedes et rostrum, et pennas habens, sed
autem [   ] pondere suo corporis sui cum
avibus in aerem levatur, [   ] talis
est quod ferrum deglutit et digerit, sed ova
que ponit negligit, sed projecta tamen fatu
pulli eos alunt. Et non quod sit major hoc est
magnitudine in textu Job in se tamen quamvis
videatur. Unde dictum est quod hujus relatio
refertur ad auctorem Job xxxix.
Strues, is, dicitur compositio congeries collectio
et acervus lignorum.
Stuprum, pri, dicitur illicitus coitus cum
virgine, unde stupro, as, quod componitur cum
con, et fit constupro, as.
Subarrato, as, dicitur desponsare.
Subcinericius panis, dicitur sub cinere
coctus, et declinatur subcinericius, a, um.
Subdivo, idest sub celo, scilicet aere et tectum.
Subdolus, la, lum, media correpta, dolosus, frau-
dulentus.
Suber, ris, dicitur cortex qui immediate adheret
ligno [   ] [   ] [   ] cortex liber
alia tria suber. Hugutio autem dicit quod proprie
suber est cortex illius arboris que subernes
dicitur, est autem suberies arbor ex
qua validissimus cortex nascitur.
Subigo, gis, [   ] [   ] subegi, subactum,
impellere, cogere, supponere vel subjugare,
ita dicit Hugutio. Item a subigo dicitur subac-
tus, ta, tum, idest subtus actus.
Subjugalis, quasi jugalis, le, dicitur do-
mitus, jugo assuetus, sub jugo positus,
vel ad ponendum sub jugo aptus.
Sublinguium, dicitur folium vel aliud quod
quis ponit sub lingua et cantat ut
aures decipiat.
Subjugare, dicitur subire, debellare,
sub jugo ponere, decipere.
Subnervio, as, are, dicitur nervum subtus
incidere, activum est.
Subnixus, a, um, dicitur suffultus, sus-
tentatus, superius admixtus et firmatus,
a subnitor, eris, quod est subtus niti, appo-
diare, idest.
Suppedianeum, a, um, dicitur quod sub pedibus
ponitur, ut scabellum vel aliud.
Subplanto, as, are, sub planta ponere,
decipere.
Subrectulus, la, est qui habet aque pura
[   ] sub recto vel dicitur quod [   ] [   ]
Subrepo, is, media producta, dicitur sub intrare.
Subrufus, a, um, quod est cum aliqua rubedine.
Subruo, is, dicitur struere et deicere, subvertere,
sub fama[   ].
Subsanno, as, are, dicitur rugata voltu
vel contracta facie illudere.
Subscribo, is, et dicitur per scripturam con-
sentire.
Subsellium, lii, idest ornamentum equi sub
sella positum, dicitur a sedes minor posita
sub sede majori, ut Hugutio.
Subtegmine, minis, dicitur filum quod unamquam
telam texit, cum [   ] [   ] [   ] [   ]
curvat et dicitur a subtegendo vel subtex-
endo quia sub stamine in tela trahitur
et texitur.
Subtractus, a, um, quod subtus tractus propter
laborem, [   ] viii.
Subucula, dicitur camisia seu vestis
alba vel [   ] quod linea stricta cum
[   ] [   ] super in [   ] suo loco
ubi linea stricta exponitur.
Subvectus, ta, tum, idest sursum levatus, a
sub et veho, his.
Subula, le, media correpta, est instrumentum sutoris
acutum ad suendum calciamenta, et dicitur
a suo, is.
Subulcus, ci, dicitur custos suum.
Subura, proprie est platea, ita ponitur
in legenda beati Gregorii.
Suburbana sunt circumjacentia civitatis
edificia que sub urbe, ita dicit [   ] xv.
Succedo, dis, sit, dicitur subtus vel post
cedere, unde successores dicuntur qui locum
[   ] [   ] occupat. Item succedere
dicitur prospere evenire. Unde hic successus,
dicitur prosper eventus, et componitur a sub et cedo, is,
quod multa sunt que habent sub ubi com-
ponitur cedo.
Succingo, is, dicitur cingere.
Succussio, as, dicitur [   ] [   ] [   ]
[   ] [   ] [   ]
Sudarium exponitur [   ] [   ]
quibus tergimus pannus sudaria dicantur
et sunt [   ] [   ] [   ] [   ]
talibus insuitur pannus ad corpus
habendum [   ] [   ] [   ] su-
daria [   ] [   ] [   ] [   ]
sudore fit [   ] [   ] sudarium
et a sudando dicitur [   ] fatigium
sudore [   ] [   ] [   ]
ta quibus [   ] sudaria dicta
a sudo dicta quo fit sudoribus uda
idest madida.
Sudes, is, [   ] dicitur palus acutus
fustis [   ] [   ] [   ]
Subtractus, a, um, quod subtus tractus propter
laborem [   ] viii.

Subucula dicitur camisia seu vestis alba vel idem est quod linea strictà. Hug. expo. vide super in capitulo suo loco ubi linea stricta exponitur.
Subvectus tatum i. sursum levatus a sub et vehor eris.
Subula.
Subsertus tatum dicitur loco altius substitutus. Unde quo Math. 9. Suffecto uno ex comitibus suis anthecomitem et dicitur a sufficio tis quod est sub rogare vel subsistere. Sed et sufficere idem est quod ministrare unica ut iste sufficit in nat. i. subministrat. Item invenitur etiam sufficio tis i. satis est. Et secundum hoc quoque invenitur impersonale. Unde Luc. 9. Exponit sicut dominus angelo ipsum circa apostolo sufficit tibi continere manum.
Suffoco i. sub fauce capere strictam strangulare et producit ubique hic hac silbam. Ita dicitur Hug. Componitur autem a sub et faux et sic dicitur quasi prefocare ab eo quod strangulare constringere producit hic silbam. Item dicitur quasi in maiori actu. Et quidem omnibus apparent adque noxia mellia vitia. Et hac monuit infra hic quod dicet quod suffoco hic tatum media producta et componitur a sub et faux et aliis a sub et faucibus. Unde Suffocat extinguebit suffocat guttura stringit cum contra quod secundum nullis vocabulis auctoritatem silbam corripuerit et producta invenimus in capitulo exemplo. Item Mat. de vinibus hec barcheta dicitur potatam prohibet quod bibere.
¶ Audiat confirmat ut postea sed doctores semper exponunt mea super omnibus concedit producta. Unde super illud Math. iiij. Concupiscentie intrantes suffocant verbum dicitur glosa i. strangulant continent. Item Greg. in Moralibus. Suffocat enim quod importunus cogitationibus suis convenit stringulant. Contradictores t. suis admonitionibus intendentes vel per se auctores fide dignos producat quod impossibile est ut tot auctoritatibus quibus quia non possunt penitus attestat.
Suffragines dicuntur crura.
Suffragor aris dicitur auxilium ferre adiuvare. Unde Suffraganeus i. adiutor.
Suffultus tatum i. firmatus a fulcior eris vel fulcior iris in passivo i. subtus fulcire i. sustentare firmare. Item fancei.
Suffuso vultus dicitur lugubre aspecto.
Suggero eris sertum dicitur submittere substrue submistrare meditare dicere suadere et appetere vel notare dicitur illi cui fit suggestio accipitur tamen quoque in bono.
Suggestio onis dicitur persuadendi consultatio.
Suggestus tus tui dicitur sedes vel tribunal principis.
Suggillo ab arceo est quod suggere strangulare condempnare suffocare gula stringere. Et ita opponit suggillare i. sub gula capere. Suffocare et sumitur de parte a suggillo dicitur suggillatio i. condempnatio.
Sucullus la lum i. porcinus a suc dicitur etiam hic et hec sus porcus dicitur a suo ius quia ceno scrofis sunt. Item suffixus dicitur porcinus sus.
Summa dicitur compendium totum quadam breviter comprehendens vel capitale. Unde summo as i. summam facere vel colligere. Unde summatim breviter. Ita dicitur Hug.
Summopere i. toto studio et conamine adverbium qualitatis intentivum.
Superans ri et apparet his supara re dicitur margarita ornatus tamen super aliam induta et est prima et apposita. Sed quod velo et replicatione vel simile velore. Item invenitur pro mantica. Unde assiduus sarpa longa ferre stilique angusta. Laicos.
Supellex lectilis dicitur sua vel facultas et omne instrumentum vel ornamentum domesticum non quod est attrectatum in genere. Est enim in singulari feminini generis et in plurali neutri.
Supernne adverbium desuper et supra quoque per se componitur. Dominus vel nota annotatis super supra nuncias.
Superadultus ta tum i. super excrementus. Unde Eusebius vi. xxiij. Sic appellatur virgo super adulta que excrevit ultra etatem pubertatis.
Supercilium lij dicitur similitas.
Supereminens eris eere dicitur principale pre esse prestare vel excellere.
Superliminare ris dicitur superius limite quod est extensum porte super hostium.
Superstitio onis dicitur vana religio. superflua et superinstituta observatio. Unde superstitiosus dicitur falsus religiosus ydolorum cultor. Ita dicitur Pap. Et concordant tum vir.
Superuacue i. frustra et vacue invenitur adverbium qualitatis. Super fatuitas vanitas.
Superhumerale vide super ubi exponitur.
Suppeto as dicitur subministrare sed super habundare.
Supplex icis o. g. dicitur humilis et devotus scilicet qui supplicat.
Suppulo ab inde et cor in tempus dicitur latenter vel parum vel paruum putare vel imitare.
Suppetaro onis dicitur computatio sive imitatio.
Supinus ab ante i. reversus. Unde supinus na num i. prostratus vel reversus. Unde contrarium et plura contraria dicere supina que supinata i. dilatata et inflexa a suis labiis his Hug.
Supinaignorantia i. crassa ignorantia.
Suraare est posterior pars tibie sub musculus i. woadium. Ponitur quoque pro tibia ut quidam pro percussit cos plaga sua ita ut stupentes sua unum femori imponeret.
Surculus li. inde cor dicitur ramus.
Surrectus ta tum i. sursum erectus. Unde Isaias xxx.
Surrepio is dicitur latet rape subtrahere furari. Item quod falso suggerere per dam et cetera. b. ubi dicitur tunc primo ipse et sepe surreptuerunt

Exi. iii.

Subus suis quod est dicitur porcus vnde subulcus
hec subus in loco suo exposito
Suscitare in Genesi propriam v. expo. propter eo
ac si diceret mortuam et negligentiam
omnino obseruaret
Suspendium alicuius dicitur eleuatio mentis
tionis ad deum. Ita po. Job vij
Suspicio est i. sursum aspicere
Susurro ab ore dicitur murmurare
in aure alicuius latenter loqui. Item
susurro onis i. latens murmurator
bilinguis qui discordiam inter amicos
disseminat
Susurrium ij dicitur latens locutio

Tabeo es bui ere sine supino
dicitur putrescere liquefieri
deficere languescere. Vnde
hec tabes bis sine plurali
numero i. putredo valitudo
inuenitur et tabi tabo dependente forme
in eodem sensu. Vnde tabesco cis inchoatiuum
et facit idem quod tabeo
Tabernaculum li est tentorium in ex-
peditione et tradit ex duobus nominibus
s. taberna et tenaculo
Tabita hebraice dorcas grece da-
mula vel capra latine. Interpretatur
dicitur quod tabita interpretatur puella. Vnde tabi-
catum quod est interpretatum puella dico
surge. Et est syrum. Ita habetur Act. ix.
Et est tabita nomen proprium feminae. Et Competit
Tropice deuota puella tabita
Tabitudo dicitur liquefactio corporis dicitur a
putredo vel morbus
Tabulatus tus tui. Et hoc tabu-
latum ti in eadem significatione dicitur compages ta-
ex tabulis vel edificium coaptatis
tabulis factum
Talamus grece cubiculum latine vel ca-
mera sponsi vel sponse
Talaris est. Et hec vestis nomen proprium dicitur
dicitur ad talos pertinens vel pertingens
Talentum est quoddam pondus. Vnde no-
ta est triplex talentum minus medium
et summum. Minimum est librarum quinquaginta
Medium. Summum totum vigintiduarum li-
brarum
Talio onis dicitur eiusdem rei recompen-
satio vindicta similis debita vt dentem
pro dente oculum pro oculo. Et
ita proprie est in iniuria h. et quaeras dicta
similiter h. alia hu
Talles dicuntur vasa assistoria co-
niuncta manum trium scilicet cum quibus
in principibus festiuitatibus afferebat
ista stabant in glo. in Marcum et
dicitur hic tallus li.
Tampius non auit est
Tandem i. finaliter
Tanis est nomen ciuitatis egipti in
qua moyses signa fecit
Tantillus la lum i. quantulus modicus

Tantisper i. tum temporis adiuncto aliquid
Tapetum ti nomen proprium dicitur stragulum quod
pedibus sternitur i. tapete. Et non inuenitur
hoc tapete tis et tapes tis. Et hec tapeta
te vbique in eodem sensu et nomen proprium
Tarma est vermis
Taratantarum neutrum genus et indeclinabile
est instrumentum quo farina colatur. Vnde quidam
versus ad festum thome filia taratantarum
tangere. Item est instrumentum cuius percussione
granum defluit inter molas molendini
Item est clangor tubarum sonitus
Tarsis indeclinabile ultima acuta. Secundum Josephum
ciuitas est cilicie. Sed quod in paralipomenon legitur locum
eum dici helibin aut putat generaliter mare
tarsis vocari. Ita scribitur in glosa Jone i.
a. Item fuit proprium nomen cuiusdam de genere
iaphet. Vnde et ciuitas eius dicta fuit
tarsis
Tartharus ri dicitur inferior locus pro-
fundissimus vbi dolor nemini competit.
Et est ethirochlitum in genere. In singulari
dicitur hic tartarus. In plurali vero hec tartara
In dicitur li po. xviij Sedales. Tartarum aut
secundum populum vna forma quod dant vel quod habet
tartarum dicitur fex vini
Tau hebraica litera est. Et est ultima litera
in hebraico alphabeto et interpretatur signum
vel subter vel consummatio vel consummauit
vel signatus vel superior
Taurea ree plaga vel flagellum
ex corio thauri
Taxo as dicitur nominare confirmare
licitare precium rei estimare que
venditur quantitatem declarare. Vnde hec
taxatio onis i. confirmatio hic taxam
sed taxator i. sine quantitatis declarator
Taxus xi est arbor venenosa. Vnde
et taxica venena exprimuntur. Item
taxus est quoddam animal cuius pellis dicitur
melota

Teatrum tri nomen proprium dicitur a theo
ras quod est videre vel considerare. Est
aut theatrum spectaculum vbicumque fiat
semicirculi formam habens in quo cunctes
stantes aspiciunt. Cuius forma prius
rotunda erat sicut amphiteatrum. Sed postea
ex medio amphiteatri theatrum factum
est. Sed a spectaculo nominatum est. Aut
dicitur teatrum quod ideo theatrum non conuenit
teatro sed omnem sui acceptionem. Sed in
ipso theatro et prostibulum esse scipe
ludos expectatos mulieres ibi prostituere
Thebeth dicitur mensis januarius
Teca ce dicitur folliculum in quo granum
clauditur. Item dicitur receptaculum vbi ad
reponitur. Item n. ps. ethi. vo b. Secundum
alia distinctionem librarum et capitulorum
in exodo xxxv. vbi scribitur Jonathas
autem filius heli et ozia sed terum
suscepit. Vnde teca sufice expressio
vel statutum quod oziam quod ordinauerit
posuerit in arbitrio istorum. Item
teca pro aliquo et captiua

Teda de grece dicitur lignum luminibus aptum
secundum Hug. Iste dicitur faces nuptiales. Vel
sic ab teda dicitur lignum cedri quod accensum
suavem odorem emittit. Tedalis brunt-
Tedio tedes dicitur fastidire. Tedere
indignari amplari tedium habere. Alii
dicunt nubem reflare. Et est non compone
sed usus. Quatuor impersonalium
accusativos ~~exigentium~~ exigentium accusativos
ad suppositum. Et genitivos ad determinationem
Penitet et tedet miseret piget et pudet
ista casus exigunt duplices
Tegas tis fe. dicitur parva domus que et tugurium
dicitur i. casula quam faciunt sibi custodes vi-
nearum vel pastores ad tegimine sui
Teoloneum ei dicitur tributum et est quod de mer-
cimoniis et litus accipitur. Unde et theolo-
neum dicitur locus ubi colligitur et exigitur. Unde
hic theolonarius dicitur ille qui exigit tri-
butum. Illud ubi de actu negocii. Cum tamen
apud beda manifesta Ephesia vel thelonea
sive nomine cattor a theo quod est ista dico
Telludes dicitur ... et mas. vel tellus
mediocre sunt locus ubi figuli consueverunt
terram accipere pro vasis victilibus vel fidelis
fabricantibus qui locus sanctus est postea
sepulture militum martirum
Telum li a telon quod est longum quasi longe
iaci quod est aptum quod abusive gladius dicitur telum
Tellus uris dicitur terra fructifera. Et non quod
in singulari numero tantum invenitur
Thema tis neutrum generis in(p)sitio dicitur materia
dicitur et nota tenor et ... Unde dico themata
stigma sive maculam. Unde thema
quod ... signat dicitur stema figura
Et pro ornatu dicitur quod stema decoratum
Teme i. presumptuose fatue stulte sine
consilio sine causa. Unde hec temeritas i. presumptio
violencia fatuitas. Et temerarius
a um i. presumptuosus fatuus audax qui
audet audenda et non audenda
Temero as are dicitur corrumpere violare
polluere
Temetum ti neutrum generis dicitur forte vinum et
bonum et dicitur a teneo quia sepe facit homines
teme agere et dicitur tametum quasi tenens mentem
Temo onis dicitur lignum longum et extensum
in aratro vel in carro quod ad iugum ligatur
Et temo et dicitur gubernaculum navis
Tempe indeclinabile amena loca deplanicie
Tempestivus a um i. optimus a tempore
dictus sive tempestive adverbium
Temperamentum anni i. temperatura. Unde
ista persona ... temperamentum ad matu-
ritatem anticipavit. Iste temperans dicitur a
tempore primus vel in tempore veniens
Tempus multipliciter accipitur dicitur et spacium sive
mora in quo ... ut annus mensis. Item
dicitur aer vel qualitas aeris. Unde dicitur pulcrum
tempus nubilosum tempus est. Tempus et dimi-
nutio dilatoria quasi vel. Item tempus dicitur tempore
... quod dicitur tempus caruit i. caruit et
difficultas temporis emptio. Item dicitur opportuni-
tas faciendi ad ut ... tempus est
ut comedatur i. aptitudo comedendi.
Item tempus dicitur accidens verbi i. modus significandi
Item tempus dicitur accidens et quidam pars capitis
de qua dicitur ... que calida
vie dexter levaque subtractio. Unde quod quidam

videpote pilla parte capitis consueverit dicere
tempus quod quidam sine dubio ... est. Unde versus
... non ... ad quem tempore dimensio
... signat per idem pars parte faciei habet
... parte tum consumit dicere quando tempus quod
tamen dicuntur parvule ...
Temulentus ta tum dicitur temoletus ebrius
et dicitur a temeto quod est vinum et lentus quod est
Tendicula le et hec tenticula i. plenius
le idem est i. insidie et instrumentum quo tenduntur
avibus vel leporibus vel aliis animalibus capiendis
et dicitur a tendo dis secundum Hug.
Tentorium i. papelle
Theorica dicitur divinitas contemplatio
Theotocos i. dei genitrix quasi tota divina
secundum Hug.
Teraphim exponitur in libro Iudicum 18 ubi
dicitur fecit ephot ac teraphim i. vestem
sacerdotalem et ydola. Et super Osee 3°
f. dicitur Ieronymus teraphim dicunt figure et si-
mulacra quas hic intelligimus cherubin et
seraphim vel quelibet alia templi ornamenta
Terebintus ti est arbor cuius resina
(re)ceteris prestantior aliis resinis
secundum dicitur in glossa super ...
Terebro as dicitur perforare. Unde terebrum
et terebellum li instrumentum perforandi et comedendi
Teres tis dicitur longus et rotundus sicut hasta
Unde Ieronimus dicit hasta teres quod est pomum
quod est rotundum. Et est omnis generis secundum Hug.
et ... dicitur ipsum et omnis. Et sepe
sumitur pro rotundo
Tergiversor aris dicitur in varias partes se
vertere despicere aliud quasi huc et illuc tergum
vertere. Unde tergiversator aris deceptor ver-
sipellis. Et hec tergiversatio i. deceptio
Teredo inis dicitur vermis lignum rodens
Terrigena ne quasi qui est dicitur de terra genitus
Teristro i. palliolum quo arabie et
mesopotamie mulieres velantur. Ista dicitur
Ieronimus super Isayam 3°. Theristrum quod est
vestimentum quod nos palliolum dicimus. Ite(m)
in glossa Genesis 38. Dicitur quod teristrum
erat velamen quo utebantur palestine
mulieres. Alii dicunt quod teristrum erat tela
vel vestis tenuis et adeo subtilis quod
membra infra nequeat abscondi
Terratorium rii dicitur terra civitatis vel potius
limites civitatis
Termates vel tumates tis dicitur quidam vestis
calida et ita ponitur in legenda sancti Hylarionis
Terme dicuntur loca calida i. balnea vel
terme dicuntur domus ornatus et ponitur
in secundo libro dialogorum Gregorii
Termoni dicitur quod hec tressis subsequitur vel dicitur
talleo tertium in una ... pro eadem mas.
... sedo fe.
Tessera re i. tabula vel mensura quadrata. Item
dicitur bellicum signum vel tuba que hostes mun-
iunt commentes. Ita scriptum pro signo hospi-
talitatis. Item et pro talo et alea et pro tabula
vel nummo. Unde tesserarius
plebat numerum frumenti. Item dicitur et amore
ita dicuntur quadrati lapides ad modum
talorum. Unde pavimenta sternuntur. Item
dicitur famis secundum Hug.
Tesserule tes dicitur potest causa in ...

et in obl. i. quadena et dr a tessaron quod est
quatuor 2 decas quod est decem quidam interponunt
sillabicam dicentes tesseredecas
Tesseresteras fe. ge. est tesseredecas
Testa te comuniter appellatur vilia vel cruga ex
argillosa terra excoquntur Etiam testa fictile
est vasis fictilis confracti
Testor aris dr a testamentum facere testificari
testimonium dare iurare 2 iuramentum Et in
testem adducere vel rogare ita dicit hug.
Testimentum ti diuisim accipi sm diuisas
ubi accipies
Teter tra trum obscurum tenebrosum
Tetricus ti quidam mons in sabina.
asperrimus unde tetricus a um i. austerus
asper obscurus tristis unde tetro agi
tarduare horride dolore afficere ut he est
Tetragramaton est nomen domini ineffabile
quatuor literarum Joth heth vau heth vau
he Et dr a tetra quod est quatuor 2 gramma litera
Et exponit glo. exodi 28 sic he iste
Joth principium heth vau vita 2 totum
sanat Iste principium passionis vite
prima vox est principium vite in adam amissa
amisse qua reparauit sua morte passione
Tetrarcha che dr princeps super quartam
partem regni qualis fuit apud iudeam
philippus Et dr a tetra quod est quatuor 2 archos
Texo is xui xere xtum est idem quod ad telam
et quoque ponitur pro ordinare componere construere
Unde hic 2 hec textilis 2 hoc le ut me tor
quod facile texitur Et hec textrina 2 hec
textorium i. locus in quo texitur Inveni
2 textrina a miserando ... in flegit de
anima que ibat ad textrinum opus cottidie
Item a texo dr hic textor hec textrix

Tiara re media producta non correpta est Et
est genus palleoli vel pillei ita dr
dan. in Rhed. aut persarum dr glo. tiaram
gabant et mitra dr caput tegebat
et sic ornalia corporis erant
Tyberias adis ciuitas sita ab herode
in nomine tyberii cesaris
Tybia bie est crus Item musicum instrumentum
Tybicen inis dr qui in tibiis canens
Unde hec tibicina
Ticio onis dr lignum combustum facio
Tifomicus peneultima correpta dr ventus tempestatiuus
tuosus acrifer quod est inflatio quasi fatiomae
inflare
Tignarius rii qui operatur ligno s. qui ter-
rcia tignis inducit Idem et archi-
tector appellatur dicitur aut tigna illa
ligna que ascendunt directe ad culmen
men edificii 2 totum tectum supportant
Tigris est bestia quedam variis distincta
maculis virtute 2 velocitate mirabilis
ex cuius nomine flumen tigris appellatur
eo quod rapidissimum sit omnium fluminum
Et nota quod tigris pro bestia fe. generis est et
declinatur sic hec tigris huius tigris Pro
flumine vero mas. ge. et declinatur hic tigris
huius tigradis Tigris 2 idem est quod
serpens ut dicit hug.
Tymiama tis est quedam compositio
ex diuersis speciebus commixta quam sacer-
dotes in altari thymiamatis adolebant
Et in mosis de quo dr exo. 30 et Sume
tibi aromata stacten 2 onicha galba-
num boni odoris 2 thus lucidissimum

equalis ponderis erit omnia facies thy-
miama ut hec omnia noi exposita in locis
suis inueniuntur
Thymiamaterium dicebatur vasa in
quibus tenent species ex quibus conficitur
thymiama neu. ge. 2 declinatur hic thymi-
amaterium huius rii
Tympanum ni quoddam instrumentum est musi-
cum i. pellis extensa sive corium super
lignum ex una parte Est in ps simphonie
in similitudinem Cabri 2 virga percutitur
ita dicit hug. Rhed. vero dr glo. tympanum
sine fundo est genus tube in summo habens
fistulam ex qua reddit sonum
Tympanistria e peneultima correpta fe. ge. dr
que pulsat tympanum vel que canit cum
tympana Et potest esse adiectiuum
Tyna ligna de quibus salomon ydus
fecit in domo domini que gesta sunt 2 quarumvis
iudeorum ita dr pap. glosa tamen super iii
re. x. dr tyna sunt ligna imputribilia et
formosa in speciem albe spine
Tinea tinnis est vestimentorum sic dicta
quod veste donec consumat
Tingo gis xi dr ablue baptizare
Tintinabulum li dr parua campana vel
parua nola et dr Et est nomen
fictitium quod de sono vocatur non habeat sic
et plausus manuum 2 stridor dentium
Tinnulus la lum dulcis sonus
Tipsana ne dr ordeum sinctum pilo tusum
et decorticatum Et sic inde aptius
carentibus dentibus ita dr glo. in iiii re. ponitur
huius dicit quod tipsana vel ptisana sub
eadem sensu est sinctus ordei vel pulmentum
in fine Et nota quod plures volunt quod tipsana
producit mediam sillabam sed docti ... cum quibusdam
aliis opponunt sententiae videantur
Typus pi dr figura vel similitudo unde in
Et pi in dupl(?) cultricolis(?) ... eos in
typo idem est in similitudine eo quod
traducuntur placides adhuc tenens ut
formantur huius sic aut typus dicitur figura
vel forma vel statua vel typus dicitur quedam
herba que in aqua nascitur 2 ab aqua
inflatur unde et ambitiosus homo 2 sibi
complacens tumor et superbia typus dicitur
Et ab illa herba facticii sibiles dr
typi unde ... typicus ca cum i. figuratiuus
Iste typus ponitur in legenda sancti martini
episcopi 2 martiris pro tractatu de statu fidei
et etiam typicus ca cum i. figuratiuus
Tyara est idem quod tiara 2 usitacius
Est aut genus palleoli quo persarum re-
ges 2 sacerdotes vtuntur 2 hec mitra
Tyrannus ni dr rex fortis quia olim
tyranni 2 reges fortes nulla habebant
distantiam et dr a tyro quod est fortis unde
fortes reges tyranni vocabantur Sed postea
accidit tyrannos esse pessimos
et improbos reges Et tunc dr a tyro
quod est angustia quia angustiat et
cruciat suos ita dr hug.
Tyrannis idis fe. ge. dr crudelitas
seueritas hostilis impietas
Tyriaca est antidotum sive potum
quo venena pelluntur 2 pestis
peste saluatur
Tyro onis dr nouus miles nouiter
ad militiam electus unde hoc tyrocinium
dr primum tempus vel initium militie

Tinsus si e tinale s pap omi libare uel
olerum media fruter sit deus qui a tua persona
ascendat Item cinsus e genus timbali in
modum fenestre quadrante firm qui abinteg
manu ter et tam aperiendo quam claudendo sonat
Item cirsus dicitur baculus seu rama cum frondibus Et in hac ultima significatione accipitur in
Machabeis
Tisis e ulcera et tumor in pulmone pro qua
quod fit consumptio totius corporis unde tisicus ca
eo tali infirmitate detentus
Titan grece sol dicitur et interpretatur illuminans quia
sol totum illuminat Item titan inuenitur in genere
propinans robustissimus et fortissimus q
quidam mali quibus insipientibus fuerit veluti
gygantes unde sacrum dicitur xvi libro ut filii titan
pausaverunt eum
Titillo as are dicitur titillare uel ad luxuriam
incitare stimulare Et in acta suffoce dicitur
titillo as are idest inflammare incitare
stimulare commouere ad luxuriam Item dicitur
tangere uel mouere unde hec titillatio onis luxurie
incitamentum carnis incitatio inflammatio
secundum Hugucionem
Titubo as are dicitur dubitare vacillare
tremere
Titulus li dicitur inscriptio uel signum laudis uel
honoris siue laus Item dicitur breuis annotatio aliquorum quam in frontispicio operis describitur
exsimet et dicitur a titan quod est sol uel illuminans quia titulus illuminat quod totum opus
Tophet idest vallis uehens | sequens
Iste tophet latitudo interpretatur locus
in suburbanis iherusalem in valle filiorum
ennon ubi gentilis ydola simulacrum
adorabit et filios sacrificabat igne
moloch ydola moabitarum ubi locus
narratur fontibus solore et est amenus
atque nemorosus ortorum pbes deli
cias
Togatus ta tum idest toga indutus
Toleo as are dicitur sustinere pati unde
tolerabilis et hec tolerabilitas
Tollo is dicitur eleuare auferre minuere
portare sufferre et tam sustulit et sublatum
in mutuo accipit sustuli sublatum
Vers. Qui remouet tollit quod sublat
sustollit et promittere tolle sepe dicitur
Qui tollit remouet extollit erigit at
cepit aufert
Tondeo es totundi dicitur tonsum dicitur
capillos secare uel aliud diminuere
inquitur torrecte unde hic tonsor
inposita est hic tonsus
Tonitru indeclinabile et neutri generis et hic
tonitrus trus tui et hoc tonitruum
trui idem significat Et componitur ista tam
nomina a tono nis quod est sono et tereo
es quod huius sonus valde terret Unde
procella vehementissima venti nubibus
se repente immiscet et ime mutatur
tante per cepitum et quam tue nube
qua extravauit impetu maius p
stundit ac sonitu horrendo flagorem
deficit quam minatur quibus dicitur quod vesi
cula quamuis parua magnum cum sonitu
emittat luxe aut quam apparet cum to
nitruo fulgur uidetur quod ideo cum uideatur
quod clarus est lumine tonitruum autem
tardius ad aures peruenit ad instar
sonus qui cadente Cuius quidem
speciem cum cernimus quam ad aures sonitus
perueniat
Tono as ui idest tonitruum facere et quod
soli deo unde soldi in terra compona q

proponeram et quod turbationem uel sono
idest sono uel fortiter exclamo unde hic tonans
idest sonus Item dicitur Hugucio
Toparchia crebre penultima producta dicitur principatus
loci a topus quod est locus et archia idest principatus
vel quod est principatus
Topasius sii uel topasion indeclinabile gemma
quedam est ex omnium gemmarum omnique colore refulgens hanc si polit obscurat
si ne relinquis clarior est
Torax acis dicitur a grece antice pectus teonia
et hac dicitur ignis uel corpus a collo usque
ad stomachum Unde dicitur hac torax
acis lorica pectoralis et grece quia tantum
extendit quam toracem corporis protegit
et defendat
Torcio onis dicitur torquendi acto interior
intestinorum afflictio et torsio idem significat
et utrumque descendit a torqueo es
Torcleua ne media correpta idest instrumentum torquendi
et dicitur a torqueo es cum precedentibus
Torcular aris est instrumentum ad exprimendum
vinum inuicem eciam torcularium idem significatur
et ambo producunt hac sillabam cu
Torreo es ere rui tostum dicitur urere
assare siccare cremare vertere unde torridus
Vers. Qui torret voluit siccat cremat
assat et urit unde torridus a um idest velox
et tortus usque cessatus crematus siccatus
Torrens tis dicitur aqua currens impetuose
ex inundancia ex pluuiis uel inuium
Toreuma tis dicitur tornatura uel vas tornatum uel quod tornatur unde vas vel lauis
siue aliud
Tortas tis masculini generis est lignum quod vulgo
tiron appellat extractum foro seminatum
et exstinctum idest grant
Tornus ni a torquendo dicitur instrumentum cum
vasa tornatur Et inde dicitur torno as are
idest torno aptare in girum mittere uel
polire
Tornatilis omnis generis et hoc le dicitur torno aptus
velocitur ad modum torni expansum unde tornatrica apparatus facta cum torno
Torosus a um dicitur conpiguis corpulentus uel superbus
Est autem corpus refertum uel prosperosa
exstantia carnium secundum collum uel in
brachiis Item dicitur Hugucio exstare corpus
Torpor oris pigritia sompnolentia
Torques is est ornamentum colli quas
portare solent pueri comes pitagoras monile
ornatus colli et torques et aureus in
auribus annuli et manuum sunt armille
scapulare scapulas pitaceli dicuntur ornant
brachia nymphe
Torta te et tortula le diminutiuum dicitur panis
...ulans et cum ... ut se eduliu huius
que misce in hispania colindia est et
inde sup ubi expone colinda
Tortuosus sa sum idest plenus tortitudine
flexuosus ex fraude et dolo
Tortura re dicitur interior intestinorum
afflictio
Tortio et torso est dolor
Toruus a um idem significat superbus et superbus
crudelis horribilis pone et quam superbus et
expone a tortus et uultus unde toruus dicitur
quasi tortivultus
Totidem indeclinabile omnis generis idest tot et illa
Trabea bee media correpta dicitur uestis
imperatoris uel regis
Tractabilis omnis generis et hoc le dicitur qui
dulcis simplex placidus

Tractim .i. lente ac dubie est
Tractatus tus tui ... spacio in cathedra sedit
martini pape et inducitur
Tradicio onis .i. doctrina
Traditor oris. tis. trans vel ultra ducere. Item
tradere dicitur in captivitatem ducere publicare diffamare
Item accipitur ad mat. i. Ubi dicitur Ioseph autem
vir eius cum esset iustus et vellet eam tra
ducere .i. in captivitatem ducere vel publicare seu dif-
famare. Item traducere sponsam est eam ad
domum ducere vel publicare seu diffamare.
Allexander nequam dicit sic. Ad tua cum duci
sponsa traducit eandem Vel quod diffamans
hoc idem traducere signat Et nota quod hec
prepositio trans perdit n et s in compositione
rarius vero tamen que in supradicto sequenti
comprehenduntur vide. Trans in compositione nichil
perdit integritatis Traho trahere tradutio
tradu notat .i. excerptum
Traductio onis dicitur ultra ductio Item dicitur
publicatio sive manifestatio Unde Crisostomus super
mattheum e nobis in tenebris cogitacionum
mearum .i. confusionibus meis publicat seu
manifestat. Item tradicio dicitur mors Unde Io-
hannes abbas traducitur. Unde Crisostomus
super mattheum innumerorum in tenebris infantium
Tradux ucis dicitur propago vel principium origi-
nali inventum
Tragedia dicitur carmen quod poeticum .i. materia prin-
cipium que vilem habet exitum et dicitur a tragos
quod est hircus quem accipiebat pro precio vic-
tor illo carmine
Tragelaphus dicitur quod componitur ex hirco
cervus .i. ex capra et cervo genitus
Et dicitur a tragos quod est hircus et laphus
Trahe he genus est vehiculi sine rotis
et dicitur a trahendo quod rotas non habet et non ad
volvatur sed trahatur. Item traha est idem quod
tribula. tribulum et instrumentum dentatum
et dicitur volvatur eodem
Traiectio potest per metrum transportatio
Et ita Et dicitur a tiro nis quod
est ultra iacere transferre perforare
Tramis tis dicitur semita via et transversa
per agros et dicitur a tero ris
Transfretatio ab are per componitur dicitur
transfretatum vice mare transire
Transfuga ge per componitur dicitur quod
fugiens ad alios se transfert. Invenitur
et transfugio ga gum in eadem significacione
sed confusio Item confugio a re.
Transigere ge per componitur dicitur ultra agere
partem componere litem decidere quod autem
transire perdere Unde hoc ultra significatione
sunt hec tres non Unde transigens per-
ceptum quod sapit omnibus ubi accep-
tores vel similes
Transactio omnibus sit diffinitio in lege
transactio est de re dubia et lite
incerta neque finita non gratuita pactio
Et dicitur transactio quod actionis transitio
eo quod transit et recedit ab actione
et sic facta compositione cessat strepitus
litis
Transmigratio ab per componitur dicitur transire
Transmissio sapit idem est transferre
quod transitio tatum
Transtra dicuntur tabule in navi super
quas remiges sedent et dicuntur sic
eo quod ex transverso sunt quae in aliis navibus longa
appellantur Item dicitur versus xiiij
Transvado das per componitur vel vado transvadare
vice vel transvadere et componitur a trans et vado
sicut expositio vide infra
Trapeta te et hoc trapetum ti .i. mola
olivaria sive ubi olive teruntur et dicitur tropeta
quod terapeta quod assidue appetit ut terat
Trapezita te per componitur dicitur nummularius
seu mensarius quod denarios mutat vel
tabulas Unde Trapezita trapezeto sit
in mensa
Trenare ne vel sive ab te tremendum
dicitur lamentatio sed non componitur est can-
tum leticie et laudis Item trenare vel tremendum
cantum lamenti vel funeris
Treuga gge scriptum regalis vel securitas
Unde treugo gas securitare pacificare
treugas facere Item dicitur quia
Trias adis .i. trina
Tribula le est instrumentum ad triturandas
messes et fruges Invenitur et tribulum
in neutro genere in eodem sensu instrumentum terendi
Tribulus li est herba spinosa et dicitur
a tribulo as qui tribulat tangentes
vel a tero ris .i. dissipo dissipans
Tribunal lis Et hoc le sedes iudicis
Tribunus ni qui est super mille Item dicitur
in glossa super mattheum iij ubi mille homines
habet esse chiliarcha vocatur
Trica ce dicitur decipio metricus sive Hugutio
impedimentum mora radix Et trica dicitur
capillorum sive mulierum que tricat crines
suos quos in tres partes divisos sub-
tiliter complicat et involuit et hinc in-
volutio dicitur trica quod tres partes crinium
capitis Unde trica as dicitur capillorum
tricas facere decipere impedire immorari
quod demorari potest ... ...
ubi dicitur hora surgendi non te trices
.i. non sis piger vel non facias moram
in componendo capillos tuos vel non
sis mollis et effeminatus quod dicitur nos ...
... ... antiquiores est
non te tristes .i. non sis tristis et
illic ... ... tabanus
Triceps pitis est res habens tria capita
vel tres facies
Tricesimus et tricesimus vicesimus et
vigesimus deinde septagesimus ...
Triclinium ij dicitur cenaculum a tribus
lectis vel discubitum apud veteres
in uno loco ubi convivium apparatus fiebat
componebant tres lectos qui strati
erant in quibus discumbentes epula-
bantur et dicitur a tribus quod est tres et clinon
quod est lectus
Trades ... equatum ... dicitur non trades
furca ferrea cum tribus dentibus et ita accipitur
... ... trades dicitur fusti-
nula forcorum et ita accipitur ... iiij
... et per utrumque instrumentum est masculini generis
et componitur a tribus quod est tres et quod tres
dentes habens
Trieres ... per componitur dicitur navis magna
tribus remorum ordinibus ... vecta
sive acta sive ... Allexander
neque Triplices remorum ...

monet et innat ordo
Trasarius a um i. in tria diuisus et dicitur
a tria quod est tres et pharees diuisio
Tragamus ui me cor d. vxoris vir
Tragonus ui me cor i. triangulus siue tam tri-
et d. a tria quod est tres et gonio quod est angulus
Triannus a um i. trium annorum. Et componitur a tria
quod est tres et annus ui quasi in m. et dicitur tri-
manus eius cum spacium trium annorum
Trapeda de me cor d. mensa cum tribus
pedibus in qua statua adoranda ponebatur
ul trapeda dicebatur aliqua statua cum tribus
pedibus situata ita inuenitur in legenda sancti
Saturnini
Tripes edis d. mensa ul stabellum tres
pedes habens
Triracemus mis me cor quia tercie et hic me
d. nauis que habet tres ordines remorum et potest
hanc silbam ree
Tristegum gi d. locus triacameratus
sed in edificacione arche inuenimus cena-
cula et tristega facies in ea. Alia tamen
laro habet bicamerata habent ui quasi tamen
res quas augustinus ponit sententiam de ibi fuisse
de quibus in historia plene inuenies. Et
nota breuiter quod aliquibus videatur quod tristegum
media silbam debeat corripere. Beda
et melius sentientes sic producit eam
Triturare me pdc d. messes a tero
ris quod vertit in area
Triturus ab aui are d. tero tritura
sunt et producit ubique hanc silbam tu-
rum quidam. Nos huic triturat in hac
superdia auat
Triumphus phi plena et perfecta victoria
sed cum quis perfecte superat sed trophea cum
solum eos fugat
Trophea est cum quis hostes in fugam
conuertit et non plene deuincit sed innuitur
super deum est ubi exponitur triumphus Item
d. trophea a tropos quod est conuersio i. a
uersione hostium in fugam et ponitur sumitur
pro victoria
Tropologia i. moralis intelligentia
Tropus pi est quedam figura i. modus loquendi
methaphoricus. Unde tropicus a um
i. figuratiuus. Unde tropus est figuratiua
locucio de id quod est rei aciate actabim et
in rei maiate ut motes exultauerunt
Troinus ui in fine nomen proprium d. solium
ul regia sedes. Troni modo in complexione
agmina angelorum sic dicitur
Trucido as me cor ab sumale. Et
ab alio sine pdc et sic dicitur d. occidere
intersicere iugulare secare
Truculentus ta tum i. plenus crudelitate
Trudo dis si d. impellere imprimere
et in custodiam includere. Et in ista
ultima significacione ubi cattell tyrannum
trudes vinctis. Et componitur trudo cum
multis. Set in per de re ab abs cum
ab et abs apponitur est et d. abstrudo
et abstraudo Et hoc cum omnibus sunt
componunt si in spiritu et sed in suppino
Et est obstrudo idem quod occulto et celo
Unde in compuno sed zelus ventus
abstrusus positus tibili
Trulla le est instrumentum ad congregandas
cineres ul carbones ul ad vertendum
pauimentum. Ita accipitur iiij regum iii.
Et trulla est instrumentum cementariorum sed
muratorum ad complanandum muros
i. falle. Et trulla d. eo quod lapides trudit
i. includit calce. Item trulla d. publicus insitor
porta hominis quod trudendo emittit. Ita trulla
d. quoddam vas fictile
Trutina ne me cor d. paleacia
Trux ucis o genere d. crudelis austerus ferus
Et componitur cum lentus quod est plenus et sit
truculentus
Tuber d. volgaliter masser ul hocker
Tu tuberosus sa sum
Tubianei dicebatur iudei qui ex alienis
quottati in auxilium inde venerant et dicta-
batur tubianei quia tubis conducti ista d. glosa
super ij machabeorum xij c.
Tueor eris et tuor eris hoc est tuere figeris
sic quod est inspicere ul defendere dicitur n. quod ubi
aut de coniugacione quod sit quedam uba que
quamuis eandem significacionem habent diuersas tamen coniuga-
tiones sic in usu. Et nota tamen quod ibi emitat
tueor et tuor eris et tuor eris quod ponit
huguicio. Et quod tuor raro inuenitur pro defendere
et frequens pro inspicere. Et frequens tueor
pro defendere et ecce hec opposita raro ul
numquam inuenitur nisi pro videre Non huguicio
dat tutum tueor tuitum tuor abo tueor
Est tueor in spiritu tueor defendere dico
Tugurium rij a tegendo d. Et est capula
seu domuncula custodum pomorum uel
vinearum que faciunt ad tegendum sibi
tempore estiui et parcellula quia et casa pauperis
Tumeo es tui ere sine supino d. in-
flari et pro superbia
d. predicto quinato diuisor generaritus
Et in tumultuosus a um. Et tumul-
tuor aris i. tumultum facere
Tumulus li d. mons breuis ul se-
pulchrum ul terra congesta super corpus humus
est cumulus busti congesta quod tellus
bustum requirit sepis
Tundo dis tutudi de tusum sunt d.
percutere verberare cedere et frangere Unde
tusus sa sum. Et hec tunsio onis ita
d. constans hugwicio d. quod tundo conueniat
primam silbam in preterito et amittit n
et ea ab eo composita amittit eciam
inaccoliciam in preterito et n in supino ut
tutudi tusum retudi tusum. In sacra autem
scriptura inuenitur retunsus sa sum et
multa alia quia
Turbo binis est volubilitas ventorum
Item turbo onis est proprium nomen viri regis
Item turbo impetus est venti turbo si turbinis
dicitur. Turbo turbis pertinet ad verba fieri.
Turgeo es si sum d. inflari. Item
turmentum tumeo turgeo tis et turgidus
da dum i. inflatus tumidus natus
et operatur. Hec turgeo turgesco inchoa-
tiuum ista d. hugwicio
Ueh quoque sunt gaudium
et est interiectio gaudentis
Unde ysa plenum vath ca-
lestibus sed est hinc natale
derisione. Et est interiectio
deridentis sic ait vath qui
destruit templum dei
Vacillo as are d. titat titubare
instabilem esse fluctuare labere

impium digneris:

Qs. P rege. P

Q omps ds ut fa
mulus tuus rex
nrq tua miseraci
one suscepit reg
ni gubnacula.
uirtutum etia om
niu papiat icre
menta: quibz de
cent ornatus. &
uiciorum monstra
deuitare. & hostes
superare: & ad te
qui uia ueritatis
& uita es graciosus
ualeat puenire.

Munera Sec. P

fica ut & nob uni
geniti filii tui cor
pus & sanguis fi
ant & regi nro ad
optinenda aie cor
porisq salute. & ad
pagendum iniuc
tum officium. te
largiente usq qq
pficiant: P eund.

Hec dne postcō.

hoblacio salu
taris famulu tu
um regem nrm
ab omibz tueatur
adusis: quatinus
& ecclesie pacis
optineat tran

unius substantiue n tria
pncipia. Sive dicas
tres ul tria simplex tn
est usia n triplex essen
cia. Simplex esse sim
plex posse. simplex uel
le. simplex nosse. cuncta
sunt simplicia. Pater
ples sacru flam deus
unus thy tam hinc qdam
ppa. Non unus qm dua
ru sunt tum psonarum mi
nor efficacia. Una ut
unu num unus splendor
unu lum hoc una qd ali
a. Pat ples est equal
nec hoc tollit psonalis
ambor distinctio. Na
tu compar filioq fecal

tantas. Sed tres ptes
sunt. in templo. tribu ta
tis sb exemplo yma su
ma media. Yma sig
nat. uiuos cunctos et se
cunda. iam defunctos. ter
diuinos tria. Sexage
nos quoqz p se sz et ptes
unius e hnt lati cubitos.
Hay tn̄ s̄s ūuēt̄ unitati dētos
cē̄ unitati deditos Templi
cuius extat mult cynamo
m odor dom mirra stac
tis cassia. Que bonor
dec̄ moz atqz bonos p̄su
sores sunt significancia.
In hac casa cuncta ua
sa sunt ex auro de thesau

usimus. p̄. secretū
Oblates dn̄e pla
cari munerib
et oportunū nob t̄
buie pluuie suffi
cien s auxiliū.
Tuere p̄ com p̄
nos dn̄e q̄s
tua scā̄ sumētes:
et ab omībz p̄pici
ab solue pccīs. p̄.
A Pro serenitate.
Ad te dn̄e cla
mantes exaudi:
et aeris serenitatē
nob tribue sup
plicantibz: ut q
iuste p peccatis

te tua clemencia̅ se
ntiamus. p̄. secretū
Preueniat nos
q̄s dn̄e grā tua
semp et sequatur:
et has oblacōes q̄s
p pccīs nr̄is nōi tu
o ɔsecrādas defen
mus benign assu
me. ut p intercessi
onē scōꝝ tuoꝝ cuc
tis nob pficiat ad
salutem. p̄.
Q̄s omps p̄ co.
ds clemenciā tuā:
ut inundanciam
coherceas ymbri